

Hæstaréttardómar 1998 - Registur

Útgáfa 2.1 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðum eintökum af dómasafni Hæstaréttar. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið eintak af dómum Hæstaréttar án endurgjalds. Hæstiréttur Íslands stendur ekki fyrir útgáfu þessa skjals né komið að henni með öðrum hætti en lýst er hér að neðan.

Sérstakar þakkir fær Bókasafn Hafnarfjarðar fyrir að gefa flest bindanna til skönnunar og Óli Gneisti Sóleyjarson fyrir sín framlög til verkefnisins. Fjárhagslegir styrktaraðilar fá einnig þakkir fyrir fjárframlög sín.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum <https://urlausnir.is>. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Samkvæmt 9. gr. núverandi höfundalaga, nr. 73/1972, njóta dómar ekki verndar höfundalaga. Skrifstofa Hæstaréttar hefur tjáð höfundi skjalsins að Hæstiréttur hyggst ekki gera neinar athugasemdir vegna birtingar þessara rafrænu eintakanna í heilu lagi, en hefur hins vegar ekki útilokað að annað efni en dómar gæti notið verndar höfundalaga. Ef ætlunin er að nýta aðra hluta skjalsins en dómana sjálfa er mælt með því að viðkomandi hafi samband við Hæstarétt eftir því sem við á.

Hvers kyns höfundarréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Í útg. 2.1 var textinn gerður beinni og OCR endurunnið.

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

HÆSTARÉTTARDÓMAR

ÚTGEFANDI
HÆSTIRÉTTUR

LXIX. BINDI
1998

REYKJAVÍK
PRENTSMÍÐJAN ODDI H/F
MCMXCIX

Reglulegir dómara Hæstaréttar 1998

Pétur Kr. Hafstein. Forseti dómsins.
Garðar Gíslason. Varaforseti dómsins.
Arnljótur Björnsson.
Guðrún Erlendsdóttir.
Gunnlaugur Claessen.
Haraldur Henrysson.
Hjörtur Torfason.
Hrafn Bragason.
Markús Sigurbjörnsson.

Leiðrétting við registur vegna áráanna 1985 og 1986:

Sigurgeir Jónsson var varaforseti dómsins 1985 og fram til 1. júlí 1986, er hann fékk lausn frá embætti.
Magnús Thoroddsen var varaforseti dómsins frá 1. júlí til 31. desember 1986.

LEIÐRÉTTINGAR
við Hæstaréttardóma 1998
LXIX. bindi

Bls.	23 14. l.a.n.	nr. 19/1991 les nr. 91/1991
–	290 4. l.a.n.	nr. 92/1989 les nr. 90/1989
–	419 14. l.a.o.	nr. 67/1973 les nr. 67/1971
–	523 8. l.a.n.	nr. 97/1993 les nr. 97/1995
–	1198 14. l.a.o.	nr. 274/1995 les nr. 374/1995
–	1295 4. l.a.o.	nr. 35/1987 les nr. 25/1987
–	1305 10. l.a.o.	nr. 97/1997 les nr. 97/1995
–	1310 16. l.a.o.	nr. 50/1993 les nr. 37/1993
–	1397 2. l.a.o.	nr. 19/1991 les nr. 91/1991
–	1397 3. l.a.o.	nr. 19/1991 les nr. 91/1991
–	1423 14. l.a.n.	Eftir 1. mgr. 130. gr. laga komi nr. 91/1991
–	1599 2. l.a.o.	nr. 19/1991 les nr. 91/1991
–	1736 9. l.a.n.	nr. 19/1991 les nr. 91/1991
–	1849 8. l.a.o.	nr. 50/1963 les nr. 50/1993
–	2287 17. l.a.o.	nr. 503/1987 les nr. 50/1987
–	2475 10. l.a.o.	18. ári les 14. ári
–	2669 8. l.a.o.	nr. 21/1991 les nr. 20/1991
–	2669 12. l.a.o.	nr. 21/1991 les nr. 20/1991
–	2776 19. l.a.o.	nr. 50/1968 les nr. 40/1968
–	2777 16. l.a.o.	nr. 50/1968 les nr. 40/1968
–	2778 2. l.a.o.	nr. 40/1968 les nr. 40/1968
–	3091 20. l.a.o.	nr. 36/1991 les nr. 36/1994
–	3432 7. l.a.n.	nr. 25/1985 les nr. 25/1987
–	3865 13. l.a.o.	nr. 22/1993 les nr. 122/1993
–	3971 4. l.a.n.	nr. 58/1987 les nr. 25/1987
–	4131 13. l.a.o.	nr. 23/1978 les nr. 32/1978
–	4253 14. l.a.n.	nr. 19/1991 les nr. 91/1991
–	4485 5. l.a.n.	nr. 3/1978 les nr. 3/1978
–	4485 4. l.a.n.	nr. 20/1989 les nr. 20/1991
–	4498 4. l.a.o.	nr. 64/1994 les nr. 62/1994
–	4505 16. l.a.o.	nr. 46/1995 les nr. 46/1905

Registur

I. MÁLASKRÁ

1. HEFTI

		Dómur	Bls.
1	509/1997 Sævar G. Skúlason gegn Kjötumboðinu hf. Kærumál. Dómarar. Hæfi.	2/1	1
2	513/1997 Ríkislögreglustjóri gegn Jóhanni Stefánssyni. Kærumál. Farbann.	2/1	4
3	1/1998 Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Kjartani Halldórssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. a. liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	5/1	6
4	506/1997 Ólína Kristín Guðjónsdóttir gegn Þorsteini Ólássyni. Kærumál. Dánarbússkipti. Óvígð sambúð. ..	6/1	9
5	520/1997 Samtök verslunarinnar – Fél. ísl. stórkaupmanna gegn íslenska ríkinu og Lyfjaverðsnefnd. Kærumál. Frávísunarúrskurður staðfestur. Vanreifun. ..	6/1	18
6	503/1997 Eysteinn Þorvaldsson gegn Hörn Harðardóttur. Kærumál. Opinber skipti. Óvígð sambúð. Samningur.	7/1	28
7	5/1998 Þb. Einars V. Tryggvasonar gegn Sæunni Halldórsdóttur. Kærumál. Frávísunarúrskurður felldur úr gildi. Málshöfðunarfrestur.	7/1	36
8	6/1998 Þb. Einars V. Tryggvasonar gegn Margréti Tryggvadóttur. Kærumál. Frávísunarúrskurður felldur úr gildi. Málshöfðunarfrestur.	7/1	41
9	11/1998 Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Jóhanni Braga Baldurssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. C. liður mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	9/1	47
10	521/1997 Þb. Eignarhaldsfélagsins Áss hf. gegn sýslumanninum á Seyðisfirði. Kærumál. Gjaldþrotaskipti. Skattar. Fyrning.	12/1	49
11	16/1998 Guðjón Rúnar Sverrisson gegn Bílasölunni Borg ehf. og sýslumanninum í Reykjavík. Kærumál. Innsetningargerð.	15/1	60

			Dómur	Bls.
12	4/1998	Edda Gréta Guðmundsdóttir gegn íslenska ríkinu. Kærumál. Frávísunarúrskurður staðfestur. Res judicata.	15/1	67
13	261/1997	Guðrún R. Einarsdóttir gegn Lífeyrissjóði verslunarmanna. Skuldabréf. Skuldskeyting.	15/1	71
14	149/1997	Íslandsbanki hf. gegn Reiknistofu fiskmarkaða hf. Ábyrgð.	15/1	76
15	362/1997	Ákærvaldið gegn Kristni Kristinssyni. Líkamsárás. Nauðung. Húsbrot.	15/1	85
16	155/1997	Steinar Kristjánsson gegn Vilborgu Kristjánsdóttur og Vilborg Kristjánsdóttir gegn Steinari Kristjánsyni og Geirsprenti sf. Hjón. Búskipti. Skilnaðarsamningur.	15/1	106
17	4/1997	Guðlaug Brynja Hjaltadóttir gegn þb. Leifs Gunnars Leifssonar. Gjaldþrotaskipti. Riftun. Gjöf. Hjúskapareign.	15/1	121
18	98/1997	Íslenska ríkið gegn Landsbanka Íslands hf. Þinglýsing. Veðbókavottorð. Veðskuldabréf.	15/1	128
19	286/1997	Siglfirðingur ehf. gegn íslenska ríkinu. Fiskveiðar. Aflahlutdeild. Aflamark. Sératkvæði.	15/1	137
20	405/1997	Ákærvaldið gegn Heiðari Ágústi Ólafssyni. Áfrýjunarfrestur. Frávísun frá Hæstarétti.	15/1	154
21	27/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Joseph Georg Adessa. Kærumál. Gæsluvarðhald. c og d. liðir 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	19/1	161
22	12/1998	Kristín Björk Axelsdóttir gegn tollstjóranum í Reykjavík. Kærumál. Fjármál. Skattar. Fyrning. ..	20/1	163
23	3/1998	Db. Karls Kristjáns Karlsson gegn Karli K. Karlsyni ehf. Kærumál. Dánarbússkipti.	21/1	172
24	45/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Jóhanni Braga Baldurssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. c liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	22/1	177
25	15/1998	Einar Einarsson gegn þb. Vilhjálm Húnfjörð Vilhjálmssonar. Kærumál. Gjaldþrotaskipti. Réttindaröð. Eignarréttur.	22/1	179
26	113/1997	Vatsnveitufél. sumarbústaðaeigenda í Miðengis- og Norðurkotslandi gegn Önnu Bjarnadóttur o.fl. Félag. Févíti.	22/1	187
27	331/1996	Kaupfél. Héraðsbúa svf. gegn EMF Seafood		

	Málaskrá	Dómur	VII Bls.
	GmbH og gagnsök. Lausafjárkaup. Umboðsviðskipti. Gallar.	22/1	207
28	124/1997 Íslenska ríkið gegn Þórmundi Hjálmtýssyni. Skaðabætur. Nauðungarsala. Kaup.	22/1	227
29	138/1997 Lárus Arason gegn íslenska ríkinu Skip. Haffæri. Lögskráning. Vinnuslys. Gjafsókn. Sératkvæði. ...	22/1	238
30	223/1997 Kjartan Lárusson gegn Péttri Blöndal Gíslasyni. Skuldabréf. Ábyrgð. Sjálfskuldarábyrgð. Endurkrafa. Gjafsókn.	22/1	255
31	245/1997 Regína Vigfúsdóttir gegn Íslandsbanka hf. Veðréttur. Varnarþing. Frávísunarkröfu hafnað.	22/1	263
32	456/1997 Tollstjórinn í Reykjavík gegn Frjálsu framtaki hf. og gagnsök. Kærumál. Aðför. Skattar. Rekstrartap. Hlutafélög. Vinnusamingur. Fyrning. Sératkvæði. ..	22/1	268
33	234/1997 Sigurður Nikulás Einarsson gegn Húsasmiðjunni hf. Lausafjárkaup. Gjaldtagi.	22/1	298
34	80/1997 Byggingafél. Gylfa og Gunnars ehf. og Aðalgeir Finnsson gegn Kaupþingi hf. og gagnsök. Skuldabréf. Verðtrygging.	22/1	305
35	47/1998 Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Árna Sigurðssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. 2. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	23/1	320
36	22/1998 Sveinn Jóhann Friðriksson gegn Ólafi Guðmundssyni og Ragnheiði Antonsdóttur. Kærumál. Frávísunarúrskurður felldur úr gildi. Vanreifun.	23/1	323
37	14/1998 Magnús Benediktsson gegn Jóhanni Karli Benediktssyni. Kærumál. Frávísunarúrskurður felldur úr gildi.	23/1	337
38	44/1998 Fín-ís ehf. gegn sýslumanninum í Keflavík. Kærumál. Gjaldþrotaskipti.	23/1	340
39	38/1998 Eyrbakkahreppur og Fuglaverndarfélag Íslands gegn Jóni Sigurðssyni. Kærumál. Málskostnaður.	23/1	342
40	13/1998 Reykjavíkurborg og Byggingarsjóður ríkisins gegn Íslandsbanka hf. Kærumál. Nauðungarsala. Frávísun máls frá héraðsdómi.	23/1	347
41	23/1998 Hólmfríður Einarsdóttir og Þóra Dóra Einarsdóttir gegn db. Einars Inga Einarssonar o.fl. Kærumál. Ómerking. Heimvísun.	23/1	372
42	7/1998 Sigurður R. Þórðarson o.fl. gegn bandarískum		

		Dómur	Bls.
	stjórnvöldum, varnarliði Bandaríkjanna á Íslandi og íslenska ríkinu. Kærumál. Frávísunarúrskurður staðfestur. Lögsaga.	28/1	374
43	43/1998 Þorsteinn Óskarsson og Guðmundur Sævar Lárusson gegn Arnari Kristjánssyni, Gísla Jóni Kristjánssyni og Nökkva sf. Kærumál. Vanreifun. Frávísunarúrskurður felldur úr gildi.	29/1	386
44	140/1997 Elín Hallgrímsdóttir gegn Inga Ingimundarsyni. Skaðabætur. Gjaldþrotaskipti. Skiptastjóri.	29/1	400
45	95/1997 M gegn K, Innheimtustofnun sveitarfélaga og til réttargæslu Jöfnunarsjóði sveitarfélaga og Innheimtustofnun sveitarfélaga gegn M. Stjórnsýsla. Börn. Faðerni. Meðlag. Endurgreiðsla. Gjafsókn.	29/1	408
46	114/1997 Kristinn Erling Jónsson gegn Vátryggingafélagi Íslands hf. Skaðabætur. Umferðarslys. Miski. Örorka. Vátrygging.	29/1	421
47	214/1997 Einar Eiríksson gegn Sjóklæðagerðinni hf. Vörumerki. Tómlæti.	29/1	433
48	56/1997 Sjálfsbjörg, landssamband fatlaðra gegn íslenska ríkinu. Stjórnsýsla. Sjúkrahús. Daggjöld. Sér- atkvæði.	29/1	441
49	37/1998 Jarðeignir ríkisins gegn Hrefnu Sóleyju Kjartansdóttur. Kærumál. Útburðargerð. Leigusamningur.	30/1	455
50	51/1998 Fjörður ehf. gegn Fiskiðjunni Dvergasteini ehf. Kærumál. Frávísunarúrskurður staðfestur. Vanreifun.	30/1	465
51	60/1998 Ríkislögreglustjóri gegn Jóhanni Stefánssyni. Kærumál. Farbann.	5/2	469
52	179/1997 Slysavarnardeildin Fiskaklettur gegn Valhúsum sf. Valgeiri Kristinssyni og Sveini Sigurjónssyni og gagnsök. Fasteignakaup. Skaðabætur. Fasteignasali.	5/2	471
53	193/1997 Pb. Laufafells sf. gegn Olíuverslun Íslands hf. Gjaldþrotaskipti. Riftun.	5/2	490
54	208/1997 Kærunefnd jafnréttismála f.h. Sigurðar Torfa Guðmundssonar gegn íslenska ríkinu. Stjórnarskrá. Jafnrétti. Fæðingarorlof. Ríkisstarfsmenn.	5/2	500
55	206/1997 Ákærvaldið gegn Þór Ostensen. Klám. Tjáningarfrelsi. Stjórnarskrá. Mannréttindasáttmáli Evrópu. .	5/2	516
56	111/1997 M gegn K. Börn. Forsjá. Gjafsókn.	5/2	525

57	224/1997	Íslenska ríkið gegn Valgeiri Ástráðssyni og gagnsök. Skattar. Aukatekjur presta.	5/2	536
58	523/1997	Hörður Smári Hákonarson gegn Hákoní Svani Hákonarsyni. Kærumál. Lögræði. Fjárræði. Úrskurður héraðsdóms felldur úr gildi.	6/2	550
59	64/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Halldóri Einarssyni. Kærumál. a-liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	9/2	557
60	2/1998	Valur Magnússon gegn Valgarði Sigurðssyni. Kærumál. Nauðungarsala. Veðréttur. Tryggingarbréf. Frávísunarkröfu hafnað.	12/2	560
61	361/1997	Ákærvaldið gegn Hrafnhildi Jóhannsdóttur. Fjárdráttur.	12/2	570
62	458/1997	Ákærvaldið gegn Bjarna Pétri Magnússyni. Fjárdráttur. Umboðssvik. Staðgreiðsla opinberra gjalda. Opinberir starfsmenn.	12/2	583
63	177/1997	Hvammsfell ehf. gegn Sæbirni Sigurðssyni og gagnsök. Vinnusamningur. Sjómenn. Laun í veikindaforföllum. Uppsögn. Gjafsókn.	12/2	592
64	476/1997	Hreppsnefnd Eyjafjarðarsveitar gegn Matthíasi Eiðssyni o.fl. Jarðalög. Forkaupsréttur. Stjórn-sýsla. Kröfugerð. Aðfinnslur. Sératkvæði.	12/2	601
65	438/1997	Ákærvaldið gegn Karli Sigurðssyni. Börn. Kynferðisbrot. Viðurlagaákvörðun.	12/2	626
66	163/1997	Óskar Engilbertsson gegn Vátryggingafélagi Íslands hf. Vátrygging. Gjafsókn.	12/2	632
67	230/1997	Ríkisábyrgðasjóður gegn Siglufjarðarkaupstað. Fyrning. Ábyrgð. Sveitarstjórn.	12/2	642
68	159/1997	Sigvaldi Þorleifsson hf. gegn Jóni Hauki Bjarnasyni og gagnsök. Sjómenn. Vinnusamningur. Uppsögn. Gjafsókn.	12/2	656
69	289/1997	K gegn M. Börn. Forsjá. Gjafsókn.	12/2	666
70	63/1998	Sigríður Jónsdóttir gegn Hrönn K. Johnson. Kærumál. Lögræði. Fjárræði. Málskostnaður. Úrskurður héraðsdóms felldur úr gildi.	16/2	673
71	435/1997	Ákærvaldið gegn Þorkeli Guðfinnssyni. Fjárdráttur. Umboðssvik.	19/2	677
72	260/1997	Runólfur Oddsson gegn Bjarnþóru Pálsdóttur. Ærumeiðingar. Miskabætur. Stjórnarskrá. Mannréttindasáttmáli Evrópu. Tjáningarfrelsi. Gjafsókn.	19/2	693

		Dómur	Bls.
73	237/1997 Samskip hf. gegn Frjálsri fjölmiðlun hf. Farm-samningur. Farmskírteini.	19/2	708
74	259/1997 Kristinn Sigurjónsson gegn Lögmannafélagi Ís-lands. Lögmennt. Félagsaðild. Félagsgjöld.	19/2	718
75	68/1998 M gegn K. Kærumál. Innsetning. Barn. Forsjá. ...	20/2	726
76	74/1998 Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Sigurði Almari Ómarssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. a. liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	20/2	730
77	75/1998 Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Gísla Frey Njálssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. a. liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	20/2	732
78	77/1998 Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Jónasi James Norris. Kærumál. Gæsluvarðhald. c. liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991. Dómarar. Mannréttinda-sáttmáli Evrópu.	23/2	734
79	265/1997 Þb. A. Finnssonar hf. gegn Birgi Ágústssyni. Gjaldþrotaskipti. Riftun. Óvenjulegur greiðslueyr-ir.	26/2	737
80	359/1997 Matthías Kristinsson gegn íslenska ríkinu. Opin-berir starfsmenn. Biðlaun.	26/2	750
81	288/1997 Guðrún Ó. Jakobsdóttir og Heiðar Bjarnason gegn Birni Ragnarssyni. Fasteignkaup. Galli. Af-sláttur. Skaðabætur.	26/2	756
82	379/1997 Ákærvaldið gegn Halldóri Birki Sturlusyni. Lík-amsárás. Skilorð.	26/2	768
83	9/1998 Ákærvaldið gegn Heiðari Þór Guðmundssyni. Líkamsárás. Reynslulausn.	26/2	783
84	306/1997 Hrói Höttur ehf. gegn Þóri Unnari Valgarðssyni. Vinnusamningur. Kjarasamningur. Ógildi löggern-ings.	26/2	792
85	305/1997 Flói ehf. gegn Ými ehf. og gagnsök. Skip. Kaup-samningur. Veiðiheimildir. Skaðabætur.	26/2	799
86	73/1998 Hólmfríður Einarisdóttir og Þóra Dóra Einarisdótt-ir gegn db. Einar Ingá Einarssonar o.fl. Kærumál. Dánarbússkipti.	2/3	818
87	78/1998 Skúlahorn ehf. gegn íslenska ríkinu. Kærumál. Frávísunarúrskurður staðfestur. Stjórnsýslukæru-heimild. Virðisaukaskattur. Stjórnarskrá.	2/3	829
88	79/1998 M gegn Félagsmálastofnun Reykjavíkur. Kæru-mál. Lögræðissvipting. Sjálfræði.	2/3	837

89	87/1998	Kolbrún Engilbertsdóttir gegn Ríkharð Sigurðs- syni. Kærumál. Málskostnaður.	2/3	840
90	96/1998	Ákærvaldið gegn Stefáni Ingólfssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. 2. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991. .	4/3	843
91	94/1998	Sýslumaðurinn í Hafnarfirði gegn Eric Jason Win- son Duncan. Kærumál. Farbann.	5/3	845
92	83/1998	Hauður Helga Stefánsdóttir gegn Orico ehf. Kærumál. Fjárnám. Eignarréttur.	5/3	847
93	299/1997	Bjarni Hákonarson gegn Ábyrgðasjóði launa. Gjaldþrotaskipti. Vinnusamningur. Ábyrgð.	5/3	859
94	345/1997	Erla Axelsdóttir gegn íslenska ríkinu. Umboð. Ferðaskrifstofa. Trygging. Handveð.	5/3	867
95	310/1997	Kan ehf. gegn íslenska ríkinu og gagnsök. Stjórn- arskrá. Þjónustugjöld. Fiskveiðar. Eftirlit.	5/3	881
96	132/1997	Arnar Hannes Gestsson gegn Valgerði Sigurðar- dóttur. Kaupsamningur. Skuldabréf.	5/3	897
97	253/1997	Ákærvaldið gegn Einari Friðriki Kristinssyni. Endurupptaka máls. Tolllagabrot. Tilraun.	12/3	914
98	477/1997	Ákærvaldið gegn Magnúsi Rósinkrans Jónssyni. Endurupptaka máls. Tolllagabrot. Áfrýjun.	12/3	922
99	462/1994	Ákærvaldið gegn Ólafi Bragasyni. Endurupptaka máls. Tolllagabrot. Tilraun.	12/3	939
100	218/1997	Ólafur Torfason og Ásgeir Magnússon gegn Slát- urfélagi Suðurlands. Ábyrgð. Fyrning.	12/3	945
101	129/1997	Einar Guðjónsson gegn Helgu E. Jónsdóttur o.fl. og Bókaútgáfan Eldey ehf. gegn Einari Guðjóns- syni. Verksamningur. Vinnusamningur.	12/3	951
102	464/1997	Ákærvaldið gegn Magnúsi Herði Valdimarssyni. Klám. Ávana- og fíkniefni. Áfengislagabrot.	12/3	969
103	372/1997	Jónas Hermannsson gegn Ólafi A. Ólafssyni. Vix- ilmál. Umboð.	12/3	979
104	216/1997	Jóhanna Helgadóttir o.fl. gegn Garðabæ. Eignar- nám. Skipulag. Stjórnsýsla. Sveitarstjórn.	12/3	985
105	481/1997	Ákærvaldið gegn Eggert Karvelssyni. Kynferðis- brot. Sérálit.	12/3	1012
106	502/1997	Ákærvaldið gegn Ottó Svani Markússyni. Lík- amsárás. Neyðarvörn. Skaðabætur.	12/3	1021
107	92/1998	Kranabíllinn ehf. gegn Loga Guðbrandssyni, hér- aðsdómara á Austurlandi. Kærumál. Nauðasamn- ingur.	13/3	1034

		Dómur	Bls.
108	115/1998 Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Davíð Garðars- syni. Kærumál. Gæsluvarðhald. A. liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	13/3	1040
109	103/1998 Reylon ehf. gegn Deigluinni-Ámunni ehf. Kæru- mál. Útburðargerð. Leigusamningur.	13/3	1042
110	114/1998 Ríkislögreglustjóri gegn Jóhanni Stefánssyni. Kærumál. Farbann.	18/3	1049
111	86/1998 Andreas Roth gegn Sveini Aðalsteinssyni. Kæru- mál. Gjaldþrotaskipti. Málsástæður. Fjárnám.	19/3	1050
112	128/1998 Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Davíð Garðars- syni. Kærumál. Gæsluvarðhald. A. liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	19/3	1053
113	327/1997 Ákærvaldið gegn Andra Páli Jónssyni. Líkams- árás.	19/3	1055
114	122/1997 Independent Aviation Group Ltd. gegn Gísla Erni Lárussyni og gagnsök. Hlutafélög. Ábyrgð fram- kvæmdastjóra.	19/3	1067
115	455/1997 Ákærvaldið gegn Árna Kjartani Þórði Jónassyni. Fjárvik. Skilasvik. Skilorð.	19/3	1082
116	150/1997 Íslenska ríkið gegn Sveini Einarssyni. Skattar. Söluhagnaður. Bújörð. Sératkvæði.	19/3	1094
117	335/1997 Steingrímur Helgason gegn íslenska ríkinu. Að- ilaskipti. Skriflega flutt mál. Skaðabætur. Útivist.	19/3	1115
118	129/1998 Sýslumaðurinn í Hafnarfirði gegn Unnari Sigurði Hansen. Kærumál. Gæsluvarðhald. C. liður 1. mgr. 103. gr. og 106. gr. laga nr. 19/1991. Aðfinnsl- ur.	24/3	1129
119	130/1998 Viðar Helgason o.fl. gegn Malenu Andreassen. Kærumál. Dánarbússkipti. Kröfufýsing. Vanreifun. Aðild. Frávísun máls frá héraðsdómi.	24/3	1131
120	71/1998 Kattavinafélag Íslands gegn db. Sigríðar Lárus- dóttur. Kærumál. Dánarbússkipti. Erðaskrá. Gjaf- sókn.	25/3	1134
121	137/1998 Esther Laxdal og Haukur Laxdal gegn Sveinberg Laxdal. Kærumál. Frávísunarúrskurður felldur úr gildi. Ómerking. Aðfinnslur.	25/3	1157
122	505/1997 Ákærvaldið gegn Pétri Bruno Scheving Thor- steinsson og Gunnari Ólafssyni. Ávana- og fíkn- efni.	26/3	1162

		Dómur	Bls.
123	504/1997 Ákærvaldið gegn Presti Róbert Kristinssyni. Tolllagabrot.	26/3	1190
124	519/1997 Ákærvaldið gegn Magnúsi Haukssyni. Virðis- aukaskattur. Vanreifun. Frávísun máls frá héraðs- dómi.	26/3	1204
125	225/1997 Jón Páll Jakobsson gegn Hornbjargi ehf. Skip. Lausafjárkaup. Ógilding samnings. Veðiheimildir.	26/3	1209
126	267/1997 Íslenska ríkið gegn Ernu Grétu Garðarsdóttur og gagnsök. Þinglýsing. Skaðabætur. Gjafsókn.	26/3	1227
127	268/1997 Gunnjóna S. Jensdóttir og Karl Snorrason gegn ís- lenska ríkinu. Þinglýsing. Sératkvæði.	26/3	1238
128	269/1997 Hallur Birgisson og Kristín Dóra Karlsdóttir gegn íslenska ríkinu. Þinglýsing. Sératkvæði.	26/3	1252
129	270/1997 Guðbjörg Jónsdóttir gegn íslenska ríkinu. Þinglýs- ing. Sératkvæði.	26/3	1257
130	271/1997 Kristján Sturluson og Sigrún M. Arnarsdóttir gegn íslenska ríkinu. Þinglýsing. Sératkvæði.	26/3	1262
131	272/1997 Helga Elísabet Jónsdóttir gegn íslenska ríkinu. Þinglýsing. Sératkvæði.	26/3	1267
132	161/1997 Arngrímur Jónasson gegn Landsvirkjun. Kjara- samningur.	26/3	1272
133	275/1997 Kynnisferðir sf. gegn Sigurði Flygering. Kjara- samningur. Vinnusamningur.	26/3	1281
134	215/1997 Sigurður Ingi Kristinsson gegn íslenska ríkinu og gagnsök. Opinberir starfsmenn. Niðurlagning stöðu. Skaðabætur.	26/3	1291
135	500/1997 Flugleiðir hf. gegn samkeppnisráði. Samkeppnis- mál. Stjórnýsla. Sératkvæði.	26/3	1300
136	324/1997 K gegn M. Börn. Forsjá.	26/3	1315
137	118/1998 Jóhannes Einarsson og Bergmál ehf. gegn Fjár- festingarbanka atvinnulífsins hf. o.fl. Kærumál. Málskostnaðartrygging.	27/3	1327
138	138/1998 Fjallkonan ehf. gegn Lánasjóði Vestur-Norður- landa o.fl. Kærumál. Nauðungarsala.	27/3	1331
139	133/1998 Vegmerking sf. gegn Njörva ehf. Kærumál. Fjár- nám.	27/3	1337
140	140/1998 Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Sigurði Erni Ágústssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. A. liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	30/3	1343

			Dómur	Bls.
141	88/1998	Jón Jóhann Jóhannsson og Ingibjörg Pengilsdóttir gegn Birni Kjartanssyni og Svölu Árnadóttur. Kærumál. Innsetningargerð. Umferðarréttur. Kvöð.	30/3	1346
142	141/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Jóhanni Braga Baldurssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. C. liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	1/4	1358
143	132/1998	Íslenska ríkið og Lyfjaverðsnefnd gegn Samtökum verslunarinnar – Félagi íslenskra stórkaupmanna. Kærumál. Ráðgefandi álit EFTA-dómstólsins.	1/4	1361
144	314/1997	Hilmar Bjarnason ehf. gegn Arnarborg ehf. Verksamningur.	2/4	1365
145	280/1997	Sigurður Helgi Guðjónsson og Húseigendafélagið gegn Húsnæðisstofnun ríkisins, Sigurði Guðmundssyni o.fl. Ærumeiðingar. Ómerking ummæla. Stjórnarskrá. Tjáningarfrelsi. Mannréttindasáttmáli Evrópu.	2/4	1376
146	298/1997	Ólafur Þorláksson gegn Lífeyrissjóði starfsmanna ríkisins. Lífeyrissjóðir. Opinberir starfsmenn. Gjafsókn. Sératkvæði.	2/4	1426
147	116/1997	Alfreð Magnússon gegn Kristjáni Guðmundssyni. Vinnuslys. Skaðabætur.	2/4	1437
148	311/1995	Íslenska ríkið gegn Elsu Smith og gagnsök. Sjúkrahús. Læknar. Læknaráð. Skaðabætur. Gjafsókn. Sératkvæði.	2/4	1446
149	186/1997	Lyfjaverslun Íslands hf. gegn Harald og Sigurði hf. Verksamningur. Vanhæfi. Dómarar.	2/4	1469
150	356/1997	Knattspyrnufélagið Fram gegn Lífeyrissjóði lækna. Skuldabréf. Viðtökuréttur. Greiðslustaður. Geymslugreiðsla. Dráttarvextir.	2/4	1481
151	410/1997	Ákærvaldið gegn Bjarka Þór Hilmarssyni. Þjófnaður.	2/4	1489
152	507/1997	Ákærvaldið gegn Ingibjörgu Maríu Karlsdóttur. Ökuréttindi Skilorð.	2/4	1494
153	463/1997	Draupnisgata 3 sf. gegn Magnúsi Aðalsteinssyni. Húsaleigusamningur. Uppsögn. Málsástæða.	2/4	1496
154	8/1998	Ákærvaldið gegn Ólafi Hannesi Hálfðánarsyni og Sigurði Júlíusi Hálfðánarsyni. Manndráp. Hlutdeild. Rán. Geðheilbrigði. Skaðabætur.	2/4	1503

155	322/1997	Db. Eiríks Gíslasonar gegn Sjóvá-Almennum tryggingum hf. Vátryggingar. Slysatrygging. Arfur. Sérattkvæði.	2/4	1522
156	152/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Davíð Garðarsyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. A. liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	3/4	1533
157	293/1997	Íslenska ríkið gegn Skelco ehf. og gagnsök. Stimpilgjald. Nauðungarsala. Framsal boðs.	7/4	1536
158	154/1998	Ríkissaksóknari gegn Kristjáni Braga Valsyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. 2. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	8/4	1551
159	158/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Sigurði Erni Ágústssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. A. liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	14/4	1553
160	149/1998	Þorgeir Jóhannsson gegn Sjávardýri ehf. og Reykjaneshrygg ehf. Kærumál. Frávísunarúrskurður staðfestur. Res Judicata.	14/4	1556
161	161/1998	Sýslumaðurinn í Kópavogi gegn Gunnari Þór Grétarssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. Kærufrestur. Frávísun frá Hæstarétti.	20/4	1561
162	163/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Sigurði Erni Ágústssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. A. liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	22/4	1563
163	164/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Davíð Garðarsyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. A. liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	22/4	1565
164	159/1998	Björn Einarsson gegn tollstjóranum í Reykjavík. Kærumál. Gjaldþrotaskipti. Endurupptaka. Aðfinnslur.	29/4	1567
165	174/1998	Ríkislögreglustjóri gegn Jóhanni Stefánssyni. Kærumál. Farbann.	29/4	1571
166	248/1997	Ákærvaldið gegn Jóhanni Halldóri Þorgeirssyni og Jóhönnu Lucindu Vilhjálmsdóttur Heiðdal. Skjalafals. Skuldabréf. Upptaka. Aðfinnslur.	30/4	1572
167	525/1997	Ákærvaldið gegn Svani Inga Halldórssyni. Líkamsárás. Neyðarvörn. Skilorðsrof.	30/4	1584
168	398/1997	Guðlaugur Pálsson gegn Kælismiðjunni Frosti hf. Vinnusamningur. Uppsögn.	30/4	1595
169	309/1997	Þb. Jóns Egils Unndórssonar gegn Litlabæ ehf.		

			Dómur	Bls.
		Gjaldþrotaskipti. Riftun. Gjöf. Vanreifun. Máli vísað frá héraðsdómi að hluta.	30/4	1602
170	226/1997	Jón Einar Jakobsson gegn Búnaðarbanka Íslands hf. Tryggingarbréf. Veðsetning. Sératkvæði.	30/4	1615
171	227/1997	Jón Einar Jakobsson og Helga Gudrun Jakobsson gegn Búnaðarbanka Íslands hf. Tryggingarbréf. Veðsetning. Sératkvæði.	30/4	1634
172	251/1997	Guðbjörg Helga Birgisdóttir gegn Landsbanka Íslands hf. Skuldabréf. Greiðsla. Ógilding löggernings. Þinglýsing.	30/4	1653
173	347/1997	Tryggingastofnun ríkisins gegn Ingólfi Lilliendahl og gagnsök. Lyfjaverð. Stjórnvaldsákvörðun.	30/4	1662
174	348/1997	Tryggingastofnun ríkisins gegn Vilhelm H. Lúðvíkssyni og gagnsök. Lyfjaverð. Stjórnvaldsákvörðun.	30/4	1677
175	175/1998	X gegn Y. Kærumál. Nauðungarvistun. Aðild. Dómtúlkur. Ómerking úrskurðar héraðsdóms.	5/5	1682
176	176/1998	Sveinberg Laxdal gegn Ásmundi S. Jóhannssyni. Kærumál. Málskostnaður. Frávísun máls frá Hæstarétti. Kæruheimild.	5/5	1686
177	183/1998	Ríkissaksóknari gegn Árna Sigurðssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. 2. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991. .	6/5	1690
178	182/1998	Haukur Laxdal gegn Sveinberg Laxdal. Kærumál. Endurupptaka. Lögmæt forföll.	7/5	1692
179	153/1998	Sigrún Ólafsdóttir gegn Önnu B. Stefánsdóttur og Eygló Stefánsdóttur. Kærumál. Dánarbússkipti. Kaupmáli.	7/5	1694
180	254/1997	Stakkavík ehf. gegn Veri ehf. Kaupsamningur. Aflaheimild.	7/5	1705
181	448/1997	Ákærvaldið gegn Kristjóni Kormáki Guðjónssyni. Fjársvik. Umboðssvik. Tékkar. Skilorð. Ákæra.	7/5	1716
182	346/1997	Jón Gunnar Björgvinsson gegn Grétari V. Pálsyni. Tilboð. Skip. Skaðabætur. Veiðiheimildir. ...	7/5	1724
183	380/1997	Lykill ehf. gegn Þb. Verslunarfélags Austurlands hf. og gagnsök. Gjaldþrotaskipti. Riftun. Óvenjulegur greiðslueyrir. Frávísun frá héraðsdómi að hluta.	7/5	1745
184	281/1997	Birnir Bergsson gegn Tryggingamiðstöðinni hf. Skaðabætur. Líkamstjón. Örorka. Vátrygging.	7/5	1762

			Dómur	Bls.
185	291/1997	Sigurlaug Pétursdóttir Þormar gegn Jakobi Gunnari Péturssyni. Eignarréttur. Viðskeyting. Hefð. ..	7/5	1769
186	394/1997	Kristján Ágústsson gegn Búnaðarbanka Íslands hf. Sjálfskuldarábyrgð. Áfrýjun.	7/5	1775
187	221/1997	Vátryggingafél. Íslands hf. gegn Margræti Kristjánsdóttur og gagnsök. Skaðabætur. Örorka. Líkamstjón. Gjafsókn.	7/5	1782
188	186/1998	Jakob A. Traustason gegn Almennu málflutningsstofunni sf. Kærumál. Máli vísað frá Hæstarétti. Lögvarðir hagsmunir. Kæruheimild.	8/5	1793
189	165/1998	Nótt ehf. gegn Lífeyrissjóðnum Framsýn. Kærumál. Gjaldþrotaskipti. Fjárnám. Fyrirvar. Einkahlutafélag.	8/5	1795
190	173/1998	Gunnólfur ehf. gegn Skeggjastaðahreppi. Kærumál. Fjárnám. Skattar. Sveitarfélög.	13/5	1800
191	191/1998	Guðmundur Reykjalín o.fl. gegn Almari Grímssyni o.fl. Kærumál. Lögbann. Einkahlutafélag.	13/5	1807
192	185/1998	Jóhannes Jóhannesson gegn Svavari Guðlaugssyni og Steinunni Guðmundsdóttur. Kærumál. Aðfarargerð.	14/5	1824
193	41/1998	Ákærvaldið gegn Sigurði Inga Kristóferssyni og Vigni Bergmann Hreggviðssyni. Líkamsárás. Skilorð.	14/5	1832
194	406/1997	Þórey Haraldsdóttir gegn Íslandsflugi hf. og Erni Gunnarssyni og gagnsök. Flugvélar. Vinnuslys. Skaðabætur. Sakarskipting. Sératkvæði.	14/5	1846
195	377/1997	Íslandsbanki hf. gegn þrotabúi Íslensks bergvatns hf. Gjaldþrotaskipti. Skuldajöfnuður.	14/5	1865
196	331/1997	Þrotabú Fiskerivirkisomheden af 3. juli 1995 A/S gegn Sölumiðstöð hraðfrystihúsanna hf. Gjaldþrotaskipti. Riftun.	14/5	1870
197	24/1997	Gunnar B. Gunnarsson og Hildur Sigurðardóttir gegn Lífeyrissjóðnum Framsýn. Fasteignakaup. Riftun. Skaðabætur. Fjöleignarhús.	14/5	1879
198	32/1998	Ákærvaldið gegn Kristjáni Inga Daðasyni. Fjárdráttur.	14/5	1898
199	409/1997	Jón Þóróddsson gegn Sigurði Sívertsen. Lögmenn. Skaðabætur. Fyrning.	14/5	1917
200	160/1998	Erlendur Hansen og Hörður Ingimarsson gegn		

			Dómur	Bls.
		sameiningarnefnd sveitarfélaga í Skagafirði, bæjarstjórn Sauðárkrókskaupstaðar og hreppsnefndum Fljótahrepps, Hofshrepps, Hólahrepps og fl. Kosningar. Sveitarstjórn. Stjórnsýsla. Sératkvæði.	14/5	1928
201	178/1998	Vaki hf. gegn Þórarni Sveinssyni. Kærumál. Frávísunarúrskurður felldur úr gildi. Matsgerð.	18/5	1938
202	198/1998	Rúnar Þ. Grímsson og Símon Ólason gegn Práni ehf. Kærumál. Nauðungarsala. Veðréttur. Greiðsla. Frávísun máls að hluta frá héraðsdómi.	19/5	1949
203	208/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Stefáni Loga Sívarssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. C. liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	20/5	1962
204	231/1997	Óli Þorsteinsson gegn Tryggingu hf. Vátrygging. Vextir. Málskostnaður.	22/5	1964
205	311/1997	Andrés Andrésson gegn Ásmundi Ólafssyni og Sjóvá-Almennum tryggingum hf. og íslenska ríkinu. Bifreiðar. Líkamstjón. Örorka. Skaðabótalög. Sératkvæði.	22/5	1976
206	312/1997	Sigurður Davíðsson gegn Erco sf., Vátryggingafélagi Íslands hf. og íslenska ríkinu og Erco sf. og Vátryggingafélag Íslands hf. gegn Sigurði Davíðssyni. Bifreiðar. Líkamstjón. Örorka. Skaðabótalög. Sératkvæði.	22/5	2002
207	389/1997	Íslenska ríkið gegn Reykjagarði hf. Skattar. Jöfnunargjald. Endurgreiðsla. Fyrirvaralaus greiðsla. .	22/5	2021
208	273/1997	Ákærvaldið gegn Birki Herbertssyni, Sigurþór Arnarsyni og Sverri Þór Einarssyni. Frelssvipting. Fikniefni. Ákæra. Aðskilnaður sakar.	22/5	2033
209	370/1997	Magnús Helgason gegn Kaupfélagi Króksfjarðar. Vinnusamningur. Skuldajöfnuður.	22/5	2049
210	390/1997	Ákærvaldið gegn Sigurþór Arnarsyni og Sverri Þór Einarssyni. Líkamsárás leiðir til dauða. Sératkvæði.	22/5	2060
211	211/1998	Málning hf. gegn Sportbílum ehf. og Byggingavöruversl. Nethyl ehf. Kærumál. Útburðargerð. Aðild. Lögvarðir hagsmunir.	25/5	2084
212	197/1998	Db. Árna Árnasonar, Lilja Karlsdóttir og Margrét S. Karlsdóttir gegn Sandgerðisbæ og Óskari Árnassyni. Kærumál. Vanhæfi. Dómarar.	25/5	2088

		Dómur	Bls.
213	201/1998	Valdimar Traustason gegn Unni Erlendsdóttur. Kærumál. Opinber skipti. Óvígð sambúð.	25/5 2092
214	420/1997	Gunnar B. R. Valdimarsson gegn Íslenska álfélaginu hf. og til réttargæslu Sjóvá-Almennum tryggingum hf. Vinnuslys. Skaðabætur. Gjafsókn. Sératkvæði.	28/5 2098
215	427/1997	Íslenska útvarpsfélagið hf. gegn Karli Diðriki Björnssyni. Víxilmál.	28/5 2116
216	482/1997	Ákærvaldið gegn Baldri Sigurðarsyni. Kynferðisbrot. Skaðabætur.	28/5 2121
217	368/1997	Lífeyrissjóður sjómanna og íslenska ríkið gegn Svavari Benediktssyni. Stjórnarskrá. Eignarréttur. Lífeyrissjóður. Gjafsókn.	28/5 2140
218	290/1997	Gylfi Guðjónsson og Ingimundur Sveinsson gegn Verslunarmannafélagi Reykjavíkur. Verksamningur. Skaðabætur. Arkitektar. Málsástæður.	28/5 2155
219	82/1998	Ákærvaldið gegn Guðrúnu Ágústu Einarsdóttur. Virðisaukaskattur. Skilorð.	28/5 2173
220	325/1997	Einar Höskuldsson gegn Skorradalshreppi. Kaupsamningur. Skuldabréf. Vextir. Forkaupsréttur. ...	4/6 2180
221	247/1997	Berta Björgvinsdóttir og Guðni Jónsson gegn þb. Herdísar J. Sigurbjörnsdóttur og gagnsök. Gjaldþrotaskipti. Riftun. Fjármál hjóna. Kaupmáli. Fasteignakaup.	4/6 2187
222	295/1997	Sjóvá-Almennar tryggingar hf. gegn Rederij N & F Bruins C.V. og Siglu hf. og til réttargæslu Noord Nederlandsche Protectie Club. Farmsamningur. Farmskírteini. Vátrygging.	4/6 2220
223	317/1997	Elfa Pöll Grétarsdóttir gegn Vátryggingafélagi Íslands hf. Stjórnarskrá. Bifreiðar. Líkamstjón. Örorka. Skaðabótalög. Sératkvæði.	4/6 2233
224	116/1998	Valgerður M. Gunnarsdóttir gegn Höskuldi Geir Erlingssyni. Mál felld niður. Gjafsókn.	4/6 2253
225	320/1997	Svavar Jón Gunnarsson gegn Vátryggingafélagi Íslands hf. og Haraldi Dean Nelson. Skaðabætur. Líkamstjón. Örorka. Vextir. Innheimtulaun.	4/6 2260
226	218/1998	Vilhjálmur Svan Jóhannsson gegn íslenska ríkinu. Fyrning refsingar. Fullnusta dóma. Vararefsing. ..	4/6 2270
227	192/1998	Dymbill ehf. gegn Sigríði Stefánsdóttur. Kærumál. Matsmaður. Póknun.	4/6 2281

			Dómur	Bls.
228	213/1998	Ákærvaldið gegn Haraldi Óskari Haraldssyni. Kærumál. Lögreglurannsókn. Ákæra. Frávísunarúrskurður felldur úr gildi.	4/6	2286
229	214/1998	Ákærvaldið gegn Jóhannesi T. Sveinbjörnssyni. Kærumál. Lögreglurannsókn. Ákæra. Frávísunarúrskurður felldur úr gildi.	4/6	2290
230	215/1998	Ákærvaldið gegn Arnari Einarssyni. Kærumál. Lögreglurannsókn. Ákæra. Frávísunarúrskurður felldur úr gildi.	4/6	2292
231	216/1998	Ákærvaldið gegn Brynju Kristjánsdóttur. Kærumál. Lögreglurannsókn. Ákæra. Frávísunarúrskurður felldur úr gildi.	4/6	2294
232	230/1998	Arnbjörg Aradóttir o.fl. gegn sýslumanninum á Akureyri. Kærumál. Þinglýsing.	4/6	2296
233	221/1998	Ákærvaldið gegn Sigurði Grétari Marinóssyni. Kærumál. Frávísunarúrskurður staðfestur. Ákærvald. Niðurfelling saksóknar.	8/6	2299
234	212/1998	Ákærvaldið gegn Birgi Guðmundssyni. Kærumál. Öryggisgæsla. Kærufrestur. Máli vísað frá Hæstarétti.	8/6	2304
235	234/1998	Sigríður Emma Guðmundsd., Sigríður Jónína Guðmundsd. og Sigrún Sigurðardóttir gegn Herði Grétari Gunnarssyni og Ingibjörgu Leifsd. Kærumál. Útivist. Endurupptaka máls.	8/6	2314
236	231/1998	Guðmundur Reykjalín, Haraldur Jóhannsson og Jóhannes Jónsson gegn Almari Grímssyni, Bessa Gíslasyni, Miðey ehf. og Þór Sigþórssyni. Kærumál. Dómkvaðning matsmanna. Aðild. Einka-hlutafélag.	10/6	2319
237	104/1998	Ákærvaldið gegn Magneu Þóru Erlingsdóttur. Ölvunarakstur. Svipting ökuréttar. Reynslulausn.	11/6	2333
238	518/1997	Ákærvaldið gegn Birgi Andréssyni. Þjófnaður. Húsbrott. Skilorðsrof.	11/6	2336
239	134/1998	Ákærvaldið gegn Jónasi James Norris. Þjófnaður. Skilorðsrof. Skaðabætur. Frávísun máls að hluta frá héraðsdómi.	11/6	2340
240	360/1997	Ágústa Sigurðardóttir, Hildur Æsa Oddsdóttir og Edda Sigurrós Oddsdóttir gegn Hag ehf. og Steingrími Bergssyni og réttargæslu Vátryggingafélagi		

			Dómur	Bls.
		Íslands hf. og Sjóvá-Almennum tryggingum hf. Vinnuslys. Skaðabætur. Bætur vegna missis framfæranda. Sakarskipting. Sératkvæði.	11/6	2346
241	20/1998	Kópavogsbær gegn db. Ragnars Hjálmarssonar og gagnsök. Verksamningur. Galli. Skaðabætur. Aðild.	11/6	2363
242	139/1998	Ákærvaldið gegn Einari Sverri Einarssyni. Kynferðisbrot. Sératkvæði.	11/6	2383
243	478/1997	Borgarsjóður Reykjavíkur vegna húsnæðisnefndar Reykjavíkur gegn Guðbjörgu Helgu Magnúsdóttur og Jóhönnu Sigríði Magnúsdóttur og gagnsök. Félagslegar íbúðir. Innlausnarverð. Sératkvæði. ...	11/6	2390
244	112/1998	Ákærvaldið gegn X. Nauðgun. Sýkna. Líkamsárás. Miskabætur. Skilorð.	11/6	2420
245	233/1998	Gátun ehf. gegn Magnúsi Jónassyni. Kærumál. Frávísunarúrskurður felldur úr gildi.	12/6	2440
246	236/1998	Haraldur Sigurðsson gegn Aldrianne Karen Roman. Kærumál. Málskostnaðartrygging.	12/6	2445
247	245/1998	Ákærvaldið gegn Valtý Þórðarsyni. Kærumál. Ávana- og fíkniefni. Gagnaöflun. Sönnunargögn.	18/6	2449
248	65/1998	Austurstræti 22 ehf. gegn Hitaveitu Reykjavíkur. Kröfuréttur. Orka.	18/6	2452
249	33/1998	Ákærvaldið gegn Steinari Berg Ísleifssyni. Virðisaukaskattur.	18/6	2460
250	123/1998	K gegn M. Börn. Forsjá. Gjafsókn.	18/6	2467
251	450/1997	Ásta Björk Ragnarsdóttir gegn Jóni Heiðari Guðmundssyni. Framkrafa.	18/6	2484
252	70/1998	Ákærvaldið gegn Ólafi Guðmundssyni. Líkamsárás. Eignaspjöll. Dýravernd.	18/6	2489
253	98/1998	Ákærvaldið gegn Tryggva Sigfússyni. Tilraun til manndráps. Líkamsárás. Sérálit.	18/6	2510
254	418/1997	Íslenska ríkið gegn Kristjáni Geirssyni. Stjórnarskrá. Dómstólar. Mannréttindasáttmáli Evrópu. Skaðabætur. Gjafsókn.	18/6	2528
255	28/1998	Ákærvaldið gegn Benóný Friðrik Færseth. Fiskveiðibrot.	18/6	2543
256	162/1998	Ákærvaldið gegn Gunnari Péturssyni og Unnari Sigurði Hansen. Þjófnaður. Nytjastuldur. Ávana- og fíkniefni. Umferðarlög. Almanahætta.	18/6	2553

			Dómur	Bls.
257	239/1998	Sæmundur Þórðarson, Anne May Sæmundsdóttir o.fl. gegn Laxalind ehf., Silungi ehf., Iðnþróunarsjóði og Den Norske Bank. Kærumál. Útburðargerð. Kröfugerð. Vanreifun.	19/6	2573
258	151/1997	Þorbjörg Magnea Óskarsdóttir gegn Sigbírni Ingimundarsyni og Vátryggingafélagi Íslands hf. Bifreiðar. Örorka. Skaðabætur. Læknaráð. Gjafsókn.	25/6	2588
259	169/1998	Fagtún ehf. gegn byggingarnefnd Borgarholts-skóla, íslenska ríkinu, Reykjavíkurborg og Mosfellsbæ. EFTA-dómstóllinn. Ráðgefandi álit.	25/6	2608
260	338/1996	Trygvi Tómasson Hjörtur Jónsson o.fl. gegn Jóni Ingileifssyni. Landamerkjámál.	25/6	2616
261	261/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Ragnar Kornelíusi Lövdal. Kærumál. Farbann.	26/6	2634
262	273/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Sigurði Erni Ágústssyni. Kærumál. Farbann.	3/7	2637
263	295/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Halldóri Baldvinssyni. Kærumál. Ökuréttur. Bráðabirgðasvipting felld úr gildi.	21/7	2640
264	260/1998	Fróði hf. gegn Carl Allers Etablissement A/S. Kærumál. Dómkvaðning matsmanna.	14/8	2644
265	301/1998	Hauður Helga Stefánsdóttir gegn þb. Byggðalands ehf. Kærumál. Nauðungarsala. Gjaldþrotaskipti. .	14/8	2648
266	326/1998	Ríkissaksóknari gegn Magnúsi Magnússyni. Kærumál. Farbann.	24/8	2653
267	320/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Friðriki Ólafi Ólafssyni. Kærumál. Ökuréttur. Bráðabirgðasvipting. Öndunarsýni.	24/8	2656
268	283/1998	Ákærvaldið gegn Baldri Stefáni Svavarssyni. Kærumál. Viðurlagaákvörðun. Málsvarnarlaun. ..	3/9	2660
269	369/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Ágústi Halldórssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. C-liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	3/9	2663
270	259/1998	María Guðmundsdóttir o.fl. gegn Loga Guðbrandssyni. Kærumál. Dánarbú. Opinber skipti. ..	3/9	2666
271	268/1998	Árni Þormóðsson gegn Snæfellsvikri ehf. o.fl. Kærumál. Kröfugerð. Vanreifun. Málskostnaðartrygging. Frávísunarúrskurður staðfestur.	3/9	2670

			Dómur	Bls.
272	274/1998	Elvex Corporation gegn Hf. Eimskipafélagi Íslands og Atalanta Schifffahrtsgesellschaft mbH & Co. Kærumál. Málskostnaðartrygging.	3/9	2690
273	282/1998	Anna María Valdimarsdóttir gegn Guðjóni Grétarssyni. Kærumál. Útburður. Frávísun máls frá Hæstarétti.	3/9	2694
274	294/1998	Jóhannes Ottósson gegn Hólmfríði G. Sigurðardóttur. Kærumál. Opinber skipti. Fjármál hjóna. Gjöf.	3/9	2695
275	321/1998	Marta Guðrún Gylfadóttir gegn Hundaræktarfélagi Íslands og siðanefnd Hundaræktarfélags Íslands. Kærumál. Málskostnaðartrygging.	3/9	2699
276	342/1998	M gegn K. Kærumál Matsgerð. Gjafsókn.	7/9	2702
277	373/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Valtý Erni Gunnlaugssyni. Kærumál. Gæsluvarðhaldskörfu hafnað.	7/9	2707
278	374/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Kio Alexander Ayobambele Briggs. Kærumál. Gæsluvarðhald. A. liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	7/9	2711
279	370/1998	Stefán Árnason og Sólveig Bragadóttir gegn Ólafi Björnssyni. Kærumál. Útburður. Frávísun máls frá Hæstarétti.	9/9	2714
280	313/1998	Sæmundur Þórðarson o.fl. og Vatnsleysa sf. gegn þb. Lindalax hf. Kærumál. Dómarar. Vanhæfi.	10/9	2716
281	249/1997	Jón Magnús Pálsson gegn Samskipum hf. Skuldamál.	10/9	2721
282	179/1998	Ákærvaldið gegn Árna Sigurðssyni og Emil Anton Sveinssyni. Ávana- og fíkniefni.	10/9	2727
283	374/1997	Búlandstindur hf. gegn Hvoli ehf. og gagnsök. Skuldabréf. Greiðsla.	10/9	2735
284	270/1998	Lúðvík Gizurarson gegn Veðifélagi Eystri-Rangár og Veðifélagi Rangæinga. Kærumál. Gerðardómur.	11/9	2745
285	380/1998	Nína Björg Sæmundsd. gegn Trésmíðaverkstæði Sveins Hreiðars ehf. Kærumál. Útburður. Máli vísað frá Hæstarétti.	14/9	2748
286	131/1998	Ákærvaldið gegn Gísla Edmund Úlfarssyni. Fjársvik.	17/9	2750
287	349/1997	Óli Þorsteinsson gegn Hraðfrystihúsi Tálknafjarðar hf. Vinnuslys. Sjómenn. Sératkvæði.	17/9	2760

			Dómur	Bls.
288	479/1997	Karl Magnús Karlsson gegn Ágústu Sigmundsdóttur og Tryggingamiðstöðinni hf. Bifreiðir. Vátrygging. Fyrning.	17/9	2773
289	388/1997	Landhelgisgæsla Íslands gegn Rederij N & F Bruins C.V. og gagnsök og til réttargæslu Schepen Onderlinge Nederland U.A., Sjóvá-Almennum tryggingum hf. og Tryggingu hf. Björgunarlaun. ..	17/9	2780
290	514/1997	Oddbjörg Sigfúsdóttir gegn Páli Skúlasyni og Vátr.fél. Íslands hf. Skaðabætur. Gjaldþrotaskipti. Lögmaður. Vátrygging. Aðild.	17/9	2794
291	181/1998	Ákærvaldið gegn X. Ómerking. Heimvísun. Gagnaöflun.	17/9	2809
292	498/1997	Útgerðarfélagið Skálar ehf. gegn Pétri Stefánsyni. Lausafjárkaup. Riftun. Virðisaukaskattur. ...	17/9	2812
293	297/1998	Samkeppnisráð gegn Myllunni Brauði hf., Mjólkursamsölunni í Reykjavík og áfrýjunarnefnd samkeppnismála. Kærumál. Stjórnvöld. Samkeppni. Aðild. Frávísunarúrskurður staðfestur.	22/9	2821
294	257/1998	Haraldur Jónsson gegn Valdemar Jónssyni, Hjörðísi Jónsdóttur og Jóni Sverri Jónssyni. Kærumál. Dánarbússkipti. Óðalsréttur.	22/9	2833
295	377/1998	Kristján Þór Vilhjálmsson og Trygging hf. gegn Rúnari Þór Róbertssyni. Kærumál. Dómkvaðning matsmanna.	24/9	2844
296	378/1998	Ákærvaldið gegn Hans Steinari Bjarnasyni. Kærumál. Vanhæfi. Dómarar.	24/9	2848
297	397/1997	Helga S. Sigurðardóttir o.fl. gegn Páli Kristjánssyni og Katrínu Tómasdóttur og gagnsök og íslenska ríkinu til réttargæslu. Fasteignakaup. Afsláttur.	24/9	2851
298	365/1997	Málfríður Sigurðardóttir gegn Tryggva Kárasyni. Óvígð sambúð. Vanreifun. Frávísun máls frá héraðsdómi.	24/9	2856
299	170/1998	Ákærvaldið gegn Eypóri Gunnarssyni. Rán. Hlutdeild. Skilorðsrof.	24/9	2868
300	29/1998	Trévirki ehf. gegn Ólafi Kr. Sveinssyni. Skaðabætur. Vinnuslys. Örorka. Sakarskipting. Gjafsókn. ..	24/9	2875
301	522/1997	Gunnar Magnússon gegn Guðbjarti Einarssyni o.fl. og Aðalbjörgu sf. og til réttargæslu Samábyrgð Íslands á fiskiskipum. Skaðabótamál. Vinnuslys. Sjómenn. Gjafsókn. Sératkvæði.	24/9	2884

			Dómur	Bls.
302	499/1997	Sýslumaðurinn í Keflavík gegn Guðjóni Styrkárssyni. Nauðungarsala. Skaðabætur.	24/9	2902
303	394/1998	Haukur Holm gegn Búnaðarbanka Íslands hf. Kærumál. Dómarar. Vanhæfi.	1/10	2908
304	436/1997	Íslenska ríkið og héraðsnefnd Austur-Húnavetninga gegn Pípulagnaverktökum ehf. Verksamningur. Umboð.	1/10	2913
305	36/1998	Reykjavíkurborg og íslenska ríkið gegn Gunnhildi Sigurðardóttur vegna db. Kristins Jónssonar og gagnsök. Biðlaun. Sératkvæði.	1/10	2930
306	419/1997	Oddur Pétursson gegn Pálma Geir Jónssyni og gagnsök. Lausafjárkaup. Greiðsla. Skuldabréf. Sératkvæði.	1/10	2951
307	485/1997	Lögmannafélag Íslands gegn Sjóva-Almennum tryggingum hf. Greiðsla. Framsal. Lögmenn.	1/10	2963
308	85/1998	Íslenska ríkið gegn Myllunni Brauði hf. Skattar. Endurálagning. Rekstrarkostnaður.	1/10	2971
309	184/1998	Ákærvaldið gegn Theodor Emil Pantazis. Ávana- og fíkniefni. Reynslulausn.	1/10	2988
310	105/1998	Þórður Tryggvi Stefánsson gegn Fiskmarkaði Snæfellsness ehf. og til réttargæslu Tryggingamiðstöðinni hf. Skaðabótamál. Vinnuslys. Sératkvæði.	1/10	2992
311	217/1998	Ákærvaldið gegn X. Kynferðisbrot. Sönnun.	1/10	3001
312	415/1997	Hitaveita Reykjavíkur gegn Engilbert Þórðarsyni og gagnsök og Engilbert Þórðarson gegn Verkfræðistofu Guðmundar og Kristján hf. Skaðabótamál. Vinnuslys. Sératkvæði.	1/10	3011
313	31/1998	Byggðaverk ehf. gegn Lovísu R. Kristjánsdóttur. Fasteignakaup. Greiðsla. Fasteignasalar.	1/10	3037
314	399/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Hafþóri Smára Sigmundssyni. Kærumál. Kærufrestur. Máli vísað frá Hæstarétti.	2/10	3047
315	400/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Guðmundi Þór Pálssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. A. liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	2/10	3049
316	389/1998	Ólafur S. Guðbjartsson gegn Gunnari H. Guðbjartssyni. Kærumál. Lögbann.	2/10	3051

			Dómur	Bls.
317	386/1997	Búnaðarbanki Íslands v. Stofnlánadeildar landbúnaðarins gegn Árna Gíslasyni, Erlendi Helga Árnasyni o.fl. Skaðabótamál. Galli. Hönnun. Kröfugerð. Gjafsókn.	8/10	3058
318	180/1998	Ákærvaldið gegn Sveini Hall Málssyni, Ólafi Valgarð Ingimundarsyni, Sigurgeir Pálssyni og Hirti Jónassyni. Tolllagabrot. Upptaka.	8/10	3072
319	491/1997	I. Guðmundsson ehf. gegn Bílaleigunni Fal ehf. Húsaleigusamningur. Skaðabætur.	8/10	3086
320	497/1997	Nýsköpunarsjóður atvinnulífsins gegn Einari S. Hálfðánarsyni. Upplýsingaskylda stjórnvalda. Aðild. Frestur. Sératkvæði.	8/10	3096
321	333/1997	Rannveig Rós Bjarnadóttir gegn Tryggingu hf. og Norðurleið-Landleiðum ehf. Stjórnarskrá. Bifreiðir. Líkamstjón. Örorka. Gjafsókn.	8/10	3115
322	413/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Kio Alexander A. Briggs. Kærumál. Gæsluvarðhald. A. og B. liður 1. mgr. 103 gr. og 2. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	13/10	3132
323	410/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Guðmundi Þór Pálssyni. Kærumál. Gæsluvarðhaldsúrskurður felldur úr gildi.	13/10	3137
324	411/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Hafþóri Smára Sigmundssyni. Kærumál. Gæsluvarðhaldsúrskurður felldur úr gildi.	13/10	3140
325	392/1998	Jóna Bergjónsdóttir og Kristján Bergjónsson gegn Kristínu Pálmadóttur o.fl. Kærumál. Nauðungarsala. Frávísun máls frá héraðsdómi.	13/10	3144
326	238/1998	Ákærvaldið gegn Anthonius Gerardus Verborg. Ávana- og fíkniefni.	15/10	3152
327	34/1998	Vígþór H. Jörundsson gegn Elínu Sigríði Ragnarsdóttur o.fl. Sameign. Forkaupsréttur.	15/10	3156
328	19/1998	Jón Þóroddsson gegn Dreifingu ehf. og gagnsök. Lögmansþóknun.	15/10	3164
329	432/1997	Kristján P. Willatzen gegn Þingvallaleið ehf. Lausaffjárkaup. Riftun. Vangildisbætur. Frávísun máls að hluta frá héraðsdómi.	15/10	3181
330	453/1997	Jónas Þór gegn íslenska ríkinu. Lögreglumenn. Ríkisstarfsmenn. Kröfugerð. Sératkvæði.	15/10	3194

			Dómur	Bls.
331	472/1997	Sigurjón Nielsen gegn Hf. Eimskipafélagi Íslands. Sjómenn. Vinnuslys. Sératkvæði.	15/10	3205
332	417/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Sigurjóni Sigurgeirssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. a. liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	19/10	3214
333	412/1998	Íslenska ríkið gegn Baldri Ágústssyni. Kærumál. Dómkvæðning matsmanna.	22/10	3217
334	232/1998	Ákærvaldið gegn Kristjáni Braga Valssyni. Líkamsárás. Tilraun til manndráps. Þjófnaður. Skaðabætur.	22/10	3220
335	40/1998	Þorsteinn Jónsson gegn íslenska ríkinu og gagnsök. Höfundarréttur. Frávísun máls frá héraðsdómi.	22/10	3238
336	61/1998	Sam-suða ehf. gegn Erlu Báru Jónsdóttur. Verksamningur. Gjafsókn.	22/10	3245
337	480/1997	Sigurður Jóhannsson og Haukur Haraldsson gegn Reykjavíkurborg. Skuldabréf. Fyrning.	22/10	3253
338	242/1997	Íslenska ríkið gegn Bifreiðum og landbúnaðarvélum hf. Virðisaukaskattur. Sératkvæði.	22/10	3259
339	318/1997	Húsnæðissamvinnufélagið Búseti gegn B.M. Vallá ehf. Kaupsamningur. Þriðjamannsloforð.	22/10	3286
340	303/1997	Gunnlaugur Sigurðsson og Margrét Björgvinsdóttir gegn sameinuðu sveitarfélagi Eskifjarðarkaupstaðar, Neskaupstaðar og Reyðarfjarðarhrepps. Skaðabætur. Matsgerð. Heimvísun. Sératkvæði. ..	22/10	3303
341	124/1998	Guðmundur Karvel Pálsson gegn Þróunarsjóði sjávarútvegsins. Skuldabréf.	22/10	3315
342	430/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Sveini Gunnari Jónassyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. 2. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	23/10	3322
343	418/1998	Ritfell hf. gegn Pýrnirós ehf. Kærumál. Útivist. Frávísun máls frá Hæstarétti.	23/10	3326
344	398/1998	Guðmundur Agnar Guðjónsson gegn Dalabyggð. Kærumál. Ábúð. Útburðargerð.	26/10	3335
345	421/1998	Rúna Soffía Geirsdóttir gegn Sjóvá-Almennum tryggingum hf. Kærumál. Frestur.	26/10	3347
346	422/1998	Jón Einar Jakobsson gegn Búnaðarbanka Íslands hf. Kærumál. Fjárnám.	27/10	3349
347	424/1998	Gunnar Kvaran ehf. gegn Fyrst og fremst ehf. Kærumál. Málskostnaðartrygging.	27/10	3356

			Dómur	Bls.
348	429/1998	Guðmundur Rafn Geirdal Bragason gegn Lykil- hótelum ehf. Kærumál. Útburðargerð. Leigusam- ningur.	27/10	3360
349	194/1998	Sigurður B. Pétursson og Erla Jónsdóttir gegn Landsbanka Íslands hf. Málskostnaðartrygging. Frávísun máls frá Hæstarétti.	27/10	3364
350	435/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Ágústi Hall- dórssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. C. liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	29/10	3365
351	24/1998	Sighvatur Steindórsson gegn Blönduósbæ og Vá- tryggingafélagi Íslands hf. til réttargæslu. Vinnu- slys. Sérálit.	29/10	3369
352	49/1998	Magnús Emilsson og Vátryggingafélag Íslands hf. gegn Kristjáni Inga Gunnarssyni. Bifreiðir. Um- ferðarlög. Vátrygging. Vinnuslys.	29/10	3378
353	172/1998	Ákærvaldið gegn Einari Jóni Blandon. Tékkar. Skilorð. Skaðabætur. Frávísun máls að hluta frá héraðsdómi.	29/10	3389
354	227/1998	Ákærvaldið gegn Péttri Júlíussyni. Fjádráttur. Skilorð.	29/10	3393
355	101/1998	Íslenska ríkið gegn Árna Ingólfssyni og gagnsök. Stjórnsýsla. Samkeppni. Læknar. Skaðabætur.	29/10	3398
356	25/1998	Anton Jónsson gegn íslenska ríkinu. Ógilding stjórnvaldsúrskurðar. Gildistaka laga. Frávísun skaðabótakröfu.	29/10	3418
357	516/1997	Eggert Bjarni Samúelsson gegn Nýja kökuhúsinu ehf. og Vátryggingafélagi Íslands hf. til réttar- gæslu. Vinnuslys. Örorka. Skaðabætur. Sakar- skipting. Gjafsókn.	29/10	3427
358	30/1998	Hrönn Jónsdóttir, Jón Leósson og Hvoll sf. gegn Reyni Þorgrímssyni og gagnsök. Sölulaun.	29/10	3438
359	438/1998	Sýslumaðurinn í Hafnarfirði gegn Mána Frey- steinssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. A. liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	30/10	3445
360	423/1998	Már Ágúst Björgvinsson og Inga S. Ingvadóttir gegn Kaupfélagi Árnesinga. Kærumál. Nauð- ungarsala. Res judicata. Frávísun frá héraðsdómi.	3/11	3448
361	396/1998	M gegn K. Kærumál. Börn. Aðfarargerð. Innsetn- ingargerð. Erlendur dómur.	5/11	3451

362	50/1998	Íslenska ríkið gegn Jóni Þórðarsyni og gagnsök. Stjórnarskrá. Þjónustugjald. Skattar. Stjórnvaldsfyrirmæli.	5/11	3460
363	62/1998	Hjörleifur Bergsteinsson gegn Tryggingu hf. Vátrygging. Endurkrafa. Stjórnsýsla. Frávísun máls frá héraðsdómi.	5/11	3478
364	76/1998	Vignir Jónasson gegn Þorsteini Haraldssyni. Skuldabréf. Sjálfskuldarábyrgð.	5/11	3493
365	26/1998	Ásdís Birta Gunnarsdóttir gegn Fróða hf., Friðu Kristínu Gísladóttur og Gústaf Guðmundssyni. Skaðabótamál. Verklaun. Myndbirting.	5/11	3499
366	67/1998	Landsbanki Íslands hf. gegn Fiskistofu. Þagnar-skylda. Bankar.	5/11	3517
367	48/1998	Íslenska álfélagið hf. gegn Eiríki Páli Einarssyni og Eiríkur Páll Einarsson gegn Íslenska álfélaginu hf. og Vátryggingafélagi Íslands hf. til réttargæslu. Skaðabótamál. Vinnuslys. Örorka.	5/11	3525
368	202/1998	Íslenska ríkið gegn Dröfn Lúðvíksdóttur og gagn-sök. Biðlaun. Sérálit. Sératkvæði.	5/11	3538
369	203/1998	Íslenska ríkið gegn Grími Inga Lúðvígssyni og gagnsök. Biðlaun. Sérálit. Sératkvæði.	5/11	3551
370	204/1998	Íslenska ríkið gegn Margréti Hallgeirsdóttur og gagnsök. Biðlaun. Sérálit. Sératkvæði.	5/11	3563
371	205/1998	Íslenska ríkið gegn Hauki Hannibalssyni og gagn-sök. Biðlaun. Sérálit. Sératkvæði.	5/11	3575
372	206/1998	Íslenska ríkið gegn Guðrúnu Gísladóttur og gagn-sök. Biðlaun. Sérálit. Sératkvæði.	5/11	3587
373	46/1998	Kærunefnd jafnréttismála v/Guðbjargar Önnu Þorvarðardóttur gegn íslenska ríkinu. Jafnrétti. Stöðuveiting. Skaðabætur.	5/11	3599
374	113/1998	Ólafur A. Ólafsson gegn Sóleyju Skúladóttur. Fasteignakaup. Vanheimild. Riftun.	5/11	3618
375	81/1998	Fjörður ehf. gegn Vélsmiðjunni Stáli hf. og gagn-sök. Geymslugjald.	5/11	3624
376	66/1998	Landsbanki Íslands hf. gegn Sævari Th. Guð-mundssyni. Skuldaraskipti.	5/11	3631
377	444/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Óskari Þór Gunnlaugssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. C.liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	9/11	3637

			Dómur	Bls.
378	17/1998	Ásvélar ehf. gegn Vikurvörum ehf. Verksamningur. Vextir.	12/11	3639
379	18/1998	Halldór Magnússon gegn Vikurvörum ehf. Verksamningur. Vextir.	12/11	3645
380	119/1998	Sigurjón Jóhann Haraldsson gegn íslenska ríkinu og Blönduósbæ. Skattar. Frádráttarheimild.	12/11	3651
381	414/1997	Valgerður Jónsdóttir gegn Sparisjóði Höfðhverfinga, Þórsteini Arnari Jóhannessyni og Þórsteini Auðuni Péturssyni. Skaðabætur. Fasteignakaup. Veðréttur.	12/11	3664
382	53/1998	Landssamband slökkviliðsmanna gegn íslenska ríkinu. Ógilding stjórnvaldsúrskurðar að hluta. Varnarsamningur Íslands og Bandaríkjanna. Kjaramál.	12/11	3682
383	117/1998	Hreinn Guðlaugsson og Freyja Helgadóttir gegn Ingunni Þ. Baldvins Sigríði D. Martin og Elísabetu Baldvins. Fasteignakaup. Galli.	12/11	3703
384	97/1998	Trygvi Pálsson gegn Málningu ehf. Víxill. Endurkrafa. Trygging.	12/11	3711
385	111/1998	Stefán Gissurarson gegn Sjóvá-Almennum tryggingum hf. Vátryggingarsamningur.	12/11	3721
386	100/1998	A/S Veidekke gegn Flugmálastjórn. Verksamningur. Tömlæti.	12/11	3729
387	448/1998	Ríkislögreglustjóri gegn Islandia Internet ehf. Kærumál. Upplýsingaskylda. Fjarskipti.	13/11	3740
388	99/1998	Múlalundur gegn Erni Ólafssyni. Lífeyrissjóðir. Öryrkjar. Sératkvæði.	19/11	3745
389	136/1998	I.C.E.D.A.N. ehf. gegn Gert Brovall. Hlutafélög. Vörumerki. Firma. Málshöfðunarfrestur.	19/11	3757
390	90/1998	Haraldur Ragnarsson o.fl. gegn Gunnari Pálmasyni og gagnsök. Björgunarlaun. Sjóveðréttur.	19/11	3764
391	107/1998	ÁHÁ byggingar ehf. gegn Ingvari Guðmundssyni. Forkaupsréttur. Kröfugerð. Frávísun máls að hluta frá héraðsdómi.	19/11	3771
392	93/1998	Friðrik Rúnar Friðriksson gegn íslenska ríkinu. Skattar. Málshöfðunarfrestur. Hæfi. Málshraði. Sérálit.	19/11	3781
393	80/1998	Kristín Stefánsdóttir gegn Dagfinni Stefánssyni. Skuldabréf. Framkrafa.	19/11	3798

394	120/1998	Hjörtur Einarsson gegn Siglfirðingi ehf. Sjómenn. Vinnuslys.	19/11	3808
395	148/1998	Halldór T. Svavarsson gegn Fjallkonunni ehf. VÍxilmál.	19/11	3817
396	452/1998	Fjallkonan ehf. gegn Máli og menningu hf. Kærumál. Vanreifun. Frávísunarúrskurður felldur úr gildi.	25/11	3821
397	457/1998	Ákærvaldið gegn X. Kærumál. Réttargæslumaður.	26/11	3832
398	459/1998	Þórdís Richter gegn Páli H. Pálssyni. Kærumál. Gjaldþrotaskipi. Fjárnám.	26/11	3834
399	89/1998	Gunnar Briem gegn Sigríði R. J. Briem. Meðlag. Skilnaðarsamningur.	26/11	3838
400	102/1998	Íslenska ríkið gegn Þb. Hafverks hf. Gjaldþrotaskipti. Skuldajöfnuður. Virðisaukaskattur.	26/11	3844
401	151/1998	Íslenska ríkið gegn Þb. Miklagarðs hf. Gjaldþrotaskipti. Skuldajöfnuður. Virðisaukaskattur.	26/11	3857
402	55/1998	Ákærvaldið gegn Stefáni Jóni Sigurðssyni. Fjársvik. Skaðabætur. Aðfinnslur.	26/11	3870
403	150/1998	Adam Piasecki gegn Ábyrgðasjóði launa. Gjaldþrotaskipti. Ábyrgðasjóður launa. Sératkvæði.	26/11	3957
404	121/1998	Stefán Árnason gegn Sást ehf. Sameignarfélag. Einkahlutafélag. Skuldajöfnuður.	3/12	3969
405	108/1998	Linda M. Bellere gegn Tryggingastofnun ríkisins og tryggingaráði og gagnsök. Almennatryggingar. Stjórnvaldsákvörðun. Gjafsókn. Aðild. Frávísun máls frá héraðsdómi að hluta.	3/12	3975
406	110/1998	Bergur Garðarsson gegn Páli Jónssyni og gagnsök. Lausafjárkaup. Ógilding samnings. Kröfugerð.	3/12	3992
407	125/1998	Magnús Th. S. Blöndahl ehf. gegn J.V.J. ehf. og gagnsök. Verksamningur. Aðfinnslur.	3/12	4006
408	91/1998	Sigríður Kristinsdóttir gegn Aðalbirni Jóakimssyni og gagnsök. Hjón. Fjárskipti. Lífeyrir.	3/12	4022
409	10/1998	Magnús Friðgeirsson gegn Kaupgarði hf. og gagnsök. Kaupsamningur. Sératkvæði.	3/12	4042
410	195/1998	Gestur L. Fjeldsted gegn Kaupfélagi Borgfirðinga. Vinnuslys. Skaðabætur. Gjafsókn.	3/12	4065
411	145/1998	Valdimar Jóhannesson gegn íslenska ríkinu. Stjórnarskrá. Jafnræðisregla. Atvinnufrelsi. Veiðiheildir. Ógilding stjórnvaldsákvörðunar.	3/12	4076

		Dómur	Bls.
412	458/1998 Samvinnusjóður Íslands hf. gegn Óskari Guðna Gunnarssyni. Kærumál. Nauðungarsala. Kæruheimild. Máli vísað frá Hæstarétti.	4/12	4089
413	462/1998 Frostfiskur ehf. gegn Guðmundi Tr. Sigurðssyni. Kærumál. Frávísunarúrskurður staðfestur. Málskostnaður. Res. Judicata.	4/12	4096
414	470/1998 Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Kio A. Ayobambele Briggs. Kærumál. Gæsluvarðhald. A. og B. liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991. 2. mgr. 103. gr. l. nr. 19/1991.	4/12	4103
415	475/1998 Sýslumaðurinn í Hafnarfirði gegn Mána Freysteinsyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. C. liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	8/12	4107
416	157/1998 Halla Björk Marteinsdóttir gegn Tryggingastofnun ríkisins og gagnsök. Örorkustyrkur. Skaðabætur. .	10/12	4109
417	142/1998 Jakob A. Traustason gegn Hauki Jens Birgissyni, Daníel Rafni Hartmannssyni og Árna Kópssyni. Skaðabætur. Brigðaréttur. Frávísun máls frá héraðsdómi.	10/12	4117
418	196/1998 Íslenska úthafsútgerðarfélagið ehf. gegn Loðnuvinnslunni hf. Hlutafélag.	10/12	4125
419	168/1998 Elvar Örn Unnsteinsson, Magnús Guðlaugsson, Hjalti Steindórsson, Lögrún sf. og Símon Kjærnested gegn Prímusi ehf. Húsaleigusamningur. Brostnar forsendur. Skuldajöfnuður.	10/12	4133
420	54/1998 Ákærvaldið gegn Kristófer Kristóferssyni og Sigrúnu Öldu Kærnested. Þjófnaður. Hylming. Skaðabætur.	10/12	4139
421	223/1998 K gegn M. Börn. Óvígð sambúð. Faðernismál. Ómerking. Frávísun frá héraðsdómi. Sératkvæði.	10/12	4167
422	127/1998 Svalbarðshreppur og Þórshafnarhreppur gegn Þb. Fjalars hf. Verksamningur.	10/12	4175
423	146/1998 Þb. S. Óskarssonar og Co. hf. gegn íslenska ríkinu. Skattar. Jöfnunargjald. Endurgreiðslukrafa. Fyrning.	10/12	4180
424	57/1998 Tryggvi Sveinbjörnsson gegn Össuri hf. og Össuri Kristinssyni. Málflytjendur. Umboð.	10/12	4189
425	109/1998 Lífeyrissjóður starfsmanna Áburðarverksmiðju ríkisins gegn íslenska ríkinu, Áburðarverksmiðjunni		

	hf., Þorsteini V. Þórðarsyni og Sveini Sæmunds- syni og Þorsteinn V. Þórðarson og Sveinn Sæ- mundsson gegn Lífeyrissjóði starfsm. Áburðar- verksm. ríkisins. Skaðabætur. Verðbréf. Endurskoðendur. Lífeyrissjóðir. Sératkvæði.	10/12	4196
426	190/1998 Valdimar Jóhannesson gegn Reykjavíkurborg, Tri- toni ehf., Gerpi sf. og Renötu Erlendsson og til réttargæslu Húsfélaginu Hafnarstræti 20 og gagn- sök. Ómerking. Heimvísun. Meðdómendur. Hæfi.	10/12	4232
427	167/1998 Fjölur Torfason og Þorbjörg Arnórsdóttir gegn Sameigendafélagi Fells og gagnsök. Sameign. Leiga. Aðild.	10/12	4262
428	471/1998 Bragi Höskuldsson gegn íslenska ríkinu. Kæru- mál. Flýtimeðferð.	15/12	4278
429	443/1998 Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Jóni Bjarna Hrólfssyni. Kærumál. Ökuréttur. Bráðabirgða- svipting felld úr gildi. Sératkvæði.	17/12	4280
430	242/1998 Friðjón og Viðar ehf. gegn Múr- og málningar- þjónustunni Höfn ehf. Verksamningur.	17/12	4287
431	199/1998 Þb. Gallerí sport ehf. gegn Sparisjóði vélstjóra og gagnsök. Gjaldprotaskipti. Riftun.	17/12	4310
432	200/1998 Guðbjörg Árnadóttir gegn Trésmiðju Steinars Árnasonar hf. Kaupsamningur. Aðild. Skuldskeyt- ing.	17/12	4320
433	147/1998 Halldóra Árnadóttir gegn Helgu R. Guðrúnar- dóttur og Sjóvá-Almennum tryggingum hf. og gagnsök. Bifreiðir. Skaðabætur. Líkamstjón. Ör- orka. Þjáningabætur. Vextir. Gjafsókn.	17/12	4328
434	187/1998 Íslenska ríkið gegn sameinuðu sveitarfélagi Eski- fjarðarkaupstaðar, Neskaupstaðar og Reyðar- fjarðarhrepps. Stjórnvaldsúrskurður. Sveitar- stjórn. Byggingarmál.	17/12	4342
435	228/1998 Kaupfélag Króksfjarðar gegn Magnúsi Helgasy- ni og gagnsök. Skuldamál. Tómlæti. Frávísun máls að hluta frá héraðsdómi.	17/12	4361
436	229/1998 Kaupfélag Króksfjarðar gegn Ingrid Oddsdóttur. Skuldamál. Hjón.	17/12	4369
437	122/1998 Sæunn Axels ehf. gegn Sölusambandi ísl. fiskfram- leiðenda hf. Umsýsluviðskipti. Almenn félög. Fé- lagssamþykktir.	17/12	4374

			Dómur	Bls.
438	313/1997	Ingólfur Þorsteinsson gegn Birni Ívari Karlssyni. Læknar. Skaðabætur. Örorka. Læknaráð. Gjaf-sókn.	17/12	4392
439	166/1998	Gunnar Pétursson gegn íslenska ríkinu. Iðnlána-sjóðsgjald. Iðnaðarmálagjald. Sératkvæði.	17/12	4406
440	189/1998	Dorri ehf. gegn Gunnari Jónassyni og Oddrúnu Þorbjörnsdóttur og gagnsök. Kaupsamningur. Galli. Leiga.	17/12	4421
441	207/1998	Vilhjálmur Svan Jóhannsson og Stefán Axel Stef-ánsson gegn Grolsch Export b.v. Lánssamningur. Fávíti.	17/12	4433
442	135/1998	Ákærvaldið gegn Óla Arelfusi Einarssyni. Kyn-ferðisbrot. Skilorð. Sérálit.	17/12	4438
443	463/1998	Sýslumaðurinn í Keflavík gegn Guðna Sigurðssyni o.fl. Kærumál. Dánarbú. Erfðafjárskattur. Kæru-heimild. Frávísun máls frá Hæstarétti.	17/12	4450
444	464/1998	Jón V. Valdimarsson gegn Perlu ehf. Kærumál. Frávísunarúrskurður staðfestur. Vanreifun.	17/12	4457
445	465/1998	Bára Þórarinsdóttir gegn tollstjóranum í Reykja-vík. Kærumál. Fjárnám. Málsástæður. Ómerking úrskurðar.	17/12	4471
446	466/1998	Jóhanna Guðrún Agnarsdóttir o.fl. gegn Loga Guðbrandssyni. Kærumál. Dánarbú. Skipti. Um-boð.	17/12	4483
447	469/1998	Sigríður Emma Guðmundsdóttir o.fl. gegn Herði Grétari Gunnarssyni og Ingibjörgu Leifsdóttur. Kærumál. Málsástæður. Kæruheimild. Frávísun máls frá Hæstarétti.	17/12	4487
448	472/1998	Ákærvaldið gegn Þór Vilhjálmssyni. Kærumál. Kæruheimild. Umferðarlagabrot. Sektorboð. Stjórnarskrá. Mannréttindasáttmálar. Ákvörðun héraðsdómara felld úr gildi.	17/12	4497
449	474/1998	Óli Þór Ástvaldsson gegn Stefáni Árnasyni. Kæru-mál. Innsetningargærð. Afnotaréttur. Hefð.	17/12	4500
450	476/1998	Ikan ehf. gegn Friðriku Árnadóttur og Vigni Árnasyni. Kærumál. Þinglýsing. Kæruheimild. Frávísun máls frá Hæstarétti.	17/12	4509
451	488/1998	Reykjavíkurborg gegn Valdimar Jóhannessyni, Tritoni ehf. Gerpi sf. og Renötu Erlendsson. Kærumál. Dómarar. Vanhæfi.	17/12	4512

452	490/1998	Guðmundur Unnsteinsson gegn Húsfélaginu Bolholti 6, Roki ehf. og Landssambandi veiðifélaga. Kærumál. Innsetningargerð. Fjöleignarhús.	17/12	4515
453	494/1998	Jóna Bergjónsdóttir og Kristján Bergjónsson gegn Kristínu Pálmadóttur, Elínu Pálmadóttur o.fl. Kærumál. Nauðungarsala. Sameign.	17/12	4524
454	224/1998	Kærunefnd jafnréttismála f.h. Ólínu Torfadóttur gegn Kirkjugörðum Reykjavíkurprófastsdæma. Jafnrétti. Stöðuveiting. Sératkvæði.	18/12	4533
455	312/1998	María G. Hafsteinsdóttir gegn íslenska ríkinu. Stjórnýsla. Ríkisstofnun. Valdmörk.	18/12	4552
456	495/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Óskari Þór Gunnlaugssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. C-liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	21/12	4567
457	477/1998	Baldur Jón Helgason, Guðrún F. Helgadóttir o.fl. gegn Stofnlánadeild landbúnaðarins. Kærumál. Nauðungarsala. Óðalsréttur.	21/12	4569
458	505/1998	Lögreglustjórinn í Reykjavík gegn Stefáni I. Koeppen Brynjarssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald. A-liður 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	23/12	4575
459	473/1998	M gegn K. Kærumál. Börn. Meðlag. Aðför. Fjárnám.	30/12	4578

II. NAFNASKRÁ

	Bls.
<i>A. Einkamál</i>	
A/S Veidekke	3729
Aðalbjörg sf.	2884
Aðalbjörn Jóakimsson	4022
Aðalgeir Finnsson	305
Adam Piasecki	3957
Adrianne Karen Roman	2445
Alfreð Magnússon	1437
Almar Grímsson	1807
Almar Grímsson	2319
Almenna málflutningsstofan sf.	1793
Andreas Roth	1050
Andrés Andrésson	1976
Anna B. Stefánsdóttir	1694
Anna Bjarnadóttir	187
Anna Katrín Sigurðardóttir	4450
Anna Margrét Sigurðardóttir	2616
Anna María Valdimarsdóttir	2694
Anne May Sæmundsdóttir	2573, 2716
Anton Jónsson	3418
Arnar Hannes Gestsson	897
Arnar Kristjánsson	386
Arnarborg ehf.	1365
Arnbjörg Aradóttir	2296
Arndís Bjarnadóttir	372, 818
Arngrímur Jónasson	1272
Atalanta Schiffahrtsgesellschaft mbH & Co.	2690
Austurstræti 22 ehf.	2452
Áburðarverksmiðjan hf.	4196
Ábyrgðarsjóður launa	859, 3957

	Bls.
Áfrýjunarnefnd samkeppnismála	2821
Ágúst Gunnarsson	2616
Ágústa Sigmundsdóttir	2773
Ágústa Sigurðardóttir	2346
ÁHÁ-byggingar ehf.	3771
Árni Gíslason	3058
Árni Ingólfsson	3398
Árni Kópsson	4117
Árni Pormóðsson	2670
Ásdís Birta Gunnarsdóttir	3499
Ásgeir Magnússon	945
Ásmundur Bjarnason	372, 818
Ásmundur Ólafsson	1976
Ásmundur S. Jóhannsson	1686
Ásta Björk Ragnarsdóttir	2484
Ásvélar ehf.	3639
B.M. Vallá ehf.	3286
Baldur Ágústsson	3217
Baldur Jón Helgason	4569
Bandarísk stjórnvöld	374
Bára Guðmundsdóttir	2666
Bára Þórarinsdóttir	4471
Bergmál ehf.	1327
Bergur Garðarsson	3992
Berta Björgvinsdóttir	2187
Bessi Gíslason	1807, 2319
Bifreiðar og landbúnaðarvélar hf.	3259
Birgir Ágústsson	737
Birnir Bergsson	1762
Bílaleigan Falur ehf.	3086
Bílasalan Borg hf.	60
Bjarni Guðmundsson	601
Bjarni Hákonarson	859
Bjarnþóra Pálsdóttir	693
Björn Einarsson	1567
Björn Erlendsson	374
Björn Ívar Karlsson	4392
Björn Kjartansson	1346
Björn Pálmason	3144, 4524

	Bls.
Björn Ragnarsson	756
Björn Sigurðsson	4450
Blönduósbaer	3369, 3651
Borgarsjóður Reykjavíkur	2390
Bókaútgáfan Eldey ehf.	951
Bragi Höskuldsson	4278
Bragi Kristjánsson	1376
Búlandstindur hf.	2735
Búnaðarbanki Íslands hf.	1615, 1634, 1775, 2908, 3058, 3349
Byggðaverk ehf.	3037
Byggingafélag Gylfa og Gunnars ehf.	305
Byggingarnefnd Borgarholtsskóla	2608
Byggingarsjóður ríkisins	347
Byggingavöruverslunin Nethylur ehf.	2084
Bæjarstjórn Suðárkrókskaupstaðar	1928
Carl Allers Etablissement A/S	2644
Dagfinnur Stefánsson	3798
Dalabyggð	3335
Daníel Rafn Hartmannsson	4117
Dánarbú Árna Árnasonar	2088
Dánarbú Braga Björnssonar og Rósu Magnúsdóttur	4450
Dánarbú Einars Inga Einarssonar	372, 818
Dánarbú Eiríks Gíslasonar	1522
Dánarbú Karls Kristjáns Karlssonar	172
Dánarbú Kristins Jónssonar	2930
Dánarbú Ragnars Hjálmarssonar	2363
Dánarbú Sigríðar Lárusdóttur	1134
Deiglan-Áman ehf.	1042
Den Norske Bank	2573
Dorri ehf.	4421
Draupnisgata 3 sf.	1496
Dreifing ehf.	3164
Dröfn Lúðvíksdóttir	3538
Dymbill ehf.	2281
Edda Gréta Guðmundsdóttir	67
Edda Sigurrós Oddsdóttir	2346
Eggert Bjarni Samúelsson	3427
Einar Einarsson	179
Einar Eiríksson	433

	Bls.
Einar Guðjónsson	951
Einar Höskuldsson	2180
Einar Jónsson	1376
Einar Pálmason	3144
Einar Pálmason	4524
Einar S Bjarnason	372, 818
Einar S. Hálfðánarson	3096
Eiríkur Páll Einarsson	3525
Eldgamla Ísafold ehf.	1331
Elfa Þöll Grétarsdóttir	2233
Elín Hallgrímsdóttir	400
Elín Pálmadóttir	3144, 4524
Elín Sigríður Ragnarsdóttir	3156
Elísabet Baldvins	3703
Elsa Smith	1446
Elsa Stefánsdóttir	3156
Elvar Örn Unnsteinsson	4133
Elvex Corporation	2690
EMF Seafood GmbH	207
Engilbert Þórðarson	3011
Erco sf.	2002
Erla Agnarsdóttir	4483
Erla Axelsdóttir	867
Erla Bára Jónsdóttir	3245
Erla Jónsdóttir	3364
Erlendur Hansen	1928
Erlendur Helgi Árnason	3058
Erna Gréta Garðarsdóttir	1227
Esther Laxdal	1157
Eygló Stefánsdóttir	1694
Eyrbakkahreppur	342
Eysteinn Þorvaldsson	28
Fagtún ehf.	2608
Félagsmálastofnun Reykjavíkur	837
Finna Pálmadóttir	3144, 4524
Fiskiðjan Dvergasteinn ehf.	465
Fiskistofa	3517
Fiskmarkaður Snæfellsness ehf.	2992
Fín-ís ehf.	340

	Bls.
Fjallkonan ehf.	1331, 3817, 3821
Fjárfestingarbanki atvinnulífsins hf.	1327
Fjölur Torfason	4262
Fjörður ehf.	465, 3624
Flói ehf.	799
Flugleiðir hf.	1300
Flugmálastjórn	3729
Freyja Helgadóttir	3703
Friðjón og Viðar ehf.	4287
Friðrik Rúnar Friðriksson	3781
Friðrika Árnadóttir	4509
Fríða Kristín Gísladóttir	3499
Frjáls fjölmiðlun	708
Frjálst framtak hf.	268
Frostfiskur ehf.	4096
Fróði hf.	2644, 3499
Fuglaverndarfélag Íslands	342
Fyrst og fremst ehf.	3356
Garðabær	985
Gátun ehf.	2440
Geirlaug Þorvaldsdóttir	2573, 2716
Geirsprent sf.	106
Gerpir sf.	4232, 4512
Gert Brovall	3757
Gestur L. Fjeldsted	4065
Gísli Jón Kristjánsson	386
Gísli Örn Lárusson	1067
Grétar V. Pálsson	1724
Grímur Ingi Lúðvígsson	3551
Grolsch Export b.v.	4433
Guðbjartur Einarsson	2884
Guðbjörg Anna Þorvarðardóttir	3599
Guðbjörg Árnadóttir	4320
Guðbjörg Helga Birgisdóttir	1653
Guðbjörg Helga Magnúsdóttir	2390
Guðbjörg Jónsdóttir	1257
Guðjón Bragason	4450
Guðjón Grétarsson	2694
Guðjón Rúnar Sverrisson	60

	Bls.
Guðjón Styrkársson	2902
Guðlaug Bergmann Matthíasdóttir	985
Guðlaug Brynja Hjaltadóttir	121
Guðlaugur Pálsson	1595
Guðmundur Agnar Guðjónsson	3335
Guðmundur Karvel Pálsson	3315
Guðmundur Pálmason	3144, 4524
Guðmundur Rafn Geirdal Bragason	3360
Guðmundur Reykjalín	1807, 2319
Guðmundur Sævar Lárusson	386
Guðmundur Tr. Sigurðsson	4096
Guðmundur Unnsteinsson	4515
Guðni Jónsson	2187
Guðni Sigurðsson	4450
Guðrún B. Bjarnadóttir	372, 818
Guðrún Eyhildur Árnadóttir	3058
Guðrún F. Helgadóttir	4569
Guðrún Gísladóttir	3587
Guðrún Guðjónsdóttir	187
Guðrún I. Svansdóttir	1376
Guðrún Ó Jakobsdóttir	756
Guðrún R. Einarsdóttir	71
Gunnar B. Gunnarsson	1879
Gunnar B. R. Valdimarsson	2098
Gunnar Briem	3838
Gunnar Geir Gunnarsson	2670
Gunnar H. Guðbjartsson	3051
Gunnar Hjaltalín	1327
Gunnar Jónasson	4421
Gunnar Kvaran ehf.	3356
Gunnar Magnússon	2884
Gunnar Pálmason	3764
Gunnar Pétursson	4406
Gunnhildur Gunnarsdóttir	1376
Gunnhildur Sigurðardóttir	2930
Gunnjóna S. Jensdóttir	1238
Gunnlaugur Sigurðsson	3303
Gunnólfur ehf.	1800
Gústaf Guðmundsson	3499

	Bls.
Gylfi Guðjónsson	2155
H	673
Hagur ehf.	2346
Halla Björk Magnúsdóttir	4109
Halldór Magnússon	3645
Halldóra Árnadóttir	4328
Hallur Birgisson	1252
Hallur T. Svavarsson	3817
Harald og Sigurður hf.	1469
Haraldur Dean Nelson	2260
Haraldur Jóhannsson	1807, 2319
Haraldur Jónsson	2833
Haraldur Ragnarsson	3764
Haraldur Sigurðsson	2445
Hauður Helga Stefánsdóttir	2648
Hauður Helga Stefánsdóttir	847
Haukur Hannibalsson	3575
Haukur Haraldsson	3253
Haukur Holm	2908
Haukur Jens Birgisson	4117
Haukur Laxdal	1157, 1692
Hákon Erlendsson	374
Helga E. Jónsdóttir	951
Helga Elísabet Jónsdóttir	1267
Helga Gudrun Jakobsson	1634
Helga R. Guðrúnardóttir	4328
Helga S. Sigurðardóttir	2851
Helgi Laxdal	4569
Hermína Valgarðsdóttir	601
Héraðsnefnd Austur-Húnavetninga	2913
Hf. Eimskipafélag Íslands	2690, 3205
Hildur Sigurðardóttir	1879
Hildur Æsa Oddsdóttir	2346
Hilmar Bjarnason ehf.	1365
Hitaveita Reykjavíkur	2451, 3011
Hjalti Steinþórsson	4133
Hjördís Jónsdóttir	2833
Hjörleifur Bergsteinsson	3478
Hjörtur Einarsson	3808

	Bls.
Hjörtur Jónsson	2616
Hornbjarg ehf.	1209
Hólmfríður Einarsdóttir 372,	818
Hólmfríður G. Sigurðardóttir	2695
Hraðfrystihús Tálknafjarðar hf.	2760
Hrafnkell Óskarsson	1376
Hrannar Jónsson	1376
Hrefna Sóley Kjartansdóttir	455
Hreinn Guðlaugsson	3703
Hreppsnefnd Eyjafjarðarsveitar	601
Hreppsnefnd Fljótahrepps	1928
Hreppsnefnd Hofshrepps	1928
Hreppsnefnd Hólahrepps	1928
Hreppsnefnd Lýtingsstaðahrepps	1928
Hreppsnefnd Rípurhrepps	1928
Hreppsnefnd Seyluhrepps	1928
Hreppsnefnd Skarðshrepps	1928
Hreppsnefnd Skefilsstaðahrepps	1928
Hreppsnefnd Staðahrepps	1928
Hreppsnefnd Viðvíkurhrepps	1928
Hrói höttur ehf.	792
Hrönn Jónsdóttir	3438
Hulda Matthíasdóttir	985
Hundaræktarfélag Íslands	2699
Húsasmiðjan hf.	298
Húseigendafélagið	1376
Húsfélagið Bolholt 6	4515
Húsfélagið Hafnarstræti 20	4232
Húsnæðisnefnd Reykjavíkur	2390
Húsnæðissamvinnufélagið Búseti	3286
Húsnæðisstofnun ríkisins	1376
Hvammfell ehf.	592
Hvoll ehf.	2735
Hvoll sf.	3438
Hörður Grétar Gunnarsson	2314
Hörður Grétar Gunnarsson	4487
Hörður Ingimarsson	1928
Hörn Harðardóttir	28
Höskuldur Geir Erlingsson	2253

	Bls.
I. Guðmundsson ehf.	3086
I.C.E.D.A.N. ehf.	3757
Iðnþróunarsjóður	2573
Ikan ehf.	4509
Independent Aviation Group Ltd.	1067
Inga S. Ingvadóttir	3448
Ingi Ingimundarson	400
Ingibjörg Bjarnadóttir	372, 818
Ingibjörg Leifsdóttir	2314, 4487
Ingibjörg Pengilsdóttir	1346
Ingimundur Sveinsson	2155
Ingólfur H. Matthíasson	985
Ingólfur Lilliendahl	1662
Ingólfur Þorsteinsson	4392
Ingrid Oddsdóttir	4369
Ingunn P. Baldvins	3703
Ingvar Guðmundsson	3771
Innheimtustofnun sveitarfélaga	408
Íslandsbanki hf.	76, 263, 347, 1846, 1865
Íslandsflug hf.	1846
Íslenska álfélagið hf.	2098, 3525
Íslenska ríkið	18, 67, 128, 137, 227, 238, 374, 441, 500, 536, 750, 829, 867, 881 1094, 1115, 1227, 1238, 1252, 1257, 1262, 1267, 1291, 1361, 1446, 1537, 1976, 2002, 2021, 2140, 2270, 2528, 2608, 2851, 2913, 2930, 2971, 3194, 3217, 3238, 3259, 3398, 3418, 3460, 3538, 3551, 3563, 3575, 3587, 3599, 3651, 3682, 3781, 3844, 3857, 4076, 4180, 4196, 4278, 4342, 4406, 4552
Íslenska úthafsútgerðarfélagið ehf.	4125
Íslenska útvarpsfélagið hf.	2116
Jakob A. Traustason	1793, 4117
Jakob Gunnar Pétursson	1769
Jarðeignir ríkisins	455
Jóhann E. Pálmason	3144, 4524
Jóhann Karl Benediktsson	337
Jóhanna Guðrún Agnarsdóttir	4483
Jóhanna Helgadóttir	985
Jóhanna Margrét Bragadóttir	1376
Jóhanna Sigríður Magnúsdóttir	2390

	Bls.
Jóhannes Einarsson	1327
Jóhannes Jóhannesson	1824
Jóhannes Jónsson	1807, 2319
Jóhannes Ottósson	2695
Jón Ársæll Þórðarson	374
Jón Einar Jakobsson	1615, 1634, 3349
Jón Gunnar Björgvinsson	1724
Jón Gunnar Zoëga	1327
Jón Haukur Bjarnason	656
Jón Heiðar Guðmundsson	2484
Jón Ingileifsson	2616
Jón Jóhann Jóhannsson	1346
Jón Leósson	3438
Jón Magnús Pálsson	2721
Jón Páll Jakobsson	1209
Jón Sigurðsson	342
Jón Sverrir Jónsson	2833
Jón V. Valdimarsson	4457
Jón Valdi Valdimarsson	2670
Jón Þórðarson	3460
Jón Þóroddsson	1917, 3164
Jóna Bergjónsdóttir	3144
Jóna Bergjónsdóttir	4524
Jónas Helgi Ólafsson	1131
Jónas Hermannsson	979
Jónas Þór	3194
JVJ ehf.	4006
Jöfnunarsjóður sveitarfélaga	408
K	408, 525, 666, 726, 1315, 2467, 2702, 3451, 4167, 4578
Kan ehf.	881
Karl Agnarsson	4483
Karl Diðrik Björnsson	2116
Karl Hauksson	985
Karl K. Karlsson ehf.	172
Karl Magnús Karlsson	2773
Karl Snorrason	1238
Katrín Tómasdóttir	2851
Katrín Þorvaldsdóttir	2573, 2716
Kattavinafélag Íslands	1134

	Bls.
Kaupfélag Árnesinga	3448
Kaupfélag Borgfirðinga	4065
Kaupfélag Héraðsbúa svf.	207
Kaupfélag Króksfjarðar	2049
Kaupfélag Króksfjarðar	4361
Kaupgarður hf.	4042
Kaupþing hf.	305
Kirkjugarðar Reykjavíkurprófastsdæma	4533
Kjartan Lárusson	255
Kjötumboðið hf.	1
Klara Guðný Karlsdóttir	985
Knattspyrnufélagið Fram	1481
Kolbrún Engilbertsdóttir	840
Kópavogsbær	2363
Kranabíllinn ehf.	1034
Kristinn Erling Jónsson	421
Kristinn Sigurjónsson	718
Kristín Björk Axelsdóttir	163
Kristín Dóra Karlsdóttir	1252
Kristín Jónsdóttir	187
Kristín Pálmadóttir	3144, 4524
Kristín Stefánsdóttir	3798
Kristján Ágústsson	1775
Kristján Bergjónsson	3144, 4524
Kristján Geirsson	2528
Kristján Guðmundsson	1437
Kristján Ingi Gunnarsson	3378
Kristján Magnússon	3156
Kristján P. Willatzen	3181
Kristján Sturluson	1262
Kristján Þór Vilhjálmsson	2844
Kynnisferðir sf.	1281
Kælismiðjan Frost hf.	1595
Kærunefnd jafnréttismála	500, 3599, 4533
Landhelgisgæsla Íslands	2780
Landsbanki Íslands hf.	128, 1331, 1653, 3364, 3517, 3631
Landssamband slökkviliðsmanna	3682
Landssamband veiðifélaga	4515
Landsvirkjun	1272

	Bls.
Laxalind ehf.	2573
Lánasjóður Vestur-Norðurlanda	1331
Lárus Arason	238
Lilja Bragadóttir	4450
Lilja Karlsdóttir	2088
Linda María Bellere	3975
Litlibær ehf.	1602
Lífeyrissjóður lækna	1481
Lífeyrissjóður starfsmanna Áburðarverksmiðju ríkisins	4196
Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins	1426
Lífeyrissjóður verslunarmanna	71
Lífeyrissjóðurinn Framsýn	1795, 1879
Lífeyrissjóður sjómanna	2140
Loðnuvinnslan hf.	4125
Logi Guðbrandsson	1034, 2666, 4483
Lovísa R. Kristjánsdóttir	3037
Lúðvík Gizurarson	2745
Lyfjaverðsnefnd	18, 1361
Lyfjaverslun Íslands hf.	1469
Lykilhótel ehf.	3360
Lykill ehf.	1745
Lögmannafélag Íslands	718, 2963
Lögrún sf.	4133
M	408, 525, 666, 726, 837, 1315, 2467, 2702, 3451, 4167, 4578
Magnús Aðalsteinsson	1496
Magnús Benediktsson	337
Magnús Bergmann Matthíasson	985
Magnús Emilsson	3378
Magnús Friðgeirsson	4042
Magnús Guðlaugsson	4133
Magnús Helgason	2049, 4361, 4369
Magnús Jónasson	2440
Magnús Sigurðsson	4450
Magnús Th. S. Blöndahl ehf.	4006
Malena Andreassen	1131
Margrét Antonsdóttir	2296
Margrét Björgvinsdóttir	3303
Margrét Gunnarsdóttir	1376
Margrét Hallgeirsdóttir	3563

	Bls.
Margrét Jónsdóttir	1376
Margrét Kristjánsdóttir	1782
Margrét Sigríður Karlsdóttir	2088
Margrét Tryggvadóttir	41
María G. Hafsteinsdóttir	4552
María Guðmundsdóttir	2666
María Helgadóttir	985
Markús Jósefsson	2616
Marsibil Kristjánsdóttir	4569
Marta Guðrún Gylfadóttir	2699
Matthías Eiðsson	601
Matthías Kristinsson	750
Mál og menning hf.	3821
Málfríður Sigurðardóttir	2856
Málning ehf.	3711
Málning hf.	2084
Már Ágúst Björgvinsson	3448
Miðey ehf. 1807,	2319
Mjólkursamsalan í Reykjavík	2821
Mosfellsbær	2608
Múlalundur	3745
Múr- og málningarþjónustan Höfn ehf.	4287
Myllan-Brauð hf. 2821,	2971
Naustin hf.	374
Neskaupstaður og Reyðarfjarðarhreppur	3303, 4342
Nína Björg Sæmundsdóttir	2748
Njörvi ehf.	1337
Noord Nederlandsche Protectie Club	2220
Norðurleið-Landleiðir ehf.	3115
Nótt ehf.	1795
Nýja kökuhúsið ehf.	3427
Nýsköpunarsjóður atvinnulífsins	3096
Nýsmíði-Trélakk ehf.	1331
Nökkvi sf.	386
Oddbjörg Sigfúsdóttir	2794
Oddrún Þorbjörnsdóttir	4421
Oddur Pétursson	2951
Olgeir Möller	1376
Olíuverslun Íslands hf.	490

Orico ehf.	847
Ólafur A. Ólafsson	3618
Ólafur A. Ólafsson	979
Ólafur Björnsson	2714
Ólafur Guðmundsson	323
Ólafur Helgason	985
Ólafur Kr. Sveinsson	2875
Ólafur S. Guðbjartsson	3051
Ólafur Torfason	945
Ólafur Þorláksson	1426
Óli Þorsteinsson 1964,	2760
Óli Þór Ástvaldsson	4500
Ólína Kristín Guðjónsdóttir	9
Ólína Torfadóttir	4533
Óskar Árnason	2088
Óskar Engilbertsson	632
Óskar Guðni Gunnarsson	4089
Óskar Karlsson	985
Páll H. Pálsson	3834
Páll Jónsson	3992
Páll Kristjánsson	2851
Páll Skúlason	2794
Pálmi Geir Jónsson	2951
Perla ehf.	4457
Pétur Blöndal Gíslason	255
Pétur Stefánsson	2812
Pípulagningaverktakar ehf.	2913
Primus ehf.	4133
Ragnar Haraldsson	3764
Ragnheiður Antonsdóttir	323
Ragnheiður Austfjörð	601
Rannveig Rós Bjarnadóttir	3115
Rederij N & F Bruins C. V. 2220,	2780
Regína Vigfúsdóttir	263
Reiknistofa fiskmarkaða hf.	76
Renata Erlendsson 4232,	4512
Reykjagarður hf.	2021
Reykjaneshryggur ehf.	1556
Reykjavíkurborg 347, 2608, 2930, 3252, 4232,	4512

	Bls.
Reylon ehf.	1042
Reynir Helgason	1131
Reynir Þorgrímsson	3438
Ritfell hf.	3326
Ríkharður Sigurðsson	840
Ríkisábyrgðasjóður	642
Rok ehf.	4515
Runólfur Oddsson	693
Rúna Soffía Geirsdóttir	3347
Rúnar Þ. Grímsson	1949
Rúnar Þór Róbertsson	2844
S	673
Samábyrgð Íslands á fiskiskipum	2884
Sameigendafélag Fells	4262
Sameinað sveitarfélag Eskifjarðarkaupstaðar, Neskaupstaðar og Reyðarfjarðarhrepps	3303
Sameiningarnefnd sveitarfélaga í Skagafirði	1928
Samkeppnisráð	1300, 2821
Samskip hf.	708, 2721
Sam-suða ehf.	3245
Samtök verslunarinnar-Félag íslenskra stórkaupmanna	18, 1361
Samvinnusjóður Íslands hf.	4089
Sandgerðisbær	2088
Sást ehf.	3969
Schepen Onderlinge Nederland U.A.	2780
Siðanefnd Hundaræktarfélags Íslands	2699
Sif Guðjónsdóttir	1376
Sigbjörn Ingimundarson	2588
Sighvatur Steindórsson	3369
Sigla hf.	2220
Siglfirðingur ehf.	137, 3808
Siglufjarðarkaupstaður	642
Sigríður B. Einarsdóttir	372, 818
Sigríður Bragadóttir	4450
Sigríður D. Martin	3703
Sigríður Emma Guðmundsdóttir	2314, 4487
Sigríður Jónína Guðmundsdóttir	2314, 4487
Sigríður Jósefsdóttir	2616
Sigríður Kristinsdóttir	4022

Sigríður R. J. Briem	3838
Sigríður Stefánsdóttir	2281
Sigríður Þorgeirsdóttir	1376
Sigrún M. Arnarsdóttir	1262
Sigrún Ólafsdóttir	1694
Sigrún Sigurðardóttir	2314, 4487
Sigurður B. Pétursson	3364
Sigurður Davíðsson	2002
Sigurður E. Guðmundsson	1376
Sigurður Flygenring	1281
Sigurður G. Einarsson	2884
Sigurður Helgi Guðjónsson	1376
Sigurður Ingi Kristinsson	1291
Sigurður Jóhannsson	3253
Sigurður Kristjánsson	2296
Sigurður Nikulás Einarsson	298
Sigurður O. Gylfason	2851
Sigurður R. Þórðarson	374
Sigurður Sívertsen	1917
Sigurður Stefánsson	1131
Sigurður Torfi Guðmundsson	500
Sigurjón Jóhann Haraldsson	3651
Sigurjón Nielsen	3205
Sigurlaug Pétursdóttir Þormar	1769
Sigvaldi Þorleifsson hf.	656
Silungur ehf.	2573
Siv E. Sæmundsdóttir	2573
Siv E. Sæmundsdóttir	2716
Símon Kjærnested	4133
Símon Ólason	1949
Sjálfsbjörg, landssamband fatlaðra	441
Sjávardýr ehf.	1556
Sjóklæðagerðin hf.	433
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.	1331
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.	1522, 1976, 2098, 2220, 2346, 2780, 2963, 3347, 3721, 4328
Skeggjastaðahreppur	1800
Skelco ehf.	1537
Skorradalshreppur	2180

	Bls.
Skúlahorn ehf.	829
Skúli Þorvaldsson 2573,	2716
Sláturfélag Suðurlands	945
Slysavarnadeildin Fiskaklettur	471
Snæbjörn Sigurgeirsson	3764
Snæfellsvikur ehf.	2670
Sóley Skúladóttir	3618
Sólveig Bragadóttir	2714
Sparisjóður Höfðhverfinga	3664
Sparisjóður vélstjóra	4310
Sportbílar ehf.	2084
Stakkavík ehf.	1705
Stefán Axel Stefánsson	4433
Stefán Árnason 2714, 3969,	4500
Stefán Bergmann Matthíasson	985
Stefán Einarsson	2884
Stefán Gissurarson	3721
Stefán Helgi Kristjánsson	4569
Steinar Kristjánsson	106
Steingrímur Bergsson	2346
Steingrímur Helgason	1115
Steinunn Guðmundsdóttir	1824
Stofnlánadeild landbúnaðarins	3058, 4569
Svala Árnadóttir	1346
Svalbarðshreppur	4175
Svana Einarsdóttir 372,	818
Svavar Benediktsson	2140
Svavar Guðlaugsson	1824
Svavar Jón Gunnarsson	2260
Sveinberg Laxdal 1157, 1686,	1692
Sveinn Aðalsteinsson	1050
Sveinn Árnason	3058
Sveinn Einarsson	1094
Sveinn Jóhann Friðriksson	323
Sveinn Sigurjónsson	471
Sveinn Sæmundsson	4196
Sýslumaðurinn á Akureyri	2296
Sýslumaðurinn á Seyðisfirði	49
Sýslumaðurinn í Keflavík 340, 2902,	4450

Sýslumaðurinn í Reykjavík	60
Sæbjörn Guðmundsson	2666
Sæbjörn Sigurðsson	592
Sæmundur Þórðarson	2573, 2716
Sæunn Axels ehf.	4374
Sæunn Halldórsdóttir	36
Sævar G Skúlason	1
Sævar Th. Guðmundsson	3631
Sölumiðstöð hraðfrystihúsanna hf.	1870
Sölusamband íslenskra fiskframleiðenda hf.	4374
Tollstjórinn í Reykjavík	163, 268, 1331, 1567, 4471
Trésmiðja Steinars Árnasonar hf.	4320
Trésmiðjavekstæði Sveins Heiðars ehf.	2748
Trévirkir ehf.	2875
Triton ehf.	4232, 4512
Trygging hf.	1964, 2780, 2844, 3115, 3478
Tryggingamiðstöðin hf.	1762, 2773, 2992
Tryggingaráð	3975
Tryggingastofnun ríkisins	1662, 1677, 3975, 4109
Tryggvi Kárasen	2856
Tryggvi Pálsson	3711
Tryggvi Sveinbjörnsson	4189
Tryggvi Tómasen	2616
Unnur Erlendsdóttir	2092
Útgerðarfélagið Skálar ehf.	2812
Vaki hf.	1938
Valdemar Jónsson	2833
Valdimar Jóhannesson	4076, 4232, 4512
Valdimar Traustason	2092
Valgarður Sigurðsson	560
Valgeir Ástráðsson	536
Valgeir Kristinsson	471
Valgerður Jónsdóttir	3664
Valgerður Margrét Gunnarsdóttir	2253
Valgerður Sigurðardóttir	897
Valhús sf.	471
Valur Magnússon	560
Varnarlið Bandaríkjanna á Íslandi	374
Vatnsleys sf.	2716

	Bls.
Vatnsveitufélag sumarbústaðaeigenda í Miðengis- og Norðurkotslandi ...	187
Vátryggingafélag Íslands hf. 421, 632, 1782, 2002, 2233, 2260,	
2346, 2588, 2794, 3369, 3378, 3427,	3525
Vegmerking sf.	1337
Veiðifélag Eystri-Rangár	2745
Veiðifélag Rangæinga	2745
Ver ehf.	1705
Verkfræðistofa Guðmundar og Kristjáns hf.	3011
Verslunarmannafélag Reykjavíkur	2155
Vélsmiðjan Stál hf.	3624
Viðar Helgason	1131
Vilhjálmur A. Þórðarson	374
Vignir Árnason	4509
Vignir Jónasson	3493
Vikurvörur ehf. 3639,	3645
Vilborg Kristjánsdóttir	106
Vilhelm H. Lúðvíksson	1677
Vilhjálmur Svan Jóhannsson 2270,	4433
Vígþór H. Jörundsson	3156
Vvatnsleysa sf.	2573
X 550,	1682
Y 550,	1682
Ýmir ehf.	799
Pingvallaleið ehf.	3181
Þorbjörg Arnórsdóttir	4262
Þorbjörg Magnea Óskarsdóttir	2588
Þorgeir Jóhannsson	1556
Þorsteinn Auðunn Pétursson	3664
Þorsteinn Haraldsson	3493
Þorsteinn Jónsson	3238
Þorsteinn Ólason	9
Þorsteinn Óskarsson	386
Þorsteinn V. Þórðarson	4196
Þór Sigfússon 1807,	2319
Þóra Dóra Einarisdóttir 372,	818
Þórarinn Ragnarsson	1327
Þórarinn Sveinsson	1938
Þórdís Richter	3834
Þórður G. Sigurðsson	2851

Pórður Jón Sæmundsson	2573
Pórður Sæmundsson	2716
Pórður Tryggvi Stefánsson	2992
Pórey Haraldsdóttir	1846
Pórir Unnar Valgarðsson	792
Pórmundur Hjálmtýsson	227
Pórshafnarhreppur	4175
Pórsteinn Arnar Jóhannesson	3664
Práinn ehf.	1949
Protabú A. Finnssonar hf.	737
Protabú Byggðalands ehf.	2648
Protabú Eignarhaldsfélagsins Áss hf.	49
Protabú Einars V Tryggvasonar	36, 41
Protabú Fiskerivirkisomheden af 3. juli 1995 A/S	1870
Protabú Fjalars hf.	4175
Protabú Gallerís Sports ehf.	4310
Protabú Hafverks hf.	3844
Protabú Herdísar J. Sigurbjörnsdóttur	2187
Protabú Íslensks bergvatns hf.	1865
Protabú Jóns Egils Unndórssonar	1602
Protabú Laufafells sf.	490
Protabú Leifs Gunnars Leifssonar	121
Protabú Lindalax hf.	2716
Protabú Miklagarðs hf.	3857
Protabú S. Óskarssonar & Co. hf.	4180
Protabú Verslunarfélags Austurlands hf.	1745
Protabú Vilhjálms Húnfjörð Vilhjálmssonar	179
Próunarsjóður Sjávarútvegsins	3315
Pyrnirós ehf.	3326
Örn Gunnarsson	1846
Örn Ólafsson	3745
Örnólfur Árnason	951
Össur hf.	4189
Össur Kristinsson	4189

B. Opinber mál

Andri Páll Jónsson	1055
Anthonius Gerardus Verborg	3152
Arnar Einarsson	2292
Ágúst Halldórsson	2663
Ágúst Halldórsson	3365
Árni Kjartan Þórður Jónasson	1082
Árni Sigurðsson	320, 1690, 2727
Baldur Sigurðarson	2121
Baldur Stefán Svavarsson	2660
Benóný Friðrik Færseth	2543
Birgir Andrésson	2336
Birgir Guðmundsson	2304
Birkir Herbertsson	2033
Bjarki Þór Hilmarsson	1489
Bjarni Pétur Magnússon	583
Brynja Kristjánsdóttir	2294
Davíð Garðarsson	1040, 1053, 1533, 1565
Eggert Karvelsson	1012
Einar Friðrik Kristinsson	914
Einar Jón Blandon	3389
Einar Sverrir Einarsson	2383
Emil Anton Sveinsson	2727
Eric Jason Winson Duncan	845
Eyþór Gunnarsson	2868
Friðrik Ólafur Ólafsson	2656
Gísli Edmund Úlfarsson	2750s
Gísli Freyr Njálsson	732
Guðmundur Þór Pálsson	3049, 3137
Guðrún Ágústa Einarsdóttir	2173
Gunnar Ólafsson	1162
Gunnar Pétursson	2553
Gunnar Þór Grétarsson	1561
Hafþór Smári Sigmundsson	3047, 3140
Halldór Baldvinsson	2640
Halldór Birkir Sturluson	768
Halldór Einarsson	557
Hans Steinar Bjarnason	2848

	Bls.
Haraldur Óskar Haraldsson	2286
Heiðar Ágúst Ólafsson	154
Heiðar Þór Guðmundsson	783
Hjörtur Jónasson	3072
Hrafnhildur Jóhannsdóttir	570
Ingibjörg María Karlsdóttir	1494
Islandia internet ehf.	3740
Joseph Georg Adessa	161
Jóhann Bragi Baldursson	47, 177, 1358
Jóhann Halldór Þorgeirsson	1572
Jóhann Stefánsson	4, 469, 1049, 1571
Jóhanna Lucinda Vilhjálmsdóttir Heiðdal	1572
Jóhannes T. Sveinbjörnsson	2290
Jónas James Norris	734, 2340
Karl Sigurðsson	626
Kio Alexander Ayobambele Briggs	2711, 3132, 4103
Kjartan Halldórsson	6
Kristinn Kristinsson	85
Kristján Bragi Valsson	1551, 3220
Kristján Ingi Daðason	1898
Kristófer Kristófersson	4139
Kristjón Kormákur Guðjónsson	1716
Magnea Þóra Erlingsdóttir	2333
Magnús Hauksson	1204
Magnús Hörður Valdimarsson	969
Magnús Magnússon	2653
Magnús Rósinkrans Jónsson	922
Máni Freysteinnsson	3445, 4107
Ottó Svanur Markússon	1021
Ólafur Bragason	939
Ólafur Guðmundsson	2489
Ólafur Hannes Hálfðánarson	1503
Ólafur Valgarð Ingimundarson	3072
Óli Árelíus Einarsson	4438
Óskar Þór Gunnlaugsson	3637, 4567
Pétur Bruno Scheving Thorsteinsson	1162
Pétur Júlíusson	3393
Ragnar Kornelíus Lövdal	2634
Sigrún Alda Kjærnested	4139

	Bls.
Sigurður Almar Ómarsson	730
Sigurður Grétar Marinósson	2299
Sigurður Ingi Kristófersson	1832
Sigurður Júlíus Hálfðánarson	1503
Sigurður Örn Ágústsson 1343, 1553, 1563,	2637
Sigurgeir Pálsson	3072
Sigurjón Sigurgeirsson	3214
Sigurþór Arnarsson	2033, 2060
Stefán Ingimar Koeppen Brynjarsson	4575
Stefán Ingólfsson	843
Stefán Jón Sigurðsson	3870
Stefán Logi Sívarsson	1962
Steinar Berg Ísleifsson	2460
Svanur Ingi Halldórsson	1584
Sveinn Gunnar Jónasson	3322
Sveinn Hall Másson	3072
Sverrir Þór Einarsson	2033, 2060
Theodór Emil Pantazis	2988
Tryggvi Sigfússon	2510
Unnar Sigurður Hansen	1129, 2553
Valtýr Þórðarson	2449
Valtýr Örn Gunnlaugsson	2707
Vignir Bergmann Hreggviðsson	1832
X 2420, 2809, 3001,	3832
Þorkell Guðfinnsson	677
Þór Ostensen	516
Þór Vilhjálmsson	4497
Þröstur Róbert Kristinsson	1190

III. SKRÁ
um lög og reglugerðir, samþykktir o.fl.,
sem vitnað er til í LXIX. bindi
hæstaréttardóma.

1281, Jónsbók, Kaupabálkur.

— 3147

16. kap. — 4274

20. kap. — 3157, 4528

21. kap. — 3241

1281, Jónsbók, Mannhelgi.

21. kap. — 4123

1281, Jónsbók, Farmannalög.

28. kap. — 3241

1281, Jónsbók, Rekabálkur.

2. kap. — 4084

1782, 17. júlí. Reglugerð fyrir Ísland um tekjur presta og kirkna o.fl.

— 537

1878, nr. 3, 12. apríl. Lög um skipti á dánarbúum og félagsbúum o.fl.

— 2669, 3853, 3866

5. gr. — 4484

77. gr. — 4485

84. gr. — 1917

90. gr. — 33

1882, nr. 5, 17. mars. Landamerkjälög.

2. gr. — 2631

1885, nr. 29, 16. desember. Lög um lögtak og fjárnám án undanfarins dóms eða sáttar.

1. gr. — 56, 57

2. gr. — 52

3. gr. — 57

1887, nr. 19, 4. nóvember. Lög um aðför.

12. gr. — 2586

1890, nr. 1, 3. janúar. Lög um lögreglusamþykktir fyrir kaupstaðina.

— 2661

1903, nr. 42, 13. nóvember. Lög um verslanaskrár, firmu og prókúruumboð.

10. gr. — 3759

1905, nr. 14, 20. október. Lög um fyrning skulda og annarra kröfuréttinda.

— 2056

1. gr. — 56, 4188

2. gr. — 2774, 4186

3. gr. — 52, 56, 166, 318, 650, 946, 1675, 1778, 1918, 2724, 2778, 2900,
2957, 3177, 3210, 3254, 3319, 3388, 3841, 4182, 4387

4. gr. — 13, 318, 474, 1443, 3320, 4186

5. gr. — 52, 646, 1442, 2724, 2957, 3254, 4182, 4366

6. gr. — 318, 3172

7. gr. — 168, 4186

10. gr. — 2962

11. gr. — 166, 318, 4188

13. gr. — 57

1905, nr. 46, 10. nóvember. Lög um hefð.

2. gr. — 1771, 4501

4. gr. — 4505

1907, nr. 46, 16. nóvember. Lög um laun sóknarpresta.

3. gr. — 537

1918, nr. 12, 12. ágúst. Lög um stimpilgjald.

4. gr. — 1543

1919, nr. 41, 28. nóvember. Lög um landamerki o.fl.

1. gr. — 2628

1921, nr. 55, 27. júní. Lög um skipulag kauptúna og sjávarþorpa.

24. gr. — 986

1921, nr. 75, 27. júní. *Lög um stimpilgjald.*

20. gr. — 1543

1922, nr. 39, 19. júní. *Lög um lausafjárkaup.*

— 1711, 2442, 2853, 3189

4. gr. — 217

5. gr. — 466, 713, 892, 966, 2456, 2923, 3172, 3242, 3246, 3440, 3625,
4265, 4322, 4366

6. gr. — 217, 466, 713, 2456, 3172, 3627, 4322

12. gr. — 303, 713, 2456, 3172, 3627, 4366

18. gr. — 394, 814, 1735

26. gr. — 2057

28. gr. — 217, 466, 713, 2456, 2956, 3627, 3999, 4322

38. gr. — 3172

42. gr. — 223, 758, 1573, 1891, 2854, 3707, 4058

43. gr. — 223, 228

44. gr. — 223

45. gr. — 223

46. gr. — 223

47. gr. — 223, 766, 1893, 1946, 2854

48. gr. — 223, 228

49. gr. — 223, 1893

50. gr. — 223

51. gr. — 217

52. gr. — 217, 1893, 2057

53. gr. — 223, 1575

54. gr. — 223, 237, 1893, 2166

59. gr. — 1731, 3622

60. gr. — 4366

1923, nr. 15, 20. júní. *Vatnalög.*

4. gr. — 2631

5. gr. — 2631

1924, nr. 7, 4. júní. *Lög um gjald af hálfu lyfsala vegna kostnaðar við eftirlit með lyfjabúðunum o.fl.*

— 3461

1930, nr. 28, 19. maí. *Lög um greiðslu verkkaups.*

— 2056

1931, nr. 36, 8. september. Lög um embættiskostnað sóknarpresta og aukaverk þeirra.

3. gr. — 537

1932, nr. 22, 23. júní. Lög um forkaupsrétt kaupstaða og kauptúna á hafnarmannvirkjum o.fl.

— 986

1932, nr. 90, 5. desember. Bráðabirgðalög um heimild fyrir ríkisstjórnina til íhlutunar um sölu og útflutning á fiskframleiðslu ársins 1933.

— 4380

1933, nr. 43, 19. júní. Lög um stjórn vitamála og um vitabyggingar.

— 1291

1933, nr. 93, 19. júní. Víxillög.

VII. kafli — 981

1. gr. — 979, 2120

2. gr. — 979

10. gr. — 980, 2120

17. gr. — 2120

38. gr. — 3817

41. gr. — 3737

45. gr. — 3819

46. gr. — 3817

47. gr. — 3819

48. gr. — 3819

53. gr. — 3817

70. gr. — 3820

1933, nr. 94, 19. júní. Lög um tékka.

73. gr. — 1915, 3389

1935, nr. 12, 9. janúar. Lög um Iðnlánasjóð.

— 3105

1936, nr. 7, 1. febrúar. Lög um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga.

— 1711, 2057, 2458, 2681, 2927, 3178, 3623, 4000, 4063

III. kafli — 1217, 1781, 2629

— 419, 651

10. gr. — 873

18. gr. — 982

25. gr. — 3043

30. gr. — 1891, 3504, 3996, 4001

31. gr. — 1209, 1778, 3504

32. gr. — 1655, 2183, 2627

33. gr. — 1075, 1209, 1655, 1778, 1891, 3996

36. gr. — 74,107, 115, 258, 391, 793, 801, 869, 1047, 1075, 1209, 1735,
1778, 1892, 2408, 2584, 2627, 3201, 3243, 3321, 3443, 3734,
3805, 3996, 4001, 4035

38. gr. — 2183

39. gr. — 4508

1936, nr. 8, 1. febrúar. Lög um erfðaábúð og óðalsrétt.

— 2840

1936, nr. 85, 23. júní. Lög um meðferð einkamála í héraði.

XVII. kafli — 3804

1937, nr. 46, 13. júní. Lög um samvinnufélög.

3. gr. — 2981

25. gr. — 2981

26. gr. — 2981

*1937, nr. 75, 31. desember. Lög um fiskimálanefnd, útflutning á fiski,
hagnýtingu markaða o.fl.*

— 4380

1938, nr. 80, 11. júní. Lög um stéttarfélög og vinnudeilur.

— 137, 3963

4. gr. — 141

6. gr. — 1277

7. gr. — 793

18. gr. — 144

44. gr. — 145, 3746

67. gr. — 145

69. gr. — 145

70. gr. — 145

1940, nr. 19, 12. febrúar. Almenn hegningarlög.

— 3365

XXIII. kafli — 1406

XXV. kafli — 1408

1. gr. — 145

2. gr. — 145, 590, 917, 942, 1207, 2174, 2465, 2543, 3074

12. gr. — 1023, 1057, 1585

14. gr. — 159

16. gr. — 1503

17. gr. — 781, 2513, 3221

20. gr. — 770, 1059, 1162, 1359, 1518, 1552, 2342, 2513, 2558, 2709,
2727, 3221

22. gr. — 1162, 1504, 2727, 2869

27. gr. — 2045

29. gr. — 706

41. gr. — 1720

42. gr. — 784, 1493, 1720, 2335, 2338, 2990

52. gr. — 2274

53. gr. — 2174

54. gr. — 2279

57. gr. — 159, 524, 582, 920, 937, 1031, 1208, 1495, 1593, 1721, 1843,
2179, 2272, 2422, 2466, 2508, 2869, 3009, 3084, 3367, 3390,
3395, 4165, 4449

57. gr. a — 524

59. gr. — 1723

60. gr. — 104, 159, 784, 1493, 1494, 1720, 2335, 2338, 2873

62. gr. — 1503, 2304

69. gr. — 972, 1167, 1576, 3076

70. gr. — 86, 585, 1188, 1495, 1519, 1585, 1721, 1834, 2046, 2338, 2389,
2461, 2733, 2873

71. gr. — 6, 1723, 2338, 2343, 2555

72. gr. — 1396, 2338, 2340, 2555

74. gr. — 1024, 1057, 1519, 2873

75. gr. — 1066, 1505,

76. gr. — 784, 1188, 1520, 2344, 2570, 3235

77. gr. — 159, 585, 630, 781, 791, 937, 977, 1092, 1208, 1519, 1592,
1721, 1915, 2179, 2338, 2343, 2513, 2570, 2874, 3235, 3392

78. gr. — 1208, 1723, 1843, 2035, 2067, 2555

- 80. gr. — 2174
- 81. gr. — 1913, 2174
- 83. gr. — 2278
- 83. gr. a — 2274
- 138. gr. — 585, 4164, 4204
- 147. gr. — 700
- 144. gr. — 1492
- 155. gr. — 1574, 1720, 2335, 2634, 2653, 3952
- 165. gr. — 105
- 168. gr. — 2558
- 173. gr.a — 320, 1041, 1054, 1162, 1344, 1535, 1564, 1566, 1691, 2711,
2728, 3132, 3153, 4103, 4575
- 194. gr. — 177, 844, 1013, 1359, 2420
- 195. gr. — 2386
- 196. gr. — 2122, 2384, 2849, 3003
- 201. gr. — 626
- 202. gr. — 626, 4439
- 209. gr. — 2299
- 210. gr. — 516, 969
- 211. gr. — 770, 1059, 1504, 1552, 2513, 2709, 3221
- 217. gr. — 86, 162, 768, 783, 1058, 1552, 1586, 1834, 2035, 2305, 2421,
2490, 3220
- 218. gr. — 86, 103, 768, 784, 845, 1023, 1057, 1503, 1552, 1585, 1833,
2066, 2305, 2512, 2709, 3048, 3050, 3139, 3143, 3214, 3220,
3324
- 218. gr. a — 1057
- 219. gr. — 1059
- 220. gr. — 1720
- 225. gr. — 85, 104
- 226. gr. — 844, 2036
- 231. gr. — 87. 103, 177, 1359, 2337, 3083
- 233. gr. — 162
- 234. gr. — 694, 1392
- 235. gr. — 694, 1392
- 236. gr. — 700, 1392
- 237. gr. — 702
- 239 239. gr. — 704
- 241. gr. — 694, 1396
- 244. gr. — 47, 87, 104, 162, 178, 557, 730, 732, 735, 1129, 1359, 1490,

- 1720, 2337, 2342, 2557, 3223, 4139
246. gr. — 1489, 3952
247. gr. — 182, 575, 587, 681, 1901, 2634, 2751, 3393, 4228
248. gr. — 1083, 1716, 1904, 2335, 2634, 2653, 2751, 3871
249. gr. — 586, 682, 1716, 1901, 4228
249. gr. a — 3742
250. gr. — 182, 1083, 1232, 1245
252. gr. — 1503, 2869
253. gr. — 2335
254. gr. — 104, 4143
255. gr. — 1723, 2338, 2343, 2555
257. gr. — 162, 1720, 2305, 2491, 3083, 3742
259. gr. — 155, 1129. 1720, 2305, 2557, 2868
262. gr. — 1206, 2173, 2460, 2653
264. gr. — 402, 1121, 1984, 2602, 2766, 2895, 3312, 3384, 3532, 4401

1941, nr. 46, 27. júní. Landskiptalög.

- 4528
1. gr. — 3149, 3160, 4530
17. gr. — 4274
18. gr. — 4274
19. gr. — 4271

1942, nr. 14, 15. maí. Lög um lækna ráð.

2. gr. — 1447, 4392
4. gr. — 1447, 4392
6. gr. — 1447, 4392

1942, nr. 61, 4. júlí. Lög um málflytjendur.

2. gr. — 1468, 3166
4. gr. — 2967, 4192, 4484
5. gr. — 3836
7. gr. — 718, 2799
8. gr. — 718, 1924, 3170
12. gr. — 1924
15. gr. — 1924

1943, nr. 64, 16. desember. Lög um birtingu laga og stjórnvaldserinda.

- 4478
1. gr. — 3425

2. gr. — 3411

3. gr. — 1670

7. gr. — 3419

1943, nr. 101, 30. desember. Lög um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins.

12. gr. — 1433

1943, nr. 116, 30. desember. Lög um ættaróðal og erfðaábúð.

47. gr. — 2833

1944, nr. 33, 17. júní. Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands.

— 2276

2. gr. — 146, 2028

13. gr. — 4558

14. gr. — 4563

20. gr. — 1298

26. gr. — 3421

28. gr. — 1434

40. gr. — 1542, 1669, 2025, 3464, 3656, 4417, 4475

41. gr. — 4557

59. gr. — 2534

60. gr. — 444, 833, 988, 1305, 1546, 4581

61. gr. — 2537

65. gr. — 146, 502, 517, 883, 1432, 1992, 2031, 2145, 2236, 3116, 3411,
3470, 3611, 3751, 3958, 4078, 4173

67. gr. — 402, 1669, 2637

68. gr. — 1431

69. gr. — 145

70. gr. — 145, 829, 1305, 4169, 4498, 4514

71. gr. — 883, 3503

72. gr. — 853, 997, 1099, 1308, 1431, 1771, 1977, 2003, 2141, 2236, 3117,
3160, 3201, 3280, 3547, 4244, 4334

73. gr. — 517, 695, 1382,

74. gr. — 719, 4407

75. gr. — 883, 3424, 4078

77. gr. — 833, 883, 1669, 1804, 2025, 3280, 3464, 4417, 4475

78. gr. — 621, 1002, 1805, 2924, 4350

1947, nr. 83, 5. júní. Lög um breyting á lögum nr. 29/1885.

1. gr. — 52

1948, nr. 44, 5. apríl. Lög um vísindalega verndun fiskimiða landgrunnsins.
— 2544

1949, nr. 18, 22. mars. Lög um kyrrsetningu og lögbann.
— 405

24. gr. — 406

27. gr. — 406

28. gr. — 406

1949, nr. 57, 25. maí. Lög um nauðungaruppböð.

3. gr. — 1628, 1647

28. gr. — 1543

31. gr. — 1542

56. gr. — 1543

1951, nr. 110, 19. desember. Lög um lagagildi varnarsamnings milli Íslands og Bandaríkjanna og um réttarstöðu liðs Bandaríkjanna og eignir þess.

2. gr. fylgiskjals — 374

6. gr. — 3683

1953, nr. 25, 16. febrúar. Lög um breyting á lögum nr. 61/1942, um málflytjendur.

1954, nr. 20, 8. mars. Lög um váttryggingarsamninga.

4. gr. — 640

6. gr. — 633

7. gr. — 633

9. gr. — 633

24. gr. — 640, 1523, 2968

29. gr. — 2776

91. gr. — 2799, 2968

92. gr. — 2968

93. gr. — 2968

94. gr. — 2968

95. gr. — 2796, 2963

96. gr. 2968

1954, nr. 38, 14. apríl. Lög um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins.

— 3196

1. gr. — 3203

- 4. gr. — 754, 1296, 2932, 3203
- 11. gr. — 1293, 3203
- 14. gr. — 750, 1293, 2932, 3538, 3551, 3563, 3575, 3588
- 17. gr. — 500
- 33. gr. — 1295

1954, nr. 42, 14. apríl. Lög um breyting á lögum um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins nr. 101/1943.

- 12. gr. — 1431

1954, nr. 46, nr. 14. apríl. Lög um tekjuskatt og eignarskatt.

- 4. gr. — 3749

1954, nr. 106, 17. desember. Lög um yfirstjórn mála á varnarsvæðunum o.fl.
— 3683

1955, nr. 22, 3. maí. Lög um breyting á almennum hegningarlögum nr. 19, 12. febrúar 1940.

- 4. gr. — 159, 582, 920, 937, 1208, 1593, 1721, 1843, 2179, 2466, 2505, 2869, 3009, 3390, 3395, 4165, 4449
- 7. gr. — 104, 1493, 1519, 2335, 2874

1955, nr. 64, 2. september. Lög um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins.

- 12. gr. — 1431

1956, nr. 20, 1. mars. Lög um breytingu á almennum hegningarlögum, nr. 19, 12. febrúar 1940.

— 2557

- 1. gr. — 155

1957, nr. 60, 7. júní. Lög um Háskóla Íslands.

- 38. gr. — 3461

1958, nr. 26, 2. maí. Umferðarlög.

- 76. gr. — 3483

1958, nr. 49, 12. júní. Lög um Lífeyrissjóð togarasjóðsmanna.

- 8. gr. — 2147

1960, nr. 10, 22. mars. Lög um söluskatt.

- 1. gr. — 56

- 12. gr. 56

13. gr. — 56, 833

16. gr. — 56

21. gr. — 56

28. gr. — 51

1960, nr. 30, 25. maí. *Lög um skipan innflutnings- og gjaldeyrismála o.fl.*

1961, nr. 37, 29. mars. *Lög um ríkisábyrgðir.*

— 642

1961, nr. 58, 29. mars. *Sveitarstjórnarlög.*

1961, nr. 63, 11. júní. *Lög um lögskráningu sjómanna.*

— 248

1961, nr. 98, 23. desember. *Lög um dómsmálastörf, lögreglustjórn, gjaldheimtu o.fl. í Reykjavík.*

— 1428

1961, nr. 102, 28. desember. *Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til að staðfesta fyrir Íslands hönd Parísarsamþykktina um vernd eignarréttinda á sviði iðnaðar.*

5. gr. — 232

6. gr. — 232

9. gr. — 232

10. gr. — 232

1962, nr. 8, 14. mars. *Erfðalög.*

— 1701

II. kafli — 1658

34. gr. — 1136

37. gr. — 1140

38. gr. — 1154

42. gr. — 1136

43. gr. — 1136

45. gr. — 1154

46. gr. — 1137

1962, nr. 69, 28. apríl. *Lög um tekjustofna sveitarfélaga.*

29. gr. — 3749

1962, nr. 70, 28.apríl. Lög um tekjuskatt og eignarskatt.

6. gr. — 3749

1962, nr. 71, 27. apríl. Lög um breyting á lögum nr. 63/1961 um lögskráningu sjómanna.

— 248

1963, nr. 29, 29. apríl. Lög um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins.

3. gr. — 1432

12. gr. — 1426

13. gr. — 1431

1963, nr. 30, 29. apríl. Lyfsölulög.

47. gr. — 3461

68. gr. — 1167

1963, nr. 45, 3. apríl. Lög um Iðnlánasjóð.

— 3105

1963, nr. 245, 31. desember. Reglugerð um tekjuskatt og eignarskatt.

III. kafli — 2972

23. gr. — 2984

29. gr. — 2985

1964, nr. 19, 21. maí. Skipulagslög.

— 1610

VII. kafli — 986

4. gr. — 987, 4350

10. gr. — 987

11. gr. — 1004

18. gr. — 987

26. gr. — 986

27. gr. — 986

28. gr. — 986

30. gr. — 998

1964, nr. 34, 21. maí. Lög um loftferðir.

V. kafli — 1859

X. kafli — 1859

133. gr. — 1861

135. gr. — 1859

1964, nr. 43, 10. júlí. Sjúkrahúslög.

1. gr. — 441

1965, nr. 19, 10. maí. Lög um Húsnæðisstofnun ríkisins.

3. gr. — 2390

7. gr. — 2393

1965, nr. 46, 14. maí. Lög um eftirlaun alþingismanna.

— 1431

1965, nr. 47, 14. maí. Lög um eftirlaun ráðherra.

— 1431

1965, nr. 97, 22. desember. Lög um breyting á lögum nr. 19/1965 um Húsnæðismálastofnun ríkisins.

— 2390

1. gr. — 2392

1966, nr. 53, 13. maí. Lög um vernd barna og ungmenna.

1967, nr. 25, 22. apríl. Lög um Landhelgisgæslu Íslands.

— 2789

1967, nr. 43, 1. mars. Reglugerð um ríkisábyrgðir og Ríkisábyrgðasjóð.

— 642

4. gr. — 648

11. gr. — 646

1967, nr. 58, 29. apríl. Orkulög.

— 2456

1967, nr. 78, 28. apríl. Reglugerð um íbúðabyggingar ríkisins og Reykjavíkurborgar.

— 2391

1967, nr. 83, Um breyting á lögum nr. 40/1963 um almannatryggingar.

8. gr. — 453

1968, nr. 8, 8. apríl. Lög um breyting á lögum nr. 19/1965 um
Húsnæðismálastofnun ríkisins.

1. gr. — 2393

1968, nr. 40, 23. apríl. Umferðarlög.

VI. kafli — 2773

67. gr. — 2777

69. gr. — 2777

70. gr. — 2776

74. gr. — 2776

78. gr. — 2774

1968, nr. 47, 2. maí. Lög um vörumerki.

1. gr. — 436, 3759

2. gr. — 433

4. gr. — 235, 433, 3759

7. gr. — 438

9. gr. — 434, 3761

37. gr. — 231, 439

38. gr. — 231

41. gr. — 434

1968, nr. 51, 2. maí. Lög um bókhald.

5. gr. — 4207

1968, nr. 122, 23. apríl. Reglugerð um breyting á reglugerð nr. 78/1967 um
íbúðabyggingar ríkisins og Reykjavíkurborgar.

— 2391

1. gr. — 2417

1969, nr. 73, 28. maí. Lög um Stjórnarráð Íslands.

8. gr. — 4562

9. gr. — 4562

1969, nr. 82, 2. júlí. Áfengislög.

3. gr. — 3076

4. gr. — 3076

7. gr. — 971

33. gr. — 971, 3074

34. gr. — 3076

36. gr. — 3076

1969, nr. 96, 31. desember. Auglýsing um staðfestingu forseta Íslands á reglugerð um Stjórnarráð Íslands.

— 462, 2923

13. gr. — 4562

1970, nr. 30, 12. maí. Lög um Húsnæðismálastofnun ríkisins.

8. gr. — 2391

26. gr. — 2393

1970, nr. 47, 8. maí. Lög um Útflutningssjóð.

3. gr. — 4412

1970, nr. 63, 12. maí. Lög um skipan opinberra framkvæmda.

— 2613

1. gr. — 2914

14. gr. — 2914

16. gr. — 2914

17. gr. — 2914

1970, nr. 76, 25. júní. Lög um lax- og silungsveiði.

2. gr. — 3344

1970, nr. 106, 22. desember. Lög um sölu á íbúðum, sem byggðar eru af framkvæmdanefnd byggingaáætlunar í Reykjavík eða til útrýmingar heilsuspillandi húsnæðis.

— 2393

1971, nr. 45, 16. apríl. Lög um Stofnlánadeild landbúnaðarins, landnám, ræktun og byggingar í sveitum.

1. gr. — 3066

2. gr. — 3066

3. gr. — 3068

4. gr. — 3059

11. gr. — 3068

63. gr. — 3059

67. gr. — 3059

68. gr. — 3059

70. gr. — 3059

1971, nr. 54, 6. apríl. Lög um Innheimtustofnun sveitarfélaga.

3. gr. — 409

5. gr. — 419

1971, nr. 67, 20. apríl. Lög um almannatryggingar.

1. gr. — 3406

7. gr. — 3976

12. gr. — 3978, 4110

42. gr. — 441

43. gr. — 3403

45. gr. — 441

46. gr. — 445

48. gr. — 4110

51. gr. — 3989

55. gr. — 4114

56. gr. — 4114

73. gr. — 409

1971, nr. 70, 16. apríl. Breyting á lyfsölulögum nr. 30/1963.

— 3461

1972, nr. 56, 29. maí. Lög um lögreglumenn.

3. gr. — 3195

5. gr. — 3197

1972, nr. 60, 29. maí. Lög um stofnun og slit hjúskapar.

1972, nr. 72, 1. júní. Lög um breyting á lögum nr. 30, 12. maí 1970, um Húsnaðismálastofnun ríkisins.

4. gr. — 2391

1972, nr. 73, 29. maí. Höfundalög.

1. gr. — 3507

3. gr. — 3513

7. gr. — 3242

8. gr. — 3242

25. gr. — 3511

56. gr. — 3242

1973, nr. 11, 6. apríl. *Lög um framkvæmd eignarnáms.*

14. gr. — 989

15. gr. — 1003

1973, nr. 45, 25. apríl. *Hafnalög.*

— 1291

1973, nr. 75, 21. júní. *Lög um Hæstarétt Íslands.*

II. kafli — 3908

1973, nr. 412, *Reglugerð*

— 3474

1974, nr. 32, 10. apríl. *Lög um breyting á lögum nr. 3/1878, um skipti á dánarbúum og félagsbúum o.fl.*

— 3848, 3866

1974, nr. 49, 16. maí. *Lög um Lífeyrissjóð sjómanna.*

— 2140

12. gr. — 2147

13. gr. — 2147

14. gr. — 2147

15. gr. — 2147

1974, nr. 64, 21. maí. *Lög um breyting á almennum hegningarlögum nr. 19/1940.*

— 1167, 1691, 3153

1974, nr. 65, 21. maí. *Lög um ávana- og fíkniefni.*

— 162, 1554, 2727

2. gr. — 972, 2558, 2733, 2989

5. gr. — 972, 2037, 2558, 2729, 2989, 3153

6. gr. — 972, 2037, 2558, 2988

1974, nr. 97, 31. desember. *Lög um eftirlit með ráðningu starfsmanna og húsnæðismálum ríkisstofnana.*

1. gr. — 1292

6. gr. — 1292

1975, nr. 299, 15. júlí. *Reglugerð um fiskveiðilandhelgi Íslands.*

1. gr. — 2544

1976, nr. 16, 21. apríl. *Lög um breyting á lögum nr. 19/1940, almennum hegningarlögum.*

2. gr. — 1720

3. gr. — 1720, 2335, 2990

1976, nr. 34, 17. maí. *Lög um veiðar íslenskra skipa utan fiskveiðilandhelgi Íslands.*

— 882

1. gr. — 886

1976, nr. 59, 31. maí. *Lög um fjölbýlishús.*

9. gr. — 4252

1976, nr. 64, 31. maí. *Ábúðarlög.*

— 4501

3. gr. — 3339

4. gr. — 3340

5. gr. — 460

6. gr. — 825, 3336

16. gr. — 461

27. gr. — 3337

28. gr. — 3337

30. gr. — 3337, 4506

1976, nr. 65, 31. maí. *Jarðalög.*

— 3342

I. kafli — 2838

IV. kafli — 605, 3162

VII. kafli — 2834

1. gr. — 616, 825, 2835, 3162

3. gr. — 2835, 3162

6. gr. — 461, 2185, 4350

14. gr. — 823,

15. gr. — 825

17. gr. — 602

- 30. gr. — 602
- 32. gr. — 604
- 33. gr. — 463, 3160
- 34. gr. — 3160
- 35. gr. — 463
- 37. gr. — 461
- 38. gr. — 461
- 59. gr. — 4570
- 61. gr. — 2837
- 63. gr. — 4570
- 64. gr. — 2837

1976, nr. 67, 31. maí. Lög um löggilta endurskoðendur.

- 1. gr. — 4220
- 10. gr. — 4198
- 17. gr. — 4198

1976, nr. 81, 31. maí. Lög um veiðar í fiskveiðilandhelgi Íslands.

- 2543, 4077
- 1. gr. — 2544
- 2. gr. — 2544
- 17. gr. — 2544
- 21. gr. — 2544

1976, nr. 94, 20. maí. Lög um skráningu og mat fasteigna.

- 1112
- III. kafli — 1772

1976, nr. 101, 28. desember. Lög um breyting á almennum hegningarlögum nr. 19/1940.

- 524

1977, nr. 6, 25. mars. Vegalög.

- 74. gr. — 1355

1977, nr. 35, 12. maí. Lög um viðauka við lög nr. 94/1933, um tékka.

- 1. gr. — 3389

1978, nr. 6, 5. maí. Gjaldþrotalög.

- XIII. kafli — 406
- XIV. kafli — 406

XV. kafli — 407

54. gr. — 4316

55. gr. — 4318

91. gr. — 406

96. gr. — 406

97. gr. — 407

105. gr. — 407

133. gr. — 3836

1978, nr. 9, 5. maí. Lög um geymslufé.

1. gr. — 1488

1978, nr. 32, 12. maí. Lög um hlutafélög.

7. gr. — 4131

12. gr. — 965

14. gr. — 4131

75. gr. — 4251

76. gr. — 4251

77. gr. — 4251

78. gr. — 4251

114. gr. — 276

126. gr. — 277

146. gr. — 862

147. gr. — 862

148. gr. — 3757

1978, nr. 36, 10. maí. Lög um stimpilgjald.

— 3261

3. gr. — 1538

5. gr. — 1547

15. gr. — 1540

16. gr. — 1538

19. gr. — 1541

34. gr. — 1541

36. gr. — 1538

1978, nr. 39, 10. maí. Þinglýsingalög.

IV. kafli — 4510

VI. kafli — 4510

- 3. gr. — 2296, 4509
- 7. gr. — 1233, 2298
- 12. gr. — 568
- 19. gr. — 1247
- 23. gr. — 1629, 1648
- 24. gr. — 569, 1240, 1254, 1259, 1264, 1269, 1543, 1629, 1648, 1772
- 25. gr. — 1333, 4275
- 27. gr. — 1236, 1249, 4510
- 28. gr. — 4509
- 39. gr. — 166
- 40. gr. — 1543, 4510
- 43. gr. — 4510
- 46. gr. — 4510
- 49. gr. — 128, 133, 1228, 1238, 1252, 1258, 1262, 1268

1978, nr. 49, 16. maí. *Lyfjalög*.

- 1667
- XI. kafli — 3461
- 50. gr. — 3461
- 52. gr. — 3461

1978, nr. 52, 11. maí. *Lög um breyting á áfengislögum nr. 82/1969*.

- 5. gr. — 971, 3076
- 6. gr. — 3076

1978, nr. 54, 16. maí. *Byggingarlög*.

- 3069
- VIII. kafli — 1891
- 7. gr. — 3309
- 8. gr. — 3309, 4348
- 8. gr. — 3309, 4350
- 11. gr. — 4240
- 14. gr. — 4240
- 15. gr. — 4520
- 22. gr. — 3309
- 31. gr. — 3310
- 36. gr. — 4345

1978, nr. 56, 16. maí. *Lög um verðlag, samkeppnishömlur og óréttmæta viðskiptahætti*.

- 3401
- 2. gr. — 3402

1978, nr. 406, 3. nóvember. *Reglugerð um fasteignaskráningu og fasteignamat.*
— 1772

1979, nr. 10, 28. ágúst. *Auglýsing um aðild að alþjóðasamningum um mannréttindi.*
14. gr. — 4498
26. gr. — 4078

1979, nr. 13, 10. apríl. *Lög um stjórn efnahagsmála o.fl.*
VII. kafli — 306, 2394
36. gr. — 306
39. gr. — 306
41. gr. — 306
43. gr. — 307

1979, nr. 19, 1. maí. *Lög um rétt verkafólks til uppsagnarfrests frá störfum og til launa vegna sjúkdóms og slysaforra.*
— 1598, 3963
1. gr. — 1600
10. gr. — 796

1979, nr. 23, 21. maí. *Lög um breyting á lögum nr. 3/1878 um skipti á dánarbúum og félagsbúum o.fl.*

1979, nr. 41, *Lög um landhelgi, efnahagslögsögu og landgrunn.*
— 2550
3. gr. — 4079
4. gr. — 4079
10. gr. — 4079

1979, nr. 44, 1. júní. *Lög um húsaleigusamninga.*
7. gr. — 1501
12. gr. — 1501
16. gr. — 1500
17. gr. — 1500
27. gr. — 4137
28. gr. — 3091

1979, nr. 48, 30. maí. Lög um framkvæmd samnings um framtíðarsamvinnu ríkja um fiskveiðar á Norðvestur-Atlantshafi.
— 894

1979, nr. 292, 16. maí. Byggingarreglugerð.
— 3069
Kafli 7.4 — 1892
gr. 6.7.1. — 1892

1980, nr. 7, 22. febrúar. Lög um breyting á lögum nr. 40, 18. maí 1978, um tekjuskatt og eignaskatt.

1980, nr. 24, 16. maí. Lög um breyting á lögum nr. 63/1961 um lögskráningu sjómanna.
— 248

1980, nr. 46, 28. maí. Lög um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum.
— 3532, 4070
2. gr. — 242
3. gr. — 242
13. gr. — 1848
14. gr. — 1856
20. gr. — 2359
21. gr. — 2359
22. gr. — 2359
23. gr. — 2359
42. gr. — 1848
81. gr. — 2107, 3429
86. gr. — 2359

1980, nr. 49, 30. maí. Lög um breyting á lögum nr. 67/1936, sjómannalögum.

1980, nr. 51, 9. júní. Lög um Húsnæðisstofnun ríkisins.
— 2393
65. gr. — 2409
66. gr. — 2398

1980, nr. 55, 9. júní. Lög um starfskjör launafólks og skyldutryggingu lífeyrisréttinda.
— 1598, 2056, 4199
1. gr. — 793, 1274, 1285, 3958

2. gr. — 2003, 3746

3. gr. — 2003, 3753

4. gr. — 2003

1980, nr. 60, 3. júní. Lög um breyting á lögum nr. 65/1974, um ávana- og fíkniefni.

— 972, 2037, 2558, 2989

1980, nr. 67, 9. september. Bráðabirgðalög um breytingu á lögum nr. 29 29. apríl 1963, um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins, sbr. lög nr. 49/1973 og nr. 21/1975.

— 1434

1980, nr. 95, 31. desember. Lög um söfnunarsjóð lífeyrisréttinda.

— 1431

7. gr. — 3748

1980, nr. 98, 31. desember. Lög um breytingu á lögum nr. 29 29. apríl 1963, um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins, sbr. lög nr. 49/1973 og nr. 21/1975.

6. gr. — 1426

1980, nr. 113, 1. febrúar. Reglugerð fyrir daggjaldanefnd sjúkrahúsa.

3. gr. — 442

6. gr. — 447

8. gr. — 442

1981, nr. 9, 15. apríl. Barnalög.

8. gr. — 419

1981, nr. 20, 18. maí. Lög um breyting á almennum hegningarlögum nr. 19, 1940, sbr. lög nr. 22/1955.

2. gr. — 104

5. gr. — 1913

8. gr. — 2278

10. gr. — 768, 783, 1058, 1586, 2492

11. gr. — 103, 768, 784, 1025, 1057, 1587, 1833, 2069, 2305, 2512, 3227

12. gr. — 1057

1981, nr. 38, 26. maí. Lög um breyting á lögum nr. 81/1976 um veiðar í fiskveiðilandhelgi Íslands.

— 4077

1981, nr. 48, 29. maí. Lög um breyting á lögum nr. 49/1974 um Lífeyrissjóð sjómanna.

— 2145

1981, nr. 56, 29. maí. Lög um vitamál

— 1291

1981, nr. 68, 29. maí. Lög um aðild Íslands að samningi um framtíðarsamvinnu ríkja varðandi fiskveiðar á Norðaustur-Atlantshafi.

1. gr. — 150

2. gr. — 140

3. gr. — 150

4. gr. — 150

1981, nr. 75, 14. desember. Lög um tekjuskatt og eignarskatt.

III. kafli — 2986

1. gr. — 3958

2. gr. — 3844, 3858

3. gr. — 3960

4. gr. — 3749

7. gr. — 536, 1097, 2972, 3417, 3653, 3958

9. gr. — 276

10. gr. — 1097

11. gr. — 1097

12. gr. — 1097

13. gr. — 1097

14. gr. — 1097

15. gr. — 1097

16. gr. — 1097

17. gr. — 1097

18. gr. — 1097

19. gr. — 1097

20. gr. — 1097

21. gr. — 1097

22. gr. — 1097

23. gr. — 1097

24. gr. — 1097

25. gr. — 1095

26. gr. — 1097

27. gr. — 1097

- 29. gr. — 536, 3658
- 30. gr. A-liður — 3651
- 30. gr. B-liður — 536
- 31. gr. — 274, 290, 536, 1109, 2977
- 32. gr. — 1098, 2979
- 38. gr. — 2979
- 44. gr. — 273, 280, 285
- 51. gr. — 3267
- 53. gr. — 280
- 56. gr. — 271, 280
- 58. gr. — 271, 289
- 59. gr. — 539
- 63. gr. — 4170
- 69. gr. — 416, 3272
- 91. gr. — 3847
- 93. gr. — 543
- 94. gr. — 3789, 4476
- 95. gr. — 544, 2971
- 96. gr. — 52, 270, 287, 543, 2972, 3658, 3789
- 97. gr. — 541, 2971, 3789
- 99. gr. — 3788
- 101. gr. — 287, 3788, 4478
- 102. gr. — 4475
- 102. gr. A — 270, 3790, 4475
- 103. gr. — 3782
- 106. gr. — 2977, 3786
- 110. gr. — 51
- 112. gr. — 1112, 3276, 3657, 3858
- 114. gr. — 4372

1981, nr. 77, 1. október. Lög um dýralækna.

- VI. kafli — 3610
- 5. gr. — 3600
- 8. gr. — 3610
- 9. gr. — 3608

*1981, nr. 194, 31. mars. Reglugerð um starfskjör launafólks og skyldutryggingu
lífeyrisréttinda.*

- 2. gr. — 3747
- 3. gr. — 3753

1982, nr. 75, 13. maí. Lög um breyting á lögum nr. 19/1940, almennum hegningarlögum og um breyting á sektarmörkum nokkurra laga.
9. gr. — 972, 2037, 2558, 2989

1982, nr. 76, 21. maí. Lög um lyfjadreifingu.
54. gr. — 1667

1982, nr. 76, 18. mars. Reglugerð um vegabréf á Keflavíkurlflugvelli.
— 3188

1982, nr. 78, Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 51/1980 um Húsnæðisstofnun ríkisins.
— 2394

1983, nr. 41, 23. mars. Lög um málefni fatlaðra.
— 3747

1983, nr. 50, 20. apríl. Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 51/1980 um Húsnæðisstofnun ríkisins.
2394
3. gr. — 354, 2394

1983, nr. 82, Lög um breyting á lögum nr. 81/1976 um veiðar í fiskveiðilandhelgi Íslands.
— 4077

1983, nr. 329, 25. maí. Reglugerð um verndaða vinnustaði.
11. gr. — 3746

1984, nr. 43, 30. maí. Lög um ráðstafanir í ríkisfjármálum, peninga- og lánsfjármálum 1984.
4. gr. — 409

1984, nr. 44, 8. febrúar. Reglugerð um stjórn botnfiskeiða 1984.
3. gr. — 4077
5. gr. — 4077
15. gr. — 4086

1984, nr. 55, 30. maí. Lög um breyting á lögum nr. 68/1967 um Iðnlánasjóð.
— 3105

1984, nr. 60, 1. júní. Lög um Húsnæðisstofnun ríkisins.

V. kafli — 2409

— 2393

51. gr. — 2394

63. gr. — 364, 2395

1984, nr. 68, 30. maí. Lögræðislög.

6. gr. — 553, 838

5. gr. — 839

6. gr. — 838

9. gr. — 553

10. gr. — 550, 837

11. gr. — 550

39. gr. — 1628, 1647

1984, nr. 78, 30. maí. Lög um breyting á höfundalögum, nr. 73/1972.

7. gr. — 3244

1984, nr. 83, 25. maí. Lög um erfðafjárskatt.

9. gr. — 4455

13. gr. — 4451

1984, nr. 90, 30. maí. Lög um breyting á jarðalögum nr. 65/1976.

11. gr. — 2834, 4570

1984, nr. 108, 14. nóvember. Lyfjalög.

— 3462

32. gr. — 1670

34. gr. — 1662, 1677

35. gr. — 1673

52. gr. — 3475

1984, nr. 112, 31. desember. Lög um atvinnuréttindi skipstjórnarmanna á íslenskum skipum.

1984, nr. 118, 31. desember. Lög um breyting á lögum nr. 81/1976 um veiðar í fiskveiðilandhelgi Íslands.

— 4077

1984, nr. 467, 14. desember. Reglugerð um verðlagningu félagslegra íbúða, sem byggðar voru fyrir 1. júlí 1980.

2. gr. — 2395

7. gr. — 2395

1985, nr. 1, 8. janúar. Reglugerð um stjórn botnfiskveiða 1985.

3. gr. — 4086

1985, nr. 7, 2. apríl. Lög um breyting á áfengislögum nr. 82/1969.

1. gr. — 3076

1985, nr. 13, 21. maí. Lög um breyting á lögum nr. 65/1974, um ávana- og fíkniefni, sbr. lög nr. 60/1980 og lög nr. 75/1982.

— 972, 2037, 2558, 2989

1985, nr. 23, 28. maí. Lög um ríkisábyrgð á launum.

1. gr. — 1917

4. gr. — 1917

1985, nr. 25, 3. júní. Lög um kirkjusóknir, safnaðarfundir, sóknarnefndir, héraðsfundi o.fl.

III. kafli — 545

7. gr. — 546

8. gr. — 539

1985, nr. 31, 7. júní. Lög um Landmælingar Íslands.

— 4556

1. gr. — 4562

2. gr. — 4562

3. gr. — 4562

7. gr. — 4562

13. gr. — 4562

15. gr. — 4562

1985, nr. 34, 19. júní. Siglingalög.

IV. kafli — 2221

VIII. kafli — 1558, 2792

XIII. kafli — 3206

- 21. gr. — 2221
- 22. gr. — 2222
- 26. gr. — 2226
- 61. gr. — 713
- 62. gr. — 709
- 68. gr. — 2222
- 70. gr. — 2228
- 73. gr. — 2222
- 110. gr. — 2222
- 118. gr. — 2222
- 119. gr. — 2222
- 110. gr. — 711
- 164. gr. — 2781, 3765
- 165. gr. — 2781, 3765
- 171. gr. — 2766, 2892
- 172. gr. — 247, 251, 2766
- 175. gr. — 3812
- 177. gr. — 2228
- 182. gr. — 2224
- 197. gr. — 597, 3769
- 201. gr. — 597
- 219. gr. — 2766, 3209
- 221. gr. — 2766, 3209
- 224. gr. — 2766

1985, nr. 35, 19. júní. Sjómannalög.

— 3209

III. kafli — 2893

- 6. gr. — 656, 3812
- 8. gr. — 660
- 23. gr. — 3813
- 24. gr. — 593, 3813
- 25. gr. — 660, 3812
- 27. gr. — 660
- 32. gr. — 660
- 33. gr. — 598
- 36. gr. — 593, 3812
- 42. gr. — 656
- 44. gr. — 657

45. gr. — 657

47. gr. — 657

49. gr. — 598

58. gr. — 598

1985, nr. 46, 27. júní. *Lög um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum.*
— 3161

30. gr. — 2025, 4184

1985, nr. 51, 24. júní. *Lög um ríkislögmenn.*

1. gr. — 384

1985, nr. 64, 1. júlí. *Lög um Byggðastofnun.*

15. gr. — 3109

1985, nr. 68, 27. júní. *Útvarpslög.*

35. gr. — 1396

1985, nr. 78, 3. júlí. *Lög um breyting á lögum nr. 49/1974 um Lífeyrissjóð sjómannanna.*

— 2145

1985, nr. 86, 4. júlí. *Lög um viðskiptabanka.*

50. gr. — 69

1985, nr. 89, 7. febrúar. *Reglugerð um Byggingarsjóð verkamanna og félagslegar íbúðabyggingar.*

28. gr. — 364

1985, nr. 97, 20. desember. *Lög um stjórn fiskveiða 1986–1987.*

2. gr. — 4085

3. gr. — 4085

9. gr. — 4086

12. gr. — 4086

1985, nr. 115, 31. desember. *Lög um skráningu skipa.*

3. gr. — 241

1985, nr. 318, 1. ágúst. *Skipulagsreglugerð.*

1. gr. — 987

3. gr. — 987

1986, nr. 8, 18. apríl. Sveitarstjórnarlög.

— 1006

III. kafli — 1929

X. kafli — 1929

1. gr. — 2924

6. gr. — 1008

36. gr. — 1935

37. gr. — 1931

89. gr. — 644

97. gr. — 2924

106. gr. — 1935

108. gr. — 1935

112. gr. — 4342

1986, nr. 11, 30. apríl. Lög um breyting á lögum nr. 7/1936, um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa.

— 1209, 1781, 2629

2. gr. — 1655

3. gr. — 1075, 1655, 3996

6. gr. — 107, 793, 801, 869, 1075, 1892, 3443, 3805, 3996, 4001, 4035

25. gr. — 1077

1986, nr. 16, 7. janúar. Reglugerð um sölu og meðferð ávana- og fíkniefna.

2. gr. — 2037, 2558, 2988

10. gr. — 972, 2037, 2558, 2729, 2989, 3153

1986, nr. 20, 30. apríl. Lög um Siglingamálastofnun ríkisins.

— 242

1986, nr. 25, 5. maí. Lög um breyting á lögum nr. 46/1985 um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum.

— 2025

1. gr. — 4184

1986, nr. 34, 5. maí. Lög um fasteigna- og skipasölu.

— 473, 1248, 4492

II. kafli — 474

1. gr. — 3675

- 8. gr. — 3675
- 9. gr. — 3045
- 10. gr. — 2853
- 11. gr. — 2853
- 12. gr. — 3675
- 14. gr. — 3045
- 1986, nr. 35, 8. janúar. Reglugerð um mjólk og mjólkurvörur.
— 3068

1986, nr. 36, 5. maí. Lög um Seðlabanka Íslands.

- 38. gr. — 3106

1986, nr. 84, 7. febrúar. Auglýsing um takmarkanir á ávísun lækna á amfetamín og nokkur önnur lyf.

- 972

1986, nr. 177, 26. mars. Reglugerð um breyting á reglugerð um ávana- og fíkniefni nr. 16/1986.

- 972, 2037, 2558, 2733

1986, nr. 289, 24. júní. Reglugerð um sérstakt jöfnunargjald af innfluttum kartöflum og vörum unnum úr þeim.

- 2029, 4184

1987, nr. 7, 18. mars. Lög um stofnun hlutafélagsbanka um Útvegsbanka Íslands.

- 6. gr. — 68
- 12. gr. — 69

1987, nr. 13, 20. mars. Lög um umboðsmann Alþingis.

- 5. gr. — 2405

1987, nr. 20, 26. mars. Lög um sjómannadag.

- 146

1987, nr. 25, 14. apríl. Vaxtalög.

- 1658
- II. kafli — 3675, 4180

- III. kafli — 72, 106, 129, 179, 238, 255, 264, 301, 338, 376, 387, 391, 400, 408, 421, 471, 490, 600, 632, 651, 656, 708, 737, 750, 756, 794, 859, 867, 881, 901, 947, 951, 981, 1032, 1067, 1083, 1101, 1117, 1209, 1227, 1238, 1252, 1257, 1262, 1273, 1283, 1291, 1365, 1392, 1429, 1439, 1446, 1472, 1485, 1522, 1537, 1595, 1602, 1621, 1640, 1662, 1677, 1687, 1709, 1722, 1724, 1745, 1763, 1777, 1782, 1835, 1846, 1879, 1902, 1964, 1976, 2002, 2024, 2049, 2102, 2122, 2143, 2161, 2180, 2187, 2220, 2233, 2260, 2272, 2341, 2346, 2363, 2423, 2441, 2454, 2485, 2531, 2588, 2722, 2735, 2760, 2774, 2780, 2812, 2851, 2856, 2877, 2884, 2902, 2913, 2930, 2951, 2963, 2992, 3003, 3011, 3040, 3061, 3088, 3118, 3164, 3205, 3223, 3247, 3255, 3294, 3303, 3327, 3357, 3369, 3379, 3396, 3398, 3420, 3427, 3449, 3460, 3491, 3495, 3525, 3540, 3553, 3565, 3577, 3589, 3599, 3618, 3624, 3631, 3639, 3645, 3651, 3664, 3703, 3711, 3721, 3729, 3764, 3792, 3798, 3808, 3820, 3823, 3838, 3845, 3859, 3957, 3969, 3992, 4009, 4045, 4065, 4098, 4109, 4117, 4176, 4180, 4193, 4196, 4232, 4262, 4297, 4310, 4321, 4328, 4361, 4370, 4392, 4421, 4435, 4460, 4533
5. gr. — 859
7. gr. — 238, 423, 479, 640, 657, 896, 951, 1212, 1439, 1662, 1677, 1722, 1788, 1970, 1976, 2002, 2026, 2262, 2341, 2774, 2780, 2895, 3223, 3384, 3427, 3528, 3611, 3768, 3957, 4013, 4117, 4143, 4310, 4392, 4533
8. gr. — 4533
9. gr. — 328, 493, 1488, 1541, 1600, 1676, 1709, 1858, 1867, 2023, 2855, 2917, 2956, 3178, 3238, 3243, 3477, 3498, 3628, 3640, 3646, 3805, 4116, 4266, 4314, 4589
10. gr. — 68, 429, 488, 595, 799, 956, 1609, 1621, 1640, 1883, 1919, 2671, 2721, 2796, 2815, 3040, 3088, 3183, 3268, 3611, 3818, 4013
11. gr. — 209, 1870, 4042, 4375, 4410
12. gr. — 68, 120, 218, 324, 429, 479, 595, 759, 799, 947, 956, 1423, 1557, 1609, 1664, 1679, 1728, 1761, 1777, 1792, 1867, 1870, 1883, 2122, 2441, 2454, 2531, 2671, 2796, 2815, 2855, 3038, 3088, 3183, 3240, 3256, 3268, 3327, 3425, 3441, 3611, 3818, 3859, 4045, 4340, 4410
13. gr. — 1483, 1541, 2443, 2724, 2743, 4297
14. gr. — 429, 759, 1628, 1647, 2030, 3814, 4292
15. gr. — 429, 474, 640, 799, 1025, 1600, 1764, 1788, 1924, 1983, 2019,

2166, 2228, 2604, 2778, 2895, 3009, 3060, 3118, 3211, 3238,
3384, 3491, 3533, 3611, 3670, 4013, 4074

16. gr. — 4341

19. gr. — 4297

20. gr. — 4292

1987, nr. 30, 27. mars. Lög um orlof.

— 1598, 2055

3. gr. — 1600

4. gr. — 1600

13. gr. — 1600

1987, nr. 43, 30. mars. Lög um lögskráningu sjómanna.

2. gr. — 238, 248

3. gr. — 242, 249

4. gr. — 238

7. gr. — 238, 248, 250, 252

1987, nr. 45, 30. mars. Lög um staðgreiðslu opinberra gjalda.

4. gr. — 543

6. gr. — 543

29. gr. — 3847, 3866

30. gr. — 587, 2462

1987, nr. 49, 30. mars. Lög um breyting á lögum nr. 75/1981 um tekjuskatt og eignarskatt.

17. gr. — 3657

1987, nr. 50, 30. mars. Umferðarlög.

— 3365

XIII. kafli — 1977, 2003, 3382, 3480

XIV. kafli — 2657

4. gr. — 2558

5. gr. — 2558

25. gr. — 2558

32. gr. — 2295

36. gr. — 2558

37. gr. — 1495, 2558, 2642, 4284

44. gr. — 2557,

- 45. gr. — 155, 1495, 1593, 1720, 2334, 2656, 3487
- 48. gr. — 1188, 1495, 2293
- 71. gr. — 2287, 2291, 2293, 2295, 4497
- 87. gr. — 3481
- 88. gr. — 3383, 3481
- 89. gr. — 3481
- 90. gr. — 3384
- 91. gr. — 429, 3384
- 92. gr. — 429, 1762, 2233
- 95. gr. — 3478
- 96. gr. — 3478
- 99. gr. — 2778
- 100. gr. — 155, 1495, 2287, 2291, 2293, 2295, 2334, 2558, 2643, 4282
- 101. gr. — 155, 2334, 2570, 2641, 2657, 4281
- 102. gr. — 155, 2334, 2657, 4281
- 103. gr. — 2640, 2656, 4280

1987, nr. 51, 30. mars. Lög um eftirlit með skipum.

- 1. gr. — 242
- 2. gr. — 242
- 3. gr. — 239, 253
- 4. gr. — 253
- 6. gr. — 239
- 7. gr. — 239
- 14. gr. — 253
- 21. gr. — 243
- 26. gr. — 239, 254

1987, nr. 53, 30. mars. Lög um skipulag á fólksflutningum með langferðabifreiðum.

— 3626

1987, nr. 55, 30. mars. Tollalög.

- 234
- 8. gr. — 929, 4181
- 2. gr. — 1192, 4181
- 10. gr. — 4181
- 53. gr. — 3073
- 98. gr. — 1191

- 123. gr. — 3074
- 124. gr. — 3074
- 125. gr. — 914, 922, 939, 1197
- 126. gr. — 914, 922, 939, 1197
- 136. gr. — 3076

1987, nr. 57, 31. mars. Lög um fæðingarorlof.

- 1. gr. — 505
- 2. gr. — 502
- 8. gr. — 502
- 9. gr. — 502s

1987, nr. 76, 19. ágúst. Lög um Iðnlánasjóð.

- 1. gr. — 3101, 4412
- 2. gr. — 3101
- 4. gr. — 3101, 4412
- 5. gr. — 3099, 4406
- 6. gr. — 4415
- 7. gr. — 3101, 4412
- 8. gr. — 3099, 4412
- 9. gr. — 3112, 4414
- 2. gr. — 4415
- 3. gr. — 4415
- 4. gr. — 3112
- 5. gr. — 4415
- 6. gr. — 4415
- 18. gr. — 4415
- 19. gr. — 4412
- 20. gr. — 4412
- 21. gr. — 3103

1987, nr. 80, 16. október. Lög um kosningar til Alþingis.

- 63. gr. — 1929

1987, nr. 92, 28. desember. Lög um breyting á lögum nr. 75/1981, um tekjuskatt og eignaskatt, með síðari breytingum.

- 2. gr. — 3661

1987, nr. 97, 31. desember. Lög um vörugjald.

- 57
- 6. gr. — 58

1987, nr. 180, 14. apríl. Reglugerð um Byggingarsjóð verkamanna og félagslegar íbúðir.

46. gr. — 2396

47. gr. — 2396

1987, nr. 223, 25. maí. Reglugerð um sérstakt jöfnunargjald af kartöflum og vörum unnum úr þeim.

— 2121, 4180

1987, nr. 395, 26. ágúst. Reglugerð um tollverð og tollverðsákvörðun.

— 4181

10. gr. — 929

1987, nr. 492, 28. október. Reglugerð um öryggisbúnað véla.

— 3532

gr. 4.3. — 2881

1987, nr. 591, 29. desember. Reglugerð um laun, greiðslur og hlunnindi utan staðgreiðslu.

6. gr. — 3656

7. gr. — 3652

1987, nr. 625, 22. desember. Lögreglusamþykkt fyrir Reykjavík.

3. gr. — 2661

10. gr. — 2661

32. gr. — 2661

1988, nr. 3, 8. janúar. Lög um stjórn fiskveiða 1988–1990.

4. gr. — 4078

2. gr. — 4078

13. gr. — 4086

1988, nr. 15, 15. mars. Lög um breyting á lögum nr. 19. 4. nóvember 1887, um aðför.

1988, nr. 36, 18. maí. Lög um lögreglusamþykktir.

1. gr. — 2661

3. gr. — 2661

6. gr. — 2661

8. gr. — 2661

1988, nr. 38, 19. maí. Lög um breyting á áfengislögum, nr. 82/1969, með síðari breytingum.

2. gr. — 971

3. gr. — 972

1988, nr. 48, 19. maí. Lög um fangelsi og fangavist.

— 1505

1988, nr. 50, 24. maí. Lög um virðisaukaskatt.

— 73, 313, 376, 414, 429, 451, 479, 639, 660, 764, 903, 1275, 1442, 1487,
1629, 1647, 1658, 1788, 1867, 2056, 2108, 2202, 2249, 2417, 2458, 2604,
2724, 2774, 3056, 3160, 3310, 3384, 3486, 3621, 3840, 3963, 3971, 3985,
4037, 4071, 4111, 4124, 4244, 4318, 4367, 4541

VII. kafli — 3262

XI. kafli — 168

1. gr. — 3262

2. gr. — 539, 651, 3262, 3805, 4480

3. gr. — 539, 1206, 1702, 2173, 3851, 3864

6. gr. — 3261, 4480

10. gr. — 3263

11. gr. — 1702, 1737, 3262, 4407, 4473

12. gr. — 4407

14. gr. — 954, 1702, 1737

15. gr. — 3263

16. gr. — 3274

22. gr. — 3263

24. gr. — 1206

25. gr. — 3844, 3857

26. gr. — 3849, 3857

27. gr. — 168, 831, 3264, 3791, 4479

28. gr. — 3792, 3853, 3866

29. gr. — 830, 3275, 3788

38. gr. — 3797, 4475

39. gr. — 3788, 4475

40. gr. — 1206, 2173, 2460, 3847

41. gr. — 2174

49. gr. — 3267, 3788, 3858, 3858, 4475

1988, nr. 53, 19. maí. Læknalög.

11. gr. — 597

1988, nr. 63, 24. maí. Lög um breyting á þinglýsingalögum nr. 39/1978.

3. gr. — 4510

1988, nr. 86, 28. september. Lög um Húsnæðisstofnun ríkisins.

VI. kafli — 2412

80. gr. — 2396

103. gr. — 2392

104. gr. — 2410

115. gr. — 1398

1988, nr. 97, 29. desember. Lög um breyting á lögum um getraunir nr. 59/1972.

7. gr. — 281

1988, nr. 109, 26. febrúar. Reglugerð um breyting á reglugerð nr. 223/1987 um sérstakt jöfnunargjald á kartöflur og vörur unnar úr þeim.

— 915, 923, 941, 2022, 4181

1988, nr. 463, Reglugerð um Atvinnutryggingarsjóð útflutningsgreina.

1. gr. — 3320

8. gr. — 3318

1989, nr. 27, 9. maí. Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til þess að leyfa Köfunarstöðinni hf., Dýpkunarfélaginu hf., Slysavarnarfélagi Íslands og Íslenska úthafsútgerðarfélaginu hf. innflutning á skipum.

— 243

1989, nr. 53, 24. maí. Lög um samningsbundna gerðardóma.

5. gr. — 2745

1989, nr. 54, 26. maí. Lög um breyting á lögum nr. 77/1981 um dýralækna.

3. gr. — 3606

1989, nr. 64, 29. maí. Lög um breyting á lögum nr. 56/1982 um lögreglumenn.

— 3195

1. gr. — 3197

1989, nr. 67, 29. maí. Lög um breytingu á vaxtalögum, nr. 25, 27. mars 1987.

— 955

2. gr. — 1212, 1970, 2793

4. gr. — 1488, 2023

5. gr. — 1628, 1647

1989, nr. 75, 31. maí. Lög um breyting á lögum nr. 67/1971 um
almannatryggingar.

— 3986

1989 nr. 78, 31. maí. Lög um breyting á lögum nr. 75/1981 um tekjuskatt og
eignarskatt.

— 3848, 3866

1989, nr. 85, 1. júní. Lög um breyting á þinglýsingalögum nr. 39/1978.

— 128, 1236

1989, nr. 87, 31. maí. Lög um breytingu á verkaskiptingu ríkis og sveitarfélaga.

19. gr. — 441

1989, nr. 88, 29. maí. Þjóðminjalög.

V. kafli — 4350

38. gr. — 4350

1989, nr. 90, 1. júní. Lög um aðför.

— 4099

VIII. kafli — 1051, 1797, 3835

IX. kafli — 3351

XII. kafli — 1825, 3342

XIII. kafli — 3342, 3451, 4525

XIV. kafli — 4581

XV. kafli — 4479, 4581

1. gr. — 52, 291, 1825, 3363, 3836, 4502, 4581

4. gr. — 1828

5. gr. — 126, 1223

8. gr. — 236

9. gr. — 58

11. gr. — 57, 4587

12. gr. — 4587

- 22. gr. — 1796
- 24. gr. — 1796, 3834
- 27. gr. — 1825
- 32. gr. — 61
- 36. gr. — 853
- 39. gr. — 852, 3353
- 52. gr. — 58, 166
- 55. gr. — 1341
- 57. gr. — 1340
- 59. gr. — 1340
- 60. gr. — 166, 1338
- 62. gr. — 1796, 3834
- 66. gr. — 1340
- 72. gr. — 459, 1829, 2574
- 73. gr. — 60, 2586, 3456
- 74. gr. — 1216
- 78. gr. — 60, 63, 65, 459, 1045, 1352, 2087, 2580, 3340, 4504, 4523
- 79. gr. — 4524
- 80. gr. — 3340
- 83. gr. — 63, 462, 1356, 3337
- 84. gr. — 60, 455, 726, 1042, 1346, 1356, 2084, 2573, 2694, 2714, 2748,
3335, 3360, 3451, 4500, 4515
- 85. gr. — 165
- 86. gr. — 165
- 88. gr. — 236
- 90. gr. — 4581
- 91. gr. — 163, 1807, 1824, 3051, 3351
- 92. gr. — 270, 290, 834, 853, 1341, 4587
- 93. gr. — 853
- 94. gr. — 853
- 95. gr. — 268, 290, 847, 1337, 1800, 3349, 4471, 4578
- 102. gr. — 52, 56

1989, nr. 92, 1. júní. Lög um aðskilnað dómsvalds og umboðsvalds í héraði.

- II. kafli — 234
- 4. gr. — 2537
- 5. gr. — 2537
- 6. gr. — 734, 2529
- 8. gr. a — 2530

1989, nr. 119, 28. desember. Lög um breyting á lögum nr. 50/1988, um virðisaukaskatt, með áorðnum breytingum.

— 376, 1702, 1737, 3264

10. gr. — 3852, 3865

1989, nr. 121, 28. desember. Lög um skráningu og meðferð persónuupplýsinga.

— 4478

1989, nr. 123, 28. desember. Lög um uppboðsmarkað fyrir sjávaraflla.

1. gr. — 80

4. gr. — 82

6. gr. — 79

1989, nr. 335, 26. júní. Reglugerð um breyting á reglugerð nr. 223/1987 um sérstakt jöfnunargjald á kartöflur og vörur unnar úr þeim.

— 2021, 4181

1989, nr. 410, 24. ágúst. Reglugerð um barnsburðarleyfi starfsmanna ríkisins.

— 500

1989, nr. 501, 25. október. Reglugerð um bókhald og tekjuskráningu virðisaukaskattsskyldra aðila.

19. gr. — 3261

1989, nr. 523, 3. nóvember. Auglýsing um veitingu leyfa til áætlunarflugs innanlands.

— 1301

1989, nr. 530, 14. nóvember. Reglugerð um frádrátt virðisaukaskatts.

— 4475

1989, nr. 562, 4. desember. Reglugerð um virðisaukaskatt af eigin þjónustu og úttekt til eigin nota innan óskattskyldra fyrirtækja og stofnana.

— 1629, 1647, 3384, 3985

1989, nr. 577, 10. desember. Reglugerð um frjálsa og sérstaka skráningu vegna leigu eða sölu á fasteign.

6. gr. — 831

1990, nr. 31, 23. apríl. Lög um kyrrsetningu, lögbann o.fl.

— 405, 4099

8. gr. — 1809

24. gr. — 1809, 3052

26. gr. — 1809

30. gr. — 1807

35. gr. — 1807, 3051, 3056

52. gr. — 406

1990, nr. 38, 15. maí. Lög um stjórn fiskveiða.

— 3418, 3518

1. gr. — 149, 4078

2. gr. — 2550

3. gr. — 816, 4082

4. gr. — 392, 802, 1725, 4076

5. gr. — 4076

6. gr. — 1222, 3423

7. gr. — 801, 1708, 4082

8. gr. — 816

9. gr. — 816, 1714

10. gr. — 388, 800, 1726, 4085

11. gr. — 394, 802, 1091, 1224, 1713, 4080

12. gr. — 4080

13. gr. — 151

15. gr. — 3518

17. gr. — 884

18. gr. — 893

1990, nr. 41, 15. maí. Lög um Búnaðarmálasjóð.

— 3063

1990, nr. 63, 17. maí. Lög um breyting á lögum nr. 75/1981 um tekjuskatt og eignarskatt.

— 2981

1990, nr. 70, 16. maí. Lög um breyting á lögum um Húsnaðisstofnun ríkisins nr. 86/1988.

3. gr. — 1398

4. gr. — 2392

104. gr. — 2396

1990, nr. 88, 19. júlí. Lög um ríkisábyrgð á launum.

— 1918, 3967

4. gr. — 1925

1990, nr. 97, 28. september. Lög um heilbrigðisþjónustu.

18. gr. — 2913

24. gr. — 441

29. gr. — 4543

34. gr. — 2913, 2924

1990, nr. 106, 31. desember. Lög um breyting á lögum nr. 50/1988 um virðisaukaskatt.

2. gr. — 3263

1990, nr. 113, 28. desember. Lög um tryggingagjald.

— 539, 3958

III. kafli — 3964

4. gr. — 3968

6. gr. — 3968

12. gr. — 167

1991, nr. 4, 4. febrúar. Lög um launamál.

— 3688

1991, nr. 19, 26. mars. Lög um meðferð opinberra mála.

VI. kafli — 3833

X. kafli — 4475

XVIII. kafli — 924

XXI. kafli — 2278

1. gr. — 1575

5. gr. — 1012, 4438

6. gr. — 2849

13. gr. — 3002

20. gr. — 2274

21. gr. — 4438

24. gr. — 2034

28. gr. — 2303

31. gr. — 2288

- 32. gr. — 1719, 2635, 2638, 2654, 2661, 3787
- 33. gr. — 2635, 2638, 2654
- 34. gr. — 1719
- 35. gr. — 1518, 1719
- 45. gr. — 2288, 2568, 3002
- 46. gr. — 1020, 2450, 2566
- 48. gr. — 2288, 2566, 3008, 3073, 3951
- 59. gr. — 3003
- 66. gr. — 3743
- 67. gr. — 2287, 3743
- 68. gr. — 3743
- 69. gr. — 2288, 3002
- 71. gr. — 2385, 3367
- 86. gr. — 3741, 4476
- 87. gr. — 3741, 4476
- 103. gr. — 8, 47, 162, 177, 320, 557, 731, 733, 736, 844, 846, 1040, 1053,
1129, 1342, 1358, 1533, 1551, 1553, 1563, 1565, 1690, 1962,
2638, 2654, 2663, 2707, 2711, 3048, 3049, 3132, 3137, 3141,
3214, 3322, 3366, 3447, 3638, 4103, 4107, 4567, 4575
- 106. gr. — 734, 1129, 1690
- 110. gr. — 846, 2634, 2638, 2654
- 112. gr. — 2286, 2290, 2292, 2294, 2299
- 113. gr. — 2302
- 114. gr. — 2300
- 115. gr. a — 4497
- 116. gr. — 2302
- 117. gr. — 1718, 1834, 2421, 2571
- 119. gr. — 2287, 2290, 2292, 2294
- 120. gr. — 2288
- 122. gr. — 1719, 2288
- 124. gr. — 2660
- 125. gr. — 735, 920, 973, 1205, 1719, 2337, 3392
- 126. gr. — 2288
- 129. gr. — 2033
- 131. gr. — 1845
- 133. gr. — 105, 937, 1719
- 135. gr. — 1719, 2490, 3879
- 136. gr. — 1012
- 138. gr. — 4228

- 139. gr. — 2274
- 142. gr. — 4, 6, 47, 161, 177, 320, 469, 557, 730, 732, 734, 844, 846, 1040, 1049, 1053, 1129, 1343, 1358, 1533, 1551, 1553, 1561, 1563, 1565, 1571, 1690, 1962, 2286, 2290, 2292, 2294, 2299, 2449, 2634, 2637, 2653, 2663, 2707, 2711, 2848, 3047, 3049, 3132, 3137, 3140, 3214, 3322, 3365, 3445, 3638, 3740, 3832, 4103, 4107, 4497, 4567, 4575
- 144. gr. — 1562, 2304, 3047
- 147. gr. — 85, 154, 924, 2420, 2809
- 151. gr. — 154, 924
- 152. gr. — 154
- 156. gr. — 2809
- 159. gr. — 1023, 2035, 2068, 3879
- 161. gr. — 4438
- 165. gr. — 630, 691, 782, 1493, 1520, 2338, 2509, 2571, 3084
- 166. gr. — 1583
- 172. gr. — 781, 1024, 1520, 1834, 2422, 2571, 3003, 3235, 3394, 3954
- 176. gr. — 2271
- 179. gr. — 2275
- 188. gr. — 924
- 191. gr. — 918, 943

1991, nr. 20, 23. mars. Lög um skipti á dánarbúum o.fl.

- XIV. kafli — 35
- XVII. kafli — 4451
- XX. kafli — 2669
- 23. gr. — 86
- 31. gr. — 11
- 36. gr. — 822, 2842
- 38. gr. — 4486
- 43. gr. — 2667
- 54. gr. — 827
- 57. gr. — 1132
- 63. gr. — 1132
- 68. gr. — 1132
- 70. gr. — 819
- 90. gr. — 11
- 93. gr. — 4485
- 94. gr. — 4485

- 95. gr. — 2668, 4484
- 97. gr. — 4492
- 100. gr. — 30, 33, 35
- 103. gr. — 2093, 4025
- 119. gr. — 4451
- 122. gr. — 1132, 1700
- 123. gr. — 11
- 131. gr. — 176, 373, 1694
- 133. gr. — 9, 28, 172, 372, 818, 1131, 1134, 1694, 2092, 2666, 2695, 2833,
4450, 4483
- 136. gr. — 4451
- 144. gr. — 4484

1991, nr. 21, 26. mars. Lög um gjaldþrotaskipti o.fl.

- XII. kafli — 2681, 3846
- XIV. kafli — 2685
- XV. kafli — 3850, 3864
- XIX. kafli — 4317
- XX. kafli — 2198, 4316
- XXII. kafli — 3847, 3861
- 11. gr. — 1605, 2199
- 22. gr. — 3849, 3863
- 54. gr. — 1037
- 57. gr. — 1037
- 59. gr. — 1034
- 64. gr. — 1755
- 65. gr. — 341, 1051, 1569, 1799
- 67. gr. — 340, 1569
- 70. gr. — 1569
- 71. gr. — 1051
- 72. gr. — 1569, 1867, 2651, 3844, 3858
- 73. gr. — 1569, 1867
- 74. gr. — 1569
- 77. gr. — 2799
- 81. gr. — 40, 45
- 87. gr. — 2799
- 100. gr. — 495, 1865, 3845, 3858
- 101. gr. — 3845, 3858
- 102. gr. — 3845, 3858

- 103. gr. — 3845, 3858
- 109. gr. — 179, 3851, 3864
- 112. gr. — 1925, 3965
- 113. gr. — 497, 2651, 3848, 3864
- 116. gr. — 2650
- 120. gr. — 181
- 122. gr. — 2799
- 130. gr. — 2670
- 131. gr. — 124, 1606, 2199
- 132. gr. — 2200
- 134. gr. — 739, 1609, 1746, 1871, 2200, 4312
- 135. gr. — 4318
- 136. gr. — 495
- 137. gr. — 38, 44, 2200
- 138. gr. — 184, 2651
- 140. gr. — 124, 1605
- 141. gr. — 38, 44, 495, 745, 1609, 1752, 1871, 2191, 4316
- 142. gr. — 124, 1606, 2191, 4316
- 144. gr. — 124, 1610, 1747
- 145. gr. — 126, 496, 1612
- 148. gr. — 38, 43
- 154. gr. — 1569
- 155. gr. — 484
- 165. gr. — 862
- 171. gr. — 181
- 178. gr. — 1568, 4479
- 179. gr. — 49, 179, 340, 1034, 1050, 1567, 1795, 2716, 3834

1991, nr. 27, 2. apríl. Lög um ársreikninga og endurskoðun lífeyrissjóða.
— 3317

- 1. gr. — 4207
- 2. gr. — 4209
- 3. gr. — 4198
- 4. gr. — 4211
- 5. gr. — 4211
- 6. gr. — 4198

1991, nr. 28, 27. mars. Lög um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla.
— 2911

II. kafli — 3601

VI. kafli — 4533

- 1. gr. — 505, 3601., 4548
- 6. gr. — 3599, 4534
- 8. gr. — 3600, 4534
- 11. gr. — 501
- 12. gr. — 501
- 13. gr. — 3617
- 20. gr. — 501, 3611, 4541
- 21. gr. — 501, 3611, 4541
- 22. gr. — 3608, 4535

1991, nr. 46, 31. janúar. Reglugerð um félagslegar íbúðir og Byggingarsjóð verkamanna.

- 97. gr. — 2392
- 99. gr. — 2392

1991, nr. 81, 27. desember. Lög um vatnsveitur sveitarfélaga.

- 7. gr. — 1800
- 8. gr. — 1800
- 9. gr. — 1802
- 11. gr. — 1802

1991, nr. 81, 18. febrúar. Reglugerð um innskatt.

- 4475
- 9. gr. — 4475
- 14. gr. — 4477

1991, nr. 85, 27. desember. Lög um breyting á lögum nr. 75/1981, um tekjuskatt og eignaskatt með áorðnum breytingum.

- 7. gr. — 281
- 6. gr. — 281

1991, nr. 88, 31. desember. Lög um aukatekjur ríkissjóðs.

- 8. gr. — 3282

1991, nr. 90, 23. desember. Lög um nauðungarsölu.

- VII. kafli — 2650
- VIII. kafli — 2651
- XI. kafli — 2648

XIII. kafli — 348, 561, 3145, 4089

1. gr. — 1333
2. gr. — 2650, 4528
3. gr. — 3151, 3160
4. gr. — 4528
13. gr. — 4573
15. gr. — 1959, 239
16. gr. — 4571
19. gr. — 4571
20. gr. — 4571
21. gr. — 3145, 4573
22. gr. — 3145, 4571
28. gr. — 1537, 2905
29. gr. — 2906
33. gr. — 2903
35. gr. — 1333
39. gr. — 1537, 2902
46. gr. — 348
47. gr. — 2905
49. gr. — 2902
50. gr. — 563, 2650
51. gr. — 2650
52. gr. — 1950, 2650, 4089
53. gr. — 2650
54. gr. — 563, 2650
55. gr. — 1537
56. gr. — 166, 1543, 3634
60. gr. — 4094
65. gr. — 228
68. gr. — 4089
71. gr. — 1338
73. gr. — 2649, 3145, 4092, 4530, 4573
74. gr. — 3146
75. gr. — 348
77. gr. — 355
79. gr. — 347, 560, 1331, 1949, 2648, 3144, 4089, 4569
81. gr. — 1333
85. gr. — 1331, 4089
86. gr. — 228

- 87. gr. — 228
- 88. gr. — 228
- 91. gr. — 1338
- 98. gr. — 1628, 1647

1991, nr. 91, 31. desember. Lög um meðferð einkamála.

— 4436

IX. kafli — 2846, 3827

XII. kafli — 2322, 2645

XVII. kafli — 73, 256, 313, 981, 1484, 1628, 1647, 1776, 2117, 2741,
3090, 3319, 3802, 3818

XIX. kafli — 143, 606, 1305, 1928, 1947, 2270, 2910, 3100, 4278, 4552,

XX. kafli — 1106

XXI. kafli — 355, 451, 512, 597, 614, 911, 1077, 1121, 1148, 1278,
1288, 1310, 1397, 1542, 1600, 1613, 1658, 1702, 1711,
2056, 2202, 2276, 2442, 2537, 2584, 2770, 2900, 2924,
2980, 3945, 3150, 3161, 3169, 3623, 3693, 3755, 3814,
3967, 3989, 4035, 4101, 4244, 4317, 4366, 4371, 4477,
4530, 4548, 4564

XXIII. kafli — 1775, 2484, 4488

XXIV. kafli — 4509

XXVI. kafli — 2484

2. gr. — 1939, 2646, 3452

4. gr. — 1470, 4514

5. gr. — 2, 1469, 2088, 2718, 2849, 2908, 3782, 4234, 4513

6. gr. — 2719, 4234

10. gr. — 1683

13. gr. — 61

16. gr. — 23, 221, 266, 380, 406, 451, 715, 909, 1329, 1736, 2151, 2249,
2442, 2907, 2924, 3025, 3046, 3177, 3634, 3657, 3805, 4186

17. gr. — 234, 382, 461, 2828

18. gr. — 1402, 1894, 2685, 3242, 4263

19. gr. — 1894, 2685, 2924, 3090, 4123

20. gr. — 2321

21. gr. — 2894, 4530

22. gr. — 1115, 2828

23. gr. — 2363

24. gr. — 380, 1216, 2828, 3746, 3978, 4077, 4172

25. gr. — 22, 24, 603, 1216, 1700, 1892, 2828, 3661, 3698, 3746, 3793,

3989, 4279, 4562

- 26. gr. — 381, 1217, 2796, 3754
- 27. gr. — 3178, 3332
- 28. gr. — 963, 1160, 1894, 2458, 3044, 3330, 3974, 4002
- 31. gr. — 22, 24, 1439
- 32. gr. — 73, 263, 713, 2456, 3621, 3840, 4460
- 33. gr. — 23, 67, 3642, 3648
- 36. gr. — 218, 2442
- 41. gr. — 1397, 4123
- 44. gr. — 2691
- 45. gr. — 3723
- 46. gr. — 2647, 3218
- 48. gr. — 1684, 1926
- 50. gr. — 1926
- 60. gr. — 2644, 2846
- 61. gr. — 2846
- 63. gr. — 2282
- 64. gr. — 2846
- 66. gr. — 2282
- 71. gr. — 1137
- 77. gr. — 2321, 2644
- 78. gr. — 2320
- 80. gr. — 339, 380, 465, 1704, 1894, 2097, 2440, 2685, 2952, 3305, 3315,
3330, 3661, 3698, 3774, 3793, 3827, 4264, 4367
- 83. gr. — 1799, 2592
- 85. gr. — 1798
- 92. gr. — 2315
- 93. gr. — 805
- 96. gr. — 1158
- 97. gr. — 1159, 1692, 2315, 3327
- 100. gr. — 63, 462, 3792, 3827, 4101, 4172, 4368
- 101. gr. — 2, 176, 2169, 2446, 2538, 3172
- 102. gr. — 2118
- 104. gr. — 387, 1447, 4392
- 105. gr. — 1158, 1793, 1959, 2253, 3061, 3327
- 108. gr. — 841
- 111. gr. — 3996
- 112. gr. — 3337, 4471
- 114. gr. — 209, 380, 604, 1216, 2829, 3099, 3337, 3760, 3774, 4009, 4471

115. gr. — 71, 372, 433, 471, 859, 1967, 3624, 3821, 4041, 4405, 4537
116. gr. — 69, 145, 1443, 1559, 1828, 2487, 3450, 3827, 4097, 4228
117. gr. — 1779, 3805
118. gr. — 261, 984, 2120
123. gr. — 4279
126. gr. — 2108, 4071
127. gr. — 414, 641, 841, 1782
128. gr. — 414, 3985
129. gr. — 64, 218, 260, 330, 376, 391, 429, 451, 462, 483, 614, 715, 764, 903, 955, 1106, 1127, 1154, 1287, 1406, 1443, 1600, 1628, 1647, 1671, 1713, 1728, 1867, 2110, 2117, 2249, 2417, 2423, 2479, 2537, 2604, 2724, 2777, 2863, 3025, 3040, 3056, 3109, 3160, 3172, 3310, 3486, 3513, 3611, 3751, 3971, 4035, 4064, 4098, 4124, 4253, 4297, 4317, 4367, 4372, 4388, 4464, 4541, 4586
130. gr. — 64, 73, 133, 218, 260, 303, 330, 338, 391, 414, 429, 451, 459, 479, 600, 614, 639, 651, 703, 713, 745, 764, 823, 841, 853, 903, 963, 1078, 1106, 1123, 1154, 1275, 1287, 1406, 1442, 1468, 1475, 1487, 1529, 1599, 1600, 1610, 1628, 1647, 1671, 1700, 1713, 1732, 1788, 1859, 1867, 2059, 2108, 2120, 2146, 2249, 2276, 2378, 2417, 2423, 2442, 2456, 2479, 2487, 2537, 2604, 2632, 2722, 2767, 2777, 2853, 2865, 2895, 2906, 2956, 2980, 2996, 3022, 3040, 3056, 3068, 3090, 3109, 3160, 3172, 3249, 3310, 3384, 3450, 3486, 3495, 3508, 3611, 3621, 3627, 3642, 3648, 3675, 3727, 3737, 3760, 3800, 3812, 3840, 3963, 3971, 3985, 4013, 4035, 4064, 4071, 4098, 4124, 4294, 4317, 4322, 4367, 4372, 4379, 4388, 4405, 4460, 4541, 4562, 4586
131. gr. — 64, 483, 697, 704, 823, 911, 1078, 1700, 1957, 2906, 3250, 4120, 4464
132. gr. — 1328, 1696, 3163
133. gr. — 1327, 1608, 2446, 2671, 2691, 2700, 3357, 3364
134. gr. — 857, 900
135. gr. — 483, 857, 900
137. gr. — 1568, 2954, 4489
142. gr. — 1775
143. gr. — 1, 18, 36, 41, 67, 323, 342, 374, 386, 465, 829, 840, 1157, 1327, 1556, 1687, 1692, 1793, 1938, 2088, 2281, 2314, 2319, 2440, 2445, 2644, 2670, 2690, 2699, 2702, 2821, 2844, 2908, 3217, 3326, 3347, 3356, 3448, 3821, 4096, 4278, 4457, 4487, 4510,

4512

144. gr. — 1050, 1694

149. gr. — 268

150. gr. — 1051, 1687

152. gr. — 718, 1686, 3194, 3438, 3745, 4090, 4452

153. gr. — 107, 255, 1481, 3975

158. gr. — 1116

160. gr. — 1470, 3683, 3722

161. gr. — 4233, 4505, 4509

163. gr. — 209, 491, 708, 1051, 1426, 1663, 1678, 2160, 3818, 4265, 4408

165. gr. — 1619, 1638

166. gr. — 1447, 1928, 2253, 2363, 3364, 4392

168. gr. — 1440

169. gr. — 3090

1991, nr. 92, 23. desember. Lög um breyting á ýmsum lögum vegna aðskilnaðar dómsvalds og umboðsvalds í héraði.

102. gr. — 60, 163, 268, 455, 726, 1042, 1337, 1346, 1807, 1824, 2084,
2573, 2694, 2714, 2748, 3051, 3335, 3349, 3360, 3451, 4471,
4500, 4515, 4578

1991, nr. 641, 30. desember. Reglugerð um flutningaflug.

Gr. 4.2.3.1. — 1856

1992, nr. 1, 24. janúar. Lög um ráðstafanir í ríkisfjármálum á árinu 1992.

— 3967

19. gr. — 3403

1992, nr. 6, 26. febrúar. Lög um breyting á þinglýsingalögum nr. 39/1978.

1. gr. — 2296, 4509

1992, nr. 17, 13. janúar. Reglugerð um málaskrár og gerðabækur.

10. gr. — 61

1992, nr. 20, 22. maí. Barnalög.

— 508

VII. kafli — 4169

VIII. kafli — 2446, 2478

1. gr. — 4168

- 2. gr. — 4168
- 3. gr. — 4169
- 5. gr. — 419, 4169
- 6. gr. — 4169
- 7. gr. — 4167
- 6. gr. — 2478, 4585
- 7. gr. — 4581
- 8. gr. — 4585
- 16. gr. — 4579
- 20. gr. — 4587
- 24. gr. — 4587
- 29. gr. — 1317, 2478
- 32. gr. — 2478
- 33. gr. — 2479
- 34. gr. — 528, 672, 2258, 2448, 2469, 2703, 3452
- 35. gr. — 1316, 2448, 2478
- 37. gr. — 1317
- 43. gr. — 4171
- 48. gr. — 4172
- 52. gr. — 4168
- 56. gr. — 3457
- 58. gr. — 2445
- 60. gr. — 2255
- 61. gr. — 3452
- 62. gr. — 2448
- 75. gr. — 728, 841

1992, nr. 30, 27. maí. Lög um yfiskattanefnd.

- 56
- 3. gr. — 3794
- 6. gr. — 1106, 3787
- 8. gr. — 1097, 3789
- 13. gr. — 285, 4476
- 15. gr. — 290, 2980, 3660
- 16. gr. — 3789
- 23. gr. — 57

1992, nr. 36, 27. maí. Lög um Fiskistofu.

- 1. gr. — 3518
- 9. gr. — 4086

1992, nr. 40, 26. maí. Lög um breyting á almennum hegningarlögum nr. 19, 12. febrúar 1940.

- 2. gr. — 6, 844, 1013, 2420
- 4. gr. — 2122, 2384, 3003
- 9. gr. — 627
- 10. gr. — 627, 4439
- 15. gr. — 2301

1992, nr. 41, 27. maí. Lög um brunavarnir og brunamál.
— 4520

1992, nr. 41, 27. janúar. Auglýsing um almenna skilmála fyrir nauðungarsölu á fasteignum o.fl.

- 4. gr. — 2905
- 6. gr. — 1548, 2905
- 7. gr. — 1541
- 8. gr. — 1541

1992, nr. 42, 27. janúar. Auglýsing um almenna skilmála fyrir uppboðssölu á lausafjármunum o.fl.

- 8. gr. — 228

1992, nr. 52, 2. júní. Lög um ábyrgðasjóð launa vegna gjaldþrota.
— 3967

- 5. gr. — 861, 1925
- 6. gr. — 861
- 9. gr. — 862
- 12. gr. — 862
- 14. gr. — 863
- 19. gr. — 861, 1918

1992, nr. 54, 16. maí. Lög um fullvinnslu botnfiskafla um borð í veiðiskipum.
6. gr. 884

1992, nr. 58, 2. júní. Lög um vernd barna og ungmenna.
36. gr. — 629

1992, nr. 59, 2. júní. Lög um málefni fatlaðra.
— 3747

1992, nr. 93, 20. nóvember. Lög um meðferð sjávarafurða og eftirlit með framleiðslu þeirra.

13. gr. — 3520

22. gr. — 3474

1992, nr. 96, 2. mars. Auglýsing um ábyrgðartryggingu ökutækja o.fl.

2. gr. — 429

1992, nr. 111, 29. desember. Lög um breytingar í skattamálum.

19. gr. — 270

23. gr. — 3783, 3788

1992, nr. 177, 6. maí. Byggingarreglugerð.

gr. 7.5.11 — 2611

1992, nr. 194, 26. maí. Reglugerð um hlutdeild sjúkratryggðra í kostnaði vegna heilbrigðisþjónustu.

— 3403

1992, nr. 340, 9. september. Reglugerð um ferliverk.

— 3400

1992, nr. 421, 23. nóvember. Reglugerð fyrir vatnsveitur sveitarfélaga.

III. kafli — 1801

6. gr. — 1804

7. gr. — 1801

8. gr. — 1802

10. gr. — 1801

13. gr. — 1804

16. gr. — 1802

1993, nr. 2, 13. janúar. Lög um Evrópska efnahagssvæðið.

II. kafli — 4416

Fylgiskjal I, 69. gr. — 507

— 70. gr. — 507

3. gr. — 508

4. gr. — 2608, 4416

11. gr. — 2608

61. gr. — 4408

1993, nr. 8, 25. febrúar. Samkeppnislög.

— 4244

- 1. gr. — 3411
- 2. gr. — 3402
- 4. gr. — 1302, 2832
- 5. gr. — 1313
- 6. gr. — 1313
- 8. gr. — 3414
- 9. gr. — 1313, 2822, 2828, 3414
- 17. gr. — 1303, 3403
- 18. gr. — 1301, 2823
- 19. gr. — 3400
- 20. gr. — 3403
- 25. gr. — 3759
- 27. gr. — 1600
- 39. gr. — 3409
- 55. gr. — 2828, 3414
- 56. gr. — 1310, 2822, 3408

1993, nr. 14, 12. janúar. Reglugerð um hlutfallsgjald sjúklinga fyrir sérfræðilæknishjálp.

— 3402

- 5. gr. — 3406

1993, nr. 31, 14. apríl. Hjúskaparlög.

— 2095

- X. kafli — 4372
- 6. gr. — 33
- 43. gr. — 4037
- 44. gr. — 4037
- 51. gr. — 4040
- 52. gr. — 4035
- 54. gr. — 124, 1700, 2696
- 55. gr. — 2697
- 67. gr. — 2190
- 69. gr. — 4369
- 75. gr. — 1696
- 77. gr. — 2697

95. gr. — 33, 107, 115, 4025

101. gr. — 4025

103. gr. — 109, 1700, 4031

104. gr. — 109

1993, nr. 35, 30. apríl. *Lög um eftirlit með skipum*
— 239

1993, nr. 36, 4. maí. *Lög um kirkjugarða, greftrun og líkbrennslu.*

10. gr. — 4542

51. gr. — 4543

1993, nr. 37, 30. apríl. *Stjórnsýslulög.*

— 863, 1297, 2417, 3963

II. kafli — 3987

IV. kafli — 3484

V. kafli — 3484

1. gr. — 614, 2289, 3110, 3983, 4561

2. gr. — 2289, 3782

3. gr. — 3786, 4354

7. gr. — 4116

8. gr. — 2827, 3097

9. gr. — 1106, 3787

10. gr. — 602, 1000, 3100, 3470, 3789, 3985, 4116, 4244, 4478

11. gr. — 602, 1001, 1310, 1804, 3202, 3411, 3470, 3484, 3611, 3657,
3958, 3986

12. gr. — 274, 602, 1000, 1310, 3281

13. gr. — 602, 699, 1000, 2289, 3691, 4357, 4582

15. gr. — 4582

18. gr. — 612

21. gr. — 613, 3691

22. gr. — 613, 3684, 3978, 4476

23. gr. — 2300

26. gr. — 622, 4354

30. gr. — 3983

31. gr. — 614, 3422, 3684, 3978

1993, nr. 43, 11. maí. *Lög um viðskiptabanka og sparisjóði.*

— 1865, 3104

V. kafli — 1867

43. gr. — 3521

47. gr. — 1401

1993, nr. 44, 7. maí. Lög um breyting á umferðarlögum nr. 50, 30. mars 1987.

— 2334

25. gr. — 155

26. gr. — 155

1993, nr. 50, 19. maí. Skaðabótalög.

— 963, 2776, 2894

1. gr. — 1985, 2234, 2508, 3121

2. gr. — 1763, 1984, 2003, 2260, 2846, 3812

3. gr. — 1024, 1844, 1978, 2004, 2233, 2267, 2846, 2996, 4329

4. gr. — 1506, 1978, 2004, 2233, 2996, 3116

5. gr. — 1505, 1765, 1848, 1979, 2234, 2349, 2996, 3116, 4329

6. gr. — 1505, 1848, 1979, 2003, 2234, 2349, 2996, 3116, 4335

7. gr. — 1505, 1848, 1979, 2234, 2349, 2996, 3116

8. gr. — 1848, 1979, 2234, 2349, 3116

9. gr. — 1505, 1983, 2349

10. gr. — 1765, 1985, 2261, 2846, 3347, 4330

11. gr. — 2846

12. gr. — 1506, 1846, 2349

13. gr. — 1505, 1846, 2349

14. gr. — 1506, 2350

15. gr. — 1506, 1849, 1983, 2004, 2248, 2996, 3117, 4334

16. gr. — 1025, 1506, 1849, 1976, 2002, 2233, 2262, 2996, 3118, 4332

17. gr. — 1767

24. gr. — 4200

26. gr. — 695, 1019, 1024, 1396, 1844, 1985, 2271, 2435, 2508, 2526,
3009, 3237, 3310, 3504, 3610

28. gr. — 427, 1988, 2018, 2604, 4339

*1993, nr. 50, 5. febrúar. Reglugerð um bókhald og tekjuskráningu
virðisaukaskattskyldra aðila.*

21. gr. — 3261

1993, nr. 53, 19. maí. Lög um ábyrgðasjóð launa vegna gjaldþrota.

3. gr. — 3958

4. gr. — 3959

- 5. gr. — 3959
- 6. gr. — 863, 3959
- 10. gr. — 3965
- 11. gr. — 3965
- 14. gr. — 863

1993, nr. 57, 7. maí. *Lög um breyting á lögum nr. 9/1978 um geymslufé.*
— 1488

1993, nr. 60, 1. febrúar. *Auglýsing um veitingu leyfis til áætlunarflugs á flugleiðinni Reykjavík-Egilsstaðir-Reykjavík.*
— 1301

1993, nr. 65, 18. maí. *Lög um framkvæmd útboða.*
— 2608

1993, nr. 67, 18. febrúar. *Reglugerð um friðun veiðisvæða fyrir Suðurlandi.*
1. gr. — 2544
5. gr. — 2544
6. gr. — 2544

1993, nr. 69, 6. maí. *Lög um breytingar á lögum um vinnumarkaðsmál vegna aðildar að samningi um Evrópskt efnahagssvæði.*
5. gr. — 793

1993, nr. 77, 18. maí. *Lög um réttarstöðu starfsmanna við aðilaskipti að fyrirtækjum.*
— 3545, 3558, 3570, 3582, 3594

1993, nr. 97, 12. ágúst. *Lög um Húsnæðisstofnun ríkisins.*
3. gr. — 1398
6. gr. — 1395
11. gr. — 1400
36. gr. — 4455
39. gr. — 2363
82. gr. — 355
86. gr. — 348, 370
87. gr. — 4455
88. gr. — 353, 2396, 4455

89. gr. — 348, 369, 4455

91. gr. — 359

118. gr. — 358

1993, nr. 99, 8. september. Lög um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum.

— 3161

25. gr. — 3474

1993, nr. 117, 20. desember. Lög um almannatryggingar.

— 3976

7. gr. — 3978

6. gr. — 3982

7. gr. — 3982, 4110

15. gr. — 502

16. gr. — 502

36. gr. — 3403

39. gr. — 452

43. gr. — 3989

47. gr. — 4114

48. gr. — 4114

59. gr. — 409

1993, nr. 122, 27. desember. Lög um breytingar í skattamálum.

— 3263

13. gr. — 3791

17. gr. — 3284

23. gr. — 3852, 3865

1993, nr. 123, 27. desember. Lög um lánastofnanir aðrar en viðskiptabanka og sparisjóði.

— 3100, 4414

7. gr. — 3103

8. gr. — 4415

1993, nr. 134, 31. desember. Lög um iðnaðarmálagjald.

1. gr. — 4406

2. gr. — 4407

3. gr. — 4407

1993, nr. 139, 31. desember. Lög um breytingu á lögum nr. 76/1987, um
Iðnlánasjóð, með síðari breytingum.

1. gr. — 4414

1993, nr. 192, 18. maí. Reglugerð um innskatt.

— 4475

1993, nr. 214, 21. maí. Reglugerð um eftirlitsgjald vegna lyfjæftirlits fyrir árið
1993.

— 3475

1993, nr. 335, 16. ágúst. Reglugerð um starfsháttu örorkunefndar.

— 1991

1993, nr. 468, 22. nóvember. Reglugerð um sérstakt jöfnunargjald af kartöflum
og vörum unnum úr þeim.

— 2027, 4184

1993, nr. 532, 27. desember. Reglugerð um breyting á reglugerð nr. 192/1993 um
innskatt.

— 4478

1994, nr. 15, 16. mars. Lög um dýravernd.

2. gr. — 2491

14. gr. — 2491

19. gr. — 2491

20. gr. — 2492

1994, nr. 21, 21. febrúar. Lög um öflun álits EFTA-dómstólsins um skýringu
samnings um Evrópska efnahagssvæðið.

1. gr. — 1361

239 17. gr. — 2608

1994, nr. 26, 6. apríl. Lög um fjöleignahús.

— 2911

2. gr. — 4247

4. gr. — 331, 4241

5. gr. — 328, 4248

- 6. gr. — 4248
- 7. gr. — 4248
- 8. gr. — 328, 4259
- 9. gr. — 4248
- 10. gr. — 4528
- 12. gr. — 1881
- 20. gr. — 4528
- 21. gr. — 328, 4251
- 26. gr. — 1881
- 27. gr. — 4250
- 30. gr. — 331, 4239
- 31. gr. — 4521
- 36. gr. — 331, 4521
- 37. gr. — 330
- 38. gr. — 326
- 39. gr. — 328, 4239
- 41. gr. — 331, 4242
- 47. gr. — 1333
- 55. gr. — 4528
- 65. gr. — 328
- 70. gr. — 4239
- 74. gr. — 2298
- 77. gr. — 4247

1994, nr. 36, 22. apríl. Húsaleigulög.

— 2911

IX. kafli — 982

- 2. gr. — 1044, 1501, 3362
- 9. gr. — 1500
- 10. gr. — 3361
- 39. gr. — 983
- 40. gr. — 982
- 41. gr. — 3091
- 42. gr. — 1046
- 55. gr. — 4505
- 56. gr. — 3362, 4502
- 57. gr. — 3362, 4501
- 58. gr. — 1499, 3363
- 59. gr. — 1499, 3241

- 61. gr. — 1496
- 63. gr. — 3087
- 64. gr. — 982, 3090
- 87. gr. — 1500

1994, nr. 37, 19. apríl. Lög um breyting á lögum um meðferð opinberra mála
nr. 19, 26. mars 1991.

- 3879
- 1. gr. — 1012, 4438
- 4. gr. — 1719
- 5. gr. — 1719, 2490
- 7. gr. — 85, 924, 2420, 2809
- 11. gr. — 154, 924
- 12. gr. — 154
- 16. gr. — 2809
- 19. gr. — 1023

1994, nr. 38, 19. apríl. Lög um breyting á lögum um meðferð einkamála, nr. 91,
31. desember 1991.

- 6. gr. — 3194, 3438, 4090, 4452
- 7. gr. — 107, 255, 1481, 3975
- 12. gr. — 1116
- 6. gr. — 1470, 3722
- 15. gr. — 4233
- 17. gr. — 708, 1663, 1678, 2160
- 20. gr. — 2363, 3364
- 23. gr. — 2538

1994, nr. 45, 6. maí. Vegalög.

- 8. gr. — 1354
- 32. gr. — 1355

1994, nr. 60, 11. maí. Lög um váttryggingastarfsemi.

- 52. gr. — 3474

1994, nr. 62, 19. maí. Lög um mannréttindasáttmála Evrópu.

- 145, 2146, 2276, 2288, 4171
- 1. gr. samningsviðauka nr. 1 — 997, 1309, 2244
- 5. gr. sáttmálans — 1408, 2244

- 6. gr. — 735,833, 937, 1084, 2045, 2289, 2529, 3787, 4498, 4514, 4581
- 8. gr. — 508, 3503, 4173
- 10. gr. — 517, 695, 1382,
- 11. gr. — 4407
- 14. gr. — 508, 3544, 3556, 3569, 3581, 3593, 4078, 4173
- 17. gr. — 2244
- 26. gr. — 2540
- 50. gr. — 2536

1994, nr. 63, 19. maí. Lög um breytingu á lögum nr. 76/1970, um lax- og silungsveiði, með síðari breytingum.

- 4. gr. — 3957

1994, nr. 75, 19. maí. Lög um stofnun hlutafélags um Lyfjaverslun ríkisins og heimild til sölu hlutabréfa í því félagi.

- 3538, 3551, 3563, 3575, 3587
- 3. gr. — 3541, 3555, 3567, 3579, 3591

1994, nr. 87, 11. maí. Lög um breyting á lögum nr. 38/1990 um stjórnun fiskveiða.

- 4083

1994, nr. 89, 24. maí. Lög um stofnun hlutafélags um Áburðarverksmiðju ríkisins.

- 4204

1994, nr. 92, 24. maí. Lög um Þróunarsjóð sjávarútvegsins.

- 3317

1994, nr. 93, 20. maí. Lyfjalög.

- 1. gr. — 3460
- 2. gr. — 3462
- 40. gr. — 20
- 42. gr. — 3466
- 43. gr. — 1167
- 44. gr. — 20

1994, nr. 94, 24. maí. Lög um Lífeyrissjóð sjómanna.

- 5. gr. — 2150
- 6. gr. — 2140

1994, 1. september. Reglugerð um Lífeyrissjóð sjómanna.

- 2141
- 2. gr. — 2151
- 7. gr. — 2147
- 9. gr. — 2151
- 6. gr. — 2143
- 11. gr. — 2147
- 12. gr. — 2147
- 13. gr. — 2147
- 19. gr. — 2150
- 20. gr. — 2143

1994, nr. 117, 16. september. Lög um skipulag ferðamála.

- 6. gr. — 869
- 13. gr. — 868

1994, nr. 137, 28. desember. Lög um breyting á lögum nr. 32/1978 um hlutafélög.

- 14. gr. — 4131

1994, nr. 138, 28. desember. Lög um einkahlutafélög.

- IV. kafli — 2332
- XVIII. kafli — 2681
- IX. kafli — 1799, 2681
- 3. gr. — 1818
- 4. gr. — 1818
- 14. gr. — 2321
- 19. gr. — 1818
- 39. gr. — 1795
- 44. gr. — 1799
- 48. gr. — 4467
- 51. gr. — 4460
- 79. gr. — 3972
- 108. gr. — 2681, 4467
- 109. gr. — 2681
- 110. gr. — 2681

1994, nr. 145, 29. desember. Lög um bókhald.

- 4. gr. — 3628
- 6. gr. — 3628

7. gr. — 3628

9. gr. — 3628

16. gr. — 3520

19. gr. — 3628

1994, nr. 370, 16. júní. *Reglugerð um skipulag Húsnæðisstofnunar ríkisins.*
— 1398

1994, nr. 439, 30. júní. *Auglýsing um gildistöku ákvæði er leiða af samningnum um Evrópska efnahagssvæðið vegna flugmála.*

1. gr. — 1301

1994, nr. 483, 2. september. *Reglugerð um frádrátt frá tekjum af atvinnurekstri eða sjálfstæðri starfsemi.*
— 2972

1994, nr. 708, 30. desember. *Reglur um kaupskrárnefnd varnarsvæða.*
— 3686

1995, nr. 2, 30. janúar. *Lög um hlutafélög.*
— 1068

10. gr. — 4131

17. gr. — 4125

18. gr. — 4131

63. gr. — 1309

66. gr. — 1309

77. gr. — 4460

80. gr. — 1309

92. gr. — 4251

93. gr. — 4251

94. gr. — 4251

95. gr. — 4251

119. gr. — 1302

134. gr. — 1068

1995, nr. 4, 30. janúar. *Lög um tekjustofna sveitarfélaga.*

10. gr. — 413

16. gr. — 413

1995, nr. 24, 3. mars. *Lög um breyting á lögum um málflytjendur nr. 61/1942.*
2799

1995, nr. 29, 6. mars. Lög um endurgreiðslu oftekinna skatta og gjalda.

— 1106, 2028, 4183

1. gr. — 3851, 3864

5. gr. — 4186

1995, nr. 31, 6. mars. Lög um breyting á lögum er varða rétt til endurgreiðslu og vaxta af ofteknum sköttum og gjöldum.

— 3796

4. gr. — 3281

1995, nr. 36, Reglugerð um skattrannsóknir og málsmeðferð hjá skattrannsóknarstjóra ríkisins.

12. gr. — 4476

1995, nr. 39 3. mars. Lög um breyting á almennum hegningarlögum nr. 19/1940.

1. gr. — 1206, 2461

1995, nr. 40, 2. mars. Lög um breyting á lögum nr. 50/1988 um virðisaukaskatt.

— 3263

1995, nr. 42, 6. mars. Lög um breyting á refsíákvæðum nokkurra skattalaga.

2. gr. — 587, 2462

3. gr. — 1206, 2173

1995, nr. 55, 8. mars. Lög um breyting á lyfjalögum nr. 93/1994.

— 1167

1995, nr. 58, 8. mars. Lög um breyting á lögum um Húsnæðisstofnun ríkisins nr. 97/1993.

26. gr. — 348

89. gr. — 2396

1995, nr. 66, 8. mars. Lög um grunnskóla.

23. gr. — 752

56. gr. — 752

1995, nr. 69, 10. mars. Lög um greiðslu ríkissjóðs á bótum til þolenda afbrota.

6. gr. — 869

19. gr. — 1115

1995, nr. 80, 31. maí. Lög um breyting á lögum um aðskilnað dómsvalds og umboðsvalds nr. 92/1989.

— 2539

1. gr. — 735

1995, nr. 83, 20. júní. Lög um breyting á lögum nr. 38/1990 um stjórn fiskveiða. Ákvæði til bráðabirgða I – 1707

10. gr. — 1711

1995, nr. 94, 28. júní. Lög um breyting á áfengislögum nr. 82/1969.

1. gr. — 3076

3. gr. — 972

1995, nr. 97, 28. júní. Stjórnarskipunarlög um breytingu á stjórnarskrá lýðveldisins Íslands, nr. 33/1944, með síðari breytingum.

— 1805, 2276, 2289, 3160, 3751, 4173

3. gr. — 502, 883, 2249, 3116, 4078

5. gr. — 2031

8. gr. — 829, 1305, 4169, 4514

9. gr. — 883, 1007, 3507

10. gr. — 1099, 1977, 2003, 2141, 2236, 3130, 4334

11. gr. — 523, 706

12. gr. — 719

13. gr. — 883, 4078

15. gr. — 883, 3464

16. gr. — 1006

1995, nr. 145, 28. desember. Lög um breyting á lögum nr. 75/1981 um tekjuskatt og eignarskatt.

— 3788

1995, nr. 149, 28. desember. Lög um breyting á lögum nr. 81/1991 um vatnsveitur sveitarfélaga.

3. gr. — 1801

1995, nr. 160, 27. desember. Lög um viðurkenningu og fullnustu erlendra ákvarðana um forsjá barna, afhendingu brottnuminna barna o.fl.

6. gr. — 726, 3456

11. gr. — 728, 3452

12. gr. — 3452

17. gr. — 3451

20. gr. — 3456

21. gr. — 3457

1995, nr. 241, 19. apríl. Reglugerð fyrir Kirkjugarða Reykjavíkurprófastsdæma.

1. gr. — 4543

2. gr. — 4543

8. gr. — 4543

9. gr. — 4543

1995, nr. 281, 5. maí. Reglugerð um ferðaskrifstofur.

— 879

1995, nr. 350, 22. júní. Reglugerð um ráðstöfun aflaheimilda skv. 4. mgr. ákvæðis til bráðabirgða í lögum nr. 83/1995.

— 1711

1995, nr. 361, 26. júní. Reglugerð um skattrannsóknir og málsmeðferð hjá skattrannsóknarstjóra.

— 3787

10. gr. — 3790

32. gr. — 3790

1995, nr. 374, 4. júlí. Reglugerð um tollverð og tollverðs- ákvörðun.

V. kafli — 1201

2. gr. — 1192

10. gr. — 1199

11. gr. — 1201

12. gr. — 1201

13. gr. — 1201

14. gr. — 1201

15. gr. — 1201

20. gr. — 1191

21. gr. — 1191

26. gr. — 1199

1995, nr. 379, 28. júní. Reglugerð um greiðslu vaxtabóta á árinu 1995.

— 416

1995, nr. 676, 28. desember. *Reglugerð um veiðar íslenskra skipa utan fiskveiðilandhelgi Íslands.*

II. kafli — 882

2. gr. — 887

3. gr. — 887

4. gr. — 887

5. gr. — 887

6. gr. — 882

7. gr. — 887

8. gr. — 887

9. gr. — 887

10. gr. — 887

11. gr. — 887

12. gr. — 887

1996, nr. 6, 19. mars. *Lög um Siglingastofnun Íslands.*

— 239, 1291

1996, nr. 7, 19. mars. *Lög um breyting á ýmsum lögum vegna sameiningar Vitastofnunar Íslands o.fl. í Siglingastofnun Íslands.*

— 239, 1291

1996, nr. 20, 28. mars. *Lög um breyting á lögum nr. 123/1993 um lánastofnanir aðrar en viðskiptabanka og sparisjóði.*

— 4412

1996, nr. 42, 13. maí. *Lög um breyting á skaðabótalögum.*

— 1980, 2005, 2235, 2357, 2996

1. gr. — 1993, 2013, 4335

2. gr. — 2249, 3129

1. gr. — 2250

1996, nr. 50, 24. maí. *Upplýsingalög.*

— 2910, 3519

2. gr. — 3103

3. gr. — 3102

4. gr. — 3102

5. gr. — 3098, 3521

- 6. gr. — 3102
- 6. gr. — 3098
- 7. gr. — 3102
- 15. gr. — 2911
- 18. gr. — 2910, 3097
- 24. gr. — 3108

1996, nr. 57, 3. júní. Lög um umgengni um nytjastofna sjávar.

- 1. gr. — 149

1996, nr. 69, 5. júní. Lög um breyting á tollalögum nr. 55/1987.

- 38. gr. — 917, 942, 1197

1996, nr. 70, 11. júní. Lög um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins.

- 15. gr. — 4564
- 19. gr. — 4564
- 22. gr. — 3196
- 23. gr. — 3195

1996, nr. 71, 11. júní. Lög um breyting á lögum um Innheimtustofnun sveitarfélaga nr. 54/1971.

- 1. gr. — 410

1996, nr. 72, 11. júní. Lög um réttindi og skyldur kennara og skólustjórnenda grunnskóla.

- 36. gr. — 752

1996, nr. 78, 20. janúar. Reglur um kaupskrárnefnd varnarsvæða.

- 3. gr. — 3692
- 4. gr. — 3692
- 5. gr. — 3694
- 14. gr. — 3683
- 15. gr. — 3683
- 16. gr. — 3694
- 17. gr. — 3690

1996, nr. 88, 13. júní. Lög um eftirlit með fiskveiðum utan lögsögu Íslands.

- 882
- 1. gr. — 893

1996, nr. 90, 13. júní. Lögreglulög.

— 3195

28. gr. — 3197

1996, nr. 105, 5. júní. Lög um breyting á lögum nr. 38/1990 um stjórn fiskveiða.

— 800, 1215

Ákvæði II til bráðabirgða — 389, 1726

2. gr. — 3421

3. gr. — 1224, 3418

4. gr. — 3422

5. gr. — 389

8. gr. — 3418

1996, nr. 113, 12. júlí. Lög um viðskiptabanka og sparisjóði.

— 1865

43. gr. — 3097, 3518

44. gr. — 3521

1996, nr. 136, 13. desember. Lög um breyting á lögum um meðferð opinberra mála nr. 19/1991.

3. gr. — 2288

1996, nr. 149, 27. desember. Lög um breyting á lögum nr. 50/1988 um virðisaukaskatt.

3. gr. — 3844, 3857

1996, nr. 151, 27. desember. Lög um fiskveiðar utan lögsögu Íslands.

— 882

1. gr. — 142

3. gr. — 139, 150

4. gr. — 140, 152

5. gr. — 138, 151

7. gr. — 140

8. gr. — 882

19. gr. — 142, 152

1996, nr. 325, 12. júní. *Reglugerð um eftirlitsgjald vegna lyfjaeftirlits fyrir árið 1996.*

1. gr. — 3463

2. gr. — 3469

4. gr. — 3460

1996, nr. 362, 27. júní. *Reglugerð um veiðar í atvinnuskyni fiskveiðiárið 1996/1997.*

— 801

1996, nr. 363, 28. júní. *Reglugerð um greiðslumark mjólkur á lögbýlum og beinar greiðslur til bænda verðlagsárið 1996–1997.*

2. gr. — 824

1996, nr. 375, 18. júní. *Reglugerð um félagslegar íbúðir og Byggingarsjóð verkamanna.*

74. gr. — 4455

75. gr. — 349, 370, 2397, 4455

1996, nr. 376, 6. júní. *Reglugerð um atvinnumál fatlaðra.*

— 3753

1996, nr. 489, 2. september. *Reglugerð um breyting á reglugerð nr. 361/1995 um skattrannsóknir og málsmeðferð hjá skattrannsóknarstjóra.*

— 3787

1996, nr. 501, 10. september. *Reglugerð um ákvörðun lyfjaverðs.*

— 1362

4. gr. — 20

6. gr. — 21

1997, nr. 27, 27. janúar. *Reglugerð um úthlutun veiðiheimilda í úthafskarfa á Reykjaneshrygg.*

3. gr. — 138, 151

4. gr. — 138

5. gr. — 138

1997, nr. 28, 27. janúar. *Reglugerð um úthlutun veiðiheimilda á Flæmingjagrunni.*

— 890

1997, nr. 45, 22. maí. Lög um vörumerki.

4. gr. — 433

5. gr. — 433

44. gr. — 434

1997, nr. 50, 22. maí. Lög um stofnun hlutafélaga um Landsbanka Íslands og Búnaðarbanka Íslands.

— 1615, 1634, 2910

1. gr. — 128

3. gr. — 1775

1997, nr. 54, 22. maí. Lög um fasteigna- fyrirtækja- og skipasölu.

— 2297

1997, nr. 57, 22. maí. Lög um breyting á almennum hegningarlögum nr. 19/1940.

— 2643, 4282

1997, nr. 60, 26. maí. Lög um stofnun Fjárfestingarbanka atvinnulífsins hf.

3. gr. — 3096

19. gr. — 3096

1997, nr. 61, 26. maí. Lög um Nýsköpunarsjóð atvinnulífsins.

— 3096

1997, nr. 71, 28. maí. Lögræðislög.

II. kafli — 1683

III. kafli — 1683

4. gr. — 675

7. gr. — 675

10. gr. — 1683

16. gr. — 673, 1682

17. gr. — 675, 1682

30. gr. — 1683

31. gr. — 1682

87. gr. — 550, 837

1997, nr. 73, 28. maí. Skipulags- og byggingarlög.

— 4353, 4523

16. gr. — 987

24. gr. — 987

31. gr. — 987

32. gr. — 987

1997, nr. 75, 28. maí. *Lög um samningsveð.*

14. gr. — 1951

1997, nr. 79, 26. maí. *Lög um veiðar í fiskveiðilandhelgi Íslands.*

1. gr. — 2543

1997, nr. 95, 26. maí. *Lög um landmælingar og kortagerð.*

— 4556

2. gr. — 4562

1997, nr. 123, 22. desember. *Lög um breyting á lögum um fangelsi og fangavist nr. 48/1988.*

— 1505

1997, nr. 129, 23. desember. *Lög um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.*

— 2003

1997, nr. 149, 31. desember. *Lög um breyting á skaðabótalögum nr. 50/1993.*

— 1981

1997, nr. 395, 27. júní. *Reglugerð um réttarstöðu handtekinna manna og yfirheyrslur hjá lögreglu.*

II. kafli — 2288

11. gr. — 2288

12. gr. — 2288

1997, nr. 414, 27. júní. *Reglugerð um veiðar í atvinnuskyni fiskveiðiárið 1997/1998.*

6. gr. — 1091

1997, nr. 471, 16. júlí. *Reglugerð um eignarskiptayfirlýsingar, útreikning hlutfallstalna o.fl. í fjöleignarhúsum.*

15. gr. — 4523

1998, nr. 15, 25. mars. *Lög um dómstóla.*

6. gr. — 2809

24. gr. — 2908

1998, nr. 31, 8. apríl. Lög um breyting á lögum um meðferð opinberra mála nr. 19/1991.

1. gr. — 4497

1998, nr. 58, 10. júní. Lög um þjóðlendur og ákvörðun marka eignarlanda, þjóðlendna og afrétta.

III. kafli — 4265

1998, nr. 61, 26. janúar. Auglýsing um staðfestingu félagsmálaráðuneytis á sameiningu Eskifjarðarkaupstaðar, Neskaupstaðar og Reyðarfjarðarhrepps.

— 4342

1998, nr. 75, 15. júní. Áfengislög.

4. gr. — 3074

27. gr. — 3074

1998, nr. 280, 14. maí. Reglugerð um sektir og önnur viðurlög vegna brota á umferðarlögum og reglum settum samkvæmt þeim.

— 2641, 4281

1. gr. — 4497

2. gr. — 4497

1998, nr. 441, 9. júlí. Byggingarreglugerð.

— 4523

IV. EFNISKRÁ TIL YFIRLITS

	Bls.
Aðfarargerð	1824, 3451
Aðfinnslur	601, 737, 1129, 1157, 1567, 1572, 3870, 4006
Aðför	268, 4578
Aðilaskipti	1115
Aðild	1131, 1682, 2084, 2319, 2363, 2794, 2821, 3096, 3975, 4262, 4320
Aðskilnaður sakar	2033
Aflaheimild	1705
Aflahlutdeild	137
Aflamark	137
Afnotaréttur	4500
Afsláttur	756, 2851
Almannahætta	2553
Almannatryggingar	3975
Almenn félög	4374
Arfur	1522
Arkitektar	2155
Atvinnufrelsi	4076
Aukatekjur presta	536
Ábúð	3335
Ábyrgð	76, 255, 642, 859, 945
Ábyrgð framkvæmdastjóra	1067
Ábyrgðarsjóður launa	3957
Áfengislög	969
Áfrýjun	922, 1775
Áfrýjunarfrestur	106, 154
Ákvörðun héraðsdómara felld úr gildi	4497
Ákæra	1716, 2033, 2286, 2290, 2292, 2294
Ávana- og fíkniefni	969, 1162, 2449, 2553, 2727, 2988, 3152
Bankar	3517
Biðlaun	750, 2930, 3538, 3551, 3563, 3575, 3587

	Bls.
Bífreiðir	1976, 2002, 2233, 2588, 2773, 3115, 3378, 4328
Björgunarlaun	2780, 3764
Bráðabirgðasvipting	2656
Bráðabirgðasvipting felld úr gildi	2640, 4280
Brigðaréttur	4117
Brostnar forsendur	4133
Bújörð	1094
Búskipti	106
Byggingarmál	4342
Bætur vegna missis framfæranda	2346
Börn	408, 525, 626, 666, 726, 1315, 2467, 3451, 4167, 4578
Daggjöld	441
Dánarbú	2666, 4450, 4483
Dánarbússkipti	9, 172, 818, 1131, 1134, 1694, 2833
Dómarar	1, 734, 1469, 2088, 2716, 2848, 2908, 4512
Dómkvaðning matsmanna	2319, 2644, 2844, 3217
Dómstólar	2528
Dómtúlkur	1682
Dráttarvextir	1481
Dýravernd	2489
EFTA-dómstóllinn	2608
Eftirlit	881
Eignarnám	985
Eignarréttur	179, 847, 1769, 2140
Eignaspjöll	2489
Einkahlutafélag	1795, 1807, 2319, 3969
Endurálagning	2971
Endurgreiðsla	408, 2021
Endurgreiðslukrafa	4180
Endurkrafa	255, 3478, 3711
Endurskoðendur	4196
Endurupptaka	914, 922, 939, 1567, 1692, 2314
Erfðafjárskattur	4450
Erfðaskrá	1134
Erlendur dómur	3451
Faðerni	408
Faðernismál	4167
Farbann	4, 469, 845, 1049, 1571, 2634, 2637, 2653
Farmsamningur	708, 2220

Farmskírteini	708,	2220
Fasteignakaup	471, 756, 1879, 2187, 2851, 3037, 3618, 3664,	3703
Fasteignasali	471,	3037
Ferðaskrifstofa		867
Félag		187
Félagsaðild		718
Félagsgjöld		718
Félagslegar íbúðir		2390
Félagssamþykktir		4374
Févíti	187,	4433
Firma		3757
Fiskveiðar	137,	881
Fiskveiðibrot		2543
Fíkniefni		2033
Fjárskipti		3740
Fjárdráttur	570, 583, 677, 1898,	3393
Fjármál hjóna	2187,	2695
Fjárnám	163, 847, 1050, 1337, 1795, 1800, 3349, 3834, 4471,	4578
Fjárræði	550,	673
Fjárskipti		4022
Fjársvik	1082, 1716, 2750,	3870
Fjöleignarhús	1879,	4515
Flugvélar		1846
Flýtimeðferð		4278
Forkaupsréttur	601, 2180, 3156,	3771
Forsjá	525, 666, 726, 1315,	2467
Framkrafa	2484,	3798
Framsal		2963
Framsal boðs		1537
Frádráttarheimild		3651
Frávísun:		
1. Frá héraðsdómi	347, 1131, 1204, 2856, 3144, 3238, 3448, 3478, 4117,	4167
2. Frá Hæstarétti	154, 1561, 1686, 1793, 2304, 2694, 2714, 2748,	
3047, 3326, 3364, 4089, 4450, 4487,	4509	
3. Frávísun frá héraðsdómi að hluta	1602, 1745, 1949, 2340, 3181,	
3389, 3771, 3975,	4361	
Frávísun skaðabótakröfu		3418
Frávísunarkröfu hafnað	263,	560

Frávísunarúrskurður felldur úr gildi	36, 41, 323, 337, 386, 1157, 1938, 2286, 2290, 2292, 2294, 2440,	3821
Frávísunarúrskurður staðfestur ..	18, 67, 374, 465, 829, 1556, 2209, 2670, 2821, 4096,	4457
Frelssvipting		2033
Frestur	3096,	3347
Fullnusta dóma		2270
Fyrirvaralaus greiðsla		2021
Fyrirsvar		1795
Fyrning	49, 163, 268, 642, 945, 1917, 2773, 3253,	4180
Fyrning refsingar		2270
Fæðingarorlof		500
Gagnaöflun	2449,	2809
Galli	207, 756, 2363, 3058, 3703,	4421
Geðheilbrigði		1503
Gerðardómur		2745
Geymslugjald		3624
Geymslugreiðsla		1481
Gildistaka laga		3418
Gjafsókn	238, 255, 408, 525, 592, 632, 656, 666, 693, 1134, 1227, 1426, 1446, 1782, 2098, 2140, 2253, 2467, 2528, 2588, 2702, 2773, 2875, 2884, 3058, 3115, 3245, 3427, 3745, 3975, 4065, 4109, 4328,	4392
Gjaldddagi		298
Gjaldþrotaskipti	49, 121, 179, 340, 400, 490, 737, 859, 1050 1567, 1602, 1745, 1795, 1865, 1870, 2187, 2648, 2794 3834, 3844, 3857, 3957,	4310
Gjöf	121, 1602,	2695
Greiðsla	1653, 1949, 2735, 2951, 2963,	3037
Greiðslustaður		1481
Gæsluvarðhald:		
Gæsluvarðhald		1561
a-liður 1. mgr. 103. gr. l. nr. 19/1991	6, 557, 730, 732, 1040, 1053, 1343, 1533, 1553, 1563, 1565, 2711, 3049, 3214, 3445,	4575
a- og b-liður 1. mgr. 103. gr. og 2. mgr. 103. gr. l. nr. 19/1991 ..		3132, 4103
c-liður 1. mgr. 103. gr. l. nr. 19/1991	47, 177, 734, 1358, 1962, 2663, 3365, 3637, 4107,	4567
c- og d-liður 1. mgr. 103. gr. l. nr. 19/1991		161

	Bls.
c-liður 1. mgr. 103. gr. og 106. gr. l. nr. 19/1991	1129
2. mgr. 103. gr. l. nr. 19/1991	320, 843, 1551, 1690, 3322
Gæsluvarðhaldskröfu hafnað	2707
Gæsluvarðhaldsúrskurður felldur úr gildi	3137, 3140
Haffæri	238
Handveð	867
Hefð	1769, 4500
Heimvísun	372, 2809, 3303, 4232
Hjón	106, 4022, 4369
Hjúskapareign	121
Hlutfélag	268, 1067, 3757, 4125
Hlutdeild	1503, 2868
Húsaleigusamningur	1496, 3086, 4133
Húsbrott	85, 2336
Hylming	4139
Hæfi	1, 3781, 4232
Höfundarréttur	3238
Hönnun	3058
Iðnaðarmálagjald	4406
Iðnlánasjóðsgjald	4406
Innheimtulaun	2260
Innlausnarverð	2390
Innsetning	726
Innsetningargerð	60, 1346, 3451, 4500, 4515
Jafnrétti	500, 3599, 4533
Jafnræðisregla	4076
Jarðalög	601
Jöfnunargjald	2021, 4180
Kaup	227
Kaupmáli	1694, 2187
Kaupsamningur	799, 897, 1705, 2180, 3286, 4042, 4320, 4421
Kjaramál	3682
Kjarasamningur	792, 1272, 1281
Klám	516, 969
Kosningar	1928
Kröfugerð	601, 2573, 2670, 3058, 3194, 3771, 3992
Kröfúlýsing	1131
Kröfuréttur	2452
Kvöð	1346

	Bls.
Kynferðisbrot	626, 1012, 2121, 2383, 4438
Kærefrestur	1561, 2304, 3001, 3047
Kæruheimild	1686, 1793, 4089, 4450, 4487, 4497, 4509
Kærumál:	
Aðför	268, 1824, 3451, 4578
Aðfinnslur	1129, 1157, 1567
Aðild	1131, 1682, 2084, 2319, 2821
Afnotaréttur	4500
Ábúð	3335
Ákvörðun héraðsdómara felld úr gildi	4497
Ákæra	2286, 2290, 2292, 2294
Ákærvald	2299
Ávana- og fíkniefni	2449
Börn	726, 3451
Bráðabirgðasvipting	2656
Bráðabirgðasvipting felld úr gildi	2640, 4280
Börn	4578
Dánarbú	2666, 4450, 4483
Dánarbússkipti	9, 172, 818, 1131, 1134, 1694, 2833
Dómarar	1, 734, 2088, 2716, 2848, 2908, 4512
Dómkvaðning matsmanna	2319, 2644, 2844, 3217
Dómtúlkur	1682
Eignarréttur	179, 847
Einkahlutafélag	1795, 1807, 2319
Endurupptaka	1567, 1692, 2314
Erfðafjárskattur	4450
Erfðaskrá	1134
Erlendur dómur	3451
Farbann	4, 469, 845, 1049, 1571, 2634, 2637, 2653
Fjarskipti	3740
Fjármál hjóna	2695
Fjárnám	163, 847, 1050, 1337, 1795, 1800, 3349, 3834, 4471, 4578
Fjárræði	550, 673
Fjöleignarhús	4515
Flýtimeðferð	4278
Frávísun:	
a) Frá héraðsdómi	347, 1131, 3144, 3448
b) Frá Hæstarétti	1561, 1686, 1793, 2304, 2694,
	2714, 2748, 3047, 3326, 4089, 4450, 4487, 4509

Frávísun að hluta frá héraðsdómi	1949
Frávísunarkröfu hafnað	560
Frávísunarúrskurður felldur úr gildi 36, 41, 323, 337, 386, 1157, 1938, 2286, 2290, 2292, 2294, 2440, 3821	
Frávísunarúrskurður staðfestur 18, 67, 374, 465, 829, 1556, 2299, 2670, 2821, 4096, 4457	
Frestur	3347
Fyrirsvár	1795
Fyrning	49, 163, 268
Gagnaöflun	2449
Gerðardómur	2745
Gjafsókn	1134, 2702
Gjaldþrotaskipti 49, 179, 340, 1050, 1567, 1795, 2648, 3834	
Gjöf	2695
Gæsluvarðhald:	
Gæsluvarðhald	1561
a-liður 1. mgr. 103. gr. l. nr. 19/1991 6, 557, 730, 732, 1040, 1053, 1343, 1533, 1553, 1563, 1565, 2711, 3049, 3214, 3445, 4575	
a- og b-liður 1. mgr. 103. gr. og 2. mgr. 103. gr. l. nr. 19/1991 3132, 4103	
c-liður 1. mgr. 103. gr. l. nr. 19/1991 47, 177, 734, 1358, 1962, 2663, 3365, 3637, 4107, 4567	
c- og d-liður 1. mgr. 103. gr. l. nr. 19/1991	161
c-liður 1. mgr. 103. gr. og 106. gr. l. nr. 19/1991	1129
2. mgr. 103. gr. l. nr. 19/1991 320, 843, 1551, 1690, 3322	
Gæsluvarðhaldskröfu hafnað	2707
Gæsluvarðhaldsúrskurður felldur úr gildi 3137, 3140	
Hefð	4500
Heimvísun	372
Hlutfélög	268
Hæfi	1
Innsetning	726
Innsetningargæð 60, 1346, 3451, 4500, 4515	
Kaupmáli	1694
Kröfugerð	2573, 2670
Kröfúlýsing	1131
Kvöð	1346
Kærufrestur	1561, 2304, 3047

	Bls.
Kæruheimild	1686, 1793, 4089, 4450, 4487, 4497, 4509
Leigusamningur	455, 1042, 3360
Lögbann	1807, 3051
Lögmæt forföll	1692
Lögreglurannsókn	2286, 2290, 2292, 2294
Lögræði	550, 673
Lögræðissvipting	837
Lögsaga	374
Lögvarðir hagsmunir	1793, 2084
Mannréttindasáttmáli Evrópu	734, 4497
Matsgerð	1938, 2702
Matsmaður	2281
Málsástæður	1050, 4471, 4487
Málshöfðunarfrestur	36, 41
Málskostnaðartrygging	1327, 2445, 2670, 2690, 2699, 3356
Málskostnaður	342, 673, 840, 1686, 4096
Málsvarnarlaun	2660
Meðlag	4578
Nauðasamningur	1034
Nauðungarsala	347, 560, 1331, 1949, 2648, 3144, 3448
	4089, 4524, 4569
Nauðungarvistun	1682
Niðurfelling saksóknar	2299
Opinber skipti	28, 2092, 2666, 2695
Óðalsréttur	2833, 4569
Ómerking	372, 1157, 1682
Ómerking úrskurðar	4471
Óvígð sambúð	9, 28, 2092
Ráððgefandi álit EFTA-dómstólsins	1361
Rekstrartap	268
Res Judicata	67, 1556, 3448, 4096
Réttargæslumaður	3832
Réttindaröð	179
Sameign	4524
Samkeppni	2821
Samningur	28
Sektarboð	4497
Sératkvæði	268, 4280
Sjálfræði	837

	Bls.
Skattar	49, 163, 268, 1800
Skipti	4483
Stjórnarskrá	829, 4497
Stjórnsýslukæruheimild	829
Stjórnvöld	2821
Sveitarfélög	1800
Sönnunargögn	2449
Tryggingarbréf	560
Umboð	4483
Umferðarlagabrot	4497
Umferðarréttur	1346
Upplýsingaskylda	3740
Úrskurður héraðsdóms felldur úr gildi	550, 673
Útburðargerð	455, 1042, 2084, 2573, 3335, 3360
Útburður	2694, 2714, 2748
Útivist	2314, 3326
Vanhæfi	2088, 2716, 2848, 2908, 4512
Vanreifun	8, 323, 386, 465, 1131, 2573, 2670, 3821, 4457
Veðréttur	560, 1949
Viðurlagaákvörðun	2660
Virðisaukaskattur	829
Vinnusamningur	268
Þinglýsing	2296, 4509
Þóknun	2281
Ökuréttur	2640, 2656, 4280
Öndunarsýni	2656
Öryggisgæsla	2304
Landamerksamál	2616
Laun í veikindaforföllum	592
Lausafjárkaup	1209, 2812, 2951, 3181, 3992
Lánssamningur	4433
Leiga	4262, 4421
Leigusamningur	455, 1042, 3360
Lífeyrir	4022
Lífeyrissjóðir	1426, 2140, 3745, 4196
Líkamsárás	85, 768, 783, 1021, 1055, 1584, 1832, 2420, 2489, 2510, 3220
Líkamsárás leiðir til dauða	2060
Líkamstjón	1762, 1782, 1976, 2002, 2233, 2260, 3115, 4328
Lóðamörk	

	Bls.
Lyfjaverð	1662, 1677
Læknar	446, 3398, 4392
Læknaráð	1446, 2588, 4392
Lögbann	1807, 3051
Lögmanspóknun	3164
Lögmenn	718, 1917, 2794, 2963
Lögmæt forföll	1692
Lögreglumenn	3194
Lögreglurannsókn	2286, 2290, 2292, 2294
Lögræði	550, 673
Lögræðissvipting	837
Lögsaga	374
Lögskráning	238
Lögvarðir hagsmunir	1793, 2084
Manndráp	1503
Mannréttindasáttmálar	4497
Mannréttindasáttmáli Evrópu	519, 693, 734, 1376, 2528
Matsgerð	1938, 2702, 3303
Mál fellt niður	2253
Málflytjendur	4189
Málsástæður	1050, 1496, 2155, 4471, 4487
Málshraði	3781
Málshöfðunarfrestur	36, 41, 3757, 3781
Málskostnaðartrygging	1327, 2445, 2670, 2690, 2699, 3356, 3364
Málskostnaður	342, 673, 840, 1686, 1964, 4096
Málsvarnarlaun	2660
Meðdómendur	4232
Meðlag	408, 3838, 4578
Miskabætur	693, 2420
Miski	421
Myndbirting	3499
Nauðasamningur	1034
Nauðung	85
Nauðgun	2420
Nauðungarsala	227, 347, 560, 1331, 1537, 1949, 2648, 2902, 3144, 3448, 4089, 4524, 4569
Nauðungarvistun	1682
Neyðarvörn	1021, 1584

Niðurfelling saksóknar	2299
Niðurlagning stöðu	1291
Nytjastuldur	2553
Opinber skipti	28, 2092, 2666, 2695
Opinberir starfsmenn	583, 750, 1291, 1426
Orka	2452
Óðalsréttur	2833, 4569
Ógildi löggernings	792, 1209, 1653, 3992
Ógilding stjórnvaldsákvörðunar	4076
Ógilding stjórnvaldsúrskurðar	3418, 3682
Ómerking	372, 1157, 2809, 4167, 4232
Ómerking ummæla	1376
Ómerking úrskurðar héraðsdóms	1682, 4471
Óvenjulegur greiðslueyrir	737, 1745
Óvígð sambúð	9, 28, 2092, 2856, 4167
Ráðgefandi álit EFTA-dómstólsins	1361, 2608
Rán	1503, 2868
Rekstrarkostnaður	2971
Rekstrartap	268
Res Judicata	67, 1556, 3448, 4096
Reynslulausn	783, 2333, 2988
Réttargæslumaður	3832
Réttindaröð	179
Riftun	121, 490, 737, 1602, 1745, 1870, 1879, 2187, 2812, 3181, 3618, 4310
Ríkisstarfsmenn	500, 3194
Ríkisstofnun	4552
Sakarskipting	1846, 2346, 2875, 3427
Samkeppni	1300, 2821, 3398
Sameign	3156, 4262, 4524
Sameignarfélög	3969
Samningur	28
Sektarboð	4497
Sératkvæði	137, 238, 268, 441, 601, 1094, 1238, 1252, 1257, 1262, 1267, 1300, 1426, 1446, 1522, 1615, 1634, 1846, 1928, 1976, 2002, 2060, 2098, 2233, 2346, 2383, 2390, 2760, 2884, 2930, 2951, 2992, 3011, 3096, 3194, 3205, 3259, 3303, 3538, 3551, 3563, 3575, 3587, 3745, 3957, 4042, 4167, 4196, 4280, 4406, 4533
Sérálit	1012, 2510, 3369, 3538, 3551, 3563, 3575, 3587, 3781, 4438

	Bls.
Sjálfraði	837
Sjálfskuldarábyrgð	255, 1775, 3493
Sjómenn	592, 656, 2760, 2884, 3205, 3808
Sjóveðréttur	3764
Sjúkrahús	441, 1446
Skaðabótalög	1976, 2002, 2233
Skaðabótamál	2884, 2992, 3011, 3058, 3499, 3525
Skaðabætur	227, 400, 421, 471, 756, 799, 1021, 1115, 1227, 1291, 1437, 1446, 1503, 1724, 1762, 1782, 1846, 1879, 1917, 2098, 2121, 2155, 2260, 2340, 2346, 2363, 2528, 2588, 2794, 2875, 2902, 3086, 3220, 3303, 3389, 3398, 3427, 3599, 3664, 3870, 4065, 4109, 4117, 4139, 4196, 4328, 4392
Skattar	49, 163, 268, 536, 1094, 1800, 2021, 2971, 3460, 3651, 3781, 4180
Skilaskvik	1082
Skilnaðarsamningur	106, 3838
Skilorð	768, 1082, 1494, 1716, 1832, 2173, 2420, 3389, 3393, 4438
Skilorðsrof	1584, 2336, 2340, 2868
Skip	238, 799, 1209, 1724
Skiptastjóri	400
Skipti	4483
Skipulag	985
Skjalafals	1572
Skóli	750
Skriflega flutt mál	1115
Skuldabréf	71, 255, 305, 897, 1481, 1572, 1653, 2180, 2735, 2951, 3253, 3315, 3493, 3798
Skuldajöfnuður	3844, 3857, 3969, 4133
Skuldamál	2721, 4361, 4369
Skuldaraskipti	3631
Skuldskeyting	71, 4320
Slysatrygging	1522
Staðgreiðsla opinberra gjalda	583
Stimpilgjald	1537
Stjórnarskrá	500, 516, 693, 829, 881, 1376, 2140, 2233, 2528 3115, 3460, 4076, 4497
Stjórnsýsla	408, 441, 601, 985, 1300, 1928, 3398, 3478, 4552
Stjórnsýslukæruheimild	829
Stjórnvaldsákvörðun	1662, 1677, 3975
Stjórnvaldsfyrirmæli	3460

Stjórnvaldsúrskurður	4342
Stjórnvöld	2821
Stöðuveiting	3599, 4533
Sveitarfélög	1800
Sveitarstjórn	642, 985, 1928, 4342
Svipting ökuréttar	2333
Sýkna	2420
Söluhagnaður	1094
Sölulaun	3438
Sönnun	3001
Sönnunargögn	2449
Tékkar	1716, 3389
Tilboð	1724
Tilraun	914, 939
Tilraun til manndráps	2510, 3220
Tjáningarfrelsi	516, 693, 1376
Tollalagabrot	914, 922, 939, 1190, 3072
Tómlæti	433, 3729, 4361
Trygging	867, 3711
Tryggingarbréf	560, 1615, 1634
Umboð	867, 979, 2913, 4189, 4483
Umboðssvik	583, 677, 1716
Umboðsviðskipti	207
Umferðarlagabrot	4497
Umferðarlög	2553, 3378
Umferðarslys	421
Umferðarréttur	1346
Umsýsluviðskipti	4374
Upplýsingaskylda	3740
Upplýsingaskylda stjórnvalda	3096
Uppsögn	592, 656, 1496, 1595
Uptaka	1572, 3072
Úrskurður héraðsdóms felldur úr gildi	550, 673
Útburðargerð	455, 1042, 2084, 2573, 3335, 3360
Útburður	2694, 2714, 2748
Útivist	1115, 2314, 3326
Valdmörk	4552
Vangildisbætur	3181
Vanheimild	3618

	Bls.
Vanhæfi	1469, 2088, 2716, 2848, 2908, 4512
Vanreifun	18, 323, 386, 465, 1131, 1204, 1602, 2573, 2670, 2856, 3821, 4457
Vararefsing	2270
Varnarsamningur Íslands og Bandaríkjanna	3682
Varnarþing	263
Vátrygging	421, 632, 1522, 1762, 1964, 2220, 2773, 2794, 3378, 3478
Vátryggingarsamningur	3721
Veðbókarvottorð	128
Veðréttur	263, 560, 1949, 3664
Veðsetning	1615, 1634
Veðskuldabréf	128
Veiðiheilmildir	799, 1209, 1724
Veiðileyfi	4076
Verðbréf	4196
Verðtrygging	305
Verklaun	3499
Verksamningur	951, 1365, 1469, 2155, 2363, 2913, 3245 3639, 3645, 3729, 4006, 4175, 4287
Vextir	1964, 2180, 2260, 3639, 3645, 4328
Viðskeyting	1769
Viðtökuréttur	1481
Viðurlagaákvörðun	626, 2660
Vinnusamningur	268, 592, 656, 792, 859, 951, 1281, 1595, 2049
Vinnuslys	238, 1437, 1846, 2098, 2346, 2760, 2875, 2884 2992, 3011, 3205, 3369, 3378, 3427, 3525, 3808, 4065
Virðisaukaskattur	829, 1204, 2173, 2460, 2812, 3259, 3844, 3857
Víxill	3711
Víxilmál	979, 2116, 3817
Vörumerki	433, 3757
Þagnarskylda	3517
Þinglýsing	128, 1227, 1238, 1252, 1257, 1262, 1267, 1653, 2296, 4509
Þjáningabætur	4328
Þjófnaður	1489, 2336, 2340, 2553, 3220, 4139
Þjónustugjöld	881, 3460
Þóknun	2281
Þriðjamannsloford	3286
Ærumeiðingar	693, 1376
Ökuréttindi	1494

Ökuréttur	2640, 2656, 4280
Ölvunarakstur	2333
Öndunarsýni	2656
Örorka	421, 1762, 1782, 1976, 2002, 2233, 2260, 2588, 2875, 3115, 3427, 3525, 4392
Örorkustyrkur	4109
Öryggisgæsla	2304
Öryrkjar	3745

V. EFNISKRÁ

Bls.

Aðfarargerð

J krafðist þess við sýslumann, að fram færi aðfarargerð til að veita honum umferðarrétt um vegarslóða í landi jarðar í Fljótshlíðarhreppi. Um heimild til aðfarargerðarinnar vísaði hann til dóms Hæstaréttar 6. júní 1996 í máli milli sín og S, þar sem viðurkenndur var réttur hans til umferðar. Sýslumaður hafnaði kröfu J, sem bar málið undir úrskurð Héraðsdóms Suðurlands. Með fyrrgreindum dómi Hæstaréttar fékk J viðurkenningu fyrir þargreindum réttindum sínum, en dómurinn lagði hins vegar ekki skyldu á S til að veita þann umferðarrétt, sem fjallað var um í málinu. Hann veitti því aðeins dómhafa viðurkenningu fyrir rétti en lagði enga skyldu á dómþola og fól ekki í sér heimild til aðfarar samkvæmt 1. tl. 1. mgr. 1. gr. laga nr. 90/1989. Var ákvörðun sýslumanns staðfest.	1824
Sjá Börn.	3451

Aðfinnslur

Í forsendur héraðsdóms var tekin upp orðrétt frásögn úr úrskurði landbúnaðarráðuneytisins og tekið fram, að dómurinn féllist á þau sjónarmið og rök, sem úrskurðurinn væri reistur á. Þetta var í andstöðu við f-lið 114. gr. laga nr. 91/1991.	601
Mál var þingfest fyrir héraðsdómi 23. febrúar 1995 og síðan tekið fyrir í alls tólf önnur skipti áður en greinargerð stefnda var loks lögð fram í þinghaldi 11. janúar 1996. Eftir það tók héraðsdómari málið fyrir til gagnaöflunar og sáttaumleitana 20. júní 1996, en frestaði því síðan um óákveðinn tíma til aðalmeðferðar, sem fór fram 15. apríl 1997. Var fundið að þessum töfum á rekstri málsins.	737
Úrskurður héraðsdóms um gæsluvarðhald var kveðinn upp 12. mars 1998. Varnaraðili, sem viðstaddur var uppkvaðningu hans, lýsti þá þegar yfir kærui til Hæstaréttar. Kærumálgögn bárust hins vegar	

ekki Hæstarétti fyrr en 19. sama mánaðar. Þessi töf á afgreiðslu málsgagna var aðfinnsluverð.	1129
Sjá Ómerking.	1157
Héraðsdómur tók beiðni T um, að bú B yrði tekið til gjaldprotaskipta til úrskurðar 10. desember 1997. Úrskurður var ekki kveðinn upp fyrr en 27. febrúar 1998. Var harðlega átalinn hinn löglausi og tilefnislaus dráttur, sem varð á uppkvaðningu úrskurðarins.	1567
Sjá Skjalafals.	1572
Fulltrúi sýslumanns tók afstöðu til beiðni J um aðfarargerð með skriflegum „úrskurði“, þar sem meðal annars var greint frá rökum fyrir því að hafna kröfu J um gerðina. Þetta var andstætt 1. mgr. 27. gr. laga nr. 90/1989. Gögn málsins báru með sér, að krafa J um dómsúrlausn og gögn frá sýslumanni bárust héraðsdómi 27. og 28. október 1997, en málið var ekki tekið fyrir á dómþingi fyrr en 26. febrúar 1998. Engar skýringar lágu fyrir á þeim óhæfilega drætti.	1824
Úrskurður héraðsdóms um útburð var kærður til Hæstaréttar. Í úrskurðinum tók héraðsdómari upp orðrétt meginhluta beiðni varnaraðila um aðfarargerð og greinargerðar sóknaraðila fyrir héraðsdómi í stað þess að vinna úr þessum gögnum samkvæmt fyrirætlum 4. mgr. 112. gr., sbr. d- og e- liði 1. mgr. 114. gr. laga nr. 91/1991. Þá voru í niðurstöðum úrskurðarins óviðeigandi ummæli héraðsdómarsins um sóknaraðila, sem komu á engan hátt við réttarstöðu hans í lögskiptum við varnaraðila.	3335
Sjá Fjársvik.	3870
Sjá Verksamningur.	4006

Aðför

Sjá Skattar.	268
Sjá Meðlag.	4578

Aðilaskipti

G höfðaði mál fyrir héraðsdómi til heimtu bóta úr hendi S vegna líkamsárásar. G fór þess einnig á leit við bótanefnd samkvæmt lögum nr. 69/1995, að bætur til hans vegna líkamsárásar þessarar yrðu greiddar úr ríkissjóði. Eftir uppsögu héraðsdóms kom nefndin saman og ákvað 14. október 1997 að greiða G bætur samkvæmt dómnum, og var það gert. Með greiðslu þessari öðlaðist íslenska ríkið, Í, rétt tjónþola gagnvart S sem nam fjárhæð bótanna, sbr. 19. gr. laga nr. 69/1995, og tók við aðild málsins, sbr. 22. gr. laga nr. 91/1991.

Þessarar breytingar á aðild málsins var í engu getið í greinargerð lögmanns G fyrir Hæstarétti 5. nóvember 1997 og ekki tilkynnt réttinum fyrr en í þinghaldi 25. febrúar 1998. Málflutningi var þá frestað. Með bréfi til Hæstaréttar 4. mars 1998 var kynnt sú ákvörðun Í að fela þeim lögmanni, sem áður fór með málið fyrir G, að gæta hagsmuna ríkisins og krefjast staðfestingar héraðsdóms. Málið var aftur tekið fyrir í Hæstarétti 18. mars, og krafðist S þess, að farið yrði með það sem útvistarmál, þar sem aðilaskipti hefðu orðið varnarmegin í málinu eftir áfrýjun þess, en hinn nýi aðili ekki skilað greinargerð samkvæmt 3. mgr. 158. gr. laga nr. 91/1991. Var málið dómtekið og litið svo á, að Í krefðist staðfestingar héraðsdóms.

1115

Aðild

- Sjá Dánarbússkipti. 1131
- Móðir X óskaði eftir því við dóms- og kirkjumálaráðuneytið, að X yrði nauðungarvistuð á sjúkrahúsi, og var fallist á beiðni móðurinnar. X bar þessa ákvörðun undir dómstóla. Beiðandi nauðungarvistunar var aðili að málinu og hefði því að réttu átt að vera varnaraðili í héraði. Ekki varð séð, að héraðsdómari hefði gefið móðurinni kost á að láta málið til sín taka. Sjá Ómerking. 1682
- Sjá Lögvarðir hagsmunir. 2084
- Í beiðni G, H og J um dómkvaðningu matsmanna sagði ekki berum orðum hvern eða hverja þeir teldu eiga hagsmuna að gæta af umbeðinni matsgerð. Í greinargerð, sem þeir lögðu fram, sýndust þeir telja beiðni sína beinast að A og B. Í greinargerð matsþola í héraði töldu þeir í sínum hópi M ehf. og P, auk þeirra A og B. Samkvæmt almennum reglum var talið, að það væri matsbeiðenda að ákveða hverjir yrðu taldir til aðila vegna beiðni þeirra um dómkvaðningu matsmanna, sbr. 2. mgr. 78. gr. laga nr. 91/1991. Gegn andmælum matsbeiðenda var það ekki á valdi M ehf. og P að gerast aðilar að deilu um dómkvaðningu. Það skorti heimild handa M ehf. og P til að gerast með meðalgönguaðilar að deilunni, og var kröfum þeirra vísað sjálfkrafa frá héraðsdómi. Sjá Dómkvaðning matsmanna. 2319
- Mál var höfðað gegn R af Húsnæðisnefnd Kópavogs, sem kom fram sem aðaláfrýjandi fyrir Hæstarétti. Með vísan til 39. gr. laga nr. 97/1993 um Húsnæðisstofnun ríkisins var litið svo á, að málsaðili í reynd væri Kópavogsbær. R andaðist eftir að málinu var áfrýjað til

Hæstaréttar, og tók dánarbú hans við aðild málsins. Sjá Verksamningur.	2363
Sjá Skaðabætur.	2794
Sjá Stjórnvöld.	2821
Sjá Fasteignakaup.	3037
Iðnlánasjóður höfðaði mál gegn Úrskurðarnefnd upplýsingamála og E og krafðist ógildingar úrskurðar nefndarinnar. E krafðist sýknu vegna aðildarskorts þar sem uppkvaðning úrskurðarins hefði verið stjórnvaldsákvörðun, sem beindist gegn Iðnlánasjóði og hefði engin þörf verið á því að stefna E til þess að fá hann felldan úr gildi. E, sem var synjað um aðgang að gögnum Iðnlánasjóðs, var réttur aðili að kærumáli til úrskurðarnefndarinnar. Átti Iðnlánasjóður lögvarða hagsmuni af því að fá úrlausn nefndarinnar um ágreiningsefnið og var kröfum réttilega beint að E.	3096
Tryggingaráði var stefndi til varna í máli ásamt Tryggingastofnun ríkisins. Í málinu kom tryggingaráð fram sem úrskurðaraðili samkvæmt 7. gr. laga nr. 67/1971. Var því ekki þörf á að stefna tryggingaráði sérstaklega við hlið Tryggingastofnunar ríkisins og var kröfum á hendur því vísað sjálfkrafa frá héraðsdómi.	3975
Eigendur rúmlega 89 hundraðshluta jarðarinnar Fells stofnuðu félag um jörðina, S, og höfðuðu mál gegn F og Þ, sem áttu rúmlega 10 hundraðshluta jarðarinnar. F og Þ kröfðust frávísunar málsins, þar sem félagssamningur með eigendanna væri ekki gerður af öllum eigendum jarðarinnar. Fyrir Hæstarétt var lagt fram umboð nokkurra eigenda til nafngreindra sameigenda sinna um að undirrita samninginn fyrir þeirra hönd, en F og Þ héldu því fram, að enn vantaði umboð frá tveimur sameigendum. Samkvæmt sameignarsamningnum var tilgangur S að gæta hagsmuna félagsmanna sinna í samskiptum við aðra. Var ekki talið, að ákvæði 18. gr. laga nr. 91/1991 stæði málshöfðun S í vegi. Sjá Sameign.	4262
Sjá Kaupsamningur.	4320

Aðskilnaður sakar

Fimm menn voru ákærðir fyrir frelsissviptingu með ákæruskjali 12. nóvember 1996. Einn þeirra flutti af landi brott eftir að hann hafði lýst afstöðu sinni til sakarefnisins fyrir dómi, og annar flutti einnig af landinu undir aðalmeðferð málsins. Voru meintir þættir þeirra skildir frá málinu í apríl 1997. Með dómi Héraðsdóms Reykjavíkur 23. maí 1997 voru hinir þrír ákærðu sakfelldir fyrir brotið, auk þess

sem þeir voru sakfelldir fyrir brot á lögum um ávana- og fíkniefni. Þeir áfrýjuðu til Hæstaréttar og kröfðust ómerkingar héraðsdóms. Þótt skýrslutökur og munnlegur málflutningur eigi að jafnaði að fara fram í einni lotu samkvæmt 1. mgr. 129. gr. laga nr. 19/1991, þá getur verið óhjákvæmilegt að bregða út frá því og þarf það ekki að valda ómerkingu héraðsdóms. Talið var, að héraðsdómara hefði verið rétt að skilja mál ákærðu að, þegar hann varð þess vís, að tveir ákærðu höfðu horfið af landi brott og ekki var vitað hvenær þeir kæmu aftur. Með dómi Héraðsdóms Reykjavíkur 29. janúar 1998 var dæmt um þátt þeirra, sem frá voru skildir, og var dómur í því máli og endurrit af skýrslutökum lagt fram. Leiddi þetta ekki til ómerkingar málsins.

2033

Aflahlutdeild

Með reglugerð nr. 27/1997 um úthlutun veiðiheimilda í úthafskarfa á Reykjaneshrygg var hverju skipi, sem stundað hafði veiðar á úthafskarfa tiltekinn tíma, úthlutað aflahlutdeild í úthafskarfa á grundvelli veiðireynslu þess. Skyldi aflahlutdeild hvers skips að meginstefnu reiknuð í hlutfalli við afla skips þrjú bestu veiðiár þess almanaksárin 1991–1996. Hinn 7. mars 1997 úthlutaði Fiskistofa 51 skipi aflahlutdeild, þar á meðal skipi S ehf., sem hafði stundað veiðar á þessu svæði árin 1995 og 1996. Við útreikning aflahlutdeildar var eingöngu miðað við frystar afurðir skipsins, en ekki var tekið tillit til afla, sem veiddur hafði verið og nýttur í bræðslu. Skip S ehf. hafði útbúnað til bræðslu auk frystingar á afla og hafði ekki eingöngu brætt sýktan karfa heldur einnig afla, sem ekki hentaði til frystingar af öðrum ástæðum. S ehf. krafðist þess, að sá afli yrði metinn til aflareynslu við úthlutun veiðiheimilda, og taldi hvorki heimild í lögum né reglugerð til þess að undanskilja þann afla. Norðaustur-Atlantshafsfiskveiðinefndin, sem Ísland er aðili að, hafði ákveðið skiptingu heimilda og byggði á því, að um ósýktan karfa væri að ræða, og var hann ekki notaður til viðmiðunar við úthlutun veiðiheimilda til einstakra ríkja. Voru ákvæði reglugerðar nr. 27/1997 á því byggð. Var því hafnað kröfu S ehf. um að meta til veiðireynslu sýktan karfa, sem fór í bræðslu. Talið var, að þær reikningsaðferðir, sem fram koma í reglugerð nr. 27/1997 væru eðlilegar og réttmætar og til þess fallnar að tryggja jafnræði þeirra, er veiða úthafskarfa á Reykjaneshrygg, og um leið skynsamlega nýtingu fiskstofnsins og væru í samræmi við markmið laga nr. 38/1990

um stjórn fiskveiða. Var því ráðuneytinu heimilt að ákveða, að sá hluti afla skips S ehf., sem fór til bræðslu um borð, skyldi ekki metinn við úthlutun aflaheimilda á úthafskarfa. Í fyrrgreindri reglugerð sagði, að við úthlutun aflahlutdeildar skyldi ekki taka tillit til afla, sem fenginn væri í andstöðu við ákvæði laga um stéttarfélög og vinnudeilur og laga um sjómannadag. S ehf. krafðist þess, að afli, sem skip hans fékk á meðan verkfall Sjómannasambands Íslands og aðildarfélaga þess stóð yfir á árinu 1995 yrði talinn með við útreikning aflahlutdeildar skipsins, en hann hafði verið dæmdur með dómi Félagsdóms fyrir brot gegn 4. gr. laga nr. 80/1938. Lög nr. 151/1996 þóttu ekki fullnægjandi heimild fyrir þetta ákvæði reglugerðarinnar, en það var talið brjóta í bága við jafnræðisreglu íslensks réttar, að þeir, sem stunda veiðar, sem fela í sér brot gegn löggjöf um almenna framkvæmd fiskveiða íslenskra skipa, geti öðlast betri rétti til leyfisveitinga úr hendi stjórnvalda en hinir, sem fara að lögum. Var því íslenska ríkið sýknað af öllum kröfum S ehf. Sératkvæði.

137

S ehf. keypti vélbát af V ehf. með samningi 4. maí 1995. Í samningnum var tekið fram, að „veiðiheimild“ bátsins fylgdi með í kaupunum og að „aflahlutdeild“ hans væri nánar tiltekinn hundraðshluti vegna þorsks, ýsu og ufsa. Einnig var tekið fram, að úthlutað aflamark fiskveiðiársins 1994/1995 væri fullnýtt, en yrði bátnum úthlutað viðbótaraflahlutdeild á yfirstandandi fiskveiðiári, greiddi kaupandi seljanda fyrir það á markaðsverði. Greindi aðila á um, hvernig skýra ætti orðið viðbótaraflahlutdeild. V ehf. taldi, að þetta hefði verið hugsað þannig, að aukning afla á bátinn á árinu kæmi áfrýjanda til góða, en S ehf. skildi orðið svo, að það merkti varanlegan kvóta, og bæri kaupanda að greiða seljanda fyrir hann, ef hann kæmi í hlut bátsins á fiskveiðiárinu. Um þær mundir, er samningur aðila var gerður, lá fyrir, að gerðar yrðu ráðstafanir af hálfu hins opinbera til að bæta hlut þeirra fiskibáta, sem orðið höfðu fyrir mestri skerðingu aflaheimilda vegna minnkandi þorsveiða. Með bréfi Fiskistofu 27. júní 1995 voru aflaheimildir yfirfærðar til bátsins, og höfðaði V ehf. mál gegn S ehf. og krafðist greiðslu vegna þeirra. Dæmt var, að fyrirsvarsmönnum S ehf. hefði ekki átt að geta dulist, að V ehf. stæði í rangri trú um merkingu orðsins aflahlutdeild, þegar hann hlutaðist til um að ákvæðið yrði sett í samning þeirra. Fyrirsvarsmönnum S ehf. mátti þannig vera ljóst, að V ehf. hafði skilið þetta hugtak svo, að það næði til aflaheimilda í við-

tækari merkingu. S ehf. bar því að innna af hendi til V ehf. sérstaka greiðslu vegna þessara aflaheimilda.	1705
<i>Aflamark</i>	
Sjá Aflahlutdeild.	137
<i>Afnotaréttur</i>	
Sjá Innsetningargerð.	4500
<i>Afsláttur</i>	
Sjá Fasteignakaup.	756, 2851

Almannahætta

U var sakfelldur fyrir að hafa ekið margsinis yfir á rauðu ljósi á ofshraða og mældist hraði hans um 170 km miðað við klukkustund á móts við Kringluna í Reykjavík. Endaði ökuferðin utan vegar eftir að hann hafði ekið utan í tvær bifreiðir. Ákærði var undir áhrifum fíkniefna við aksturinn. Hann var talinn hafa valdið almannahættu með akstri sínum og raskað umferðaröryggi með þeim hætti, sem greinir í 1. mgr. 168. gr. almennra hegningarlaga. Sjá Þjófnaður. ...	2553
--	------

Almannatryggingar

L var fyrst metin af tryggingayfirlækni 65% öryrki í júlí 1990. Hinn 29. september 1992 kærði L til tryggingaráðs niðurstöðu endurmats tryggingayfirlæknis frá júlí 1992 um 65% örorku hennar til þess að fá mat á örorkunni hækkað í 75%. Tveir læknar, sem hvorki tengdu L né tryggingayfirlækni rituðu 20. júlí 1993 að beiðni tryggingaráðs greinargerð um örorkumat L og komust að þeirri niðurstöðu, að örorka L væri 75% eða meiri. Með úrskurði 12. nóvember 1993 hafnaði tryggingaráð kröfu L, taldi líklegt, að hún gæti sinnt léttum störfum, og úrskurðaði örorku hennar 65%. L höfðaði mál gegn Tryggingastofnun ríkisins og tryggingaráði og krafðist ógildingar úrskurðarins og að viðurkennt yrði réttmæti greinargerðar lækna tveggja frá 20. júlí 1993 um 75% örorku hennar og að hún ætti rétt til örorkulífeyris á grundvelli þess álits. Ekki var talin þörf á að stefna tryggingaráði sérstaklega við hlið Tryggingastofnunar ríkisins og var kröfum á hendur því vísað sjálfkrafa frá héraðsdómi. Talið var, að úrskurði tryggingaráðs væri áfátt í veigamiklum atriðum bæði um form og efni. Ríkar kröfur yrði að gera til ráðsins um vandaða málsmeðferð, en á hana þótti mjög skorta í úrskurðinum.

Braut úrskurðurinn í bága við óskráðar meginreglur stjórnsýsluréttar, sem nú hafa verið lögfestar í 22. gr. og 31. gr. stjórnsýslulaga. Var úrskurðurinn ógiltur. Viðurkenningarkröfur L fólu í sér, að Hæstiréttur legði sjálfstætt mat á læknisfræðileg álitamál, sem tryggingaráð hafði ekki tekið afstöðu til, og var þeim vísað frá héraðsdómi.

3978

Með verksamningi 20. október 1983 tóku G og I að sér arkitektavinnu við tvö hús í Reykjavík, sem V hugðist reisa í þágu aldraðra félagsmanna sinna. Þak hússins var nánast alveg flatt, og kom upp ágreiningur vegna vals G og I á dúk á þakið af gerðinni Bituthene HD, sem fram kom í verklýsingu þeirra. V taldi dúkurinn hafa reynst ónothæfan, sem hefði þó ekki orðið endanlega ljóst fyrr en árið 1992. Í bréfi frá framleiðanda dúksins var skýrt tekið fram, að Bituthene væri efni, sem nota skyldi undir varnarlagi, svo sem asfalti, steypu eða öðru þungu efni og megi aldrei nota það án varnarlags. Bituthene HD væri ekki ætlað til notkunar á þök, heldur aðeins sem rakavörn á brýr, stéttir o.fl. Framleiðandinn ætlaðist því ekki til, að dúkurinn yrði notaður eins og G og I mæltu fyrir um í verklýsingu. Var fallist á það með V, að G og I, sem seldu sérfræðipjónustu á þessu sviði, hefðu ekki kynnt sér með viðhlítandi hætti umræddan dúk, áður en þeir ákváðu að hann skyldi notaður á húsi V. Hvorki var fallist á þá vörn G og I, að ástand dúksins yrði rakið til þess, að vikið hefði verið frá verklýsingu og ónothæf málning notuð, né að skort hafi á viðhald hennar. V byggði kröfur sínar á mati dómkvaddra manna frá 17. júlí 1992, en í matsgerð var því lýst, að dúkurinn væri ekki ætlaður til nota á borðaklædd þök, og að dúkurinn væri að verða ónýtur. Voru G og I dæmdir til að greiða V 3.000.000 krónur í skaðabætur.

2155

Almenn félög

Sjá Umsýsluviðskipti. 4374

Atvinnufrelsi

Sjá Jafnræðisregla. 4076

Ábúð

Sjá Útburðargerð. 3335

Ábyrgð

Í hf. tók á sig ábyrgðarskuldbindingu gagnvart R hf. til tryggingar því, að G hf. greiddi andvirði fisks, sem félagið keypti á Fiskmarkaði

Suðurnesja hf. Í hf. framlengdi ábyrgðarskuldbindingu sína til 1. júlí 1995. G hf. lenti í vanskilum vegna kaupa á fiski. R hf. tilkynnti Í hf. um vanskilin 6. júlí 1995 og að gengið yrði að ábyrgðinni. Höfðaði R hf. mál gegn Í hf. og krafðist greiðslu á 2.500.000 krónum. R hf. sendi Í hf. ekki skriflega kröfu um greiðslu af ábyrgðinni fyrr en 6. júlí 1995. Ekki var talið, að stefnda hefði verið skylt að krefja Í hf. um efndir samkvæmt ábyrgðinni jafnskjótt og R hf. gat sýnt fram á, að aðalskuldari, G hf., væri í vanskilum gagnvart R hf. Í hf. hélt því fram, að eftir ábyrgðarskilmálunum væri ábyrgðarmanni ekki skylt að greiða ábyrgðarkröfu, sem höfð væri uppi eftir að ábyrgðartíma lauk, það er 1. júlí 1995. Ágreiningslaust var, að kröfur R hf. á hendur aðalskuldara, G hf., féllu í gjalddaga áður en gildistíma ábyrgðar Í hf. lauk 1. júlí 1995. Hefði það verið ætlun Í hf. að binda ábyrgðina því skilyrði, að R hf. krefðist greiðslu kröfunnar fyrir 1. júlí, hefði Í hf. verið í lófa lagið að láta það koma skýrt fram í ábyrgðarskilmálunum. Var því talið, að ábyrgðin takmarkaðist ekki við ábyrgðarkröfu, sem gerðar voru á hendur Í hf. fyrir 1. júlí 1995. Fiskmarkaður Suðurnesja hf. heimilaði G hf. kaup í lengri tíma en reglur heimiluðu. Var Í hf. óskylt að greiða R hf. vegna fiskkaupa, sem gerð voru eftir 6. apríl 1995, þegar ljóst var, að aðalskuldari, G hf., innti ekki af hendi greiðslur, sem honum bar að standa skil á vegna fisks, sem hann keypti 31. mars og 1. apríl 1995. Var Í hf. dæmdur til að greiða R hf. 1.035.539 krónur.	76
Sjá Sjálfskuldarábyrgð.	255
Framkvæmdasjóður Íslands veitti Dýpkunarfélaginu hf., D hf., á Siglu- firði tvö lán árið 1988 að fjárhæð 46.000.000 krónur. Voru lánin tryggt með veði í skipum D hf. samkvæmt tveimur veðskuldabréf- um, en auk þess tókst ríkissjóður á hendur einfalda ábyrgð gagn- vart Framkvæmdasjóði á endurgreiðslu lánanna. Af hálfu ríkissjóðs var áskilið, að Siglufjarðarkaupstaður, S, tækist á hendur baká- byrgð sem svaraði 1/5 hluta af skuld D hf. vegna lánanna. Engin greiðsla átti sér stað á gjalddögum skuldabréfanna, en fyrsti gjald- dagi var í ágúst 1988. Framkvæmdasjóður hófst þó ekki handa gagnvart D hf. fyrr en í ágúst 1991, þegar beðið var um nauðungar- uppbót á skipunum til lúkningar skuldinni. Fór nauðungaruppbót fram 17. desember 1992, og varð Framkvæmdasjóður kaupandi að skipunum og uppbóðsverð samtals 35.700.000 krónur. Bú D hf. var tekið til gjaldþrotaskipta og lauk skiptum 2. mars 1995, án þess að nokkuð fengist greitt af eftirstöðvum skuldabréfanna. Þá hafði	

Ríkisábyrgðarsjóður, R, leyst skuldina til sín fyrir hönd ríkissjóðs með greiðslu til Framkvæmdasjóðs, og var innlausnarfjárhæðin 117.650.795,75 krónur. Höfðaði R mál gegn S og krafði hann um 1/5 hluta þeirrar fjárhæðar. Talið var, að ábyrgð S hefði stofnast með gildum hætti samkvæmt 5. mgr. 89. gr. sveitarstjórnarlaga. Var krafan ekki talin fyrnd gagnvart ríkissjóði og var hún tekin til greina.	642
Sjá Gjaldprotaskipti.	859
Verslunin Þingholt í Reykjavík seldi vörur frá S. Ó og Á tóku að sér sjálfskuldarábyrgð vegna úttekta verslunarinnar frá og með 1. ágúst 1988 og þar til öðruvísi yrði ákveðið. Ábyrgðin var bundin láns- kjaravísitölu og náði til fjárhæðar, allt að 500.000 krónum með grunnvísitölunni 2217 stig. Verslunin lenti í vanskilum gagnvart S vegna úttekta mánaðanna janúar, febrúar og mars 1995, samtals 686.967 krónur. S höfðaði mál gegn Ó og Á til greiðslu skuldarinnar. Ó og Á héldu því fram, að ábyrgðarskuldbindingin væri fyrnd. Skuldbindingin sjálf var hvorki skuld né önnur krafa og fyrntist því ekki samkvæmt lögum nr. 14/1905. Skuldir eða aðrar kröfur, sem stofnast samkvæmt ábyrgðarskuldbindingu við vanskil aðalskuldara falla hins vegar undir 4.tl. 3. gr. laganna. Vanskil urðu ekki fyrr en í byrjun árs 1995, og þá hófst fyrningarfrestur krafna samkvæmt ábyrgðarskuldbindingunni, og voru þær því ófyrndar þegar stefna var birt snemma árs 1996. Ó og Á voru vanir kaupmenn og máttu vita, hvað þeir gerðu, er þeir tóku á sig sjálfskuldarábyrgðina. Ó og Á kröfðust þess, að þeir yrðu aðeins dæmdir pro rata til greiðslu skuldarinnar. Var á það fallist, þar sem ekki var kveðið á um í ábyrgðarskuldbindingunni, að ábyrgð þeirra væri in solidum, og S hafði ekki sýnt fram á, að það leiddi af venju.	945
Sjá Hlutafélög.	1067
<i>Ábyrgðarsjóður launa</i>	
Sjá Gjaldprotaskipti.	3957
<i>Áfengislög</i>	
Sjá Klám.	969

Áfrýjun

Hæstiréttur heimilaði 20. október 1997 endurupptöku opinbers máls, sem dæmt var í héraðsdómi 24. nóvember 1995. Í 188. gr. laga nr. 19/1991 segir, að sé orðið við beiðni um endurupptöku máls, sem

dæmt var lokadómi í héraði, geri ríkissaksóknari ráðstafanir til áfrýjunar málsins. Ríkissaksóknara bar því, að genginni ákvörðun Hæstaréttar um endurupptöku málsins, að gæta að því, að fram kæmi af hálfu ákærða í hvaða skyni hann áfrýjaði héraðsdómi, sbr. 147. gr. og 2. mgr. 151. gr. laga nr. 19/1991. Þetta var ekki gert. Við málflutning fyrir Hæstarétti reisti ákærði kröfu sína um sýknu meðal annars á því, að ákærvaldið hefði ekki sannað, að hann hefði brotið gegn 2. mgr. 126. gr. tollalaga með þeim hætti, sem haldið væri fram í ákeru. Í hinum áfrýjaða dómi var greint frá gögnum málsins, sem héraðsdómari taldi sanna sök ákærða. Gögnin, sem þar um ræddi, höfðu aðeins að óverulegu leyti verið lögð fyrir Hæstarétt. Eins og ríkissaksóknari gerði málið úr garði lágu þannig engan veginn fyrir viðhlítandi sönnur fyrir sök ákærða. Var hann því sýknaður.	922
Áfrýjandi skaut máli upphaflega til Hæstaréttar með stefnu 9. ágúst 1996. Við þá áfrýjun var ekki gætt að sérstöku skilyrði áfrýjunar í 3. mgr. 142. gr. laga nr. 91/1991. Þessi annmarki á áfrýjun leiddi til þess, að málið var felld niður.	1775

Áfrýjunarfrestur

Héraðsdómur var kveðinn upp 6. janúar 1997. Var málinu áfrýjað af hálfu S innan lögboðins áfrýjunarfrests samkvæmt 1. mgr. 153. gr. laga nr. 91/1991. V hafði frest til að skila greinargerð til 28. júní 1997. Málinu var því réttilega gagnáfrýjað af V hinn 6. júní 1997 á hendur S, sbr. 3. mgr. 153. gr. laga nr. 91/1991. Málinu var á hinn bóginn ekki áfrýjað af hálfu G sf. Áfrýjunarfrestur gagnvart félaginu var því liðinn, er gagnáfrýjunarstefna var gefin út, en áfrýjunarleyfis var ekki leitað samkvæmt 2. mgr. 153. gr. laganna. Var kröfum V á hendur G sf. vísað frá Hæstarétti.	106
Héraðsdómur var kveðinn upp 2. júlí 1997. Hann var birtur ákærða 21. júlí sama ár, en ákærði óskaði ekki áfrýjunar innan frests, sem hann hafði til áfrýjunar samkvæmt 2. mgr. 151. gr. laga nr. 19/1991. Ríkissaksóknari áfrýjaði málinu 2. september 1997. Voru þá liðnar meira en átta vikur frá uppkvaðningu héraðsdóms og því liðinn áfrýjunarfrestur samkvæmt 152. gr. laga nr. 19/1991, og var málinu vísað af sjálfsdáðum frá Hæstarétti.	154

Ákvörðun refsingar

Sjá Dýravernd.	2489
---------------------	------

G og U voru sakfelldir fyrir marga innbrotsþjófnaði og nytjastuldi svo og fyrir brot gegn umferðarlögum og lögum um ávana- og fíkniefni. Sakaferill þeirra beggja var langur og alvarlegur og var refsing þeirra ákveðin með hliðsjón af ákvæðum 255. gr., sbr. 71. gr. almennra hegningarlaga og 72. gr. sömu laga. Sjá Þjófnaður.	2553
Sjá Rán.	5297

Ákvörðun héraðsdómara felld úr gildi

Sjá Kæruheimild.	4497
-----------------------	------

Ákæra

K var ákærður fyrir tékkamisferli með því að nota í staðgreiðsluviðskiptum í Reykjavík á árinu 1996 54 tékka, sem hann gaf út á tékkareikning sinn, án þess að eiga innstæðu fyrir andvirði tékkanna. Í ákæru var ekki greint sjálfstætt frá hverjum af þeim 54 tékkum, sem málið varðaði, en í málsögnum fyrir Hæstarétti var að finna tékkaskrár, sem gerðar voru við lögreglurannsókn. Misræmi var um allmörg atriði á milli ákæru og gagna málsins. Í flestum tilvikum mátti telja augljóst, að misritun hefði orðið í ákæru eða önnur mistök við undirbúning hennar. Við skýrslugjöf ákærða hjá lögreglu lágu fyrir áðurnefndar tékkaskrár ásamt tékkunum, og ákærði viðurkenndi þar í öllum atriðum háttsemi sína, svo sem hann gerði einnig fyrir héraðsdómi. Sum atriðin, sem mishermi var um í ákæru, vörðuðu aukaatriði brota, svo sem stað og stund þeirra. Mistökin höfðu á engan hátt orðið til þess, að vörn ákærða hefði orðið áfátt. Það var því ekki talin næg ástæða til að verða við aðalkröfu ákærða um frávísun máls frá héraðsdómi, en ákærandi í héraði var átalinn fyrir þau margháttuðu mistök, sem urðu við gerð ákæru.	1716
Ákæra í máli var haldin nokkurri ónákvæmni. Það hafði að mestu verið leiðrétt í héraðsdómi og var ekki látið varða frávísun ákærðu frá héraðsdómi.	2033
Héraðsdómur Reykjaness vísaði sjálfkrafa frá dómi ákæru á hendur H vegna umferðarlagabrots. Í dómi Hæstaréttar sagði, að ákæruvaldið hefði metið það svo, þegar ákæra var gefin út, að rannsókn málsins hjá lögreglu væri lokið og hún nægði til að taka ákvörðun um saksókn. Sakarefni málsins væri sáraeinfalt, og voru ekki talin þau vanhöld á rannsókn lögreglu, að varðað gæti frávísun þess. Var	

hinn kærði úrskurður því felldur úr gildi og lagt fyrir héraðsdómara að taka málið til efnismeðferðar. 2286, 2290, 2292, 2294

Ákærvald

Sjá Frávísunarúrskurður staðfestur. 2299

Ávana- og fíkniefni

Sjá Klám. 969

P og G voru ákærðir fyrir að hafa, ásamt tveimur öðrum, staðið saman að kaupum og innflutningi á 783 töflum með vímuefninu MDMA (e-töflur), sem voru sendar til Íslands póstleiðis í tveimur pökkum frá London og komu til landsins 1. ágúst 1997, en tollgæslan fann pakkana daginn eftir í pósthúsinu við Ármúla í Reykjavík. P var gefið að sök að hafa lagt fram 400.000 krónur til kaupa á vímuefninu og afhent meðákærða X peningana. G var gefið að sök að hafa gefið meðákærða X upplýsingar, sem honum voru kunnar vegna starfa sinna hjá Pósti og síma hf., um það eftir hvaða leiðum hentugast væri að senda pakkana frá London. Ákærðu neituðu frá upphafi sök. Héraðsdómur mat framburð þeirra mjög ótrúverðugan og ekki studdan gögnum, sem gætu rennt undir hann stoðum. Var talið sannað, að P hefði átt hlut að innflutningnum á þann veg, sem lýst var í ákæru, og að G hefði verið þátttakandi í brotinu. Voru þeir í héraðsdómi báðir dæmdir í fangelsi í 4 ár. Í Hæstarétti var talið, að samkvæmt þeim gögnum, sem fyrir lægju, hefðu upplýsingar G ekki haft úrslitapýðingu fyrir framkvæmd verknaðarins, og var þáttur hans í brotinu talinn nokkru minni en annarra ákærðu. Hæstiréttur dæmdi G í fangelsi í 2 ár og 6 mánuði en staðfesti héraðsdóm um 4 ára fangelsi P. 1162

Sjá Aðskilnaður sakar. 2033

Sjá Gagnaöflun. 2449

Sjá Þjófnadur. 2553

Á og E voru ákærðir fyrir að hafa, ásamt tveimur öðrum, staðið saman að innflutningi á 1.100 töflum af MDMA (e-töflur) og 296 skömmtum af LSD hingað til lands frá Amsterdam. Á neitaði frá upphafi að hafa staðið að því að flytja inn fíkniefnin. Það var talið sannað með skýrslum annarra ákærðu, að hann hafi verið staddur á tveimur fundum þeirra allra, þar sem rätt var um kaup og innflutning á 1000 e-töflum. E sagði frá upphafi, að Á hefði verið með í ráðum um innflutninginn og lagt til peninga. Það lá fyrir, að Á sendi ein-

- um ákærða peninga til Amsterdam í eitt skipti, og upplýst var, að Á tók efnin úr ruslatunnu við Laugaveg og faldi þau við sumar bústað á Kjalarnesi. Var talið sannað, að ákærðu hefðu öll staðið saman að því að flytja inn 1000 e-töflur, en E og Á voru sýknaðir að því er varðaði 100 viðbótartöflur af MDMA og 296 skammta af LSD. Á átti að baki talsverðan sakaferil, en hafði ekki verið refsað fyrir fíknilagabrot áður. Hann var dæmdur í fangelsi í 5 ár. E hafði greitt fyrir því, að málið upplýstist, og var hann látinn njóta góðs af því og dæmdur í fangelsi í 4 ár og 6 mánuði. 2727
- T var ákærður fyrir fíkniefnabrot með því að hafa seinni hluta október 1997 póstsent hingað til lands frá Kaupmannahöfn 192 g af hassi, sem hann ætlaði til sölu í ágóðaskyni hérlandis, en hassið fannst við leit á tollpóststofu 28. október. T neitaði því, að efnið hefði verið ætlað til sölu heldur hefði hann ætlað það til einkaneyslu. Talið var sannað, að T hefði ætlað hluta efnisins til sölu í ágóðaskyni en hluta þess hefði hann ætlað að neyta sjálfur. Í september 1996 fékk T reynslulausn í tvö ár á eftirstöðvum refsingar, alls 480 dögum. Reynslulausnin tók til refsingar, sem T tók út hér á landi samkvæmt dómi, er kveðinn var upp í apríl 1995 í Svea Hovrátt, þar sem hann hlaut fjögurra ára fangelsi fyrir stórfelld fíkniefnabrot. Ekki þóttu komin fram haldbær rök til að milda eða skilorðsbinda refsinguna, og var T dæmdur í 18 mánaða fangelsi. 2988
- A var ákærður fyrir fíkniefnabrot með því að hafa 11. desember 1997 flutt hingað til lands frá Amsterdam 901 töflu af MDMA, 376,4 g af amfetamíni og 85,1 g af kókaíni. A játaði að hafa tekið að sér að flytja efnin til landsins gegn gjaldi, en hélt því hins vegar fram, að hann hefði ekki vitað hvað gera ætti við efnin, þótt hann hafi grundað, að þau væru ætluð til dreifingar hér á landi. Talið var sannað, að A hefði gerst sekur um það, sem hann var ákærður fyrir, og brot hans var heimfært undir 173. gr. a almennra hegningarlaga. Var hann dæmdur í fangelsi í 5 ár og 6 mánuði. 3152

Biðlaun

- M var skipaður skólastjóri við Grunnskólann á Borðeyri 7. maí 1987. Í ágúst 1995 var hann settur skólastjóri við Grunnskólann á Tálknafirði um eins árs skeið og jafnframt veitt launalaust leyfi frá skólastjórastöðinni á Borðeyri, en skólahald þar féll niður skólaárið 1995/1996. Vorið 1996 var M tjáð, að engin kennsla yrði á Borðeyri næstu skólaár vegna þess hversu nemendur væru fáir. M höfðaði

mál gegn íslenska ríkinu, R, og taldi sig eiga rétt á biðlaunum þar sem staða hans sem skipaðs skólastjóra við Grunnskólann á Borðeyri hefði verið lögð niður, og vitnaði hann til 14. gr. laga nr. 38/1954. R neitaði að greiða biðlaun, þar sem skólinn hefði hvorki verið lagður niður né staða sú, sem M var skipaður til að gegna. Lagt var til grundvallar, að ekki hefði verið tekin ákvörðun um að leggja niður stöðu M sem skólastjóra. Tímabundnar ákvarðanir um að starfrækja ekki skólann hefðu ekki orðið til að svipta hann skólastjórastöðunni. Í málinu var ekki leyst úr því, hvaða réttarúrræði kæmu til álita, ef M kynni að óska eftir að taka að nýju við starfi sínu á Borðeyri. Var R sýknað af kröfu M.

750

Fyrirtækið Skýrsluvélar ríkisins og Reykjavíkurborgar, SKÝRR, var stofnað í ágúst 1952 með samningi milli Hagstofu Íslands og Rafmagnsveitu Reykjavíkur. Hinn 13. apríl 1962 var gerður sameignarsamningur milli ríkisins og Reykjavíkurborgar um fyrirtækið. Í 5. gr. samningsins sagði, að stjórn fyrirtækisins réði starfsmenn og ákvæði laun þeirra. Frá árinu 1967 giltu reglur um réttindi og skyldur starfsmanna Reykjavíkurborgar og sagði þar, að borgarráð fast-réði starfsmenn borgarinnar og stofnana hennar og að fastráðning skyldi vera skrifleg. Sagði jafnframt að þegar maður væri fastráðinn í stöðu bæri að líta svo á, að hann skyldi gegna henni þar til eitthvert þeirra skilyrða kæmi til, sem talin voru upp í 6 liðum og voru sambærileg þeim, sem fram komu í 4. gr. laga nr. 38/1954. Þá voru einnig í reglunum ákvæði um biðlaun, ef staða væri lögð niður. SKÝRR starfaði sem sameignarfyrirtæki fram til 1. janúar 1996, er því var breytt í hlutafélag. K var fastráðinn til SKÝRR á árinu 1963. Ekki var gerður skriflegur ráðningarsamningur við hann, en fastráðning hans fór fram með þeim hætti, að forstjóri fyrirtækisins tilkynnti á fundi stjórnar þess 10. júní 1963, að hann hefði verið fastráðinn frá 1. sama mánaðar. K höfðaði mál gegn Reykjavíkurborg, R, og íslenska ríkinu, Í, og krafðist biðlauna. R kvað það hafa verið fasta og ófrávikjanlega reglu, að fastráðning væri ákveðin af borgarráði eftir umsókn viðkomandi starfsmanna og ætíð farið fram skriflega. Ekkert kom fram í málinu, sem hnekti þessari fullyrðingu. Þótti 5. gr. sameignarsamningsins ekki verða skýrð rýmra en svo, að í henni hafi falist almenn heimild stjórnar SKÝRR til að ráða starfsmenn til fyrirtækisins. Ekki hafi falist í ákvæðinu umboð til stjórnarinnar til fastráðningar starfsmanna með þeim áhrifum, að þeir teldust njóta réttarstöðu fastráðinna

starfsmanna R samkvæmt reglum um réttindi og skyldur starfsmanna hennar. Voru R og Í sýknuð af kröfum K, en málskostnaður látinn falla niður. Sératkvæði.	2930
Staða D hjá Lyfjaverslun ríkisins, L, var lögð niður á árinu 1994, þegar stofnað var hlutafélag um rekstur fyrirtækisins. D tók við starfi hjá hinu nýja hlutafélagi, L hf., og var starfsvettvangur hennar í öllum aðalatriðum hinn sami og verið hafði hjá L. Var í ráðningarsamningi D við L hf. kveðið á um samskonar kaup og kjör og D naut hjá L. D höfðaði mál gegn íslenska ríkinu til greiðslu biðlauna. Óumdeilt var, að D naut í stöðu sinni hjá L réttinda ríkisstarfsmanns, þar á meðal biðlaunaréttar. Sá réttur fylgdi ekki starfi því, sem hún tók við hjá L hf. Það taldist því ekki sambærilegt hinni niðurlögðu stöðu í skilningi 14. gr. laga nr. 38/1954, og skipti frekari samanburður á kjörum D hjá þessum aðilum ekki máli. Var ríkið dæmdt til að greiða D biðlaun.	3538
Samskonar mál.	3551, 3563, 3575, 3587

Bifreiðir

Sjá Skaðabótalög.	1976, 2002, 2233, 3115
Sjá Skaðabætur.	2588, 4328
Sjá Fyrning.	2773
Sjá Vinnuslys.	3378

Björgunarlaun

Í lok ársins 1994 var hollenska flutningaskipið HENDRIK B á leið með farm frá Svíþjóð til Íslands, sex manna áhöfn og tvo farþega. Var hjálparbeiðni send frá skipinu 29. desember. Flugvél Landhelgisgæslunnar og björgunarþyrla svo og tvær þyrlur frá Varnarliðinu komu á vettvang og fluttu fólkið til Reykjavíkur. Varðskipið Týr kom að skipinu að morgni næsta dag, og fóru varðskipsmenn síðan um borð og sigldu skipinu fyrir eigin vélarafl til Reykjavíkur í fylgd Týs, og komu skipin til Reykjavíkur á nýársdag 1995. Talið var, að skipið hefði verið í yfirvofandi hættu, þótt ekki hefði verið hætt á því að það færist alveg í bráð. Var við það miðað, að skipið hefði verið í yfirvofandi hættu að minnsta kosti frá þeim tíma, er hjálparbeiðni var send frá skipinu. Var því talið, að björgunar- aðgerðir hefðu hafist með björgun áhafnar og farþega. Veittu þær aðgerðir því rétt á björgunarlaunum, sem og aðgerðir við björgun skips og farms, sbr. 1. mgr. 164. gr. laga nr. 34/1985. Landhelgisgæslan

krafði útgerð skipsins um öll björgunarlaunin og stefndi vátryggjendum farms aðeins til réttargæslu. Skuldbindingarbréf, sem réttargæslustefndi gaf út vegna útgerðarinnar, náði aðeins til kröfu vegna björgunar skips, ásamt geymum og birgðum, en ekki til farmsins. Ágreiningslaust var, að sjóveðréttur var fallinn niður. Gegn mótmælum útgerðarinnar varð því krafa um greiðslu björgunarlauna vegna farmsins ekki gerð á hendur henni. Við ákvörðun björgunarlauna var tekið tillit til þess, að við björgunina naut vel búinna björgunartækja og þjálfaðrar áhafnar, sem lagði sig í hættu við að komast um borð í skipið. Skipið hafði verið yfirgefið og viðbúið að það færist yrði ekkert að gert. Ekki lá fyrir mat dómkvaddra manna á verðgildi skipsins fyrir óhappið og voru upplýsingar um verð þess ófullkomnar. Var það áætlað á bilinu milli 47.208.000 króna og 32.661.375 króna Mat Könnunar hf. var lagt til grundvallar á viðgerðarkostnaði, um 10.000.000 krónur, sem kom til frádráttar, þegar metið var verð þess, sem bjargað var. Voru björgunarlaun dæmd 7.500.000 krónur.

2780

Skip G var á leið inn til Tálknafjarðar til að landa afla sínum 3. nóvember 1996, þegar því var siglt upp í stórgrýtta fjöru og leki kom að því. Tveir bátar, annar í eigu H og hinn í eigu S, voru á sömu leið og bað G um aðstoð. Böndum var komið á bát G og hann dreginn til hafnar. H, R og S höfðuðu mál á hendur G til greiðslu björgunarlauna. Fallist var á, að hjálp sú, sem veitt var skipi G, hefði verið björgun í skilningi 1. mgr. 154. gr. siglingalaga. Var talið nægilega í ljós leitt, að skipið hefði verið í yfirvofandi hættu. Voru björgunarlaun metin hæfileg í heild 400.000 krónur.

3764

Bráðabirgðasvipting

F var stöðvaður af lögreglu, er hann ók bifreið sinni frá veitingahúsi. Öndunarpróf með blástri í blöðru sýndi 3. stig. Samkvæmt mælingum, sem gerðar voru á lögreglustöð var vínandamagn yfir þeim mörkum, sem um ræðir í 2. mgr. 45. gr. umferðarlaga, og var F sviptur ökurétti til bráðabirgða. F krafðist þess, að sviptingin yrði felld úr gildi, en til vara að hún yrði tímabundin í eigi lengri tíma en 3 mánuði. Héraðsdómur Reykjavíkur felldi sviptinguna úr gildi, og kærði lögreglustjórinn í Reykjavík úrskurðinn til Hæstaréttar. Með lögum nr. 48/1997 var lögleidd ný aðferð, sem fólst í því, að mælt er vínandamagn í lofti, sem ökumaður andar frá sér, og var öndunarsýni með því lagt að jöfnu við blóðsýni við sönnunarfærslu.

Ekkert benti til þess, að tækið, sem notað var, hefði ekki verið hæft til að mæla nákvæmlega magn vínanda, og fram kom, að lögreglu- maður, sem annaðist mælinguna, hafði fengið sérstaka þjálfun í að nota tækið. Voru ekki talin fram komin rök til að hnekkja þeirri ákvörðun að svipta F ökurétti til bráðabirgða, og var úrskurðurinn því felldur úr gildi og ákvörðun lögreglustjóra staðfest, þó þannig, að bráðabirgðasviptingin var tímabundin allt að þremur mánuðum. 2656

Bráðabirgðasvipting felld úr gildi

Sjá Ökuréttur. 2640, 4280

Brigðaréttur

Sjá Skaðabætur. 4117

Brostnar forsendur

Sjá Húsaleigusamningur. 4133

Bújörð

Sjá Skattar. 1094

Búskipti

Sjá Skilnaðarsamningur. 106

Byggingarmál

Sjá Stjórnvaldsúrskurður. 4342

Bætur vegna missis framfæranda

Sjá Skaðabætur. 2346

Börn

Sjá Faðerni. 408

Sjá Forsjá. 525, 666, 1315, 2467

Sjá Kynferðisbrot. 626

Sjá Innsetning. 726

M og K, íslenskir ríkisborgarar, sem búsettir voru í Dallas í Bandaríkjunum, skildu þar í landi. Samkvæmt skilnaðarskilmálum þeirra frá 4. mars 1998 fengu þau sameiginlega forsjá þriggja sona þeirra, sem fæddir voru 1987, 1990 og 1991, en heimili þeirra skyldi vera hjá K í Dallas. K fór með drengina til Íslands í júní 1998 og sneri ekki aftur

til fyrri heimkynna. Héraðsdómur í Dallas kvað upp úrskurð 4. ágúst 1998 þess efnis, að K skilaði börnunum til M, sem skyldi hafa umráð þeirra. M krafðist þess, að drengirnir yrðu teknir úr umráðum K með innsetningargerð. Tveir sérfróðir meðdómendur áttu sæti í héraðsdómi og könnuðu viðhorf drengjanna til málsins. Þeir lýstu eindregnum vilja til að dveljast áfram hjá K. Töldu meðdómsmennirnar, að framburður drengjanna sýndi raunverulegan vilja þeirra. Litið var til þess, að K hafði ekki unnið utan heimilis eftir að elsti sonurinn fæddist, heldur annast börnin. Var kröfu M hafnað.	3451
Sjá Faðernismál.	4167
Sjá Meðlag.	4578
<i>Daggjöld</i>	
Sjá Stjórnsýsla.	441
<i>Dánarbú</i>	
Sjá Erfðafjárskattur.	4450
<i>Dánarbússkipti</i>	
Sjá Óvígð sambúð.	9
Dánarbú K var tekið til opinberra skipta 28. febrúar 1996, en hann lést 16. janúar sama ár. K hafði á árinu 1946 stofnað einkafyrirtæki, sem hann kenndi við sig sjálfan. Það fyrirtæki breyttist síðar að formi til í K ehf. K ehf. lýsti kröfu í dánarbúið vegna greiðslna, sem félagið hefði innt af hendi vegna K. Studdi félagið kröfu sína við gögn úr bókhaldi sínu. Af þeim gögnum varð ráðið, að K voru færð mánaðarlaun og arðgreiðslur til eignar á viðskiptareikningi, en eignfærslur þessar virtust ekki hafa nægt fyrir útgöldum og því myndast skuld, sem nú var krafist greiðslu á. Ekkert lá fyrir í málinu um samninga á milli K og K ehf. um tilkall þess fyrrnefnda til eftirlauna eða annarra greiðslna úr hendi félagsins. Engin gögn voru um það, hvort ætlast hefði verið til þess í lögskiptum K og félagsins, að hugsanleg skuld á viðskiptareikningum K yrði gjaldkræf úr hendi hans eða hvort hún yrði jöfnuð á einhvern annan hátt. Þegar þess var gætt svo og þeirra tengsla, sem voru milli K og félagsins, var talið ósannað að líta mætti á inneign K ehf. samkvæmt viðskiptareikningum K sem endurkræft lán. Var krafa K ehf. á hendur dánarbúi K því ekki viðurkennd.	172
Á skiptafundi 14. apríl 1997 í dánarbúi E, sem lést 27. júní 1996, ákvað	

skiptastjóri, að ósk meirihluta erfingja, að selja fullvirðisrétt og áhöfn í eigu búsins. Minni hluti erfingja taldi, að þessi ákvörðun myndi leiða til þess, að búskapur á jörðinni legðist niður. Héldu þeir því fram, að þessi aðferð við sölu eigna væri til þess fallin að skaða hagsmuni þeirra, og hefði skiptastjóra verið óheimilt að taka slíka ákvörðun að kröfu meiri hluta erfingja og vísuðu til 3. mgr. og 4. mgr. 70. gr. laga nr. 20/1991. Fyrir Hæstarétt var lagt bréf fasteignasala, þar sem því var lýst, að verð hefði væntanlega orðið eitt-hvað hærri, ef hver tegund eigna hefði verið seld sérstaklega. Var ekki fallist á, að ákvörðun skiptastjóra færi bersýnilega í bága við hagsmuni minnihluta erfingja og var ákvörðunin staðfest.

818

H andaðist 27. maí 1997. Erfingjar hans voru synir hans, V og R, og eftirlifandi eiginkona, M. Á skiptafundi í dánarbúinu 14. nóvember 1997 lýstu erfingjar yfir, að þeir ábyrgðust skuldbindingar þess. Á sama fundi kom fram, að ágreiningur væri á milli erfingja um, hvort hinn látni hefði selt V og R og S og J fyrirtæki sitt ásamt fasteign. Þeir héldu því fram, að kaup hefðu komist á, en ekki hefði tekist að ganga formlega frá þeim vegna skyndilegra veikinda og fráfalls H. M mótmælti þessum staðhæfingum, og ákvað þá skiptastjóri að beina ágreiningsefninu til úrlausnar Héraðsdóms Reykjavíkur. Ekki varð ráðið af gögnum málsins, að sóknaraðilar, V, R., S og J hefðu lýst kröfu á hendur dánarbúinu um viðurkenningu á eignarrétti sínum að fasteigninni og firmanu, svo sem bar að gera samkvæmt 3. mgr. 63. gr. laga nr. 20/1991. Skiptastjóri átti því ekki að taka kröfu sóknaraðila til umfjöllunar á skiptafundi eins og hann þó gerði, enda gátu sóknaraðilarnir S og J ekki átt hlut að innbyrðis deilu erfingja um, hvort tilteknir munir tilheyrðu dánarbúinu. Sóknaraðilar kröfðust þess, að viðurkennt yrði, að þeir ættu „óskráð einkafirma H, ásamt öllu því er því tilheyrir“. Skorti mjög á, að ljóst væri að hverju krafan beindist. Þá snerust kröfur sóknaraðila um viðurkenningu á eignarrétti að verðmætum, sem teldust að öðrum kosti til eigna dánarbúsins. Var því óhjákvæmilegt, að dánarbúið ætti aðild að dómsmáli um þessar kröfur. Eins og málið lá fyrir var hins vegar ekki tilefni til þess, að M væri aðili að því. Að öllu þessu gættu voru slíkir formgallar á málinu, að ekki varð hjá því komist að vísa því sjálfkrafa frá héraðsdómi.

1131

Sjá Erfðaskrá. 1134

Sjá Kaupmáli. 1694

St. andaðist 30. apríl 1979. Erfingjar hans voru móðir hans og fjögur

systkini hans, og veittu þau K, einu systkinanna, umboð til að selja og ráðstafa eignum dánarbúsins. Einkaskiptum lauk 13. febrúar 1980. Systkinin fjögur fengu að arfi hvert um sig fjórðung fasteignar og fjórðungshlut í árabát. Auk þess fengu þrú systkinin, M, S og B, 102.864 gamlar krónur í peningum, en K fékk 97.823 gamlar krónur ásamt hlutabréfum í H hf., sem hann fékk lögð sér út á nafnverði, 5.040 gamlar krónur. Með bréfi til Héraðsdóms Austurlands 22. apríl 1998 kröfuðust M, S og B þess, að dánarbú St. yrði tekið til opinberra skipta. Þau rök voru einkum færð fyrir kröfunni, að þau minnst þess ekki að hafa fengið neinar greiðslur vegna sölu á eignum dánarbúsins, auk þess sem þau höfðu fengið bréfflegar upplýsingar frá H hf. um, að hlutafjäreign St. í félaginu hefði ekki verið 5.040 gamlar krónur, heldur 8.960 gamlar krónur. Héraðsdómari hafnaði kröfu þeirra. Hæstiréttur taldi sölu þeirra eigna, sem M, S og B fengu sér lagðar út, og ráðstöfun andvirðis þeirra á engan hátt varða skipti á dánarbúinu, heldur slit á óskiptri sameign. Hugsanleg vanhöld á greiðslum vegna uppgjors gátu því ekki orðið til þess, að skipti á dánarbúinu yrðu tekin upp á ný. Væri það aftur á móti rétt, að ekki hefði verið tekið tillit til allrar hlutafjäreignar dánarbúsins í H hf., gæti það orðið tilefni til endurupptöku skipta með opinberum skiptum á dánarbúinu, sem myndi þó eingöngu geta varðað þá hugsanlegu eign. Var hinn kærði úrskurður því felldur úr gildi og lagt fyrir héraðsdómara að taka kröfuna um opinber skipti til löglegrar meðferðar.

2666

Sjá Óðalsréttur.

2833

K lést í Neskaupstað 13. júní 1978. Erfingjum hans þremur, J, E og A, sem voru sonarborn K, var veitt leyfi til einkaskipta í október sama ár, en hvorki fannst umsókn um það leyfi né leyfisbréf. Skiptum var lokið með greiðslu erfðafjárskatts samkvæmt erfðafjárskýrslu 19. desember 1978, sem undirrituð var af tilgreindum lögmanni f.h. erfingja. Í september 1998 fóru erfingjarnir fram á opinber skipti á dánarbúi K. Greindu þeir frá því, að faðir þeirra, A, hefði afsalað sér erfðarétti eftir K þeim til hagsbóta. Þetta hefði A gert að beiðni F, sem verið hefði fósturfaðir tveggja erfingjanna, J og A, en á þeim tíma hefði aðeins J verið orðin lögráða, og F hefði ekki farið með forræði E. Ekki varð annað séð en að skiptaráðandinn á Neskaupstað hefði við skipti á dánarbúi K virt að vettugi fortakslaus ákvæði a-liðar 1. mgr. 5. gr. laga nr. 3/1878 um að skylt sé að taka bú til opinberra skipta, ef einhver erfingja er ekki kominn til lög-

aldurs. Þá hafði skiptaráðandi látið viðgangast, að lögmaður undirritaði erfðafjárskýrslu í nafni erfingja, án þess að fyrir lægi skriflegt umboð handa honum. Þessir annmarkar á framkvæmd skiptanna breyttu því hins vegar ekki, að skiptunum var í reynd lokið með því að skiptaráðandi tók við greiðslu erfðafjárskatts í desember 1978. Var beiðni erfingjanna hafnað. 4483

Dómarar

Sjá Gæsluvarðhald, c-liður 1. mgr. 103. gr.	734
Sjá Hæfi.	1
Sjá Vanhæfi.	1469, 2088, 2716, 2848, 2908, 4512

Dómkvaðning matsmanna

Héraðsdómur Reykjavíkur hafnaði kröfu G, H og J um dómkvaðningu matsmanna til að meta hæfilegt kaupverð á hlut í L ehf., sem hafði verið í eigu A. A hafði ásamt eiginkonu sinni stofnað félag, M ehf., sem átti að annast umsýslu með hlutafjáreign hans í L ehf. Á fundi stjórnar L ehf. var ályktað, að hér hefði verið um eigendaskipti á hlut A að ræða og hefði stjórnin ákveðið, að félagið nýtti sér ekki forkaupsrétt að hlut A, en hún hefði hins vegar tilkynnt hluthöfum um forkaupsrétt þeirra samkvæmt ákvæði félagssamþykktta. G, H og J tilkynntu A, að þeir vildu nýta sér forkaupsrétt sinn. Deila hafði síðan staðið um það, hvort forkaupsréttur hefði með réttu orðið virkur. G, H og J töldu sig mega neyta forkaupsréttar að hlut A í L ehf. og óskuðu mats til að fá ákveðið verð hlutarins. Heimild til að leita mats í því skyni er í 4. mgr. 14. gr. laga nr. 138/1994 um einkahlutafélög. Matsgerð samkvæmt því ákvæði hefur bindandi áhrif um verð hlutar í einkahlutafélagi, ef fyrri eigandi hans fær henni ekki hnekkt með málshöfðun innan tiltekins frests. Talið var, að matsgerð legði slíka kvöð á matsþola, að óviðundandi væri að hlíta framgangi hennar á meðan enn væri óútljád hvort forkaupsréttur hefði í reynd orðið virkur. Var ákvæði 4. mgr. 14. gr. laga nr. 138/1994 skýrt þannig, að matsmenn yrðu ekki dómkvaddir í því skyni, sem þar greinir, nema sýnt væri, að matsbeiðandi ætti rétt á að neyta forkaupsréttar. Var kröfu G, H og J um dómkvaðningu matsmanna því hafnað. Sjá Aðild. 2319	
C krafðist þess, að dómkvaddir yrðu tveir hæfir og óvilhallir menn til að framkvæma mat samkvæmt XII. kafla laga nr. 91/1991. Vildi hann fá úr því skorið, hvort tímarit F hf. væri eftirlíking á tímariti hans.	

F hf. taldi, að spurningar þær, sem C vildi beina til matsmanna, kölluðu einungis á almenna þekkingu og reynslu, sem dómari sjálfur legði mat á samkvæmt 2. mgr. 60. gr. laga nr. 91/1991. C taldi aftur á móti, að sérþekkingar væri þörf til þess að unnt væri að svara spruningunum, og sú þekking fengist hvorki með almennri menntun né reynslu. Talið var, að fullnægt væri skilyrðum 1. mgr. 77. gr. laga nr. 91/1991 fyrir því að gagna væri aflað án tengsla við rekstur einkamáls, enda yrði því ekki slegið föstu, að svör dómkvaddra manna við matsatriðum þeim, sem C hygðist leggja fyrir þá, skipti ekki máli fyrir sakarefni væntanlegs dómsmáls milli aðila.

2644

R varð fyrir umferðarslysi 4. september 1994, er hann var farþegi í bifreið, sem K ók. Örorkunefnd skilaði álitserð í júní 1996 og lagði mat á varanlegan miska og varanlega örorku R af völdum slyssins, svo og hvenær hann hefði ekki getað vænst frekari bata af afleiðingum þess, og taldi það hafa verið 1. september 1995. T hf. greiddi R á árinu 1996 bætur vegna tímabundins tekjutjóns frá slysdegi til 1. september 1995 og þjáningabætur vegna veikinda í 270 daga og taldi tjón R að fullu bætt með þessum greiðslum. R krafðist þess, að dómkvaddir yrðu tveir matsmenn, læknir og lögfræðingur, til þess að skoða og meta afleiðingar slyssins, en K og tryggingafélagið, T hf., mótmæltu því. R kvaðst hafa verið alveg óvinnufær vegna afleiðinga slyssins frá slysdegi til 2. september 1997. Af hálfu K og T hf. var því haldið fram, að líta yrði á álitserð örorkunefndar sem matsgerð framkvæmda af opinberum starfsmönnum samkvæmt 3. mgr. 60. gr. laga nr. 91/1991 og yrðu matsmenn því ekki dómkvaddir í málinu, sbr. 1. mgr. 61. gr. laganna. Álitserð örorkunefndar yrði einungis hnekkt með yfirmati samkvæmt 64. gr. laga nr. 91/1991. Dæmt var, að ákvæði skaðabótalaga um örorkunefnd og 60. gr. laga nr. 91/1991 yrðu ekki túlkuð á þann veg, að þau girði fyrir það, að R væri heimilt að fá dómkvadda matsmenn til þess að meta tjón sitt vegna slyssins. Þá var ekki heldur fallist á það, að R yrði að byrja á því að fá dómkvadda yfirmatsmenn til þess að reyna að hnekkja álitserð örorkunefndar. Var því fallist á kröfu R.

2844

B krafði íslenska ríkið, Í, um bætur vegna tjóns, sem hann taldi sig hafa orðið fyrir vegna uppsagnar úr starfi flugumferðarstjóra og sviptingar flugumferðarstjóráskírteinis. Var málið þingfest 21. maí 1996. B krafðist dómkvaðningar matsmanns um örorku hans til að gegna starfi flugumferðarstjóra. Var krafa hans tekin til greina með úrskurði Héraðsdóms Reykjavíkur 15. september 1998, sem Í kærði

til Hæstaréttar. Rekstur málsins af hendi B hafði verið verulega ómarkviss, einkum að því er varðaði öflun gagna, sem lutu að meginatriðum þess. Ekki varð fullyrt, að matsgerðin, sem B vildi afla, væri bersýnilega tilgangslaus til sönnunar, og var úrskurður héraðsdóms staðfestur.	3217
---	------

Dómstólar

Áfrýjandi byggði ómerkingar- og frávísunarkröfu sína á því, að kröfugerð stefnda væri sprottin af þeirri meðferð, er mál hans hlaut fyrir dómsstólum. Úr bótaskyldu vegna hennar yrði ekki leyst án þess að leggja mat á dómaraverk í skilningi 8. gr. a laga nr. 92/1989. Héraðsdómari gæti ekki metið gerðir hliðsetts dómara og alls ekki æðra dóms. Þótt kröfugerð stefnda væri öðrum þræði tengd dómaraverkum var litið svo á, að hún væri víðtækari, þar sem byggt var á því, að áfrýjandi bæri bótaábyrgð á því, að dómarafulltrúi hafði fengið heimild til að dæma í máli stefnda. Ef málinu yrði vísað frá héraðsdómi á grundvelli 8. gr. a laga nr. 92/1989 fæli það í sér, að stefndi hefði í raun aldrei átt þess kost að krefja um bætur vegna þeirra atvika, sem hann byggði á. Var ómerkingarkröfunni því hafnað. Sjá Stjórnarskrá.	2528
---	------

Dómtúlkur

Sjá Ómerking.	1682
--------------------	------

Dráttarvextir

Sjá Skuldabréf.	1481
----------------------	------

Dýravernd

Ó var ákærður fyrir líkamsárás og brot gegn lögum um dýravernd og eignaspjöll með því að hafa ráðist á konuna D í stigagangi framan við íbúð sína í fjöleignarhúsi í Reykjavík og náð tíkinni Lady Queen af henni, fært hana inn í íbúð sína, þar sem hann hafi margsinnis stigið ofan á hana og hengt lykkju á hálsól hennar á hurðarhún, með þeim afleiðingum, að tíkin kafnaði og drapst. Í húsreglum fjöleignarhússins var hunda- og kattahald bannað nema með sérstöku leyfi allra íbúa þess og einnig var bannað að koma með hunda og ketti í húsið. D og móðir hennar höfðu ekki virt þetta bann og af því spruttu deilur milli þeirra og ýmissa annarra íbúa hússins. Gegn eindreginni neitun ákærða þótti ósannað, að hann

hefði gerst sekur um líkamsárás með þeim hætti sem í ákæru greindi, og var hann sýknaður af sakargiftum um brot gegn 1. mgr. 217. gr. almennra hegningarlaga. Talið var sannað, að hundurinn hefði drepist af völdum áverkka, sem ákærði veitti honum, og gat ákærða ekki dulist, að atлага hans að hundinum gæti leitt hann til dauða. Var hann sakfelldur fyrir brot gegn 1. mgr. 217. gr. almennra hegningarlaga svo og 2. gr., sbr. 19. gr. laga nr. 15/1994 um dýravernd. Við ákvörðun refsingar var meðal annars höfð hliðsjón af því, að hundurinn var hafður í húsinu í óleyfi og að mæðgurnar höfðu ítrekað ögrað ákærða og ýmsum öðrum íbúum hússins með brotum á banni við hundahaldi. Þá var tekið tillit til þess, að ákærði hafði ekki áður brotið gegn almennum hegningarlögum eða sérrefsilögum, sem ákæra laut að. Ó var dæmdur í 200.000 króna sekt í ríkissjóð. 2489

Eftirlit

Sjá Þjónustugjöld. 881

Eignarnám

Bæjarstjórn Garðabæjar, G, ákvað á fundi sínum 18. apríl 1996 að taka eignarnámi 34 hektara landsvæði á Arnarneshálsi, sem var í óskiptri sameign 11 aðila, L. Landeigendur höfðuðu mál gegn G og kröfðust ógildingar ákvörðunarinnar. L töldu, að skilyrði eignarnáms væru ekki uppfyllt samkvæmt 28. gr. skipulagslaga og 72. gr. stjórnarskrárinnar, auk þess, sem brotnar hefðu verið reglur stjórnsýslulaga. Í aðalskipulagi Garðabæjar fyrir árin 1985–2005 var fyrirhugað, að hið umdeilda land yrði lagt undir íbúðahverfi, sem risi á árunum 1990–2000. Landið var tekið til deiliskipulagningar á vegum G, en frestun varð á endanlegri samþykkt þess. Gögn málsins gáfu til kynna, að G hefði talið æskilegt að hefja uppbyggingu á landinu innan skamms tíma, og L hafi verið það ljóst. Á árinu 1990 náði G samningum við L um kaup á tveimur öðrum spildum úr landi Arnarness, sem lagðar voru undir byggð, og á árinu 1994 fékk hann umráð yfir spildu við suðvesturhorn þess svæðis, sem um var deilt til byggingar fjölbrautaskóla. Ekki varð samkomulag um verð fyrir þá spildu og lauk því með úrskurði matsnefndar eignarnámsbóta. Í janúar 1996 óskaði G eftir viðræðum við L um ráðstöfun á landinu og stóðu þær yfir fram í apríl sama ár. Í fyrstu beindust þær að kaupum á landinu en síðar einnig

að því, hvort L gætu fengið heimild G til að standa sjálfir að því að breyta landinu í byggingarlóðir og úthluta þeim með sölu í samræmi við það deiliskipulag, sem endanlega yrði samþykkt. Á sama tíma ákvað G að fela bæjarstjóra að undirbúa eignarnám, án þess að viðræðum væri slitið. Þær héldu áfram allt þar til fundur bæjarstjórnar var 18. apríl 1996, þegar hún samþykkti að taka landið eignarnámi, og var L tilkynnt það með bréfi næsta dag. Talið var leitt í ljós, að svo mikið hefði borið á milli aðila um kaupverð á landinu, að ólíklegt hefði verið, að frekari umræða eða athugun hefði leitt til sameiginlegrar niðurstöðu. L héldu því fram, að þeir hefðu verið reiðubúnir til að ráðstafa landinu í samræmi við markmið deiliskipulagsins, sem til meðferðar var. Lögð var vinna í að kanna þá lausn, og tók bæjarritari þátt í henni. Töldu L málið alls óútrætt, þegar G afréð að hætta frekari tilraunum til samkomulags. G var ekki talinn hafa sýnt fram á, að ákvörðun bæjarstjórnarinnar 18. apríl 1996 hefði verið reist á viðhlítandi undirbúningi, og voru skilyrði 28. gr. skipulagslaga til eignarnáms því ekki uppfyllt. Var fallist á kröfu L um ógildingu ákvörðunarinnar.

985

Eignarréttur

Sjá Gjaldþrotaskipti.

179

Sjá Fjárnám.

847

Við andlát P 9. október 1981 kom jörð í Austur-Barðastrandasýslu í hlut 5 barna hans og tveggja barna látins sonar. Fékk hvert barnanna 1/6 hluta jarðarinnar í sinn hlut og barnabörnin 1/12 hluta samkvæmt eignaskiptasamningi, sem þinglýst var 26. júlí 1985. Í samningnum var tekið fram, að með jörðinni fylgdu hús og mannvirki. Á jörðinni var gamall torfbær, sem J, einn sona P, hófst handa við að gera upp árið 1973. Lauk hann byggingunni á þremur árum og kostaði einn allar framkvæmdir við hana. Eiginmaður S, dóttur P, óskaði eftir því árið 1995, að S yrði skráð eigandi að 1/6 hluta húsa á jörðinni. Féllst Fasteignamat ríkisins á beiðnina, og lét S þinglýsa eignarheimild sinni. Allir aðrir samerfingjar J, að S undanskilinni, skrifuðu undir yfirlýsingu um, að J væri eigandi hússins. J höfðaði mál gegn S og krafðist viðurkenningar á eignarrétti sínum, að þeim 1/6 hluta hússins, sem var skráður á nafn S. Ljóst var, að gamla bæjarhúsið á jörðinni hafi nánast verið að hruni komið og ónothæft, er J réðst í endurbyggingu þess. Óumdeilt var, að J hafði kostað einn allar framkvæmdir við húsið og annast allt viðhald þess og greitt af

Því alla skatta og skyldur frá árinu 1973 og fram til 1995, er S fékk húsinu þinglýst að 1/6 hluta á sitt nafn. Samkvæmt erfðafjárskýrslu 30. nóvember 1982, sem allir erfingjar P undirrituðu, var jörðin eina eign dánarbúsins, og var húsið ekki talið til eigna þess. Var því viðurkenndur eignarréttur J yfir 1/6 hluta hússins, sem skráður var á nafn S. Ekki var talið, að J hefði unnið eignarrétt að húsinu fyrir hefð, þar sem miða varð við, að eignarhald P hefði ekki rofnað að jörðinni og mannvirkjum fyrr en við andlát hans 9. október 1981. .	1769
Sjá Lífeyrissjóður.	2140

Eignaspjöll

Sjá Dýravernd.	2489
---------------------	------

Einkahlutafélög

Sjá Fyrirsvar.	1795
Sjá Lögbann.	1807
Sjá Dómkvaðning matsmanna.	2319
Sjá Sameignarfélög.	3969

Endurgreiðsla

Sjá Faðerni.	408
R hf. höfðaði mál gegn íslenska ríkinu og krafðist endurgreiðslu aðflutningsgjalda, sem hann hafði greitt á tímabilinu frá 25. janúar til 25. maí 1993 samkvæmt úrskurði ríkistollanefndar vegna innflutnings á frystum forsteiktum kartöflum, að því leyti sem um var að ræða jöfnunargjald samkvæmt reglugerð nr. 223/1987. Með dómi Hæstaréttar 19. desember 1996 var því slegið föstu, að reglugerð nr. 223/1987 væri ekki gild heimild til að leggja á jöfnunargjald. Var álagning jöfnunargjalds á vöruinnflutning R hf. því ólögmat. Var hann ekki talinn hafa glatað rétti til að fá endurgreiðslu, þótt hann hefði ekki gert sérstaka fyrirvara við hverja greiðslu.	2021

Endurkrafa

K, sem var sjálfskuldarábyrgðarmaður á skuldabréfi ásamt tveimur öðrum mönnum, leysti bréfið til sín sökum vanskila. Hann krafði P, sem einnig var ábyrgðarmaður á bréfinu, um einn þriðja hluta greiðslunnar. Fallist var á, að K ætti hlutfallslegan endurkröfurétt á P, nema leitt væri í ljós, að ábyrgðarmennirnir hefðu samið um aðra skiptingu eða það leiddi af öðrum atvikum máls, en slíkt var

ekki fram komið. K og P ásamt þriðja ábyrgðarmanni gengu allir í ábyrgð gagnvart þeim skuldareiganda, sem K greiddi skuldina. Var P dæmdur til að endurgreiða K þriðjung skuldarinnar.	255
Sjá Vátrygging.	3478

Endurálagning

Sjá Skattar.	2971
-------------------	------

Endurskoðendur

S, sem var endurskoðandi lífeyrissjóðs, var með dómi Hæstaréttar 2. apríl 1996 dæmdur fyrir brot gegn lögum um löggilta endurskoðendur og lögum um ársreikninga og endurskoðun lífeyrissjóða. Lífeyrissjóðurinn höfðaði skaðabótamál gegn P, umsjónarmanni sjóðsins, og S. Á árunum 1993 og 1994 keypti P veðskuldabréf að nafnverði rúmar 100.000.000 krónur. S var kunnugt um þessi kaup og kvaðst hafa talið, að þau væru gerð með vitund og vilja stjórnar sjóðsins. Hann aflaði engra gagna um veðhæfi umræddra fasteigna og kvaðst hafa stuðst við eigið mat, þegar hann mat veðsetningarnar við gerð ársreikningsins 1993. S var í störfum sínum ábyrgur gagnvart sjóðsfélögum lífeyrissjóðsins. Honum bar að meta með viðhlítandi hætti verðgildi skuldabréfanna meðal annars með því að afla eftir þörfum gagna um veðhæfi. Þá bar honum að kann afstöðu stjórnar sjóðsins til þessara kaupa. Hann hafði því brugðist skyldum sínum gagnvart sjóðnum. Bótaábyrgð hans náði þó aðeins til þess tjóns, sem varð eftir 15. apríl 1994, en þann dag áritaði hann ársreikninginn 1993. Voru bætur dæmdar að álitum og tekið tillit til þeirrar stórfelldu vanrækslu, sem stjórn sjóðsins sýndi af sér við eftirlit með fjárreiðum sjóðsins. Sjá Lífeyrissjóður.	4196
--	------

Endurupptaka

Sjá Gjaldprotaskipti.	1567
----------------------------	------

Endurupptaka máls

Með ákæru 8. nóvember 1994 var E ákærður fyrir tolllagabrot með því að hafa svikið undan aðflutningsgjöld af vörusendingum, að fjárhæð 13.407.542 krónur. Fyrir héraðsdómi viðurkenndi hann brot sín og var dæmdur 29. desember 1994 til að sæta fangelsi í 15 mánuði skilorðsbundið í tvö ár og til að greiða sekt að fjárhæð 400.000 krónur auk sakarkostnaðar. Með dómi Hæstaréttar 19. desember

1996 í máli þrotabús S. Óskarssonar & Co. hf. gegn íslenska ríkinu var felldur úr gildi úrskurður ríkistollanefndar 28. janúar 1994 um endurákvörðun á aðflutningsgjöldum vegna innflutnings á frystum forsteiktum kartöflum, og var dæmd ólögmæt álagning samskonar jöfnunargjalds og E hafði verið sakfelldur fyrir að draga undan. E óskaði endurupptöku málsins, og féllst Hæstiréttur á það 14. maí 1997.

914

Með ákæru 22. ágúst 1995 var M ákærður fyrir tolllagabrot með því að hafa svikið undan aðflutningsgjöld af vörusendingum á tímabilinu frá ágúst 1988 til júní 1992, að fjárhæð 46.176.441 krónu. Sagði í ákæru, að M hefði framvísað við tollyfirvöld reikningum, sem sýndu aðeins hluta af því, sem var í raun greitt fyrir vörurnar, en með fulltingi erlends seljanda þeirra hafi það, sem vantaði upp á, verið fært yfir á reikninga fyrir pappaöskjur, sem báru mun lægri aðflutningsgjöld. Fyrir héraðsdómi neitaði M sök, en með héraðsdómi 24. nóvember 1995 var hann sakfelldur fyrir að hafa svikið undan aðflutningsgjöld að fjárhæð 33.065.089 krónur. Hann var dæmdur til að sæta fangelsi í tvö ár, en þar af var fullnustu 21 mánaða fangelsisvistar frestað skilorðsbundið í tvö ár. M áfrýjaði ekki dómnum. Með dómi Hæstaréttar 19. desember 1996 í máli þrotabús S. Óskarssonar & Co. hf. gegn íslenska ríkinu var felldur úr gildi úrskurður ríkistollanefndar 28. janúar 1994 um endurákvörðun á aðflutningsgjöldum vegna innflutnings á frystum forsteiktum kartöflum, og var dæmd ólögmæt álagning samskonar jöfnunargjalds og M hafði verið sakfelldur fyrir að draga undan. M óskaði endurupptöku málsins, og féllst Hæstiréttur á það 20. október 1997.

922

Með ákæru 13. september 1994 var Ó ákærður fyrir tolllagabrot með því að hafa svikið undan aðflutningsgjöld af vörusendingum, að fjárhæð 7.995.593 krónur. Með dómi Hæstaréttar 23. febrúar 1995 var hann dæmdur til að sæta fangelsi í 12 mánuði, en þar af var fullnustu 11 mánaða fangelsisvistar frestað skilorðsbundið í tvö ár. Þá var hann dæmdur til að greiða sekt, að fjárhæð 100.000 krónur, auk sakarkostnaðar. Með dómi Hæstaréttar 19. desember 1996 í máli þrotabús S. Óskarssonar & Co. hf. gegn íslenska ríkinu var felldur úr gildi úrskurður ríkistollanefndar 28. janúar 1994 um endurákvörðun á aðflutningsgjöldum vegna innflutnings á frystum forsteiktum kartöflum, og var dæmd ólögmæt álagning samskonar jöfnunargjalds og Ó hafði verið sakfelldur fyrir að draga undan. E

óskaði endurupptöku málsins, og féllst Hæstiréttur á það 14. maí 1997.	939
Sjá Gjaldþrotaskipti.	1567
Útivist varð af hálfu aðalstefndu í þinghaldi 12. september 1997, án þess að forföll væru boðuð. Málsmeðferð var ómerkt í dómum Hæstaréttar 9. október 1997 og 25. mars 1998. Með bréfi 2. apríl 1998 fór lögmaður aðalstefndu fram á endurupptöku málsins og lagði fram læknisvottorð um það, að hann hefði verið óvinnufær vegna veikinda 12. september 1997. Lögmaður aðalstefndu tilkynnti ekki um forföll sín, hvorki fyrirfram né innan eðlilegra tímamarka, og og ljóst þótti, að þau höfðu upphaflega ætlað að láta við útivist sína sitja og báðu ekki um endurupptöku málsins fyrr en 2. apríl 1998. Varð málið ekki endurupptekið gegn vilja stefnanda. Var beiðni þeirra um endurupptöku því hafnað.	1692
Sjá Útivist.	2314

Erfðafjárskattur

R lést 30. maí 1997, en hún sat í óskiptu búi eftir mann sinn B, sem lést 4. ágúst 1986. Erfingjar þeirra luku einkaskiptum með greiðslu erfðafjárskatts samkvæmt erfðafjárskýrslu 25. september 1997. Í henni var verðmæti íbúðar dánarbúsins í Sandgerði miðað við fasteignamatsverð, 4.407.000 krónur, en á móti var talin fram skuld, sem hvíldi á íbúðinni, að fjárhæð 4.972.547 krónur. Íbúðin var háð ákvæðum laga um félagslegar íbúðir, og leysti Sandgerðisbær íbúðina til sín með greiðslu 3. september 1997 á 2.000.779 krónum. Ríkisendurskoðun taldi að reikna ætti skattinn meðal annars af verðinu, sem Sandgerðisbær greiddi fyrir íbúðina, en ekki af fasteignamatsverði hennar að frádreginni fjárhæð áhvílandi veðskulda. Ákvað sýslumaðurinn í Keflavík því, að erfingjarnir skyldu greiða vanreiknaðan erfðafjárskatt, að fjárhæð 129.220 krónur. Erfingjarnir höfðuðu mál til að fá ákvörðun sýslumannsins hnekkð og gjaldstofn erfðafjárskattsins miðaðan við fasteignamatsverð en ekki innlausnarverð. Ágreiningur aðila stóð um viðurkenningu á gjaldstofni til erfðafjárskatts en ekki beinlínis um fjárkröfu. Var það því Hæstaréttar að ákveða hvort hagsmunir svöruðu til áfrýjunarfjárhæðar, sbr. 3. mgr. 152. gr. laga nr. 91/1991. Ljóst var, að niðurstaða málsins réði því, hvort erfðafjárskjattur hækkaði um 129.220 krónur frá því, sem lagt var til grundvallar í erfðafjárskýrslu 25. september 1997, eða stæði óbreyttur. Þessi fjárhæð náði ekki áfrýjunar-

fjárhæð samkvæmt 1. mgr. 152. gr. laga nr. 91/1991. Var málinu því vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti.	5441
--	------

Erfðaskrá

E, sem búsett var á Blönduósi, andaðist 10. júlí 1996, 90 ára að aldri.

Hún átti enga skylduerfingja og lét eftir sig allmiklar eignir. Árið 1982 gerði E erfðaskrá, þar sem hún arfleiddi Kattavinafélagið á Akureyri að öllum eignum sínum, og ef það yrði lagt niður skyldi Kattavinafélag Reykjavíkur njóta arfsins. Óumdeilt var, að hvorugt þessara félaga var né hafði verið til. Kattavinafélag Íslands, K, gerði tilkall til arfsins, svo og dánarbú S, sem var systir E og einkalögerfingi hennar, en S andaðist 6. október 1996. S hélt því fram, að erfðaskráin væri ógild bæði að efni og formi. Erfðaskráin var gerð hjá notario publico á Blönduósi, sem vottaði, að E hefði undirritað hana í hans viðurvist og verið allsgáð og við fulla líkamlega og andlega heilsu, að því er best varð séð. Þótt vottfesting þessi væri ekki bókstaflega í samræmi við áskilnað 1. mgr. 43. gr, sbr. 2. mgr. 42. gr. erfðalaga, var ekki næg ástæða til að líta svo á, að slíkir annmarkar hefðu verið á vottorði sýslumannsins, að það yrði talið ófullnægjandi til sönnunar um andlegt heilbrigði E. S hélt því einnig fram, að E hefði ekki verið fær um að gera erfðaskrá, þar sem hún hefði ekki verið heil heilsu andlega, þegar hún gerði hana. Sýslumaður og annar notarialvotta báru fyrir héraðsdómi, að E hefði fyllilega gert sér grein fyrir efni og afleiðingum ráðstöfunar sinnar, og af framburði læknis og annarra vitna varð ekki ráðið, að E hefði ekki vitað hvað hún var að gera. Ljóst var af gögnum málsins, að E var einstaklega hlýtt til katta, og þegar þess var gætt gat ráðstöfun hennar á arfi ekki talist óskynsamleg. S taldist því ekki hafa hnekkð þeirri sönnun fyrir andlegu hæfi E, sem fólst í vottorði lögbókanda um staðfestingu erfðaskrárinnar. Ljóst þótti, að E hefði hlotið að vita, að með því að ráðstafa arfinum með þeim hætti, sem um ræddi í erfðaskránni, var hún að útiloka, að skyldmenni hennar tækju arf á grundvelli lögerfðareglna. Kattavinafélag Íslands var eina félagið hér á landi, sem var í heiti sínu kennt við kattavini. Þegar litið var til afstöðu E til katta og vilja hennar til að þeir nytu góðs af eignum hennar, var talið fullnægt skilyrðum 2. mgr. 37. gr. erfðalaga, og var krafa K tekin til greina.

Erlendur dómur

Sjá Börn. 3451

Faðerni

M gekkst við faðerni barns K, sem hún ól vorið 1986, með undirritun faðernisýfirlýsingar 9. maí sama ár. Á grundvelli hennar var gefinn út meðlagsúrskurður á hendur M, og greiddi Tryggingastofnun ríkisins K meðlag með barninu. Blóðrannsókn, sem gerð var haustið 1992, sýndi að M gæti ekki verið faðir barnsins, og felldi Tryggingastofnunin niður greiðslur 1. desember 1992. Dómur, sem ógilti faðernisviðurkenninguna, var kveðinn upp 25. nóvember 1993. Annar maður gekkst við barninu, að lokinni blóðrannsókn, og samþykkti að greiða meðlag með því frá 1. desember 1992. M höfðaði mál gegn K og krafðist endurgreiðslu þeirra meðlagsgreiðslna, sem hann hafði þegar innt af hendi, auk kostnaðar vegna blóðrannsóknar. K var sýknuð, þar sem ósannað var talið, að hún hefði haft í frammi vísvitandi blekkingu, er hún lýsti M föður að barni sínu. M viðurkenndi, að honum hefði verið bent á að láta blóðrannsókn skera úr um faðerni barnsins, áður en hann undirritaði faðernisýfirlýsinguna. Jafnframt var hann talinn hafa sýnt af sér tómlæti með því að hafast ekkert að, þótt hann hefði fengið grunsemdir um, að barnið væri rangfeðrað þegar á árinu 1988. Þá var og litið til þess, að endurgreiðsla meðlagsins myndi verða K afar erfið fjárhagslega, en hún var 75% öryrki og mjög tekjulág. – M höfðaði einnig mál gegn Innheimtustofnun sveitarfélaga og krafðist niðurfellingar gjaldfallins en ógreidds meðlags og endurgreiðslu á vaxtabótum, sem nýttar voru til skuldajöfnunar á meðlagskröfum. Samkvæmt 1. mgr. 3. gr. laga nr. 54/1971 innheimtir Innheimtustofnunin hjá meðlagsskyldum foreldrum meðlög, sem Tryggingastofnun ríkisins hefur greitt forráðamönnum barna. Í lögnum er ekki heimild til að afskrifa kröfur á hendur meðlagsskyldu foreldri, en með lögum nr. 71/1996 var heimild stofnunarinnar til breytinga og eftirgjafa aukin. Samkvæmt 2. mgr. 1. gr. þeirra laga er heimilt að afskrifa og endurgreiða höfuðstól skuldar, sem stofnast hefur eftir að niðurstaða blóðrannsóknar liggur fyrir og/eða mál hefur verið höfðað til ógildingar á faðernisviðurkenningu eða til vefengingar á faðerni barns. Ekki var fallist á, að heimilt væri að gagnálykta frá þessu heimildarákvæði á þann veg, að óheimilt væri, hvernig sem á stæði, að

fella niður skuld, sem stofnast hefði, áður en niðurstaða blóðrannsóknar lægi fyrir eða ógildingardómur hefði gengið. Ekki þótti lengur grundvöllur til að innheimta meðlagsskuldina hjá M, og var hún felld niður. Þá var innheimtustofnunin dæmd til að endurgreiða M vaxtabætur, sem hún hafði skuldajafnað við meðlagskröfuna 1. ágúst 1995.

408

Faðernismál

K og M bjuggu saman að B í Reykjavík frá fyrri hluta árs 1990 til aprílmánaðar 1993, er M flutti til Stykkishólms, en í þeim mánuði opinberuðu þau trúlofun sína, sem slitið var í október sama ár. Sambúð þeirra var ekki skráð, og M átti ekki lögheimili að B. Aðilar höfðu verið í sambúð í meira en tvö ár, þegar X fæddist 9. október 1992, og bjuggu þau saman eftir fæðinguna í um það bil hálft ár. M höfðaði mál gegn K og krafðist þess, að viðurkennt yrði, að hann væri faðir barnsins. Gögn um fæðingu og skírni barnsins greindu M sem föður þess, og var talið ljóst af þeim, að þessi lýsing faðernis stafaði beint frá K, enda andmælti hún því ekki við málsmæðferðina, að M væri faðir barnsins. Var barnið því feðrað samkvæmt 3. mgr. 2. gr. barnalaga, og taldist M vera faðir þess. Varð því ekki haggað nema með vefengingarmáli samkvæmt 52. gr. barnalaga. Tildrög máls höfðunarinnar voru þau, að M óskaði eftir umgengnisrétti við X hjá sýslumanninum í Reykjavík, en þeirri beiðni var hafnað, þar sem K hafði ekki lýst hann föður barnsins. Málshöfðun M var byggð á VII. kafla A barnalaga, en þar er kveðið á um dómsmál vegna faðernis barna, sem 2. – 6. gr. laganna taka ekki til. Slík málshöfðun gat ekki átt hér við, og var óþörf eins og á stóð. Bar því að vísa málinu sjálfkrafa frá héraðsdómi. Var héraðsdómur því ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi. Sératkvæði.

4167

Farbann

J hafði sætt takmörkunum á ferðafrelsi frá 10. október 1997 vegna rannsóknar fjársvikabrota, sem honum voru gefin að sök og hann hafði játað að hafa framið. J átti lögheimili í Frakklandi, er rannsókn hófst en átti nú lögheimili á Akureyri. Ákæra hafði ekki enn verið gefin út. J var gert að sæta áframhaldandi farbanni til 30. janúar 1998, en ekki þótti nauðsynlegt, að hann héldi sig á ákveðnu landsvæði.

4

Með dómi Hæstaréttar 2. janúar 1998 sætti J farbanni til 30. sama mánaðar. Var því lýst yfir af hálfu sóknaraðila, að sá tími nægði til að

gefa út ákæru. Hinn 5. febrúar hafði ákæra ekki enn verið gefin út, án þess að skýringar kæmu á töfum, en beðið var um farbann allt til 31. mars og tekið fram, að ákæra í málinu yrði gefin út í lok febrúar. Ekki þótti alveg næg ástæða til að hafna beiðni um farbann, en dæmt var, að það stæði ekki lengur en til 10. mars 1998.	469
E var grunaður um brot gegn 218. gr. almennra hegningarlaga, og játaði hann fyrir dómi að hafa slegið K 4–5 hnefahögg í andlitið. Formskilyrðum til að beita gæsluvarðhaldi var talið fullnægt, en sýslumaðurinn í Hafnarfirði taldi nægilegt, að E yrði meinuð för af landinu, en hann var af erlendu bergi brotinn. E var úrskurðaður í farbann í einn mánuð.	845
Vegna ætlaðra brota hafði J sætt takmörkun á ferðafrelsi frá 10. október 1997. Rannsókn máls var lokið og ákæra hafði verið gefin út á hendur J. Var fallist á kröfu ríkislögreglustjóra um, að J yrði bönnuð brottför úr landi, þannig að kostur gæfist á að ljúka meðferð málsins fyrir dómi. Með dómi Hæstaréttar 18. mars 1998 var J látinn sæta farbanni til 15. apríl 1998.	1049
Héraðsdómur Suðurlands hafnaði kröfu ríkislögreglustjóra um að J yrði áfram bönnuð för úr landi. Opinbert mál hafði verið þingfest 23. mars 1998, og gaf J ítarlega skýrslu fyrir dómi 17. apríl, en aðalmeðferð í málinu var fyrirhuguð 18. maí. Hæstiréttur staðfesti ákvörðun héraðsdóms.	1571
Lögreglustjórinn í Reykjavík krafðist þess, að R yrði gert að sæta áfram farbanni, sem hann hafði sætt í 7 vikur. All höfðu borist 22 kærur á R vegna ætlaðra brota hans í starfi sem bílasali gegn ákvæðum 155. gr., 247. gr. og 248. gr. almennra hegningarlaga, og nam samanlagt fjártljón af brotum hans verulegum fjárhæðum. Skilyrðum 110. gr. laga nr. 19/1991 var talið fullnægt og R var látinn sæta farbanni í 8 vikur í viðbót.	2634
S var grunaður um aðild að innflutningi á fíkniefnum og sætti gæsluvarðhaldi frá 10. mars til 29. apríl 1998, en farbanni frá þeim tíma til 30. júní sama ár. Lögreglustjórinn í Reykjavík krafðist þess, að S yrði látinn sæta áfram farbanni þar til dómur gengi í máli hans, en þó eigi lengur en til 26. ágúst 1998, en hann kvað málið verða sent til ákærvalds á næstu dögum til ákvörðunar um ákæru. Þótt sakargiftir á hendur S væru alvarlegar var málið ekki umfangsmikið. Sóknaraðili var ekki talinn hafa sýnt fram á nauðsyn þess, að S yrði gert að sæta farbanni lengur en orðið var og var kröfu um farbann hafnað.	2637
M var grunaður um aðild að 19 kærumálum vegna brota, sem talin voru	

varða við 1. mgr. 155. gr., 248. gr. og 262. gr. almennra hegningarlaga. Var M framseldur til Íslands frá Hollandi í apríl 1998 eftir að íslensk lögregluþing höfðu leitað hans í tæp tvö ár. Hætta þótti á, að M myndi reyna að koma sér undan málsókn með því að fara af landi brott, og var hann látinn sæta farbanni þar til dómur gengi í máli hans, þó ekki lengur en til 13. nóvember 1998.

2653

Farmsamningur

F hf. hafði um árábil keypt pappír frá Noregi fyrir blað sitt. S hf. flutti dagblaðapappír til Íslands fyrir F hf. á árunum 1994 og 1995. S hf. höfðaði mál gegn F hf. og krafðist greiðslu fyrir leigu á allmörgum gámum á tímabilinu frá 1. mars til 28. desember 1995. Reisti hann kröfu sína á 62. gr. siglingalaga. Það lá fyrir, að F hf. samdi aldrei við S hf., heldur var samningurinn milli S hf. og hins norska framleiðanda í gegnum umboðsaðila. Farmgjöld voru greidd af hinum norska framleiðanda og varan flutt að prentsmiðju F hf., þegar greitt hafði verið af henni vörugjald og hún tollafgreidd, en samkvæmt samningi S hf. við hinn norska framleiðanda skyldi F hf. taka við vörunni við prentsmiðjudyr. Ekki var talið, að S hf. hefði sýnt fram á, að hann ætti rétt til þess að krefja F hf. um hina umdeildu gámaleigu. Var F hf. því sýknað af kröfum S hf.

708

Tryggingafélagið SA hf. endurkrafði tvö skipafélög, R, sem var hollenskt félag, og S hf. um rúmar 14.000.000 króna vegna skemmda á farmi, sem var váttryggður hjá tryggingafélaginu, en farmurinn ónýttist að stórum hluta, er skipið, sem hann flutti, fékk á sig brotsjó á leiðinni til Íslands. S hf. hafði tekið að sér með samningum við K hf. og F hf. að annast alla stórflutninga vegna innflutnings á sölu- og framleiðsluvörum fyrir fyrirtækin. Samkvæmt hlutafélagaskrá var tilgangur S hf. meðal annars að eiga og/eða reka skip og önnur flutningatæki og annast rekstur hvers konar flutningastarfsemi. Framangreindir samningar voru taldir vera farmsamningar í skilningi IV. kafla siglingalaga nr. 34/1985 og S hf. því farmflytjandi samkvæmt 21. gr. Skipstjóri skipsins gaf út fimm farmskrírteini, án fyrirvara, í nafni R, þar sem K hf. og F hf. voru tilgreind sem viðtakendur farmsins. Var R því einnig talinn farmflytjandi í skilningi IV. kafla siglingalaga. Tryggingafélagið byggði kröfur sínar á hendur báðum stefndu á því, að þeir bæru sem farmflytjendur í skilningi IV. kafla siglingalaga bótaábyrgð á því tjóni, sem varð á farminum. IV. kafli siglingalaga gildir því aðeins, að ekki sé um annað samið. Grund-

völlur réttarsambands R og K hf. og F hf., sem tryggingafélagið SA hf. leiddi rétt sinn frá, voru farmskírteinin, en þar sem félagið byggði að engu leyti á þeim, var óhjákvæmilegt að sýkna R. S hf. hélt því fram, að það yrði ekki gert ábyrgt, þar sem tjónið yrði einungis rakið til hættu, sem væri sérkennandi fyrir siglingar, sbr. c-lið 2. mgr. 68. gr. siglingalaga, en tryggingafélagið taldi skipið aldrei hafa lent í sjávarháska og hefði jafnframt verið óhaffært, þegar það lagði úr höfn. Fyrir lá, að skipið fékk tvívegis á sig brotsjó, svo að frammastur brotnaði og gluggar. Eins og málið lá fyrir var byggt á því, að skipið hefði lent í hættum, sem væru sérkennandi fyrir siglingar. Þá lá einnig fyrir, að skiptið hafði gilt haffærisskírteini og vottorð um reglubundnar, athugasemdalausar skoðanir. Var því talið, að farmflytjandi, S hf., hefði fullnægt skilyrði 3. mgr. 68. gr. siglingalaga, og var hann sýknaður af kröfum tryggingafélagsins. ... 2220

Farmskírteini

Sjá Farmsamningur. 708, 2220

Fasteignakaup

G og H keyptu fasteignina nr. 22 við H-götu í Reykjavík af B með kaupsamningi 8. maí 1995 og fengu hana afhenta 1. júlí sama ár. Áður en kaup voru ákveðin skoðuðu þau fasteignina almennri skoðun og urðu ekki vör við neina galla á henni utanhúss. Þegar þau hugðust mála húsið að utan í maí 1996 komu í ljós steypuskemmdir utanhúss. Dómkvaddir matsmenn skiluðu matsgerð í september 1996 og komust að þeirri niðurstöðu, að á húsinu væru steypugallar og steypuskemmdir. G og H höfðuðu mál gegn B og kröfðust bóta. Lagt var til grundvallar, að B hefði hvorki vitað né mátt vita um gallann, og voru því ekki fyrir hendi skilyrði til að dæma hann til að greiða skaðabætur samkvæmt meginreglu 2. mgr. 42. gr. laga nr. 39/1922. Fallist var á, að skemmdir í steypu vegna ónógs loftmagns í henni hefði verið leyndur galli, sem telja yrði vanefnd af hálfu B. Áttu G og H því rétt til afsláttar, sbr. meginreglu 1. mgr. 42. gr. laga nr. 39/1922, og var B dæmdur til að greiða þeim samtals 291.400 krónur. 756

Sjá Riftun. 1879

Sjá Fjármál hjóna. 2187

P og K, sem búsett voru erlendis, keyptu tvær jarðir í Mosfellsbæ af H, P og S með kaupsamningi 28. desember 1994 fyrir 10.800.000 krónur.

Samkvæmt gögnum frá fasteignasölnunni voru jarðirnar samtals um 36 hektarar. Var mælingin gerð af Landmælingum Íslands að frumkvæði eiginkonu Þ. Í febrúar 1995 kom í ljós, að jarðirnar voru samtals tæpir 28 hektarar. P og K töldu sig eiga rétt á afslætti af kaupverði og höfðuðu mál gegn H, P og S. Talið var nægilega í ljós leitt, að P og K hefðu reist tilboð sitt á þeim upplýsingum um stærð jarðanna, sem fram komu í söluýfirliti. Áttu þau því rétt á afslætti af kaupverði í samræmi við ákvæði 42. gr. laga nr. 39/1922 með lögjöfnun. Ekki lá fyrir matsgerð um verðmæti jarðanna og var P og K dæmdur afsláttur að álitum, sem þótti hæfilega ákveðinn 1.000.000 krónur.

2851

L, sem var eigandi fasteignasölu, aðstoðaði tiltekna kaupendur við að gera tilboð í tvær íbúðir, sem B ehf. hafði til sölu. Við gerð kaupsamninga um íbúðirnar varð samkomulag um að bæta B ehf. hluta af afföllum af húsbréfum með 150.000 krónum í formi húsbréfa, og var samkomulagsins getið í kaupsamningnum. Kaupendur fram-seldu húsbréfin til L og afhentu henni. Kaupendur fullyrtu, að þeir hefðu falið L að koma bréfunum til B ehf. til þess að fullnægja samkomulaginu. L hélt aftur á móti húsbréfunum og fékk B ehf. peningana ekki greidda. B ehf. höfðaði mál gegn L til greiðslu 150.000 króna. L taldi sig eiga kröfu á B ehf. um þóknun fyrir störf sín við sölu íbúðanna og ætti hún að koma til skuldajafnaðar við kröfu hans. L krafðist sýknu vegna þess, að hún væri ekki aðili að áðurnefndu samkomulagi B ehf. og kaupenda um greiðsluna til B ehf. Kröfugerð B ehf. varð að skilja svo, að hann væri að krefja L um efndir á samkomulaginu 30. júní 1994, en samkomulagið var hluti af kaupsamningnum milli B ehf. og kaupenda íbúðanna. B ehf. átti því ekki kröfu á hendur L á þessum grundvelli, og var L sýknuð af öllum kröfum B ehf.

3037

Hinn 18. febrúar 1996 gerði S tilboð í fasteign Ó. Fasteignasalinn, sem annaðist sölu íbúðarinnar, hafði samband við S daginn áður en undirrita átti kaupsamning og sagði henni, að Ó væri ekki þinglýstur eigandi fasteignarinnar. S afturkallaði tilboð sitt með bréfi 1. mars 1996. Ó höfðaði mál á hendur S og krafði hana um efndabætur. Fallist var á það með S, að það að Ó hafði ekki í höndum þinglýsta eignarheimild að íbúðinni, þegar hún var boðuð til þess að ganga frá kaupsamningi, hefði verið svo veruleg vanefnd, að henni hefði verið heimilt að rifta þeim samningi, sem komist hafði á milli aðila. Hinn 5. mars hafði Ó bætt úr þessum galla, en þá voru

liðnar tvær vikur frá undirritun tilboðsins og S hafði þegar rift kaupunum. Var S sýknuð af öllum kröfum Ó.	3618
Sjá Skaðabætur.	3664
H og F keyptu 25 ára gamalt hús af P í nóvember 1992. Húsið var nánast með flötu þaki klæddu bárujárnri. Við kaupsamningsgerð var þeim greint frá því, að lekið hefði í einu herbergi hússins haustið 1992 og að gert hefði verið við þann leka. Þau fengu húsið afhent í febrúar 1993 og um sumarið fengu þau smíð til að gera við leka á þakinu. H og F höfðuðu mál gegn dætrum P, sem hafði andast, til greiðslu bóta vegna galla, sem seljandi bæri ábyrgð á. Ósannað var talið, að seljandi hefði lýst yfir við H og F að þakið hefði verið í góðu ástandi áður en kaupin voru gerð. Þegar H og F létu gera við þakið sumarið 1993 gafst sérstakt tilefni fyrir þau til að skoða ástand þaksins. Engu að síður tóku þau skömmu síðar við afsali úr hendi seljanda, þar sem skýrt var tekið fram, að kaupendur hefðu kynnt sér ástand hins selda og sætt sig við það í einu og öllu. Voru dætur P sýknaðar af kröfum H og F.	3703

Fasteignasala

Fasteignin F 8 í Hafnarfirði var til sölumeðferðar hjá fasteignasölnunni V sf. ásamt fleiri eignum, sem K sf. hafði byggt. Slysavarnardeildin S keypti hluta fasteignarinnar F 8, sem þá var í smíðum, af K sf. með kaupsamningi 11. september 1991. Við kaupin gekk húseignin F 12 upp í kaupverð á fasteigninni F 8, en mismun kaupverðsins greiddi S við samningsgerð. Í kaupsamningnum um F 8 var getið áhvílandi veðskuldar, sem K sf. skyldi létta af eigninni fyrir 15. febrúar 1992. Það gerði félagið ekki, og greiddi S veðkröfuna 12. apríl 1995. S höfðaði mál gegn V sf. og krafðist skaðabóta að sömu fjárhæð og nam veðskuldinni, sem hann leysti til sín. S innti af hendi að fullu kaupverð F 8 án þess að nokkur trygging væri veitt fyrir því að veðskuldinni á eigninni yrði síðar aflétt. Samningarnir voru gerðir fyrir milligöngu V sf., sem meðal annars önnuðust skjalagerð. Þeim mátti vera ljóst, að hætta væri á, að S yrði fyrir tjóni og bar að gera S skýra grein fyrir því og ráða honum frá því að eiga viðskipti með slíkum skilmálum. Það gerðu þeir ekki, heldur létu loforð K sf. um efndir nægja. Með þessari háttsemi brugðust þeir þeirri starfs-skyldu fasteignasala samkvæmt þágildandi lögum nr. 34/1986 að gæta þess, að réttmætir hagsmunir beggja samningsaðila í slíkum viðskiptum væru tryggðir. Var talið, að tjón S yrði rakið til van-

rækslu V sf. þegar við samningsgerð. Hafnað var þeirri málsástæðu V sf., að S hefði haft næga tryggingu fyrir skaðleysi sínu af viðskiptunum á meðan ekkert hvíldi á fasteigninni F 12, og hefði hann getað rift kaupunum þegar hinn 15. febrúar 1992, þegar ljóst var að seljandi aflétti ekki veðinu. Var krafa S tekin til greina.	471
Sjá Fasteignakaup.	3037

Ferðaskrifstofa

Sjá Umboð.	867
-----------------	-----

Félag

Sjá Fávíti.	187
------------------	-----

Félagsaðild

K hafði frá árinu 1962 verið félagi í Lögmannafélagi Íslands, L. K skuldaði árgjald til félagsins fyrir árin 1993–1995 og var krafinn um greiðslu þeirrar skuldar. K viðurkenndi skylduaðild sína að L, að svo miklu leyti sem félagið einskorðaði starfsemi sína við það stjórnssýslu- og úrskurðarhlutverk á sviði opinbers réttar, sem því er ætlað samkvæmt lögum nr. 61/1942, og var reiðubúinn að greiða árgjald til þess að standa undir þeirri starfsemi. Í ljós var leitt, að þó nokkur hluti af fjárhagslegum umsvifum L var fyrir utan hin lögbundnu verkefni félagsins, og var viðurkennt af hálfu L, að hann sinnti öðrum verkefnum. Í greinargerð K í héraði skoraði hann á L að upplýsa um öll félagsmálastörf og þátttöku félagsins í öðru en lögbundnum störfum og hve há fjárhæð hefði farið í stjórnssýsluhlutverk félagsins síðastliðin 5 ár. Engin úttekt hafði farið fram á því, hversu mikill hluti starfsemi félagsins tengdist beint hinum lögbundna þætti starfseminnar og hver hluti tengdist hinum frjálsa þætti, og var K sýknaður af kröfum L.	718
---	-----

Félagsgjöld

Sjá Félagsaðild.	718
-----------------------	-----

Félagslegar íbúðir

Í október 1967 var M gefinn kostur á íbúð í fjölbýlishúsum, sem voru í byggingu í Reykjavík á vegum ríkisins og Reykjavíkurborgar undir

umsjón framkvæmdanefndar byggingaráætlunar. Kaupverð íbúðarinnar var 934.000 gamlar krónur. Af því greiddi M rúm 20% sem næst að hálfu í peningum og að hálfu með lánsfé frá Byggingarsjóði ríkisins, sem hann endurgreiddi innan þriggja ára. Var ágreiningslaust, að greiðslurnar hefðu numið 1.870 krónum og litið á þær sem stofnframlag hans til íbúðarkaupanna. Eftirstöðvarnar, tæp 80% fékk hann að láni úr Byggingarsjóði ríkisins til 33 ára samkvæmt veðskuldabréfi til veðdeildar Landsbanka Íslands. Fyrsti gjalddagi skyldi vera í maí 1972 en hinn síðasti í maí 2001. M andaðist 3. janúar 1992 og hafði þá greitt 20 afborganir af láninu, og töldust eftirstöðvar þess án verðbóta nema 3.566.35 krónum. Hinn 28. febrúar sama ár greiddu dætur M, G og J, sem tóku íbúðina í arf eftir föður sinn, eftirstöðvarnar að fullu. Reykjavíkurborg átti forkaupsrétt að íbúðinni og leysti íbúðina til sín 15. júní 1992. Innlausnarverð íbúðarinnar var reiknað eftir reglum, sem byggðar voru á ákvæðum 99. gr., sbr. 97. gr. reglugerðar nr. 46/1991, sem reist var á lögum nr. 86/1988. Nam innlausnarverðið samkvæmt útreikningi eftir 99. gr. reglugerðarinnar 3.468.017 krónum. G og J töldu eignarhluta föður þeirra vera vanreiknaðan um rúmar 2.900.000 krónur og höfðuðu mál gegn Reykjavíkurborg til greiðslu þess fjár. Samkvæmt upphaflegum skilmálum um söluverð umræddrar íbúðar átti að reikna eiganandanum hlutdeild í kostnaðarverði íbúðarinnar, sem svaraði til stofnframlags hans við kaupun og síðari ársgreiðslna af íbúðaláninu úr Byggingarsjóði ríkisins. Ljóst var, að átt var við þær ársgreiðslur einar, sem fallnar væru í gjalddaga eftir venjulegum skilmálum lánsins. Þessa eignarhlutdeild átti síðan að framreikna eftir vísitölu byggingarkostnaðar og draga frá hæfilega fyrningu eftir mati. Eftir 10 ára eignarhald mátti eigandinn njóta verðhækkunar, sem svaraði helmingi af eftirstöðvum lánsins, þegar sala færi fram, og eftir 20 ára eignarhald bar honum allt innlausnarverðið ef hann greiddi lánið að fullu. Samkvæmt upphaflegum reglum um íbúðina með breytingum, sem á þeim voru gerðar fram til ársins 1984, átti eigandi hennar að fá 4% aukaverðbætur fyrir hvert eignarhaldsár af þeim verðbótum, sem reiknaðar yrðu á ógjaldfallnar eftirstöðvar íbúðalánsins. Í 99. gr. reglugerðar nr. 46/1991 var gert ráð fyrir, að þessar verðbætur yrðu ekki reiknaðar af eignarhaldstíma eftir 1. júlí 1984. Húsnæðisnefnd miðaði því verðbæturnar við 16 ára eignarhald í stað 24 ára. Talið var, að þetta fengi staðist og að afmörkun verðbótanna við 1. júlí 1984 færi ekki í bága við hagsmuni G og

J þannig að ólögmætt væri. Var Reykjavíkurborg því sýknuð af kröfum þeirra. Sératkvæði.	2390
--	------

Févíti

A, K og G áttu hver sinn sumarbústað ásamt tilheyrandi lóð í landi Norðurkots í Grímsneshreppi. Almenn vatnsveita var fyrst gerð fyrir sumarbústaði í landi Norðurkots og Miðengis með framkvæmdum, sem hófust 1988. Munu vatnslagnir að mestu hafa verið ofanjarðar. Áttu stofnlagnir að vera við götur á svæðinu, en landeigendum var ætlað að koma fyrir á eigin kostnað lögnum á sínum lóðum. A, K og G fengu vatn til sumarbústaða sinna frá þessari veitu. Vorið 1993 var stofnað sérstakt félag, V, til að taka við vatnsveitunni, og voru A, K og G frá upphafi á meðal félagsmanna V. Ákvörðun var tekin um niðurgröft sameiginlegra lagna vatnsveitunnar 1993, og var framkvæmdum að mestu lokið á árinu 1994. Var þá vatnslögn grafin í jörð að hliði á vegi að landareignum A, K og G nærri gatnamótum, sem hann liggur frá. Ágreiningur reis um það, hvort V hefði með þessu lokið framkvæmdum svo sem honum hafi borið. A, K og G töldu V eiga eftir að grafa í jörð vatnslögn við veginn að landareign hvernar þeirra, ásamt því að setja á lögnina tengingar fyrir vatnsheimæðar þeirra. Í verklýsingu, sem var gerð við útboð á framkvæmdum við vatnsveituna sagði meðal annars, að verktaki skyldi ganga frá heimæðum að lóðamörkum og setja loka á þær heimæðar, sem þá vantaði. Víða liggi heimæð ofanjarðar heim að húsi, og skyldi verktaki þá tengja yfirborðslögnina við niðurgröfna heimæðina með hæfilegri sveigju. Var litið svo á, að A, K og G hefðu átt rétt á, að V fylgdi þessari reglu í skiptum sínum við þær. Ekki var fallist á, að V hefði sýnt fram á, að sá munur hafi verið á vegi heim að bústöðum þeirra og öðrum vegum á félagssvæðinu, að réttlætt gæti neitun hans um að grafa í eða við veginn vatnslögn að landareignum þeirra. Var V dæmt skylt að leggja fyrir 1. júlí 1998 götuæð að landi A, K og G og ganga þar frá tengingum vatnsheimæða þeirra að viðlögðum dagsektum frá þeim tíma, að fjárhæð 500 krónur til hvernar þeirra.	187
Sjá Lánssamningur.	4433

Fiskveiðar

Sjá Aflahlutdeild.	137
Sjá varúttegiráðherra setti 28. desember 1995 reglugerð nr. 676/1995 um	

veiðar íslenskra skipa utan fiskveiðilandhelgi Íslands. Hún var sett samkvæmt ákvæðum laga nr. 34/1976. Í 3. og 4. mgr. 8. gr. reglugerðarinnar var kveðið á um það, að eftirlitsmaður á vegum Fiskistofu skyldi vera um borð í hverju skipi, sem veiddi á samningssvæðinu frá 1. janúar 1996 og þar til annað yrði ákveðið. Útgerðin skyldi sjá eftirlitsmönnum fyrir fæði og aðstöðu meðan þeir væru við eftirlitsstörf um borð, og skipstjórum var skylt að veita þeim endurgjaldslaust alla þá starfsaðstöðu og aðstoð, sem þeim væri nauðsynleg í starfi sínu. K ehf. taldi reglugerð þessa ekki hafa nægilega lagaheimild og bar það undir Héraðsdóm Reykjavíkur með stefnu 9. maí 1996. Áður en dómur gekk voru tvívegis sett ný lög, sem snertu sakarefni málsins. Lög nr. 88/1996 tóku gildi 14. júní 1996 og lög nr. 151/1996 tóku gildi 30. desember 1996. Með síðarnefndu lögnum voru fyrrnefndu lögin felld úr gildi svo og lög nr. 34/1976. K ehf. höfðaði framhaldssakir til að koma að nýjum kröfum. Hann krafðist þess aðallega, að viðurkennt yrði, að honum væri óskylt að hafa eftirlitsmann um borð, til vara að óheimilt væri að hafa víðtækara eftirlit með þessum veiðum heldur en heimilt er að hafa með veiðum íslenskra skipa innan íslensku lögsögunnar. Viðurkenningarkröfurnar tóku eingöngu til tímans eftir 1. janúar 1997. Vegna fyrri tíma, frá 16. febrúar 1996 til ársloka það ár, gerði hann kröfu um greiðslu kostnaðar vegna dvalar eftirlitsmanns um borð í skipi hans. Dæmt var, að í lögum nr. 151/1996 væri ótvíræð heimild til að haga veiðieftirliti utan lögsögunnar með þeim hætti, sem gert var. Þótt veiðieftirlit legði vissar kvaðir á þá, sem stunda slíkar veiðar, var ekki talið, að með því væri takmarkað frelsi manna til að stunda atvinnu svo að bryti gegn 1. mgr. 75. gr. stjórnarskrárinnar. Það var heldur ekki talið brjóta gegn 71. gr. stjórnarskrárinnar. Gjaldtakan var ekki talin brjóta gegn 65. eða 77. gr. stjórnarskrárinnar, og eftirlitið var ekki talið fela í sér ólög-mæta mismunun. Kröfu K ehf. um greiðslu kostnaðar vegna dvalar eftirlitsmanns um borð í skipinu frá 15. júní til 19. desember 1996 var hafnað. Á þeim tíma voru í gildi lög nr. 88/1996, sem voru nánast samhljóða 8. gr. laga nr. 151/1996, og veittu viðhlítandi lagaheimild fyrir því að hafa eftirlitsmenn um borð. Að því er varðaði reikning K ehf. vegna þriggja veiðiferða á tímabilinu 16. febrúar til 12. júní 1996 þá voru í gildi lög nr. 34/1976, og var reglugerðin nr. 676/1995 sett með heimild í þeim lögum. Í lögnum voru engin ákvæði um gjaldtöku vegna eftirlitsins. Var fallist á það, að ekki

hefði verið nægileg heimild í lögum nr. 34/1976 til að skylda K ehf. til að greiða kostnaðinn á þeim tíma, og var endurgjald talið hæfilegt 200.000 krónur.	881
--	-----

Fiskveiðibrot

B var sakfelldur fyrir fiskveiðibrot með því að hafa verið á togveiðum 27. júlí 1997 í fiskveiðilandhelgi Íslands á svæði þar sem allar veiðar með botnvörpu og flotvörpu eru bannaðar. Var hann dæmdur til að greiða 400.000 krónur í sekt í Landhelgisjód Íslands og afli og veiðarfæri gerð upptæk.	2543
---	------

Fjárdráttur

H var borin sökum um að hafa dregið sér samtals 717.419 krónur frá Kaupfélagi Suðurnesja, þegar hún starfaði í verslun þess á tímabilinu frá 6. maí til 16. ágúst 1996. Var henni gefið að sök að hafa tekið sér þetta fé úr sjóðvél, sem hún starfaði við í versluninni. H neitaði sakargiftum. Hún kannaðist við að hafa við störf á sjóðvélinni notað hnapp með merkingunni „skilað“ í nokkrum mæli, en það hefði hún eingöngu gert til leiðréttinga á röngum færslum. Hún bar því við, að hún hefði aldrei fengið viðhlítandi leiðbeiningar um notkun sjóðvélarinnar og því ekki vitað um aðrar leiðir til að leiðrétta. Engin vitni voru að því, að H hefði tekið fé úr kassa sjóðvélarinnar, og ekkert var leitt í ljós með rannsókn á fjárhag hennar, sem styrkt gæti grun um, að hún hefði dregið sér fé við störf sín. Ekki var unnt að ráða af upplýsingum úr sjóðvélinni frá hvaða starfsmanni einstakar færslur stöfuðu. Ákærvaldið var ekki talið hafa fært fram viðhlítandi sönnur fyrir þeim sakargiftum, sem H var borin, og var hún sýknuð.	570
B var sakfelldur fyrir fjárdrátt í opinberu starfi með því að hafa sem sveitarstjóri Reykhólahrepps þann 22. desember 1993 dregið sér 5.758.155 krónur af fjármunum hreppsins með því að taka til eigin nota andvirði tveggja lána byggingarsjóðs verkamanna til sveitar-sjóðs samkvæmt veðskuldabréfum, sem B gaf út til lánveitanda í nafni hreppsins. Hreppurinn greiddi veðskuldir þessar ásamt vöxtum og verðbótum á árunum 1995 – 1997 með alls 6.812.836 krónum. B greiddi inn á skuldina samtals 6.220.000 krónur á árinu 1995. B var einnig sakfelldur fyrir umboðssvik og brot gegn ákvæðum laga um staðgreiðslu opinberra gjalda vegna fjárhæða, sem hann hélt ekki eftir af launum sínum hjá hreppnum. Var hann dæmdur í fangelsi í 8 mánuði.	583
Þ var sakfelldur fyrir að hafa í starfi sparisjóðsstjóra á árunum 1991 til	

- 1995 dregið sér samtals 6.419.097 krónur af fé sparisjóðsins og viðskiptamanna hans. Þ var einnig sakfelldur fyrir umboðssvik. Við ákvörðun refsingar var meðal annars höfð hliðsjón af því, að Þ gerðist sekur um stórfellda misnotkun á stöðu sinni sem sparisjóðsstjóri og brot á trúnaði við stjórn sjóðsins og viðskiptamenn hans. Hann var dæmdur í 12 mánaða fangelsi. 677
- K var gefið að sök að hafa á árinu 1995 sem framkvæmdastjóri S hf. dregið sér alls 3.350.461 krónu af fjármunum S hf. með ólögmati eignfærslu á persónulegan viðskiptareikning sinn hjá félaginu frá stofnun félagsins 28. desember 1994 þar til honum var sagt upp starfi á stjórnarfundum 12. september 1995. K hélt því fram, að ósannað væri að hann hefði fært á viðskiptareikning sinn meira en hann hefði átt inni hjá félaginu. K lagði engin gögn fram til skýringa á meðferð sinni á fjármunum S hf., þótt félagið gæfi honum sérstaka fresti í því skyni, og engar frekari skýringar gaf hann fyrir lögreglu. K hafði engin laun fengið greidd frá félaginu, fjárhæð launa hafði ekki verið ákveðin til fullnaðar og ekkert lá fyrir um það, hvert vinnuframlag K í þágu félagsins hefði í raun verið. Inneign K vegna launa var heldur ekki færð í bókum félagsins. K var ekki talinn hafa sýnt fram á, að hann hafi átt inni hjá félaginu fjármuni, sem gætu svarað til innfærslna hans á reikning sinn. Var hann því sakfelldur fyrir fjádrátt og dæmdur í fangelsi í 5 mánuði. 1898
- P var ákærður fyrir fjádrátt með því að hafa í starfi hjá K ehf. dregið félaginu 300.000 krónur, sem hann hafði tekið við úr hendi G „sem inngreiðslu vegna fyrirhugaðra kaupa á bifreið sem félagið hafði milligöngu um fyrir G“. Af gögnum málisins varð ekki annað ráðið en að samið hefði verið um kaup á bifreiðinni og að seljandi hennar hefði verið K ehf. Ekkert lá aftur á móti fyrir um það, að K ehf. hefði aðeins átt að hafa milligöngu um viðskipti G. Var ekki fallist á, að sýnt hefði verið nægilega fram á, að P hefði gerst sekur um háttsemi, sem varðað gæti við 247. gr. almennra hegningarlaga og var hann sýknaður af þessu ákæruefni. Í sama máli var P sakfelldur fyrir að hefa dregið sér tæpar 2.000.000 króna, sem hann tók við vegna viðskipta við R. Hann hafði ekki áður gerst sekur um refsiverða háttsemi. Var hann dæmdur í fangelsi í 8 mánuði, en 6 mánuðum af refsingunni var frestað skilorðsbundið. 3393

Fjármál hjóna

- H keypti íbúð 22. september 1992 fyrir 10.000.000 krónur. Hún giftist Í í janúar 1993. Áður gerðu þau kaupmála, þar sem mælt var fyrir um,

að eignarhluti hennar í íbúðinni, sem var sagður vera að andvirði um 5.000.000 krónur, yrði séreign hennar, svo og bifreið og innbús-munir. Með kaupsamningi 3. nóvember 1994 keyptu foreldrar Í íbúðina á 9.500.000 krónur, sem skyldi greiðast með yfirtöku áhvílandi veðskulda, samtals rúmlega 6.000.000 krónur, og með yfirtöku á skuldum seljanda. H og Í slitum samvistir í febrúar 1995 og fengu leyfi til skilnaðar að borði og sæng 15. maí sama ár. Bú H var tekið til gjaldþrotaskipta 13. nóvember 1995, og krafðist þrotabúið riftunar á ákvæðum kaupsamningsins 3. nóvember 1994 um greiðslu á þeim hluta söluverðs, sem átti að inna af hendi með öðrum hætti en yfirtöku áhvílandi veðskulda, svo og á ákvæði samningsins um sjálft kaupverðið. Ekki var talið sýnt fram á, að söluverð íbúðarinnar hefði verið óeðlilegt miðað við markaðsverð fasteigna á þeim tíma, sem kaupsamningurinn var gerður, og voru því ekki efni til að hnekkja samningsákvæði um það atriði. Samkvæmt kaupsamningnum töldust foreldrar Í greiða H söluverð íbúðarinnar, að frátöldum áhvílandi veðskuldum, að langmestu leyti með því að taka að sér skuldir, sem H bar enga ábyrgð á. Foreldrar Í voru vottar að kaupmálanum og mátti því vera kunnugt um, að íbúðin væri séreign hennar. Samkvæmt 67. gr. hjúskaparlaga nr. 31/1993 bar H eingöngu ábyrgð á skuldum, sem á henni sjálfri hvíldu, en ekki á skuldum maka síns. Voru því ákvæði kaupsamningsins um greiðslu á kaupverðinu með yfirtöku á skuldum, sem ekki voru tryggðar með veði í íbúðinni, talin hafa verið ótilhlýðileg, og var því þeirri ráðstöfun rift samkvæmt 141. gr. laga nr. 21/1991. Voru foreldrar Í dæmdir til að greiða þrotabúinu 1.921.163 krónur.

2187

Opinber skipti til fjárslita milli H og J fóru fram vegna skilnaðar þeirra að borði og sæng. Ágreiningur kom upp um hross, sem voru í eigu J. H krafðist þess, að 11 hross kæmu til skipta sem hjúskapareign J, en J krafðist þess, að hrossin yrðu viðurkennd séreign hans og haldið utan skipta. Faðir J gaf út afsal 25. ágúst 1995 þar sem hann afsalaði til J öllum hrossum sínum, sem voru 12 talsins. Afhendingardagur var tiltekinn í afsalinu 1. janúar 1996. Þann 15. desember 1995 gaf faðir J út yfirlýsingu um, að hrossin samkvæmt afsalinu skyldu vera séreign J. Samkvæmt 1. mgr. 77. gr. laga nr. 31/1993 getur gefandi ákveðið, að gjöf skuli vera séreign í hjúskap gjafþega. Ekki var talið, að faðir J hefði áskilið skýrlega um leið og J fékk loforð um að fá hrossin að gjöf með afsali 25. ágúst 1995, að þau skyldu vera séreign hans í hjúskap með H. Skyldi því fara með hrossin sem hjúskapareign J við skiptin.

2695

Fjárnám

Tollstjórinn í Reykjavík krafðist aðfarar hjá K á grundvelli fjárnámsbeiðni 28. janúar 1997, og var gerðin tekin fyrir hjá sýslumanninum í Reykjavík 25. júní 1997. Höfuðstóll kröfunnar sundurliðaðist í skuld vegna tryggingargjalds í staðgreiðslu vegna ársins 1991 og virðisaukaskattsskuld frá 1991. Lögmaður K mótmælti gerðinni, en fulltrúi sýslumanns tilkynnti þá ákvörðun sína, að gerðinni yrði fram haldið. K skaut þeirri ákvörðun til héraðsdóms. Þótt skýrleika þeirra gagna, sem komu úr tölvukerfi T væri ábótavant, féllst héraðsdómari á rök T fyrir því, að hann hefði gert nægjanlega grein fyrir kröfu sinni fyrir aðfarargerðinni og að sýslumanni hefði ekki verið rétt að hafna kröfu um aðför sökum vanreifunar. Kröfur T voru taldar ófyrndar og ekki var tölulegur ágreiningur með aðilum. Var ákvörðun sýslumannsins því staðfest.

163

Sýslumaðurinn í Kópavogi lét gera fjárnám 30. september 1997 að beiðni H á grundvelli víxils, sem samþykktur var af B ehf., og var krafist fjárnáms í eignum félagsins. Ekki var mætt af hálfu gerðarþola og benti H meðal annars á þrjár sumarbústaðagrindur, sem gert var fjárnám í. O ehf. krafðist ógildingar á fjárnámsgerðinni og taldi sig eiga sumarbústaðagrindurnar. Með samningi 8. mars 1997 hefði R ehf. keypt tvö sumarhús í smíðum af B ehf., og með samkomulagi 13. apríl 1997 hefðu öll réttindi R ehf. samkvæmt kaupsamningnum verið framseld O ehf. Engin afsöl eða önnur gögn voru lögð fram, sem sýndu, að grindunum hefði verið afsalað til O ehf. Aðilar virtust báðir leggja til grundvallar, að samningarnir 8. mars 1997 væru ekki verksamningar heldur varði þeir lausafjárkaup. O ehf. þótti ekki hafa tekist að sýna fram á, að hann hefði öðlast eignarrétt að lausafé því, sem fjárnámið tók til. Þegar af þeirri ástæðu var hafnað kröfu hans um ógildingu fjárnámsins. Þurfti þá ekki að taka afstöðu til hvernig háttað væri kröfuréttindum vegna lögskipta aðila.

847

Sjá Gjaldþrotaskipti.

1050

V sf. fékk gert fjárnám hjá Hafbeitarstöðinni Kleifum ehf. 10. janúar 1996. Var fjárnámið gert í kröfu, sem gerðarþoli taldi sig eiga á hendur Vátryggingafélaginu Skandia hf., en ágreiningur var um þá kröfu. Dómur Hæstaréttar gekk um kröfuna 15. maí 1997, þar sem Vátryggingafélag Íslands hf., sem hafði þá tekið við aðild að málinu, var dæmt til að greiða gerðarþola háa fjárhæð. Þegar sá dómur

- gekk höfðu fleiri fjárnám verið gerð í kröfu gerðarþola á hendur tryggingafélaginu og krafan hafði verið framseld til N ehf. V sf. óskaði eftir endurupptöku fjárnámsins frá 10. janúar 1996, og tók sýslumaður þá beiðni fyrir 22. október 1997 og ákvað að fjárnámið yrði endurupptekið. N sf. krafðist þess, að fjárnámsgerðin yrði felld úr gildi. Fjárnám V sf. var upphaflega gert 10. janúar 1996. Ekki varð séð, að réttarágreiningur hefði orðið um þá gerð eða að réttindi þriðja manns hefðu staðið í vegi því, að V sf. gæti leitað nauðungarsölu á kröfunni, sem fjárnám var gert í. Ágreiningur um kröfuna hindraði ekki, að V sf. gæti krafist fullnustu á réttindum samkvæmt fjárnámi sínu. Það lét hann hins vegar hjá líða. Samkvæmt 1. mgr. 60. gr. laga nr. 90/1989, sbr. 91. gr. laga nr. 90/1991, féll fjárnám hans þannig úr gildi 10. janúar 1997. Að svo komnu stóð ekki heimild til að endurupptaka fjárnámið 22. október 1997 og var sú fjárnámsgerð felld úr gildi. 1337
- Tilkynningu um fjárnám var ekki beint að réttum fyrirsvarsmanni N ehf. Við framkvæmd gerðarinnar hefði því átt að fara svo að, sem um ræðir í 2. mgr. 22. gr. laga nr. 90/1989. Það var ekki gert, og var ekki heimilt að láta varamann í stjórn félagsins gæta hagsmuna hans við gerðina. Mátti því ekki láta gerðina fara fram og ljúka henni án árangurs samkvæmt 62. gr. sömu laga. Varð hún því ekki lögð til grundvallar kröfu um gjaldþrotaskipti. Sjá Fyrirsvar. 1795
- G ehf. rak fiskverkun á Bakkafirði. Á árinu 1994 var settur upp mælar, sem mældi alla vatnsnotkun, en áður hafði notkun aðeins verið mæld að hluta. S krafði G ehf. um greiðslu samkvæmt mælum frá þessum tíma, og lét gera fjárnám fyrir meintri skuld. G ehf. krafðist niðurfellingar fjárnámsins. S taldi sér heimilt að leggja aukavatnsgjald á G ehf. samkvæmt 8. gr. laga nr. 81/1991, án tillits til takmarkana, sem felast í 7. gr. Í því felst, að rofin séu tengsl milli gjaldtöku og veittrar þjónustu og því óvissu háð, hvort heildargjaldtaka svari til kostnaðar, sem af rekstri vatnsveitu leiðir. Með því er í raun haldið fram, að S sé frjálst að leggja skatt á suma notendur vatns, sem takmarkist ekki af öðru en því hámarki, sem tilgreint sé í reglugerð. Ekki var fallist á þetta sjónarmið, en með lögum nr. 81/1991 var heimilað að taka þjónustugjöld þar sem kostnaður að baki ræður gjaldtöku, og breyttu lög nr. 149/1995 engu í þeim efnum. Var fjárnámið felld úr gildi. 1800
- Hinn 20. mars 1998 fór fram aðför að kröfu B hjá J, og var gert fjárnám í tveimur fasteignum J. Aðfararheimild var réttarsátt gerð fyrir

Héraðsdómi Reykjavíkur 30. janúar 1995. J krafðist þess, að fjárnámið yrði felld úr gildi en til vara lækkunar fjárhæðar. Hann taldi, að þegar hefði farið fram fjárnám fyrir sömu kröfu, lokauppgjör hefði farið fram milli aðila, aðfarargerðinni hefði verið áfátt og gerðarbeiðandi hefði þegar haft fullnægjandi tryggingar fyrir sátta-skuldinni. Mótmæli J voru ekki tekin til greina og var kröfu hans hafnað.	3349
Sjá Málsástæður.	4471
Sjá Meðlag.	4578

Fjárræði

Sjá Lögræði.	550, 673
-------------------	----------

Fjárskipti

S og A hófu búskap 1968 og gengu í hjúskap 1972. Þau eignuðust 4 börn. Í apríl 1995 óskuðu þau eftir skilnaði að borði og sæng, og var leyfi gefið út 27. október sama ár. Sagði í leyfisbréfinu, að samkomulag væri um fjárskipti, sbr. samning hjónanna 3. apríl 1995. Aðilar komu síðan fyrir fulltrúa sýslumanns í nóvember 1995 og staðfestu fjárskiptasamninginn með undirritun í gerðabók, þar sem einnig var bókað, að við samninginn hefðu verið gerðir tveir viðaukar, 28. apríl og 19. október 1995. Ágreiningur reis með aðilum um samninga þessa. S höfðaði mál gegn A og krafðist þess, að samningurinn 3. apríl 1995 ásamt viðauka 28. apríl og viðbótar-samningi 19. október 1995 yrðu dæmdir ógildir. Samkvæmt efni og orðalagi samninganna þriggja var litið á þá sem eina heild. Í 2. mgr. 95. gr. hjúskaparlaga nr. 31/1993 er heimild til að fella úr gildi samning, sem hjón hafa gert um fjárskipti sín. Skilyrði þess er, að samningur hafi verið bersýnilega ósanngjarn á þeim tíma, er til hans var stofnað. Endanlegt samkomulag aðila um skipti eigna komst ekki á fyrr en seinni samningsviðaukinn var gerður 19. október 1995. Varð því að miða við þann dag, þegar meta skyldi hvort samkomulagið væri bersýnilega ósanngjarnt. Héraðsdómur taldi, að í skiptum aðila ætti að leggja til grundvallar eignir þeirra 3. apríl 1995. Meðal hjúskapareigna aðila var hlutafé í B hf., sem var 81,46% heildarhlutafjár, sem skiptist til helminga. Dómkvaddir matsmenn mátu 6. október 1997 verðmæti 81,46% hlutafjáreignarinnar hafa verið hinn 3. apríl 1995 frá 35.200.000 til 41.600.000 krónur. Taldi héraðsdómur ekki nægilega sýnt fram á, að sam-

komulagið hefði verið bersýnilega ósanngjarnt. Samkvæmt mati hinna dómkvöddu manna var vermæti 81,46% hlutar í B hf. hinn 19. október 1995 um 50.000.000 til 59.000.000 krónum meira en matsfjárhæðin 3. apríl 1995. Þótti S hafa sýnt nægilega fram á, að samkomulag um fjárskipti hjónanna væri bersýnilega ósanngjarnt. Voru samningarnir því felldir úr gild samkvæmt 2. mgr. 95. gr. hjúskaparlaga.	4022
---	------

Fjársvik

Á, sem var stjórnarformaður og framkvæmdastjóri H hf., var sakfelldur fyrir fjársvik með því að framvísa veðbókarvottorði, sem var útgefið 4. maí 1993, þar sem einungis var getið 500.000 króna veðskuldar á 1. veðrétti, til að afla sér og félaginu láns frá Landsbanka Íslands í Sandgerði, að fjárhæð 1.900.000 krónur. Á vissi, að veðbókarvottorðið var rangt, þar sem ekki var á því getið um áhvílandi veðskuld F hf., að fjárhæð 7.000.000 krónur. Á var einnig ákærður fyrir skilasvik og dæmdur í sex mánaða fangelsi, en fullnustu þriggja mánaða þeirrar refsingar var frestað skilorðsbundið í þrjú ár. Þá var hann dæmdur til að greiða F hf. skaðabætur.	1082
Sjá Umboðssvik.	1716
G var sakfelldur fyrir fjársvik með því að hafa sem sölumaður og stjórnarmaður í H hf. blekkt M og P til að afhenda sér samtals 10.995.740 krónur í peningum og húsbrefum af söluverði tveggja íbúða, sem G annaðist sölu á fyrir þau. G endurgreiddi samtals 5.200.000 krónur án vaxta. G var dæmdur í fangelsi í 12 mánuði.	2750
S var ákærður fyrir fjársvik framin á tímabilinu frá 10. júlí 1991 til 1. október 1994. Var háttsemi sú, sem ákært var fyrir, tilgreind í 29 liðum í ákæru. Með dómi héraðsdóms var hann sýknaður af fimm liðum ákæru vegna elstu brotanna, en sakfelldur fyrir annað. Ákæruvaldið krafðist ekki endurskoðunar vegna framangreindra fimm liða. Hæstiréttur taldi sakargiftir samkvæmt fjórum liðum ákæru ekki vera fyllilega sannaðar og sýknaði S af þeim en staðfesti sakfellingu S vegna annarra ákæruatriða. Var S dæmdur í fangelsi í tvö ár. Sjá Aðfinnslur.	3870

Fjöleignarhús

Sjá Riftun.	1879
Sjá Innsetningargerð.	4515

Flýtimeðferð

Sjá Fyrning refsingar.	2270
B féllst á að greiða sekt í ríkissjóð og málskostnað vegna ölvunaraksturs. Lögreglan lagði við 10 daga varðhald sem vararefsingu yrði sektin ekki greidd innan 30 daga frá undirritun sáttarinnar. Sektin var ekki greidd og var B handtekinn og færður í fangelsi til afplánunar. B hugðist höfða mál gegn íslenska ríkinu og óskaði flýtimeðferðar málsins eftir ákvæðum XIX. kafla laga nr. 91/1991. Dómkrafa B var eingöngu um það, að viðurkennt yrði að handtaka hans og vistun í fangelsi til afplánunar varðhalds yrði dæmd ólögmat. Ekki var gerð sérstök krafa um það, að hann yrði látinn laus úr fangelsinu og ekki var heldur gerð krafa um greiðslu skaðabóta. Hér var því um að ræða kröfu um lögfræðilegt álit dómstólsins, og var sú kröfugerð ekki heimil samkvæmt 1. mgr. 25. gr. laga nr. 91/1991. Það voru því ekki skilyrði fyrir hendi til þess að heimila flýtimeðferð og var beiðninni synjað.	4278
Sjá Stjórnsýsla.	4552

Forkaupsréttur

R og B seldu M og H jörðina Möðrufell í Eyjafjarðarsveit með kaupsamningi 24. júlí 1997. Sama dag var samningurinn sendur til hreppsnefndarinnar, E, og Jarðanefndar. Erindið var lagt fram á fundi E 7. ágúst en afgreiðslu málsins var frestað, en var aftur tekið fyrir 25. ágúst. Samþykkti E með fjórum atkvæðum gegn þremur að neyta forkaupsréttar að jörðinni. R og B og M og H kærðu ákvörðun E til landbúnaðarráðuneytisins, sem ógilti þá ákvörðun með úrskurði 7. október 1997. Byggðu þau kæruna á því, að laga-skilyrði hefði skort fyrir því að neyta forkaupsréttar samkvæmt 30. gr., sbr. 1. gr. jarðalaga, auk þess sem E hefði brotið gegn 10., 11., 12. og 13. greinum stjórnsýslulaga. Ráðuneytið byggði niðurstöðu sína á því, að E hefði ekki virt ákvæði 10. gr. stjórnsýslulaga og að ákvörðunin hefði verið án rökstuðnings og áfátt um efni. Höfðaði E síðan mál til ógildingar á úrskurðinum og taldi, að dómurinn ætti eingöngu að fjalla um þau álitaeefni, sem ráðuneytið hafði byggt á. Héraðsdómur hafnaði kröfum E þegar af þeirri ástæðu, að ekki hefði verið vandað nægilega vel til undirbúnings ákvörðunar um að neyta forkaupsréttar og að öðru leyti með vísan til rökstuðnings í úrskurði ráðherra. Varð ekki annað ráðið af héraðsdómi en að

málið hefði verið tekið til heildarskoðunar. Ósannað var talið, að fullnægjandi upplýsingar hefðu legið fyrir E um það, hvernig M og H hygðust haga búskap sínum. E gat því ekki réttilega metið, hvort sú ákvörðun að neyta forkaupsréttar væri í samræmi við tilgang jarðalaga. Samkvæmt því var ákvörðun E 25. ágúst 1997 um beitingu forkaupsréttar ekki gild. Sjá stjórnýssla. Sératkvæði.	601
Sjá Kaupsamningur.	2180
V og E áttu jörðina Hellu í Steingrímsfirði í óskiptri sameign og stundaði E búskap á jörðinni. Með kaupsamningi og afsali 10. september 1996 seldi E eignarhluta sinni í jörðinni þeim K og S. V taldi sig ekki hafa vitað um söluna fyrr en hún var um garð gengin. V höfðaði mál gegn E og kaupendum jarðarinnar og krafðist ógildingar á kaupsamningnum og að viðurkenndur yrði forkaupsréttur hans að 3/4 hlutum jarðarinnar. Jörðin Hella er lögbýli í skilningi ábúðarlaga og eiga jarðalög við um hana. Ákvæði IV. kafla jarðalaga, sem fjalla um forkaupsrétt að jörðum, varð að skýra í samræmi við tilgang laganna. Samkvæmt 30. gr. jarðalaga eiga sveitarstjórn þess sveitarfélags, sem jörð er í, svo og leiguliði, sem setið hefur jörð í 10 ár hið skemmsta og hyggst taka jörð til ábúðar, forkaupsrétt að henni. V, sem aldrei hafði stundað búskap á jörðinni, átti því ekki forkaupsrétt að henni á grundvelli jarðalaga. Ákvæði 20. kap. Kaupabálks Jónsbókar voru heldur ekki talin veita V forkaupsrétt að þeim eignarhluta í jörðinni, sem deilt var um. Voru E og K og S sýknuð af kröfum V.	3156
Með samningi 2. desember 1994 tók I á leigu hjá Á hf. verslunarhúsnæði á jarðhæð í Hafnarfirði. Leigusamningurinn tók til tveggja afmarkaðra hluta jarðhæðarinnar, en á sömu hæð voru þrír aðrir eignarhlutar, sem voru jafnframt í eigu leigusalans. Í leigusamningnum var tekið fram, að leigutaki hefði forkaupsrétt að húsnæðinu frá og með undirritun samningsins. Hinn 29. desember 1996 gerði dánarbú Ó kauptilboð í einu lagi í alla eignarhluta jarðhæðarinnar, og var gerður skriflegur kaupsamningur um eignina 30. sama mánaðar. Í kaupsamningnum var tekið fram, að kaupanda væri kunnugt um húsaleigusamning I og forkaupsrétt hans, en það væri samkomulag með samningsaðilum, að það væri skilyrði samningsins, að leigjandi félli frá forkaupsrétti sínum, annars félli kaupsamningurinn niður. I fékk eintak af kauptilboðinu 15. apríl 1997 og lýsti því strax yfir, að hann hygðist neyta forkaupsréttar. I fékk síðan afrit kaupsamningsins 1. maí 1997, og tilkynnti með bréfi 2. sama	

mánaðar, að hann myndi nýta sér forkaupsrétt sinn. Seljandi svaraði með símskeyti 9. maí og tók fram, að kaupsamningurinn væri fallinn úr gildi, þar sem I væri ekki reiðubúinn að falla frá forkaupsrétti sínum. I höfðaði síðan mál gegn Á hf. og krafðist viðurkenningar á forkaupsrétti sínum að þeim eignarhlutum, sem hann hafði á leigu, og að Á hf. yrði gert að gefa út afsal til sín fyrir eignarhlutum gegn greiðslu á þeim í samræmi við greiðslukjör kaupsamnings 30. desember 1996. Til vara krafðist hann þess, að Á hf. yrði gert að gefa út afsal til sín fyrir öllum eignarhlutum á jarðhæð gegn greiðslu í samræmi við greiðsluskilmála kaupsamningsins. Boð I um gagngjald var ekki sett fram með svo ákveðnum hætti, að fullnægt væri fyrir mælum d-liðar 1. mgr. 80. gr., sbr. 4. mgr. 114. gr. laga nr. 91/1991 til þess að efnisdómur yrði lagður á kröfur hans um skyldu Á hf. til að gefa út afsal, og var þeim kröfum vísað í heild frá héraðsdómi. I var boðinn forkaupsréttur með afhendingu tilboðsins 15. apríl 1997. Í tilboðinu var ekki getið um það, að loforð tilboðsgjafans eða samþykki móttakanda þess væri háð því, að I félli frá forkaupsrétti. Af þeim sökum var lítið svo á, að aðrir skilmálar um kaupin gætu ekki bundið I en þeir, sem kauptilboðið bar með sér eða leiddu af almennum reglum. Gat Á hf. því ekki borið fyrir sig, að kauptilboðið hefði verið háð þeim skilmála, sem kom fram í skriflegum kaupsamningi. Var fallist á kröfu I um viðurkenningu á forkaupsrétti hans að eignarhlutum, sem hann hafði á leigu með þeim skilmálum, sem greindi í kauptilboði dánarbús Ó.

3771

Forsjá

M og K stofnuðu til sambúðar í mars 1993 og eignuðust son 12. maí 1994.

Þann 1. desember 1994 var sambúð þeirra skráð. Þau slitu sambúð haustið 1995 og sömdu á þann veg, að barnið yrði hjá þeim til skiptis þannig, að af hverjum 14 dögum hefði M barnið 5 daga. M höfðaði mál í ársbyrjun 1996 og krafðist forsjár drengsins. Drengurinn var verulega heyrnarskertur frá fæðingu og þarfnadist meiri umönnunar en almennt gerist um börn. Héraðsdómur óskaði álits sálfræðings um hagi foreldra og barnsins, og var niðurstaða hans sú, að drengurinn hefði sérstaka þörf fyrir aga og skipulag og stöðugleika. Í lífi sínu og að þau atriði féllu vel að skapgerð M, og mælti hann með því, að honum yrði veitt forsjá barnsins. Héraðsdómur, sem skipaður var sérfróðum meðdómendum, taldi ljóst, að báðir foreldrar hefðu ríka hæfileika, sem barnið þyrfti á að halda til að

tryggja örugga og góða framtíð, og að ekki væri síður þörf á að leggja áherslu á, að honum yrði sýnd ást og umhyggja. Taldi meiri hluti héraðsdóms, að það væri drengnum fyrir bestu, að K fengi forsjá hans. Fyrir Hæstarétti kom fram, að K væri flutt til Belgíu til náms og hefði hafið sambúð með þarlandum manni. Voru lagðar fram upplýsingar um belgískan skóla fyrir heyrnarskert börn, sem drengurinn myndi ganga í. Hæstiréttur taldi, að báðir foreldrar væru hæfir til að hafa forræði sonarins og annast uppeldi hans. Fyrir lá, að K hafði annast soninn meira en M, meðal annars vegna veikinda hans í frumbersku, og ekki var annað séð en að hún væri jákvæð varðandi umgengni hans við M. Féllst Hæstiréttur á það með héraðsdómi, að það myndi verða barninu fyrir bestu að hlíta forsjá móðurinnar.

525

K, fædd 1977, og M, fæddur 1974, kynntust 1992 og hófu sambúð ári síðar á heimili foreldra M. Þau eignuðust dóttur í nóvember 1993. Sambúðarslit urðu milli þeirra í nóvember 1995, og varð samkomulag milli þeirra um, að barnið dveldist í hálfan mánuð í senn hjá hvoru þeirra. M höfðaði mál og krafðist forsjár telpunnar. Með dómi héraðsdóms 12. maí 1997 var M fengin forsjá telpunnar. Þá sömdu aðilar um það, að barnið dveldist hjá M en K fengi það til sín aðra hvora helgi frá fimmtudegi til sunnudags og að auki eitt síðdegi í hverri viku. M bjó með barnið hjá foreldrum sínum, en K var komin í sambúð með öðrum manni. Báðir foreldrar voru taldir hæfir til að fara með forsjá telpunnar, og gott samkomulag hafði verið um umgengni barnsins við K eftir sambúðarslit foreldranna. Við úrlausn málsins var sérstaklega litið til þess, að barnið hafði átt öruggt skjól á heimili föður síns og föðurforeldra frá fæðingu. Var talið, að það hefði minnsta röskun í för með sér fyrir barnið, að það dveldist áfram á heimili M. Var héraðsdómur staðfestur í Hæstarétti.

666

Sjá Innsetning.

726

K og M gengu í hjúskap 1985 og eignuðust dóttur 7. nóvember 1987. Þau fengu leyfi til skilnaðar að borði og sæng 25. janúar 1995 og sömdu á þann veg, að forsjá dóttur þeirra yrði hjá K. Í júní 1995 höfðaði M mál gegn K og krafðist forsjár telpunnar. Matsmenn voru dómkvaddir til að meta hæfni aðila með tilliti til forsjár barnsins. Með úrskurði Héraðsdóms Reykjavíkur 3. júní 1996 var M veitt forsjá telpunnar til bráðabirgða þar til endanlegur dómur gengi í forsjármálinu. Þótti ljóst að þeim gögnum, sem fyrir lágu, að áfengisneysla K ætti stóran þátt í að skapa telpunni öryggisleysi og kvíða.

K fór í áfengismeðferð í júní og júlí 1996, en M fullyrkti að aftur hefði sótt í fyrra horf varðandi áfengisneyslu hennar. Dómkvaddir voru 3 sálfræðingar til að meta yfirmati uppeldisaðstæður foreldra og tengsl telpunnar við þá. Báðir foreldrar voru taldir geta verið hæfir til að fara með forsjá telpunnar. Engin ný gögn voru lögð fyrir Hæstarétt því til staðfestingar, að K hefði markvisst haldið sig frá áfengi frá miðju ári 1996. Telpa hafði dvalist hjá M í tæp tvö ár. Að áliti allra matsmanna, sem komið höfðu að málinu, var það eindreginn vilji telpunnar að búa áfram hjá föður sínum. Talið var, að hagsmunir barnsins af öryggi og festu í fjölskyldulífi leiddu til þeirrar niðurstöðu, að breyting á ákvæði skilnaðarsamningsins um forsjá hefði verið og væri réttmæt. Var M því dæmd forsjá telpunnar.

1315

K og M, sem gengu í hjúskap 1986 eftir að hafa verið í sambúð í 7 ár, fengu skilnað að borði og sæng í desember 1995. Þau áttu 4 börn, fædd 1983, 1985, 1988 og 1990. Við skilnaðinn sömdu þau um að hafa sameiginlega forsjá barnanna, þannig að börnin skyldu vera í umsjá K en M hefði frjálsa umgengni við börnin. K torveldaði mjög umgengni barnanna við föður sinn og lagðist gegn henni í orði og verki, og fór svo, að M krafðist forsjá allra barnanna. Samkvæmt álitsgerðum sálfræðinga voru báðir foreldrar hæfir sem uppalendur og fram kom, að börninildu rýmri umgengni við föður sinn og að móðirin hefði takmarkað umgengnina meira en börninildu. Taldi héraðsdómur, þar sem sæti áttu tveir sérfróðir meðdómendur, að hagsmunum og þörfum barnanna yrði best borgið, ef M yrði falin forsjá þeirra allra. Fyrir Hæstarétti kom fram, að nokkur óvissa virtist ríkja um hagi K og búsetu í næstu framtíð og jafnframt, að M hafði fest kaup á íbúð í sama hverfi og börnin höfðu búíð í, en K hafði selt fasteign sína í hverfinu. Varð héraðsdómur staðfestur.

2467

Sjá Matsgerð.

2702

Framkröfu

Sjá Skuldabréf.

3798

Framsäl boðs

Sjá Stimpilgjald.

1537

Framsäl kröfu

Með áritun Héraðsdóms Reykjavíkur á stefnu 23. maí 1995 var Á ásamt H meðal annarra dæmd til að greiða Landsbanka Íslands skuld

samkvæmt þremur víxlum, sem Á gaf út og sameignarfélag í eigu H og annars manns áþekkti. H greiddi þessa skuld og framseldi J kröfu sína. J höfðaði mál gegn Á til greiðslu þeirrar kröfu. Framan- greindri áritun á stefnu hafði ekki verið hnekkð með endurupptöku málsins samkvæmt XXIII. kafla eða XXVI. kafla laga nr. 91/1991. Í þessu máli gat Á ekki borið fyrir sig, að stefna í fyrra málinu hefði ekki verið henni réttilega birt eða að aðrir formgallar hefðu verið á því máli. Á hafði hvorki borið brögður á framsal kröfunnar til J né sannað að hún væri greidd. Var Á því dæmd til að greiða kröfuna.	2484
Sjá Lögmenn.	2963

Frádráttarheimild

Sjá Skattar.	3651
-------------------	------

Frávísun

Einkamál

Frávísunarkröfu hafnað

Sjá Varnarþing.	263
V, varnaraðili, lagði fram kröfu um breytingu á ákvörðun sýslumannsins í Hafnarfirði upphaflega fyrir Héraðsdóm Reykjaness með bréfi 14. ágúst 1997. Mál af því tilefni var þingfest 16. október 1997 en felld niður vegna útivistar V í þinghaldi 13. nóvember sama ár. V beindi málinu á ný til héraðsdóms með bréfi 18. sama mánaðar og var það þingfest 10. desember 1997. VM, sóknaraðili, krafðist þess í héraði, að málinu yrði vísað frá dómi, þar sem ekki væri heimilt samkvæmt XIII. kafla laga nr. 90/1991 að leggja mál þetta fyrir dóm öðru sinni eftir að fyrra mál hefði verið felld niður vegna útivistar. Héraðsdómari hafnaði þessari kröfu. Fyrir Hæstarétti krafðist VM enn frávísunar frá héraðsdómi. Dæmt var, að með ákvæðum XIII. kafla laga nr. 91/1991 væri ekki vikið frá þeirri meginreglu að leggja megi nýtt einkamál fyrir héraðsdóm í framhaldi af því að fyrra mál um sama sakarefni sé felld niður, og var ekki fallist á kröfu VM um að málinu yrði vísað frá héraðsdómi.	560
O krafðist frávísunar máls, sem var höfðað gegn honum. Taldi hann fyrir- kall í stefnu haldið verulegum annmörkum, sem leitt hefðu til þess, að útivist varð af hans hálfu er málið var þingfest. Stefnan uppfyllti ekki kröfur i-liðar 1. mgr. 80. gr. laga nr. 91/1991. Talið var, að við fyrirkall til manna í stefnu um að mæta á dómþingi Héraðsdóms Reykjavíkur tíðkaðist almennt að nefna dómhúsið við Lækjartorg, án þess að staðsetning við götu eða götunúmer fylgdi. Þótt slíkri lýsingu í stefnu hefði vegna mistaka fylgt viðbót um húsnúmer,	

sem ekki var til í Reykjavík, var ekki fallist á, að það hefði verið til þess fallið að villa svo um fyrir aðaláfrýjanda, að hann hefði af þeim sökum ekki mátt gera sér grein fyrir hvar þingstaðinn væri að finna. Var kröfu O um frávísun hafnað. 2951

Frá héraðsdómi

Sjá Nauðungarsala.	347, 1949, 3144
Sjá Dánarbússkipti.	1131
Sjá Vanreifun.	1204
Sjá Óvígð sambúð.	2856, 4167
Sjá Höfundarréttur.	3238
Sjá Nauðungarsala.	3448
Sjá Vátrygging.	3478
Sjá Skaðabætur.	4117

Frávísun frá héraðsdómi að hluta

Sjá Gjaldþrotaskipti.	1602, 1745
S kærði til Hæstaréttar úrskurð Héraðsdóms Reykjavíkur, sem staðfesti ákvörðun sýslumanns um að hafna mótmælum R gegn frumvarpi til úthlutunar á söluverði fasteignahluta S. S krafðist þess, að frumvarpi sýslumanns yrði breytt þannig, að Þ ehf. fengi ekkert í sinn hlut vegna veðna veðkröfu á 1. veðrétti og heldur ekki af kröfu samkvæmt skuldabréfi á 2. veðrétti. Þá krafðist S þess, að hafnað yrði kröfum R. Ekki varð séð, að S hefði gert athugasemdir við frumvarp sýslumanns fyrr en á dómþingi 13. febrúar 1998. Mótmæli hans komu því ekki fram fyrir sýslumanni, svo sem nauðsynlegt var samkvæmt 1. mgr. 52. gr. laga nr. 90/1991. Kröfur varðandi úthlutun til Þ ehf. komust því ekki að í málinu og var vísað sjálfkrafa frá héraðsdómi. Sjá Nauðungarsala.	1949
Sjá Dómkvaðning matsmanna.	2319
Sjá Skaðabætur.	2340, 3389
Sjá Lausafjárkaup.	3181
Sjá Forkaupsréttur.	3771
Sjá Almennatryggingar.	3975
Sjá Tómlæti.	4361

Frá Hæstarétti

Sjá Áfrýjunarfrestur.	154
Sjá Kærufrestur.	1561, 2304, 3047
Sjá Kæruheimild.	1686

- A sf. höfðaði mál á hendur J til heimtu kröfu um þóknun fyrir lögmannsþjónustu. Með úrskurði Héraðsdóms Reykjavíkur var málinu vísað frá dómi án kröfu. J skaut málinu til Hæstaréttar og krafðist þess, að úrskurðurinn yrði felldur úr gildi. Í lögum nr. 91/1991, b, c, d og e lið 1. mgr. 105. gr., er byggt á þeirri meginreglu, að stefndi í einkamáli njóti ekki lögvarins réttar til að krefjast efnisdóms í máli, heldur verði hann að sæta því að það verði meðal annars felld niður. Þessi regla kemur í veg fyrir það, að stefndi geti leitað endurskoðunar á úrskurði um frávísun máls til að fá honum hnekkt. J var því ekki talinn hafa lögvarða hagsmuni af því að hinn kærdi úrskurður yrði felldur úr gildi. Þar sem A sf. kærdi ekki úrskurðinn fyrir sitt leyti, var málinu vísað frá Hæstarétti. 1793
- Með úrskurði Héraðsdóms Reykjaness 24. júní 1998 var tekin til greina krafa G um að honum yrði heimilt að láta bera A út úr íbúð í húsinu Á með beinni aðfarargerð. A kærdi úrskurðinn til Hæstaréttar. Þar kom fram, að útburðargerð hafði farið fram í samræmi við hinn kærða úrskurð 3. júlí 1998 og G afhent umráð húsnæðisins. Samkvæmt því var A ekki talin hafa lengur réttarhagsmuni af því, að úrskurðurinn kæmi til endurskoðunar, og var málinu vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti. 2694
- Með úrskurði Héraðsdóms Reykjavíkur 6. ágúst 1998 var tekin til greina krafa Ó um að honum yrði heimilt að fá S og R borin út af jörð á Kjalarnesi með beinni aðfarargerð. S og R kærðu úrskurðinn til Hæstaréttar. Þar kom fram, að krafa Ó um útburðargerð hafði verið tekin fyrir 18. ágúst og að lögmaður S og R hafði afhent lögmanni Ó lykla að húsum á jörðinni og í kjölfarið veitti fulltrúi sýslumanns Ó umráð fasteignarinnar. S og R höfðu því ekki lengur réttarhagsmuni af því, að hinn kærdi úrskurður kæmi til endurskoðunar og var málinu vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti. 2714
- Með úrskurði Héraðsdóms Norðurlands eystra 7. ágúst 1998 var tekin til greina krafa R ehf. um að honum yrði heimilað að fá N borna út úr húsi á Akureyri með beinni fógetagerð. N kærdi úrskurðinn til Hæstaréttar. Fram kom, að krafa T ehf. um útburðargerð í samræmi við niðurstöðu hins kærða úrskurðar var tekin fyrir 3. september 1998, og lýst N því þá yfir, að hún yrði tilbúin til að skila T ehf. húsnæðinu eftir um tvær klukkustundir. Fulltrúi sýslumanns veitti þá T ehf. umráð húsnæðisins og N afhenti lykla að húsnæðinu. N hafði því ekki lengur réttarhagsmuni af því að hinn kærdi úrskurður kæmi til endurskoðunar, og var málinu vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti. 2748
- R hf. þingfesti mál á hendur P ehf. 15. apríl 1997. Í þinghaldi 9. janúar

1998 þingfesti Þ ehf. gagnsök í málinu. R hf. krafðist þess, að gagnsökinni yrði vísað frá dómi og fór fram munnlegur málflutningur um þá kröfu 3. júní 1998. Var bókað í þingbók, að lögmonnum aðila yrði tilkynnt um hvenær úrskurður yrði kveðinn upp um frávisunarkröfuna. Úrskurður var kveðinn upp um frávisun gagnsakar 24. júní 1998, og var ekki mætt af hálfu R hf. Krafðist Þ ehf. þess þá, að málið yrði fellt niður vegna útivistar R hf., og féllst héraðsdómari á þá kröfu með ákvörðun, sem var færð í þingbók. R hf. kvaðst ekki hafa verið kunnugt um þinghaldið 24. júní og hefði málið verið ranglega fellt niður vegna útivistar og kærdi til Hæstaréttar. Héraðsdómari kvað ekki upp úrskurð um, að mál R hf. gegn Þ ehf. yrði fellt niður, heldur tók hann um það ákvörðun, sem var færð í þingbók. Samkvæmt ótvíræðu orðalaga í upphafi 1. mgr. 143. gr. laga nr. 91/1991 eru það eingöngu úrskurðir héraðsdómara um nánar tilgreind efni, sem geta sætt kærur til Hæstaréttar, en ekki ákvarðanir hans um þau. Var málinu vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti.

.....	3326
Sjá Málskostnaðartrygging.	3364
Kæruheimild.	4089, 4450, 4509
Sjá Málsástæður.	4487

Frávísunarúrskurður felldur úr gildi

Bú E var tekið til gjaldþrotaskipta 25. mars 1996. Frestdagur við skiptin var 29. nóvember 1995. E átti tvær landspildur í Mosfellsbæ, og hvíldu sex skuldabréf tryggð með veði á landinu. Protabúið krafðist riftunar á veðrétti S, sem var eigandi eins skuldabréfsins. S var móðir E, og hafði hún fengið skuldabréfið í desember 1994 sem greiðslu á láni, er hún hafði veitt E. Kröfulýsingarfresti í protabúi E lauk 16. júní 1996, og var ekki lýst kröfum með veðrétti í umræddri landspildu. E mætti til skýrslutöku hjá skiptastjóra 7. nóvember 1996 og þann 19. mars 1997 boðaði skiptastjóri til fundar til að leita afstöðu kröfuhafa til höfðunar riftunarmála. Var stefna í málinu gefin út 5. maí 1997. Héraðsdómur vísaði málinu frá dómi þar sem sex mánaða frestur til málshöfðunar samkvæmt 1. mgr. 148. gr. laga nr. 21/1991 hefði verið liðinn er stefna í málinu var birt, en ljóst þótti, að skiptastjóri hafi átt þess kost að gera riftunarkröfuna fyrir 6. nóvember 1996. Hæstiréttur taldi, að skiptastjóri hefði ekki haft nægar upplýsingar til að gera kröfu á hendur S um riftun á veðréttinum fyrr en að fenginni skýrslu E 7. nóvember 1996.

Pann dag hafi því sex mánaða frestur til málshöfðunar hafist. Málið var því höfðað innan frestsins með birtingu héraðsdómsstefnu 6. maí, og var úrskurðurinn felldur úr gildi og lagt fyrir héraðsdómara að taka málið til efnismeðferðar.	36
Svipað mál og að framan.	41
S höfðaði mál gegn Ó og R til greiðslu skuldar og viðurkenningar á lögveðsrétti í eignarhlut þeirra, neðri hæð hússins nr. 9 við H-götu, en S var eigandi efri hæðar hússins. Þak hússins lak og lá eignarhluti S undir skemmdum. S fékk byggingatæknifræðing til að athuga þakið og gera kostnaðaráætlun. Ó vildi hafa viðhald og kostnað í lágmarki og bíða með framkvæmdir. S réðst þá einn í framkvæmdir til að koma í veg fyrir frekari skemmdir og óþægindi í samræmi við ákvæði 38. gr. laga nr. 26/1994. Héraðsdómur, sem skipaður var sérfróðum meðdómendum, vísaði málinu frá ex officio, þar sem talið var, að S hefði borið að fá dómkvadda matsmenn til þess að meta þörf og umfang þeirra úrbóta, er ráðast skyldi í á þakinu, auk þess sem staðfesta bæri réttar hlutfallstölur eignaskiptingar. Hæstiréttur taldi hvorugt þessara atriða þess eðlis, að þau hindruðu það, að efnisdómur yrði lagður á málið. Var því hinn kærði úrskurður felldur úr gildi og lagt fyrir héraðsdóm að taka málið til efnismeðferðar á ný.	323
M lánaði J veð í fasteign sinni til tryggingar láni, sem J tók hjá lífeyrissjóði. Þegar fasteign M var seld í desember 1994 var J beðinn um að aflétta láninu af fasteigninni. J varð ekki við beiðninni og M neyddist til að greiða skuld stefnda við lífeyrissjóðinn. M höfðaði mál gegn J til greiðslu skuldarinnar, J krafðist frávísunar. Héraðsdómur féllst á frávísunarkröfu J og taldi málatilbúnað M fela í sér brýnt brot gegn 80. gr. laga nr. 91/1991, staflíðum e og f. Nokkur ný gögn voru lögð fyrir Hæstarétt. Meðal þeirra var afrit bréfs sýslumanns til J 4. janúar 1995, þar sem sagði, að með bréfinu fylgdi skuldabréf það, sem um ræddi í málinu, en J lagði skuldabréfið ekki fram í málinu. Hæstiréttur taldi ekki þá annmarka vera á málatilbúnaði M að vísa bæri málinu frá héraðsdómi. Var hinn kærði úrskurður felldur úr gildi og lagt fyrir héraðsdómara að taka málið til efnisúrlausnar.	337
Þ og S seldu N sf. skip sitt 27. mars 1995 með áskilnaði um, að veiðiheimildir fylgdu ekki við söluna. Þeir höfðuðu mál gegn A og G persónulega og f.h. sameignarfélags þeirra, N sf., og kröfðust bóta vegna verðmætis viðbótaraflahlutdeildar, sem hafði verið úthlutað	

skipinu í ágúst 1996 við afnám svokallaðrar línutvöföldunar. Þ og S töldu sig eiga rétt til viðbótaraflahlutdeildarinnar, en hún hafði verið ákveðin með tilliti til veiðireynslu skipsins frá þeim tíma, sem það tilheyrði þeim. Héraðsdómur taldi vanta upplýsingar um viðbótaraflahlutdeild, sem var úthlutað nýju skipi Þ og S, hvernig sú aflahlutdeild hefði verið fundin og hverju hefði þar munað, ef hún hefði verið reiknuð eftir veiðireynslu á eldra skipi þeirra, þegar það var enn í eigu þeirra. Taldi héraðsdómari ekki vera skilyrði til þess að fjalla um fjárkröfur þeirra og vísaði málinu sjálfkrafa frá dómi. Í dómi Hæstaréttar sagði, að héraðsdómari hefði átt kost á að beina til aðila að afla þeirra upplýsinga, sem þörf væri talin á, eftir dómtöku málsins með þeim hætti, sem um ræðir í 104. gr. laga nr. 91/1991. Hinn kærði úrskurður var því felldur úr gildi og lagt fyrir héraðsdómara að taka málið til efnismeðferðar.

386

Sjá Lögræði.

550

Sjá Ómerking.

1157

V seldi Þ bifreið sína á 1.300.000 krónur og fékk greitt með peningum 525.000 krónur og eftirstöðvar, 775.000 krónur, með annarri bifreið. Í ljós kom, að vél þeirrar bifreiðar var biluð, og var hún seld á nauðungarsölu hæstbjóðanda á 350.000 krónur. V höfðaði mál gegn Þ til greiðslu efndabóta. Héraðsdómur vísaði málinu frá dómi ex officio, þar sem ekki lá fyrir matsgerð dómkvadds matsmanns um bilunina. Í ljós var leitt, að sá, sem keypti bifreiðina við nauðungarsöluna, lét taka vélina úr henni og gera við hana, þannig að mati yrði ekki komið við. V lagði fram gögn frá þeim, sem gerði við bifreiðina ásamt öðrum gögnum. Var málið ekki talið svo vanreifað að frávísun varðaði, og var hinn kærði úrskurður felldur úr gildi og lagt fyrir héraðsdómara að taka málið til efnismeðferðar.

1938

Ákæra. 2286, 2290, 2292, 2294

G höfðaði mál gegn M til innheimtu kröfu um endurgjald fyrir þjónustu. Héraðsdómari vísaði málinu frá dómi með vísan til e-liðar 1. mgr. 80. gr. laga nr. 91/1991. Í dómi Hæstaréttar sagði, að í stefnu kæmi glöggæt fram, að dómkröfur styddust við einn reikning, sem lagður var fram við þingfestingu málsins og varð greinilega séð í hverju dómkröfur væru fólgnar, svo og hvernig þær væru sundurliðaðar og rökstuddar. Var því ekki fallist á, að lýsing dómkröfu í stefnu væri vanreifðuð. Í hinum kærða úrskurði sagði meðal annars, að dómari teldi, að lýsing kröfu í stefnu væri röng að hluta til eða að öllu leyti. Hér var um efnisatriði að ræða en ekki formgalla, sem leiddi til frá-

vísunar. Þegar litið var til gagna málsins í heild var talið, að dómari gæti tekið efnislega afstöðu í málinu og væru ekki efni til að vísa því frá dómi, hvorki eftir kröfu aðila né af sjálfsdáðurm.

F ehf. og M hf. gerðu með sér ódagsett samkomulag um prentun bóka, að því er ætla má í árslok 1993. F ehf. taldi M hf. hafa vanefnt samkomulagið og höfðaði mál gegn M hf. Með dómi Hæstaréttar 18. september 1997 var því máli vísað frá héraðsdómi. Var meðal annars vísað til þess, að annar kröfuliður F ehf. hefði verið í andstöðu við meginforsendur matsgerðar frá 10. september 1997, sem F ehf. benti á öðrum þræði til stuðnings kröfuliðnum. Þá var einnig vísað til þess, að hinn kröfuliðurinn væri vanreifaður. F ehf. höfðaði nýtt mál gegn M hf. og studdi kröfur sínar við umrædda matsgerð. Var talið, að með því hefði F ehf. bætt nægilega úr þeim annmörkum, sem leiddu til frávísunar fyrra málsins til þess að fella mætti efnisdóm á það. Í dómi Hæstaréttar frá 18. september 1997 var niðurstaða um frávísun málsins jafnframt reist á því, að F ehf. hefði hvorki leitt í ljós, að aðilarnir hefðu byggt á nánar tilteknum skilningi á vissum atriðum í orðalagi samkomulags þeirra né aflað gagna um venju í því sambandi í viðskiptum um prentun bóka. Nú lágu aftur á móti fyrir gögn um þetta atriði, sem nægðu til þess að fella mætti efnisdóm á það. Var frávísunarúrskurður héraðsdóms því felldur úr gildi.

2440

3821

Frávísunarúrskurður staðfestur

S höfðaði mál gegn íslenska ríkinu og Lyfjaverðsnefnd og krafðist þess meðal annars, að kveðið yrði með dómi á um, að heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra væri skaðabótaskyldur gagnvart sér vegna félagsmanna sinna á því tjóni, sem þeir hefðu nú þegar beðið og mundu koma til með að bíða sem afleiðing af hinni umstefndu ólögmetu ákvörðun Lyfjaverðsnefndar 22. nóvember 1996. Stefndu kröfðust frávísunar málsins og byggðu meðal annars á því, að S gæti ekki haft uppi bótakröfu á grundvelli 3. mgr. 25. gr. laga nr. 91/1991. Málið var upphaflega höfðað af Félagi íslenskra stórkaupmanna. Þótti krafan um ógildingu á ákvörðun Lyfjaverðsnefndar samrýmast vel hlutverki félagsins og tilgangi, þótt sú hagsmunagæsla, sem fælist í kröfu um viðurkenningu á skaðabótaábyrgð vegna félagsmanna ætti sér hins vegar ekki beina stoð í lögum félagsins. Talið var, að úrlausn um bótaábyrgð og greiðslu skaðabóta væru svo tengdar, að gera yrði þá kröfu, að sá, sem krefðist viður-

kenningar á bótaábyrgð, hefði forræði á skaðabótakröfunni í heild og gæti þar með höfðað mál til greiðslu skaðabóta. Þar sem ljóst þótti, að S gæti ekki í eigin nafni gert kröfu um greiðslu skaðabóta vegna félagsmanna sinna, var honum heldur ekki unnt að krefjast dóms um afmarkaðan hluta skaðabótakrafnanna. Það þótti ekki samrýmast tilgangi félagsins að gæta þeirra hagsmuna, sem felast í kröfu um, að skorið verði úr um skaðabótaábyrgð heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra gagnvart ótilgreindum félagsmönnum S. Var því ekki talið, að höfðun málsins fullnægði skilyrðum 3. mgr. 25. gr. laga nr. 91/1991. Þá var málatilbúnaður S ekki í samræmi við d- og e-liði 1. mgr. 80. gr. laga nr. 91/1991. Var þessari kröfu S vísað frá dómi.

18

E höfðaði mál gegn íslenska ríkinu með stefnu þingfestri 4. september 1997 til greiðslu á 7.593.832,67 krónum. Hún lýsti málsatvikum svo í stefnu, að hún hafi átt „ábótareikning“ í Útvegsbanka Íslands og hafi innstæðan þar numið framangreindri fjárhæð 28. september 1987, en þann dag hafi starfsmenn bankans tekið traustataki alla þá fjárhæð og notað hana í eigin þágu bankans. Lýsing E á máls-
ástæðum og atvikum í stefnu var svo áfátt, að eigi voru uppfyllt skilyrði e-liðar 1. mgr. 80. gr. laga nr. 91/1991 og var málinu vísað frá héraðsdómi.

67

Eigendur tveggja jarða á Langanesi, Norður Þingeyjarsýslu, höfðuðu mál gegn bandarískum stjórnvöldum og varnarliði Bandaríkjanna á Íslandi og íslenska ríkinu og kröfðust þess, að þau yrðu dæmd til þess að afla sér heimilda með samningum til afnota fyrir geymslu á hernaðarúrgangi og öðru mannvirkjarusli á landareign þeirra. Þeir kröfðust þess einnig, að heimildum yrði viðhaldið á meðan afnot varnarliðsins færu fram og þar til fullkomin hreinsun hefði verið framkvæmd á úrgangi og þeim í framhaldi af því bættur sá skaði, sem þeir hefðu orðið fyrir. Ekki var mætt í málinu af hálfu bandarískra stjórnvalda og varnarliðsins. Landsvæði það, sem hér um ræðir, var tekið á leigu af íslenskum stjórnvöldum til afnota fyrir varnarliðið, en í 2.gr. varnarsamnings milli Íslands og Bandaríkjanna frá 5. maí 1951 var kveðið svo á, að Ísland myndi afla heimildar á landsvæðum og gera aðrar nauðsynlegar ráðstafanir til þess að í té yrði látin aðstaða samkvæmt samningnum, og að bandarískum stjórnvöldum bæri ekki að greiða gjald fyrir það. Bandarísk stjórnvöld skiluðu landinu aftur til íslenska ríkisins með samningi 7. júlí 1970. Þar var tekið fram, að íslenska ríkið tæki við landinu og

mannvirkjum og endurbótum, sem þar væru, en því jafnframt lýst yfir af hálfu íslenska ríkisins, að það falli sjálft frá öllum kröfum gagnvart Bandaríkjunum og fyrir hönd þegna sinna, sem kunni að rísa vegna afnota varnarliðsins af landsvæðinu. Með vísan til þessa svo og úrlendisréttar, sem bandarísk stjórnvöld njóta, vísaði héraðsdómari málsókninni frá af sjálfsdáðum á hendur bandarískum stjórnvöldum. Þetta var staðfest í Hæstarétti með þeirri athugasemd, að í varnarsamningnum væru engin ákvæði um það, að bandarísk stjórnvöld eða varnarlið Bandaríkjanna á Íslandi skyldu sæta lögsögu íslenskra dómstóla um ágreining, er að slíku kunni að lúta, og reglur í alþjóðalögum leiði heldur ekki til þeirrar niðurstöðu. Íslenska ríkið krafðist frávísunar, m.a. á því að kröfugerðin færi í bága við ákvæði d- og e-liðar 80. gr. laga nr. 91/1991. Dæmt var, að kröfugerðin væri svo óljós og óákveðin, að ekki væri unnt að fallast á hana, og var málinu á hendur íslenska ríkinu einnig vísað frá dómi.

374

F ehf. höfðaði mál gegn D ehf. til greiðslu á 19.347.645 krónum, sem sagðar voru vegna úttekta á viðskiptamannareikningi. Úttektirnar voru yfir 220 talsins, og var efni þeirra að engu lýst né getið um samanlagða fjárhæð þeirra, sem var ekki sú sama og dómkrafan. Þá var ekki gerð grein fyrir samanlögðum innborgunum, hvorki í dómkröfunni sjálfri né annars staðar í stefnu. Stefnandi lagði fram öll fylgiskjöl viðskiptareiknings stefnda, 660 að tölu, án nokkurrar úrvinnslu, þótt sýnilegt væri, að flest þeirra vörðuðu að engu leyti málið. Allur málalíbúnaður stefnanda var talinn vera í andstöðu við grunnreglur einkamálaréttarfars um skýran og glöggan málalíbúnað, sem ákvæði 80. gr. laga nr. 91/1991 eru reist á, og var málinu vísað frá dómi ex officio. Var það staðfest í Hæstarétti.

465

S ehf. höfðaði mál gegn íslenska ríkinu, Í, og krafðist þess, að úrskurður skattstjórans í Norðurlandsumdæmi vestra um endurákvörðun virðisaukaskatts yrði felldur úr gildi. Í krafðist frávísunar, þar sem yfirsattanefnd hefði ekki úrskurðað um skattskyldu eða skattfjárhæð, sbr. 5. mgr. 29. gr. laga nr. 50/1988. Sú meginregla, að réttarágreiningur verði borinn undir endanlegan úrskurð dómstóla, var ekki talin standa því í vegi, að löggjafinn fæli meðferð mála sérstökum úrskurðaraðila, svo sem yfirsattanefnd, áður en til meðferðar fyrir dómstólum kæmi, enda komi það fram í skýrum orðum laga. Var það ekki talið raska þeim rétti til að bera mál undir dóm-

stóla, sem tryggður er með 70. gr. stjórnarskrárinnar. Lagaákvæðið var skýrt og ótvírætt, og var málinu vísað frá héraðsdómi.	829
Sjá Res Judicata.	1556, 4096
Sjá Ákærvald.	2299
Sjá Vanreifun.	2670
Sjá Stjórnvöld.	2821
Á árinu 1993 ákváðu Á og J að kaupa hlutafélagið P. Samkomulag varð um, að Á og J ættu sinn hvorn helminginn í félaginu. Á keypti allt hlutaféð og var gert ráð fyrir, að J keypti helming hlutafjár af Á. J greiddi hins vegar aldrei inn hlutafé í félagið. Í október 1993 keypti félagið vörubifreið, sem J sá um að starfrækja, en Á sá um útgáfu reikninga og almennan rekstur. Félagið var í rekstri árin 1993 og 1994 en árið 1995 var rekstur nánast lagður af. Í desember 1995 var endurlagður virðisaukaskattur á félagið vegna sölu vörubifreiðarinnar. Í ljós kom, að J hafði 1. júní 1995 selt bifreiðina til sjálfs sín. P ehf. höfðaði mál gegn J til greiðslu skaðabóta. Margt var óljóst um skuldaskil aðila. Pótti skaðabótakrafa P ehf. ekki nægilega skýrt reifuð til þess að unnt væri að leggja dóm á hana. Var henni vísað frá dómi án kröfu.	4457
Sjá Óðalsréttur.	4569

Opinber mál

Frávísun frá héraðsdómi

M var ákærður fyrir að hafa ekki staðið skil á virðisaukaskatti, sem hann hefði innheimt á árunum 1994 og 1995, samtals 8.908.689 krónur. Á árinu 1995 greiddi M 16.500.000 krónur til sýslumannsins á Ísafirði upp í skuld vegna opinberra gjalda. Fyrir Hæstarétti var af ákærvaldsins hálfu gerð grein fyrir því, hvernig sýslumaður hefði ráðstafað samtals 10.191.828 krónum af innborgunum M til greiðslu á virðisaukaskatti og ýmsum öðrum opinberum gjöldum, en lýst yfir, að ekki væri unnt nema með talsverðri vinnu að afla upplýsinga um það, inn á hvaða skattskuldir afgangur innborgana M gæti hafa runnið. Við meðferð málsins fyrir héraðsdómi var því lýst yfir af hálfu ákærvalds, að viðurkennt væri, að innborgun M 29. desember 1995 hefði með réttu átt að ganga til greiðslu inn á skuld hans vegna virðisaukaskatts, en ekki var við það miðað í ákæru. Samanlagt nam þessi fjárhæð og sú, sem ákærvaldið gat ekki gefið skýringar á, meiru en virðisaukaskattskuldin, sem ákæra laut að. Var

rannsókn málsins svo áfátt, að efnisdómur varð ekki lagður á það, og var því vísað frá héraðsdómi.	1204
Í mars 1997 hófst rannsókn á meintu kynferðisbroti S. Málið var sent ríkissaksóknara til fyrirsagnar, sem með bréfi 29. júlí 1997 lýsti því yfir, að ekki væri krafist frekari aðgerða í málinu af ákærvaldsins hálfu. Í bréfinu var því lýst yfir, að ekki væru efni til að senda S afrit þess, þar sem ákvörðunin byggðist á öðrum ástæðum en vafa um sök hans. Ákæra var síðan gefin út á hendur S 15. janúar 1998. Í greinargerð til Hæstaréttar vísaði ákærvaldið einkum til þess, að S hefði ekki verið tilkynnt ákvörðun um niðurfellingu málsins, og geti því yfirlýsingin í bréfinu 29. júlí 1997 ekki bundið hendur ákærvaldsins um að krefjast þess nú, að S yrði gerð refsing. Í fyrrnefndu bréfi var vísað til 112. gr. laga nr. 19/1991 sem stoð fyrir því að falla frá saksókn. Engin ný gögn höfðu komið fram eftir það í málinu. Ekki var talið unnt að hverfa frá ákvörðun samkvæmt 112, gr. laga nr. 19/1991 um niðurfellingu saksóknar án þess að fram kæmu ný sakargögn. Samkvæmt 114. gr. laga nr. 19/1991 skal ákær-andi, sem tekur ákvörðun um að fella mál niður, tilkynna það sakborningi. Sú afstaða ákærvaldsins að sniðganga fyrirmæli 114. gr. um að tilkynna um ákvörðunina gat ekki veitt meira svigrúm til að breyta henni en ef rétt hefði verið staðið að málum. Var málinu vísað frá héraðsdómi.	2299

Frávísun frá héraðsdómi að hluta

B var gefið að sök að hafa sem sveitarstjóri dregið sér lífeyrissjóðsiðgjald af launum sínum og eiginkonu sinnar og jafnframt bakað Reykhólahreppi ábyrgð á iðgjöldunum með því að eignfæra áður bókfærða iðgjaldaskuld hreppsins við Söfnunarsjóð lífeyrisréttinda á viðskiptareikning sinn hjá hreppnum til lækkunar á eigin viðskiptaskuld og um leið til uppgjörs á bókfærðri skuld hreppsins við lífeyrissjóðinn. Þessum ákærulið var vísað sjálfkrafa frá héraðsdómi, þar sem ekki kom glögg fram hvort átt var við fjárdrátt í þágu ákærða sjálfs eða hreppsins.	583
J var sakfelldur fyrir mörg þjófnaðarbrot. Í héraðsdómi var lagður efnisdómur á bótakröfur fjögurra aðila á hendur J, sem viðurkenndi eina þeirra, en mótmælti öllum öðrum bótakröfum. Í kröfu H var meðal annars krafist bóta vegna muna, sem J hafði ekki gengist við að hafa tekið og ákærða náði ekki skýrlega til. Ósamræmis gætti milli sundurliðunar bótakröfu Á og ákæru og bótakrafa K var ekk-	

istudd viðhlítandi gögnum. Var þessum þremur bótakröfum vísað frá héraðsdómi.	2340
Sjá Skaðabætur.	3389
I höfðaði mál gegn Á hf. og krafðist viðurkenningar á forkaupsrétti í eignarhlutum í fasteign og að gefið yrði út afsal til sín fyrir þeim. Í kröfunum var ekki greint efnislega frá þeim skyldum, sem I var reiðubúinn að taka á sig að endurgjaldi fyrir eignarhlutana umfram það, sem fólst í boði um greiðslu kaupverðs tiltekinnar fjárhæðar og skírskotun til ákvæða kaupsamnings að öðru leyti. Eins og I hafði lagt málið fyrir varð ekki í dómi mælt fyrir um það, hvert endurgjaldið skyldi vera í einstökum atriðum. Skorti þannig á, að boð I um gagngjald væri sett fram með svo ákveðnum hætti, að fullnægt væri fyrir mælum d-liðar 1. mgr. 80. gr., sbr. 4. mgr. 114. gr. lga nr. 91/1991, til þess að efnisdómur yrði lagður á kröfur hans um útgáfu afsals. Var þeim kröfum því vísað frá héraðsdómi. Sjá Forkaupsréttur.	3771
L krafðist meðal annars viðurkenningar á réttmæti álitserðar lækna um örorku hennar og viðurkenningar á rétti hennar til örorkulífeyris á grundvelli þeirrar álitserðar. Tryggingaráði ber að úrskurða í ágreiningsmálum um grundvöll og skilyrði bóta almannatrygginga, sbr. nú 1. mgr. 7. gr. laga nr. 117/1993. Viðurkenningarkröfur L fólu í sér, að Hæstiréttur legði sjálfstætt mat á læknisfræðileg álitamál, sem tryggingaráð hefði ekki tekið afstöðu til. Það var ekki á valdsviði dómstóla, sbr. 1. mgr. 24. gr. laga nr. 91/1991, og var kröfunum vísað frá héraðsdómi.	3975
M vann við byggingu sláturhúss fyrir Kaupfélag Króksfjarðar, K, á árunum 1989 til 1992 og svo aftur í nokkra mánuði 1994. Voru laun M lögð inn á viðskiptareikning hans hjá K. M hætti viðskiptum hjá K vorið 1994. Nýjar færslur voru ekki gerðar á viðskiptareikningi hans fyrr en 31. október 1995. K höfðaði mál gegn M til greiðslu á skuld á viðskiptareikningi hans. Fyrir lágu mánaðarleg reikningsyfirlit K frá 31. janúar 1995 til 31. desember 1996, en samkvæmt fyrsta reikningsyfirlitinu skuldaði M 1.183.928 krónur. Ekki lágu fyrir reikningar eða önnur skjöl um viðskipti málsaðila fyrir 1. janúar 1995. Lá því hvorki fyrir hvenær ætlaðar eldri kröfur K stofnuðust né heldur hvers eðlis þær voru. Kröfur K voru svo vanreifaðar, að þeim var vísað frá héraðsdómi að öðru leyti en því, að sýknað var af hluta þeirra vegna tómlætis. Sjá tómlæti.	4361

Frelsisvipting

Sjá Aðskilnaður sakar.	2033
-----------------------------	------

Frestur

E hélt því fram, að frestur áfrýjanda til þess að bera mál undir dómstóla hefði verið liðinn, þegar málið var höfðað, og krafðist sýknu. Úrskurðarnefnd um upplýsingamál kvað upp úrskurð sinn 24. mars 1997, og var hann birtur 25. mars. Samkvæmt 18. gr. upplýsingalaga nr. 50/1996 skyldi krafa um frestun réttaráhrifa úrskurðar gerð ekki síðar en þremur dögum frá birtingu úrskurðar. Samkvæmt því og með hliðsjón af 8. gr. stjórnisýslulaga nr. 37/1993 byrjaði frestur að líða 26. mars 1997, sem var miðvikudagur fyrir páska. Hinn 1. apríl 1997, þriðjudaginn eftir páska, fór áfrýjandi fram á frestun réttaráhrifa úrskurðarins, og var sú krafa innan frestsins. Degi síðar, 2. apríl, tók úrskurðarnefndin þá ákvörðun að fresta réttaráhrifum úrskurðarins, og var stefna gefin út 8. apríl 1997. Í 18. gr. laga nr. 50/1996 segir, að frestun á réttaráhrifum úrskurðar skuli bundin því skilyrði, að stjórnvald beri málið undir dómstóla innan sjö daga frá birtingu úrskurðar. Ákvæðið var skýrt svo, að sjö daga fresturinn var telinn miðast við þann dag, er ákvörðun var tekin um að fresta réttaráhrifum úrskurðar. Samkvæmt því var málið talið höfðað innan frestsins.	3096
R höfðaði mál 5. mars 1998 gegn S hf. til heimtu bóta vegna meiðsla, sem hún hafði hlotið við árekstur bifreiða. Kröfu sína byggði R á álitserð, sem hún hafði aflað sér hjá sérfræðingi í bæklunarskurðlækningum. Með bréfi 28. mars 1998 leitaði S hf. eftir mati örorkunefndar á varanlegri örorku R af völdum slyssins. Krafðist S hf. þess á dómþingi 28. september 1998, að málinu yrði frestað um óákveðinn tíma þar til mat örorkunefndar lægi fyrir. Félldst héraðsdómari á það, og kærði R úrskurðinn til Hæstaréttar. Tekið var fram, að samkvæmt 1. mgr. 10. gr. laga nr. 50/1993 geti hvort heldur tjónþoli eða sá, sem ábyrgð ber á tjóni, krafist þess, að örorkunefnd láti í té álit sitt. Var fallist á það með S hf., að álit örorkunefndar gæti haft það gildi við úrlausn málsins að rétt væri að veita honum frest til að afla þess. Það var hinsvegar ekki réttlæt看legt að fresta málinu í þessu skyni um ótiltekinn tíma. Var hinn kærði úrskurður því felldur úr gildi.	3347

Fullnusta dóma

Sjá Fyrning refsingar.	2270
-----------------------------	------

Fyrirsvor

Bú N ehf. var tekið til gjaldprotaskipta að kröfu L. N ehf. kærði úrskurðinn til Hæstaréttar. Reisti L kröfu sína um gjaldprotaskipti á árangurslausu fjárnámi, sem annar lánardrottinn N ehf. fékk gert hjá honum. Tilkynningu um þá gerð var beint til S, sem mætti við gerðina og lýsti því yfir, að N ehf. ætti engar eignir. Samkvæmt vottorði hlutafélagaskrár átti B ein sæti í stjórn félagsins, en S var varamaður í stjórninni. Með 9. mgr. 39. gr. laga nr. 138/1994 um einkahlutafélög er ekki víkið frá þeirri meginreglu, að varamaður taki eingöngu sæti í félagsstjórn í forföllum aðalmanns. Ekki hafði verið sýnt fram á forföll aðalmanns í stjórn N ehf. á þeim tíma, sem tilkynning um væntanlegt fjárnám var birt eða þegar gerðin fór fram. Hafði S því ekki lögmæta heimild til að koma fram sem fyrirsvarsmaður N ehf. Sjá Fjárnám.	1795
---	------

Fyrning

Sjá Gjaldprotaskipti.	49
Sjá Lögmenn.	1917
Ríkisskattstjóri hafnaði skattframtölum F hf. gjaldárin 1986 til 1989, ákvarðaði nýja gjaldstofna og breytti áður álögðum gjöldum. Gert var fjárnám í fasteign F hf. vegna gjalda gjaldáranna 1988 og 1989. F hf. krafðist þess aðallega, að aðfarargerðin yrði felld úr gildi, en til vara krafðist hann lækkunar höfuðstóls. Bygðði F hf. meðal annars á því, að samkvæmt úrskurði yfirskattaneftndar hefði myndast skattskyldar tekjur gjaldárin 1988 og 1989 í stað yfirfæranlegs taps. Af því leiddi, að myndast hefði heimild til fyrningar fasteignar félagsins samkvæmt 44. gr. laga nr. 75/1981. Það var fyrst eftir ákvarðanir skattyfirvalda, sem tilefni gafst til þess fyrir F hf. að notfæra sér þessa heimild. Þótt eðlilegra hefði verið að vísa þessu erindi til ríkisskattstjóra, þar sem ekki hafði reynt á það áður, kom það þó ekki að sök, þar sem dómstólar eiga endanlegt mat um það, hvort ákvörðun skattyfirvalda teljist málefnaleg. Fyrir lá, að ríkisskattstjóri samþykkti erindi F hf. fyrir sitt leyti. Var fallist á það, að breyttur álagningarstofn samkvæmt úrskurði yfirskattaneftndar hefði leitt til þess, að félagið hafi mátt nýta sér þessa fyrningarheimild.	268

K kærði úrskurð Héraðsdóms Reykjavíkur 18. desember 1997 þar sem staðfest var ákvörðun sýslumannsins í Reykjavík frá 8. júlí 1997 um, að fjárnámgerð T á hendur K yrði fram haldið vegna skuldar K á tryggingargjaldi frá árinu 1992 og virðisaukaskatti frá árinu 1991. Sýslumanninum í Reykjavík barst 4. mars 1993 beiðni T um fjárnám hjá K. Var fjárnám framkvæmt 1. apríl 1993 í fasteign K og 15. mars 1994 í bifreið K. Umrædd fasteign hafði verið seld á nauðungaruppbóði 4. febrúar 1993. K taldi fjárnámið hafa fyrnst með kröfunni þar sem ekkert frekar hafði verið aðhafst um kröfuna á grundvelli fjárnámsins. Ekkert hafi heldur verið aðhafst um kröfuna eftir að fjárnám var gert í bifreið K. Samkvæmt 1. mgr. 60. gr. laga nr. 90/1989 væri aðfararveðið fallið úr gildi. Krafan, sem fjárnámið átti að tryggja, hafi því haldið áfram að fyrnast frá árinu 1992 og fyrnst á árinu 1996. K taldi einnig, að krafan vegna virðisaukaskattsins frá árinu 1991 væri fallin niður, þar sem slíkur skattur fyrnist á fjórum árum. - K fékk lögmæta boðun til fjárnámgerðarinnar, en mætti ekki. Var fjárnám gert fyrir kröfunni 1. apríl 1993 í hluta fasteignar K, en það féll niður síðar, þar sem í ljós kom, að fasteignin var í eigu annars manns. Fallist var á með T, að þessi beiðni og framgangur gerðarinnar hafi slitið fyrningu kröfu hans um tryggingagjald. Að því er varðaði kröfu T um virðisaukaskatt, þá átti hún rætur að rekja til endurákvörðunar gjalda K frá árinu 1991 með álagningu 25. janúar 1994. Þegar af þeirri ástæðu var krafan ekki fyrnd, þegar beiðni K um fjárnám barst sýslumanni. Var því úrskurður sýslumanns staðfestur.

163

Ríkissjóður tókst á hendur árið 1988 einfalda ábyrgð gagnvart Framkvæmdasjóði á tveimur lánnum til Dýpkunarfélagsins hf. á Siglufirði. Af hálfu ríkissjóðs var áskilið, að Siglufjarðarkaupstaður, S, tækist á hendur bakábyrgð sem svaraði 1/5 hluta skuldarinnar. Ríkisábyrgðarsjóður, R, varð að leysa til sín skuldina með greiðslu til Framkvæmdasjóðs 21. desember 1994, og höfðaði mál gegn S og krafði hann um 1/5 hluta hennar. Krafan var fyrst borin fram með bréfi 13. janúar 1955 og taldi S, að krafa Framkvæmdasjóðs á hendur ríkissjóði hefði verið fyrnd, þegar hún var greidd og ábyrgð S því fallin niður. Af gögnum málsins varð ráðið, að Framkvæmdasjóður gerði engan reka að gjaldfellingu á lánnum Dýpkunarfélagsins vegna þeirra vanskila, sem urðu á fyrstu gjalddögum þeirra. Það var fyrst gert, þegar sjóðurinn leitaði fullnustu á skuldinni með

uppbóðsbeiðni 16. ágúst 1991. Með vísan til þess og til ákvæða annars málsliðar 2. mgr. 5. gr. fyrningarlaga var litið svo á, að fyrningarfrestur gagnvart skuldunaut og ríkissjóði á þeim hluta skuldarinnar, sem átt hafði að greiðast síðar, hafi í fyrsta lagi byrjað að líða á þeim degi, þar sem skuldin hafi þá verið gjaldfelld. Beiðni Framkvæmdasjóðs um nauðungaruppbóð á hendur skuldunat sleit ekki fyrningu ein sér gagnvart ríkissjóði á þeim greiðslum vaxta og afborgana, sem áður voru fallnar í gjalddaga, sbr. 14. gr. fyrningarlaga. Hins vegar var um að ræða ríkisábyrgð, sem lúta átti lögum nr. 37/1961, eins og getið var á skuldabréfunum. Var miðað við það, að Framkvæmdasjóður hefði gætt fyrir mæla í 11. gr. reglugerðar nr. 43/1967 og tilkynnt R um orðin vanskil á skuldabréfunum. Því var talið, að það hefði nægt Framkvæmdasjóði til að slíta fyrningu gagnvart ríkissjóði í þessu tilviki að gegna þeirri tilkynningarskyldu, er á honum hvíldi. Var því krafan talin öll ófyrnd gagnvart ríkissjóði, þegar hún var innlest 21. desember 1994, en fyrningarfrestur gagnvart S hófst á þeim degi.	642
Sjá Ábyrgð.	945
K varð fyrir umferðarslysi 5. febrúar 1984, er hann var 14 ára gamall. Hann hafði ekki uppi bótakröfur vegna slyssins fyrr en í desember 1996 og höfaði mál gegn Á, eiganda bifreiðarinnar, og tryggingafélagi hennar með birtingu stefnu 13. febrúar 1997. Hann krafðist þess að „viðurkenndur sé réttur hans til skaðabóta/lífeyris, úr hendi stefndu, in solidum“. Ljóst þótti, að krafa K á hendur Á væri reist á bótareglum VI. kafla áðurgildandi umferðarlaga nr. 40/1968 og að almennar reglur um ákvörðun skaðabóta fyrir líkamstjón áttu við um bætur samkvæmt þeim. Skaðabætur fyrir varanlega örorku eftir þeim reglum hefðu hér á landi alltaf verið ákveðnar í formi eingreiðslu, en ekki sem lífeyrir. Þegar af þeirri ástæðu var ekki hald í þeirri málsástæðu K, að 2. tl. 2. gr. laga nr. 14/1905 tæki til skaðabótakröfu hans. Samkvæmt fortakslausu orðalagi loka málsliðar 78. gr. umferðarlaga nr. 40/1968 fynrast allar kröfur á hendur hinum bótaskylda og váttryggingarfélagi í síðasta lagi 10 árum frá því að tjónsatburður varð. Voru stefndu því sýknuð af kröfum K.	2774
Sjá Skuldabréf.	3253

Fyrning refsingar

Með dómi Hæstaréttar 19. mars 1993 var V dæmdur til greiðslu sektar í ríkissjóð og var vararefsing ákveðin 11 mánaða fangelsi. V gerði

samkomulag við lögreglustjórnann í Reykjavík um greiðslu sektarinnar en greiddi aðeins lítinn hluta hennar. Hann var handtekinn 14. apríl 1998 og hóf þann dag afplánun á eftirstöðvunum. Með úrskurði dóms- og kirkjumálaráðherra 18. sama mánaðar var kveðið svo á, að ákvörðun lögreglustjórnans í Reykjavík skyldi standa óbreytt. V höfðaði mál gegn íslenska ríkinu og krafðist þess, að úrskurðurinn yrði ógiltur, að viðurkennt yrði, að eftirstöðvar fésektarrefsingar og vararefsing samkvæmt dómi Hæstaréttar 19. mars 1993 væru fallnar niður sökum fyrningar og að viðurkennt yrði, að handtaka S og afplánun á vararefsingu hefði verið ólögmæt. Þá krafðist hann einnig viðurkenningar á bótarétti vegna þessara aðgerða. Í framangreindum dómi Hæstaréttar kemur fram, að 11 mánaða fangelsi komi í stað sektarinnar, verði hún ekki greidd innan fjögurra vikna frá birtingu dómsins. Sektarrefsingin gat því fyrst komið til framkvæmda 4 vikum eftir að dómurinn hafði verið birtur V. Í ljós var leitt, að V var ekki birtur dómurinn fyrr en liðnar voru meira en 4 vikur frá uppkvaðningu dómsins, það er eftir 16. apríl 1993. V var handtekinn 14. apríl 1998, og var hann því færður til afplánunar á eftirstöðvum fésektarrefsingarinnar áður en 5 ára fyrningarfresturinn var liðinn. Var íslenska ríkið sýknað af öllum kröfum V.

2270

Fyrirvaralaus greiðsla

Sjá Endurgreiðsla.

2021

Fæðingarorlof

S, sem var ríkisstarfsmaður, sótti um laun í fæðingarorlofi í einn mánuð, þegar barn hans var orðið rúmlega 4 mánaða gamalt. Kona S, sem einnig var ríkisstarfsmaður, ætlaði að afsala sér rétti til launaðs fæðingarorlofs í þann mánuð. Fjármálaráðuneytið hafnaði beiðni S með vísan til 17. gr. laga nr. 38/1954 og reglugerðar nr. 410/1989, sem takmörkuðu launagreiðslur í fjarvistum vegna barnsburðar við konur. S kærði synjunina til kærunefndar jafnréttismála, K, sem taldi hana brjóta í bága við 4. gr. laga nr. 28/1991 um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla. Beindi K þeim tilmælum til fjármálaráðuneytisins, að gerðar yrðu nauðsynlegar ráðstafanir til að viðurkenndur yrði og tryggður réttur feðra í þjónustu ríkisins til launa í fæðingarorlofi. S höfðaði mál gegn íslenska ríkinu og krafðist viðurkenningar á því, að synjunin hefði verið ólögmæt. Samkvæmt 4.

gr. laga nr. 28/1991 skulu konum og körlum greidd jöfn laun og njóta sömu kjara fyrir jafnverðmæt og sambærileg störf og er sagt, að með kjörum sé átt við lífeyris-, orlofs- og veikindarétt og hvers konar önnur samningsréttindi. Ótvírætt var talið, að greiðslur þær, sem um var fjallað í málinu, féllu undir skilgreiningu 4. gr. laganna. Tilgangur löggjafans með fæðingarorlofi var annars vegar sá, að konur fengju tækifæri til að ná sér eftir barnsburð, og hins vegar að foreldrar fengju báðir tækifæri til að annast barn sitt fyrstu mánuði ævi þess. Því var ekki talið rétt að beita ákvæðum 17. gr. laga nr. 38/1954 og reglugerðar nr. 410/1989 með þeim hætti sem gert var. Það samrýmdist ekki 2. mgr. 65. gr. stjórnarskrárinnar og 3. og 4. gr. laga nr. 29/1991. Var því fallist á kröfu S.

500

Gagnaöflun

V var ákærður fyrir fíkniefnabrot og þess meðal annars krafist að fíkniefni, sem lögreglan lagði hald á yrðu gerð upptæk. V krafðist þess, að ákæruvaldinu yrði gert skylt að leggja fram fíkniefnin, en Héraðsdómur Reykjavíkur hafnaði þeirri kröfu. Það var talið styðjast við áratugalanga dómvenju að leggja ekki fram öll sýnileg sönnunargögn, sem aflað hefði verið við rannsókn opinberra mála. Ákæruvaldið lagði fram ljósmyndir af haldlögðum fíkniefnum, auk þess sem ákærða og verjanda hans var gefinn kostur á að koma á lögreglustöð og sjá umrædd efni þar, en því var hafnað. Ekki hafði verið skýrt á neinn hátt, hvað ákærði hygðist frekar sanna í málinu við það, að efnin sjálf yrðu lögð fram í dóminum. Var úrskurður héraðsdóms staðfestur.

2449

X var sakfelldur í héraðsdómi fyrir kynferðisbrot. Hann áfrýjaði dómnunum til Hæstaréttar, og krafðist verjandi hans frekari gagnaöflunar. Þótti rétt að afla læknisfræðilegra gagna um afleiðingar slyss, sem kærandi hafði lent í áður en hún bar fram kæru sína á hendur X, auk þess sem rétt væri að afla sálfræðilegra gagna um kæranda og X. Þótti sýnt, að nýjar upplýsingar um þessi efni gætu verið til þess fallnar að veita tilefni til frekari gagnaöflunar og skýrslugjafar fyrir dómi. Var því héraðsdómur ómerktur og málsmeðferð í héraði frá upphafi aðalmeðferðar.

2809

Galli

K svf. keypti frystan þorsk af EMF, sem hafði fengið fiskinn úr rússneskum togurum. Greindi aðila á um, hvort áskilin gæði hans ætti að

miða við venjulegan slíkan fisk eða hvort gerðar hefðu verið ríkari kröfur. Fiskurinn kom til K svf. um 10. janúar 1993 og var skoðaður af starfsmönnum Fiskistofu 19. janúar. Önnur úttekt fór fram 1. febrúar 1993 með líkri niðurstöðu og hin fyrri. Ekki varð annað séð en að K svf. hefði strax eftir fyrri úttekt Fiskistofu kvartað undan gæðum fiskisins, og af úttektunum varð ekki annað ráðið en að gæðin hefðu verið misjöfn. Í framhaldi af kvörtununum áttu sér stað viðræður, sem leiddu til afsláttarboðs EMF, en gegn mótmælum K svf. var ósannað, að því boði hefði verið tekið. EMF tók við þeim hluta fiskisins, sem K svf. lét ekki vinna og seldi hann öðrum. Því var ómótmælt, að Ksvf. lét vinna úr 39,312 tonnum og bauðst ítrekað til að greiða fyrir unninn fisk. Ósannað var talið, að þessi fiskur fullunninn hefði selst fyrir minna en markaðsverð. Var K svf. gert að greiða fyrir þann fisk.	207
Galli í fasteignakaupum. Sjá Fasteignakaup.	756
Sjá Verksamningur.	2363
Sjá Skaðabótamál.	3058

Gæðheilbrigði

Tvífurabraðurnir S og Ó urðu manni að bana á hrottafenginn hátt. Að mati gæðlæknis áttu ákvæði 16. gr. almennra hegningarlaga við um S. Læknirinn taldi þó, að gæðrænt ástand S væri þess eðlis, að hann myndi skynja þýðingu refsingar, en hins vegar myndi áhrif hugsanlegrar refsivistar hafa slæmar afleiðingar á þróun sjúkdómsins. S krafðist þess, að hann yrði, í stað venjulegrar refsivistar í fangelsi, látinn afplána dóm sinn á viðeigandi stofnun með vísan til 16. gr., sbr. 62. gr. almennra hegningarlaga. Í bréfi Fangelsismálastofnunar ríkisins kom fram, að stofnun, sem um er rætt í 2. mgr. 16. gr. almennra hegningarlaga, hefði ekki verið komið á fót. Hins vegar hefði réttargeðdeildin að Sogni í Ölfusi í einstaka tilvikum tekið við föngum um nokkurra mánaða skeið meðan þeir afplánuðu refsivist, og væri það liður í heilbrigðisþjónustu við fanga. Þóttu því ekki skilyrði til þess að mæla í dómnum fyrir um afplánun refsingar S á stofnun, en við það yrði að miða, að vistun hans við afplánun yrði í samræmi við heilsu hans.	1503
--	------

Gerðardómur

L, sem var einn veiðiréttareigenda við Eystri-Rangá og Fiská, gerði leigusamning við Veiðifélag Rangæinga 23. mars 1983. Í þeim	
---	--

samningi var ákvæði um, að ágreiningi, sem rísa kynni út af samningnum, skyldi skjóta til úrskurðar tveggja óvilhallra manna. Í ágúst 1997 krafðist L þess, að kvaddir yrðu þrír gerðarmenn til að fjalla um kröfur hans og ágreiningsefni við Veðifélag Eystri-Rangár, E, og Veðifélag Rangæinga, R. Fram kom, að leigusamningurinn frá 1983 hafði verið framlengdur til 1996. Ein af kröfum L á hendur E og R var sú, að leigusamningurinn stæði óbreyttur frá 1998 til ársins 2007, og krafðist L þess, að gerðardómur úrskurðaði að hann ætti rétt á, að samningurinn stæði óbreyttur á þessu árabili. Gerðardómsákvæði leigusamningsins varð ekki skýrt á þann veg, að það tæki til ágreinings um það, hvort L ætti rétt á að samningurinn yrði framlengdur. Var kröfu L hafnað. 2745

Geymslugjald

V hf. keypti vélar og tæki af þrotabúi sumarið 1994 og fékk að koma hluta af þessum munum fyrir í húsnæði, sem F ehf. hafði á leigu. V hf. tók munina ekki endanlega úr geymslu fyrr en í nóvember 1995, en áður hafði F ehf. gert honum reikning að fjárhæð 1.131.481 krónu. Í reikningnum var miðað við að leigurýmið hefði verið 90 rúmmetrar, en fyrir hvern rúmmetra áskildi F ehf. sér 22 krónur fyrir hvern dag í 459 daga, auk virðisaukaskatts. Ekki var talið sannað, að samið hefði verið fyrirfram um hvort eða hversu hátt endurgjald skyldi koma fyrir geymslu munanna. Var fjárhæð reikningsins talin langt úr hófi. Þótti geymsluleiga fyrir tímabilið hæfilega ákveðin 160.000 krónur. 3624

Geymslugreiðsla

Sjá Skuldabréf. 1481

Gildistaka laga

Sjá Ógilding stjórnvaldsúrskurðar. 3418

Gjafsókn

L var veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í máli, sem hann höfðaði gegn Siglingamálastofnun ríkisins og íslenska ríkinu vegna vinnuslyss. 238

P var veitt gjafsókn fyrir Hæstarétti í máli, sem K höfðaði gegn honum til endurgreiðslu skuldar, sem K hafði leyst til sín. 255

M var veitt gjafsókn fyrir Hæstarétti vegna kröfu um endurgreiðslu

meðlags og niðurfellingar gjaldfallins en ógreidds meðlags með barni. K, móður barnsins, var einnig veitt gjafsókn í málinu.	408
Gjafsókn var veitt í máli um forsjá barna.	525
S var veitt gjafsókn fyrir Hæstarétti í máli, sem hann höfðaði vegna uppsagnar og launa í veikindaforföllum.	592
Ó var veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í máli, sem hann höfðaði gegn váttryggingafélagi.	632
J var veitt gjafsókn fyrir Hæstarétti í máli, sem hann höfðaði vegna uppsagnar á vinnusamningi.	656
K var veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í máli um forsjá dóttur hennar.	666
B var veitt gjafsókn fyrir Hæstarétti í meiðyrðamáli, sem R höfðaði gegn henni.	693
D var veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í erfðamáli.	1134
E var veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í máli, sem hún höfðaði gegn íslenska ríkinu vegna þinglýsingamistaka.	1227
K var veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í máli út af forsjá barns.	1315
Ó var veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í máli, sem hann höfðaði gegn lífeyrissjóði.	1426
E var veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í máli, sem hún höfðaði gegn íslenska ríkinu vegna afleiðinga læknisaðgerðar.	1446
M var veitt gjafsókn fyrir Hæstarétti vegna kröfu um skaðabætur vegna líkamstjóns.	1782
S veitt gjafsókn fyrir Hæstarétti vegna kröfu á hendur lögmanni vegna innheimtu hans á launakröfu.	1917
G var veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti vegna kröfu um skaðabætur vegna líkamstjóns.	2098
S var veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti vegna kröfu á hendur lífeyrissjóði um vangoldinn lífeyri.	2140
Sjá Mál fellt niður.	2253
K var veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í máli um forsjá barna.	2467
K var veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í máli, sem hann höfðaði gegn íslenska ríkinu til greiðslu kostnaðar, sem hann hafði orðið fyrir, er áfrýjun hans ónýttist vegna dóms Hæstaréttar.	2528
P P var veitt gjafsókn fyrir Hæstarétti í máli vegna kröfu um skaðabætur fyrir líkamstjón.	2588
K höfðaði mál gegn M og krafðist forsjár fjögurra barna þeirra. M kærði til Hæstaréttar úrskurð héraðsdóms, þar sem hafnað var kröfu hans um dómkvaðningu yfirmatsmanna. M var dæmdur til að	

greiða K kærumálskostnað en tekið var fram, að gjafsókn málsaðila kæmi ekki til álita, enda væri hún gagnvart þeim báðum bundin við rekstur máls þeirra í héraði.	2702
Ó var veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í skaðabótamáli, sem hann höfðaði gegn útgerð skips vegna vinnuslyss.	2760
K var veitt gjafsókn í héraði í máli, sem hann höfðaði til greiðslu skaðabóta.	2773
Ó var veitt gjafsókn fyrir Hæstarétti í skaðabótamáli, sem hann höfðaði gegn trésmíðaverkstæði vegna vinnuslyss.	2875
G var veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í skaðabótamáli, sem hann höfðaði gegn útgerð skips vegna vinnuslyss.	2884
Á o.fl. veitt gjafsókn fyrir Hæstarétti í skaðabótamáli, sem þeir höfðuð gegn Búnaðarbanka Íslands v/Stofnlánadeildar landbúnaðarins. ...	3058
R veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í skaðabótamáli vegna umferðarslyss.	3115
E var veitt gjafsókn fyrir Hæstarétti í máli til greiðslu verklauna.	3245
E var veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í skaðabótamáli vegna vinnuslyss.	3427
E var veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í máli, sem hann höfðaði vegna lífeyrisréttinda.	3745
L var veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í máli, sem hún höfðaði gegn Tryggingastofnun ríkisins og tryggingaráði.	3975
G var veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í máli, sem hann höfðaði vegna vinnuslyss.	4065
H var veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í skaðabótamáli vegna umferðarslyss.	4109
H var veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti í skaðabótamáli vegna umferðarslyss.	4328
I var veitt gjafsókn fyrir Hæstarétti í máli vegna mistaka við læknisaðgerð.	4392

Gjaldldagi

Í apríl 1992 gerðu S og byggingarvöruverslun H hf. með sér samkomulag um, að S fengi gjaldfrest á kaupverði varnings, sem hann keypti hjá H hf. Til staðfestingar samkomulaginu undirrituðu S og sambýlskona hans veðrtryggingarbréf, að fjárhæð allt að 2.000.000 krónur, með veði í fasteign, sem S og sambúðarkona hans voru að reisa. H hf. skyldi sjá um þinglýsingu bréfsins. Ekki var unnt að þinglýsa bréfinu, þar sem S brast heimild til eignarinnar sökum þess, að

lóðarleigusamningi hafði ekki verið þinglýst. H hf. afturkallaði beiðni sína um þinglýsingu 2. desember 1993, en S vissi ekki fyrr en síðla árs 1995, að ekki hefði tekist að þinglýsa bréfinu. Lóðarleigusamningi S var þinglýst 24. nóvember 1995. Viðskipti aðila voru í fyrstu lítil, en 30. september 1995 nam skuld á viðskiptareikningi S hjá H hf. 501.915 krónum. H hf. höfðaði mál til greiðslu hennar, en S taldi skuldina ekki enn fallna í gjalddaga. H hf. hafði tekið að sér að þinglýsa tryggingarbréfinu og ekki gert S viðvart um, að þinglýsing tókst ekki. Því hafði ekki verið hnekktt, að S hafði boðið veðtryggingu eftir að lóðarleigusamningi hafði verið þinglýst 24. nóvember 1995. Var lagt til grundvallar, að S hefði mátt treysta því, að í gildi væri samningur um lánsviðskiptin. H hf. hafði, þegar þetta var virt, hvorki sýnt fram á að hann hefði vegna vanefnda af hálfu S átt rétt á að rifta samningnum frá apríl 1992 né að hann hefði á árinu 1995 eða síðar fallið niður af öðrum ástæðum. Var samningurinn því enn talinn í gildi og skuld S ekki fallin í gjalddaga. S var því sýknaður að svo stöddu af kröfum H hf.

298

Gjaldþrotaskipti

Sýslumaðurinn á Seyðisfirði krafðist þess, að viðurkennd yrði almenn krafa hans á hendur þrotabúi E hf. um söluskatt að fjárhæð 6.032.888 krónur. Sölugjaldið var upphaflega lagt á B hf., sem var forveri E hf., með úrskurði ríkisskattstjóra 29. desember 1989. Fram kom, að félaginu hafi borist úrskurðurinn 16. janúar 1990. Samkvæmt 1. mgr. 28. gr. laga nr. 10/1960 féll álagning samkvæmt úrskurðinum 29. desember 1989 í gjalddaga 10 dögum eftir að gjaldanda var tilkynnt um hana. Var því miðað við, að gjalddagi skattkröfunnar hafi verið 26. janúar 1990. Sýslumaður gerði lögtak fyrir kröfunni 12. febrúar 1992. Þá voru meira en tvö ár liðin frá gjalddaga kröfunnar og því fallinn niður lögtaksréttur, sem henni fylgdi. Gat byrjun lögtaksgerðar 12. febrúar 1992 ekki leitt til slita fyrningar á kröfunni. Sýslumaður leitaði fjárnáms hjá B hf. 13. október 1992. Þá höfðu tekið gildi lög nr. 90/1989 um aðför, og var ekki unnt að styðja heimild til aðfarar við 9. eða 10. tl 1. mgr. 1. gr. þeirra. Skorti því lagastoð fyrir aðfarargerðinni. Fjárnám sýslumanns 2. desember 1992 sleit ekki fyrningu kröfunnar og ekki heldur þær frekari fullnustugerðir, sem fóru fram á grundvelli fjárnámsins. Sýslumaður bar ekki fyrir sig önnur atvik á tímabilinu fram til 26. janúar 1994, sem geta að lögum hafa leitt til slita á fyrningu

sölugjaldskröfunnar, og var krafan ekki viðurkennd við gjaldþrotaskiptin. 49

Bú L var tekið til gjaldþrotaskipta 7. júní 1996. Eina eign búnsins var helmingur fasteignarinnar nr. 4 við H-götu. L hóf einn byggingu hússins á árinu 1977, en 5. nóvember 1980 var þinglýst lóðarleigusamningi um lóðina við L og sambýliskonu hans G., en þau gengu í hjúskap í júní 1982. Fasteigninni var einungis þinglýst á nafn L. Í febrúar 1995 óskuðu hjónin eftir því, að fasteignin yrði þinglýst eign beggja, og var það gert 1. mars 1995. Protabú L taldi, að um væri að ræða gjöf frá L til G og krafðist riftunar á 50% fasteignarinnar. Talið var, að þinglýst eignarheimild L að fasteigninni veitti líkindi fyrir því, að hún hefði í heild verið hjúskapareign hans þegar hann og G gengu í hjúskap. Til þess að hnekkja þeim líkindum þurfti G að sýna fram á það, að hún hefði í reynd látið af hendi fé til þess að greiða tiltekinn byggingarkostnað eða lagt nánar tilgreinda vinnu í húabygginguna í þeim mæli, að myndast hefði hlutdeild hennar í eignarrétti. Það tókst henni ekki og var riftunarkrafan tekin til greina. 121

E var undirverktaki hjá VH um verk, sem unnið var fyrir V. Vinna E varð meiri en ætlað var vegna frávika frá verklýsingu. Hinn 30. desember 1994 var samið um bætur til handa E frá V að fjárhæð 1.814.217 krónur. Samkvæmt verksamningi E og VH átti VH að fá greitt beint frá V fyrir þá verkþætti, sem lokið var hverju sinni. E lét kyrrsetja hjá VH greiðslu frá V að fjárhæð 1.814.217 krónur 29. mars 1995. Bú VH var tekið til gjaldþrotaskipta 21. júlí 1995. Skiptastjóri tilkynnti V, að kyrrsetningin væri fallin niður og V bæri að greiða hina kyrrsettu fjárhæð til skiptastjóra, sem hann gerði 17. nóvember 1995. E lýsti kröfum í protabúið og krafðist þess, að framangreind fjárhæð yrði afhent sér utan skuldaraðar, sbr. 109. gr. laga nr. 21/1991. Skiptastjóri hafnaði því og fór ágreiningurinn til úrlausnar Héraðsdóms Reykjavíkur. Fyrirnefnd bótakrafa var til úrlausnar í máli, sem rekið var fyrir Héraðsdómi Reykjaness, sem kvað upp dóm 17. október 1995. Ekkert samningssamband var talið hafa verið milli E og V og var V því sýknað vegna aðildarskorts. Talið var, að hin kyrrsetta greiðsla hefði verið vegna kröfu, sem VH hefði átt á hendur V, enda hefði kyrrsetningin verið gerð í greiðslunni sem hans eign. Var því niðurstaðan sú, að greiðslan ætti að renna til protabúsins og að kyrrsetningin hefði fallið úr gildi við uppkvaðningu gjaldþrotáúrskurðarins. Þessum dómi var áfrýjað til

Hæstaréttar, sem kvað upp dóm 23. janúar 1997 og staðfesti héraðsdóm með skírskotun til raka hans um það, að sú fjárhæð, sem um samdist á fundinum 30. desember 1994 skyldi renna til E. Talið var, að E hefði aldrei átt kröfu á hendur V og því aldrei orðið eigandi þeirrar bótafjárhæðar, sem samkomulag náðist um 30. desember 1994, og gæti hann því eingöngu beint kröfum sínum að VH. Þar sem E tókst ekki að sýna fram á eignarrétt sinn að umræddri greiðslu frá V, var ekki fallist á, að honum yrði afhent greiðslan utan skuldaraðar, heldur ætti hann aðeins almenna kröfu í þrotabú VH.	179
Að kröfu sýslumanns var gerð aðför hjá F ehf. vegna ógreiddra opinberra gjalda. Á grundvelli aðfarargerðarinnar krafðist sýslumaður gjaldþrotaskipta á búi F ehf. Ekki var sótt þing af hálfu félagsins og var það tekið til gjaldþrotaskipta 17. desember 1997. F ehf. kærði úrskurð héraðsdóms 16. janúar 1998 og kvaðst fyrst hafa orðið kunnugt um úrskurðinn 6. janúar. Með kærinni fylgdi bréf sýslumanns frá 15. janúar um að hann afturkalli kröfu sína um að bú félagsins verði tekið til gjaldþrotaskipta, þar sem félagið hafi gert upp hluta krafanna og samið um greiðslu eftirstöðva þeirra. Sagt var að afturkalla megi kröfu um gjaldþrotaskipti þar til úrskurður gengur um hana fyrir héraðsdómi samkvæmt 4. mgr. 67. gr. laga nr. 21/1991. Frá uppkvaðningu úrskurðar þar til kröfufýsingarfresti við skiptin er lokið gildir ekki almenn regla einkamálaréttarfars að aðilar geti sammælt um að fá skiptin felld niður með kæru til æðra dóms eða um endurupptöku á meðferð kröfu um skiptin, og var hinn kærði úrskurður staðfestur.	340
Sjá Skaðabætur.	400
Pann 10. mars 1991 keypti L sf. rekstur Grillskálans á Hellu af O hf. og Rangárvallahreppi. Hafði félagið reksturinn með höndum þar til það seldi hann fyrri eigendum með samningi 16. desember 1994. Kaupverð samkvæmt samningnum var meðal annars innt af hendi með skuldajöfnun við viðskiptaskuld L sf. við O hf. Bú L sf. var tekið til gjaldþrotaskipta 31. júlí 1995. Var lausafé það, sem kaupsamningurinn 16. desember tók til, eina eign L sf. Protabúið höfðaði mál til riftunar greiðslunni á skuld L sf. við O hf. Fram kom, að í desember 1994 hefði verið yfirvofandi, að fyrirtækinu yrði lokað vegna skulda þess við ríkissjóð. Fulltrúi sýslumanns taldi fullvíst, að sveitarstjóri Rangárvallahrepps hefði vitað, að fyrirtækið væri á barmi gjaldþrots, og var talið ólíklegt, að vitneskja fyrirsvarsmanna	

hreppsins hefði ekki borist til O hf. áður en kaupsamningur var gerður. Það var því talið ljóst, að sú ráðstöfun, sem fólst í ákvæði kaupsamningsins 16. desember 1994 um skuldajöfnuð var á ótilhlýðilegan hátt til hagsbóta fyrir O hf. á kostnað annarra kröfuhafa. Var fallist á kröfu þrotabúsins um riftun greiðslunnar. 490

Með kaupsamningi 24. mars 1994 keypti B fasteign á Akureyri af A hf. Bú A hf. var tekið til gjaldþrotaskipta 30. júní 1994. Endurskoðandi á vegum þrotabúsins gerði athugasemdir við kaupsamninginn, þar sem útborgun B hefði ekki verið innt af hendi í samræmi við ákvæði samningsins. Með afhendingu fasteignarinnar hefði A hf. hins vegar greitt upp viðskiptaskuld sína hjá B, að fjárhæð 1.555.897 krónur. Þrotabúið krafðist riftunar þessarar greiðslu og endurgreiðslu 842.463 króna. Óumdeilt var, að B greiddi ekki útborgun kaupverðs með peningum, heldur með skuldajöfnuði. B taldi sig ekki hafa fengið greiðslu með gerð kaupsamningsins í óvenjulegum greiðslueyri, því að þegar við gerð samnings um hönnunarvinnu hafi verið sett það skilyrði, að B yrði að taka við íbúð sem greiðslu, ef ekki tækist að selja íbúðirnar, og hefði hann gengið að því. Þetta fékk ekki stuðning í gögnum málsins, og var ekki fallist á, að sýnt hefði verið fram á, að B hefði samið með bindandi hætti þegar í byrjun um að taka við íbúð sem greiðslu úr hendi A hf. Greiðsla verklauna til B og skuldar við hann, sem innt var af hendi með skuldajöfnuði á hluta kaupverðs fasteignar, var því talin hafa farið fram með óvenjulegum greiðslueyri. B hafði ekki sýnt á annan hátt fram á, að umrædd greiðsla hafi mátt virðast venjuleg eins og atvikum var háttað. Var því fallist á kröfu þrotabúsins um riftun á greiðslu skuldarinnar og B dæmdur til að greiða því 836.161 krónu. 737

Bú F hf. var tekið til gjaldþrotaskipta 13. febrúar 1992. B lýsti kröfu um ógreidd laun og orlof í þrotabúið, og var hún samþykkt sem forgangskrafa. B fór þess á leit við Ábyrgðarsjóð launa, Á, að hann greiddi kröfuna. Á hafnaði því með vísan til c-liðar 6. gr. laga nr. 52/1992. Í bréfi fyrrum stjórnarformanns F hf. og annars stjórnarformanns 21. mars 1992 til bústjóra í þrotabúinu sagði meðal annars, að nýr framkvæmdastjóri félagsins, B, hefði hafið störf fyrir það í apríl 1991 en hætt í september sama ár. Þetta orðalag varð ekki skilið öðru vísi en svo, að átt væri við, að B hefði verið framkvæmdastjóri félagsins á þessum tíma. Var Á sýknað af kröfum B. 859

S krafðist gjaldþrotaskipta á búi A og reisti kröfu sína á fjárnámi hjá A,

- sem lokið var án árangurs 6. ágúst 1997. Var bú hans tekið til gjaldþrotaskipta með úrskurði Héraðsdóms Reykjavíkur 30. desember 1997. A krafðist þess, að úrskurðurinn yrði felldur úr gildi. Við fjárnámið veitti A engar upplýsingar um hvort hann ætti eignir, og endurrit af gerðinni bar ekki með sér, að þetta hefði verið kannað á annan viðhlítandi hátt. Þegar af þeirri ástæðu var ekki litið svo á, að fjárnámsergerðin gæti hafa gefið rétta mynd af fjárhag A, sbr. 1. tl. 2. mgr. 65. gr. laga nr. 21/1991. Héraðsdómi bar því samkvæmt 1. mgr. 71. gr. sömu laga að hafna af sjálfsdáðum kröfu S um gjaldþrotaskipti, og var úrskurðurinn felldur úr gildi. 1050
- Sýslumaðurinn í Reykjavík gerði árangurslaust fjárnám hjá B 25. júní 1997 fyrir kröfu T. Hinn 13. ágúst 1997 beindi T kröfu til Héraðsdóms Reykjavíkur um að bú B yrði tekið til gjaldþrotaskipta á grundvelli þeirrar gerðar. Krafan var tekin fyrir á dómþingi 12. nóvember 1997, og óskaði B þá eftir fresti. Var meðferð kröfunnar frestað til 10. desember 1997, en þá sótti B ekki þing. Var gjaldþrotaúrskurður kveðinn upp 27. febrúar 1998. Premur dögum áður en sá úrskurður var kveðinn upp, eða hinn 24. febrúar 1998, var fjárnámið frá 25. júní 1997 endurupptekið hjá sýslumanningum í Reykjavík og gert fjárnám í nánar tilteknum munum fyrir kröfu T. B hélt því fram, að fjárnámið 24. febrúar 1998 sýndi, að lagaskilyrði hefðu þá ekki lengur verið fyrir hendi til þess að taka bú hans til gjaldþrotaskipta. T dró ekki til baka kröfu sína um, að bú B yrði tekið til gjaldþrotaskipta áður en úrskurður gekk um hana 27. febrúar 1998. Fjárnámið 24. sama mánaðar var gert löngu eftir að krafan var tekin til úrskurðar. Var því ekki unnt að gefa því gaum. Var kröfu B um endurupptöku á meðferð kröfu T um gjaldþrota-skipti á búi hans hafnað. 1567
- J afsalaði 1. mars 1995 til L ehf. 10 hektara landspildu. Spildan var í afsalinu sögð vera skipulagt byggingarsvæði með 37 sumarbústaðalóðum. Þá sagði einnig í afsalinu, að eignin væri framlag J sem hlutafé í L ehf., en kaupverðs var að engu getið. Bú J var tekið til gjaldþrotaskipta 11. mars 1996, en frestdagur við skiptin var 16. október 1995. Heildarfjárhæð lýstra krafna var 4.200.000 krónur. Protabú J, Þ, höfðaði mál gegn L ehf. og krafðist riftunar afsalsins og að L ehf. yrði gert að greiða Þ 4.200.000 krónur, en Þ staðhæfði, að andvirði lóðanna, sem ráðstafað var með afsalinu væru miklu meira en því svaraði. L ehf. hélt því fram, að afsalið, sem þinglýst var 10. apríl 1995, hefði verið gert í framhaldi af kaupsamningi sínum við J 1.

júlí 1993 og tveimur öðrum samningum 13. júlí og 5. október 1994. Samþykktir L ehf. voru dagsettar 1. júlí 1993. Var J meðstjórnandi og framkvæmdastjóri félagsins og eiginkona hans formaður þess. Með kaupsamningi 10. september 1993 seldi J eiginkonu sinni öll hlutabréf sín í félaginu. Aðrir hluthafar voru móðir J og dóttir. Með vísan til 1., 2. og 4. tl. 3. gr. laga nr. 21/1991 var J því nákominn L ehf. Þótt kaupsamningur um landið væri sagður gerður 1. júlí 1993, var talið að J hefði fyrst ráðstafað landspildunni til L ehf. með afsalinu, sem þinglýst var 10. apríl 1995. Var ráðstöfun J með afsalinu virt í heild sem gjafagerningur. L ehf. hafði ekki sýnt fram á, að J hefði þrátt fyrir afhendingu sína verið gjaldfær 10. apríl 1995, þegar ráðstöfunin taldist hafa verið gerð. Var því fullnægt skilyrði- um 2. mgr. 131. gr. laga nr. 21/1991 til að verða við kröfu P um rift- un.

1602

Bú V hf. var tekið til gjaldþrotaskipta 30. janúar 1996. Þrotabú félagsins, P, höfðaði mál gegn L ehf. til að fá rift gerningum forráðamanna V hf., sem fólu í sér ráðstöfun á eignum félagsins. Í fyrsta lagi var um var að ræða ráðstöfun allra vörubirgða félagsins til L ehf. sam- kvæmt samningi 1. október 1995. Í öðru lagi var krafist riftunar á framsali viðskiptakrafna í eigu félagsins til L ehf. og loks var krafist riftunar á þeirri ákvörðun að afhenda L ehf. skuldabréf í eigu V hf. Nam heildarkrafan rúmum 7 milljónum króna. Að því er varðaði samninginn um sölu vörubirgða til L ehf. var talið, að ekki væri annað í ljós leitt en að L ehf. hefði greitt fyrir vörurnar með tveim- ur skuldabréfum, samtals að fjárhæð 6.000.000 krónur, og var sýkn- að af þessum þætti í kröfugerð P. Að því er varðaði samning um kaup L ehf. á viðskiptakröfum V hf., að fjárhæð 1.482.079 krónur, var talið að um hefði verið að ræða greiðslu skuldar með óvenju- legum greiðslueyri, og var þeirri greiðslu rift og L ehf. dæmt til að greiða P þá fjárhæð með dráttarvöxtum. Að því er varðaði afhend- ingu skuldabréfs til L ehf., þá höfðu greiðslur skuldara bréfsins ver- ið færðar P til tekna en ekki L ehf.. Var ekki talið, að P hefði lög- varðað hagsmuni af því að fá dóm um þennan þátt í kröfugerð sinni, og var honum vísað frá héraðsdómi.

1745

Sjá Fyrirsvar, Fjárnám.

1795

Sjá Skuldajöfnuður.

1865

Danskt félag F og S hf. áttu um árabí í viðskiptum með sjávarafurðir.

Hinn 2. ágúst 1995 var bú F tekið til gjaldþrotaskipta. F pantaði 28. apríl 1995 18.200 kíló af rækju hjá S hf., og var rækjan send 12. maí

með skipti til F. Svo var um samið, að kaupverð skyldi greitt í síðasta lagi 28 dögum eftir útgáfudag reikningsins 12. maí 1995. Tekið var fram í reikningnum, að „Due date“ væri 9. júní 1995. Varan var afhent 18. maí og F greiddi kaupverðið 23. sama mánaðar. Protabúi F höfðaði mál gegn S hf. og krafðist riftunar þessarar greiðslu og endurgreiðslu fjárhæðarinnar. Talið var, að eindagi til greiðslu kaupverðs hafi verið 9. júní 1995. Útgáfudagur reikningsins taldist vera lausnardagur, en sérstakur gjalddagi var ekki tilgreindur í kaupsamningi. Kaupandi gat greitt vöruna á tímabilinu frá lausnardegi til eindaga.. Var ekki talið andstætt góðum viðskiptaháttum í verslunarkaupum að draga ekki greiðslu fram að eindaga, og var því talið, að greiðslan hefði ekki verið innt af hendi fyrr en eðlilegt var. Reyndi þá ekki á, hvort greiðslan hefði virst venjuleg eftir atvikum. Var krafa þrotabúsins ekki tekin til greina.	1870
Sjá Fjármál hjóna.	2187
Sjá Nauðungarsala.	2648
Sjá Skaðabætur.	2794
Búi Þ var tekið til gjaldþrotaskipta 20. október 1998 að beiðni Þ. Beiðnin var byggð á árangurslausu fjárnámi, sem fram fór hjá Þ. Við fyrir-töku fjárnámsins lýsti eiginmaður Þ því yfir, að hún ætti ekki eignir til tryggingar kröfu Þ. Þ kærði úrskurðinn og taldi fjárnámið ógilt, þar sem það hefði grundvallast á staðfestu endurriti árangurslausrar fjárnámserðar, sem ekki sé talin til aðfararheimilda. Þá gæti eiginmaður ekki lýst yfir eignaleysi hennar. Loks taldi hún kröfuna vera fyrnda og einnig ranga. Var kröfum Þ hafnað og hinn kærði úrskurður staðfestur.	3834
Búi H hf. var tekið til gjaldþrotaskipta 11. maí 1995. Með bréfi skattstjórans í Reykjavík 3. mars 1997 var þrotabúi H hf. tilkynnt að inneign, að fjárhæð 1.569.990 krónur, vegna endurgreiðslu á virðisauka-skatti tímabilsins nóvember-desember 1996 væri til útborgunar hjá tollstjóranum í Reykjavík. Þegar skiptastjóri ætlaði að ná í inneignina var honum tilkynnt, að inneigninni hefði hinn 6. mars 1997 verið ráðstafað til greiðslu inn á fyrri skuldir H hf. við ríkissjóð. Protabúi H hf. höfðaði mál gegn íslenska ríkinu, Í, til endurgreiðslu framangreindrar fjárhæðar. Í 3. mgr. 25. gr. laga nr. 50/1988, sbr. 3. gr. laga nr. 149/1996, felst sú regla, að réttur skattaðila til endurgreiðslu mismunar á innskatti og útskatti stofnist ekki, ef til er að dreifa vangoldnum opinberum gjöldum hans og sköttum. Það leiðir af 72. gr. laga nr. 21/1991 að við töku bús til gjaldþrotaskipta verður	

til ný lögpersóna, sem jafnframt því að taka við réttindum og skyldum skuldara nýtur hæfis til að öðlast réttindi og baka sér skyldur. Protabúið verður meðal annars sjálfstæður skattaðili. Óumdeilt var, að inneign sú, sem Í notaði til skuldajöfnuðar á móti virðisaukaskattsskuld H hf. hafði myndast vegna ráðstafana þrotabúsins eftir töku þess til gjaldþrotaskipta. Skuldajöfnuður Í gagnvart þrotabúinu fullnægði ekki skilyrðum 1. mgr. 100. gr. laga nr. 21/1991. Hann raskaði einnig jafnstöðu kröfuhafa, sem reglur laganna um gjaldþrotaskipti byggjast á. Var krafa þrotabúsins tekin til greina.

3844

Samskonar mál og hér að framan.

3857

A, pólskur ríkisborgari, skrifaði undir ráðningarsamning 28. janúar 1994 við útgerðarfélagið U hf. og réð sig til einnar ferðar sem háseti um borð í togara félagsins. Ekki var lögskráð á togarann hér á landi, en U hf. var í eigu íslenskra aðila, sem höfðu keypt skipið. Umsamin laun skyldi greiða í bandaríkjadöllum. U hf. hafði hvorki greitt laun né ferðakostnað samkvæmt ráðningarsamningnum, þegar bú félagsins var tekið til gjaldþrotaskipta 21. september 1994. Einungis fengust greidd 32,96% upp í kröfu A við skiptin, og sótti hann um greiðslu eftirstöðva kröfunnar úr hendi Ábyrgðarsjóðs launa, Á. Óumdeilt var, að kjör A samkvæmt ráðningarsamningnum voru síst verri en ef farið hefði verið eftir kjarasamningi Sjómannasambands Íslands við Landssamband íslenskra útvegsmanna. Samkvæmt 1. mgr. 3. gr. laga nr. 53/1993 er Á fjármagnaður með sérstöku ábyrgðargjaldi af greiddum vinnulaunum og fleiru, sem skattskyld er samkvæmt 1. tl. A-liðar 7. gr. laga nr. 75/1981, en samkvæmt 1. gr. þeirra laga er skattskylda bundin við þá menn, sem eru heimilisfastir hér á landi. A var ekki heimilisfastur á Íslandi og ákvæði voru í ráðningarsamningi hans þess efnis, að vinnuveitandinn héldi eftir af launum til greiðslu á tekjuskatti í samræmi við skattalög á Kýpur. Var Á sýknaður af kröfum A. Sératkvæði.

3957

Bú G ehf. var tekið til gjaldþrotaskipta 31. október 1996, en frestdagur við þau var 6. ágúst 1996. Hinn 19. og 22. apríl 1996 afhenti G ehf. Sparisjóði vélstjóra, S, tvo víxla til greiðslu á vanskilaskuldum. Protabúið krafðist riftunar og endurgreiðslu á andvirði víxlanna. Greiðsla á peningakröfu með viðskiptabréfum á hendur þriðja manni telst almennt ekki venjulegur greiðslueyrir í viðskiptum, og breytir engu þótt viðtakandi greiðslunnar sé lánastofnun. Ekki var sýnt fram á, að samið hefði verið fyrir fram um að greiða skuldirn-

ar í þessu formi. Var því fallist á, að greiðslan hefði verið innt af hendi með óvenjulegum greiðslueyri í skilningi 1. mgr. 134. gr. laga nr. 21/1991. S hélt því fram, að greiðslan hefði í ljósi fyrri viðskipta við G ehf. virst venjuleg eftir atvikum. Í ljós var leitt, að í viðskiptum S og G ehf. á tímabilinu frá 11. ágúst 1993 til 19. apríl 1995 hefði S nú sinnum keypt viðskiptabréf á hendur þriðja manni af G ehf. Með einni undantekningu rann kaupverð viðskiptabréfa inn á tékkareikning félagsins hjá S. Þegar S keypti víxlana tvo í apríl 1996 hafði verið hlé á verðbréfavíðskiptum hans við félagið í rétt ár, og gjaldfallnar skuldbindingar þess við S voru til innheimtu hjá lögmanni. Kaupverði víxlanna var ráðstafað í heild til að greiða skuldir félagsins við S. Var ekki talið unnt að líta svo á, að viðskipti félagsins við S um verðbréfakaup hefðu verið svo samfelld og slík samsvörum á milli viðskiptanna, að þær ráðstafanir, sem krafist var riftunar á, gætu talist venjulegar eftir atvikum. Var krafa þrotabúsins um riftun tekin til greina.

4310

Gjöf

Sjá Gjaldþrotaskipti.	121, 1602
Sjá Fjármál hjóna.	2695

Greiðsla

Sjá Skuldabréf.	1653, 2735
Sjá Nauðungarsala.	1949
Sjá Lausafjárkaup.	2951
Sjá Lögmenn.	2963
Sjá Fasteignakaup.	3037

Greiðslustaður

Sjá Skuldabréf.	1481
----------------------	------

Gæsluvarðhald

a-liður 1. mgr. 103. gr.

K var grunaður um að hafa nauðgað stúlku á skemmtistað í Reykjavík á nýársnótt 1998. K viðurkenndi ekki að hafa nauðgað stúlkunni og bar við minnisleysi, en sagðist hafa farið með henni inn í herbergi á efri hæðum skemmtistaðarins. Verulegt ósamræmi var milli fram-

burðar stúlkunnar og K og rannsókn máls var á frumstigi. Var K gert að sæta gæsluvarðhaldi í allt að 9 daga.	6
H var grunaður um aðild að þjófnaði. Rannsókn máls var á frumstigi og var H dæmdur til að sæta gæsluvarðhaldi í 14 daga.	557
G var grunaður um aðild að þjófnaði. Rannsókn máls var skammt á veg komin og var G dæmdur til að sæta gæsluvarðhaldi í 7 daga.	730
S var grunaður um aðild að þjófnaði. Rannsókn máls var skammt á veg komin og var S dæmdur til að sæta gæsluvarðhaldi í 7 daga.	732
Rökstuddur grunur var um aðild D að innflutningi á rúmlega einu kílóí af amfetamíni. Hætta var talin á, að hann gæti torvelað rannsókn málsins, sem var á frumstigi, og var hann dæmdur til að sæta gæsluvarðhaldi í eina viku.	1040
D var grunaður um aðild að innflutningi á rúmlega einu kílóí af amfetamíni. Var honum gert að sæta áframhaldandi gæsluvarðhaldi í tvær vikur.	1053
S var grunaður um aðild að innflutningi á 1.008,4 grömmum af amfetamíni. Hann hafði setið í gæsluvarðhaldi í hálfan mánuð. Þótt rannsókn málsins væri vel á veg komin, var hún enn á viðkvæmu stigi, og var S dæmdur til að sæta áframhaldandi gæsluvarðhaldi í tvær vikur í viðbót.	1343
D hafði setið í gæsluvarðhaldi í þrjár vikur vegna gruns um aðild að innflutningi á rúmlega einu kílóí af amfetamíni. Lögreglustjórinn í Reykjavík krafðist áframhaldandi gæsluvarðhalds, en því var hafnað í Héraðsdómi Reykjavíkur. Fram kom, að þýskum lögreglufyrvöldum hafði verið send beiðni um aðstoð við rannsókn málsins, sem talin var geta leitt til þess, að mikilvægar upplýsingar fengjust. Þótt unnt hefði verið að grípa til þessara aðgerða fyrr, leit Hæstiréttur ekki svo á, að slíkar tafir hefði orðið á þeim, að efni væru til að hafna kröfu lögreglustjórans um áframhaldandi gæsluvarðhald. Var D dæmdur til að sæta gæsluvarðhaldi í hálfan mánuð í viðbót.	1533
S var dæmdur til að sæta áframhaldandi gæsluvarðhaldi, en hann var grunaður um aðild að innflutningi á rúmlega einu kílóí af amfetamíni.	1553
D og S voru dæmdir til að sæta áframhaldandi gæsluvarðhaldi í 2 vikur.	1563, 1565
K var úrskurðaður í 12 daga gæsluvarðhald vegna gruns um brot gegn 173. gr. a almennra hegningarlaga, en við komu hans til landsins fannst mikið magn ætlaðra fíkniefna í farangri hans.	2711
G, sem grunaður var um brot gegn 2. mgr. 218. gr. almennra hegningar-	

laga, var úrskurðaður í gæsluvarðhald í 3 vikur. Úrskurðurinn var staðfestur í Hæstarétti, en þó þannig, að gæsluvarðhaldstíminn var stytur um eina viku.	3049
S var grunaður um að hafa gerst brotlegur við 2. mgr. 218. gr. almennra hegningarlaga og var úrskurðaður í gæsluvarðhald í 3 vikur.	3214
M var grunaður um aðild að þjófnaðarmáli. Málið var á frumstigi rannsóknar og var hann úrskurðaður til að sæta gæsluvarðhaldi í eina viku.	3445

c-liður 1. mgr. 103. gr.

J sætti gæsluvarðhaldi vegna gruns um brot gegn 244. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Rökstuddur grunur þótti kominn fram um, að J hefði jafnframt átt hlut að máli í fleiri innbrotum, sem voru til rannsóknar. Var hann dæmdur til að sæta áfram gæsluvarðhaldi í 13 daga.	47
J var grunaður um brot gegn 217. gr., 244. gr., 257. gr. og 233. gr. almennra hegningarlaga og gegn ávana- og fíkniefnalögum. Lögreglan í Reykjavík hafði margítrekað haft afskipti af J vegna ýmiss konar afbrota. Alls voru 11 mál skráð í málaskrá lögreglunnar vegna afbrota á síðastliðnu ári og það, sem af var þessu ári, voru tvö mál skráð. Enn voru 4 afbrot hans óafgreidd hjá lögreglu, og taldi lögreglan mikilvægt að sameina flest þessara mála. J var gert að sæta gæsluvarðhaldi í 6 vikur á grundvelli c- og d- liðar 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	161
J sætti gæsluvarðhaldi vegna gruns um fjölda innbrota, sem framin voru á tímabilinu frá október 1997 til miðs desember sama árs. Hann fékk reynslulausn 22. desember 1996 í tvö ár á 240 daga eftirstöðvum refsingar af tveggja ára fangelsisdómi, sem hann hlaut árið 1995 vegna brota gegn 194. gr. og 231. gr. laga nr. 19/1940. Talin var hætta á, að hann myndi halda áfram afbrotum meðan máli hans væri ekki lokið, og var hann dæmdur til að sæta áfram gæsluvarðhaldi í 30 daga.	177
Með dómi Héraðsdóms Reykjavíkur 18. febrúar 1998 var J dæmdur í 18 mánaða fangelsi, en til frádráttar dæmdri refsivist kæmi gæsluvarðhald, sem hann hafði sætt frá 22. janúar 1998. Við uppkvaðningu dóms lýsti J því yfir, að hann tæki sér lögmæltan áfrýjunarfrest, og fór lögreglustjórinn í Reykjavík, L, þá fram á, að J yrði gert að sæta gæsluvarðhaldi meðan á þeim fresti stæði. Var sú beiðni tekin fyrir í beinu framhaldi af dómarafulltrúa, sem úrskurðaði J í gæsluvarð-	

hald á meðan á áfrýjunarfresti stæði, þó eigi lengur en til 18. mars 1998. J taldi, að dómarafulltrúi hefði ekki mátt kveða upp úrskurðinn eftir að aðalmeðferð hófst og vísaði í því sambandi til 2. mgr. 6. gr. laga nr. 92/1989 og til samnings um verndun mannréttinda og mannfrelsis, sbr. lög nr. 62/1994. Talið var, að þessi ákvörðun um gæsluvarðhald væri ekki beinn þáttur í meðferð máls ákærvaldsins á hendur J. Sú sérstaka takmörkun, sem sett er í 2. mgr. 6. gr. laga nr. 92/1989 við því, að dómarafulltrúi fari með opinbert mál eftir að það kemur til aðalmeðferðar, kæmi því ekki til álita, en til þess væri jafnframt að líta, að farið var með málið samkvæmt 125. gr. laga nr. 19/1991 og kom það því aldrei til aðalmeðferðar. Hinn kærði úrskurður var því staðfestur.	734
Með dómi Héraðsdóms Reykjaness 12. mars 1998 var U dæmdur í tveggja ára fangelsi fyrir fjölda brota gegn 244. gr. og 259. gr. almennra hegningarlaga, auk umferðarlagabrota og fíkniefnabrots. Voru öll brotin framin í október og nóvember 1997. U lýsti þegar yfir áfrýjun. Sama dag, 12. mars, var U dæmdur til að sæta gæsluvarðhaldi allt til 22. apríl 1998 eða þar til dómur gengi í máli hans í Hæstarétti. U kærði úrskurðinn og taldi héraðsdómarann, sem kvað upp hinn kærða úrskurð, hafa verið vanhæfan, þar sem hann hefði skömmu áður kveðið upp fyrrnefndan dóm og þannig tekið efnislega afstöðu í málinu. Sú röksemd þótti með öllu haldlaus, og var hinn kærði úrskurður staðfestur.	1129
J, sem grunaður var um fjölda þjófnaðarbrot, var dæmdur til að sitja í áframhaldandi gæsluvarðhaldi.	1358
Sjá Kærufrestur.	1561
S, fæddur 1981, viðurkenndi að hafa framið mörg afbrot á stuttum tíma til að fjármagna fíkniefnaneyslu. Hætta var á, að hann héldi áfram brotum, yrði hann látinn laus. Var hann úrskurðar í gæsluvarðhald þar til dómur gengi í máli hans.	1962
Hinn 16. júlí 1998 var Á úrskurðaður í gæsluvarðhald til 28. ágúst vegna innbrota, þjófnaða o.fl. Ákæra var gefin út á hendur Á 25. ágúst 1998 fyrir fjölda brota. Þegar litið var til sakaferils Á var talin hætta á, að hann héldi áfram brotum yrði hann látinn laus. Var hann úrskurðaður í áframhaldandi gæsluvarðhald þar til dómur gengi í máli hans.	2663
Á var dæmdur 17. desember 1997 til að sæta fangelsi í sjö mánuði skil-orðsbundið í þjú ár fyrir brot gegn almennum hegningarlögum og umferðarlögum. Fyrir héraðsdómi var rekið mál ákærvaldsins á	

hendur Á þar sem honum voru gefin að sök fjöldi brota. Á hafði sætt gæsluvarðhaldi frá 16. júlí 1998 og var, 29. október 1998, dæmdur til áframhaldandi gæsluvarðhalds til allt að 7. desember 1998. ..	3365
Ó var grunaður um að hafa framið fjölda innbrota og þjófnaða auk annarra brota. Hann hafði viðurkennt að nota fíkniefni daglega og fjármagna þessa fíkn sína með afbrotum. Talið var, að búast mætti við, að Ó myndi halda áfram brotum fengi hann að ganga laus, og var hann því dæmdur til að sæta áframhaldandi gæsluvarðhaldi þar til dómur gengi í málum hans, þó ekki lengur en til 16. desember.	3637
M var grunaður um að hafa framið á annan tug þjófnaða. Hann hafði setið í gæsluvarðhaldi vegna rannsóknar brotanna og fór sýslumaðurinn í Hafnarfirði fram á áframhaldandi gæsluvarðhald. Ekki varð séð, að það gæti haft teljandi þýðingu fyrir rannsóknir málanna, að M sæti áfram gæsluvarðhaldi í þágu rannsóknar málsins. G var heimilislaus og hafði ekki stundað launaða atvinnu í einhvern tíma, en kvaðst engu að síður neyta amfetamíns fyrir um það bil 30.000 krónur á viku. Var hann úrskurðaður til að sæta gæsluvarðhaldi á grundvelli c-liðar 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	4107
a- og b- liður 1. mgr. 103. gr. og 2. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991.	
K, breskur ríkisborgari með búsetu á Spáni, var úrskurðaður til að sæta áframhaldandi gæsluvarðhaldi vegna gruns um fíkniefnabrot til 30. nóvember 1998, en hann hafði setið í gæsluvarðhaldi frá 1. september 1998. Var skilyrðum a og b liða 1. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991 svo og 2. mgr. sömu greinar talið fullnægt.	3132
K, breskur ríkisborgari, var grunaður um að hafa framið stórfellt fíkniefnabrot. Var hann dæmdur til að sæta áframhaldandi gæsluvarðhaldi þar til dómur gengi í máli hans.	4103
2. mgr. 103. gr.	
Á sætti gæsluvarðhaldi vegna gruns um aðild að stórfelldum innflutningi fíkniefna til landsins. Þegar litið var til rannsóknargagna málsins var ljóst, að þáttur Á var mun meiri en hann vildi vera láta. Skilyrði 2. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991 voru fyrir hendi og var Á hinn 23. janúar 1998 úrskurðaður í áframhaldandi gæsluvarðhald þar til héraðsdómur gengi, þó ekki lengur en til 9. mars 1998.	320
S, sem ákærður var fyrir nauðgun, hafði setið í gæsluvarðhaldi frá 7. desember 1997. Hinn 27. febrúar 1998 var hann dæmdur til að sitja áfram í gæsluvarðhaldi til 26. mars 1998.	843
K var ákærður fyrir þrjár líkamsárásir um brot gegn 1. mgr. 218. gr., 1.	

- mgr. 217. gr. og 211. gr., sbr. 20. gr. almennra hegningarlaga. Voru árásir hans mjög hættulegar og tilviljun ein virtist hafa ráðið því, að ekki fór verr en raun varð á. Var hann dæmdur til að sæta áframhaldandi gæsluvarðhaldi þar til dómur gengi í máli hans, þó ekki lengur en til 29. maí 1998. 1551
- Með dómi Héraðsdóms Reykjavíkur 6. apríl 1998 var Á dæmdur til 5 ára fangelsisvistar fyrir brot gegn 173. gr. a almennra hegningarlaga, en hann hafði setið í gæsluvarðhaldi frá 15. desember 1997. Á áfrýjaði málinu til Hæstaréttar. Hann var úrskurðaður í gæsluvarðhald uns dómur gengi í máli hans í Hæstarétti, þó eigi lengur en til 16. október 1998. 1690

Kröfu um gæsluvarðhald hafnað

- V var úrskurðaður í gæsluvarðhald 29. ágúst 1998 til 2. september vegna gruns um að hafa stungið annan mann hnífi. Lögreglustjórinn í Reykjavík krafðist áframhaldandi gæsluvarðhalds, en ekki var talið að fullnægt væri skilyrðum a-liðar 1. mgr. 103. gr laga nr. 19/1991 til gæsluvarðhalds. Þá voru heldur ekki talin næg efni til að V yrði gert að sæta gæsluvarðhaldi á grundvelli 2. mgr. 103. gr. sömu laga. 2707
- S var úrskurðaður til að sæta áframhaldandi gæsluvarðhaldi vegna gruns um alvarlega líkmsárás. Lögreglustjórinn í Reykjavík reisti kröfu sína eingöngu á ákvæði 2. mgr. 103. gr.laga nr. 19/1940. Taldi Hæstiréttur, að ekki væri fullnægt því skilyrði lagaákvæðisins, að ætla mætti gæsluvarðhald nauðsynlegt með tilliti til almanna hagsmuna og felldi hinn kærða úrskurð úr gildi. 3322

Gæsluvarðhaldsúrskurður felldur úr gildi

- Með úrskurði Héraðsdóms Reykjavíkur 7. október 1998 var G gert að sæta gæsluvarðhaldi til 30. október, en G hafði gengist við því að hafa átt hlut að árás á H aðfaranótt 25. sseptember. Lögreglustjórinn í Reykjavík reisti kröfu sína eingöngu á ákvæði 2. mgr. 103. gr. laga nr. 19/1991. Var ekki fallist á, að fullnægt væri því skilyrði að ætla mætti að gæsluvarðhald væri nauðsynlegt með tilliti til almannahagsmuna. Var hinn kærði úrskurður því felldur úr gildi og kröfu um gæsluvarðhald hafnað. 3137
- Með úrskurði Héraðsdóms Reykjavíkur 7. október 1998 var H gert að sæta gæsluvarðhaldi til 30. október vegna gruns um að hafa gerst brotlegur við 2. mgr. 218. gr. almennra hegningarlaga. Krafa Lögreglustjórans í Reykjavík var eingöngu reist á ákvæði 2. mgr. 103.

gr. laga nr. 19/1991, og var ekki fallist á, að fullnægt væri því skilyrði að ætla mætti að gæsluvarðhald yfir H væri nauðsynlegt með tilliti til almannahagsmuna. Var úrskurðurinn felldur úr gildi og kröfu um gæsluvarðhald hafnað.

3140

Haffæri

L slasaðist við vinnu sína um borð í efnisflutningspramma með dýpkunarskipi í eigu D hf. Hann höfðaði bótamál gegn ríkinu og byggði meðal annars á því, að um hefði verið að ræða saknæmt aðgerðarleysi starfsmanna S, sem gerði D hf. kleift að gera út dýpkunarskipið ásamt prömmum þeim, sem því fylgdu, án þess að gæta laga og reglugerða um skoðun skipa, öryggisútbúnað o.fl. Dýpkunarskipið var skráð á skipaskrá, en ekki hafði verið gefið út haffærisskírteini fyrir það. Samkvæmt lögum nr. 51/1987 eru lagðar ótvíræðar skyldur á eigendur skipa, útgerðarmenn og skipstjóra í því efni, að óhaf-fær skip séu ekki í förum. Ekki var leitað til lögskráningarstjóra, áður en L tók til starfa um borð í dýpkunarskipinu. Það var ekki talið á ábyrgð og áhættu ríkisins, að dýpkunarskipið og pramminn voru í notkun í andstöðu við ákvæði laga um haffæri skipa og án þess að kostur hafi verið að tálma því. Sératkvæði.

238

Handveð

E höfðaði mál gegn íslenska ríkinu, Í, og krafðist ógildingar á handveð-setningu 20 hlutabréfa samkvæmt yfirlýsingu 17. maí 1996, útgefinni af H til samgönguráðuneytisins til tryggingar ferðaskrifstofuleyfi ferðaskrifstofunnar V. Á fundi í samgönguráðuneytinu 22. júlí 1996 skrifaði E undir yfirlýsingu þess efnis, að umboðsmaður hennar, H, hefði handveðsett bréfin fyrir hennar hönd. Fékk hún frest til 15. ágúst til þess að reyna að innleysa bréfin gegn greiðslu þeirra í reiðufé. Ljóst var, að E andmælti hvorki gildi veðsetningarinnar strax og tilefni gafst til né síðar í samskiptum sínum við ráðuneytið. Hún afturkallaði ekki umboð H heldur staðfesti það 22. júlí 1996 um leið og hún veitti honum áframhaldandi umboð. Var talið, að E hefði bæði haft tíma og tilefni til að koma sjónarmiðum sínum á framfæri, ef hún taldi umboðsmann sinn hafa farið út fyrir umboðið. Voru kröfur E ekki teknar til greina.

867

Hefð

Sjá Eignarréttur.	1769
Sjá Innsetningargerð.	4500

Heimvísun

Sjá Ómerking.	372
Sjá Gagnaöflun.	2809
Sjá Skaðabætur.	3303

Hjón

Sjá Skilnaðarsamningur.	106
I var í viðskiptareikningi hjá K, og það var einnig eiginmaður hennar. Í febrúar 1997 færði K alla inneign á viðskiptareikningi I til tekna eiginmanni hennar á viðskiptareikningi hans. Var þessi millifærsla gerð að þeim hjónum forspurðum. I höfðaði mál gegn K og krafðist greiðslu þessarar fjárhæðar. Ætluð skuld eiginmanns I samkvæmt viðskiptareikningi hans gat aldrei orðið grundvöllur einhliða skuldajafnaðar af hálfu K. Ósannað var, að í viðskiptum aðila hefði myndast venja, sem hafi veitt K heimild til að nota inneign I á viðskiptareikningi til skuldajafnaðar á móti kröfum, sem K átti á aðra aðila. Voru kröfur I teknar til greina.	4369

Hjúskapareign

Sjá Gjaldprotaskipti.	121
----------------------------	-----

Hlutafélög

Sjá Skattar.	268
Í ágúst 1995 leigði I, sem var enskt einkahlutafélag, A hf. flugvélar til að halda uppi flugi milli London og Keflavíkur. I höfðaði mál gegn A hf. og G, framkvæmdastjóra félagsins, til greiðslu 103.009,84 enskra punda. A hf. viðurkenndi skuldina og mótmælti henni ekki tölulega, og var félagið dæmt til að greiða hana. Fyrir Hæstarétt voru lögð gögn, þar sem fram kom, að A hf. hefði verið lýst gjaldproti og að ekkert myndi fást upp í lýstar kröfur. Ekki var talið sýnt fram á annað en að G hefði í viðskiptum sínum við I komið fram fyrir hönd A hf. og einnig var talið ósannað, að G hefði tekið á sig persónulega ábyrgð á skuldbindingum félagsins gagnvart I. I hélt því fram, að A hf. hefði aldrei verið rekið í samræmi við reglur laga	

nr. 2/1995 og bæri G sem framkvæmdastjóri ábyrgð á rekstrinum. Ætti hann ekki að geta komist undan ábyrgð með því að skýla sér á bak við félag, sem aldrei hefði verið starfrækt og allar starfsreglur hlutafélaga verið brotnar. Óumdeilt var, að A hf. var stofnað með lögformlegum hætti. G lagði fram helming hlutafjár. Félagið hélt aðeins uppi rekstri í sex vikur og var starfseminni hætt, þegar í ljós kom, að ekki var grundvöllur fyrir rekstrinum. Var I ekki talinn hafa sýnt fram á með hvaða hætti G hefði brotið gegn 134. gr. hlutafélagalaga eða samþykktum hlutafélagsins á þann veg, að það ylli I tjóni, sem væri skilyrði bótaábyrgðar samkvæmt því ákvæði. Þá hafði I heldur ekki sýnt fram á, að G hefði alveg frá upphafi starfrækslu félagsins mátt gera sér grein fyrir því, að hlutafélagið myndi ekki geta staðið við skuldbindingar sínar. Var G því sýknaður.

1067

I ehf. fékk heiti sitt skráð í hlutafélagaskrá í maí 1994, en félagið hafði áður borið annað heiti. Var auglýsing um nafnbreytinguna birt í Lögbirtingarblaði 9. september 1994. G hafði eignast vörumerkið I með framsali 12. apríl 1995. Hann gerði engan reka að því, né heldur fyrri eigandi vörumerkisins, að höfða mál til þess að fá hnekk skráningu I ehf. á nafninu innan þess sex mánaða frests, sem kveðið var á um í 6. mgr. 148. gr. þágildandi laga nr. 32/1978 um hlutafélög, heldur var það fyrst gert með stefnu, sem var þingfest 7. október 1997. Var I ehf. sýknaður þegar af þeirri ástæðu af kröfum G.

3757

Við stofnun L hf. 20. september 1994 skrifaði Í ehf. sig fyrir 45.000.000 króna hlut. Loka eindagi til greiðslu hlutafjár í L hf. var 15. janúar 1995. Í ehf. greiddi einungis 7.500.000 krónur af hlutafjárloforði sínu. Í ehf. höfðaði mál gegn L hf. og krafðist þess, að viðurkenndur yrði eignaréttur hans að 37.500.000 hlutum í L hf. að nafnverði samtals 37.500.000 krónur og að L hf. yrði dæmdur til að gefa út hlutabréf sem því næmi gegn greiðslu Í ehf. á 37.500.000 krónum, auk vaxta frá 20. október 1994. Samkvæmt 2. mgr. 17. gr. laga nr. 2/1995 bar stjórn L hf. að innheimta skuld Í ehf. með málsókn eða afhenda öðrum rétt til þessara hluta. Veita skyldi þó, áður en hlutir væru afhentir öðrum, áskrifanda fjögurra vikna frest til að koma málum sínum í rétt horf. Í ehf. reisti kröfur sínar á því, að eftir að hann hafði ritað bréf til L hf. 8. maí 1995 og lýst því, að stjórn félagsins hefði fullt umboð til að ráðstafa þeim hlutum, sem hann hafði skrifað Í ehf. fyrir, hefði engin ákvörðun verið tekin í félaginu í samræmi við 2. mgr. 17. gr. laga nr. 2/1995. Ljóst var af bréfum

aðila, að Í ehf. óskaði sjálfur eftir því að vera leystur undan því að greiða hlutaféð og að stjórn félagsins samþykkti það í verki, enda þótt bréf þess efnis hefði ekki verið ritað fyrir en 30. október 1996. Í hluthafaskrá frá L hf. 23. ágúst og 1. desember 1995 var hlutafjárloforð Í ehf. sagt vera 7.500.000 krónur, og í hlutafjármiða L hf. til Í ehf. 1996 var hlutaféð sagt hafa verið 7.500.000 krónur, og var engum athugasemdum hreyft við því. Við þessar aðstæður var ekki þörf á því, að stjórn L hf. veitti Í ehf. með formlegum hætti þann fjögurra vikna frest, sem framangreint ákvæði um hlutafélög gerir ráð fyrir. Var L hf. sýknað af kröfum Í ehf. 4125

Hlutdeild

Sjá Manndráp. 1503
Sjá Rán. 2868

Húsaleigusamningur

Með samningi 21. september 1994 tók M á leigu húsnæði af G hf., en D sf. eignaðist húsnæðið í desember 1996. Hafði húsnæðinu þá verið sagt upp með sex mánaða fyrirvara frá 1. desember 1996. Ágreiningur reis um uppsögnina. Gekk héraðsdómur um ágreininginn 30. september 1997 og var M sýknaður af kröfum D sf. Hinn 7. október 1997 krafðist D sf. þess, að M setti tryggingu fyrir greiðslu, sem svaraði til húsaleigu í sex mánuði, en því hafnaði M. Í bréfi 22. október ítrekaði D sf. kröfu sína um tryggingu og áskildi sér rétt til að rifta leigusamningnum, ef M sinnti ekki kröfunni. Viku síðar lýsti D sf. yfir riftun með stoð í 10. tl. 1. mgr. 61. gr. laga nr. 36/1994, en tók jafnframt fram, að þrátt fyrir þetta liti hann svo á, að uppsögn leigusamningsins 29. nóvember 1996 væri lögmæt. M mótmælti þessu, og var áfrýjunarstefna síðan gefin út 13. nóvember 1997. Fallist var á það með M, að D sf. hefði horfið frá því að bera fyrir sig, að leigusamningurinn væri fallinn niður vegna uppsagnar 29. nóvember 1996, og gat D sf. ekki lengur reist kröfur sínar á þeirri málsástæðu, en á henni einni byggði hann fyrir héraðsdómi, Var héraðsdómur staðfestur. 1496

I ehf. gerði húsaleigusamning 10. desember 1981 um leigu á götuhæð og jarðhæð í húsi í Reykjavík. Upphaflegur leigusali var S hf., en 2. janúar 1996 var gerður viðauki við upphaflegan leigusamning og var leigusali þá B ehf. I ehf. sagði leigusamningnum upp miðað við 1. september 1996. Hann skilaði húsnæðinu hins vegar ekki í vörsl-

ur B ehf. fyrr en vika var liðin af september. Í leigusamningnum var ekki að finna lýsingu á ástandi húsnæðisins, en þar var kveðið á um skyldu leigusala til að leggja hitalögn í húsið, mála það að utan og gera við glugga. Leigutaki átti hins vegar að sjá um standsetningu á húsnæðinu að innan og breytingar á austurhlíð efri hæðar leigusala að kostnaðarlausu. Í lok leigutímans skyldu allar innréttingar vera eign leigutaka og honum bar að fjarlægja þær. Samkvæmt lögum um húsaleigusamninga skyldi leigutaki skila húsnæði í hendur leigusala í sama ástandi og hann tók við því að leigutíma loknum. B ehf. höfðaði mál gegn I ehf. og krafðist bóta vegna kostnaðar við að færa húsnæðið í það horf, sem það var í við upphaf leigusamnings, og lét framkvæma mat um þann kostnað. I ehf. hélt því fram, að hann hefði endurbætt og lagað allt húsnæðið, sem hefði verið nánast fokhelt við upphaf leigutíma. I ehf. þótti ekki hafa sýnt fram á, að þær viðgerðir, sem um var deilt, fælu í sér annað en að koma húsnæðinu aftur í sambærilegt horf og við upphaf leigutíma. Var krafa B ehf. að mestu tekin til greina og I ehf. auk þess dæmt til að greiða húsaleigu fyrir septembermánuð 1996.

3086

E, M og H tóku á leigu húsnæði undir lögfræðistofu í febrúar 1989 af E og S, en P ehf. tók við öllum skyldum leigusala árið 1994. Leigusamningurinn var tímabundinn frá 1. mars 1989 til 1. mars 1999, en var uppsegjanlegur af hálfu leigutaka með 12 mánaða fyrirvara. Þann 29. desember 1995 var samningnum sagt upp af hálfu leigutaka og rýmdu þeir húsnæðið í maí 1996. Húsnæðið var síðan leigt út á ný frá 1. nóvember 1996. Galli var á gólfi húsnæðisins og var rekið dómsmál milli eigenda þess og fyrrum eiganda. Í því máli var lagt fram samkomulag milli eigenda húsnæðisins og leigjenda þess um, að leigusalar veittu leigutökum 25% afslátt af húsaleigu fyrir tiltekið tímabil, og var það samkvæmt niðurstöðu dómkvaddra matsmanna. Gekk dómur í Hæstarétti í málinu 13. febrúar 1997. P ehf. höfðaði mál gegn E, M og H og taldi þá hafa vanefnt greiðsluskyldu sína samkvæmt húsaleigusamningnum fyrir mánuðina júní til og með október 1996, en samningurinn hefði verið í gildi þar til samningsbundnum uppsagnarfresti lyki. P ehf. féllst á það, að til frádráttar leigugreiðslum kæmi gagnkrafa E, M og H vegna afsláttar fyrir leigutímabilið 1. september 1991 til 30. júní 1994. Var ágreiningur milli aðila um það, hversu háa gagnkröfu E. M og H ættu vegna galla á húsnæðinu á leigutímanum. Var upplýst, að samkomulag hafi orðið um að fá niðurstöðu í dómsmáli þannig, að

leigutakar fengu greiddar kröfur sínar frá leigusala í samræmi við niðurstöðu dómkvaddra matsmanna, þó með þeim fyrirvara, að yrði krafan ekki viðurkennd af dómstólum, þá yrði það greitt til baka, sem á vantaði. Í málinu lá fyrir, að aðilar ætluðu dómstólum endanlega ákvörðun um lákkun húsaleigu vegna gallans og átti við það að miða við endanlegt uppgjör þeirra á milli. Var ekki fallist á, að brostnar forsendur væru fyrir samningnum frá 22. september 1994. Var dómur Hæstaréttar í málinu um afslátt vegna skerðingar á húsaleigutekjum lagður til grundvallar um fjárhæðina. 4133

Húsbrot

Sjá Líkamsárás. 85
Sjá Þjófnaður. 2336

Hæfi

S krafðist þess, að dómari viki sæti með vísan til g-liðar 5. gr. laga nr. 91/1991, þar sem dómariinn hefði látið þau orð falla í þinghaldi, að „verulega væri á brattann að sækja“ fyrir S í málinu. Í framangreindu þinghaldi var leitað eftir hugsanlegum settum í málinu. Þótt dómari bendi í sáttaskyni á ólíka eða mismunandi stöðu aðila vegna þeirra sönnunargagna, sem lögð hafa verið fram, var ekki talið að unnt væri að draga af því þá ályktun, að hann hefði tjáð sig með þeim hætti um niðurstöðu málsins, að hann teldist hlutdrægur. Var ekki talin alveg næg ástæða til þess að dómariinn viki sæti. 1

Höfundaréttur

Þ samdi 25. janúar 1988 við menntamálaráðuneytið, M, um rétt til sýninga tveggja kvikmynda í skólum og öðrum fræðslustofnunum í fimm ár frá dagsetningu samningsins. Þ hélt því fram, að M hefði haldið áfram að nota kvikmyndirnar í skólum eftir að umsömdum samningstíma lauk og þar með hefðu samningarnir endurnýjast ótímabundið. Höfðaði hann mál gegn M og krafðist greiðslu fyrir afnotin. Í héraði var því lýst yfir af hálfu Þ, að aðild sóknarmegin væri hjá honum, Ö og Þ. Við aðalflutning málsins lagði Þ fram gögn úr uppbóðsrétti Reykjavíkur þess efnis, að hann hefði keypt umræddar kvikmyndir á nauðungaruppbóði 26. júní 1987 með öllum þeim réttindum, er tilheyrðu framleiðanda. Ekki þótti sýnt, að Þ ætti annan rétt að kvikmyndunum en rétt framleiðanda, og var ekki í ljós leitt hvernig höfundarétti að þeim var háttað að öðru

leyti. Var því óljóst hverja hlutdeild P ætti í heildarhöfundarétti að myndunum. Þóttu slíkir annmarkar á málatilbúnaði P, að málinu var vísað sjálfkrafa frá héraðsdómi.	3238
--	------

Hönnun

Sjá Skaðabótamál.	3058
------------------------	------

Iðnlánasjóðsgjald

G sf. var gerð að greiða iðnlánasjóðsgjald og iðnaðarmálagjald árin 1995 og 1996. Samkvæmt lögum um iðnlánasjóð skyldi verja 10% af gjaldinu til að greiða fyrir hagrannsóknum í þágu iðnaðarins og aðgerðum, sem stuðluðu að þjóðhagslega hagkvæmri iðnþróun í landinu, og skyldi stjórn sjóðsins ráðstafa fénu í samráði við Samtök iðnaðarins. Samkvæmt lögum um iðnaðarmálagjald skyldu tekjur af gjaldinu renna til samtaka iðnaðarins og varið til að vinna að eflingu iðnaðar og iðnþróunar í landinu. G höfðaði mál gegn íslenska ríkinu og krafðist þess, að álagning gjaldanna yrði felld úr gildi. Taldi G, að með greiðslu iðnaðarmálagjaldsins, sem rynni beint til Samtaka iðnaðarins, væri hann þvingaður til aðildar að samtökunum, og væri það andstætt 2. mgr. 74. gr. stjórnarskrárinnar. Þótt gjaldið rynni til Samtaka iðnaðarins, skyldi því varið í ákveðnum tilgangi og var háð eftirliti iðnaðarráðuneytisins. Var ekki fallist á, að álagning gjaldsins fæli í sér skylduaðild að samtökunum. G hélt því og fram, að iðnlánasjóðsgjaldinu hefði ekki verið varið lögum samkvæmt, en vefengdi ekki, að lagaheimild væri fyrir hendi til álagningar gjaldanna. Þótt Samtök iðnaðarins kynnu að hafa farið út fyrir ramma laganna við ráðstöfun fjárens, var það ekki talið valda því, að álagning gjaldsins yrði felld niður. Voru kröfur G ekki teknar til greina. Sératkvæði.	4406
--	------

Innheimtulaun

Sjá Skaðabótalög.	2260
------------------------	------

Innlausnarverð

Sjá Félagslegar íbúðir.	2390
------------------------------	------

Innsetningargerð

G krafðist þess, að skuldabréf, sem hann var sjálfskuldarábyrgðarmaður á ásamt P, yrði tekið með beinni aðfarargerð úr vörslum sýslu-	
---	--

mannsins í Reykjavík og fengið sér til umráða. Skuldabréfið hafði verið lagt fram hjá sýslumanninum við fjárnám, sem gert var 11. janúar 1996 hjá P samkvæmt kröfu B ehf., og hafði verið síðan í vörslu sýslumannsins. Innsetningargerð verður að beinast að þeim, sem hefur í vörslum sínum þann hlut, sem gerðarbeiðandi leitast við að fá umráð yfir. Sýslumaður gat ekki afhent skuldabréfið öðrum en varnaraðilanum B ehf., sem lagði það fram við aðfarargerðina, nema til kæmi samþykki hans eða annar sýndi fram á heimild til skuldabréfsins, sem gengi framár rétti B ehf. Ekki voru skilyrði til að heimila umbeðna innsetningargerð.	60
M og K bjuggu saman í óvígðri sambúð og áttu tvær dætur, A 21 árs og L 9 ára. Þau slitu samvistum í ágúst 1997 og höfðu búið í Svíþjóð síðustu 16 ár. Um mánaðamótin nóvember/desember fór M með L til Íslands að K forspurðri. K krafðist þess, að umráðum hennar yfir L yrði komið á með aðfarargerð. Aðilar gerðu með sér samning um sameiginlega forsjá yfir L, en sá samningur var ekki gildur, þar sem hann var ekki staðfestur fyrir yfirvöldum. Samkvæmt vottorðum sænskra yfirvalda var forsjá telpunnar hjá K. Það var fallist á það með K, að 11. gr. laga nr. 160/1995 ætti við. M hafði ekki borið fram rökstudd andmæli á grundvelli 12. gr. laga nr. 160/1995. Ekki hafði verið sýnt fram á það, að varhugavert væri, að gerðin næði fram að ganga. Samkvæmt því bar að afhenda K barnið, sbr. einnig 75. gr. laga nr. 20/1992.	726
Sjá Umferðarréttur.	1346
Sjá Börn.	3451
Ó fékk hinn 10. nóvember 1976 leigða lóð á erfðafestu úr landi S til að reisa íbúðarhús. Óumdeilt var, að á sama tíma hefði Ó samið munnlega við S um afnot af beitarhólfi í landi jarðarinnar. Ekki var samið um ákveðið endurgjald fyrir þessi afnot eða hversu lengi þau skyldu standa. Með bréfi til Ó 2. júní 1997 var þess óskað, að Ó fjarlægði allar eigur sínar, sem stæðu utan leigulóðar samkvæmt samningnum frá 1976 og jafnframt sagði S honum upp landinu, sem Ó hafði notað sem hagagöngu fyrir hross. Skyldi þessu lokið eigi síðar en 17. júní 1997, að öðrum kosti yrði það fjarlægt á kostnað Ó. Með úrskurði héraðsdóms 18. nóvember 1998 var S heimilað að fjarlægja girðingu Ó af framangreindu beitarhólfi með beinni aðfarargerð, og kærði Ó úrskurðinn til Hæstaréttar. Ekki var talið, að Ó hefði unnið rétt yfir beitarlandinu fyrir hefð, því að hann hefði ekki getað vænst annars en að hann hefði afnot beitarlandsins þar	

- til öðru vísi yrði ákveðið og eingöngu fyrir greiðasemi S, enda kom ekkert endurgjald fyrir afnotin. Þá var ekki talið, að ákvæði ábúðarlaga gætu átt við um rétt Ó sem leigutaka að beitarlandinu. Varð ekki annað séð en að S hefði verið heimilt að segja Ó upp afnotum af landinu með hæfilegum fyrirvara. Ó hélt því fram, að hann hefði aldrei fengið uppsagnarbréf S 2. júní 1997. Fyrir lá, að bréfið hafði verið sent í ábyrgðarpósti 3. júní. Þótt óljóst væri, hvort Ó hefði fengið bréfið í hendur, var hann með hliðsjón af þeirri meginreglu, sem fram kemur í 57. gr. húsaleigulaga bundinn af þessari uppsögn, sem markaði þannig uppsagnarfrest frá 1. júlí 1997 að telja. S setti fram kröfu um innsetningu 9. september 1998, og var þá liðinn lengri tími en uppsagnarfrestur getur lengstur orðið. Naut Ó því ekki lengur réttar yfir beitarlandinu, þegar gerðarinnar var beiðst. Var niðurstaða héraðsdómara staðfest. 4500
- Húsið nr. 6 við B í Reykjavík var reist á árunum 1959 til 1960. Teikningum af lögnum mun ekki hafa verið skilað til borgaryfirvalda, enda ekki skylt á þeim tíma. G eignaðist húsnæði á sjöttu hæð hússins 1993. Lagnir fyrir vatn og frárennsli voru settar upp milli húsnæðisins, sem tilheyrði G og snyrtingar í sameign á 5. hæð hússins á tímabilinu frá því að húsnæðið var selt 1978 og þar til því var afsalað á ný 1986. Lá ekki annað fyrir en að þessar lagnir hefðu lengst af fengið að standa án athugasemda af hendi annarra eigenda hússins og byggingaryfirvalda. Í júlí 1998 var hins vegar samþykkt á aðalfundi húsfélagsins að breyta sameign í húsinu til samræmis við teikningar. Var ákveðið á framhaldsaðalfundi í ágúst 1998 að fjarlægja ósamþykktar lagnir úr sameign í húsinu. G mótmælti þessari ákvörðun, en húsfélagið lét fjarlægja lagnirnar, sem voru á milli húsnæðis G og snyrtingar á 5. hæð hússins. G krafðist þess að fá aðgang að sameign í húsinu til þess að setja upp á ný lagnir í stað þeirra, sem fjarlægðar voru. Lagt var til grundvallar, að engar lagnir væru fyrir vatn og frárennsli á milli húsnæðis G á 6. hæð og sameignar á 5. hæð. Staða G var því sú sama og ef hann hygðist láta setja upp í fyrsta sinn lagnir til þessara nota. Til slíkra framkvæmda yrði G að afla sér heimildar byggingaryfirvalda, hvað sem liði lögmæti aðgerða húsfélagsins. Ekki lá fyrir, að G hefði fengið nauðsynlegar heimildir til framkvæmdanna. Var beiðni hans því hafnað. 4515
- Jafnrétti*
- Sjá Fæðingarorlof. 500

Embætti héraðsdýralæknis Mýrasýsluumdæmis var auglýst laust til umsóknar í október 1993 og aftur í janúar 1994, þar sem sá, sem skipaður hafði verið í embættið, sagði því lausu, áður en hann hóf störf. Taldi hann bændur í héraðinu vera sér andsnúna, en velflestir þeirra höfðu ritað undir áskorun til stuðnings skipun G, sem hafði starfað innan umdæmisins um árabíl. GA hafði sótt um embættið í október 1993 og verið raðað næst efst á lista hæfnisnefndar samkvæmt 2. mgr. 5. gr. laga nr. 77/1981. Hún sótti um að nýju í janúar 1994 og var raðað í efsta sæti ásamt karli, sem dró umsókn sína til baka. Hæfnisnefndin raðaði G í fjórða sæti eins og áður, en hann var skipaður í embættið. Kærunefnd jafnréttismála, K, höfðaði mál vegna GA á hendur íslenska ríkinu og krafðist þess, að dæmt yrði, að skipun G hefði verið ólögmæt og skaðabóta GA til handa. Eins og málið lá fyrir var talið, að bæði GA og G hefðu verið hæf til starfsins, þótt menntun og starfsreynsla GA hefði skipað henni skör framfar G. Þau rök, sem veitingarvaldið færði fram fyrir skipun G voru þau, að afstaða íbúanna hefði verið á þann veg, að þessi ákvörðun hefði verið nauðsynleg til þess að skapa starfsfrið í umdæminu. Voru þau ein og sér ekki talin haldbær við veitingu embættisins, hvorki í merkingu jafnréttislaga né stjórnsýsluréttar. Meginreglur II. kafla jafnréttislaga bar að skýra svo við núverandi aðstæður, að konu skyldi veita starf, ef hún væri að minnsta kosti jafnt að því komin að því er varðar menntun og annað, sem máli skiptir, og karlmaður, sem við hana keppti, ef á starfssviðinu væru fáar konur. Á þeim tíma, sem hér skipti máli, gegndu konur þremur héraðsdýralæknisembættum af þeim 26, sem voru á landinu öllu. Var krafa K um viðurkenningardóm tekin til greina. Þóttu bætur til GA hæfilega metnar 1.200.000 krónur.

3599

Ó sótti um stöðu forstjóra K. Umsækjendur voru 33 talsins. Stjórn K hafði ákveðið að endanlegt val í starfið færi fram með kosningu á almennum fundi hennar. Fól hún þriggja manna framkvæmdastjórn sinni að vinna úr umsóknunum með aðstoð ráðningarpjónustu og gera tillögu um menn, sem kosið yrði um. Úr hópi umsækjenda voru fyrst valdir 13 menn, og var Ó meðal þeirra. Voru þeir allir kvaddir til viðtals við framkvæmdastjórnarmenn, og virtust umsækjendur allir hæfir til að gegna stöðunni. Fyrir stjórnina í heild voru lögð nöfn fimm umsækjenda, er velja skyldi úr. Voru það allt karlar, og varð P endanlega fyrir valinu við kosningu á milli þeirra. P var prestlærður og hinir fjórir höfðu meðal annars það sameigin-

legt að hafa reynslu af safnaðarstarfi og setu í sóknarnefndum eða störfum með þeim. Kærunefnd jafnréttismála höfðaði mál f.h. Ó gegn K og krafðist þess, að dæmt yrði að ráðning P hefði verið ólögmat, auk skaðabóta. Samkvæmt gögnum málsins var ótvírætt, að Ó hefði verið að minnsta kosti jafnhæf P og þeim fjórum mönnum öðrum, sem um var kosið á stjórnarfundum K. Var Ó ekki veittur kostur þess til jafns við þá karla, sem valdir voru, að leggja umsókn sína í dóm stjórnarinnar sjálfar. Í því voru fólgin mistök, sem metin voru á þann veg, að henni hefði verið mismunað við ráðninguna í starfið í skilningi 2. tl. 1. mgr. 6. gr. jafnréttislaga. K hafði ekki sýnt fram á, að aðrar ástæður en kynferði hefðu legið til þessarar mismununar. Var viðurkennt, að málsmeðferð stjórnar K við ráðninguna hefði brotið í bága við rétt Ó. Í málinu skorti á glöggar upplýsingar um feril og hæfni annarra úr hópnum en þess, sem endanlega var valinn, og var K látinn bera halla af því. Lýsing K á því, hvaða sjónarmið hefðu mestu ráðið við kosninguna þurftu ekki að hafa verið ómálefnaleg, eins og starfsemi K var háttað. Var ekki unnt að fullyrða, hver úrslit kjörsins hefðu átt að verða að fullnægðum kröfum laganna um jafnrétti. Var því ekki unnt að ákvarða Ó skaðabætur á þeim grundvelli, að hún hefði orðið af stöðunni vegna brots á lögum nr. 28/1991. Sératkvæði.

4533

Jafnræðisregla

V sótti um almennt veiðileyfi til að stunda fiskveiðar í atvinnuskyni í fiskveiðilandhelgi Íslands á komandi fiskveiðiári auk tilgreindra aflaheimilda. Sjávarútvegsráðuneytið hafnaði beiðninni á þeim forsendum, að veiðileyfi væru bundin við fiskiskip og yrðu ekki veitt einstaklingum eða lögpersónum. Fyrir dómstólum krafðist V þess, að ákvörðun ráðuneytisins yrði ógilt. Hann byggði á því, að 5. gr. laga um stjórn fiskveiða bryti í bága við ákvæði stjórnarskrárinnar um jafnræði og atvinnufrelsi. Héraðsdómur sýknaði íslenska ríkið. Hæstiréttur dæmdi á þann veg, að heimilt væri að setja atvinnufrelsi á sviði fiskveiða við strendur Íslands ákveðnar skordur, en þær yrðu að samrýmast grundvallarreglum stjórnarskrárinnar. Skipan 5. gr. horfði þannig við með tilliti til jafnræðis og atvinnufrelsis, að réttur til veiða væri bundinn við eignarhald á skipum, sem haldið hefði verið úti á öndverðum níunda áratugnum eða hefðu komið í stað slíkra skipa. Af því leiddi, að aðrir ættu þess ekki kost að stunda veiðar í atvinnuskyni en þeir, sem fengið hefðu heimildir

til þess í skjóli einkaeignarréttar, ýmist sjálfir eða fyrir kaup, erfðir eða önnur aðilaskipti. Talið var, að þessi tilhögun fæli í sér mismunun milli þeirra, sem þannig stæði á um, og hinna, sem ættu ekki kost á slíkri aðstöðu. Þótt tímabundin tilhögun af þessu tagi kynni að hafa verið réttlætanagerleg til varnar hrúni fiskistofna var ekki fallist á, að til frambúðar væri heimilt að gera greinarmun á mönnum með þessum hætti. 5. gr. fiskveiðistjórnunarlaganna var því talin í andstöðu við jafnræðisreglu stjórnarskrárinnar og þau sjónarmið um jafnræði, sem gæta þyrfti við takmörkun á atvinnufrelsi. Synjun ráðuneytisins var felld úr gildi.	4076
<i>Jarðalög</i>	
Sjá Forkaupsréttur.	601
<i>Jöfnunargjald</i>	
Sjá Endurgreiðsla.	2021
<i>Kaup</i>	
Sjá Nauðungarsala.	227
<i>Kaupmáli</i>	
Hinn 19. október 1980 gerði S og eiginmaður hennar kaupmála, þar sem kveðið var á um, að einbýlishús í smíðum og bifreið skyldu verða séreign S, svo og það sem kæmi í stað þeirra. S seldi syni sínum fasteignina 1987, og bifreiðina hafði hún einnig selt áður en eiginmaður hennar andaðist 16. janúar 1996. Ágreiningur reis milli S og tveggja dætra eiginmannsins um það, hvort innstæða, að fjárhæð 5.456.635,68 krónur í árslok 1996, á bankareikningi á nafni S væri tilkomin vegna sölu fasteignarinnar og bifreiðarinnar og því séreign S samkvæmt kaupmálanum. Talið var, að S hefði ekki tekist að sýna fram á að rekja mætti innborganir á umræddan banka-reikning til andvirðis séreigna hennar samkvæmt kaupmálanum 19. október 1980 að öðru leyti en hvað varðaði innborgun að fjárhæð 500.000 krónur 18. febrúar 1987. Var litið svo á, að S hefði hvorki með öllu né að hluta tekist að rekja innstæðu umrædds reiknings með nægilega ótvíræðum hætti til framangreindrar innborgunar. Gat hún því að engu leyti skoðast sem séreign S í skjóli ákvæða kaupmálans.	1694
Sjá Fjármál hjóna.	2187
<i>Kaupsamningur</i>	
Sjá Veiðiheimildir.	799

Með kaupsamningi 20. febrúar 1993 keypti V og sambylíismaður hennar söluturninn Í af Í hf. Samkvæmt samningnum var kaupverðið 3.200.000 krónur, og var það greitt með peningum og víxlum. Samtímis voru einnig gefin út þrjú veðskuldabréf, samtals að fjárhæð 2.500.000 krónur. V hélt því fram, að þetta hefðu verið tryggingabréf afhent til geymslu, þar til leitt væri í ljós, hvort upplýsingar Í hf. um mánaðarveltu söluturnsins væru réttar. Sambylíismaður V hafði tvisvar áður gert tilboð í söluturninn. Var fyrra tilboðið að fjárhæð 5.300.000 krónur, dagsett 30. janúar 1993, og síðara að fjárhæð 5.800.000 krónur, dagsett 1. febrúar 1993. Eftir báðum tilboðunum skyldi tilboðsgjafi auk þess kaupa vörubirgðir söluturnsins samkvæmt talningu. A samþykkti strax síðara tilboðið fyrir hönd Í hf., en ekki var þó ritaður sérstakur kaupsamningur. Sönnunarbyrðin um að kaupverð söluturnsins hefði verið meira en þær 3.200.000 krónur, sem tilgreindar voru í kaupsamningnum 20. febrúar 1993, hvíldi á A. Hann skrifaði undir samninginn, þótt hann hefði áður samþykkt tilboð um hærra kaupverð. Honum tókst ekki að sanna, að kaupverð hefði átt að vera annað en greindi í samningnum 20. febrúar 1993.

897

Sjá Aflaheimild.

1705

E seldi G jörð í Skorradalshreppi með kaupsamningi 19. nóvember 1993 fyrir 14.000.000 krónur. Skyldu 3.000.000 krónur greiddast við undirritun samningsins en eftirstöðvarnar með verðtrygðu veðskuldabréfi til 15 ára, sem bæri 15% ársvexti frá 28. október 1994. Greiða skyldi af skuldabréfinu í fyrsta sinn 1. nóvember 1994. Hreppurinn neytti forkaupsréttar að jörðinni, og var gerður kaupsamningur því til samræmis milli E og hreppsins sama efnis og áður getur. Hreppurinn greiddi fyrstu afborgun af skuldabréfinu, sem reiknuð var eftir hljóðan þess. E hélt því fram, að við gerð skjalanna hefði orðið misritun í ártali upphafs dags vaxta af skuldabréfinu, því að hann hefði átt að vera 28. október 1993, og krafði hann hreppinn um þann mismun. Ósannað var talið, að forsvarsmenn hreppsins hefðu vitað eða mátt vita, að mistök hefðu átt sér stað varðandi ritun upphafs dags vaxta á veðskuldabréfinu, og var E því bundinn af samningnum.

2180

BM ehf. keyptu tvær íbúðir af B og G í 7 íbúða húsi, sem þeir voru að reisa í Reykjavík. Skyldu íbúðirnar afhentar sem næst tilbúnar undir tréverk í desember 1989. Samningnum var ekki þinglýst og ekki voru íbúðirnar afhentar BM ehf. Húsnaðissamvinnufélagið

BS gerði kaupsamning við B og G 1. nóvember 1990 um allar íbúðirnar 7 í húsinu, og skyldi húsnæðið afhent fullbúið 1. júní 1991. Var gerður viðauki við samninginn 2. maí 1991, þar sem ákveðið var að skilatími alls verksins yrði 1. febrúar 1992. Hinn 7. nóvember 1991 var gerður samningur milli þrettán veðhafa í fasteigninni og BM ehf. um fyrirkomulag á greiðslu krafna þeirra á hendur seljendum hennar. BM ehf. var talinn standa aftast í röð rétthafa í fasteigninni með kröfu að fjárhæð 6.000.000 krónur, en kröfur hinna rétthafanna tólf voru taldar nema alls rúmum 12.000.000. Óumdeilt var, að BM ehf. var ekki meðal veðhafa í fasteigninni, en þátttaka hans í samningsgerðinni var skýrð með því, að hann hefði gefið eftir réttindi sín samkvæmt fyrrnefndum kaupsamningum 1989 um tvær íbúðir í húsinu. BM ehf. og seljendur hússins gerðu enn viðauka 8. nóvember 1991 við kaupsamninginn frá 1. sama mánaðar. BM ehf. höfðaði mál gegn BS og krafðist greiðslu á rúmum 9.000.000 krónum. Byggði BM ehf. einkum á því, að hann hefði með samningi sínum og veðhafa 7. nóvember 1991 og skuldbindingu BS, sem fólst í samningsauka 8. nóvember 1991, fengið einhliða og óskilyrt loforð BS um greiðslu kröfunnar. Eins og málið lá fyrir var lagt til grundvallar, að BS ásamt B og G hefðu þegar í desember 1992 ákveðið, að kaupverðið yrði greitt á annan hátt en áður var ráðgert. Með því leystu B og G BS undan því að hlíta skilmálum samningsviðauka þeirra frá 8. nóvember 1991 svo að bindandi væri gagnvart BM ehf. og veðhöfum. Var BS sýknaður af kröfum BM ehf.

3286

M gerði K hf. tilboð um kaup á öllu hlutafé H hf. 29. mars 1995, og samþykkti K hf. tilboðið sama dag. Var gerður kaupsamningur á grundvelli kauptilboðsins 3. apríl sama ár, en fyrir lá bráðabirgðauppgjör dagsett 2. apríl, sem sýndi hagnað á árinu 1994. Um miðjan apríl 1995 lá fyrir bráðabirgðauppgjör fyrstu þrjá mánuði ársins 1995, sem sýndi tap. Aðilar gerðu þá viðbótarsamkomulag 17. apríl sama ár. Hinn 19. maí 1995 lá fyrir lokauppgjör, þar sem fram kom tap á reglulegri starfsemi á árinu 1994 og á fyrsta fjórðungi ársins 1995. M rifti kaupunum 13. júní sama ár á þeirri forsendu, að fyrirtækið stæðist ekki þá lýsingu, sem gefin var við sölu á því. Samkomulag varð um að óska eftir mati dómkvaddra manna um hæfilegt kaupverð viðskiptavildar og fastafjármuna H hf. M bauð fram greiðslu á grundvelli matsgerðarinnar, en lýsti sig jafnframt fúsan til að láta kaupin ganga til baka gegn greiðslu, en K hf. krafðist yfirmats. K hf. höfðaði mál gegn M og krafðist umsaminn-

ar greiðslu. Við gerð samkomulagsins 17. apríl 1995 lágu fyrir tvenn bráðabirgðauppgjör um rekstur og efnahag H hf. og sýndu þau bæði mun lakari stöðu en M taldi sig hafa haft ástæðu til að vanta. Með eðlilegri varfærni og markvissri skoðun bókhaldsgagna hefði hann í síðasta lagi á þessum tíma átt að gera sér grein fyrir, að hugmyndir hans um félagið voru ekki raunhæfar. M lét hjá líða að gera sérstaka fyrirvara eða tengja kaupin því, að ákveðnar forsendur stæðust. M heldur ekki fram á, að umsamið kaupverð væri bersýnilega ósanngjarnt, og ósannað var, að K hf. hefði vísitandi gefið honum rangar og villandi upplýsingar við samningsgerðina. Voru kröfur K hf. teknar til greina. Sératkvæði.

4042

G hafði samið við fyrirtækið B hf. um kaup á einingarhúsi. Í febrúar 1996 kom G í verslun T hf. og skoðaði gólfefni í hús sitt, sem var í smíðum og bað um kaupsbætur. T hf. sendi henni tilboð á vinnustað hennar og samþykkti hún það munnlega. G taldi sig hafa gert samning þennan í umboði B hf., og sagðist hafa sagt þeim starfsmanni T hf., sem annaðist viðskiptin, að vörurnar væru teknar út á nafni B hf. og fyrir reikning þess. T hf. taldi aftur á móti, að G hefði beðið um að fá vörurnar sendar til sín, án þess að minnast á ósk sína um, að reikningi fyrir vörunum yrði beint að B hf. fyrr en eftir að þær höfðu verið sendar henni. T hf. sendi 14. mars 1996 út reikning fyrir vörunum á hendur B hf. eftir að hafa fengið samþykki forsvarsmanns félagsins fyrir því. Reikningurinn var ekki greiddur og bú B hf. tekið til gjaldþrotaskipta í desember 1996. T hf. krafði þá G um greiðslu reikningsins. Talið var, að gegn mótmælum T hf. hefði G ekki sýnt fram á, að starfsmönnum hans hefði verið kunn sú fyrirætlan hennar að vísa á B hf. um greiðslu fyrir vörurnar, en sönnunarbyrðin hvíldi á G um, að annar en hún hefði verið eða átt að vera aðili að samningnum. Var því lítið svo á, að samningur um kaupin hefði komist á milli T hf. og G. Þótt T hf. hefði eftir það sent reikning fyrir vörunum til B hf. var ekki sýnt fram á, að með því hefði orðið skuldskeyting, en til þess hefði T hf. orðið að leysa G undan skuldinni. Var G dæmd til að greiða reikninginn.

4320

Með kaupsamningi 7. júlí 1995 keyptu G og O af D ehf. hesthús í smíðum. Deilur risu milli aðila um efndir samningsins. Höfðaði D ehf. mál gegn G og O til greiðslu eftirstöðva víxils, sem þau áttu að greiða 1. maí 1996 og til greiðslu 840.000 króna af kaupverðinu, sem G og O áttu að greiða með því að leigja D ehf. sjö bása í hest-

húsinu í tvö ár. Taldi D ehf. enn hafa verið ógreiddar 595.000 krónur af þeim lið, þegar G og O hættu að annast hross D ehf. Fallist var á kröfur D ehf. G og O höfðu uppi kröfur til skuldajafnaðar. Töldu þau, að hesthúsið hefði verið haldið ýmsum göllum, er það var afhent þeim í desember 1995. Þau fengu mat dómkvadds manns á göllunum og reistu kröfur sínar á því mati. D ehf. leitaði ekki eftir yfirmati til að hnekkja matsgerðinni, og ósannað var, að G og O hefðu samþykkt breytingar á gerð hesthússins frá því, sem um var samið við kaupin. Var staðfest niðurstaða héraðsdóms, sem skipaður var sérfróðum meðdómsmönnum, um greiðsluskyldu D ehf. Fallist var á kröfu um skuldajöfnuð og voru kröfurnar látnar mætast, og D ehf. dæmdur til að gefa út afsal til G og O fyrir hesthúsinu.

4421

Kjarasamningur

Sjá Vinnusamningur.

792

A starfaði sem vélfræðingur hjá Landsvirkjun, L. Launakjör hans réðust af kjarasamningi Vélstjórafélags Íslands og Landsvirkjunar. Samkvæmt þeim kjarasamningi skyldu laun vélfræðinga hjá L samræmd þeim hækkunum, sem yrðu á umsömdum launum vaktstjóra í Áburðarverksmiðju ríkisins og Sementsverksmiðju ríkisins. Á árinu 1988 voru gerðar breytingar á launum vélstjóra hjá L vegna þessa ákvæðis. Síðan höfðu í nokkur skipti verið endurnýjaðir kjarasamningar Vélstjórafélags Íslands og Landsvirkjunar án sérstakra aðgerða vegna þessa ákvæðis. Við gerð kjarasamnings 21. desember 1994 fylgdi samningnum yfirlýsing L, þar sem því var hafnað, að sveiflur í framleiðslu Áburðarverksmiðjunnar leiddu til launahækkunar hjá vélfræðingum L. Var samningur þessi framlengdur 29. júní 1995, án þess að sérstaklega væri tekið á samræmingu við laun vélfræðinga hjá Áburðarverksmiðjunni. A taldi, að L hefði brotið gegn kjarasamningnum og ekki greitt honum þær kjarabætur, sem honum bar, og höfðaði mál gegn L. Í kjarasamningunum var ekki kveðið á um það, að laun vélfræðinga hjá L og Áburðarverksmiðjunni skyldu verða eins. Það virtist einnig vera skoðun Vélstjórafélags Íslands, sem ítrekað hafði framlengt kjarasamninga sína við L, án þess að gerðar hefðu verið sérstakar ráðstafanir í tilefni þessara ákvæða síðan 1988. Þessi ákvæði í kjarasamningnum sköpuðu Vélstjórafélagi Íslands rétt til að láta fara fram athuganir og samanburð á launakjörum félagsmanna sinna,

- sem störfuðu hjá L og Áburðarverksmiðjunni og krefjast lagfæringa, ef eitthvað þætti á skorta um samræmingu, en einstakir starfsmenn L höfðu ekki þann rétt. Var því L sýknað af kröfum A. 1272
- S var bílstjóri hjá K hf. og ennfremsur félagslegur trúnaðarmaður stéttarfélags síns, Bifreiðastjórafélagsins Sleipnis, á vinnustaðnum. Nýir kjarasamningar voru gerðir milli Sleipnis annars vegar og Vinnuveitendasambands Íslands o.fl. hins vegar 31. maí 1995. Í framhaldi af því skerti K hf. einhliða fasta yfirvinnu S samkvæmt ráðningarsamningi, og þá greiddi hann ekki vegna neyslutíma, svo sem kveðið var á um í hinum nýja kjarasamningi. Höfðaði S mál gegn K hf. til heimtu þessara greiðslna. Ósannað þótti, að bónusgreiðslur hefðu verið breytilegar og háðar afkomu fyrirtækisins, eins og K hf. hélt fram, og var ekki fallist á, að í kjarasamningnum hefði falist heimild til að fella fyrirvaralaust niður hluta óunninna yfirvinnustunda, sem voru áður hluti launa S. Þá var talið, að S ætti rétt á að fá greiðslur fyrir svokallaða neyslutíma, þar sem hann vann óreglulega vaktavinnu og hafði ekki sérstaka kaflitíma. Voru kröfur S því teknar til greina. 1281

Klám

- P var ákærður fyrir brot gegn 2. mgr. 210. gr. almennra hegningarlaga fyrir birtingu og dreifingu á klámi, með því að hafa veitt almenningsi aðgang að heimasíðu sinni á Internetinu, þar sem var að finna klámfengnar myndir. Þ skráði heimasíðu sína hjá leitarstöð á vegum Hugmóta ehf. og einnig í erlendri leitarstöð. Ekki varð séð af skráningunum, að hann hefði merkt heimasíðu sína á þann hátt, að þar væri að finna svonefnt „heitt“ efni, en hann setti myndirnar á heimasíðu sína, án þess að búa svo um, að aðgangur annarra að þeim væri háður heimild hans. Var því litið svo á, að hann hefði boðið öðrum aðgang að myndunum og þar með miðlað efninu í gegnum internetið. Slík miðlun taldist dreifing í skilningi 2. mgr. 210. gr. almennra hegningarlaga. Þar sem brot var ekki stórfellt, ekki drýgt í augunarskyni og P vakti ekki sérstaka athygli annarra á myndefninu, þótti refsing hans hæfilega ákveðin 20.000 króna sekt í ríkissjóð. 516
- M var ákærður fyrir að hafa á tímabilinu frá 1. september til 1. nóvember 1996 haft til láns og leigu 102 kvikmyndir með klámfengnu efni í myndbandaleigu sinni. Í héraði náðist samkomulag milli sækjanda og verjanda um það, hvað nauðsynlegt væri að skoða fyrir dómi af

þeim 102 myndbandsspólum, sem talðar voru upp í ákæru, og að hve miklu leyti mætti leggja til grundvallar skýrslu lögreglunnar um skoðun á spólunum. Skoðaði dómurinn ákveðin myndskeið úr níu myndbandsspólum, en sækjandi hafði valið fjórar þeirra og verjandi ákærða fimm. Voru engar athugasemdir gerðar vegna þessarar tilhögunar á sönnunarfærslu. Var litið svo á, að ákærði hefði gengist undir að hlíta því, að dómendur í héraði skoðuðu aðeins níu af myndbandsspólunum og létu mat sitt á efni þeirra ná einnig til hinna 93 spólanna. Það stóðaði því ekki ákærða að bera fyrir sig í Hæstarétti, að ekki hefði verið færð í héraðsdómi viðhlítandi sönnun fyrir efni allra myndbandsspólanna. Var M dæmdur fyrir brot gegn 2. sbr. 1. mgr. 210. gr. almennra hegningarlaga. M var einnig sakfelldur fyrir brot gegn áfengislögum og lögum um ávana- og fíkniefni. Var hann dæmdur til að greiða 450.000 króna sekt í ríkissjóð.

969

Kosningar

E og H kröfðust þess, að kosningar, sem fram fóru 15. nóvember 1997 um sameiningu Sauðárkrókskaupstaðar og 10 hreppa yrðu dæmdar ógildar. Kröfu sína byggðu þeir aðallega á því, að ekki hefði farið fram utankjörfundartkvæðagreiðsla á sjúkrahúsinu á Sauðárkróki eins og þeir töldu venju vera fyrir. 2. mgr. 63. gr. laga nr. 80/1987 felur í sér heimild en ekki skyldu fyrir kjörstjóra til að láta fara fram atkvæðagreiðslu á sjúkrahúsi. Talið var, að slík kosning ætti að fara fram, ef fram kæmi ósk eða vísbending um að þess sé þörf. Svo var ekki í þessu máli, og var ekki talin ástæða til að ógilda kosninguna. Sératkvæði.

1928

Kröfugerð

Fyrir málflutning í Hæstarétti breytti áfrýjandi orðalagi í kröfugerð sinni og taldi, að með þeirri breytingu hefði orðalagið verið fært til samræmis þeirri málsástæðu, sem kröfufulldurinn byggði á. Af hálfu stefndu var breytingunni harðlega mótmælt. Litu þau svo á, að breytingin væri þeim í óhag og raskaði grundvelli málsins í veigamiklum atriðum. Breytingin var talin of seint fram komin og til þess fallin að takmarka úrræði stefndu til varna í málinu.

601

Eigendur jarðanna Stóru- og Minni Vatnsleysu, S, kröfðust þess, að L ehf. og S ehf. yrðu, ásamt öllum mannvirkjum og öðru því, sem

þeim tilheyrði, bornir út af eignarlandi sínu í Vatnsleysuvík í Vatnsleysustrandarhreppi með beinni aðfarargerð. Héraðsdómur Reykjaness hafnaði kröfu þeirra. Í kæru S til Hæstaréttar var því haldið fram, að kröfugerð þeirra hefði í reynd verið þrífætt, því að í henni fælist krafa um útburð L ehf. og S ehf. af landi S, krafa um útburð allra mannvirkja af landinu og krafa um útburð á öðru, sem þar tilheyrði þessum varnaraðilum. Kröfur S þóttu ekki svo skýrar sem skyldi og ekki hafði verið ráðin bót þar á með skýringum, sem fram komu fyrir Hæstarétti. Óumdeilt var, að félögin áttu nú ýmis mannvirki, sem höfðu verið varanlega skeytt við landið og voru þar með hluti fasteignar. Áttu því S að greina nánar þá muni, sem gerðin ætti að ná til. Voru svo miklir annmarkar á málatilbúnaði S, að þegar af þeirri ástæðu var staðfest niðurstaða héraðsdómara um að hafna kröfu þeirra um útburðargerð.	2573
Krafa varnaraðila um málskostnaðartryggingu var fyrst gerð í greinargerð þeirra fyrir Hæstarétti, þar sem tekið var til varna gegn kröfum sóknaraðila. Var krafan því ekki komin fram svo tímanlega, sem mælt er fyrir um í 1. mgr. 133. gr. laga nr. 91/1991, og gat hún því ekki komið til álita.	2670
Sjá Lögreglumenn.	3194
I höfðaði mál gegn Á hf. og krafðist meðal annars viðurkenningar á forkaupsrétti að eignarhlutum í jarðhæð fasteignar í Hafnarfirði. Eins og málið lá fyrir varð að leggja þann skilning í þetta, að I leitaði dóms um heimild sína til að neyta forkaupsréttar vegna samnings, sem komist hafði á um jarðhæð hússins milli tveggja aðila. Af þessu hafði I lögvarða hagsmuni, þótt tilvist forkaupsréttar hans væri almennt óumdeild, en aðila greindi hér á um það, hvort forkaupsrétturinn hefði orðið virkur sökum fyrrnefnds samnings. Sjá Forkaupsréttur.	3771
Aðaláfrýjandi krafðist þess aðallega fyrir Hæstarétti, að staðfest yrði riftun á kaupsamningi aðila, en til vara að samningnum yrði vikið til hliðar. Litið var svo á, að báðar þessar kröfur væru í reynd um sýknu af kröfum gagnáfrýjanda.	3992

Kröfulýsing

Sjá Dánarbússkipti.	1131
--------------------------	------

Kröfuréttur

Sjá Orka.	2452
----------------	------

Kvöð

Sjá Umferðarréttur.	1346
--------------------------	------

Kynferðisbrot

K var sakfelldur fyrir kynferðisbrot gagnvart tæplega 5 ára gömlu stúlkubarni, sem vistað hafði verið af barnaverndarnefnd á heimili hans. Varðaði háttsemi hans við 1. og 2. mgr. 201. gr. og 1. mgr. 202. gr. almennra hegningarlaga. Refsing fangelsi í 15 mánuði.	626
E var ákærður fyrir að hafa nauðgað stúlkunni H að morgni 16. febrúar 1997. Hinn 19. febrúar leitaði H á neyðarmóttöku Sjúkrahúss Reykjavíkur og kærði E í kjölfar þess. Öll sönnunargögn og atvik voru talin styðja framburð H, og var nægileg sönnun talin fram komin fyrir sekt E og var brot hans heimfært til 194. gr. almennra hegningarlaga. Var refsing hans ákveðin fangelsi í 15 mánuði. Bætur til H voru ákveðnar 400.000 krónur. Einn þriggja héraðsdómara skilaði séráliti og vildi sýkna ákærða. Héraðsdómur var staðfestur í Hæstarétti, en tveir dómenda þar töldu að refsing ákærða ætti frekar að vera 18 mánaða fangelsi.	1012
B var ákærður fyrir það að hafa haft holdlegt samræði við konuna S og notfært sér það er hún svaf ölvunarsvefni og gat af þeim sökum ekki spornað við samræðinu. S kvaðst hafa drukkið tvo hálf lítra bjóra heima snemma kvölds og tvo snapsa á veitingastað. Hún hefði verið illa fyrir kölluð og sofnað alklædd í rúmi sínu, er heim kom. Ákærði hélt því fram, að samfarirnar hefðu átt sér stað með fullum vilja konunnar. Framburður S þótti trúverðugur og í samræmi við álitserð og framburð læknis. Þótti fram komin sönnun, sem ekki yrði vefengd með skynsamlegum rökum fyrir því, að ákærði hefði afklætt S sofandi og haft við hana kynmök án þess að hún gæti spornað við þeim sökum svefndrunga. Varðaði brot ákærða við 196. gr. almennra hegningarlaga og var hann dæmdur í fangelsi í 8 mánuði. Þá var hann dæmdur til að greiða S 300.000 krónur í skaðabætur.	2121
E var ákærður fyrir kynferðisbrot með því að hafa haft samfarir við K og notfært sér, að hún var þroskaheft og gat ekki spornað við samförunum vegna andlegra annmarka sinna. Að mati sálfræðings gat það ekki farið fram hjá neinum að K væri áberandi greindarskert. Taldi sálfræðingurinn það vera eitt einkenni þroskahömlunar K, að hún væri leiðitöm. Ákærði hafði mánuðum saman verið í nánun	

- kynnum við K og vissi að hún bjó ásamt unnusta sínum í íbúð á vegum Svæðisskrifstofu málefna fatlaðra og vann á vernduðum vinnustað. Var þeirri viðbáru hans hafnað, að hann hefði ekki gert sér grein fyrir ástandi hennar. Var E sakfelldur fyrir brot gegn 196. gr. almennra hegningarlaga og dæmdur í fangelsi í 12 mánuði. Sér-
atkvæði. 2383
- R var ákærður fyrir kynferðisbrot með því að hafa gegn vitund Í, sem svaf ölvunarsvefni, haft við hana holdlegt samræði aðfararnótt 13. desember 1997. Hinn 23. desember kærði Í atferlið til lögreglu, en hafði 16. desember leitað til neyðarmóttöku á Sjúkrahúsi Reykjavíkur. R, sem er varnarliðsmaður, gaf skýrslu hjá lögreglunni á Keflavíkurflugvelli og bar, að Í hefði verið vakandi, þegar þau höfðu samfarir áðurgreinda nótt og hefði allt gerst með vilja hennar. Í skýrslunni er R sagður hafa síðan horfið frá þeim framburði og gengist við því, að Í hefði verið rænulítill þar til nokkru eftir að samfarir voru hafnar. Við meðferð málsins fyrir héraðsdómi neit-
aði R því hins vegar, að Í hefði ekki gert sér grein fyrir atvikum. R skildi ekki íslensku, en hvorki löggiltur dómtúlkur né annar hæfur þýðandi var kvaddur til að vera við skýrslugjöf ákærða. Við flutning málsins fyrir Hæstarétti var vefengt af hálfu R, að honum hefði verið ljóst hvað var skráð í lögregluskýrsluna. Var því ekki unnt að taka tillit til þess, sem haft var eftir R í lögregluskýrslunni. Var hugavert þótt að telja sannað, að R hefði gerst sekur um brotið og var hann sýknaður í Hæstarétti. 3001
- Ó var ákærður fyrir kynferðisbrot gagnvart fjögurra ára stúlkubarni. Var atferli Ó metið sem kynferðisleg áreitni, sem varðaði við síðari málslíð 1. mgr. 202. gr. almennra hegningarlaga. Niðurstaðan um sök Ó var einkum studd við framburð vitna úr fjölskyldu telpunnar, ásamt frásögn hennar sjálfrar í viðtali við félagsráðgjafa. Þótti ekki ástæða til að vefengja mat dómenda á sönnunargildi þessara frásagna. Ó var dæmdur í fangelsi í 10 mánuði. Hann hafði ekki áður sett refsingu fyrir hegningarlagabrot og hafði undanfarin misseri leitað sér aðstoðar sálfræðings. Samkvæmt framburði félagsráðgjafa var ólíklegt, að afleiðingar brotsins yrðu varanlegar fyrir heill telpunnar. Var fullnustu 7 mánaða af refsingunni frestað skilorðsbundið. 4438

Kærufrestur

- G var úrskurðaður í áframhaldandi gæsluvarðhald í þrjár vikur í Héraðsdómi Reykjaness 8. apríl 1998. G var viðstaddur uppkvaðn-

- ingu úrskurðarins og lýsti því yfir, að hann tæki sér lögmaetan frest til að taka afstöðu til kær. Í greinargerð sinni fyrir Hæstarétti kvaðst G hafa kært úrskurðinn samdægurs og sent kærana í símbréfi til Héraðsdóms Reykjavíkur. Samkvæmt bréfi Héraðsdóms Reykjaness til Hæstaréttar barst kera G dóminum 15. apríl. Var kærana því of seint fram komin, sbr. 2. mgr. 144. gr. laga nr. 19/1991, og var málinu vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti. 1561
- Með úrskurði Héraðsdóms Suðurlands 22. apríl 1998 var hafnað kröfu B um að hann yrði látinn laus úr öryggisgæslu. B kærði úrskurðinn til Hæstaréttar og vísaði um kæruehimild til lokamálsliðar 62. gr. almennra hegningarlaga. Af tilvitnuðu ákvæði leiddi, að ákvörðun dómstóls um það hvort ráðstafanir, sem tilgreindar voru í laga-greininni skyldu teljast lengur nauðsynlegar, megi skjóta til Hæstaréttar eftir reglum um kærufrelsi í opinberum málum. B var viðstaddur uppkvaðningu hins kærða úrskurðar og bókað var, að tilsjónarmanni B yrði sendur úrskurðurinn þegar sama dag. Kærufrestur samkvæmt 2. mgr. 144. gr. laga nr. 19/1991 var því liðinn, þegar kærana barst héraðsdómi 5. maí 1998, og var málinu vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti. 2304
- Með úrskurði Héraðsdóms Reykjavíkur 25. september 1998 var H gert að sæta gæsluvarðhaldi til 16. október. H var staddur á dómþingi, er úrskurðurinn var kveðinn upp. H kærði úrskurðinn til Hæstaréttar 29. september 1998. Kærana var of seint fram komin, sbr. 2. mgr. 144. gr. laga nr. 19/1991, og var málinu vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti. 3047

Kæruehimild

Á höfðaði mál á hendur S til heimtu skuldar vegna lögfræðipjónustu, að fjárhæð 62.250 krónur, auk dráttarvaxta og málskostnaðar. Eftir birtingu stefnu greiddi S inn á bankareikning Á 95.331.60 krónu með þeirri skýringu, að af þeirri fjárhæð væri höfuðstóll 62.250 krónur og dráttarvextir 33.081 króna. Við þingfestingu málsins breytti Á kröfum sínum þannig, að draga skyldi frá þá fjárhæð, sem greidd hafði verið inn á skuldina. Héraðsdómari kvað upp úrskurð þar sem hann leysti úr því einu hvernig færi um málskostnað á milli aðilanna. S skaut málinu til Hæstaréttar. Málið var höfðað um kröfu, sem að höfuðstól náði ekki áfrýjunarfjárhæð samkvæmt 1. mgr. 152. gr. laga nr. 91/1991. Þegar svo er ástatt verður úrskurður um greiðslu málskostnaðar ekki kærður á grundvelli g-liðar 143. gr.

laga nr. 91/1991 nema með leyfi Hæstaréttar, sbr. 4. mgr. 150. gr. sömu laga. Þar sem slíkt leyfi lá ekki fyrir var málinu vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti.	1686
Sjá Frávísun frá Hæstarétti.	1793
S hf. kærði úrskurð Héraðsdóms Reykjavíkur þar sem ákvörðun sýslumannsins í Reykjavík um úthlutun á söluverði bifreiðar var breytt á þann veg, að krafa Ó um greiðslu á 318.060 krónum gengi framur kröfum S hf. í réttindaröð við úthlutunina. Samkvæmt 2. mgr. 68. gr., sbr. 1. mgr. 52. gr. laga nr. 91/1991, verður ágreiningsmál rekið fyrir dómi eftir ákvæðum XIII. kafla laganna. Í 1. mgr. 79. gr. laganna eru ákvæði um kæru. Þar er meðal annars áskilið, að úrskurði, sem felur í sér lokaákvörðun um ágreiningsefni, verði ekki skotið til Hæstaréttar nema fullnægt sé almennum skilyrðum til áfrýjunar dómi í einkamáli. Áfrýjunarfjárhæð samkvæmt 1. mgr. 152. gr. laga nr. 91/1991 var 333.251 króna. Var því ekki fullnægt skilyrðum 1. mgr. 79. gr. laganna fyrir kæru úrskurðar í málinu, enda hafði S hf. ekki aflað leyfis Hæstaréttar til málskots. Var málinu vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti.	4089
Sjá Erfðafjárskattur.	4450
P sinni ekki ítrekuðu sektarboði lögreglustjórans á Ólafsfirði vegna ætlaðs brots hans á 1. mgr. 71. gr. umferðarlaga. Lögreglustjórinn sendi málið til Héraðsdóms Norðurlands eystra, sem hafnaði beiðni hans um áritun á sektarboðið um ákvörðun sektar og vararefsingar. Taldi dómstjórinn enga lagaheimild vera til þess að ákvarða P refsingu fyrir ætlað brot hans og taldi málsmeðferðina meðal annars andstæða 70. gr. stjórnarskrárinnar og 6. gr. mannréttindasáttmála Evrópu, þar sem I hefði ekki verið gefinn kostur á að mæta við meðferð málsins fyrir dómi. Ríkissaksóknari kærði þessa ákvörðun dómstjórans til Hæstaréttar. Af gögnum málsins var ljóst, að héraðsdómari hafnaði ekki málalokum samkvæmt 3. mgr. 115. gr. a laga nr. 19/1991 á þeim forsendum, sem greinir í 4. mgr. 115. gr. a, heldur á framangreindum forsendum. Var því fallist á það, að ákvörðun héraðsdómara væri kæránleg með vísan til 1. mgr. 142. gr. laga nr. 19/1991. Sjá Sektarboð.	4497
Með vísan til 5. mgr. 3. gr. þinglýsingalaga skaut I ehf. til Hæstaréttar með kæru úrskurði héraðsdóms þar sem tekin var til greina krafa F og V um, að þeim yrði heimilað að þinglýsa á vélbátinn H stefnu í máli þeirra á hendur I ehf. Heimild til kæru varð ekki reist á 5. mgr. 3. gr. þinglýsingalaga. Þá varð kærueimild heldur ekki reist á	

1. mgr. 28. gr. þinglýsingalaga eða 143. gr. laga nr. 91/1991 eða öðrum ákvæðum XXV. kafla sömu laga. Brast því heimild til kæru og var málinu vísað frá Hæstarétti. 4509

Kærumál

Sjá : IV. EFNISSKRÁ TIL YFIRLITS

Landamerkjамál

Ágreiningur var um landamerki milli jarðarinnar Svínavatns annars vegar og hins vegar jarðanna Stærribæjar, Brjánsstaða og Bjarkar í Grímsnesi. Eigendur jarðanna undirrituðu samkomulag, sem dagsett er 31. október 1992 þar sem sagði, að til grundvallar landamerkjum jarðanna skyldi lagður uppdráttur samkvæmt mælingu G. Með samkomulaginu fylgdi mæliblað G, sem einnig var undirritað af öllum eigendum jarðanna, og voru þar merktir inn allir þeir punktar, sem deilt var um. J, eigandi Svínavatns, byggði kröfur sínar á efni samkomulagsins, að ekki hefði verið ætlunin með því að breyta landamerkjum jarðanna frá því sem þau voru skráð í landamerkjabréfum, heldur að skýra og ákveða staðsetningu einstakra kennileita. Talið var, að samkomulagið hefði efnislega verið í samræmi við helstu gögn um merki milli jarðanna og falið í sér eðlilega skýringu á landamerkjabréfum þeirra. Matsgerð dómkvaddra matsmanna þótti vera þessu til styrktar, og voru aðilar málsins taldir bundnir við samkomulagið. 2616

Laun í veikindum

S var matsveinn á skipi, sem H ehf. gerði út. Þann 7. mars 1996 lenti hann í átökum við annan skipverja. S mætti til skips morguninn eftir, en gat ekki unnið vegna eymsla í hálsi. Hann kom ekki frekar til starfa og var sagt upp störfum 15. mars 1996. S höfðaði mál gegn H ehf. og krafðist launa í veikindum samkvæmt 1. mgr. 36. gr. sjómannalaga fyrir tímabilið 7. mars til 30. apríl 1996 vegna óvinnufærni. Það var talið nægilega sannað, að S hefði orðið óvinnufær vegna áfloganna við skipverjann. Skipstjórinn krafði S ekki um læknisvottorð, áður en honum var sagt upp starfi, en skylda til að framvísa læknisvottorði stofnast ekki fyrr en þess er óskað, sbr. 5. mgr. 36. gr. sjómannalaga. H ehf. taldi, að S ætti ekki rétt til launa þar sem hann hefði sjálfur valdið því með áflogunum, að hann varð óvinnufær og hefði hann verið erfiður í samstarfi og uppstökkur.

Ekki var talið, að S ætti einn alla sök á því hvernig fór. Hann var búinn að vera á skipinu í rúmlega eitt og hálft ár, án þess að hann hefði verið aðvaraður um það, að háttsemi hans kynni að kosta hann starfið, yrði ekki ráðin bót á. Ekki var talið nægilega sýnt fram á, að S hefði með háttsemi sinni firrt sig rétti til launa í veikindum. Var krafa S tekin til greina.

592

Lausafjárkaup

Sjá Gjaldlagi.	298
Sjá Ógilding samnings.	1209
Sjá Umboðsviðskipti.	207
Ú ehf. keypti loðnunót af P í júlí 1993 fyrir 12.000.000 krónur. Auk þess skyldi Ú ehf. greiða virðisaukaskatt, 2.940.000 krónur. Fyrri hluta árs 1994 varð samkomulag um riftun kaupanna. Þá hafði Ú ehf. greitt 8.800.000 krónur af kaupverðinu, auk virðisaukaskatts. Ú ehf. höfðaði mál gegn P og krafðist endurgreiðslu, að frádregnum 3.000.000 krónum, sem hann taldi vera hæfilega lækkun vegna kostnaðar P við að yfirfara og gera við nótna. Ekki voru talin efni til að undanþiggja P skyldu til að endurgreiða Ú ehf. virðisaukaskattinn. P lagði ekki fram nein gögn til stuðnings því, hve mikið lækka mætti kröfuna vegna endurnýjunar nótarinnar, og var því fjárhæð sú, sem Ú ehf. lagði til, 3.000.000 krónur, lögð til grundvallar. P taldi, að til frádráttar kröfu Ú ehf. ætti að koma greiðsla fyrir afnot hans af nótninni. Var sú fjárhæð ákveðin að álitum 2.400.000 krónur. Var P dæmdur til að greiða Ú ehf. 6.340.000 krónur.	2812
P seldi O bifreið. Kaupverðið var greitt bæði með peningum og skuldabréfum þriðja manns. Skuldabréfin voru ekki greidd, og höfðaði P mál gegn O til greiðslu kaupverðsins. P lagði fyrir Hæstarétt endurrit úr gerðabók sýslumannsins í Hafnarfirði 11. október 1994, en þann dag var gert áranguslaust fjárnám hjá öðrum sjálfsábyrgðarmanninum, sem ritað höfðu nöfn sín á eitt skuldabréf, en engra gagna naut í málinu um greiðslugetu hins ábyrgðarmannsins. Voru því ekki skilyrði fyrir hendi til að taka til greina kröfu P, sem studdist við það skuldabréf. Að öðru leyti var krafa P tekin til greina.	2951
Með samningi 1. júní 1994 keypti P ehf. 5 fólksflutningsbíla af K ásamt öðru, sem tengdist rekstri hans á þeim. Var heildarkaupverð 29.000.000 krónur. Kaupin gengu til baka. P ehf. höfðaði mál gegn K og krafðist riftunar samningsins og að K yrði dæmdur til að	

endurgreiða innborganir inn á kaupverðið, 3.000.000 krónur. Engin formleg riftun fór fram á samningi aðila, en litið var svo á, að samkomulag hafi í raun orðið með aðilum um að rifta samningnum, og var krafa P ehf. um riftun tekin til greina og K dæmdur til að endurgreiða P ehf. 3.000.000 krónur. P ehf. krafði K jafnframt um greiðslu á 2.434.120 krónum, þar sem hann hefði látið K í té bifreiðir, sem hann hefði notað til tekjuöflunar sumarið 1994. Því fé hefði K ekki skilað P ehf. Málatilbúnaður P ehf. var í heild reistur á því, að riftun skyldi gera hann eins settan og samningurinn hefði ekki verið gerður. Ekki var reynt að leiða í ljós hverju hann hefði tapað með því að hafa ekki umræddar bifreiðir til afnota í eigin rekstri og hvaða tekjur og kostnað hefði af því leitt. Var krafan ekki talin samrýmast málatilbúnaði P ehf. um vangildisbætur, og var þessum lið í kröfugerðinni vísað sjálfkrafa frá héraðsdómi.

3181

Hinn 11. júlí 1996 gerði B kauptilboð fyrir milligöngu R, sem rak firmað F, í allar vélar, tæki og hráefni efnalaugarinnar H í eigu P. R hafði tjáð B, að verð efnalaugarinnar ætti að vera 6.800.000 krónur, en B bauðst til að greiða 5.000.000 krónur fyrir munina, sem hann hugðist flytja til Grundarfjarðar, þar sem hann ætlaði að setja á stofn efnalaug. Nokkrum dögum eftir að tilboðið hafði verið samþykkt fékk B sent yfirlit með upplýsingum um fyrirtækið, þar sem verðhugmynd var sögð vera 4.800.000 krónur. Um líkt leyti komst B að raun um, að unnt væri að fá ný tæki til að koma á fót fullkominni efnalaug fyrir minna en 3.000.000 krónur, auk þess sem þurrhreisivél, sem tilboð hans tók til, var ekki af þeirri stærð sem sagt hafði verið. Af þessum sökum rifti B kaupnum 18. júlí 1996. P höfðaði mál gegn B og krafðist greiðslu á 4.700.000 krónum, en til vara 1.500.000 króna skaðabóta. Lagt var til grundvallar, að B hefði í upphafi fengið þær upplýsingar frá R, að áætlað söluverð fyrirtækisins væri 6.800.000 krónur og hafi ekki vitað um annað verðmæti þess, þegar hann skoðaði það og gerði kauptilboðið. Jafnframt var sannað, að P hafði 10. júlí 1996 samþykkt tillögu R um, að hæfilegt verð fyrir fyrirtækið væri 4.800.000 krónur. Þegar P fékk tilboð B var honum kunnugt um, að verðmat á fyrirtækinu hafði verið lækkað um verulega fjárhæð. Mátti honum vera ljóst, að B stæði í þeirri röngu trú við gerð tilboðsins, að fyrirtækið væri metið á 6.800.000 krónur. Litið var svo á, að 33. gr. laga nr. 7/1936

ætti hér við og stæði því í vegi, að P gæti borið fyrir sig samninginn við B. Var B sýknaður af kröfum P.	3992
--	------

Lánssamningur

Með lánssamningi 5. nóvember 1996 veitti G þeim V og S lán. Samkvæmt 6. tl. 1. gr. samningsins skuldbundu V og S sig til að endurgreiða lánið án tafar ásamt vöxtum, ef þeir hættu að reka veitingastofu að Lækjarrgötu 2 í Reykjavík eða framseldu eða leigðu hana öðrum. Þá var tekið fram, að V og S skuldbyndu sig til að hlutast til um, að nýr rekstraraðili tæki skriflega á sig skuldbindingar þeirra við G, ef veitingastofan yrði seld eða leigð öðrum. V og S vanefndu skyldu sína samkvæmt samningnum og krafðist G endurgreiðslu lánsins auk sérstaks févítis samkvæmt 2. tl. 4. gr. samningsins. Var krafa G tekin til greina.	4433
---	------

Leiga

Sjá Sameign.	4262
-------------------	------

Leigusamningur

Útburðargerð.	455, 1042, 3360
--------------------	-----------------

Lífeyrisréttindi

Ó var fulltrúi sakadómarans í Reykjavík frá 26. september 1957 til 31. júlí 1964, sakadómari í Reykjavík frá 1. ágúst 1964 til 31. október 1972, starfaði sem lögmaður frá nóvember 1972 til september 1978, en 18. september 1978 réðst hann til starfa sem löglærður fulltrúi hjá skattstjóra Suðurlangsumdæmis og gegndi því starfi til 31. október 1989. Greiddi Ó iðgjöld til Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins, L, í 17 ár. Frá 1. desember 1989 var Ó metinn 100% varanlegur öryrki. L greiddi honum lífeyri miðað við laun dómarafulltrúa, en Ó taldi að miða ætti við laun héraðsdómara. Höfðaði Ó mál gegn L og krafðist mismunar á lífeyrisgreiðslum til löglærðs fulltrúa og héraðsdómara. Ekki voru talin lagaskilyrði til að bæta störfum Ó sem umboðs- og setudómara í einstökum málum við starfstíma hans sem sakadómara, þegar meta skyldi réttindi hans til lífeyris, samkvæmt 7. mgr. 12. gr. laga nr. 29/1963. Þau lög höfðu tekið gildi, þegar Ó var skipaður sakadómari í Reykjavík, en samkvæmt þágildandi 3. mgr. 12. gr. þeirra skyldi upphæð lífeyris vera hundraðshluti launa þeirra, er á hverjum tíma fylgdu því starfi, sem sjóðfé-

lagi gegndi síðast. Þessi regla var efnislega í gildi allan starfsferil Ó sem sakadómari til þess tíma, er hann hóf störf sem fulltrúi skattstjóra, og hún hlaut að vera honum kunn. Með lögum nr. 98/1980 var sett ákvæði þeim til hagsbóta, er áður höfðu stundað herra launuð störf og bætti það stöðu Ó, þótt hann næði því ekki að fullnægja ákvæði greinarinnar til að miðað yrði við laun héraðsdómara. Var L sýknaður af kröfum Ó. Sératkvæði. 1426

Lífeyrissjóðir

S hóf töku lífeyris hjá L á árinu 1991, er hann varð 60 ára að aldri samkvæmt lögum nr. 49/1974 um Lífeyrissjóð sjómanna. Hinn 1. september 1994 tóku gildi lög nr. 94/1994 um Lífeyrissjóð sjómanna og voru hin fyrri lög þá felld úr gildi. Á grundvelli hinna nýju laga var sett reglugerð um starfsemi sjóðsins, sem tók gildi 1. september 1994. Í reglugerðinni voru ákvæði, sem skertu réttindi S. Höfðaði S mál gegn lífeyrissjóðnum og krafðist vangoldins lífeyris. Þá höfðaði hann einnig mál gegn íslenska ríkinu og byggði á því, að fjármálaráðuneytið hefði með staðfestingu reglugerðarinnar ábyrgst, að hún stæðist lög og bæri því fébótaábyrgð á tjóni S, er af því hlaut. Talið var, að réttindi þau, er S hafði áunnið sér samkvæmt lögum nr. 49/1974 til lífeyris, hefðu notið verndar þágildandi 67. gr. stjórnarskráinnar, nú 72. gr. Þau réttindi yrðu ekki af honum tekin nema með skýlausri lagaheimild. Sú heimild fólst ekki í lögum nr. 94/1994, og var skerðing réttindanna með reglugerðinni ólögmat. Var því fallist á kröfur S á hendur lífeyrissjóðnum. Eins og krafa S var sett fram þóttu ekki efni til þess að dæma íslenska ríkið meðábyrgt fyrir greiðslu vangoldins lífeyris og var það því sýknað. 2140

Ö, sem var 75% öryrki, hafði verið fastráðinn starfsmaður hjá M frá 20. janúar 1987 þar til hann lét af störfum í lok september 1996. M greiddi ekki iðgjöld í lífeyrissjóð vegna stefnda, skilaði hvorki þeim 6% af launum, sem atvinnurekanda ber að greiða, né hélt eftir af launum þeim 4%, sem er hlutur launamanns. Ö höfðaði mál gegn M og krafðist viðurkenningar á því, að hann hefði átt rétt á að vera í lífeyrissjóði og M verið skylt að halda eftir af laununum iðgjaldshluta hans og standa lífeyrissjóði skil á honum ásamt mótframlagi sínu. M hélt því fram, að starfsemi sú, sem fram fór á hans vegum, væri ekki atvinnurekstur heldur líknarstarfsemi, sem hefði það markmið að styðja sjúka til sjálfsbjargar. Starfsemin félli ekki undir 2. gr. laga nr. 55/1980. Talið var, að starfsemi M félli undir lög um

málefni fatlaðra og reglugerðir, sem settar væru með heimild í þeim lögum. Á vinnustaðnum færi fram skammtíma endurhæfing öryrkja, en jafnframt væru þar fastráðnir öryrkjar og aðrir starfsmenn við vinnu. Talið var, að 2. gr. laga nr. 55/1980 yrði beitt um réttarsamband aðila, en hvorki í þeim lögum né í reglugerð nr. 194/1981 væri að finna heimild til að undanþiggja fatlaða frá þeirri almennu skyldu að greiða í lífeyrissjóð. Var krafa Ö tekin til greina. Sératkvæði.

3745

Þ vann hjá Áburðarverksmiðju ríkisins og annaðist reikningshald fyrir lífeyrissjóð starfsmanna verksmiðjunnar, L, frá árinu 1970. Á árunum 1993 og 1994 keypti hann veðskuldabréf að nafnvirði rúmlega 100.000.000 krónur. Með dómi Hæstaréttar 2. apríl 1996 var því slegið föstu, að Þ hefði farið verulega út fyrir heimildir reglugerðar lífeyrissjóðsins við kaup á skuldabréfunum og var hann sakfelldur fyrir umboðssvik, auk fjárdráttar úr sjóðum lífeyrissjóðsins. S, endurskoðandi sjóðsins, var með sama dómi dæmdur fyrir brot gegn lögum nr. 67/1976 og nr. 27/1991. L höfðaði mál gegn íslenska ríkinu f.h. Áburðarverksmiðjunnar, en hún var lögð niður 1. júlí 1994, er Áburðarverksmiðjan hf. hóf starfsemi sína, og beindi L kröfum að hlutafélaginu fyrir það tjón, sem varð eftir 1. júlí 1994. Þá beindi L einnig kröfum sínum að Þ og S. Í reglugerð L kom fram, að Áburðarverksmiðja ríkisins annaðist reikningshald sjóðsins án sérstaks endurgjalds. Talið var, að L bæri sjálfstæða ábyrgð á reikningshaldi sínu, reikningsskilum og ávöxtun fjármála, þrátt fyrir að þjónusta vegna reikningshaldsins væri honum að kostnaðarlausu. Var íslenska ríkið og Áburðarverksmiðjan hf. sýknuð af kröfum L. Fyrrgreindur dómur Hæstaréttar var lagður til grundvallar í málinu. Ekkert var komið fram, sem studdu staðhæfingu Þ um, að hann hefði keypt skuldabréfin með vitund og vilja stjórnar L, og var Þ því ábyrgur fyrir tjóni L. Talið var, að S hefði brugðist skyldum sínum gagnvart L, en bótaábyrgð hans náði aðeins til þess tjóns, sem varð eftir 15. apríl 1994, en þann dag áritaði hann ársreikninginn 1993. Talið var, að ársreikningurinn 1993 hefði gefið stjórn L ríkt tilefni til frekari könnunar á skuldabréfakaupunum, en ósannað var, að stjórnin hefði fengið vitneskju um kaupin fyrr en á fundi 7. júní 1994, er ársreikningurinn var lagður fram. L byggði tjón sitt á matsgerð dómkvaddra manna. Ekki þótti sýnt, að L hefði takmarkað tjón sitt sem skyldi. Voru bæturnar því lækkaðar og dæmdar að álítum, en ekki voru efni til að færa þær niður

með vísan til 24. gr. skaðabótalaga. Var Þ dæmdur til að greiða L 55.000.000 krónur. Um bætur úr hendi S var litið til þess, að ábyrgð hans takmarkaðist við tjón, sem L varð fyrir vegna gerða Þ eftir 15. apríl 1994, og tekið var tillit til þeirrar stórfelldu vanrækslu, sem stjórn L sýndi af sér við eftirlit með fjárreiðum L. Var S dæmdur til að greiða 4.000.000 krónur óskipt með Þ. Sératkvæði. 4196

Líkamsárás

Ákærði ruddist óboðinn ásamt tveimur félögum sínum inn á heimili H, og misþyrmdu þeir honum bæði inni á heimilinu og utan dyra. Tók ákærði þátt í atlögunni að því leyti, sem hún fór fram utan hússins. Afleiðingar árásarinnar urðu þær, að H marðist og bólgnaði í andliti og hnakka, hruflaðist og marðist um allan líkamann, og framtönn í neðra gómi brotnaði. Ekki var talið alveg nægilega í ljós leitt, að meiðsl H væru þess háttar, að 1. mgr. 218. gr. laga nr. 19/1940 tæki til brotsins, og var það heimfært undir 217. gr. sömu laga. Með brotinu rauf ákærði skilorð dóms um 30 daga fangelsi, og var hann dæmdur í 6 mánaða fangelsi. 85

H var sakfelldur fyrir tvær líkamsárásir. Varðaði önnur við 1. mgr. 217. gr. almennra hegningarlaga en hin við 2. mgr. 218. gr. Í þeirri seinni hafði H veist að T með hnffi og stungið hann margsinnis, og réð tilviljun ein að ekki hlutust af alvarleg meiðsl. Litið var til þess, að skömmu áður hafði T slegið H tveimur höggum í höfuðið. Fyrir Hæstarétt var lagt vottorð geðlæknis þar sem fram kom, að H hafði verið í viðtölum hjá honum frá því í janúar 1997 og farið í áfengis meðferð. Var staðfest, að hann hefði ekki neytt áfengis síðan. Það var mat geðlæknisins, að nánast engin hætta væri á endurteknum ofbeldisverkum af hendi H, neytti hann ekki áfengis eða annarra vímuefna. Fram kom einnig, að H var í vinnu, sem hann stundaði af reglusemi og áhuga. H var dæmdur í fangelsi í 15 mánuði, en fullnustu 12 mánaða af refsingunni var frestað skilorðsbundið í 5 ár. 768

H var ákærður fyrir að hafa slegið J hnefahögg í andlit við karlasalerni veitingahúss og síðan hrint honum aftur á bak þannig að J hafi fallið inn á salernið og skolið með hnakka á flísalagðan stökk í gólfinu svo að stórfelld meiðsl urðu af. Héraðsdómur taldi sannað, að H hefði slegið J hnefahögg í andlitið en ósannað að hann hefði hrint honum aftur á bak. Dómurinn taldi aftur á móti sannað, að J hefði fallið aftur fyrir sig í beinu framhaldi af hnefahögginu og taldi brotið falla undir 2. mgr. 218. gr. almennra hegningarlaga. Í álit

- héraðsdóms kom þó fram, að ekki væri loku fyrir það skotið, að J hefði runnið á salernisgólfinu og fallið, er hann hörfaði undan höggi H, en að mestu leyti yrði fallið rakið til háttsemi H. Hæstiréttur taldi verulegan vafa leika á um það, hvort fall J yrði beinlínis rakið til höggs H, eða hvort það hefði fremur orsakast af ölvun J og bleytuhálku á gólfinu. Með hliðsjón af 45. og 46. gr. laga nr. 19/1991 var ekki talin komin fram næg sönnun til þess, að hinir alvarlegu áverkar yrðu virtir honum til sakar vegna ásetnings eða gáleysis samkvæmt 2. mgr. 218. gr. almennra hegningarlaga. Atferli H var hins vegar fellt undir 1. mgr. 217. gr. H rauf skilorð reynslulausnar á eftirstöðvum refsingar, 290 dögum, og var hún tekin upp og dæmd með í málinu. var H dæmdur í fengelsi í 14 mánuði. 783
- O var ákærður fyrir að hafa skallað S í andlitið með þeim afleiðingum, að S nefbrotnaði, hlaut 1–2 sm langan skurð ofan við nefrót og glóðarauga báðum megin. Sannað þótti, að O hefði ráðist á S af ásetningi, og var brotið fellt undir 1. mgr. 218. gr. almennra hegningarlaga. O var dæmdur í 30 daga varðhald og til að greiða S 33.403 krónur í skaðabætur. 1021
- A var ákærður fyrir tilraun til manndráps fyrir að hafa ráðist á J, sem skömmu áður hafði ráðist á A, með dúkahnif og skrufjárn, sem A hafði sótt heim til sín. Hlaut J nokkur sár af, meðal annars var æð skorin í sundur um miðbik framhandleggjar og ein af þremur aðal taugum handarinnar. Í héraði var A sakfelldur fyrir brot gegn 211. gr., sbr. 20. gr. almennra hegningarlaga, og dæmdur í fangelsi í tvö ár og sex mánuði. Í Hæstarétti var talið ósannað, að A hefði búið yfir ásetningu um að svipta J lífi, þegar átökin hófust. Eigi að síður hefði hann stofnað til stórfelldrar og bráðrar hættu, og var hann dæmdur fyrir brot gegn 2. mgr. 218. gr. almennra hegningarlaga. Við ákvörðun refsingar var tekið tillit til ungs aldurs A og þess, að hann hafði ekki áður gerst brotlegur við almenn refsilög. Þá var verknaður hans framinn í átökum við þann, sem misgert var við og í mikilli reiði og geðshræringu, sem sá aðili hafði vakið. Voru því skilyrði til að lækka refsinguna verulega á grundvelli 3. mgr. 218. gr. a almennra hegningarlaga og 4. tl 74. gr. sömu laga. Var hann dæmdur í fangelsi í 18 mánuði. 1055
- S var ákærður fyrir að hafa eftir átök við V sparkað marginn í hann þar sem lá í gangstétt fyrir utan veitingahús á Akranesi með þeim afleiðingum, að V marðist á skrokki og útlimum, við tungurót og við hægra auga og hlaut kúlu á enni. Var hann sakfelldur fyrir brot

gegn 1. mgr. 217. gr. almennra hegningarlaga vegna þessa. S var einnig ákærður fyrir að hafa, stuttu eftir ofangreindan atburð, slegið L hnefahögg í andlitið þannig að hann féll á gangstéttina og slegið hann mörg hnefahögg í andlitið þar sem hann lá, með þeim afleiðingum, að L nefbrotnaði og hlaut skurði í andlit. Fyrir þetta var S sakfelldur fyrir brot gegn 1. mgr. 218. gr. almennra hegningarlaga. Með brotum þessum rauf S skilorð samkvæmt dómi Héraðsdóms Vesturlands 21. nóvember 1995, þar sem hann var dæmdur til að sæta varðhaldi í 60 daga fyrir tvær líkamsárásir, en fullnustu refsingar var frestað í þrjú ár. Ákærði var á 18. ári, er hann framdi brot þau, sem þetta mál varðaði, en tæplega 16 ára gamall, þegar hann gerðist sekur um þá háttsemi, sem hann var dæmdur fyrir í dóminum 21. nóvember 1995. Var það haft í huga við ákvörðun refsingar, sbr. 4. tl. 1. mgr. 70. gr. almennra hegningarlaga. Í málinu var fram komið, að L hafði egnt ákærða með framferði sínu fyrir árásina og V átti að miklum hluta upptök að fyrri árásinni. Var litið til þess við ákvörðun refsingar, sbr. 3. mgr. 218. gr. a almennra hegningarlaga. Hæstiréttur staðfesti dóm Héraðsdóms Vesturlands um fangelsi í þrjá mánuði.

1584

S og V var gefið að sök að hafa aðfaranótt 7. ágúst 1994 slegið mann hnefahögg í andlit svo að hann féll utan í bifreið og í götuna og sparkað í hann liggjandi, með þeim afleiðingum, að hann hlaut sár á neðri vör og tennur losnuðu og brotnuðu. Var þetta talið varða við 1. mgr. 218. gr. almennra hegningarlaga. Skýrslur voru teknar af ákærðu og vitnum í ágúst og október 1994, en vitni komu ekki fyrir dóm fyrr en í apríl 1996. Ákærðu játuðu að hafa slegið manninn eitt högg hvor. Hvorki var talið sannað, að þeir hefðu slegið frekari högg en þeir greindu frá sjálfir né að þau högg hefðu valdið svo miklum meiðslum, sem lýst var í ákæru. Voru þeir taldir hafa gerst sekir um brot á 217. gr. hegningarlaga. Ákærði V var dæmdur í 20 daga varðhald og ákærði S í 30 daga varðhald, og var refsing beggja skilorðsbundin.

1832

Sjá Nauðgun.

2420

Sjá Dýravernd.

2489

T var ákærður fyrir tvær tilraunir til manndráps með því að hafa veist að og stungið stúlkuna I með hnífi, þannig að lagið kom framan á brjóstakassa, og að hafa veist að og stungið stúlkuna S fyrirvaralaust með hnífi í hjartastað, svo að hún hlaut næstum bana að. Ákærði

hafði verið á gangi í miðbænum með mági sínum og voru þeir báðir ölvaðir, er þeir hófu afskipti af rífrildi sem staðið hafði milli I og E, og spruttu af því átök milli þeirra og E. E var með hníf, sem barst í hendur ákærða, sem beitti hnífnum gegn I. Fékk stúlkan lag af hnífnum undir bringspalirnar, en sárið var grunnt og reyndist ekki hafa lífshættu í för með sér. Eftir að átökin hófust komu H og S eftir götunni og fékk S hnífslag framan á neðanvert brjóstið og gekk hnífurinn inn í hjartað og olli lífshættulegri blæðingu. Ákærði bar frá upphafi, að hann gæti ekki gert sér skýra grein fyrir atburðum sakir ölvunar sinnar og geðshræringar. Hann kvaðst ekki geta staðfest, að hann hefði stungið stúlkurnar með hnífnum og neitaði eindregið að hafa gert það af ásetningi. Talið var sannað, að ákærði hefði veitt I áverka þann, sem hún hlaut, af ásettu ráði, en ósannað þótti, að ákærði hefði viljað ráða stúlkunni bana, og var brot hans talið varða við 2. mgr. 218. gr. almennra hegningarlaga. Að því er stúlkuna S varðaði þótti ljóst af gögnum máls, að öðrum en ákærða, er valdur gæti verið að áverka hennar, væri ekki til að dreifa. Var talið sannað, að ákærði hefði rekið í hana hnífinn af ásettu ráði. Laginu var beint að brjosti stúlkunnar, og hlaut ákærði að sjá fyrir, að bani gæti af því hlotist. Var hann sakfelldur fyrir brot gegn 211. gr., sbr. 20. gr. almennra hegningarlaga. Refsing var ákveðin í einu lagi og var ákærði dæmdur í 6 ára fangelsi.

2510

K var ákærður fyrir líkamsárásir og þjófnaðarbrot. Hann var sakaður um að hafa ráðist á mann 15. nóvember 1997 með þeim afleiðingum, að hann nefbrotnaði. Var það talið varða við 1. mgr. 218. gr. almennra hegningarlaga. Sannað þótti, að K hefði ráðist á manninn en ekki þótti fram kominn full sönnun fyrir því, að K hefði valdið þeim áverkum á honum, sem heimfærðir yrðu undir 218. gr., og var háttsemin talin varða við 217. gr. laganna. K var einnig sakfelldur fyrir líkamsárás 14. desember 1997, sem talin var varða við 217. gr. almennra hegningarlaga. Þá var K einnig sakaður um tilraun til manndráps með því að hafa veist að B, afa sínum, 26. desember 1997 á heimili hans og stungið hann með hnífum og skærum, svo að hann hlaut fjöldamörg sár. Enginn vafi þótti á því, að um lífshættulega árás hefði verið að ræða með hættulegum vopnum og að tilviljun ein réð því að ekki fór verr. Gat K ekki dulist, að langlíklegast væri, að bani hlytist af atögum hans. Var K dæmdur í 5 ára fangelsi

fyrir brot sín og dæmdur til greiðslu skaðabóta til B og Tryggingarfélags.	3220
---	------

Líkamsárás leiðir til dauða

Þ var ákærður fyrir að hafa ráðið að manni á veitingastað í Reykjavík og veitt honum þungt högg aftanvert á höfuðið þannig að hann féll á gólfið meðvitundarlaus, og S var gefið að sök að hafa síðan sparkað í höfuð mannsins, er hann lá á gólfinu. Heilaaðgerð var gerð á manninum, en ekki tókst að bjarga lífi hans og lést hann sól-arhring síðar af heilaskúmsblæðingu. Héraðsdómur sakfelldi Þ en sýknaði S. Hæstiréttur taldi sannað, að ákærði Þ hefði greitt manninum höfuðhögg svo að hann féll í gólfið og þótti einnig nægilega fram komið, að ákærði S hefði síðan sparkað í höfuð mannsins þar sem hann lá í gólfinu. Ákærðu hefðu þannig báðir ráðið á þann er lést, en hann var svo ölvaður, að hann var ófær um að standa í átökum og verjast falli. Var ekki talið, að öðrum hefði verið til að dreifa, sem gætu hafa valdið þeim áverka, sem leiddi til dauða. Afleiðingar árásarinnar voru virtar ákærðu til gáleysis, og þótti atferli þeirra beggja varða við 2. mgr. 218. gr. almennra hegningarlaga. Voru afleiðingar atlögunnar afdrifaríkari en við mátti búast, og var lítið til þess við ákvörðun refsingar. Ákærði S var með alvarlegan brotaferil að baki og átti upptökin að átökunum, og var hann dæmdur í fangelsi í tvö ár og þrjá mánuði, en ákærði Þ var dæmdur í tveggja ára fangelsi. Sératkvæði.	2060
--	------

Líkamstjón

Sjá Skaðabætur.	1762, 1782, 1976, 2002, 2233, 2260, 3115
----------------------	--

Lyfjaverð

Með dómi Hæstaréttar 30. janúar 1997 var kveðið á um það, að ákvarðanir lyfjaverðlagsnefndar 27. janúar og 14. september 1990, sem mæltu fyrir um skerðingu á endurgreiðslu Tryggingastofnunar ríkisins, T, til tiltekinna lyfjaverslana miðað við veltu þeirra, hefðu skort lagastöð, og að T hefði ekki verið heimilt að skerða endurgreiðslur til lyfsala. Eftir að þessi dómur gekk höfðaði V mál gegn T og krafðist endurgreiðslu þess afsláttar, sem honum hafði verið gert að greiða T eða skaðabóta vegna þess tjóns, sem hann hafði orðið fyrir. Ákvarðanir lyfjaverðlagsnefndar voru samkvæmt framangreindum dómi Hæstréttar ólögmæt. V hafði því ekki

glatað rétti til að fá fulla greiðslu lyfjareikninga sinna, þótt hann hefði ekki haft uppi sérstaka fyrirvara við móttöku hvernar greiðslu. Var því fallist á kröfur V. 1662, 1677

Læknar

E gekkst undir aðgerð í september 1991 á lýtalækningadeild Landspítalans í Reykjavík. Fólst hún í því, að brjóst hennar voru minnkuð til að létta á þeim. Við aðgerðina blæddi E töluvert og greru sár hennar seint og illa. Komst drep í vinstri geirvörtu og þurfti E að gangast undir fleiri aðgerðir. E höfðaði mál gegn íslenska ríkinu, Í, og krafðist skaðabóta, en varanleg örorka hennar vegna aðgerðarinnar var metin 15%. Héraðsdómur gekk 29. júní 1995 og var Í talið bótaábyrgt vegna tjóns S, þar sem vanrækt hefði verið að gefa E blóð þegar í stað eftir aðgerðina, auk þess sem teygjubindi það, sem notað var, hefði aukið áhættu á umfangi vefjadauda. Málið var fyrst flutt fyrir Hæstarétti 9. október 1996. Var málinu vísað til lækna ráðs og beðið um rökstutt álit þess um nokkur álitaefni. Barst svar lækna ráðs 26. mars 1997. Var málið flutt að nýju fyrir Hæstarétti 5. júní 1997. Vegna ágalla á málsmæðferð fyrir lækna ráði var lagt fyrir aðila að afla nýrrar og rökstuddrar álitsgerðar lækna ráðs um fyrrgreind álitaefni. Síðari álitsgerð lækna ráðs barst Hæstarétti 21. janúar 1998. Var það álit lækna ráðs, að við skurðaðgerðina hefði verið beitt viðurkenndum aðferðum við brjóstaminnkun og hún ekki orðið meiri en efni stóðu til. Þá taldi lækna ráð, að ekki hefði verið ástæða til að gefa blóð þegar í stað í aðgerð eða síðar sama dag og að afar ósennilegt væri, að umbúðir þær, sem settar voru á E eftir aðgerðina, hefðu haft áhrif á endanlegan árangur hennar. Sex lækna ráðsmenn stóðu að þessari álitsgerð, en einn skilaði séráliti. Með vísan til eindreginnar afstöðu lækna ráðs og með hliðsjón af öðrum upplýsingum í málinu taldi Hæstiréttur ekki fram komna sönnun um vanrækslu eða önnur saknæm mistök við meðferð og umönnun E á Landspítalanum í september 1991 og var Í sýknað af kröfum E. Sératkvæði. 1446

Sjá Samkeppni. 3398

I gekkst undir skurðaðgerð á sjúkrahúsi í apríl 1993, sem B gerði, vegna óþæginda í olnboga vinstri handar. Fólst aðgerðin í flutningi á ölnartaug. I hélt því fram, að skömmu síðar hafi hann byrjað að finna fyrir dofatilfinningu í hendinni og farið var að smella í olnboganum. Í álitsgerð tveggja sérfræðilækna kom fram, að ekki hefði verið

ástæða til að grípa til framangreindrar aðgerðar á ölnartauginni og að aðgerðin virtist hafa valdið varanlegri skemmd á tauginni. Mátu þeir varanlega læknisfræðilega örorku I vegna þessa 10%. I höfðaði mál gegn B og krafðist bóta. Taldi hann, að greining B hefði verið röng, uppskurður hefði verið óþarfur og B orðið á saknæm mistök við aðgerðina. Héraðsdómur sýknaði B. Samkvæmt ákvörðun Hæstaréttar lögðu aðilar málið fyrir lækna ráð. Lækna ráð féllst á framangreinda álitserð sérfræðinganna. Héraðsdómur, sem skipaður var tveimur sérfróðum meðdómsmönnum, varð ekki öðruvísi skilinn en að dómarnir væru sama sinnis. Ljóst virtist vera, að B hafi ráðist í aðgerð, sem ekki var sérstök þörf á. Hann greip ekki þegar til ráðstafana til að fyrirbyggja tjón, þegar aðgerðin bar ekki árangur. Álit lækna ráðs varð ekki öðruvísi skilið en að til þess hefði mátt ætlast af honum. Var B metið þetta til sakar og hann dæmur til að greiða I bætur. 4392

Lækna ráð

Sjá Læknar.	1446, 4392
Sjá Matsgerð, Skaðabætur.	2588

Lögbann

A, B, P og M ehf. fóru fram á það við sýslumanninn í Reykjavík, að lögbann yrði lagt við því, að G, H og J gætu nýtt sér atkvæðisrétt eða annan rétt, sem fylgdi hlutafé, sem skráð var á A í hlutaskrá Lyfjabúða ehf. 1. september 1997, svo og að þeir gætu nýtt sér atkvæðisrétt eða annan rétt, sem fylgdi því hlutafé, sem skráð var á G og sem hann fór með í umboði P. Sýslumaður synjaði lögbannskröfunni, og kröfðust A, B, P og M ehf. úrskurðar Héraðsdóms Reykjavíkur um þá ákvörðun. Þeir voru taldir hafa gert það sennilegt, að G, H og J kynnu að brjóta gegn lögvörðum rétti þeirra, ef þeir nýttu sér atkvæðisrétt eða annan rétt, sem fylgdi hlutafénu, sem skráð var á A, og að þeir kynnu að verða fyrir teljandi spjöllum, ef þeir yrðu að biða niðurstöðu dóms. Þá voru þeir einnig taldir hafa gert sennilegt, að P ætti í raun umræddan hlut í Lyfjabúðum ehf., og að réttindi hans kynnu að fara forgörðum eða verða fyrir spjöllum yrði hann að biða dóms um ágreining aðila. Var því ákvörðun sýslumanns felld úr gildi og lagt fyrir hann að leggja á lögbann gegn þeirri tryggingu, er hann mæti hæfilega.	1807
Ó krafðist þess með beiðni 24. júní 1998, að lagt yrði lögbann við því að	

G lokaði fyrir rennsli á köldu vatni frá íbúðarhúsi út í fjós á jörðinni K á Kjalarnesi, sem aðilar voru sameigendur að ásamt systkinum sínum, svo og því að G slægi og nýtti tún á jörðinni o.fl. Af gögnum málsins varð ekki annað ráðið en að G hefði í janúar 1998 lokað fyrir rennsli á köldu vatni til fjóss, sem Ó hafði umráð yfir, og hafði ekki verið opnað aftur fyrir vatnsrennsli. Samkvæmt 1. mgr. 24. gr. laga nr. 31/1990 verður lögbann lagt við byrjaðri eða yfirvofandi athöfn, að fullnægðum nánar tilgreindum skilyrðum. Lagt var til grundvallar, að sú athöfn G, sem fyrsti þáttur í kröfum Ó um lögbann laut að, væri þegar um garð gengin. Þegar af þeirri ástæðu var ekki unnt að taka til greina kröfu Ó um lögbann.

3051

Lögmannspóknun

Lögmaðurinn J tók að sér að veita D ehf. aðstoð við að koma á nauðasamningum eftir að bú þess hafði verið tekið til gjaldþrotaskipta í nóvember 1991. Óumdeilt var, að sú vinna J stóð yfir frá 5. desember 1991 til 26. maí 1992, og gerði hann D ehf. reikning fyrir þeirri vinnu að fjárhæð 2.440.200 krónur. Þá vann J önnur lögmannsstörf fyrir D ehf. samhliða og einkum eftir að nauðasamningar náðust og gerði því reikninga fyrir. Með bréfi 8. ágúst 1994 tilkynnti J, að lögmannsstörfum hans í þágu D ehf. væri lokið. J höfðaði mál gegn D ehf. til greiðslu eftirstöðvar þóknunar fyrir lögmannsstörf í þágu D ehf. og var endanleg dómkrafa hans 330.246 krónur. D ehf. gagnstefndi í málinu til endurheimtu fjár, sem hann taldi J hafa tekið til sín með því að skila ekki fjármunum D ehf., en hann hafði ætíð mótmælt reikningnum fyrir vinnuna við nauðasamninginn. Stjórn Lögmannafélags Íslands áleit hæfilega þóknun til J fyrir störf hans við nauðasamninginn vera 1.500.000 krónur auk virðisaukaskatts og útlagðs kostnaðar. Samkvæmt 10. gr. siðareglna LMFÍ skal lögmaður ætíð gera skjólstæðingi grein fyrir áætluðum verkkostnaði og öðrum málkostnaði eftir föngum. Fyrir lá, að J gerði D ehf. enga grein fyrir þessu og var ósannað, að J hefði sagt D ehf., að hann myndi áskilja sér svokallaða hagsmunatengda þóknun fyrir störf sín. Var talið, að D ehf. hefði mátt treysta því, að J myndi einungis krefja hann um þóknun á grundvelli tímagjalds fyrir vinnu við að koma á nauðasamningnum, og var hæfilegt tímagjald talið vera 5.000 krónur og miðað var við 129 klukkustundir. J var talinn

hafa oftekið fé fyrir lögmannsstörf sín og var dæmdur til að greiða D ehf. 960.584 krónur.	3164
--	------

Lögmenn

Sjá Félagsaðild.	718
S höfðaði mál gegn lögmanninum J til greiðslu skaðabóta, þar sem hann hefði orðið fyrir tjóni vegna vanrækslu J við innheimtu launakröfu fyrir sig. J hafði höfðað mál fyrir S til greiðslu vinnulaunakröfu á P, sem var dæmdur til að greiða hana með dómi bæjarþings Reykja- víkur 19. júní 1989. Bú P var tekið til gjaldþrotaskipta 2. janúar 1992, og skiptum lauk 15. júní sama ár án þess að greiðsla fengist upp í lýstar kröfur. Kröfu S var ekki lýst við gjaldþrotaskiptin. Frestdagur við gjaldþrotaskiptin var 9. maí 1990. Þá voru nærri 11 mánuðir frá því að dómur gekk um vinnulaunakröfu stefnda og því liðinn sá sex mánaða frestur, sem var skilyrði fyrir því að hún hefði getað notið forgangsréttar við skiptin, og var réttur S til að krefjast greiðslu í skjóli þágildandi laga um ríkisábyrgð á launum fallinn niður á þeim tíma. Tjón það, sem S krafðist bóta fyrir úr hendi J, var þegar orðið 19. desember 1989, þegar sex mánaða fresturinn eftir 6. tl. 1. mgr. 84. gr. laga nr. 3/1878 var liðinn án þess að J hefði komið fram kröfu um gjaldþrotaskipti á búi P til að tryggja for- gangsrétt fyrir kröfu S og ríkisábyrgð á henni. S höfðaði ekki bóta- mál gegn J fyrr en með stefnu birtri 18. júní 1996. Var skaðabóta- krafa S því fyrnd á þeim degi samkvæmt 1. tl. 3. gr. laga nr. 14/1905. Var J því sýknaður af kröfu S, en málskostnaður í héraði og fyrir Hæstarétti féll niður.	1917
Sjá Skaðabætur.	2794
Árið 1985 varð A fyrir slysi í veitingahúsi, sem rekið var af F hf. A höfð- aði mál til heimtu bóta á hendur félaginu, og gekk dómur í því fyrir Hæstarétti í maí 1991 þar sem honum voru dæmdar bætur. Félagið hafði ábyrgðartryggingu vegna starfsemi sinnar hjá S hf. Í júní 1991 greiddi S hf. þáverandi lögmanni A alls 3.621.387 krónur sem fulln- aðargreiðslu á kröfunni. Lögmáðurinn stóð A aðeins skil á 1.000.000 krónum með tveimur greiðslum í júní og júlí. Bú lög- mannsins var tekið til gjaldþrotaskipta 9. september sama ár, og fékk A ekkert greitt upp í kröfu sína við skiptin. Lögmannafélag Íslands, L, greiddi A úr ábyrgðarsjóði sínum hluta af kröfu hans í tvennu lagi, samtals 1.488.714 krónur, og framseldi A ábyrgðar- sjóðnum kröfu sína á hendur lögmanninum. A áréttaði þetta með	

yfirlýsingu í september 1996 þar sem hann sagði, að með framsal-
inu framseldi hann öll réttindi, sem fylgdu þeim hluta kröfunnar,
hvort sem krafan væri á hendur lögmanninum eða því tryggingar-
fyrirtæki, sem greiðsluskylt væri. A höfðaði síðan mál á hendur S
hf. til heimtu upphaflegrar kröfu sinnar, að fráðregnum þeim
greiðslum, sem hann hafði fengið. Voru kröfur A teknar til greina
með dómi Hæstaréttar 13. febrúar 1997, þar sem því var slegið
föstu, að S hf. losnaði ekki undan skyldu sinni við A með greiðsl-
unni í júní til þáverandi lögmanns hans. L höfðaði síðan mál gegn S
hf. til greiðslu á þeirri fjárhæð, sem A hafði fengið greitt úr ábyrgð-
arsjóðnum. L var talinn réttur aðili til að krefja S hf. um greiðslu
kröfunnar. S hf. hafði ekki hnekkð þeirri staðhæfingu A, að honum
hefði ekki verið kunnugt um á þeim tíma, sem hann framseldi
áfrýjanda hluta kröfu sinnar á hendur lögmanninum, að hugsan-
lega gæti sú krafa beinst að öðrum. Voru kröfur L teknar til greina.

2963

Lögmæt forföll

Sjá Endurupptaka.

1692

Lögsaga

Sjá Frávísunarúrskurður staðfestur.

374

Lögreglumenn

J starfaði sem lausráðinn lögreglumaður við embætti sýslumannsins í
Barðastrandasýslu frá 1987 til hausts 1989, er hann hóf nám við
Lögregluskóla ríkisins. Þaðan lauk hann námi í maí 1991 og starfaði
síðan sem lögreglumaður á Patreksfirði. Sýslumaður gerði við hann
ótímabundinn ráðningarsamning, sem staðfestur var af dómsmála-
ráðuneyti og fjármálaráðuneyti. Var sá samningur í gildi þar til J
var skipaður lögreglumaður í lögreglu ríkisins í fimm ár frá 1. jan-
úar 1997 að telja, og var í skipunarbréfinu vísað til 1. mgr. 23. gr.
laga nr. 70/1996 um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins. J höfð-
aði mál gegn íslenska ríkinu og krafðist þess, að viðurkenndur yrði
réttur hans til að fá í hendur ótímabundið skipunarbréf til að gegna
starfi lögreglumanns á Patreksfirði. Í 1. mgr. 23. gr. laga nr. 70/1996
er kveðið á um það, að embættismenn skuli skipaðir tímabundið,
til fimm ára í senn, nema annað sé tekið fram í lögum, en lög-
reglumenn teljast til embættismanna samkvæmt 7. tl. 22. gr. lag-

anna. Ljóst var af gögnum málsins, að dómsmálaráðuneytið hafði fyrir setningu laganna talið lögreglumenn eiga að öðru jöfnu eiga rétt til ótímabundinnar skipunar í stöður sínar, enda gegndu þeir föstum stöðum og hefðu lokið námi í Lögregluskóla ríkisins. Ljóst var talið, að ráðuneytinu hefði ekki getað dulist, að J óskaði eftir skipun í stöðu sína, þótt ekki hefði hann lagt fram skriflega beiðni um það. J lagði mál sitt þannig fyrir dómstóla, að hann krafðist viðurkenningar á rétti til að fá í hendur ótímabundið skipunarbréf. Ákvæði 1. mgr. 23. gr. laganna og 3. mgr. laga nr. 90/1996 stóðu því hins vegar í vegi, að slíkt bréf yrði nú gefið út. Brast því lagaskilyrði til að verða við kröfum J í málinu. Sératkvæði. 3194

Lögreglurannsókn

Sjá Ákæra. 2286, 2290, 2292, 2294

Lögræði

H var sviptur fjárræði með úrskurði Héraðsdóms Reykjavíkur 3. desember 1992. Var úrskurðurinn á því reistur, að H væri ekki fær um að hafa stjórn á fjármálum sínum sökum andlegs vanþroska svo og því, að hann væri samþykkur fjárræðissviptingu. Var Ó skipaður lögráðamaður hans. Í ágúst 1995 óskaði H eftir því, að G yrði skipuð lögráðamaður sinn í stað Ó. Var erindinu synjað, þar sem vafi léki á hæfi G til starfans. H gekk í hjúskap með G í október 1995 en hjónabandinu var slitið í apríl 1996. Þau bjuggu þó saman og greiddi H til heimilisins af launum sínum, en hann stundaði vinnu hjá Reykjavíkurborg. Í ágúst 1997 fór H fram á það, að felldur yrði úr gildi úrskurðurinn um fjárræðissviptinguna. Fyrir héraðsdóm var lagt álit tveggja geðlækna um það, að ekki væru lengur fyrir hendi geðlæknisfræðileg rök, sem styddu það, að H væri sviptur fjárræði. Héraðsdómur taldi, að ekki væru lengur fyrir hendi þær forsendur, sem réðu því að hann var sviptur fjárræði í desember 1992 og felldi úr gildi fjárræðissviptinguna. Bróðir H, S, kærði úrskurðinn til Hæstaréttar, og taldi hann H vera enn ófæran til að annast fjármál sín einn og óstuddur. H var eigandi hesthúss í Mosfellsbæ, móðir hans sat í óskiptu búi og mátti gera ráð fyrir því, að hann fengi töluverðan arf við lát hennar. Taldi S því mikla hættu á því, að erfðafé hans færi forgörðum, ef ekki nyti við ábyrgs fjárhaldsmanns. Var fallist á það með S, að fjárræðissviptingin skyldi látn standa.

550

H fór fram á það, að móðir hennar, S, yrði svipt fjárræði, þar sem hún

vegna alvarlegra elliglapa væri ófær um að annast fjármál sín. H, sem var eitt fjögurra barna S, tók fram í beiðni sinni, að hún óttaðist að móðir hennar eða systkini kynnu að ráðstafa eignum þannig að í bága færi við hagsmuni hennar. Önnur börn S voru öll mjög andvíg því, að hún yrði svipt fjárræði. Þau skýrðu svo frá, að enginn samgangur væri milli þeirra og H, og að H hefði heldur ekki haft samband við móður þeirra síðustu árin. Verjandi S hélt því fram, að fjárhagslegum hagsmunum S væri vel borgið í höndum sonar hennar og ekkert benti til, að þau störf hefðu ekki verið unnin af fyllstu trúmennsku, en í ljós var leitt, að eignir hennar væru frekar litlar. Héraðsdómur féllst á kröfu H og svipti S fjárræði. Í dómi Hæstaréttar var tekið fram, að ekkert benti til þess, að H hefði leitað upplýsinga hjá systkinum sínum um fjármál S, áður en krafa um fjárræðissviptingu var borin fram og ekkert tilefni hefði því gefist til að halda fram með réttu, að fjárhags hennar væri ekki vel gætt. Þótti H þannig ekki hafa sýnt fram á, að skilyrði 4. gr. lög-ræðislaa væri fullnægt. Var úrskurður héraðsdómara því felldur úr gildi.	673
Sjá Sjálfræði.	837

Lögskráning

Hinn 7. mars 1992 varð L fyrir slysi um borð í pramma, sem tók við efni frá dýpkunarskipi, sem var að störfum í Hafnarfjarðarhöfn. Skipið var í eigu D hf., en bú þess var tekið til gjaldprotaskipta 26. janúar 1993. Örorka L var metin 100% í eitt ár og 20% varanleg örorka. L gerði kröfu á grundvelli örorkumatsins í þrotabúið, en ekkert kom upp í kröfu hans við skiptin. Höfðaði L mál gegn ríkinu og byggði bótakröfu sína á 3. málslíð 6. tl. 7. gr. laga nr. 43/1987, þar sem segir, að við lögskráningu í skiprúm skuli sýna lögskráningarstjóra yfirlýsingu frá tryggingafélagi um líf-og slysatryggingu skipverja og skuli skráningarstjóri ganga úr skugga um, að þær séu í samræmi við gildandi lög og kjarasamninga. Vanræki útgerðarmaður að hafa tryggingu í gildi, er hann ábyrgur fyrir viðkomandi bótagreiðslum, og reynist útgerðarmaður eigi fær um greiðslu slíkra bóta, ber ríkissjóður fulla ábyrgð á greiðslu þeirra. Samkvæmt 4. gr. laga nr. 43/1987 skal lögskrá í skiprúm hvert sinn, er nýr maður eða áhöfn er ráðin á skipið. Lögskrá skal í skiprúm í fyrsta sinn á hverju ári, sem skip er afgreitt eða byrjar ferð frá hérlandri höfn, þótt engin breyting verði á skipshöfn. Þá skal sýna lögskráningarstjóra margvísleg

gögn, þar á meðal haffærisskírteini og yfirlýsingu frá viðkomandi tryggingafélagi um líf- og slysatryggingu skipverja. Ekki var leitað til lögskráningarstjóra, áður en L tók til starfa um borð í dýpkunar-skipinu, en ekki voru í gildi haffærisskírteini fyrir skipið og flutningsprammann. Á könnunarskyldu lögskráningarstjóra gat því ekki reynt. Ósannað var, að áður hefði lögskráningu á þessi för verið neitað. Voru því ekki skilyrði fyrir bótaskyldu ríkisins. Sératkvæði.

238

Lögvarðir hagsmunir

M hf. fékk 3. og 6. október 1997 afsöl frá S ehf. fyrir tveimur fasteignum, þar sem meðal annars var mælt fyrir um, að M hf. fengi þær afhentar 1. apríl 1998. Hinn 9 október gerðu aðilar yfirlýsingu, þar sem kveðið var á um að afhenda skyldi M hf. eignirnar í síðasta lagi 1. mars 1998, ef hann seldi þær og þyrfti af þeim sökum að fá þær afhentar fyrr en greindi í afsölunum. M hf. seldi fasteignirnar með samningi 31. desember 1997 og skuldbatt sig þar til að afhenda þær 1. mars 1998. Var S ehf. tilkynnt þetta og hann beðinn að rýma eignirnar fyrir 1. mars. Það var ekki gert og krafðist M hf. þess, að S ehf. og B yrðu með beinni aðfarargerð bornir út úr fasteignunum. M hf. var þegar orðið skylt að afhenda nýjum kaupanda fasteignirnar og gat ekki efnt þá skyldu nema S ehf. og B hefðu áður efnt við hann skyldur sínar til afhendingar. M hf. bar einnig skatta og skyldur af eignunum þar til þær yrðu afhentar. Hann hafði því lögvarða hagsmuni af því að fá eignirnar afhentar, þótt hann hefði selt þær. Gagnstætt ótvíræðum fyrirmælum í samningum aðila höfðu S ehf. og B ekki sýnt fram á rétt sinn til að hafast lengur við í húsnæðinu. Var því tekin til greina krafa M hf. um útburðargerð.

2084

Frávísun frá Hæstarétti. 1793, 2694, 2714, 2748

Sjá Aðild. 3096

Manndráp

Tvíburabræðurnir Ó og S voru ákærðir fyrir manndráp og rán með því að hafa ráðið L bana með hrottafengnum hætti eftir að hafa ekið með hann í Heiðmörk og ráðist þar að honum. Hefði S látið 13 kg steinhnullung falla a.m.k. tvívegis í höfuð hans og síðan hefðu þeir ekið bifreið sinni tvívegis yfir líkama og höfuð L. Við þessa aðför náðu þeir veski L, sem í voru 8000 krónur. Atburðarásina þótti verða að meta heildstætt. Samkvæmt læknisfræðilegum gögnum varð að miða við, að L hefði hlotið bana af höggum S með steinin-

um, og var hann talinn hafa gerst brotlegur gegn 211. gr. almennra hegningarlaga. Ó tók þátt í að elta L uppi, yfirbuga hann og koma honum á veginn fyrir framan bifreiðina. Hann stóð hjá, þegar S keyrði steininn oftar en einu sinni í höfuð L og að því loknu ók Ó bifreiðinni yfir hann og gat þá ekki verið viss um, að hann væri látinn. Þegar litið var á þetta í heild þótti rétt að virða þátttöku Ó sem hlutdeild samkvæmt 22. gr. almennra hegningarlaga í broti S gegn 211. gr. laganna. Þeir voru einnig báðir dæmdir fyrir brot gegn 252. gr. almennra hegningarlaga. Var S dæmdur í fangelsi í 16 ár en refsing Ó þótti hæfileg fangelsi í 12 ár.

1503

Mannréttindasáttmáli Evrópu

Sjá Klám.	516
Sjá Gæsluvarðhald, c-liður 1. mgr. 103. gr.	734
Sjá Ærumeiðingar.	693, 1376
Sjá Stjórnarskrá.	2528

Matsgerð

Sjá Frávísunarúrskurður felldur úr gildi.	1938
P slasaðist í umferðarslysi 2. apríl 1993, er bifreið S var ekið aftan á bifreið hennar. Tveir læknar mátu örorku hennar í október 1994 og töldu tímabundna örorku vera 100% í 2 mánuði og síðan 50% í 5 mánuði. Annar læknanna mat varanlega læknisfræðilega örorku hennar 10% en hinn taldi hana vera 5%. Í mars 1995 greiddi V hf. Þ bætur, sem miðaðar voru við 5% varanlega örorku. Þ höfðaði mál gegn S og V hf. og krafðist bóta miðað við 10% varanlega örorku. Það var samdóma álit læknaráðs, að varanleg örorka P vegna þessa slyss væri rétt metin 5%, og héraðsdómur, sem skipaður var sérfróðum meðdómendum, komst að sömu niðurstöðu. Eftir uppkvaðningu héraðsdóms lét P dómkveðja tvo lækna til að meta hver væri heildarörorka hennar af völdum umferðarslyssins 2. apríl 1993, og einnig af völdum umferðarslysa, sem hún hafði lent í í júlí 1991 og ágúst 1992. Fram kom, að P hafði einnig lent í umferðaróhappi í september 1993 og enn aftur í júlí 1997. Matsmennirnir töldu, að slysið 2. apríl 1993 væri að öllum líkindum upphaf óþægindanna og töldu varanlega læknisfræðilega örorku hennar hæfilega metna 10%. Mikil óvissa kom fram í matsgerðinni um það, að hve miklu leyti óþægindi P yrðu rakin til slyssins 2. apríl 1993, og ekki var í matsgerðinni heldur takið af skarið um það, að 5% varanlega ör-	

orka væri rangt mat. Sönnunargildi matgerðarinnar þótti því takmarkað og var fallist á það mat héraðsdóms, að varanleg læknisfræðileg örorka væri hæfilega metin 5%.	2588
K höfðaði mál fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur gegn M og krafðist forsjár fjögurra barna þeirra. Matsgerð tveggja dómkvaddra sálfræðinga til að leggja mat á hæfni aðila til að hafa með hendi forsjána var lögð fram 14. apríl 1998. Við fyrirtöku 14. maí 1998 krafðist M þess, að dómkvaddir yrðu yfirmatsmenn. Héraðsdómari hafnaði þeirri kröfu með úrskurði 20. sama mánaðar og var hann ekki kærður til Hæstaréttar. Lögmenn aðila lýstu því yfir, að gagnaöflun væri lokið. Aðalmeðferð var ákveðin 24. júní, en var frestað vegna veikindaforfalla héraðsdómara. Þegar málið var tekið fyrir 10. ágúst 1998 lagði M aftur fram kröfu um yfirmat, sem héraðsdómari hafnaði. M kærði úrskurðinn til Hæstaréttar, sem benti á, að M hefði ekki kært fyrri úrskurð héraðsdómara um höfnun, og hefði jafnframt lýst því yfir, að gagnaöflun væri lokið. Þá var sagt, að ný krafa M um yfirmat væri í andstöðu við meginreglu einkamálaréttarfars um hraða og greiða málsmeðferð í málum um forsjá barna, og var M talinn hafa fyrirgert rétti til að leita yfirmats.	2702
Sjá Skaðabætur.	3303

Matsmaður

Sjá Þóknun.	2281
------------------	------

Mál fellt niður

Áfrýjandi féll frá áfrýjun máls, þar sem sættir höfðu náðst með aðilum. Áfrýjandi og stefndi höfðu fengið gjafsókn fyrir Hæstarétti og óskuðu eftir því, að Hæstiréttur ákvæði þóknun talsmanna þeirra í samræmi við vinnuskýrslur og málskostnaðaryfirlit.	2253
--	------

Málflutningur

Sjá Umboðsviðskipti.	207
---------------------------	-----

Málflutningsumboð

T hafði starfað hjá Ö hf. frá árinu 1988 og var ráðinn framkvæmdastjóri félagsins 1989. Í mars 1996 sagði T starfi sínu lausu vegna ágreinings milli hans og Ö, sem var einn stofnenda fyrirtækisins og í stjórn þess. Ö og Ö hf. höfðuðu mál gegn T og kröfðust hárra greiðslna úr hans hendi auk þess, sem honum yrði gert að þola rift-	
--	--

un á gjafaloforði á 5% af hlutfé félagsins. T höfðaði gagnsök og krafðist einnig hárna greiðslu úr hendi Ö og Ö hf. Ákveðið hafði verið, að aðalmeðferð málsins færi fram 5.-7. nóvember 1997, en áður en að því kæmi mættu lögmennt aðila fyrir héraðsdóm 29. október og lögðu fram bókun um samkomulag aðila. Höfðu lögmennt aðila undirritað bókunina fyrir þeirra hönd. Var málið síðan dómtekið að ósk lögmannanna og dómur kveðinn upp á grundvelli þeirrar kröfugerðar, sem bókunin lýsti. T áfrýjaði málinu og krafðist ómerkingar dómsins. Taldi hann lögmann sinn ekki hafa haft umboð sitt til að ganga frá málinu á þann veg, sem að framan greinir. Upplýst var, að um sumarið 1997 hefðu aðilar kannað sættir um lausn málsins og hafði T átt frumkvæði að þessum umleitunum. Hafði þetta verið rétt á mörgum fundum lögmannanna og niðurstaðan orðið sú, að þeir hafi gengið frá fyrirnefndu samkomulagi 29. október. Á fundinum lá fyrir símbréf 23. október 1997 um umboð til lögmanns T, sem honum hafði verið sent frá heimili T. Var nafn T sem umboðsgjafa vélritað undir bréfið, en ekki jafnframt ritað eigin hendi, en eiginkona hans hafði ritað nafn sitt á það sem vottur. T var ekki viðstaddur fundinn, en lögmaður hans kvaðst hafa rétt við hann í síma frá fundinum og farið yfir efni skjalanna, sem undirrita átti. Lögmaður Ö staðfesti þetta og kvað símtalið hafa farið fram að sér viðstöddum. T neitaði því hins vegar, að við sig hefði verið rétt og kvaðst sjálfur aldrei hafa fallist á að ljúka málinu með þessum hætti. T staðfesti, að hann hefði sent lögmanni sínum símbréfið 23. október, en þar hefði aðeins verið um að ræða drög til athugunar. Fallist var á það með T, að umrædd ráðstöfun á sakarefni málsins hefði náð lengra en þær heimildir, sem fólust í almennu málflutningsumboði lögmannsins. Á hinn bóginn hefðu verið leiddar að því eindregnar líkur, að T hefði veitt lögmanninum víðtækari heimildir en þessu nam, þannig að gagnaðilar hans hefðu mátt ætla, að lögmaðurinn hefði umboðið. Staðhæfing lögmanns T um samþykki T og umboð sitt til undirritunar samkomulagsins var ekki talin ótrúverðug. Varð T því að sanna gagnvart Ö og Öhf., að umboðið hefði skort. Sú sönnun var ekki talin hafa tekist. Var krafa T því ekki tekin til greina.

4189

Málsástæður

Krafa S um gjaldþrotaskipti á búi A var tekin fyrir á dómþingi Héraðsdóms Reykjavíkur fimm sinnum á tímabilinu frá 29. október til 26.

nóvember 1997. A sótti alltaf þing, þegar krafan var tekin fyrir, en tók ekki til varna gegn henni. A hreyfði fyrst vörnum fyrir dómi gegn kröfu S í kæru sinni til Hæstaréttar. Skilyrðum 4. mgr. 150. gr. laga nr. 91/1991, sbr. 2. mgr. 163. gr. sömu laga, var ekki fullnægt til þess að A fengi komið að þeim vörnum. Varð því að fella dóm á málið eins og það lá fyrir héraðsdómi við uppkvaðningu hins kærða úrskurðar.	1050
Sjá Húsaleigusamningur.	1496
G og I kröfðust sýknu í máli, sem V höfðaði gegn þeim og báru fyrir sig fyrningu og tómlæti til stuðnings sýknukröfunni. Málið var þingfest 23. nóvember 1995, en sú málsástæða G og I, að krafa V væri of seint fram komin, kom fyrst fram í þinghaldi 14. mars 1996, og var henni þegar mótmælt sem of seint fram kominni. Voru málsástæður þessar of seint fram bornar, sbr. 5. mgr. 101. gr. laga nr. 91/1991. Vísun G og I til 2. mgr. 163. gr. laga nr. 91/1991 gátu heldur ekki komið þeim að haldi, þar eð skilyrðum hennar var ekki fullnægt til að málsástæðurnar gætu komið til álita.	2155
Skattstjórinn í Reykjavík endurákvarðaði virðisaukaskatt hjá B og gerði tollstjórinn í Reykjavík fjárnám í bifreið B 23. júlí 1997 til innheimtu skattsins. B krafðist þess, að fjárnámið yrði fellt úr gildi og málinu heimvísað til löglegrar meðferðar. B reisti heimvísunarkröfu sína á því, að málsástæður til stuðnings kröfum hennar fyrir héraðsdómi hefðu ekki allar verið teknar til úrlausnar með viðhlítandi hætti, sbr. 4. mgr. 112. gr. og 1. mgr. 114. gr. laga nr. 91/1991. Fyrir héraðsdómi lýsti B því yfir, að krafa hennar um, að fjárnámið yrði fellt úr gildi, væri reist á sömu málsástæðum og teflt var fram fyrir yfirsattanefnd um ógildingu á úrskurði skattstjórans í Reykjavík um álagningu virðisaukaskattsins. Í greinargerð til yfirsattanefndar var meðal annars byggt á því, að B hefði ekki gefist kostur á að koma að andmælum áður en úrskurður skattstjóra var kveðinn upp. Var þessi málsástæða sérstaklega áréttuð fyrir héraðsdómi. Þá hélt B því einnig fram, að á hefði skort að úrskurður yfirsattanefndar hefði verið nægilega rökstuddur. Ekki var tekin efnisleg afstaða til þessara málsástæðna í forsendum hins kærða úrskurðar. Var hann felldur úr gildi og öll meðferð málsins frá og með 14. október 1998 og málinu vísað heim í hérað til munnlegs málflutnings og úrskurðar á ný.	4471
H og I höfðuðu mál gegn E, J og S til viðurkenningar á skaðabótakröfu. E, J og S kröfðust þess aðallega, að málinu yrði vísað frá dómi, en	

til vara sýknu. Útivist varð af hálfu E, J og S og var það tekið til dóms. Kröfu þeirra um, að málið yrði tekið upp á ný var hafnað og sú niðurstaða staðfest með dómi Hæstaréttar, og héraðsdómur gekk í málinu 24. júlí 1998. E, J og S kröfðust endurupptöku málsins samkvæmt ákvæðum XXIII. kafla laga nr. 91/1991 og var fallist á það. Í þinghaldi 14. september 1998 var bókað eftir lögmanni E, J og S, að hann félli frá kröfu um frávísun málsins en gerði nú kröfu um að felld yrði niður einhliða skylda stefndu til að gefa út afsal, en í stað þess yrði þeim einungis gert að gefa út afsal gegn samtímis greiðslu á fjárhæðum, sem inntar voru af hendi samkvæmt ákvæðum kaupsamningsins. Við aðalmeðferð gerðu E, J og S aðallega kröfu um sýknu en til vara framangreinda kröfu. H og I mótmæltu því við málflytninginn, að E, J og S væri fært að gera aðrar dómkröfur en bókaðar voru 14. september. Héraðsdómur féllst á þessi mótmæli og vísaði aðalkröfum stefndu frá dómi. Í dómsorði var ekki víkið að þessum afdrifum kröfunnar um sýknu, en samkvæmt því voru kröfur H og I teknar til greina í meginatriðum. E, J og S kærðu til Hæstaréttar það ákvæði í dómi héraðsdóms um að aðalkröfu þeirra væri vísað frá dómi. Að réttu verður kröfu, sem stefndi í einkamáli gerir fyrir héraðsdómi án þess að höfða um hana gagnsök, ekki vísað frá dómi. Til þess var hins vegar litið, að E, J og S urðu með þessu eins settir og ef sýknukröfu þeirra hefði verið hafnað í dómi. Var talið, að þetta hefði í reynd vakað fyrir héraðsdómara. Um réttmæti slíkrar niðurstöðu varð ekki fjallað fyrir Hæstarétti nema héraðsdómi væri áfrýjað. Brast því heimild til kærú málsins og var því vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti.

4487

Málshöfðunarfrestur

Sjá Frávísunarúrskurður felldur úr gildi.

36, 41

Málskostnaðartrygging

Með úrskurði Héraðsdóms Reykjavíkur var J og B ehf. gert að setja tryggingu fyrir greiðslu málskostnaðar í máli, sem þeir höfðuð gegn F hf., G, J og P. Fyrir Hæstarétt lögðu J og B ehf. yfirlýsingu J.Ó.J. ehf., sem var einn stefnenda í héraði, þess efnis, að félagið ábyrgðist allan málskostnað stefnenda, en í hinum kærða úrskurði var hafnað kröfu um, að þessum stefnanda yrði gert að setja tryggingu fyrir málskostnaði. Ákvæði 133. gr. laga nr. 91/1991 þótti verða að skýra svo, að þegar fleiri en einn eiga sameiginlega aðild til

sóknar í máli, sé hagsmuna stefnda nægilega gætt með því að einn stefnenda að minnsta kosti standi ábyrgur fyrir greiðslu málskostnaðar, sem felldur yrði á þá. Af 132. gr. laga nr. 91/1991 leiddi, að þegar fleiri aðilar en einn væru til sóknar í máli, yrði málskostnaður, sem þeir kynnu að verða dæmdir til að greiða, að jafnaði ákveðinn í einu lagi, þannig að þeir ábyrgðust sameiginlega greiðslu hans. Voru því ákvæði hins kærða úrskurðar felld úr gildi. 1327

A höfðaði mál gegn H og krafðist þess, að samningi þeirra um forsjá sonar þeirra yrði breytt á þann veg, að henni yrði dæmd forsjáin. Málið var þingfest 22. janúar 1998 og ritaði H sjálfur greinargerð og lagði fram á dómþingi 19. febrúar sama ár, þar sem hann gerði meðal annars kröfu um, að A yrði gert að setja tryggingu fyrir greiðslu málskostnaðar. Samkvæmt 58. gr. barnalaga verða dómsmál um ágreining um forsjá barna rekin eftir almennum reglum um meðferð einkamála nema frá því sé vikið með fyrirmælum í lögum. Ekki er mælt sérstaklega fyrir um það, að ákvæði 133. gr. laga nr. 91/1991 gildi ekki í málum um forsjá barna. A bjó í reynd í Bandaríkjunum Norður Ameríku, svo að skilyrði a-liðar 1. mgr. 133. gr. laga nr. 91/1991 voru fyrir hendi. H setti ekki fram kröfu um málskostnaðartryggingu við þingfestingu máls, en til þess var litið, að H, sem ekki var löglærður, fór sjálfur með málið á fyrstu stigum, og ekki varð ráðið af bókun frá þingfestingu máls, að H hefði fengið leiðbeiningar um rétt sinn til að krefjast tryggingar fyrir málskostnaði. Var því litið svo á, að H hefði gert kröfu um málskostnaðartryggingu nægilega fljótt. A var gert að setja 300.000 krónur í tryggingu fyrir greiðslu málskostnaðar. 2445

Sjá Kröfugerð. 2670

E, bandarískt fyrirtæki, höfðaði mál gegn Hf. E og A hf. Við þingfestingu málsins í héraði kröfðust stefndu málskostnaðartryggingar úr hendi E með vísan til a-liðar 1. mgr. 133. gr. laga nr. 91/1991. E taldi það ákvæði ekki geta átt við, þegar samið hefði verið um varnarþing í heimalandi eins aðilans, eins og hér hafði verið gert. Var ekki fallist á þessa röksemd. E hélt því einnig fram, að undantekning samkvæmt fyrrgreindri lagatiltvitnun frá skyldu til að setja málskostnaðartryggingu, ætti við þar sem menn búsettir hér á landi væru undanþegnir því að þurfa að setja slíka tryggingu við málshöfðun fyrir dómstólum í Bandaríkjunum. Samkvæmt 2. mgr. 44. gr. laga nr. 91/1991 hvíldi á E að leiða í ljós tilvist og efni bandarískra réttarreglna, en því hafði hann í engu sinnt. Var því staðfest

niðurstaða héraðsdóms og E gert að setja tryggingu að fjárhæð 500.000 krónur til greiðslu málskostnaðar til handa hvorum stefnda.	2690
Héraðsdómur Reykjavíkur úrskurðaði, að M væri skylt að setja málskostnaðartryggingu í máli, sem hún höfðaði gegn H, en bú M hafði verið tekið til gjaldþrotaskipta og skiptum lokið 29. júní 1995, auk þess sem uppboð hafði verið auglýst hjá M í febrúar 1997. M kærði úrskurðinn til Hæstaréttar, sem taldi, að skilyrðum b-liðar 1. mgr. 133. gr. laga nr. 91/1991 væri ekki fullnægt til að taka kröfu H til greina, og var henni því hafnað.	2699
F ehf. höfðaði mál gegn G ehf. 3. september 1998. Við þingfestingu málsins krafðist G ehf. málskostnaðartryggingar úr hendi F ehf. Reisti hann kröfu sína á því, að fjárnám hefði verið gert hjá F ehf. árangurslaust að hluta. Héraðsdómur hafnaði kröfunni. Fyrir Hæstarétti lagði G ehf. fram gögn um, að Í hf. hefði 29. september 1998 krafist þess, að bú F ehf. yrði tekið til gjaldþrotaskipta, en félagið taldi sig eiga kröfur á F ehf. að fjárhæð rúmar 8.000.000 krónur. Var krafa G ehf. tekin til greina.	3356
Fallist var á kröfu stefnda um að áfrýjendum yrði gert að setja tryggingu fyrir greiðslu málskostnaðar fyrir Hæstarétti. Var fjárhæðin ákveðin 300.000 krónur og áfrýjendum settur tveggja vikna frestur til að afhenda skilríki fyrir henni. Slík skilríki voru ekki afhent og var málinu vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti.	3364

Málskostnaður

Varnaraðili höfðaði mál gegn sóknaraðilum með stefnu 16. september 1997 til ógildingar á samkomulagi, sem sóknaraðilar höfðu gert 16. júlí 1997 um friðland fugla og endurheimt votlendis. Friðlandið náði yfir svæði, sem var að hluta í óskiptri sameign varnaraðila og annars sóknaraðila. Hinn 25. september 1997 gerðu sóknaraðilar með sér nýtt samkomulag og felldu úr gildi samkomulagið frá 16. júlí. Í þinghaldi 16. desember 1997 var af hálfu varnaraðila fallið frá kröfu á hendur sóknaraðilum um ógildingu samkomulagsins, þar sem þeir hefðu efnt þá skyldu, sem þeir væru krafðir um í málinu, en krafist var málskostnaðar in solidum úr þeirra hendi. Fallist var á, að varnaraðila hefði verið rétt að leita viðeigandi réttarráðs í tilefni af samkomulaginu, sem höfðu haft kostnað í för með sér fyrir hann. Var niðurstaða úrskurðar héraðsdóms um 120.000 króna málskostnað staðfest, en ekki var mælt fyrir um, að ótilgreind fjár-

hæð legðist við þann málskostnað vegna virðisaukaskatts, svo sem héraðsdómari gerði.	342
H krafðist þess, að móðir hennar yrði svipt fjárræði. Héraðsdómari féllst á kröfu hennar og felldi þóknun lögmanns H á ríkissjóð. Hæstiréttur felldi úrskurð héraðsdómara úr gildi og tók fram, að engin efni hefðu verið til þess að fella þann kostnað á ríkissjóð, en ekki hefði fram komið, að H hefði verið skipaður talsmaður í málinu samkvæmt 1. mgr. 17. gr. lögræðis laga. Var það því einnig felld úr gildi.	673
R höfðaði mál gegn K með stefnu 3. október 1997 og krafðist forsjár dóttur þeirra. Með úrskurði dómsins 5. nóvember 1997 var R falin forsjá barnsins til bráðabirgða. Í úrskurðinum var tekið fram, að ákvörðun um málskostnað biði dóms um varanlega forsjá. Í þinghaldi 30. janúar 1998 varð sátt með aðilum um, að R færi með forsjá barnsins. Báðir aðilar kröfðust málskostnaðar, en K hafði gjafsókn í málinu. Með vísan til 3. mgr. 130. gr. laga nr. 91/1991 þótti rétt, að K greiddi hluta málskostnaðar R, sem var ákveðinn 400.000 krónur. Gjafvarnarkostnaður K greiddist úr ríkissjóði, samtals 363.800 krónur, þar með talin þóknun lögmanns hennar 360.000 krónur.	840
Sjá Kæruheimild.	1686
Áfrýjandi krafðist þess, að stefndi yrði dæmdur til að greiða sér 636.000 krónur í málskostnað í héraði og auk þess sérstaka þóknun, að fjárhæð 180.000 krónur fyrir vinnu lögmanns vegna matsmála. Stefndi hafði greitt áfrýjanda samtals 433.748 krónur í váttryggingarbætur áður en áfrýjandi leitaði aðstoðar lögmanns. Stefndi greiddi áfrýjanda alls 543.000 krónur í lögmannskostnað vegna ágreinings málsaðila í héraði auk matskostnaðar o.fl. Var fjárhæð sú, sem stefndi hafði þegar greitt í málskostnað, ekki talin of lág.	1964
Sjá Res judicata.	4096

Málsvarnarlaun

Lögreglustjórinn í Reykjavík höfðaði mál með ákæru gegn B fyrir brot á nánar tilgreindum ákvæðum lögreglusamþykktar Reykjavíkur. Er málið var tekið fyrir á dómþingi 10. júní 1998, lýsti dómari því yfir, að lögmaður hefði haft samband við sig og greint frá því, að B hygðist halda uppi vörnum og óskaði eftir fresti. Var lögmaðurinn skipaður verjandi B og málinu frestað. B kom fyrir dóm 23. sama mánaðar ásamt verjanda sínum og gekkst við sakargiftum og féllst á boð ákæranda um að ljúka málinu með greiðslu sektar að fjárhæð

5.000 krónur. Taldi héraðsdómari viðurlögin hæfileg og ákvað að málsvarnarlaun verjanda skyldu vera 30.000 krónur og greiðast úr ríkissjóði. Ákærvaldið skaut málinu til Hæstaréttar, sem taldi ákvörðun héraðsdómara um málsvarnarlaun vera fjarstæðu, bæði að því er varðaði fjárhæð og greiðslu þeirra úr ríkissjóði. Var hin kærða ákvörðun felld úr gildi og lagt fyrir héraðsdómara að taka á ný ákvörðun um málsvarnarlaun.	2660
---	------

Meðdómendur

V höfðaði mál gegn Reykjavíkurborg, R, og fleirum vegna húsnæðis, sem hann leigði hjá R. Í greinargerð V fyrir Hæstarétti var vakin athygli á því, að annar meðdómenda í héraði, G, hefði þegið greiðslur vegna vinnu fyrir borgarskipulag Reykjavíkur og aðrar borgarstofnanir á síðustu árum. Námu greiðslurnar allháum fjárhæðum árin 1994 og 1995, töluvert lægri fjárhæðum árin 1996 og 1997 og óverulegri fjárhæð 1998. Eins og málið lá fyrir var ljóst, að meðdómmandinn hafði haft umtalsverð tengsl við R á starfssviði sínu og tekið við greiðslum fyrir verkefni í þágu R. Þótt verulega hefði dregið úr þessum verkefnum, var engu að síður litið svo á, að tengslin hefðu verið slík, að þau væru til þess fallin, að með réttu mætti draga óhlutdrægni dómarans í efa á því skeiði, sem málið var rekið fyrir héraðsdómi, sbr. g-lið 5. gr. laga nr. 91/1991. Var því óhjákvæmilegt að ómerkja héraðsdóm og meðferð málsins frá og með þinghaldi, er meðdómendur tóku sæti í dómi og aðalmeðferð fór fram.	4232
--	------

Meðlag

Sjá Faðerni.	408
M og K gengu í hjúskap árið 1971 og skildu að borði og sæng í ágúst 1994 og lögskilnaði 1995. M fékk forræði tveggja sona þeirra og greiddi K einfalt meðlag með hvorum þeirra, en K fékk forræði yngsta sonarins, E, og greiddi M einfalt meðlag með honum. Með úrskurði sýslumanns í júní 1996 var M gert að greiða K tvöfalt meðlag með E frá 1. apríl 1994 til 18 ára aldurs hans, og var það staðfest með úrskurði dóms- og kirkjumálaráðuneytisins í desember 1996. Að kröfu K var gert fjárnám í íbúð M 23. janúar 1998 vegna ógreiddra meðlaga fyrir tímabilið 1. apríl 1994 til og með 1. september 1997. M krafðist þess, að fjárnámið yrði fellt úr gildi. M hélt því meðal annars fram, að K hefði ekki haft meiri útgjöld af barninu	

en sem næmi barnabótum og einföldu meðlagi með því. Fullyrti M, að barnið hefði frá vorinu 1997 dvalist eingöngu hjá sér og hefði áður verið mikið hjá sér allt frá því að aðilar skildu. M nýtti sér ekki það úrræði samkvæmt 1. mgr. 16. gr. barnalaga að gera kröfu til þess að sýslumaður breytti meðlagsúrskurði á grundvelli breyttra haga foreldra og barns. Var fjárnámið staðfest. 4578

Miskabætur

Sjá Skaðabætur.	421
Sjá Ærumeiðingar.	693
Sjá Nauðgun.	2420

Nauðasamningur

Með úrskurði Héraðsdóms Austurlands 7. október 1997 var K ehf. veitt heimild til að leita nauðasamnings samkvæmt samningsfrumvarpi, þar sem hann bauð greiðslu á 20 hundraðshlutum samningskrafna. Sýslumaðurinn á Seyðisfirði lýsti kröfum vegna ógreiddra opinberra gjalda, að fjárhæð 4.911.465 krónum og lýsti því sérstaklega yfir, að ekki yrði mælt með nauðasamningi. Ljóst var, að samningsfrumvarpið fengist ekki samþykkt af kröfuhöfum nema gengið yrði frá skuld við innheimutmann ríkissjóðs vegna vangoldinna vörsluskatta, að fjárhæð um 2.200.000 krónur. Framkvæmdastjóri og aðaleigandi K ehf. samdi við einn stærsta viðskiptaaðila fyrirtækisins, S, að veita lánaþyrirgreiðslu til þess að ljúka þessari skuld. Framkvæmdastjórinn átti að vera lántakandinn, en skuldin skyldi greiðast upp af viðskiptum K ehf. við S. Eftir þetta var lögð fram ný kröfulýsing frá sýslumanninum á Seyðisfirði þar sem kröfurnar voru lækkaðar í 796.101 krónu Kröfuhafar samþykktu frumvarpið, og krafðist K ehf. staðfestingar þess fyrir Héraðsdómi Austurlands. Dæmt var, að samningur sá, sem gerður var við sýslumanninn á Seyðisfirði, hefði falið í sér ívilnun í skilningi 2. tl. 1. mgr. 57. gr. laga nr. 21/1991, og var staðfestingu nauðasamnings synjað. 1034

Nauðgun

E var ákærður fyrir að hafa nauðgað stúlkunni H að morgni 16. febrúar 1997. Hinn 19. febrúar leitaði H á neyðarmóttöku Sjúkrahúss Reykjavíkur og kærði E í kjölfar þess. Öll sönnunargögn og atvik voru talin styðja framburð H, og var nægileg sönnun talin framkomin fyrir sekt E og var brot hans heimfært til 194. gr. almennra

hegningarlaga. Var refsing hans ákveðin fangelsi í 15 mánuði. Bætur til H voru ákveðnar 400.000 krónur. Einn þriggja héraðsdómara skilaði séráliti og vildi sýkna ákærða. Héraðsdómur var staðfestur af Hæstarétti, en tveir dómenda þar töldu að refsing ákærða ætti frekar að vera 18 mánaða fangelsi.	1012
G var ákærður fyrir nauðgun með því að hafa með líkamlegu ofbeldi og barsmíðum þröngvað sambýliskonu sinni til holdlegs samræðis. Sannað þótti, að ákærði hefði misst stjórn á skapi sínu og gengið berserksgang á heimilinu og brotið húsgögn og aðra hluti og lagt hendur á sambýliskonu sína og veitt henni líkamsmeiðsl. Eftir að ákærði hafði beitt konuna harðræði hafði hann samfarir við hana. Sagði hann þær ekki hafa verið að óvilja hennar, enda hefði sér verið runnin reiðin. Vafi þótti leika á, að um nauðgun hefði verið að ræða. Fyrir lá, að konan dró dul á síðara samneyti sitt og ákærða við rannsókn af hálfu lögreglu, og þótti sú launung draga nokkuð úr sönnunargildi frásagna hennar. Þótti varhugavert að telja næga sönnun komna fram um það, að nauðgun hefði átt sér stað. Var ákærði sýknaður af ákæru fyrir brot gegn 194. gr. almennra hegningarlaga, en sakfelldur fyrir líkamsárás, sem varðaði við 1. mgr. 217. gr. sömu laga. Var hann dæmdur í fangelsi í 3 mánuði, en fullnustu tveggja mánaða af refsingunni var frestað skil-orðsbundið. Þá var hann dæmdur til að greiða konunni 150.000 krónur í miskabætur.	2420

Nauðung

Ákærði ruddist óboðinn inn á heimili H ásamt tveimur félögum sínum. Meðan félagar hans misþyrmdu H, varnaði ákærði tveimur unglingsstúlkum þess að hringja á lögreglu. Þessi háttsemi hans var talin hafa verið til þess fallin að valda stúlkunum ótta, og þær hefðu haft fullt tilefni til að álíta, að þeim væri ófrjálst að yfirgefa staðinn eða gera lögreglu eða öðrum viðvart. Var ákærði talinn hafa brotið gegn 225. gr. laga nr. 19/1940.	85
--	----

Nauðungarsala

Á uppboði, sem sýslumaðurinn í Reykjavík hélt 20. nóvember 1993 keypti Þ 370 gallabuxur, sem báru auðkenni, sem gáfu til kynna, að þær væru af gerðinni Levis. Þ, sem rak verslun í Reykjavík, ætlaði að selja buxurnar, en fyrirtækið Levi Strauss & Co. í Bandaríkjunum fékk lagt lögbann við því 16. febrúar 1994. Var lögbannið stað-	
---	--

fest með dómi 18. nóvember 1994. Samkvæmt dóminum lét Þ af hendi til erlenda fyrirtækisins 258 buxur, sem hann hafði í vörslum sínum. Þ höfðaði mál gegn íslenska ríkinu, R, og krafðist bóta vegna tjóns, sem hann hafi orðið fyrir vegna kaupa sinna á uppboðinu. R krafðist sýknu, þar sem Þ hefði ekki höfðað málið fyrir en að liðnum fresti samkvæmt 88. gr. laga nr. 90/1991. Sá frestur er eingöngu settur um dómsmál til heimtu skaðabóta samkvæmt reglum í 1. mgr. og 2. mgr. 86. gr. laganna en gildir ekki, þegar krafa um batur varðandi nauðungarsölu er reist á öðrum grunni, eins og hér var gert. Nægilega þótti fram komið, að starfsmönnum sýslumanns við uppboðið hafi verið ljóst, að bjóðendur teldu buxurnar vera af gerðinni Levis, svo að gera hefði þurft sérstakan fyrirvara, ef ætlunin var önnur en að bjóða þær til sölu þannig auðkenndar. Buxurnar, sem Þ keypti á uppboðinu, svöruðu því ekki til þess heitis, sem þær voru auðkenndar með við sölu, sbr. 48. gr. laga nr. 39/1922. Bar því R sem gerðarbeiðandi við nauðungarsöluna bótaábyrgð samkvæmt meginreglu 3. mgr. 43. gr. laga nr. 39/1922 á því tjóni, sem kaupin höfðu valdið Þ.

227

Íbúð Á var seld nauðungarsölu á uppboði 31. janúar 1997. Á íbúðinni hvíldi kvöð samkvæmt afsali um, að hún væri „háð ákvæðum laga um verkamannabústaði eins og þau eru á hverjum tíma“. Við uppboðið var Byggingarsjóður verkamanna hæstbjóðandi, en Reykjavíkurborg krafðist þess að fá að neyta kaupréttar að íbúðinni, sbr. 86. gr. og 89. gr. laga nr. 97/1993. Húsnæðisnefnd Reykjavíkur sendi 25. febrúar 1997 sýslumanni útreikninga á því verði, sem hún taldi kaupandanum bera að greiða fyrir íbúðina. Var frumvarp sýslumanns til úthlutunar miðað við það verð. Í hf. mótmælti frumvarpinu, en sýslumaður hafnaði þeim mótmælum, og lagði Í hf. málið fyrir héraðsdóm. Kröfur Í hf. sneru allar að því, hvernig reikna ætti söluverð fyrir íbúðina samkvæmt ákvæðum laga nr. 97/1993 og reglugerð settri með stoð í þeim lögum. Í XIII. kafla laga nr. 90/1991 er heimilað að leita úrlausnar dómstóla um nánar tiltekni ágreiningsefni í tengslum við nauðungarsölu. Slík ágreiningsefni þurfa að varða ákvarðanir, sem sýslumaður hefur tekið við framkvæmd nauðungarsölu. Sýslumanni er hvorki í lögum nr. 90/1991 né sérreglum laga nr. 97/1993 ætlað að taka ákvörðun um fjárhæðina, sem sveitarfélagi ber að greiða sem söluverð félagslegrar íbúðar við nauðungarsölu. Átti því ekki undir sýslumann að taka ákvörðun um það, hvort Reykjavíkurborg ætti með réttu að greiða hærri

fjárhæð fyrir íbúðina en þá, sem hann bauð fram og lögð var til grundvallar í frumvarpi til úthlutunar á söluverði íbúðarinnar. Mál varð því að höfða eftir almennum reglum til að fá leyst úr því, hvort kaupandinn við nauðungarsöluna hafi réttilega efnt skyldu sína til greiðslu kaupverðs. Var málinu vísað sjálfkrafa frá héraðsdómi.

347

G gaf út tryggingarbréf til handhafa að fjárhæð 7.000.000 krónur 29. október 1995 með veði í F-götu 5, Hafnarfirði. Tryggingarbréfið átti að tryggja greiðslu skuldabréfs að fjárhæð 30.000.000 krónur. Með yfirlýsingu G og maka hans 25. janúar 1996 var gerð sú breyting á efni tryggingarbréfsins, að það skyldi standa til tryggingar fyrir 7.000.000 krónum af skuldabréfi útgefnu sama dag af G til S ehf. að fjárhæð 12.500.000 krónur. Á yfirlýsinguna var ritað samþykki af hálfu S ehf. og handhafa þriggja veðskuldabréfa, sem höfðu verið gefin út 1. sama mánaðar, og var henni þinglýst 17. september 1996. Áður hafði hins vegar verið þinglýst á fasteignina yfirlýsingu S ehf. 23. febrúar 1996, sem kvað á um það, að í stað 12.500.000 króna skuldabréfsins kæmu fjögur skuldabréf útgefin 25. janúar 1996 af G samtals að fjárhæð 12.287.804 krónur. Við nauðungarsölu fasteignarinnar F-hlíð 5 krafðist VM sem framsalshafi frá S ehf. fullnustu á kröfum samkvæmt síðasttöldum fjórum skuldabréfum og reisti veðrétt fyrir þessum kröfum á tryggingarbréfinu 29. október 1995 eins og því var breytt með yfirlýsingunni 23. febrúar 1996. Sýslumaður úthlutaði 1.653.263 krónum af nauðungarsöluandvirði fasteignarinnar upp í kröfu VM. VS bar málið undir Héraðsdóm Reykjaness og krafðist þess, að fjárhæðinni yrði úthlutað til sín á grundvelli handhafaskuldabréfa, sem tryggð voru með 5. veðrétti í eigninni. Yfirlýsingin 23. febrúar 1996 stafaði frá upphaflega veðhafanum samkvæmt tryggingarbréfinu en ekki frá veðsala, sem áritaði hana heldur ekki um samþykki sitt. Hafði því ekki svo gilt væri verið veitt veðtrygging í fasteigninni fyrir greiðslu krafna samkvæmt skuldabréfunum frá 25. janúar 1996, og gat VM ekki kallað til greiðslu af söluverði eignarinnar á þeim grunni. Þessi niðurstaða breytti því hins vegar ekki, að á fasteigninni hvíldi tryggingarbréfið, eins og efni þess hafði verið breytt með yfirlýsingunni 25. janúar 1996. Bar sýslumanni því með vísan til 5. mgr. 50. gr. laga nr. 90/1991 að taka frá með frumvarpi sínu fé til greiðslu kröfu samkvæmt skuldabréfinu, þótt slíkri kröfu hefði ekki verið lýst, og varðveita féð til síðari ráðstöfunar samkvæmt því, sem fyrir er mælt um í 54.

gr. sömu laga. Þótt hafnað væri kröfu VM um greiðslu af söluverðinu gat það ekki orðið til þess, að VS fengi þegar í stað úthlutun í hans stað. Var ákvörðun sýslumanns um úthlutun til VM felld úr gildi og lagt fyrir hann að taka þá fjárhæð til varðveislu og síðari ráðstöfunar.

560

Með kaupsamningi 21. nóvember 1995 keypti E ehf. fasteignina Þingholtsstræti 5 í Reykjavík af F ehf., og var honum þinglýst daginn eftir. Hinn 1. september 1997 tók sýslumaður fyrir að byrja uppboð eignarinnar. Þar sem F ehf. naut veðréttinda í eigninni tilkynnti sýslumaður honum með bréfi 15. september 1997 um framhaldsuppboð, er halda átti á eigninni 23. september. F ehf. kvaðst ekki hafa fengið bréfið fyrr en 9. október 1997 og krafðist ógildingar nauðungarsölunnar. Tilkynning sýslumanns 15. september 1997 var send í ábyrgðarbréfi og báru gögn málsins með sér, að það hefði verið póstlagt 15. september, og að ítrekuð tilkynning um bréfið hefði verið send F ehf. þrívægis áður en þess var vitjað 9. október 1997. Vottorð Hagstofunnar bar með sér, að 17. september 1997 hefði skráð heimili F ehf. verið breytt í þjóðskrá og verið skráð að Óðinsgötu 4 í stað Þingholtsstrætis 5. Samkvæmt því gat sýslumanni ekki verið kunnugt um hið nýja heimilisfang F ehf., þegar hann sendi honum tilkynninguna. Kröfu F ehf. um að ógilda nauðungarsöluna var hafnað.

1331

Sjá Simpilgjald.

1537

Sýslumaðurinn í Reykjavík gerði 21. nóvember 1997 frumvarp til úthlutunar á söluverði eignarhluta S, sem seldir voru við uppboð 29. september sama ár. Var veittur frestur til 8. desember 1997 til að koma að mótmælum gegn því. R mótmælti frumvarpinu og krafðist þess, að sér yrði úthlutað samkvæmt kröfu sinni, sem hvíldi á 1. veðrétti eignarinnar samhliða úthlutun til Þ ehf. samkvæmt tveimur skuldabréfum, sem hvíldu einnig á 1. veðrétti. Héraðsdómur Reykjavíkur staðfesti ákvörðun sýslumannsins og hafnaði mótmælum R. R kærði úrskurð héraðsdóms. Það gerði einnig S, sem krafðist þess, að frumvarpi sýslumanns yrði breytt þannig, að Þ ehf. fengi ekkert í sinn hlut vegna veðna veðkröfu á 1. veðrétti og heldur ekki af kröfu samkvæmt skuldabréfi á 2. veðrétti. Þá krafðist S þess, að hafnað yrði kröfum R. Ekki varð séð, að S hefði gert athugasemdir við frumvarp sýslumanns fyrr en á dómþingi 13. febrúar 1998. Mótmæli hans komu því ekki fram fyrir sýslumanni, svo sem nauðsynlegt var samkvæmt 1. mgr. 52. gr. laga nr. 90/1991.

Kröfur varðandi úthlutun til P ehf. komust því ekki að í málinu og var vísað sjálfkrafa frá héraðsdómi. Krafa S varðandi kröfu R laut hins vegar að því, að frumvarp sýslumanns stæði óbreytt hvað varðaði höfnun á að úthlutað yrði greiðslu á þriðja veðskuldabréfinu, sem hvíldi á 1. veðrétti og þeirri kröfu gat S haldið uppi fyrir dómi, þótt hann hefði ekki látið þetta málefni til sín taka fyrir sýslumanni. Hinn 26. maí 1997 tók sýslumaðurinn í Reykjavík við greiðslu úr hendi lögmannsins J á kröfu samkvæmt skuldabréfi á 1. veðrétti í eignarhlutanum, sem P ehf. reisti kröfu um nauðungarsölu á. R hélt því fram, að greiðslan hefði farið fram í sína þágu og hann neytt þannig útlausnarréttar á veðrétti P ehf. samkvæmt þessu skuldabréfi. P ehf. hélt því aftur á móti fram, að lögmaðurinn hefði greitt kröfuna í þágu gerðarþola við nauðungarsöluna, og krafan liðið undir lok. Þegar greiðslan var innt af hendi var hvorki tekið fram í hvers þágu hún var né að greiðandi hefði gripið til þeirrar aðgerðar til að verja rétt sinn með útlausn veðréttar P ehf. Var R ekki talinn hafa sýnt fram á, að hann hefði eignast þessa kröfu með útlausn á rétti P ehf. Voru kröfur hans því ekki teknar til greina.

1949

H krafðist nauðungarsölu hjá B ehf. á þremur sumarhúsum í smíðum, og var beiðnin byggð á fjárnámi, sem gert var að kröfu H 30. september 1997. Nauðungarsalan fór fram 17. mars 1998, og kom þá í ljós, að félagið hafði verið úrskurðað gjaldþrota 13. mars 1998. Voru sumarhúsin seld með samþykki skiptastjóra. H krafðist úthlutunar á þeim útlagða kostnaði, sem hún hefði haft af nauðungarsölnunni, en sýslumaður tilkynnti henni, að úthlutun uppboðsandvirðisins hefði verið framkvæmd samkvæmt fyrirmælum 7. gr. laga nr. 90/1991 og hefði krafa H verið send skiptastjóra B ehf. H krafðist þess fyrir héraðsdómi, að lagt yrði fyrir sýslumann að úthluta nauðungarsöluandvirðinu samkvæmt ákvæðum XI. kafla laga nr. 90/1991. Ekki var talið skipta máli, hvort uppboðið hefði farið fram með samþykki eða að beiðni skiptastjóra. H gat ekki öðlast rétt umfram aðra þá, sem lýstu kröfum sínum í þrotabú B ehf. á þeim grundvelli, að um samþykki hefði verið að ræða fremur en beiðni. Þeir, sem teldu sig eiga rétt til andvirðisins, ættu þess kost að lýsa kröfu sinni fyrir skiptastjóra eftir reglum gjaldþrotaskiptalaga. Var því talið, að sýslumanni hefði verið rétt og skylt að líta á þrotabú B ehf. sem eina gerðarbeiðandann og að um hefði verið að tefla

nauðungarsölu eftir ákvæðum 7. gr. laga nr. 90/1991, og var ákvörðun sýslumannsins staðfest.	2648
G hæstaréttarlögmaður lýsti kröfu 5. júní 1996 samkvæmt tveimur veðskuldabréfum við nauðungarsölu á fasteign og ritaði undir kröfúlýsinguna „f.h. handhafa bréfanna“. Samkvæmt endurriti úr gerðabók var G mættur vegna 2. veðréttarhafa. G átti hæsta boð í eignina, en hafði síðar samband við sýslumann og tjáði honum, að hæstbjóðandi vildi ekki standa við boð sitt. Sýslumaður krafði G um greiðslu mismunar á boði sínu og hæsta boði á vanefndauppboði, sem haldið var 18. september 1996. Eins og kröfúlýsingin var úr garði gerð mátti vera ljóst, að G kom ekki fram við nauðungarsöluna sem eigandi veðskuldabréfanna, heldur gætti hann hagsmuna umbjóðanda, sem hann kaus að nafngreina ekki. Samkvæmt 2. mgr. 33. gr. laga nr. 90/1991 bar sýslumanni að gæta að því, að ljóst yrði fyrir hvers hönd G bauð við uppboðið. Vanræksla hans um að gæta að þessu gat ekki felld á G ábyrgð á boðum, sem látið var viðgangast að hann gæfi í þágu ónafngreinds umbjóðanda. Var G sýknaður af kröfum sýslumanns.	2902
J og K kærðu til Hæstaréttar úrskurð Héraðsdóms Vesturlands, þar sem hafnað var kröfu þeirra um nauðungarsölu á tveimur jörðum til slita á sameign. Með bréfi 27. apríl 1998 til sýslumannsins í Búðardal kröfðust J og K nauðungarsölu á jörðunum til slita á sameign með E o.fl. Sýslumaður tilkynnt E o.fl. um kröfuna og greindi frá því, að hún yrði tekin fyrir á skrifstofu hans 4. ágúst. E o.fl. mótmæltu kröfunni og óskuðu þess, að ágreiningi um hana yrði vísað til Héraðsdóms Vesturlands. Ekki varð séð af gögnum málsins hvort sýslumaður hefði 4. ágúst 1998 tekið fyrir kröfuna um nauðungarsölu, en samkvæmt 21. gr. og 2. mgr. 22. gr. laga nr. 90/1991 bar honum að taka fyrir kröfuna á þeim stað og tíma, sem hann hafði tilkynnt aðilum hennar um og auglýst í Lögbirtingablaði og taka afstöðu til andmæla, sem fram kæmu. Sýslumaður tók ekki afstöðu til ágreinings málsaðila með ákvörðun um hvort nauðungarsala skyldi ná fram að ganga, heldur báru E o.fl. ágreiningsefnið beint undir dómstóla, án þessarar lögboðnu meðferðar sýslumanns, en til þess skorti heimild. Var málinu því vísað sjálfkrafa frá héraðsdómi.	3144
Fasteign I, eiginkonu M, var seld á nauðungaruppboði 20. nóvember 1989 og lögð út K sem ófullnægðum veðhafa sex veðskuldabréfa, sem M hafði afhent honum 1987. I og M töldu, að K hefði miðað	

við ranga lánskjaravísitölu við útreikning bréfanna, þannig að upphæð þeirra hefði verið mun hærri en rétt væri, og krafðist M þeirrar fjárhæðar, sem þau voru ofreiknuð um. Þá töldu I og M, að K hefði fengið hærri upphæð úthlutað en nam skuld M við hann, og krafði I um eftirstöðvar af uppboðsverði fasteignarinnar. I og M áfrýjuðu ekki niðurstöðu uppboðsins samkvæmt þágildandi reglum og voru því við hana bundnir Mál þetta varð ekki lagt fyrir dómstóla að nýju. Var málinu vísað frá dómi.	3448
J og K kröfðust þess, að tvær jarðir, S I og S II, yrðu seldar við nauðungarsölu til slita á sameign þeirra og K o.fl. K o.fl. mótmæltu og tók sýslumaður þá ákvörðun, að nauðungarsalan skyldi ekki ná fram að ganga. J og K skutu þeirri ákvörðun til héraðsdóms. Aðilar höfðu fengið jarðirnar í arf eftir foreldra sína, J og K jörðina S I, en K o.fl. jörðina S II. Samkvæmt gögnum málsins var jörðin S annars vegar skipt land með húsum, þ.e. eignarland hvorra aðila um sig, og hins vegar land í óskiptri sameign þeirra. Krafa J og K laut ekki aðeins að hinum óskipta hluta jarða aðila. Var fallist á það með K o.fl., að lagaheimild skorti til þess að bjóða upp báðar jarðirnar, bæði séreign og sameign. K o.fl. höfðu lýst yfir vilja sínum, að hinni óskiptu sameign yrði skipt samkvæmt landskiptalögum nr. 46/1941. Ósannað var, að hin óskipta sameign væri óskiptanleg. J og K þóttu ekki hafa sýnt fram á, að lagaskilyrði væru samkvæmt 8. gr. laga nr. 91/1991 eða öðrum lagaákvæðum til þess að selja mætti jarðirnar nauðungarsölu. Var ákvörðun sýslumanns staðfest.	4524
Sjá Óðalsréttur.	4569

Nauðungarvistun

Sjá Ómerking.	1682
--------------------	------

Neyðarvörn

M var ákærður fyrir líkamsárás, með því að hafa skallað S í andlitið með þeim afleiðingum, að S nefbrotnaði, hlut skurð ofan við nefrót og glóðarauga báðum megin. O bar fyrir sig, að verknaður hans væri refsilaus vegna þess að hann hafi unnið hann af neyðarvörn, sbr. 12. gr. almennra hegningarlaga. Í lögregluskýrslu skömmu eftir að atvik gerðust sagði O, að einhver hefði sparkað í sig og sýndi hann lögreglu sár á hægri fótlegg. Fyrir dómi sagði O, að S hefði sparkað í

sig. S neitaði því og var það stutt vætti tveggja vitna. Þótti ekki nægilega sannað, að S hefði sparkað í O, og var því hafnað að um neyðarvörn hefði verið að ræða.	1021
S var ákærður fyrir líkamsárás á L. Hann bar fyrir sig, að verknaður hans væri refsilaus vegna þess að hann hefði verið unnin af neyðarvörn, sbr. 12. gr. almennra hegningarlaga. Kvað hann L hafa dottið á sig og ráðist á sig eftir að hafa staðið upp. Hafi L ætlað að slá ákærða, en hann hafi náð að verja sig og slegið L oftast en einu sinni í andlitið. Ekki var fallist á, að háttsemi ákærða yrði metin neyðarvörn.	1584

Niðurfelling saksóknar

Sjá Frávísunarúrskurður staðfestur.	2299
--	------

Niðurlagning stöðu

S réðst til starfa á skrifstofu vita- og hafnamála 1967 og var skipaður í stöðu skrifstofustjóra Vita- og hafnamálastofnunar frá 1. desember 1975. Með bréfi samgönguráðuneytisins 28. desember 1992 var S tilkynnt, að starf hans yrði lagt niður frá og með 1. janúar 1993. Voru honum greidd biðlaun út árið 1993 á grundvelli 14. gr. laga nr. 38/1954. J höfðaði mál gegn íslenska ríkinu til greiðslu skaðabóta. Hann taldi, að staðan hefði í raun ekki verið lögð niður, heldur hefði honum verið sagt upp störfum en uppsögn hans verið dulbúin sem stöðuniðurlagning. Ósannað þótti, að S hefði gengist undir það á árinu 1989 eða síðar að verða fluttur úr stöðu skrifstofustjóra Vita- og hafnamálastofnunar í stöðu skrifstofustjóra Vitastofnunar Íslands, og hafði lögmæt ákvörðun um þann flutning ekki verið tekin. Átti S enn rétt til fyrrnefndu stöðunnar, sem skipunarbréf hans sagði til um, þegar honum var gert að láta af störfum. Hafði hann því orðið að sæta óréttmætum stöðumissi, sbr. 3. mgr. 11. gr. laga nr. 38/1954, og átti rétt til bóta úr ríkissjóði. Voru S dæmdar 2.400.000 krónur í skaðabætur.	1291
--	------

Nytjastuldur

Sjá Þjófnaður.	2553
---------------------	------

Opinber skipti

Sjá Óvígð sambúð.	28, 2092
Sjá Dánarbú.	2666
Sjá Fjármál hjóna.	2695

Opinberir starfsmenn

Sjá Biðlaun.	750
Sjá Niðurlagning stöðu.	1291
Sjá Lífeyrisréttindi.	1426

Orka

Hitaveita Reykjavíkur, H, höfðaði mál gegn A ehf. til greiðslu reikninga fyrir orku kaup vegna Austurstrætis 22, Reykjavík. A ehf. var eigandi fasteignarinnar og leigði þar ýmsum aðilum húsnæði á þeim tíma, sem hér skipti máli. Húsið var tengt hitaveitu á árinu 1944 og var þá settur upp einn mælir fyrir það allt. Í lok desember 1960 var kerfinu skipt og bætt við mæli og síðan enn öðrum í nóvember 1978. Síðustu tvo áratugi voru lengst af þrír hitaveitumælar fyrir húsið, en aðilar deildu eingöngu um skuld vegna notkunar eftir mæli nr.00–0520-022–020 fyrir tímabilið 25. mars 1993 til 1. október 1995. A ehf. var ekki skráður notandi þessarar orkuveitu heldur H, sem hafði afnot af húsnæði í Lækjargötu 2, en ekki Austurstræti 22 á þessum tíma. Sannað þótti, að H hefði verið skráður notandi vatns í umdeildri veitu vegna mistaka og að mælirinn sýndi orku-notkun í Austurstræti 22. A ehf. var skráður notandi veitunnar eftir að mistökin komu í ljós í apríl 1993. Ekki lá ljóst fyrir hver eða hverjir notuðu vatnið, sem rann um mælinn til Austurstrætis 22 á því tímabili, sem hann var ranglega skráður á H. A ehf. lagði engar upplýsingar fram um þetta, en það þótti hafa staðið honum nær en H að kanna hvernig lögnum til leigjenda í húsinu var háttað, þegar í ljós kom, að umdeild orka fór til húss hans en ekki Lækjargötu 2. Var A ehf. dæmt til að greiða H fyrir notkun þess vatns, sem H var ranglega talinn notandi að.

2452

Óðalsréttur

Árið 1944 gerði V jörðina Varmadal í Kjalarneshreppi að ættaróðali. Samkvæmt erfðaskrá V og konu hans tók dóttir þeirra, U, við óðalinu, en hún andaðist 1979. Eftirlifandi eiginmaður U, J, sat

í óskiptu búi þar til hann lést í september 1996. U og J létu ekki eftir sig fyrirmæli um ráðstöfun jarðarinnar eftir þeirra dag, en þau áttu 4 börn. Ágreiningur reis við opinber skipti á dánarbúi J um ráðstöfun jarðarinnar. Einn sonanna, H, krafðist þess, að hann erfði óðalið, en hin börnin kröfðust þess, að að öll fjögur börnin erfðu jörðina að jöfnu, enda félli hún ekki undir ákvæði jarðalaga um óðalsjarðir. Til vara kröfðust þau þess, að JS erfði óðalið. Héraðsdómur lagði fyrir skiptastjóra að varpa hlutkesti á milli H og JS um það, hvor þeirra skyldi hljóta óðalið í sinn hlut við skiptin. Um langt árabíl hafði ekki verið stundaður búskapur á landi Varmadals með þeim hætti, sem um ræðir í ákvæðum VII. kafla jarðalaga, og engar líkur voru á, að þess háttar búskapur yrði tekinn upp á ný. Samkvæmt staðfestu aðalskipulagi var gert ráð fyrir því, að á umræddu svæði yrði íbúðabyggð í framtíðinni. Taldi Hæstiréttur ekki lengur skilyrði til að telja ákvæði VII. kafla jarðalaga geta átt við um landareignina. Var því fallist á það, að jörðin félli ekki undir reglur jarðalaga um óðalsjarðir, en ekki var mælt fyrir um það, hvernig eignin ætti að renna að arfi til einstakra erfingja við skipti á dánarbúi J.

2833

Stofnlánadeild landbúnaðarins, S, sendi 5. september 1997 sýslumanninum á Akureyri beiðni um nauðungarsölu á refahúsi ásamt 5.100 fermetra lóð úr landi ættaróðalsins Grundar í Grýtubakkahreppi til fullnustu á skuld samkvæmt fjórum skuldabréfum, sem tryggt voru með 1. veðrétti í eigninni. Sýslumaður tók beiðnina fyrir 14. nóvember 1997, en áður hafði G, þinglýstur eigandi jarðarinnar, andmælt boðaðri fyrirtöku og krafist þess, að boðað yrði til fundar samkvæmt 59. gr. jarðalaga. G lét ekki mæta við fyrirtökuna 14. nóvember og ekki var heldur mætt af hálfu B, H, S og M, sem létu málið til sín taka sökum þess að þeir vegna skyldleika komu til greina sem erfingjar óðalsins. Sölu var frestað ótiltekið og boðaði sýslumaður til fundar 3. apríl 1998 samkvæmt 1. mgr. 59. gr. jarðalaga. Á þeim fundi var mætt af hálfu allra aðila nema S og M. Bókað var, að enginn viðstaddra lýsti yfir, að hann tæki við óðalshlutanum eftir ítrekaða áskorun.. Hinn 4. september tók sýslumaður nauðungarsöluna fyrir að nýju, og krafðist stofnlánadeildin þess að eignin yrði seld. Því mótmæltu G o.fl. en ákveðið var að hún færi fram. Var þeirri ákvörðun sýslumanns skotið til héraðsdóms, sem vísaði málinu frá ex officio. Fallist var á með héraðsdómara að líta yrið svo á, að með því að stöðva ekki frekari aðgerðir 14. nóvem-

ber 1997, þegar sýslumaður tók nauðungarsölu fyrir í fyrsta sinn, hefði sýslumaður þegar tekið ákvörðun um, að nauðungarsala færi fram að fullnægðum skilyrðum jarðalaga. Ekki var fallist á, að sérreglur samkvæmt 59. gr. jarðalaga um meðferð nauðungarsölu á óðalsjörðum bæri að tülka svo, að ákvörðun sýslumanns samkvæmt 21. gr. og 22. gr. laga nr. 90/1991 frestaðist þar til meðferð málsins samkvæmt 59. gr. jarðalaga lyki. G o.fl. voru ekki viðstödd fyrir-töku sýslumanns 14. nóvember 1997 og nýttu ekki heimild sína til að koma að yfirlýsingu um að þeir vildu leita úrlausnar héraðsdóm-ara. Var málshöfðun þessi því of seint fram komin, og var úrskurður héraðsdómara um frávisun málsins staðfestur.

4569

Ógildi löggernings

Sjá Vinnusamningur.

792

Ógilding löggernings

Með kaupsamningi 1. mars 1996 seldi J H ehf. 5,99 brúttótonna bát sinn, og var kaupverðið 11.500.000 krónur. Hinn 21. mars 1996 var lagt fram frumvarp á Alþingi til breytinga á lögum nr. 38/1990 þess efnis, að kvóti krókabáta yrði gerður framseljanlegur. Varð það að lögum nr. 105/1996, sem tóku gildi 1. september sama ár. Hinn 19. apríl 1996 tilkynnti J H ehf., að hann hygðist gera kröfur um hækkun á kaupverði bátsins vegna gerbreyttra forsendna. H ehf. höfðaði mál gegn J og krafðist þess, að hann yrði dæmdur til að gefa út af-sal fyrir bátnum og til greiðslu skaðabóta. J hélt því fram og studd-ist við 33. gr. laga nr. 7/1936, að forsvarsmenn H ehf. hefðu við gerð kaupsamningsins vitað um væntanlegt lagafrumvarp um að afla-hámark krókabáta yrði gert framseljanlegt og að verðmæti þeirra myndi þá stóruaukast. J hefði aftur á móti verið ungur og óreyndur og ekki fylgst með því, sem var að gerast. Í ljós var leitt, að J hafði ráðfært sig við föður sinn, sem hafði reynslu á þessu sviði, og gat að auki hæglega leitað ráða annars staðar, áður en samningurinn komst á. Var aðstöðumunur ekki talinn hafa verið svo mikill, að samningurinn væri ógildur af þeim sökum. Þá hélt J því fram, að það hefði verið forsenda hans við samningsgerð, að lögin um stjórn fiskveiða yrðu óbreytt. Ekki var fallist á, að viðsemjendum hans hefði mátt vera ljós þessi forsenda. Loks bar J fyrir sig 36. gr. samningalaga. Ljóst var, að umrædd lagabreyting átti sér nokkurn aðdraganda og hafði verið til almennrar umræðu um nokkurra

mánaða skeið fyrir samningsgerðina. Átti þetta ekki að geta farið fram hjá J. Við kaupsamninginn tóku því báðir aðilar áhættu vegna þeirrar þróunar mála, sem orðið gæti. Voru ekki talin rök til að ógilda samning aðila eða breyta efni hans, og var J dæmdur til að gefa út afsal til handa H ehf. en sýknaður að öðru leyti af kröfum H ehf.	1209
Sjá Skuldabréf.	1653

Ógilding stjórnvaldsúrskurðar

Með úrskurði sjávarútvegsráðuneytisins 18. október 1996 var A synjað um leyfi til að stunda veiðar samkvæmt sóknardagakerfi á bát sínum. Hann höfðaði mál gegn íslenska ríkinu og krafðist ógildingar úrskurðarins og skaðabóta. Með úrskurði ráðuneytisins var staðfestur úrskurður Fiskistofu 17. júlí 1996 um efni, sem lög nr. 105/1996 um breytingar á lögum um stjórn fiskveiða tóku til. Þau lög voru birt 27. júní 1996 og tóku gildi samkvæmt orðum sínum 1. september 1996. Þau höfðu því ekki tekið gildi, þegar úrskurður Fiskistofu gekk. Var úrskurður ráðuneytisins því ógiltur. Gögn til stuðnings skaðabótakröfu A þóttu ekki viðhlítandi grundvöllur þess að dómur yrði á hana lagður. Þótti hún svo vanreifuð, að vísa bæri henni frá héraðsdómi.	3418
Landssamband slökkviliðsmanna, L, höfðaði mál gegn íslenska ríkinu til að fá fellda úr gildi a- og c- liði úrskurðar kaupskrárnefndar varnarsvæða 23. maí 1996, og fá viðurkenningu á því, að þeir félagsmenn L, sem störfuðu í slökkviliði varnarliðsins á Keflavíkurflugvelli, ættu rétt til sömu hlunninda og viðmiðunarhópurinn, slökkviliðsmenn í Reykjavík. Kaupskrárnefnd var sett á laggirnar 1952 til að gæta þess, að þeir Íslendingar, sem réðust til starfa hjá varnarliðinu, nytu ekki lakari kjara en tíðkuðust á almennum vinnumarkaði. Nefndin, sem hefur endanlegt úrskurðarvald um kjaramálin á stjórnsýslustigi, starfar eftir reglum, sem settar voru með heimild í lögum nr. 110/1951 og nr. 106/1954. Í 14. gr. þeirra segir, að viðkomandi verkalýðsfélag skuli eiga þess kost að skýra viðhorf sín til málsatvika og tjá sig um öll gögn, sem úrskurður byggist á áður en hann er kveðinn upp. Úrskurður sá, sem um var deilt, var settur fram sem bréf til L. Málsaðilar voru ekki sérstaklega tilgreindir, kröfur aðila ekki skýrlega settar fram, rökstuðningur ekki í samræmi við 22. gr. stjórnsýslulaga, og aðalniðurstaða ekki dregin saman í lok úrskurðar í sérstöku úrskurðarorði. Úrskurðurinn var	

þannig ekki í samræmi við 15. gr. reglna um kaupskrárnefnd og 31. gr. stjórnsýslulaga. Þegar af þeim ástæðum voru efni til að ómerkja úrskurðinn í heild, en vegna kröfugerðar L voru aðeins a- og c-liðir hans felldir úr gildi.

3682

Ómerking

Mál var tekið til úrskurðar fyrir héraðsdómi 31. október 1997 og úrskurður kveðinn upp 16. desember sama ár. Í niðurlagi úrskurðarins sagði, að uppkvaðning hefði dregist vegna embættisanna og veikinda dómars, en „endurflutningur málsins var talinn óþarfur“. Héraðsdómara bar að gæta ákvæðis 1. mgr. 115. gr. laga nr. 91/1991. Ekkert lá fyrir í málinu um, að aðilar hafi ekki talið þörf á að flytja það á ný, áður en úrskurður yrði kveðinn upp. Var hinn kærði úrskurður ómerktur og meðferð málsins í héraði frá og með þinghaldi 16. desember 1997 og lagt fyrir héraðsdómara að taka það á ný til löglegrar meðferðar.

372

Héraðsdómur Norðurlands vísaði frá dómi 4. mars 1998 gagnsök E og H í máli S á hendur þeim. Með dómi Hæstaréttar 9. október 1997 felldi Hæstiréttur úr gildi fyrri úrskurð héraðsdómara um frávísun sömu gagnsakar. Í þeim dómi Hæstaréttar var vísað til þess, að útivist hefði orðið af hálfu E og H við fyrirtöku málsins 12. september 1997, og hefði því héraðsdómara borið að fella niður gagnsökina þegar í stað samkvæmt b-lið 1. mgr. 105. gr. laga nr. 91/1991 og fara með aðalsökina sem útivistarmál samkvæmt 3. mgr. 96. gr. sömu laga. Var því úrskurður héraðsdóms felldur úr gildi og meðferð málsins frá 12. september 1997. Þvert ofan í þessar forsendur Hæstaréttar og niðurstöðu tók héraðsdómari málið á ný til munnlegs málflutnings um kröfu S um frávísun gagnsakar. Engin skilyrði voru að lögum til að fara með málið öðruvísi en skýrlega hafði verið lagt fyrir héraðsdómara með dómi Hæstaréttar 9. október 1997. Var hinn kærði úrskurður því sjálfkrafa felldur úr gildi, svo og öll meðferð málsins í héraði frá því að hún var ómerkt í fyrra sinni. Var meðferð málsins fyrir héraðsdómi eftir 9. október 1997 talin vítaverð.

1157

X var nauðungarvistuð á sjúkrahúsi að beiðni móður sinnar og með samþykki dóms- og kirkjumálaráðuneytis 22. apríl 1998. X krafðist niðurfellingar nauðungarvistunarinnar, en Héraðsdómur Norðurlands eystra hafnaði þeirri beiðni með úrskurði 24. sama mánaðar, sem X kærði til Hæstaréttar. Ekki varð séð, að héraðsdómari hefði

gefið móður X kost á að láta málið til sín taka. X fór fram á að túlkur yrði viðstaddur, en hún talaði ensku, en því var ekki sinnt. Með því að taka málið til úrskurðar án þess að gefa X kost á að tjá sig skiljanlega um kröfur og gagnaöflun virti héraðsdómari ekki reglur 10. gr. og 48. gr. laga nr. 91/1991. Var hinn kærði úrskurður því felldur úr gildi og málinu vísað heim í hérað til meðferðar að nýju.	1682
Sjá Gagnaöflun.	2809
Sjá Fjárnám.	4471

Ómerking ummæla

Sjá Ærumeiðingar.	1376
------------------------	------

Óvenjulegur greiðslueyrir

Sjá Gjaldþrotaskipti.	737, 1745
----------------------------	-----------

Óvígð sambúð

G og P bjuggu saman í óvígðri sambúð í 50 ár. P hafði verið gift áður og átti einn son úr því hjónabandi, P, en P og G eignuðust eina dóttur, Ó, og ólu upp S, sem var sonur P. Árið 1958 keypti P íbúð, sem þinglýst var á hennar nafn, og bjuggu þau P og G í íbúðinni til dauðadags. G andaðist árið 1984. Ó undirritaði þá yfirlýsingu um, að hann léti ekki eftir sig eignir, og var skiptum á dánarbúi hans þar með lokið. P andaðist árið 1996, og fengu börn hennar, Ó og P, leyfi til einkaskipta. Ó fékk síðan leyfi til einkaskipta á dánarbúi föður síns og gerði f.h. dánarbús hans kröfu á hendur dánarbúi P um, að helmingur íbúðarinnar rynni í dánarbú G. Ágreiningur var um þá kröfu, sem fór til úrlausnar Héraðsdóms Reykjavíkur. Óumdeilt var í málinu, að P keypti fasteign þá, sem um var deilt og fjármagnaði kaup hennar. Gögn máls og framburður vitna þóttu renna stoðum undir þá fullyrðingu P, að ekki hefði verið fjárhagsleg samstaða með G og P nema að litlu leyti. Talið var, að Ó hefði með yfirlýsingu sinni um eignaleysi G eftir andlát hans, afsalað á bindandi hátt fyrir dánarbúið hugsanlegum rétti til að krefjast hlutdeildar í eignamyndun P, og var því kröfu Ó hafnað.	9
H og E voru í óvígðri sambúð frá árinu 1967 til 12. júlí 1994, er þau slitu samvistum. Þau eignuðust eina dóttur 1977. Við sambúðarslitin bjuggu þau í íbúð, sem var þinglesin eign E. H flutti í minni íbúð, sem E greiddi að öllu leyti, en E bjó áfram í stærri íbúðinni ásamt	

dóttur þeirra. H krafðist búskipta í desember 1996 og taldi skiptum á búi þeirra ekki lokið. Báðir aðilar unnu utan heimilis á sambúðartímanum, en tekjur E voru um 100% hærri en tekjur H. E taldi, að samkomulag hefði tekist um fjárslit og að þau hefðu farið fram þegar eftir sambúðarslitin, en H taldi hins vegar, að vegna ágreinings við E hefði ekki verið gengið frá endanlegu samkomulagi um eignaskipti. Samkvæmt gögnum máls fékk H verulegan hluta innanstokksmuna, ef frá er talið bókasafn, helming af andverði bifreiðar, auk framangreindrar íbúðar. Ekki eru gerðar sérstakar kröfur um form samnings um fjárslit við lok óvígðrar sambúðar. Ljóst þótti, að fyrrnefndar ráðstafanir, sem aðilar gerðu varðandi eignaskipti í beinum tengslum við sambúðarslit, hljóti að hafa stuðst við samkomulag þeirra á milli. Varð ekki séð, að einhver ákveðin atriði varðandi fjárslitin hefðu verið óútkljáð. Var nægilega sýnt fram á, að samningur hefði komist á um fjárslit, enda lét H ekki í ljós fyrr en í desember 1996, að hún teldi fjárslitunum ekki hafa lokið með þeim ráðstöfunum, sem fyrr getur. Var kröfu H um opinber skipti hafnað.

28

U og V hófu sambúð í Grímsey á árinu 1965, þar sem þau byggðu einbýlishús, Bjarg, á árunum 1973–1975. Voru þau í sambúð til ársins 1991, en í október 1990 veiktist U og fluttist til Reykjavíkur. Við opinber skipti til fjárslita milli aðila krafðist U þess, að söluandvirði fasteignarinnar Bjargs og bátsins Trausta EA 157 kæmi til jafnra skipta, en V krafðist þess, að andvirði fasteignarinnar og bátsins kæmu ekki til skipta. V seldi fasteignina 12. ágúst 1997. Lagt var til grundvallar, að U hefði öðlast hlutdeild í eignamyndun sóknaraðila á sambúðartíma þeirra að því er fasteignina varðaði. Þegar litið var til þess hve lengi sambúð aðila stóð og þar sem hvorugt þeirra hafði sýnt fram á sérstök framlög sín til fasteignarinnar, sem rakin yrðu til eigna frá því fyrir upphaf sambúðar, þótti rétt að andvirði hennar kæmi til jafnra skipta á milli þeirra. V seldi bátinn í júlí 1997, en fram kom, að hann keypti hann með afsali 5. apríl 1994. Báturinn tilheyrði þannig ekki V, þegar óvígðri sambúð hans og U var slitið á árinu 1991. U hafði ekki fært næg rök fyrir því, að öðrum verðmætum, sem kynnu að hafa tilheyrð öðru þeirra eða þeim báðum við sambúðarslitin, hefði verið varið til að kaupa bátinn. Með vísan til 1. mgr. 104. gr. laga nr. 20/1991 gat andvirði bátsins því ekki komið til skipta gegn andmælum V.

2092

M og T voru í óvígðri sambúð frá árinu 1986 til febrúar 1992. Þau áttu

eitt barn fætt í maí 1987. Fyrir sambúðina hafði T eignast íbúð, sem aðilar fluttu í, og hafði T greitt hluta af verði íbúðarinnar áður en sambúð hófst. Samanlagðar tekjur T á sambúðartímanum voru rúmar 9.000.000 krónur, en samanlagðar tekjur M voru rúmar 2.200.000 krónur. Við sambúðarslit fékk M í sinn hlut bifreið, sem keypt hafði verið í desember 1990, en hún hafði átt bifreið við upphaf sambúðar, og tjaldvagn, sem einnig var keyptur á sambúðartíma. Óljóst var hvernig innbúi hafði verið skipt. Við sambúðarslit krafðist M hlutdeildar í eignamyndun T á sambúðartímnum, og miðaði hún eingöngu við þá aukningu, sem hafði orðið á hreinni eign í íbúð T. T hélt því fram, að M ætti ekki tilkall til hlutdeildar í þessari eignamyndun, því að hann hefði sjálfur alla tíð staðið straum af greiðslum vegna íbúðarinnar án framlaga úr hennar hendi. M gerði ekki greinarmun á því að hvaða leyti rekja mætti kröfu hennar annars vegar til sameignar, sem gæti hafa myndast vegna fjárframlaga hennar, og hins vegar til hlutdeildar í eignamyndun, sem komið gæti til endurgjalds fyrir ólaunaða vinnu hennar á sambúðartímanum. Engin gögn lágu fyrir um bein fjárframlög M til íbúðarinnar, og hún hafði ekki gert grein fyrir eðli eða umfangi ólaunaðrar vinnu sinnar á heimilinu. M hafði heldur ekki gert grein fyrir þeirri fjárhæð, sem hún taldi vera eignamyndun á sambúðartímanum, og gegn andmælum T var ekki unnt að líta svo á, að samkomulag hefði verið um þá fjárhæð. Þá var einnig óljóst hvernig lausafjármunum hafði verið skipt. Svo miklir annmarkar voru á málátílbúnaði M, að ekki var unnt að leggja efnisdóm á málið og var því vísað sjálfkrafa frá héraðsdómi.

2856

Ráðgefandi álit EFTA-dómstólsins

Samtök verslunarinnar-Félag íslenskra stórkaupmanna, S, höfðaði mál gegn íslenska ríkinu og Lyfjaverðsnefnd. S fór fram á það, að leitað yrði ráðgefandi álits EFTA-dómstólsins um skýringar á samningnum um Evrópska efnahagssvæðið, sem snerti málið. Héraðsdómur tók kröfu S til greina, þar sem vafi þótti leika á um það, hvort reglugerð um ákvörðun lyfjaverðs nr. 501/1996 og ákvörðun Lyfjaverðsnefndar frá 22. nóvember 1996 fengi samrýmst tilskipun ráðsins nr. 89/105/EBE frá 21. desember 1988 um gagnsæjar ráðstafanir, er varða verðlagningu lyfja, sem ætluð eru mönnum, og þátttöku innlendra sjúkratrygginga í greiðslu þeirra, en tilskipunin er hluti af samningnum um Evrópska efnahagssvæðið. Var niðurstaða

Þessa álítaefnis talin hafa verulega þýðingu fyrir niðurstöðu málsins, og þótti rétt að leita ráðgefandi álits EFTA-dómstólsins á nokkrum álítaefnum, sem tilgreind voru. Hæstiréttur staðfesti úrskurð héraðsdómara.	1361
Boðnar voru út framkvæmdir við byggingu Borgarholtsskóla í Reykjavík, og var útboðið á vegum íslenska ríkisins, Reykjavíkurborgar og Mosfellsbæjar. B ehf. bauð í verkið. Útboðsgögn gerðu ráð fyrir því, að notaðar yrðu þakeiningar til verksins og hafði fyrirtækið samband við F ehf. og falaðist eftir tilboði í þann verkþátt. Gerði F ehf. tilboð í þakeiningarnar og uppsetningu þeirra og taldi B ehf. hafa tekið því tilboði og notað það við gerð síns tilboðs til Ríkiskaupa. Varð B ehf. lægstbjóðandi í verkið og var gerður verksamningur, sem kvað á um, að miðað væri við, að þakeiningar yrðu smíðaðar hérlandis. F ehf. taldi, að með þessu skilyrði hefði verið komið í veg fyrir að hann fengi umrætt verk og taldi, að með því væru brotin lög um framkvæmd útboða, reglur um opinber innkaup og framkvæmdir á Evrópska efnahagssvæðinu. F ehf. höfðaði mál gegn byggingarnefnd Borgarholtsskóla, íslenska ríkinu, Reykjavíkurborg og Mosfellsbæ og krafðist bóta vegna tapaðs arðs, sem hann taldi sig hafa orðið af vegna skilyrða, sem stefndu settu í verksamninginn við B ehf. Héraðsdómur sýknaði stefndu af þessum kröfum með þeim rökum, að ekki hefði komist á verksamningur milli áfrýjanda og B ehf. og þaðan af síður milli áfrýjanda og stefndu. F ehf. áfrýjaði málinu til Hæstaréttar og óskaði eftir því, að Hæstiréttur leitaði ráðgefandi álits EFTA-dómstólsins á nánar tilgreindum atriðum málsins, sem vörðuðu skýringu á 4. gr. og 11. gr. samningsins um Evrópska efnahagssvæðið. Stefndu mótmæltu því að leitað yrði álits EFTA-dómstólsins. Ástæður þær, sem stefndu nefndu gegn því að leita álitsins voru taldar þess eðlis, að Hæstiréttur tæki afstöðu til þeirra í endanlegum dómi, og voru því ekki taldar koma í veg fyrir það, að álitsins yrði leitað. Fallist var á með F ehf., að tilefni væri til þess að leita ráðgefandi álits EFTA-dómstólsins um það, hvort 4. gr. EES-samningsins stæði því í vegi, að sett yrði í verksamning ákvæði um það, að við það verði miðað, að þakeiningar verði smíðaðar á Íslandi og hvort 11. gr. samningsins stæði í vegi fyrir ákvæði af því tagi.	2608
<i>Rán</i>	
Sjá Manndráp.	1503

E var sakfelldur fyrir hlutdeild í ránsbroti tveggja manna með því að leggja á ráðin með það, fara með þeim í bifreið á vettvang, bíða álangdar á meðan þeir frömdu ránið, hafa þegið af þýfinu og falið hluta þess á heimili sínu. Með þessum verknaði sínum rauf E skil-orð dóms frá 23. janúar 1997, þar sem honum var meðal annars gert að sæta varðhaldi í 60 daga skilorðsbundið í tvö ár, en í þeim dómi var dæmd upp refsing samkvæmt dómi 20. sama mánaðar, þar sem hann var dæmdur í 30 daga varðhald skilorðsbundið í tvö ár. Var hann dæmdur í 8 mánaða fangelsi í héraðsdómi. E var 17 ára, þegar hann framdi brotið og hafði nýtt fíkniefna um nokkurn tíma, þegar það var framið. Fyrir Hæstarétti kom fram, að hann hefði látið af þeirri neyslu og stundaði vinnu. Þótti ekki næg efni til að láta skilorðsrof hans leiða til þess, að hann, einn ákærðra í mál-inu, sætti refsingu, sem ekki væri bundin skilyrðum. Var fullnustu refsingar hans frestað skilorðsbundið í þrjú ár. 2868

Rekstrarkostnaður

Sjá Skattar. 2971

Rekstrartap

Sjá Skattar. 268

Res judicata

E höfðaði mál gegn íslenska ríkinu með stefnu, sem þingfest var 4. sept-ember 1997. Krafðist hún greiðslu á 7.593.832,67 krónum, sem hún taldi sig hafa átt á reikningi í Útvegsbanka Íslands, en starfsmenn bankans hefðu tekið traustataki 28. september 1987 og notað í eig-in þágu bankans. Með dómi Hæstaréttar frá 29. júní 1995 var Ís-landsbanki hf. sýknaður af kröfum E í máli um sama sakarefni og um greiðslu á sömu fjárhæð og að framan getur. Varð sama sakar-efni ekki borið undir dómstóla öðru sinni, en málinu var vísað frá dómi þar sem lýsingu E í málatalilbúnaði á málsástæðum og öðrum atvikum var svo áfátt, að skilyrði e-liðar 1. mgr. 80. gr. laga nr. 91/1991 voru ekki uppfyllt. 67

Með dómi Héraðsdóms Reykjavíkur 8. júlí 1997 fékk Þ dæmda kröfu sína á hendur S ehf. vegna þóknunar fyrir björgun á skipi S ehf. Í málinu voru dómkröfur Þ teknar til greina og honum dæmd björg-unarlaun að fullu í samræmi við dómkröfur sínar í málinu. Með stefnu 2. október 1997 höfðaði Þ mál fyrir Héraðsdómi Reykja-

víkur gegn S ehf. og R ehf., sem hafði keypt skipið, og krafðist greiðslu á virðisaukaskatti á björgunarlaunin. Í fyrra málinu var ekki höfð uppi krafa um virðisaukaskatt til viðbótar stefnukröfum. Gagnvart S ehf. taldist fjárhæð sú, sem hann var þá dæmdur til að greiða, vera heildarbjörgunarlaun P vegna verksins. Varð því viðbótarkrafa á hendur S ehf. vegna þessara lögskipta þeirra ekki sótt í nýju máli. Var málinu vísað frá dómi, sbr. 2. mgr. 116. gr. laga nr. 91/1991.	1556
Sjá Nauðungarsala.	3448
Með dómi Héraðsdóms Vesturlands 29. nóvember 1996 var G dæmdur til að greiða F ehf. 1.641.755 krónur auk vaxta og málskostnaðar. F ehf. krafðist löggeymslu hjá G til tryggingar kröfunni og fór sú gerð fram 1. september 1997. Hæstiréttur staðfesti héraðsdóm um annað en málskostnað 27. nóvember 1997. G greiddi kröfuna ásamt vöxtum og málskostnaði, en F ehf. taldi, að ógreidd væri krafa vegna kostnaðar af fyrrnefndri löggeymslu hjá G og höfðaði mál gegn G til greiðslu þess kostnaðar. Fallist var á, að kostnaður þessi hefði komið til vegna innheimtu kröfu F ehf. á hendur G, sem dómur Hæstaréttar 27. nóvember 1997 fjallaði um, og hefði þar með átt að heyra til málskostnaðar í því máli. Við flutning þess máls fyrir Hæstarétti krafðist F ehf. þess ekki, að tekið yrði tillit til umrædds kostnaðar við ákvörðun málskostnaðar. Hann gat ekki nú krafist dóms í sérstöku máli um þann kostnað. Stóð 2. mgr. 116. gr. laga nr. 91/1991 því í vegi, að efnisdómur gengi um kröfuna, og var málinu vísað frá héraðsdómi.	4096

Reynslulausn

Ákærði rauf skilorð reynslulausnar á eftirstöðvum refsingar, 290 dögum, og var hún tekin upp og dæmd með. Sjá Líkamsárás.	783
Hinn 24. mars 1996 var M veitt reynslulausn á eftirstöðvum refsingar, 225 dögum. Með dómi 10. febrúar 1998 var M sakfelld fyrir að hafa ekið ölvuð 17. ágúst 1997. Með því rauf hún skilorð reynslulaunsarinnar, og var henni samkvæmt 60. gr. almennra hegningarlaga gerð refsing í einu lagi með hliðsjón af þeirri refsivist, sem ólokið var, og sakaferils hennar. Þótti refsing hæfilega ákveðin fangelsi í 8 mánuði. Þá var hún svipt ökurétti í þrjú ár frá uppkvaðningu dómsins.	2333
Sjá Ávana- og fíkniefni.	2988

Réttarfarssékt

Héraðsdómari úrskurðaði lögmanni sóknaraðila réttarfarssékt, að fjárhæð 10.000 krónur, vegna ummæla lögmannsins við aðalmeðferð

málsins. Sagði í úrskurði héraðsdóms, að ummælin fælu í sér staðhæfingu um refsivert athæfi. Í greinargerð sinni fyrir Hæstarétti skýrði lögmaður sóknaraðila nánar aðdraganda þess, að hann lét ummælin falla. Lögmaður varnaraðila staðfesti fyrir Hæstarétti, að misræmis hefði gætt í lýsingum staðreynda í greinargerð hans í héraði og í bréfum hans, og hefði orsök þess verið misskilningur, sem hann hefði síðar leiðrétt. Lögmaður sóknaraðila viðurkenndi, að hann hefði dregið rangar ályktanir af bréfunum og oftúlkað þau atriði, sem þar um ræddi. Kvaðst hann hafa beðið lögmann gagnaðila afsökunar að loknum málflutningi í héraði og lýsti því yfir í greinargerð sinni fyrir Hæstarétti, að það væri útkljáð milli þeirra. Var því ekki andmælt af hálfu lögmanns varnaraðila. Þegar lítið var til þessa þótti ekki næg ástæða til að staðfesta ákvörðun héraðsdómara um réttarfarssækt.

847

Réttargæslumaður

X var ákærður fyrir að hafa framið kynferðisbrot gagnvart dóttur sinni, D. Dómur héraðsdóms var ómerktur með dómi Hæstaréttar 17. september 1998 og málinu heimvísað til frekari gagnaöflunar. Fyrir hönd D var þess farið á leit, að henni yrði skipaður talsmaður eða réttargæslumaður til að gæta hagsmuna hennar. Engin fyrirsmáli eru í lögum nr. 19/1991 um heimild handa lögreglu eða dómstólum til að tilnefna eða skipa réttargæslumann til að gæta hagsmuna þess, sem telur refsiverða háttsemi hafa beinst að sér. Þótt almennt verði færð gild rök fyrir nauðsyn þess, að ætluðum brotapolá sé tryggð aðstoð lögmanns við rekstur opinbers máls, var það ekki talið á valdi dómstóla að verða við beiðni um skipan réttargæslumanns í því skyni gegn greiðslu af almannafé nema fyrir því væri viðhlítandi réttarheimild. Var beiðni D því synjað.

3832

Riftun

Sjá Gjaldþrotaskipti. 121, 490, 737, 1602, 1745, 1870

Með kaupsamningi 18. mars 1992 keyptu G og H fjögurra herbergja íbúð í kjallara af L, og fengu hana afhenta við undirritun kaupsamnings. Skömmu síðar urðu þau vör við óeðlilega mikla hljóðbærni milli hæða. Þau kvörtuðu í ágúst/september 1992 við L. Að ósk kaupenda rannsakaði Rannsóknarstofnun byggingariðnaðarins hljóðeinangrun og gerði tillögur til úrbóta. Þá fengu kaupendur dómkvadda matsmenn til að meta galla á fasteigninni og kostnað við að

bæta úr þeim, sbr. matsgerð 25. september 1995. Kaupendur kröfðust riftunar kaupsamnings og greiðslu kaupverðs, en til vara skaðabóta. Talið var, að gallar á íbúðinni hefðu við kaupin ekki verið slíkir að heimilað gætu riftun. Ekki var heldur talið, að L hefði beitt kaupendur svikum við kaupin. Kaupendur töldu, að hljóðbærni milli íbúðanna hefði enn aukist við það, að núverandi eigendur íbúðar á efri hæðum hússins hefðu skipt um gólfefni á hluta hennar og sett hörð efni í stað þeirra, sem fyrir voru. Fram fór ný rannsókn Rannsóknastofnunar byggingariðnaðarins í júlí 1996, nýtt mat dómkvaddra matsmanna í ágúst sama ár, og samkvæmt því var unnt að ráða bót á þessu. Eigendur efri hæða hússins leyfðu hins vegar ekki aðgang að eign sinni. Talið var, að núverandi eigendum efri hæða hefði mátt vera kunnugt um hljóðbærni milli íbúðanna, er þau réðust í breytingar á íbúð sinni. Í lögum um fjöleignarhús er kveðið á um það, að íbúðareiganda geti verið skylt að leyfa aðgang að séreign sinni í þágu sameigenda að húsinu. Var talið, að eigendum efri hæða hússins væri skylt að leyfa aðgang að séreign sinni, svo unnt væri að gera þær úrbætur, sem fyrir lá að gera þurfti. Var ekki fallist á þá málsástæðu kaupenda, að þetta heimilaði riftun kaupsamningsins. Héraðsdómur tók til greina kröfur kaupenda, sem reistar voru á matsgerð dómkvaddra manna frá september 1995. Málinu var ekki gagnáfrýjað og kom héraðsdómur því ekki til endurskoðunar um þessar kröfur. Í varakröfu kaupenda fólst auk þess meðal annars, að L yrði gert að greiða bætur samkvæmt viðbótarmati frá maí 1996. Eftir að L var kynnt skýrsla Rannsóknastofnunar byggingariðnaðarins í júlí 1993 átti honum að vera kunnugt um þann galla, sem íbúð G og H var haldin vegna hljóðbærni frá efri hæðum hússins. Þrátt fyrir það seldi hann þá íbúð nokkrum mánuðum síðar, án þess að bæta nema að hluta úr þeim göllum, sem fram voru komnir, eða tryggja með ákvæði í kaupsamningnum, að óheimilt væri að breyta gólfefnum nema með samþykki eigenda íbúðar á neðstu hæð. Var L dæmdur til að greiða bætur samkvæmt viðbótarmatinu frá maí 1996.	1879
Sjá Fjármál hjóna.	2187
Sjá Lausafjárkaup.	2812, 3181

Ríkisstarfsmenn

Sjá Fæðingarorlof.	500
-------------------------	-----

Sjá Lögreglumenn.	3194
------------------------	------

Ríkisstofnun

Sjá Stjórnsýsla.	4552
-----------------------	------

Sakarskipting

Sjá Skaðabætur.	1846, 2346
Sjá Vinnuslys.	2875, 3427

Sameign

Sjá Forkaupsréttur.	3156
--------------------------	------

Jörðin Fell, sem á land við Jökulsárlón á Breiðamerkursandi, var í óskiptri sameign. F og Þ voru eigendur rúmlega 10 hundraðshluta jarðarinnar, en rúmlega 89 hundraðshlutar voru í eigu annarra, sem stofnuðu Sameigendafélagið Fell, S. Í apríl 1987 hófu F og Þ ferðamannþjónustu með siglingu báta um lónið. Fengu þau leyfi opinberra aðila til að byggja hreinlætisaðstöðu og veitingasölu við Jökulsárlón. F og Þ gerðu 28. júlí 1994 samning við E fh. landeigenda um greiðslu fyrir afnot af jörðinni., þar sem þau lofuðu að greiða landeigendum 1.000.000 krónur fyrir afnot af jörðinni sumarið 1994. S höfðaði mál gegn F og Þ og krafðist 1.400.000 króna í leigu fyrir árið 1995, 1.800.000 króna fyrir 1996 og 1.920.000 króna fyrir 1997. Við úrlausn málsins var miðað við þá fjárhæð, sem um var samið fyrir árið 1994. Voru ekki efni til að vefengja þá skýringu F og Þ, að samið hefði verið um svo háa fjárhæða þar sem á móti hefði komið, að krafa vegna fyrri ára hefði um leið verið kvittuð út. Voru F og Þ dæmd til að greiða S 2.906.076 krónur.	4262
Sjá Nauðungarsala.	4524

Sameignarfélög

S stofnaði sameignarfélagið S sf. árið 1980. Á árinu 1982–1983 gekk G til liðs við félagið og áttu þeir félagið til helminga. Þann 30. júní 1993 var félaginu breytt í hlutafélag með sama nafni. Hið nýja félag yfirtók allar eignir og skuldir S sf. S greiddi af tveimur veðskuldabréfum með veði í fasteign hans, sem tekin höfðu verið vegna láns, sem S sf. tók hjá Bygðastofnun og Iðnlánasjóði. S höfðaði mál gegn S ehf. til endurgreiðslu þeirrar fjárhæðar, sem hann hafði greitt vegna framangreindra skuldabréfa, en hann taldi, að uppgjör vegna breytingar á S sf. úr sameignarfélagi í hlutafélag hefði ekki farið

fram. Ekkert kom fram, sem studdi þessa fullyrðingu S. S ehf. taldi sig eiga kröfu á hendur S, sem hann gæti skuldajafnað gegn kröfu S. Lagt var til grundvallar, að eigendur S sf. hefðu verið í skuld við S ehf., sem næmi sömu fjárhæð og fram kom í ársreikningum S ehf., en S sf. gat ekki, eftir að búið var að slíta félaginu 1. júlí 1993, staðið í skuld við S ehf. eða nokkurn annan. Eigendur S sf. báru óskipta og ótakmarkaða ábyrgð á skuldum félagsins, og kröfuhöfum var heimilt að innheimta kröfu sína hjá hverjum sameigenda sem var. Skuldir sameignarfélagsins fylgdu eigendum þess, þegar félagið var lagt niður. Var S ehf. því heimilt að beina kröfum sínum vegna skuldar S sf. að S einum. S hafði verið í stjórn S ehf. frá upphafi og áritaði sem stjórnarmaður ársreikninga félagsins fyrir árið 1994. Með þeirri áritun viðurkenndi S skuld S sf. við S ehf. S bar fyrir dómi, að skuld hans væri komin til með þeim hætti, að sameignarfélagið hefði greitt ýmsan kostnað vegna persónulegrar neyslu sameigendanna. Kröfurnar voru taldar hæfar til að mætast og var skilyrði skuldajafnaðar fyrir hendi. Var S ehf. sýknaður af öllum kröfum S.

3969

Samkeppni

Hinn 5. febrúar 1997 var gerður hluthafasamningur milli Flugfélags Norðurlands hf., einstakra hluthafa þess félags og Flugleiða hf., F. Var með því stefnt að sameiningu Flugfélags Norðurlands hf. og innanlandsflugs F undir nafni Flugfélags Íslands. Eftir sameininguna átti F 65% hlutafjár í Flugfélagi Íslands hf., en hafði allt frá stofnun síðarnefnda félagsins átt 35% hlutafjár þess og tilnefnt einn mann í þriggja manna stjórn. Þegar sameining félaganna varð lá það fyrir, að 1. júlí 1997 myndi verða sú breyting á markaðnum, að öll sérleyfi og leyfi til almenns flugs myndu falla niður. F tilkynnti samkeppnisstofnun, S, þessa ráðstöfun 6. febrúar 1997. Með ákvörðun sinni 4. apríl sama ár setti S samruna félaganna skilyrði í átta liðum með vísan til 18. gr. samkeppnislaga. F sætti sig við ákvörðunina að nokkru leyti en kærði hana að öðru leyti til áfrýjunarnefndar samkeppnismála. Lagði áfrýjunarnefndin úrskurð á álitafninn 20. júní 1998, og sætti F sig við hann að öðru leyti en því er varðar skilyrði um skipan stjórnar Flugfélags Íslands hf. Höfðaði F mál gegn S og krafðist þess, að það skilyrði yrði fellt úr gildi. Ákvæði 18. gr. samkeppnislaga verður að skilja svo, að því verði einkum beitt, þegar ljóst þykir, að samruni eða yfirtaka leiði til

verulega minni samkeppni. F átti svo stóran hlut í Flugfélagi Íslands hf., að félögin mynduðu fyrirtækjasamtæðu í skilningi 4. gr. samkeppnislaga. F hafði hins vegar samkvæmt sama ákvæði markaðsráðandi stöðu í innanlandsflugi fyrir sameininguna og jukust þau yfirráð aðeins um 5%. Varð því ekki sagt, að ætluð markaðsráðandi staða Flugfélags Íslands hf. væri afleiðing samrunans eða hefði aukist verulega við hann, þar sem þessar aðstæður voru í raun þegar fyrir hendi og breyttust aðeins óverulega. Grundvöllur aðgerða samkvæmt 18. gr. samkeppnislaga þótti því ekki hafa verið til staðar, þegar ákvörðun S var tekin. Tekið var fram, að S mætti á grundvelli heimilda í 17. gr. samkeppnislaga hafa eftirlit með starfsemi Flugfélags Íslands hf., en grunnur þeirra heimilda væri hins vegar annar en 18. gr. laganna. Var úrskurður áfrýjunarnefndar um takmarkanir á stjórnarsetu F í Flugfélagi Íslands hf. felldur úr gildi. Sératkvæði.

1300

Sjá Stjórnvöld.

2821

Á átti að baki langan starfsaldur sem lækni, að mestu leyti á sjúkrahúsum, er hann hóf sjálfstæða starfsemi um skurðstofurekstur ásamt fleiri læknum í formi hlutafélags árið 1990. Reksturinn fór vel af stað, en samdráttar varð vart árið 1992, og á næsta ári rýrnaði eftirspurn eftir aðgerðum Á og hinna lækna svo mjög, að hann hætti aðgerðum í desember 1993 og hlutafélagið lagði niður starfsemi. Á hætti læknisstörfum í árslok 1995, þá 66 ára að aldri. Ástæður þess, að skurðstofan lagðist niður taldi Á vera þær, að munur hefði verið á kostnaði sjúklinga vegna mismunandi þátttöku sjúkratrygginga í honum. Samkvæmt eldri reglugerðum hefðu sjúklingar hans aðeins þurft að greiða fast komugjald fyrir hverja aðgerð, en Tryggingastofnun ríkisins séð um kostnað af aðgerðinni að öðru leyti. Með reglugerð nr. 14/1993 um hlutdeild sjúkratrygginga í kostnaði vegna heilbrigðisþjónustu hafi sjúklingum verið gert að greiða almennt lágmarksgjald til sín og svæfingarlæknis, ef hans var þörf, og til viðbótar 40% hlutfallsgjald af þeim aðgerðarkostnaði, sem umfram væri. Á sama tíma hefði gjaldtaka vegna sams konar aðgerða á göngudeildum sjúkrahúsa í ríkisrekstri haldist óbreytt. Á sneri sér til samkeppnisráðs 15. mars 1993 með beiðni um athugun á því, hvort þessi tilhögun á greiðslum frá sjúklingum fæli í sér brot á samkeppnislögum. Í ályti samkeppnisráðs 21. mars 1996 kom fram, að heilbrigðisþjónusta félli undir gildissvið samkeppnislaga, og taldi það fyrirhugaða tilhögun mismuna sjálfstætt

starfandi sérfræðingum á læknaðstofum. Á höfðaði mál gegn íslenska ríkinu til greiðslu skaðabóta vegna þess tjóns, sem þetta hefði haft í för með sér fyrir hann. Talið var, að skipulag sjúkra-trygginga og læknaþjónustu félli undir atvinnustarfsemi í víðtækri merkingu, þótt heilbrigðisþjónusta væri að miklu leyti í höndum opinberra stofnana, og tækju samkeppnislög til þeirrar starfsemi eins og við gæti átt. Fallist var á það með Á, að staða hans hefði raskast til muna, þegar reglugerð nr. 14/1993 kom til framkvæmda. Sú tilhögun á rekstri sjúkrahúsa ríkisins að taka ekki upp hlutfalls-gjald gagnvart göngusjúklingum var greinilega til þess fallin að raska samkeppnisaðstöðu sjálfstæðra sérfræðilækna við sambærileg störf utan sjúkrahúsanna og hafa á hana skaðleg áhrif. Var litið svo á, að fyrrgreind tilhögun á rekstri sjúkrahúsanna hefði ekki stuðst við lögmætar stjórnvaldsákvæðanir á grundvelli viðeigandi laga-heimilda og hún jafnframt falið í sér hömlur á samkeppnisaðstöðu sjálfstæðra sérfræðilækna, er telja verði skaðlegar í merkingu 17. gr. samkeppnislaga. Hafi sjúklingum læknað og þeim sjálfum verið mismunað með ólögmætum hætti, er einnig færi í bága við 20. gr. sömu laga. Var Á því talinn eiga rétt á skaðabótum úr hendi íslenska ríkisins. Voru þær dæmdar að álitum 5.500.000 krónur.

3398

Samningur

Sjá Óvígð sambúð.

28

Sektarboð

Ríkissaksóknari kærði ákvörðun héraðsdóms um að hafna beiðni lög-reglustjórans í Ólafsfirði um áritun á sektarboð um ákvörðun sekt-ar og vararefsingar vegna ætlaðs umferðarlagabrots P. Samkvæmt 115. gr. a laga nr. 19/1991 getur lögreglustjóri gefið sakborningi kost á að ljúka máli með greiðslu sektar með sektarboði. Hafni sak-borningur sektarboðinu skal tekin ákvörðun um saksókn eftir al-mennum reglum. Sinni sakborningur ekki sektarboði innan 30 daga, getur lögreglustjóri sent málið héraðsdómara til ákvörðunar sektar og vararefsingar. Í 5. mgr. 115. gr. a segir, að hafi máli verið lokið með slíkri ákvörðun viðurlaga geti sakborningur allt að einu beint þeirri kröfu til dómarans, að málið verði tekið upp á ný. Sam-kvæmt þessum reglum var réttur sakbornings að fullu virtur, og var ekki talið að málsmeðferð væri andstæð 70. gr. stjórnarskrárinnar. Var ákvörðun héraðsdómara felld úr gildi og lagt fyrir hann að

taka málið til ákvörðunar um viðurlög með áritun samkvæmt 115. gr. a laga nr. 19/1991. Sjá Kæruheimild.	4497
---	------

Sératkvæði

Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli um fiskveiðar.	137
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í skaðabótamáli.	238
Tveir hæstaréttardómarar greiða sératkvæði í máli vegna opinberra gjalda.	268
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli Sjálfsbjargar gegn ís- lenska ríkinu.	441
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli út af forkaupsrétti. ...	601
Tveir hæstaréttardómarar greiða sératkvæði í máli út af söluhagnaði. ..	1094
Tveir hæstaréttardómarar greiða sératkvæði í máli út af þinglýsinga- mistökum. 1238, 1252, 1257, 1262, 1267	1267
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í samkeppnismáli.	1300
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli opinbers starfsmanns gegn lífeyrissjóði.	1426
Tveir hæstaréttardómarar greiða sératkvæði í máli vegna afleiðinga læknisaðgerðar.	1446
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli gegn tryggingarfélagi.	1522
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli gegn bankastofn- un. 1615, 1634	1634
Einn hæstaréttardómari greiðir atkvæði í skaðabótamáli.	1846
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli vegna sveitarstjórnar- kosninga.	1928
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í skaðabótamáli.	1976, 2002
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli vegna líkamsárásar. ..	2060
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli vegna vinnu- slyss. 2098, 2346, 2760	2760
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli út af skaðabótalögum.	2233
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli vegna kynferðisbrots.	2382
Tveir hæstaréttardómarar greiða sératkvæði í máli um innlausnarverð félagslegra íbúða.	2390
Tveir hæstaréttardómarar greiða sératkvæði í skaðabótamáli vegna vinnuslyss.	2884
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli um biðlaun.	2930
Einna hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli um lausafjárkaup. ...	2951
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í skaðabótamáli.	2992, 3011
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli vegna upplýsinga- skyldu stjórnvalda.	3096

Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli lögreglumanns gegn íslenska ríkinu.	3194
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli út af vinnuslysi.	3205
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli um virðisaukaskatt. ..	3259
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í skaðabótamáli.	3303
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli vegna biðlauna. 3538, 3551, 3563, 3575, 3587	3745
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli vegna lífeyrisréttinda.	3957
Tveir hæstaréttardómarar greiða sératkvæði í máli gegn Ábyrgðarsjóði launa.	4042
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli út af kaupsamningi. ..	4167
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í faðernismáli.	4196
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli lífeyrissjóðs gegn ríkinu.	4280
Tveir hæstaréttardómarar greiða sératkvæði í máli út af ökurétti.	4406
Einn hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í máli gegn íslenska ríkinu vegna álagningar gjalda.	4533
Tveir hæstaréttardómarar greiða sératkvæði í máli vegna stöðuveitingar.	

Sérálit

E var sakfelldur fyrir nauðgun. Héraðsdómur var kveðinn upp af þremur héraðsdómurum samkvæmt heimild í 1. mgr. 5. gr. laga nr. 19/1991. Ágreiningur varð um sakarmat, og var í héraðsdómi gerð grein fyrir séráliti eins dómarans. Var það einnig kynnt við uppkvaðningu dómsins. Réttara hefði verið, að sá dómari, er varð í minnihluta, hefði skilað sérstöku atkvæði, sem birt hefði verið og kynnt samhliða héraðsdómi, sbr. 3. mgr. 136. gr. laga nr. 19/1991. Þetta nægði þó ekki til þess, að héraðsdómur yrði ómerktur.	1012
T var sakfelldur fyrir tilraun til manndráps og líkamsárás og dæmdur í fangelsi í sex ár. Einn dómenda taldi refsingu eiga að vera fimm ára fangelsi.	2510
Einn dómenda taldi, að fella bæri niður málskostnað fyrir Hæstarétti. .	3369
Einn dómari féllst á niðurstöðu meiri hluta dómara með tilliti til þess, að sjónarmið hans í sératkvæði með fyrri dómi réttarins hefði ekki hlotið fylgi annarra dómenda. 3538, 3551, 3563, 3575, 3587	
Málskostnaður var felldur niður í héraði og fyrir Hæstarétti, en tveir dómarar töldu, að dæma bæri áfrýjanda til að greiða stefnda málskostnað fyrir báðum dómstigum.	3781

Sjálffræði

Félagsmálastofnun Reykjavíkur krafðist þess, að M yrði sviptur sjálffræði vegna geðsjúkdóms. Frá árinu 1966 hafði M verið vistaður margsinnis á geðsjúkrahúsi vegna aðsóknargeðklofa, og var hann haldinn miklum og vaxandi ranghugmyndum og ekki fús til samvinnu um lyfjatöku. Sannað þótti, að M væri haldinn alvarlegum geðsjúkdómi og heilabilun og ekki fær um að sinna persónulegum högum sínum, og var hann sviptur sjálffræði.

837

Sjálfskuldarábyrgð

P skrifaði nafn sitt undir skuldabréf, og var nafnritun hans neðst hægra megin á skuldabréfinu, undir tveimur öðrum nafnárítunum og prentuðum texta: „Samþykkir ofanskráðu sem sjálfskuldarábyrgðaraðilar“. K, sem var útgefandi skuldabréfsins og jafnframt einn sjálfskuldarábyrgðarmanna, leysti bréfið til sín vegna vanskila og greiddi samtals 2.389.062 krónur. K krafði P um greiðslu á þriðjungi þeirrar fjárhæðar. P hélt því fram, að hann hefði einungis ætlað að undirrita bréfið sem vottur, svo sem hann hefði verið beðinn um. Skuldabréfið var útbúið í bankaútibúi og var á stöðluðu formi þar sem gert var ráð fyrir undirskrift tveggja sjálfskuldarábyrgðarmanna og tveggja votta. Skýrði bankaútibússtjóri svo frá í skýrslu eftir uppkvaðningu héraðsdóms, að hann hefði gert að skilyrði fyrir lánveitingunni, að sjálfskuldarábyrgðarmenn yrðu þrír, og hafi hann litið svo á, að P væri einn þeirra. Staðsetning áritunar P og útlit skjalsins að öðru leyti gaf ekki annað til kynna en að hann hefði tekist á herðar sjálfskuldarábyrgð ásamt tveimur öðrum mönnum. Var lagt til grundvallar dómi, að sönnun brýsti fyrir því, að undirskrift P bindi hann ekki við sjálfskuldarábyrgð, svo sem útlit skjalsins gaf skýrt til kynna.

255

Hinn 16. júní 1989 gaf S hf. út veðskuldabréf til handa B. Fyrir hönd félagsins rituðu þrír stjórnarmenn í félaginu, þar á meðal K, undir bréfið. Á bakhlið bréfsins var ritað, að til frekari tryggingar greiðslu tækjust framangreindir þrír stjórnarmenn á hendur sjálfskuldarábyrgð á láninu, og rituðu þeir allir nöfn sín undir þá yfirlýsingu. S hf. var úrskurðað gjaldþrota 12. nóvember 1991. B samdi við tvo þeirra stjórnarmanna, sem undirrituðu bréfið, um greiðslu á ábyrgðum þeirra, og höfðaði mál gegn þeim þriðja, K, til greiðslu ábyrgðar hans. K taldi sig ekki hafa gengist undir sjálf-

skuldarábyrgð á skuldabréfinu, heldur hefði hann að beiðni banka-
stjóra B ritað nafn sitt og kennitölu á bakhlið skuldabréfsins, sem
þá hefði verið auð, þar sem bankinn þyrfti skýrari nafnritun og
kennitölu. Sú fullyrðing K, að hann hefði ritað nafn sitt á bak-
hliðina eingöngu til að upplýsa um nafnnúmer sitt, þótti harla ótrú-
verðug miðað við þátttöku og reynslu hans í viðskiptum, og var K
dæmdur til að greiða kröfu B. Eftir uppkvaðningu héraðsdóms fór,
að beiðni K, fram rannsókn á bakhlið veðskuldabréfsins, og var
niðurstaðan sú, að nafnritun K hefði verið skrifuð eftir að nafn
hans hefði verið vélritað á skjalið. Benti ekkert til annars en að
yfirlýsingin hefði verið skráð um leið og nafn áfrýjanda var vél-
ritað. Var héraðsdómur staðfestur í Hæstarétti. 1775

Sjómenn

Sjá Laun í veikindum.	592
Sjá Uppsögn.	656
Sjá Vinnuslys.	2760, 2884, 3205
H höfðaði mál gegn S ehf. til greiðslu skaðabóta vegna slyss, sem hann hefði orðið fyrir 7. ágúst 1994 um borð í skipi S ehf. Hann hefði verið að ganga niður stiga en hrasað vegna öldugangs, og bjargað sér með því að grípa vinstri hendi í handriðið. Hann hafi fundið til í öxlinni en haldið áfram alla veiðiferðina, sem lauk 25. ágúst. Engin vitni voru að atvikinu. S ehf. taldi ósannað, að H hefði orðið fyrir slysi um borð í skipinu. Fyrir lá yfirlýsing 1. stýrimanns, þar sem hann staðfesti, að H hefði í miðri veiðiferð leitað til sín vegna bólgu á vinstri öxl. Hann hefði spurt H sérstaklega að því, hvort hann hefði orðið fyrir þessum áverka um borð, og hefði H ekki kannast við að svo væri. Ekki var ráðið af læknisvottorðum um það hvenær eða með hverjum hætti H varð fyrir hnjaski á vinstri öxl sinni. Var ekki talið, að H hefði rennt þeim stoðum undir staðhæf- ingu sína um slys í veiðiferðinni, sem leiddu til þess, gegn mótmæl- um S ehf., að sönnun um það hefði tekist. Var S ehf. sýknaður af kröfum H.	3808

Sjóveðréttur

Sjá Björgunarlaun.	3764
-------------------------	------

Sjúkrahús

Sjá Stjórnsýsla.	441
-----------------------	-----

Skaðabótalög

A slasaðist 4. október 1993, er bifreið Á var ekið aftan á bifreið hans.

Ekki er deilt um fébótaábyrgð tryggingafélagsins S og Á á grundvelli XIII. kafla umferðarlaga. Örorkunefnd komst að þeirri niðurstöðu, að varanlegur miski A væri 5%, en vísaði frá beiðni um mat á varanlegri örorku, þar sem um uppgjör bóta ætti að fara að hætti 8. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993. A höfðaði mál gegn Á og S og íslenska ríkinu. A var ekki talinn hafa fært sönnur fyrir því, að hann hefði orðið fyrir tímabundnu tekjutapi, og var sú krafa hans á hendur Á og S ekki tekin til greina. A krafðist þjáningabóta fyrir 362 daga, það er fyrir tímabilið frá því að slys varð til 1. október 1994, en þá hafði ekki verið að vænta frekari bata samkvæmt álitsgerð örorkunefndar. A taldi, að 1. mgr. 3. gr. skaðabótalaga bæri að túlka svo, að greiða skyldi bætur fyrir allt þetta tímabil, en fjárhæð bóta færi eftir því hvort tjónþoli væri rúmliggjandi eða ekki. Dæmt var, að almennt bæri einungis að greiða tjónþola þjáningabætur fyrir þann tíma, sem hann er veikur innan hins tilgreinda tímabils. Við mat á því hlyti einkum að verða byggt á læknisfræðilegu mati. Í örorkumati J læknis sagði, að A hefði hvorki verið rúmfastur né veikur eftir slysið, en hann hefði verið í sjúkraþjálfun í marga mánuði. Einnig voru gögn um það, að hann hefði ekki treyst sér til að stunda vinnu eftir slysið til áramóta. Var lagt til grundvallar, að A hefði verið veikur í skilningi 1. mgr. 3. gr. skaðabótalaga, án þess að vera rúmliggjandi, til ársloka 1993, og ætti því rétt á þjáningabótum í samtals 89 daga. Dæmt var, að í 8. gr. skaðabótalaga fælist undantekningarákvæði, sem túlka bæri þröngt. Þrátt fyrir tímabundið nám A var ekki talið, að hann nýtti vinnugetu sína að verulegu leyti þannig, að hann hefði engar eða takmarkaðar tekjur, svo sem áskilið er í 8. gr. Var því talið að A félli undir 5. – 7. gr. laganna við útreikning bóta vegna skerðingar á varanlegri örorku. Aðalkrafa A um bætur vegna varanlegrar örorku byggði á útreikningi tryggingafræðings og þeim venjum, sem tíðkuðust fyrir gildistöku skaðabótalaga. Skaðabótalögin fólu í sér gerbreytingu á reglum um örorkumat. Tekið var upp fjárhagslegt mat í stað læknisfræðilegs til að fá raunhæfari grundvöll til að miða varanlegt tekjutap við.

S varð fyrir slysi 3. september 1994, er hann var farþegi í bifreið, sem ekið var aftan á. Samkvæmt matsgerð læknis var S talinn hafa verið

100% óvinnufær í 10 mánuði og síðan vinnufær að hálfu næstu 6 mánuði. Var það mat læknisins, að S hefði verið veikur í 120 daga. Örorkunefnd komst að þeirri niðurstöðu, að varanlegur miski S vegna slyssins væri 15% og varanleg örorka 20% og að hann hefði ekki getað vænst frekari bata eftir 1. desember 1995. Ekki var deilt um fébótaábyrgð vegna slyssins, og greiddi Vhf. bætur til S 8. október 1996, sem tekið var við með fyrirvara um fjögur tilgreind atriði. Höfðaði S mál gegn V hf., E sf. og íslenska ríkinu. V hf. neitaði að taka tillit til 6% lífeyrissjóðsframlags vinnuveitanda á bótum fyrir tímabundið atvinnutjón, en S taldi engin rök hníga til þess, að mismunandi reglur giltu í þessu efni fyrir tímabundið tekjutap og bætur fyrir varanlega örorku. V hf. hélt því fram í greinargerð sinni fyrir Hæstarétti, að ósannað væri, að S hefði orðið fyrir nokkru raunverulegu tjóni, þótt lífeyrissjóðsframlagið hefði ekki verið greitt sérstaklega í bótauppgjörinu. S aflaði ekki frekari gagna um þetta, og launaseðlar hans og skattframtöl vörpuðu engu ljósi á það. Voru því V hf. og E sf. sýknaðir af þessari kröfu. Þá neitaði V hf. að greiða þjáningabætur nema fyrir 120 daga af þeim 440, sem S gerði kröfu um. Við mat á því, hvort tjónþoli sé veikur í skilningi 1. mgr. 3. gr. skaðabótalaga var talið, að einkum ætti að byggja á læknisfræðilegu mati. Í málinu lá fyrir matsgerð læknis, þar sem skýr afstaða var tekin til þess, að S hefði verið veikur í 120 daga. V hf. og E sf. voru því sýknaðir af greiðslu frekari þjáningabóta en þegar höfðu verið inntar af hendi. V hf. neitaði einnig að miða við gjaldskrá lögmannsstofu S við uppgjör bóta vegna lögmannspóknunar S. Fallist var á þessa kröfu S, enda var ekki sýnt fram á, að hún væri ósanngjörn. Loks hélt S því fram, að í reiknireglu 6. gr. skaðabótalaga væri fólgin skerðing á fullum bótum, sem ekki fengi staðist gagnvart eignarréttarákvæði stjórnarskrárinnar. Byggði S aðalkröfu sína á hendur íslenska ríkinu um bætur vegna tjóns af völdum varanlegrar örorku á útreikningi tryggingafræðings og þeim venjum, sem tíðkuðust fyrir gildistöku skaðabótalaga 1. júlí 1993, en til vara við að miðað yrði við þann margfeldisstuðul, sem hækkadur var með lögum nr. 42/1996. Talið var, að hinar stöðluðu reglur skaðabótalaganna leiddu til frekara samræmis í bótaákvörðunum og stuðluðu að jafnræði. Ekki yrði annað séð en að 5. – 7. gr. skaðabótalaganna hafi stuðst við málefnaleg sjónarmið og ekki falið í sér mismunun. Lög nr. 42/1996, sem kváðu á um nýjan margfeldisstuðul, öðluðust gildi 1. júlí 1996, og var þar ekki gert ráð fyrir

- því, að hinu nýja ákvæði yrði beitt um mál, sem átti rætur að rekja til fyrri tíma. Var því sýknað af aðal- og varakröfu S. 2002
- E slasaðist 1. október 1994, er bifreið, sem hún ók, valt. Samkvæmt örorkumati 20. mars 1996 hlaut E 10% varanlegan miska vegna slyssins, og varanleg örorka hennar var einnig metin 10%. V hf. greiddi E bætur 21. maí 1996 vegna þjáninga og varanlegs miska. Engar bætur voru greiddar fyrir varanlega örorku, en E stundaði skólanám, er slysið bar að höndum og samkvæmt 8. gr. skaðabótalaga greiðast engar bætur fyrir fjárhagslega örorku, ef hún mælist undir 15%. Var tekið við greiðslu með fyrirvara um rétt til bóta vegna varanlegrar örorku. Í 5. – 7. gr. skaðabótalaga koma fram aðalreglur um ákvörðun bóta vegna skerðingar á varanlegri örorku, en í 8. gr. er undantekningarákvæði, sem aðeins verður beitt, þegar ekki eru fyrir hendi raunhæfar forsendur með tilliti til reynslu til að ákvarða líklegt tekjutap. Var talið, að 1. mgr. 8. gr. væri reist á skýrum málefnalegum forsendum og að hún gengi ekki í berhögð við stjórnarskrárvarin réttindi E. Í 1. málslíð 2. mgr. 8. gr. skaðabótalaga var upphaflega kveðið svo á, að engar örorkubætur skyldu greiðast, þegar miskastig væri minna en 15%, en þetta lágmark var fært niður í 10% með lögum nr. 42/1996. Þetta mun einkum rökstutt á þann veg, að minni háttar örorka leiði yfirleitt ekki til raunverulegs fjártjóns eða skerðingar á aflahæfi. Staða tjónþola með miskastig vegna varanlegrar örorku undir tilteknu lágmarki var augljóslega mismunandi eftir því, hvort þeir féllu undir 5. – 7. gr. skaðabótalaga eða 8. gr. þeirra. Þótt á það væri fallist, að aðgreining tjónþola í tvo hópa eftir því, hvort við tekjur á liðinni tíð væri að styðjast eða ekki, væri reist á málefnalegum grunni, og bótaákvörðunum fyrrnefnda hópsins væri ætlað að styðjast við fjárhagslegt örorkumat en hins síðarnefnda við læknisfræðilegt mat, mátti það ekki leiða til þeirrar niðurstöðu, að annar hópurinn undir tilteknu örorkustigi fengi líklegt tjón sitt bætt en hinn ætti þess engan kost. Slík mismunun færi í bága við 65. gr. stjórnarskrárinnar, sbr. 72. gr. 1. málslíð 2. mgr. 8. gr. skaðabótalaga varð því ekki beitt um tjón E. Var miðað við 10% varanlega örorku, en því mati hafði ekki verið hnekktt, og voru henni dæmdar 507.660 krónur í bætur. Þá voru henni einnig dæmdar 40.000 krónur í bætur vegna annars fjártjóns, sbr. 1. mgr. 1. gr. skaðabótalaga, en nægilega þótti fram komið, að hún hefði orðið fyrir nokkrum fjáruhlátum í tengslum við endurhæfingu sína. Sératkvæði. 2233
- S slasaðist 17. ágúst 1994, er bifreið H var ekið á bifreið hans. Örorku-

nefnd mat varanlegan miska S 20% og varanlega örorku 33%. Þá taldi nefndin, að eftir 1. september 1995 hefði þess ekki verið að vænta, að S fengi frekari bata af afleiðingum slyssins. Tryggingarfélagið V hf. greiddi S bæt看ur, sem tekið var við með fyrirvara, og höfðaði S mál gegn félaginu og H og krafðist bóta vegna vanbættis tímabundins atvinnutjóns. Byggði hann þá kröfu á 2. gr. skaðabótalaga og taldi að miða bæri við tímamarkið við lok júlí 1996, en í þeim mánuði gekkst hann undir aðgerð, þar sem málmfestingar voru fjarlægðar úr vinstri handlegg hans, og eftir það fór líðan hans að batna. Tryggingarfélagið miðaði aftur á móti við 1. september 1995 samkvæmt niðurstöðu örorkunefndar 30. júlí 1996. Örorkunefnd hafði ekki undir höndum allar nauðsynlegar læknisfræðilegar upplýsingar, er álits hennar var aflað. Í málinu lágu fyrir tvö læknisvottorð frá 26. maí og 17. október 1996, og voru þau lögð til grundvallar dómi um það, hvenær ekki væri að vænta frekari bata hjá S. Var fallist á, að miða bæri við lok júlí 1996, eins og S krafðist. Tryggingarfélagið og H voru einnig dæmd til að greiða tjón vegna 6% framlags vinnuveitanda í lífeyrissjóð fyrir tímabundinn tekjumiðsi og lögmannspóknun af fjárhæðinni. S krafðist einnig vangreiddra vaxta og studdi þá kröfu við 16. gr. skaðabótalaga. Sú krafa var ekki tekin til greina, þar sem þær bæt看ur, sem krafist var, bera ekki vexti samkvæmt þeirra lagagrein.

2260

R varð fyrir slysi 22. október 1995, þegar hún var farþegi í hópferðar-bífreið í eigu N ehf., sem fór út af þjóðvegi nr. 1. Var R þá 16 ára gömul. Læknir mat varanlega læknisfræðilega örorku hennar 8%, og mat einnig atriði varðandi ákvörðun bóta fyrir tímabundið atvinnutjón, þjáningabæt看ur og varanlegan miska. Fyrir Hæstarétti voru aðila sammála um, að tryggingarfélagið, T hf., hefði þegar bætt R annað tjón hennar en vegna varanlegrar örorku. R reisti endanlega aðalkröfu sína gegn N ehf. og T hf. á því, að tjónpólu væri mismunað eftir því hvort 5. gr. eða 8. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 ætti við um þá, en slík mismunun stangaðist á við 65. gr. stjórnarskrárinnar. Ætti hún því rétt á, að bæt看ur verði reiknaðar eftir þeim aðferðum, sem mælt er fyrir um í 6. gr og 7. gr. skaðabótalaga, en ekki eftir 8. gr. laganna. Með dómi Hæstaréttar 4. júní 1998 var því hafnað, að sá munur, sem gerður er á rétti til bóta fyrir varanlega örorku handa annars vegar þeim, sem hafa aflað vinnutekna fyrir slys og hins vega þeim, sem ekki hafa aflað vinnutekna eða aðeins óverulegra, stríði gegn 65. gr. og 72. gr. stjórnarskrárinnar. Var

aðalkrafa R því ekki tekin til greina. Varakrafa R var byggð á því, að 65. gr. stjórnarskrárinnar stæði því í vegi, að bætur vegna varanlegrar örorku handa þeim, sem hefðu ekki aflað vinnutekna fyrir slys, verði ekki greiddar nema örorka væri að lágmarki 15%, svo sem mælt var fyrir um í 1. málslíð 2. mgr. 8. gr. skaðabótalaga fyrir breytingu ákavæðisins með 2. gr. laga nr. 42/1996. Fallist var á það með R, að dómur Hæstaréttar 4. júní 1998 leiddi til þess að líta yrði fram hjá ákvæði 1. málslíðar 2. mgr. 8. gr. skaðabótalaga við ákvörðun bóta fyrir varanlega örorku handa þeim, sem hafi ekki aflað vinnutekna eða aðeins óverulegra fyrir slys. Var varakrafa R því tekin til greina. Álitsgerð, sem R hafði lagt fram um varanlega örorku hennar, hafði ekki verið hnekk, og var hún lögð til grundvallar.

3115

Skaðabætur

Bifreiðir

K skipstjóri varð fyrir líkamstjóni í umferðarslysi 16. desember 1992.

Hann var slysatryggður hjá V hf. samkvæmt 1. mgr. 92. gr. laga nr. 50/1987 og höfðaði gegn félaginu til greiðslu bóta, að fjárhæð 5.292.413 krónur. Enginn ágreiningur var um málavexti og fébóta-ábyrgð félagsins. Voru aðilar sammála um að miða við, að K hefði hlotið af slysinu 100% örorku í 8 mánuði en 22,5% varanlega örorku. Áður en til málshöfðunar kom hafði V hf. þegar greitt K 10.371.433 krónur. Taldi félagið, að K hefði fengið tjón sitt bætt í samræmi við hefðbundnar uppgjörsgreður og dómvenju og ætti því ekki rétt til frekari bóta. Nokkur óvissa var um raunverulega tekju-skerðingu K vegna tímabundinnar örorku. Hann fékk á þeim tíma fullan hlut sem skipstjóri í þrjá mánuði samkvæmt kjarsamningi og sjómannalögum, en eftir það kauptryggingu. Samanburður fjárhæða í skattframtölum áfrýjanda veitti ekki óyggjandi svör í því efni. Eins og málið lá fyrir var talið ósannað, að K hefði orðið fyrir meira tímabundnu tjóni en þegar hafði verið bætt með greiðslum frá vinnuveitanda, dagpeningum frá Tryggingastofnun ríkisins og greiðslum frá V hf. Höfuðstólsverðmæti vinnutekjutaps K vegna varanlegrar örorku var samkvæmt líkindareikningi tryggingarfræðings frá 25. júlí 1995 talið nema 16.697.520 krónum, sem sætti frádrætti vegna hagræðis af eingreiðslu og skattfrelsi örorkubóta, og verðmæti tapaðra lífeyrisréttinda 1.001.851 króna. Síðan komu til frádráttar greiðslur frá V hf. og örorkubætur frá Tryggingastofnun

ríkisins. Þótti K eiga rétt á frekari bótum vegna varanlegrar örorku að fjárhæð 3.400.000 krónur. Miskabætur þóttu hæfilega ákveðnar 350.000 krónur, en K hafði þegar fengið greiddar 200.000 krónur frá V hf. vegna miska. Samtals fékk K því dæmdar 3.550.000 krónur með ársvöxtum frá slysdegi til 29. september 1995 en dráttarvöxtum frá þeim degi til greiðsludags.	421
Sjá Læknar.	1446
Hinn 15. september 1993 slasaðist B, þegar bifreið, sem hann ók, fór út af þjóðvegi og valt, og var hann óvinnufær vegna slyssins til 24. ágúst 1995. Samkvæmt niðurstöðu örorkunefndar var varanleg starfsorkuskerðing B 40%. Eigandi bifreiðarinnar hafði keypt lögboðnar váttryggingar hjá T hf. og greiddi B bætur samkvæmt 92. gr. umferðarlaga, og aðilar sömdu um heildarfjárhæð bóta vegna tímabundinnar örorku. Ágreiningur aðila laut að því, hvort draga ætti greiðslur úr lífeyrissjóðum og sjúkrasjóðum stéttarfélaga frá bótum fyrir tímabundið atvinnutjón samkvæmt 2. mgr. 2. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993. Talið var, að greiðslur, sem tjónþoli fær úr hendi þriðja manns vegna tímabundins atvinnutjóns ætti að meginreglu að draga frá kröfum tjónþola um skaðabætur fyrir það tjón. Sú regla gildi þó almennt ekki um greiðslur frá þriðja manni, sem tjónþoli hefur unnið rétt til með endurgjaldi úr eigin hendi. Slíkar greiðslur kæmu ekki til frádráttar skaðabótum nema til þess stæði skýlaus lagaheimild. Af reglugerðum fyrir þá lífeyrissjóði og sjúkrasjóð, sem B naut greiðslna frá á meðan hann var óvinnufær var ljóst, að réttur B til greiðslna réðst af framlögum í þágu hans til hlutaðeigandi sjóða. Þótt slík framlög hefðu að nokkru verið greidd af vinnuveitendum B, breytti það ekki því, að þau voru hluti af þeim heildarlaunakjörum, sem hann naut eftir lögum og kjarasamningum. Svaraði það til þess, að B hefði unnið rétt til umræddra greiðslna með endurgjaldi úr eigin hendi. Greiðslur þessar voru því aðeins að nokkru leyti sambærilegar launum í veikinda- eða slysaforföllum og varð ekki heldur jafnað til bóta frá opinberum tryggingum. 2. mgr. 2. gr. skaðabótalaga var ekki talin fela í sér skýlausa lagaheimild, sem áskilja yrði, ef T hf. ætti að njóta góðs af greiðslum til B úr lífeyrissjóðum. Var krafa B því tekin til greina.	1762
M slasaðist í bifreiðaárekstri 2. nóvember 1992. Við slysið hlaut hún 15% varanlega örorku. Frá árinu 1984 hafði M átt við heilsuleysi að stríða vegna liðagigtar og hafði verið metin 75% öryrki samkvæmt	

mati Tryggingastofnunar ríkisins. Óumdeilt var, að hún hafði ekki frá 1984 aflað tekna með vinnu utan heimilis, en hafði getað unnið létt heimilisstörf. V hf. greiddi M 1.200.000 krónur í bætur vegna slyssins og taldi, að með því væri tjón M að fullu bætt. M höfðaði mál gegn V hf. og krafðist bóta vegna skertrar tekjuöflunar utan heimilis og vegna heimilisstarfa. Dæmt var, að ekki hefðu verið leiddar að því líkur, að M hefði getað tekið upp launuð störf utan heimilis, ef slysið hefði ekki borið að höndum, og var eingöngu dæmt um tjón hennar vegna heimilisstarfa. Voru henni dæmdar samtals 1.766.000 krónur vegna tímabundinnar og varanlegrar örorku, og 350.000 krónur í miskabætur, en til frádráttar kom sú greiðsla, sem V hf. hafði þegar greitt.

1782

P slasaðist í umferðarslysi 2. apríl 1993, er bifreið S var ekið aftan á bifreið hennar. Tveir læknar mátu örorku hennar í október 1994 og töldu tímabundna örorku vera 100% í 2 mánuði og síðan 50% í 5 mánuði. Annar læknanna mat varanlega læknisfræðilega örorku hennar 10% en hinn taldi hana vera 5%. Í mars 1995 greiddi V hf. P bætur, sem miðaðar voru við 5% varanlega örorku. P höfðaði mál gegn S og V hf. og krafðist bóta miðað við 10% varanlega örorku. Það var samdóma álit læknaráðs, að varanleg örorka P vegna þessa slyss væri rétt metin 5%, og héraðsdómur, sem skipaður var sérfróðum meðdómendum, komst að sömu niðurstöðu. Eftir uppkvaðningu héraðsdóms lét P dómkveðja tvo lækna til að meta hver væri heildarörorka hennar af völdum umferðarslyssins 2. apríl 1993, og einnig af völdum umferðarslysa, sem hún hafði lent í í júlí 1991 og ágúst 1992. Fram kom, að P hafði einnig lent í umferðaróhappi í september 1993 og enn aftur í júlí 1997. Matsmennirnir töldu, að slysið 2. apríl 1993 væri að öllum líkindum upphaf óþægindanna og töldu varanlega örorku hæfilega metna 10%. Sönnunargildi matgerðarinnar þótti takmarkað og var fallist á það mat héraðsdóms, að varanleg læknisfræðileg örorka væri hæfilega metin 5%. Var aðalkröfu P um bætur miðaðar við 10% varanlega örorku því hafnað. Varakrafa P miðaði við það, að ekki hefðu enn verið greiddar fullnaðarbætur vegna 5% varanlegrar örorku. Upphaflegur útreikningur tryggingafræðings á tjóni P frá ágúst 1994 tók mið af því, að tekjur hennar væru 75% af meðaltekjum iðnaðarmanna og 6% af vöxtum framtíðartekna. Tjónið var endurreiknað í júní 1995 og miðað við 4,5% afvöxtun framtíðartekna. Með dómi Hæstaréttar 20. febrúar 1997 var því slegið föstu að hafa bæri óskertar meðal-

tekjur iðnaðarmanna til hliðsjónar, þegar framtíðartjón væri metið hjá stúlkum og engar skýrar vísbendingar um tjónþola sjálfan. Tjón P var enn endurreiknað í október 1997 og miðað við óskertar tekjur iðnaðarmanna, og var sá reikningur hafður til hliðsjónar við ákvörðun bóta til P.	2588
H varð fyrir líkamstjóni í umferðarslysi 18. október 1994. Enginn ágreiningur var um fébótaábyrgð H og S hf. eða um uppgjör bóta fyrir tímabundið atvinnutjón og varanlegan miska. Ágreiningur laut að kröfu H um þjáningabætur og bætur vegna varanlegrar örorku. H krafðist þjáningabóta frá slysdegi til 1. október 1995, en þá gat hún ekki vænst frekari bata samkvæmt álitu örorkunefndar. Í 1. mgr. 3. gr. skaðabótalaga eru sett mörk þess tímabils, sem þjáningabætur geta greiðst fyrir. Mat á því hvort tjónþoli sé veikur í skilningi ákvæðisins byggist einkum á læknisfræðilegu mati. Í ljós var leitt, að H hafði verið frá vinnu til ársloka 1994. Lagt var til grundvallar, að H hefði verið veik í skilningi 1. mgr. 3. gr., án þess að vera rúmleggjandi, fram til 8. janúar 1995, er hún hóf létt störf. Örorkunefnd taldi H ekki hafa orðið fyrir varanlegri örorku vegna slyssins. Tveir dómkvaddir matsmenn mátu varanlega örorku hennar aftur á móti 5%, og var sú niðurstaða ítarlega rökstudd. Var matsgerðin lögð til grundvallar og H dæmdar bætur samkvæmt því.	4328

Opinber mál

Sjá Líkamsárás.	1021, 5332
Ó og S myrtu L á hrottafenginn hátt. Sambýliskona L og þrír ófjárráða synir þeirra gerðu kröfu um skaðabætur vegna andláts hans, fyrir missi framfæranda og útfararkostnað. Voru Ó og S taldir bera óskipta bótaábyrgð. Bætur til konunnar fyrir missi framfæranda voru ákvarðaðar eftir reglum 13. gr. skaðabótalaga, og þá sem hlutfall (30%) af þeim bótum, er ætla mátti, að hann hefði átt rétt á fyrir algera (100%) örorku, en hann var 36 ára á dánardægri. Hins vegar átti konan ekki rétt á bótum fyrir varanlegan miska, sem um ræðir í 4. gr. laganna. Leiddi það af beinum ákvæðum 13. gr. og skýrum tengslum hennar við aðrar greinar laganna. Bætur til sona L voru ákvarðaðar eftir 14. gr. skaðabótalaga, þannig að þær yrðu jafnháar heildarfjárhæð barnalífeyris eftir lögum um almannatryggingar, sem hver þeirra um sig átti rétt á frá andláti föðurins til 18 ára aldurs.	1503

	Bls.
Sjá Kynferðisbrot.	2382
Sjá Frávísun máls að hluta frá héraðsdómi.	2340
Sjá Líkamsárás.	3220
E var ákærður fyrir að hafa gefið út fjóra innstæðulausa tékka í viðskiptum við S hf., sem krafðist þess, að E yrði dæmdur til að greiða höfuðstól tékkanna ásamt dráttarvöxtum. E hafði ekki gengist í ábyrgð fyrir greiðslu tékkanna með því að gerast ábekingur á þeim. Ekki lágu fyrir nægileg gögn um, hvort starfsmönnum S hf., sem hlut áttu að viðskiptum við E, hefði verið talin trú um, að næg innstæða yrði fyrir tékkunum við framvísun þeirra í banka.. Voru því ekki skilyrði til að taka afstöðu til bótakröfunnar og var henni vís- að frá héraðsdómi.	3389
Sjá Þjófnaður.	4139

Ýmis tilvik

Sjá Nauðungarsala.	227
E hafði gert samning við S 23. febrúar 1990 þar sem hún yfirtók réttindi S, fyrrverandi eiginmanns síns, yfir tveimur leigulóðum í Reykjavík og byggingarréttindum á þeim. Bú S var tekið til gjaldþrotaskipta 10. september 1990. Skrifaði hann borgarverkfræðingi 10. júní 1991 og fór fram á að réttindi hans að lóðunum yrðu færð yfir á E. Borgarráð samþykkti að beiðni I, sem var skiptastjóri þrotabús, S þann 16. júlí 1991, að Ó yrði lóðarhafi framangreindra lóða og yfirtæki byggingarframkvæmdir. Var síðan, að kröfu þrotabúsins, lagt lög- bann við veru E og S á byggingarstaðnum. Lögbannið var fellt úr gildi með dómi Héraðsdóms Reykjavíkur 10. nóvember 1992. E höfðaði mál gegn I og krafði hann um bætur. Byggði kröfugerð hennar á störfum I sem skiptastjóra þrotabús S meðan enn voru í gildi gjaldþrotalög nr. 6/1978. Í málinu lágu frammi endurrit allmargra skiptafunda í þrotabúi S. Þeir voru allir haldnir í skiptarétti Reykjavíkur af settum borgarfógeta eða fulltrúa yfirborgarfógeta og að viðstöddum skiptastjóra, og umboðsmönnum kröfuhafa. Varð ekki annað séð en að ítarlega hefði verið gerð grein fyrir mál- efnum búsins og öllum ráðstöfunum, sem það vörðuðu, þegar til- efni gáfust. Sú ákvörðun að selja framkvæmdirnar á lóðunum var tekin á ákvörðunarbærum skiptafundi. Með sölunni var stefndi að sinna þeirri skyldu sinni að framfylgja bindandi ákvörðun skipta- fundarins. Var niðurstaða málsins sú, að ekki væri með réttu unnt	

að hafa kröfur uppi gegn I, og að sýkna bæri hann af kröfum E þegar vegna aðildarskorts, sbr. 2. mgr. 16. gr. laga nr. 91/1991.	400
Sjá Fasteignakaup.	471, 756
Sjá Veðiheimildir.	799, 1724
Í lok dansleiks áreitti G sambúðarkonu S, og stuggaði S við honum. S lýsti því, að hann hefði misst stjórn á skapi sínu og slegið G niður og viðurkenndi að hafa sparkað í G eftir að hann féll í gólfð. Vegna þessa hlaut S dóm fyrir líkamsárás. G höfðaði mál gegn S til greiðslu skaðabóta. Frásögn S var lögð til grundvallar, en sýnt var með framburðum vitna, að G var ölvaður. Þótt samskipti aðila hefðu hafist með áreiti G, var fallist á bótaskyldu S og þótti ekki ástæða til að skipta sök.	1115
Sjá Þinglýsing.	1227
Sjá Niðurlagning stöðu.	1291
Sjá Vinnuslys.	1437, 2098, 2992, 4065
G, sem var hlaðmaður hjá Í hf., varð 17. nóvember 1993 fyrir blöðum loftskrífu flugvélar félagsins, og lést hann samstundis. Þ, sambýliskona G, krafðist skaðabóta vegna missis framferanda samkvæmt 12. og 13. gr. skaðabótalaga úr hendi Í hf. og A, sem var flugstjóri vélarinnar. Er slysið varð, var flugvélin á leið í áætluarflug til Vestmannaeyja, og engir farþegar voru bókaðir með henni þangað. Eftir að hreyflarnir höfðu verið gangsettir kom eiginkona starfsmanns flugfélagsins með barn sitt og óskaði eftir fari með vélinni. G fylgdi þeim um borg og kom farangri þeirra fyrir, og fór þá of nálægt vinstra hreyflinum. Engar skriflegar reglur voru til um það hvernig fara skyldi að við gangsetningu hreyfla og hvernig staðið skyldi að verki, þegar farþegar kæmu um borð, en sú meginregla gildi, að hreyflar skyldu ekki gangsettir fyrr en hlaðmaður væri kominn fram fyrir vélina og gæfi flugmönnum merki. Það var hvorki venjulegt né í samræmi við reglur félagsins, að hlaðmaður væri að vinna við fermingu flugvélar eftir að hreyflar hennar höfðu verið gangsettir. Talið var, að vinna við flugvél með hreyfla í gangi gæti verið varhugaverð og að gera yrði ríkar kröfur til vinnuveitenda um, að öryggi starfsmanna við slík störf sé tryggt svo sem kostur er. Þótti rétt að leggja skaðabótaábyrgð á Í hf. og Ö vegna slyssins. Ósannað þótti, að almennri þjálfun G eða undirbúningi til starfars hefði verið ábótavant. Ekki gat hjá því farið, að hann yrði þess bar, að báðir hreyflarnir væru í gangi, og var hann talinn hafa	

sýnt af sér mikið gáleysi. Voru Í hf. og Ö dæmdir til að bæta að hálfu tjón Þ. Sératkvæði.	1846
Sjá Riftun.	1879
Sjá Lögmenn.	1917
Sjá Arkitektar.	2155

Hinn 27. júlí 1994 varð dauðaslys við án Skálm á Mýrdalssandi, þegar kranabóma féll á tvo menn, sem þar voru að vinna við smíði nýrrar brúar. Ekkja O og tvær dætur kröfðust skaðabóta og höfðuðu mál gegn H ehf., sem annaðist smíði brúarinnar, og S, sem var eigandi bílkrans. Krananum stjórnaði umrætt sinn A, sem talinn var starfsmaður H ehf. og laut í einu og öllu verkstjórn O. Ósannað var talið, að S, eigandi kranans, hefði haft nokkur afskipti af notkun hans eða verkinu sjálfu. Í ljós var leitt, að S hafði látið undir höfuð leggjast að fara að kröfum Vinnueftirlits ríkisins og Iðntæknistofnunar Íslands, sem fram voru settar á árinu 1991 og lutu meðal annars að endurnýjun á öllum bómuhluta tvö. Fyrir lá, að álag á kranann, þegar slysið var, var um það bil helmingi meira en leyfilegt var samkvæmt tölum og mælingum um burðargetu hans. Þótti ljóst, að ástand kranabómunnar hefði verið samverkandi orsök slyssins, og var S talinn bera fébótaábyrgð á slysinu fyrir sitt leyti. O heitinn var framkvæmdastjóri H ehf. og stjórnaði framkvæmdum verksins. Hann var einnig einn af aðaleigendum og stjórnarmaður í félaginu. Var lagt til grundvallar, að hann hefði sjálfur ákveðið tilhögun verksins. Talið var, að það hefði ekki átt að leynast O, sem var þaulvanur verkstjórnandi, að kranabóman var undir hættulegu álagi, og að verklag hans hefði verið ónauðsynlegt og varhugavert. Slysið varð því einnig rakið til eigin sakar O. Talið var, að A, sem stjórnaði krananum og var starfsmaður H ehf. hefði ekki mátt dyljast, að álagið á bómuna yrði of mikið, en fébótaábyrgð varð þó ekki lögð á húsbónda hans, H ehf., enda hefði O sjálfur ekki getað sótt félagið til ábyrgðar hefði hann lifað slysið af. Var ekki talið, að 2. mgr., sbr. 1. mgr., 24. gr. skaðabótalaga ætti hér við. Krafa ekkju O var reist á 12. og 13. gr. skaðabótalaga, og var S dæmdur til að greiða henni 2/5 hluta tjónsins, en gáleysi O þótti svo verulegt, að eigin sök var talin nema 3/5 hlutum. Dómkrafa H, yngri dóttur O, sem var 9 ára á slysdegi, var að hluta byggð á 14. gr. skaðabótalaga, og var S dæmdur til að greiða henni bætur samkvæmt því. H krafðist einnig bóta með vísan til 12. gr. skaðabótalaga, þar sem ætla mætti, að hún hefði notið fjárhagslegrar aðstoðar föður síns eftir 18

ára aldur, en sú krafa var ekki talin eiga við næg rök að styðjast.	
Krafa eldri dóttur O var ekki heldur talin nægum rökum studd og var ekki tekin til greina.	2346
Sjá Verksamningur.	2363
Sjá Stjórnarskrá.	2528
O átti skuldabréf útgefið af B, sem tryggt var með 1. veðrétti í húsi B og lóðarréttindum. Bú B var tekið til gjaldþrotaskipta 28. júní 1996. Var P skipaður skiptastjóri þrotabúsins. Hinn 5. september 1996 fór B ásamt lögregluvarðstjóra með samþykki P inn í húsið til að taka þar persónulega muni, en P hafði tekið fram, að ekki mætti hrófla við húsinu. Lögregluvarðstjórinn fór af staðnum, án þess að fylgjast frekar með því hvað B aðhafðist. O hélt því fram, að B hefði tekið úr húsinu og flutt burt hurðir, eldhúsinnréttingu o.fl. og höfðaði mál gegn P og V hf. til greiðslu skaðabóta. Ekki lágu fyrir skýrslur sjónarvotta né önnur gögn því til sönnunar, að B eða einhver á hans vegum hefði tekið þá muni, sem O krafði stefndu um bætur fyrir. Var P því sýknaður, en O reisti kröfu sína á hendur honum eingöngu á því, að hann hefði gerst sekur um vanrækslu í starfi með því að veita B aðgang að húsinu 5. september 1996. V hf. var einnig sýknað, en rétt hefði verið vegna ákvæðis 1. mgr. 95. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 20/1954 að vísa kröfu O á hendur félaginu frá dómi, sbr. 1. mgr. 26. gr. laga nr. 91/1991.	2794
Sjá Vinnuslys.	2875, 2884, 3011, 3525
Sjá Nauðungarsala.	2902
Á o.fl., sem voru eigendur félagsbús í Skagafirði létu reisa viðbyggingu við fjós búsins á árunum 1986–1987. Gólfíð fór fljótlega að síga og sprungur komu fram í veggjum fjóssins. Burðarþolsteikningar voru fengnar hjá Byggingastofnun landbúnaðarins, og er óumdeilt að þær fullnægðu ekki aðstæðum þar sem viðbyggingunni var valinn staður. Verkfræðingur byggingastofnunarinnar, sem gerði burðarþolsteikningar, fór ekki á staðinn eða kynnti sér aðstæður sérstaklega, en fyrir liggur að í upphafi framkvæmda var oftast en einu sinni haft samband við hann af hálfu húsasmíðameistara byggingarinnar og byggingafulltrúa Skagafjarðarsýslu þar sem þeir lýstu áhyggjum sínum vegna ástands grunnsins. Talið var sýnt fram á, að þessi samtöl hefðu gefið verkfræðingnum fullt tilefni til frekari athugunar eða aðgerða. Var talið, að Á hefði mátt treysta því, að teikningarnar væru fullnægjandi. Var ábyrgð lögð á Stofnlánadeild	

landbúnaðarins vegna tjóns Á, sem varð rakið til ófullnægjandi burðarþols miðað við aðstæður.	3058
Sjá Húsaleigusamningur.	3086
Íbúðarhús G og M stóð í miklum halla við umferðargötu í N-kaupstað. Árið 1989 var reistur veggur til að hindra að rusl og vatn rynni frá lód N niður á lód G og M. Aðilar voru sammála um, að sá veggur hefði ekki verið fullnægjandi lausn á þeim vandamálum, sem fyrir hendi voru, og áttu þeir fund haustið 1993 þar sem ákveðið var að lagfæra lóðarmörkin. Reisti N annan vegg á lód sinni í júní 1994 og malbikaði bílastæði. G og M töldu þessar framkvæmdir hafa verið gerðar án samráðs við sig og án þess að fjallað hefði verið um þær í skipulags- og byggingarnefnd. G og M töldu markaðsverð húseign- ar sinnar hafa lækkað um 25% við þessar aðgerðir og höfðuðu mál gegn N til greiðslu bóta. Í héraði var N sýknaður vegna skorts á sönnun. Áður en málið kom fyrir Hæstarétt létu G og M dóm- kveðja tvo matsmenn til að meta áhrif þessara aðgerða á mark- aðsverð fasteignar þeirra. Töldu matsmenn, að framkvæmdir N við vegg og bifreiðastæði rýrði verðmæti fasteignarinnar um 930.000 krónur. Í kjölfar þessa óskaði N eftir því, að dómkvaddir yrðu yfir- matsmenn, og töldu þeir að eignin hefði rýrnað í verði af þessum sökum um 500.000 krónur. Þar sem héraðsdómur átti þess ekki kost að leggja dóm á hvort bótaskylda N væri fyrir hendi með hlið- sjón af þeim sönnunargögnum, sem lágu fyrir, var héraðsdómur ómerktur og málinu heimvísað. Sératkvæði.	3303
Sjá Samkeppni.	3398
Sjá Vinnuslys.	3427, 3499
Sjá Jafnrétti.	3599
V seldi K hf. fasteign sína á árinu 1991. Eftirstöðvar kaupverðsins átti að greiða samkvæmt skuldabréfi með veði í eigninni. Vanskil urðu á skuldabréfi þessu og var skuldin gjaldfelld 1. apríl 1993. Bú K hf. var tekið til gjaldþrotaskipta 30. mars 1994, og var fasteignin seld naðungarsölu 11. október 1995, án þess að nokkuð af andvirðinu rynni til greiðslu á skuldabréfinu. Krafa V um frekari greiðslu var þannig glötuð. Auk fjárhagsvanda K hf. var meginástæðan sú, að á þeim tíma, sem gengið var frá kaupunum á fasteign V var félaginu veitt skuldabréfalán frá S gegn veði í fasteignni, sem fékk stöðu á undan veðrétti V fyrir eftirstöðvum kaupverðsins. V höfðaði mál gegn Sparisjóði Höfðhverfinga, S, Þ, sparisjóðsstjóra, og ÞA, fram- kvæmdastjóra K hf., og taldi þá bera ábyrgð á því, að hún fékk ekki	

eftirstöðvar skuldabréfsins greiddar. Talið var, að kaupsamning V og K hf. um fasteign V yrði að skilja svo, að veðréttur skuldabréfs fyrir eftirstöðvum kaupverðs kæmi þegar á eftir veðum fyrir áhvíl- andi skuldum, sem kaupandi tæki við. Samkvæmt því fór veðréttur skuldabréfs til S í bága við bein ákvæði samningsins. Ekki var aflað skriflegs veðleyfis frá V. Talið var, að ÞA, framkvæmdastjóri K hf., hefði mátt vera fullljóst, að samþykki V væri nauðsynlegt og hann hefði átt að tryggja, að þetta samþykki yrði veitt, áður en frá veð- setningu yrði gengið. Hann gerðist því sekur um stórkostlegt gá- leysi í viðskiptum sínum við V og S, sem leiddi til þess, að hann bar skaðabótaábyrgð á tjóni V. Litið var svo á, að framganga Þ við lán- veitinguna til K hf. og eftirfarandi aðstoð við V hefði falið í sér gá- leysi, sem leiða ætti til skaðabótaábyrgðar á tjóni V. Sparisjóðurinn bar ábyrgð á þessum gerðum sparisjóðsstjórans, en gáleysi hans var talið stórfellt. Bar hann því einnig persónulega ábyrgð á tjóninu. Allir þrír voru því dæmdir til að greiða V eftirstöðvar skuldabréfs- ins.	3664
Sjá Öorkustyrkur.	4109
J keypti 12. október 1992 vörukassa af félaginu D. Kassinn hvarf þar sem hann stóð á lóð seljanda við Kleppsmýrarveg í Reykjavík á tímabil- inu frá 12. til 22. október 1992. J höfðaði mál gegn H og D, sem sögðust hafa keypt kassann af manni, sem hafði aðstöðu við Kleppsmýrarveg, og Á, sem keypti kassann af H. Engin sönnunar- gögn voru lögð fram um eignarrétt H og D að kassanum, en talið var sannað, að J hefði eignast vörukassann með samningi við eig- anda hans 12. október 1992. Þótti því nægilega sannað, að H og D hefðu tekið kassann í heimildarleysi og væru bótaskyldir gagnvart J fyrir því tjóni, sem hann hefði orðið fyrir vegna þessa. Gegn mót- mælum H og D varð ekki fallist á, að J hefði gert grein fyrir tjóni sínu með viðhlítandi hætti. Voru kröfur J tölulega vanreifaðar og var þeim vísað frá héraðsdómi. J beindi kröfum sínum gegn Á til vara, ef svo færi að kröfum gegn H og D yrði hafnað. Þar sem efnisdómur varð ekki lagður á kröfuna sökum vanreifunar, varð einnig að vísa varkröfunni á hendur Á frá héraðsdómi.	4117
Sjá Lífeyrissjóður.	4196
Sjá Læknar.	4392
Sumarið 1996 fór fyrirsætan Á til Spánar í þeim tilgangi að afla mynda til auglýsinga fyrir tímarit á Íslandi. Með í för voru F, blaðamaður, og G, ljósmyndari. F seldi F hf. myndirnar og voru þær birtar í	

tímariti fyrirtækisins. Á myndunum, sem teknar voru á ströndinni, var Á fáklædd, og hélt hún því fram, að F og G hefðu lofað sér, að engar myndir yrðu birtar án samþykkis hennar. Á höfðaði mál gegn F hf., F og G og krafðist miskabóta og endurgjalds fyrir myndatökuna, og að þeim yrði gert að afhenda henni allar filmur og myndir, sem teknar voru af henni fáklæddri. Ósannað þótti, að F og G hefðu samþykkt, að myndirnar yrðu ekki birtar án samþykkis Á. Myndirnar þóttu vera í eðlilegu samræmi við umhverfið og það efni, sem var fjallað um í blaðinu, og var ekki fallist á, að þær væru ærumeiðandi í garð Á. Þau atvik þóttu ekki vera fyrir hendi, sem gátu gefið Á réttmæta ástæðu til að leggja síðar bann við birtingu myndanna, sem teknar voru með hennar samþykki og voru ekki birtar í öðrum tilgangi en þeim, sem Á var ljós frá upphafi. Var krafa Á um miskabætur og afhendingu á myndum og filmum ekki tekin til greina. Hluti kröfu Á var fyrir fyrirsætustörf. Áður en farið var til Spánar var samið um, að endurgjald til Á fyrir fyrirsætustörfin skyldi vera ljósmyndir af henni og hlutdeild í hagnaði F, ef einhver yrði. Á fékk afhentar myndir, eins og um var samið, og ljóst var, að enginn fjárhagslegur hagnaður varð af verkefninu. Voru stefndu því sýknuð af öllum kröfum Á. 3499

Skattar

Sjá Gjaldþrotaskipti.	49
Sjá Fjárnám.	163
Á árinu 1991 tók rannsóknardeild ríkisskattstjóra til skoðunar framtalskil F hf. og M, aðaleiganda og stjórnarformanns fyrirtækisins, en hann og eiginkona hans voru eigendur 99,7% hlutafjár, og annað hlutafé þar í eigu ættmenna þeirra. Náði rannsóknin til rekstraráranna 1985 til 1988 (gjaldáranna 1986 til 1989). Ríkisskattstjóri hafnaði skattframtölum F hf. sem grundvelli álagningar þessi ár og ákvarðaði nýja gjaldstofna og breytti áður álögðum gjöldum í samræmi við þá. Yfirskattanefnd kvað upp úrskurð 28. september 1994 og lækkaði áætlanir ríkisskattstjóra að álitum. Hinn 20. desember 1994 var gert fjárnám í fasteign F hf. vegna gjalda gjaldáranna 1988 og 1989. F hf. fór með málið fyrir Héraðsdóm Reykjavíkur og krafðist þess, að aðfarargerðin yrði felld úr gildi. Héraðsdómur lækkaði fjárhæð þá, sem fjárnám var gert fyrir. Hæstiréttur féllst á það með héraðsdómi, að ríkisskattstjóra hefði á grundvelli skattrannsóknarinnar verið heimilt að endurákvarða stofna til álagningar	

opinberra gjalda félagsins 1988 og 1989 og að formlega hefði verið staðið rétt að endurákvörðun skattanna. F hf. krafðist þess aðallega, að fjárnámið yrði fellt niður en til vara, að höfuðstóll þess yrði lækkaður, og bar hann fyrir sig fimm atriði því til stuðnings. Í fyrsta lagi að heimila hefði átt yfirfæranlegt rekstrartap Í hf. til frádráttar skattskyldum tekjum félagsins rekstrarárið 1988. Í 1. mgr. 56. gr. laga nr. 75/1981 er mælt fyrir um það, að sé hlutafélagi slitið þannig, að það sé algerlega sameinað öðru hlutafélagi, og hluthafar í fyrrnefnda félaginu fái eingöngu hlutabréf í síðarnefnda félaginu sem gagnjald, þá eigi félagið, sem við tekur, að taka við öllum skattaréttarlegum skyldum og réttindum félagsins sem slitið var. Skiptin sem slík eigi hins vegar ekki að hafa í för með sér skattskyldar tekjur fyrir þann, sem hlutabréfin lét af hendi. Ákvæði þessu var ætlað að greiða fyrir samruna hlutafélaga í skattaréttarlegu tilliti. Tilgangur ákvæðisins var ekki sá að gera hlutafélögum kleift að kaupa tap annarra hlutafélaga og nýta sér hann til skattafsláttar án tillits til annarra rekstrarlegra forsendna. Þ seldi M, stjórnarformanni og aðaleiganda F hf., 30. ágúst 1988 öll hlutabréf í Í hf. fyrir 3.600.000 krónur, sem skyldi greiðast með vaxtalausum og óverðtryggsu skuldabréfi. Skuldabréfið, sem var með sjálfskuldarábyrgð M, fannst ekki í skjölum málsins. Í hf. var sameinað F hf. 28. nóvember 1988. Samkvæmt ársreikningi Í hf. 1988 voru allar eignir félagsins seldar Þ á árinu og nam sölutap rúmum 3.000.000 krónum. Þegar þessi kaup stjórnarformanns F hf. fóru fram, voru hann og eiginkona hans eigendur að 99,67% hlutabréfa í F hf., og bar M sjálfskuldarábyrgð á skuldabréfi því, sem greiðsla fyrir hlutabréfin var innt af hendi með. Tilgangur sameiningarinnar af hálfu F hf. var því sá einn að nýta sér yfirfæranlegt rekstrartap Í hf. í skattskilum sínum. Var talið, að hinn raunverulegi viðsemjandi Í hf. um kaup á hlutabréfum þess félags hefði verið F hf. Voru viðskiptin virt í heild sinni og því hafnað að láta yfirfæranlegt rekstrartap Í hf. koma til frádráttar skattskyldum tekjum F hf. Í öðru lagi byggði F hf. á því, að ekki hefði átt að leggja á félagið viðbót við launatengd gjöld, sem byggðust á því, að skattýfirvöld töldu rétt að breyta hluta af framtöldum verktakagreiðslum í launagreiðslur, en þessari málsástæðu var hafnað. Í þriðja lagi byggði F hf. á því, að heimilt hefði verið að fyrna fasteign félagsins samkvæmt 44. gr. laga nr. 75/1981. Var fallist á það, að breyttur álagningarstofn samkvæmt úrskurði yfirskattanefndar hefði leitt til þess, að félagið hafi

mátt nýta sér þessa fyrningarheimild. Í fjórða lagi byggði F hf. á því, að heimila hefði átt niðurskrift viðskiptakrafna gjaldárin 1988 og 1989, sbr. 3. tl. 31. gr. laga nr. 75/1981, og var fallist á það. Í fimmta lagi krafðist F hf. að tekið yrði tillit til niðurstöðu Héraðsdóms Reykjavíkur í máli ákæruvaldsins gegn stjórnarformanni og aðaleiganda félagsins, þar sem hann var ákærður fyrir að hafa meðal annars fært F hf. til gjalda ýmsan kostnað vegna byggingar og/eða endurbóta á fasteign sinni og persónuleg útgjöld sín og fjölskyldu sinnar. Þeirri kröfu var hafnað. Samkvæmt þessum niðurstöðum var F hf. heimilt að fyrna fasteign sína og afskrifa viðskiptakröfur gjaldárin 1988 og 1989, en skattyfirvöld höfðu ekki ákveðið hvaða áhrif þetta kynni að hafa á opinber gjöld félagsins þessi gjaldár. Allar líkur bentu þó til þess, að gjöld þessara ára væru að fullu greidd. Var fjárnámið því fellt úr gildi, en aðilum var rétt að leggja fyrir skattyfirvöld að endurákvarða gjöld félagsins að nýju. Sératkvæði.

268

V færði í skattframtölum 1993, 1994 og 1995 tekjur af svonefndum aukaverkum í prestþjónustu sem tekjur af sjálfstæðri starfsemi samkvæmt B-lið 7. gr. laga nr. 75/1981 og dró frá þeim rekstrarkostnað, sbr. 2. mgr. 29. gr. og 1. tl. 31. gr. laganna. Skattyfirvöld höfðu löngum litið svo á, að tekjur presta af aukaverkum teldust tekjur af sjálfstæðri starfsemi og heimilað frádrátt kostnaðar við öflun þeirra. Á síðari árum virtist skattframkvæmdin hafa verið ómarkviss, en frá árinu 1993 lá sú afstaða yfirséðanefndar ljós fyrir, að tekjur af aukaverkum presta stæðu næst launatekjum og kostnaði vegna embættisskrifstofu væri að fullu mætt með endurgreiðslum úr ríkissjóði. Talið var, að í lögum um tekju- og eignarskatt hefði verið svigrúm til þeirrar framkvæmdar, sem lengstum hefði verið á höfð um framtal tekna presta af aukaverkum þeirra. Í öðrum lögum hefði beinlínis verið gert ráð fyrir því, að þeir hefði á hendi þjónustu í embætti sínu, sem greitt væri fyrir með öðrum hætti en launum úr ríkissjóði. V hélt því fram, að hann hefði við framtalsgerð sína farið að skýrum lögum og venju og yrði að túlka allan vafa honum í hag. Var krafa V tekin til greina.

536

S seldi jörð sína, L, með kaupsamningi 11. júní 1991. Heildarsöluverð var 8.410.000 krónur. Var í kaupsamningi vísað til fyrningarskýrslu, sem skyldi teljast hluti samningsins. Hinn 17. september 1992 var gerður viðaukasamningur, þar sem inn kom nýr liður vegna selds fullvirðisréttar, og lækkaði þá verð fyrir íbúðarhús og jörð. Fram

kom, að viðauki þessi hefði verið gerður að tilhlutan skattstjóra, sem hefði viljað fá tilgreiningu á verðmæti selds fullvirðisréttar. Með bréfi skattstjóra 2. júlí 1992 var S tilkynnt, að söluverði jarðarinnar skyldi skipta í sama hlutfalli og seldar eignir væru metnar til fasteignamats á söludegi samkvæmt 25. gr. laga nr. 75/1981. S hélt því fram, að kaupverðið hefði verið sundurliðað í fyrningarskýrslu, sem fylgdi kaupsamningnum, og féllst hann ekki á að beita ætti ákvæði 25. gr. laga nr. 75/1981, þar sem samningur aðila um skiptingu kaupverðs lægi fyrir. Með úrskurði skattstjóra Suðurlandsumdæmis 5. október 1992 var reiknaður söluhagnaður af ræktun og útihúsum, og var það staðfest með úrskurði yfirs kattaneftndar 29. desember 1994. S höfðaði mál til að fá úrskurði yfirs kattaneftndar hnekkt. Dæmt var, að tilgangur 25. gr. laga nr. 75/1981 væri að ná fram þeim markmiðum um meðferð söluhagnaðar, sem að væri stefnt með ákvæðum skattalaga. Var talið, að samkvæmt orðan ákvæðisins væri það fortakslaust að því leyti, að samningur aðila um skiptingu söluverðs gæti ekki raskað þeirri skattalegu útreikningsreglu, er í því fælist, enda myndi slíkt stríða gegn jafnræði skattþegna. Var það ekki talið stríða gegn 72. gr. stjórnskrárinnar. Fram að söluinni hefði S notið þess skattahagræðis, sem leiddi af fyrningu þeirra eigna hans, sem heimilt var að fyrna. Var úrskurður yfirs kattaneftndar staðfestur að öðru leyti en því, að miðað var við nýtt fasteignamat íbúðarhúss frá 28. febrúar 1994, bakreiknað til verðlags 1. desember 1990.	1094
Sjá Fjárnám.	1800
Sjá Endurgreiðsla.	2021
Skattstjórinn í Reykjavík endurákvarðaði 28. september 1993 opinber gjöld M hf. vegna rekstraráranna 1990 og 1991, og var það staðfest með úrskurði yfirs kattaneftndar 6. september 1995. M hf. krafðist ógildingar úrskurðarins og taldi, að endurákvörðun hefði verið óheimil vegna rekstrarársins 1990, þar sem 2. mgr. 97. gr. laga nr. 75/1981 girti fyrir slíkt. Hann hefði í framtali sínu 1991 vegna tekna ársins 1990 látið í té fullnægjandi upplýsingar svo að skattstjóra hefði verið heimilt að leiðrétta framtal hans fyrir álagningu samkvæmt 95. gr. sömu laga. Til vara hélt M hf. því fram, að heimilt hefði verið að gjaldfæra þá fjóra gjaldaliði, sem deilt var um í málinu, sem frádráttarþæran rekstrarkostnað í skilningi skattalaga vegna sama árs. Dæmt var, að 2. mgr. 97. gr. laga nr. 75/1981 væri ætlað að treysta réttaröryggi og vernda skattgreiðendur fyrir óná-	

- kvæmum og handahófskenndum vinnubrögðum skattyfirvalda. Yrði að skýra ákvæðið í því ljósi og með hliðsjón af þeirri rannsóknarskyldu, sem á skattstjóra hvíli samkvæmt 1. mgr. 95. gr laganna. Var talið, að skattstjóra hefði við frumathugun framtalsgagna M hf. átt að vera ljóst, að ekki voru lagaskilyrði til að færa hina umræddu gjaldaliði til frádráttar. Hann hefði því ekki þurft að leita frekari skýringa og getað strikað frádráttarliðina út samkvæmt 1. mgr. 95. gr laga nr. 75/1981. Var aðalkrafa M hf. tekin til greina. .. 2971
- Sjá Þjónustugjald. 3460
- Á árinu 1992 starfaði S við akstur vöruflutningabíreiðar milli Blönduóss og Reykjavíkur. Í framtali sínu 1993 færði hann 768.760 krónur sem dagpeningagreiðslu og sömu fjárhæð til frádráttar. Ágreiningur reis um það, hvort þessi frádráttur hefði verið heimill samkvæmt 1. tl. A-liðar 1. mgr. 30. gr. laga nr. 75/1981. Yfirskattanefnd tók í úrskurði sínum 30. desember 1994 tillit til ætlaðs kostnaðar áfrýjanda og lækkaði tekjuskatts- og útsvarsstofn hans um 250.000 krónur. S krafðist ógildingar úrskurðarins. Akstur S fjarri heimahögum sínum var á árinu 1992 reglubundinn og ríkur þáttur í launuðu starfi hans. Námu þær greiðslur rúmlega þriðjungi árstekna hans. Honum var heimilt að færa til frádráttar á skattframtali sannanlegan útlagðan kostnað. S hafði ekki leitt líkur að því, að ákvörðun yfirskattanefndar um skattstofn hans hefði ekki verið á rökum reist, og voru kröfur hans ekki teknar til greina. 3651
- Síðari hluta árs 1991 hóf rannsóknardeild ríkisskattstjóra athugun á bókhaldi og virðisaukaskattskilum F rekstrarárin 1990 og 1991. Rannsókn var ekki lokið í árslok 1992 og færðist þá meðferð málsins til skattrannsóknarstjóra ríkisins. Rannsóknin leiddi í ljós, að vantalinn virðisaukaskattur væri vegna framangreindra ára. Var virðisaukaskattur endurákvæðaður í apríl 1994. F höfðaði mál gegn íslenska ríkinu og krafðist þess, að hrundið yrði úrskurði yfirskattanefndar 9. október 1996 og felldar niður ákvarðanir um opinber gjöld hans gjaldárin 1991 og 1992 ásamt viðbótarálagningu virðisaukaskatts vegna árána 1990 og 1991. Ekki var deilt um fjárhæðir þær, sem yfirskattanefnd ákvarðaði, heldur reisti F mál sitt á því, að framganga skattrannsóknarstjóra, ríkisskattstjóra og yfirskattanefndar við meðferð á skattamáli hans ætti að leiða til ómerkingar á úrskurðinum. F höfðaði málið innan sex mánaða frá birtingu úrskurðarins, og var fallist á, að lögmæltur frestur hefði ekki verið liðinn. Samkvæmt 103. gr. laga nr. 75/1981 má maður ekki taka þátt

í rannsókn eða annarri meðferð máls, ef honum hefði borið að víkja sæti sem héraðsdómara í málinu. Um hæfi ríkisskattstjóra og yfirkattaneftindarmanna til að fara með mál var talið að við ættu reglur um sérstakt hæfi í 5. gr. laga nr. 91/1991. Talið var, að áskilnaður laga um úrskurð ríkisskattstjóra leiddi til vandaðri málsmeðferðar, þar sem sjónarmiða skattþegns og tjáningarréttar hans væri þá gætt með markvissum hætti. Óhóflegar tafir á meðferð máls F hjá skattyfirvöldum þóttu ekki valda því einar saman að ómerkja bæri árangur meðferðarinnar, enda varð ekki séð, að þær hefðu leitt til þess, að endanleg niðurstaða yrði ótraustari en ella. Var íslenska ríkið sýknað af kröfum F.

3781

Skilaskvik

Á, sem var stjórnarformaður og framkvæmdastjóri H hf., var sakfelldur fyrir skilaskvik með því að selja í október 1994 allar aflahlutdeildir báts félagsins, að verðmæti a.m.k. 5.800.000 krónur, án þess að leita samþykkis F hf. til flutnings þeirra af bátnum, en skuldabréf á 1. veðrétti að fjárhæð 7.000.000 krónur var útgefið til F hf. 2. júlí 1990. Til grundvallar samþykkis Fiskistofu lá rangt veðbókavottorð, þar sem veðskuldabréfs F hf. á 1. veðrétti var ekki getið. Á var einnig sakfelldur fyrir fjársvik og dæmdur í fangelsi í sex mánuði, en fullnustu þriggja mánaða þeirrar refsingar var frestað skilorðsbundið í þrjú ár. Þá var Á dæmdur til að greiða F hf. skaðabætur.

1082

Skilnaðarsamningur

M og K hófu sambúð á árinu 1985 og bjuggu saman um 10 ára skeið, þar af í hjúskap í 5 ár. Þau eignuðust son 1991. Þau slitu samvistum 15. maí 1995, en leyfi til skilnaðar að borði og sæng var gefið út 3. ágúst 1995. Samningur þeirra um skilnað og skilnaðarkjör var staðfestur hjá sýslumanninum í Reykjavík 31. júlí 1995. Hann fól í sér allnokkurt frávík frá helmingaskiptareglu 103. gr. laga nr. 31/1993. M krafðist ógildingar samningsins og byggði á því, að hann hefði verið undir miklum þrýstingi frá K um að ganga frá honum og ekki átt þess nokkurn kost að hafa áhrif á efni hans. Hann hefði verið í andlegu ójafnvægi vegna langvarandi veikinda K og ekki notið aðstoðar lögmanns. Þá hefði hann ekki gert sér grein fyrir fjárhagslegri þýðingu skilnaðarsamningsins, enda ekki þekkt reglur hjúskaparlaga um fjárskipti. Ekki þótti sannað, að K hefði beitt M óeðlilegum þrýstingi við gerð samningsins eða að hann hefði ekki

getað haft áhrif á einstök atriði hans. M, sem hafði reynslu af viðskiptum, þótti ekki hafa staðið höllum fæti við samningsgerðina gagnvart K, sem hafði átt við heilsubrest að stríða. Hann hefði getað leitað sér ráðgjafar, ef hann taldi þess þörf, og gat ekki borið fyrir sig misskilning um efni samningsins eða vankunnáttu, og mátti hann best vita um stöðu eigna og skulda í búinu. Frelsi hjóna til samninga um skipti eigna og skulda við hjúskaparslit eru háð því, að samningur verði ekki talinn hafa verið bersýnilega ósanngjarn á þeim tíma, er til hans var stofnað, sbr. 2. mgr. 95. gr. hjúskaparlaga, og að ógildingarreglur samningalaga komi ekki til álita. Eins og málið lá fyrir þóttu ekki vera lagaskilyrði til ógildingar samningsins.	106
S og G fengu leyfi til skilnaðar að borði og sæng 13. júní 1991. Með sérstöku samkomulagi aðila 21. maí 1991 skuldbatt G sig til að greiða S viðbótarlífeyri og viðbótarmedlög með tveimur yngstu börnum þeirra hjóna til 18 ára aldurs þeirra. Viðbótarmedlögin skyldu falla niður, ef S ónáðaði með símhringingum, heimsóknum eða á annan hátt sambýliskonu G, eiginkonu eða einhverja þá konu, sem hann kynni að eiga samneyti við á samningstímanum. G taldi S hafa brotið framangreint skilyrði 22. júlí 1991, og tilkynnti henni, að samningurinn væri úr gildi fallinn. S höfðaði mál gegn G til heimtu viðbótarmedlaganna. Ósannað var talið, að S hefði brotið ofangreint skilyrði. Var krafa S tekin til greina, en kröfur sem féllu í gjalddaga fyrir 1. desember 1992 voru fallnar niður fyrir fyrningu.	3838

Skilorð

H var dæmdur í 15 mánaða fangelsi fyrir líkamsárás. Breyting hafði orðið á högum hans. Með hliðsjón af því að hann hafði leitað sér aðstoðar vegna áfengisvandamála, stundaði fasta atvinnu, hafði greitt bótakröfu tjónþola að fullu og hafði ekki áður brotið gegn almennum hegningarlögum var fullnustu 12 mánaða af refsingunni frestað skilorðsbundið í fimm ár.	768
Sjá Fjársvik.	1082
Sjá Ökuréttindi.	1494
Sjá Líkamsárás.	1832
K var sakfelldur fyrir tékkamisferli með því að nota í staðgreiðsluviðskiptum 54 tékka, samtals að fjárhæð 461.669 krónur, sem hann gaf út á tékkareikning sinn án þess að eiga innstæðu fyrir andvirði tékkanna. Með 4 dómum á árinu 1995 var ákærði dæmdur til að	

sæta fangelsi í níu mánuði fyrir brot gegn almennum hegningarlögum og umferðarlögum. Fyrir Hæstarétti lagði ákærði fram gögn til staðfestingar því, að hann hefði greitt bótakröfu frá Í hf., og við munnlegan flutning málsins var staðhæft, að hann hefði samið við K um greiðslu bótakröfu svo og að samnings væri að vænta við H hf. um kröfu þess. Þá var lagt fram vottorð um áfengismeðferð, sem ákærði gekkst undir. Við ákvörðun refsingar var litið til 1. mgr. 70. gr. og 1. mgr. 77. gr. almennra hegningarlaga svo og sakaferils ákærða. Þótti refsing hans hæfilega ákveðin fangelsi í þrjá mánuði, en rétt þótti að fresta fullnustu tveggja mánaða af refsivistinni í tvö ár. 1716

Sjá Virðisaukaskattur.	2173
Sjá Nauðgun.	2420
Sjá Tékkar.	3389
Sjá Fjárdráttur.	3393
Sjá Kynferðisbrot.	4438

Skilorðsrof

Sjá Líkamsárás.	1584
Sjá Þjófnadur.	1489, 2336, 2340
Sjá Rán.	2868

Skip

Sjá Haffæri, Lögskráning.	238
Sjá Veiðiheimildir.	799
Sjá Ógilding samnings.	1209
Sjá Tilboð.	1724

Skiptastjóri

Sjá Skaðabætur.	400
----------------------	-----

Skipulag

Bæjarstjórn Garðabæjar, G, ákvað á fundi sínum 18. apríl 1996 að taka eignarnámi 34 hektara landsvæði á Arnarneshálsi, sem var í óskiptri sameign ellefu aðila, L. Landeigendur höfðuðu mál gegn G og kröfðust ógildingar ákvörðunarinnar. Ákvörðunin var byggð á heimild í 28. gr. skipulagslaga nr. 19/1964, sem heimilar sveitarstjórnnum að taka fasteignir eignarnámi, ef þess gerist nauðsyn „vegna framkvæmdar á staðfestu skipulagi“. Svæðið, sem eignar-

námið beindist að var samkvæmt staðfestu aðalskipulagi ætlað undir íbúðabyggð, en ekki lá fyrir staðfest deiliskipulag af svæðinu. L héldu því fram, að með orðunum „staðfestu skipulagi“ í 28. gr. skipulagslaga sé átt við staðfest deiliskipulag, og þar sem það liggi ekki fyrir, séu ekki skilyrði til eignarnáms. Dæmt var, að með tilgreindum orðum væri greinilega skírskotað til skipulagsuppráttar samkvæmt 4. og 10. gr. laganna, þ.e. aðalskipulags. Skírskotunin næði einnig til séruppráttar að skipulagi einstakra hverfa samkvæmt 11. gr. laganna, eftir því sem við gat átt í hverju tilviki. Hins vegar voru orðin ekki talin hafa falið í sér þá kröfu, að staðfest deiliskipulag þyrfti ávallt að vera fyrir hendi áður en eignarnámsheimild væri beitt. Ákvæði 27. og 28. gr. laganna fælu í sér víðtækar heimildir handa sveitarfélögum. Væri eðlilegt að skýra meginefni þeirra á þann veg, að meðmæli skipulagsstjórnar og leyfi ráðherra samkvæmt 27. gr. hefði þurft til eignarnáms á landi utan svæða, sem staðfest aðalskipulag næði til. Hins vegar ættu sveitarstjórnir að geta framkvæmt eignarnám innan marka aðalskipulagsins að eigin ákvörðun samkvæmt 28. gr., að uppfylltu skilyrði greinarinnar um nauðsyn eignarnámsins. Var ekki talið unnt að hafna ákvörðun G um eignarnám á landi L vegna þess eins, að deiliskipulag af svæðinu hefði ekki hlotið endanlega afgreiðslu í apríl 1996.

985

Skjalafals

Ákærði J fékk sjö veðskuldabréf frá ákærðu L 12. september 1983. Bréfin voru gefin út á hennar nafn 4. ágúst sama ár, og var á bakhlið þeirra gert ráð fyrir því, að þau mætti framselja á nafn. Ákærða mun hafa ritað nafn sitt sem framseljandi en ákærði síðar útfyllt framsalið með dagsetningu og á sitt nafn. Þau voru sammála um það fyrir dómi, að framsalið hefði verið til eignar. Ákærði framvísaði bréfunum til innheimtu í S í janúar 1984. Var greitt einu sinni af bréfunum. Bréfin áttu rót sína að rekja til kaupsamnings, sem rift var með bréfi til ákærðu L 29. júní 1984. Með dómi Hæstaréttar 3. mars 1987 var riftun staðfest. Opinber rannsókn fór fram á viðskiptum ákærðu L varðandi þessi kaup, en ákæra var ekki gefin út. Það dróst hins vegar að fella kærana formlega niður vegna þess að málið tengdist lögreglurannsókn á síðari meðferð ákærðu L á hluta þeirra skuldabréfa, sem hún fékk með kaupunum. Ákæra var síðan gefin út 7. september 1993 á hendur ákærða J fyrir skjalafals en jafnframt báðum ákærðu til upptöku á veðskuldabréfunum sjö.

Héraðsdómur gekk 11. nóvember 1993, en með dómi Hæstaréttar 23. júní 1994 var hann ómerktur og málinu vísað heim í hérað til frekari meðferðar. Í framhaldi af þeim dómi fór fram frekari rannsókn á því, hvernig viðskiptum hinna ákærðu hefði verið háttað. Ekkert nýtt kom fram við þessa frekari meðferð málsins sem einhverju skipti. Ósannað var talið, að ákærði J hefði ekki haft heimild til að útfylla framsalið svo sem hann gerði. Var hann því sýknaður af ákæru um skjalafals. Með úrskurði sakadóms Ólafsvíkur 30. apríl 1986 hafði rannsóknarlögreglu ríkisins verið heimilað að leggja hald á umrædd sjö veðskuldabréf í þágu rannsóknar á viðskiptum ákærðu. Hæstiréttur staðfesti þennan úrskurð með dómi 16. júní 1986.. Ákæruvaldið krafðist þess, að bréf þessi yrðu gerð upptæk með dómi. Ósannað var, að ákærðu J hefði átt nokkurn þátt í þeim kaupum ákærðu L, sem rift var með dómi Hæstaréttar 3. mars 1987. Opinbert mál hafði ekki verið höfðað vegna þessara viðskipta hennar. Voru ekki efni til að kveða á um upptöku veðskuldabréfanna. Voru bæði ákærðu sýknuð af kröfu ákæruvaldsins.

1572

Skriflega flutt mál

Sjá Aðilaskipti.

1115

Skuldabréf

Fasteignin nr. 2 við F-götu var seld H með afsali 6. júní 1994. Kaupverðið var meðal annars greitt með því að H tók að sér að greiða áhvílandi veðskuldir, þar á meðal skuld á 4. veðrétti við L. Var hinn 22. júní 1994 þinglýst á eignina með 4. veðrétti skuld við L samkvæmt veðbréfi útgefnu af G. Var L tilkynnt með bréfi, að H væri nýr skuldari að veðskuldabréfinu í stað G. Nafnabreyting á láninu fór hins vegar ekki fram. G greiddi fyrstu afborgun bréfsins í september 1993 í ógáti, að því er hún sagði, og L endurgreiddi henni afborgunina. Fasteignin var seld nauðungarsölu 9. nóvember 1995 og greiddist ekkert upp í kröfuna samkvæmt veðskuldabréfinu. Höfðaði L mál á hendur G sem útgefanda bréfsins. Ekki var talið, að endurgreiðslan hefði falið í sér samþykki L til skuldaraskipta að láninu, og var talið ósannað, að skuldskeyting hefði átt sér stað. Persónuleg krafa L á hendur G til greiðslu skuldarinnar féll ekki niður við afsal hinnar veðsettu eignar og yfirtöku kaupanda á skuldinni. Var G dæmd til að greiða L skuldina.

71

Sjá Sjálfskuldarábyrgð.	255
Sjá Verðtrygging.	305
Sjá Kaupsamningur.	897

L höfðaði mál gegn F og krafðist greiðslu vegna tveggja skuldabréfa, sem F gaf út til L 1. apríl 1993, að fjárhæð 2.500.000 krónur hvort. Gjald dagar voru 3, þann 1. apríl 1994, 1995 og 1996, og greiðslustaður var í Landsbanka Íslands, Múlaútibúi. L fól Íslandsbanka hf., Í, að innheimta kröfur samkvæmt skuldabréfunum. Fyrsta afborgun var innt af hendi með fjórum greiðslum í maí 1994. Þegar leið að gjalddaga 1995 beindi Í greiðslukröfu til F. F benti Í á að greiðslustaður bréfanna væri í Landsbanka Íslands, en þrátt fyrir það leit að Í ekki eftir greiðslu hjá Landsbankanum. Lögmaður L sendi F innheimtubréf 30. janúar 1996, þar sem krafist var greiðslu afborgunar af báðum skuldabréfunum með gjalddaga 1. apríl 1995. Hinn 21. mars 1996 voru lagðar 1.794.870 krónur inn á bankareikning lögmannsins, og voru aðilar á einu máli um, að sú fjárhæð hefði nægt fyrir afborgun og verðbótum, sem voru á gjalddaga 1. apríl 1995. Hinn 3. apríl 1996 kom lögmaður L í Múlaútibú Landsbanka Íslands og krafðist lokaafborgunar af skuldabréfunum, sem var á gjalddaga 1. sama mánaðar. Starfsmenn bankans buðu fram greiðsluna gegn því, að skuldabréfin yrðu afhent með áritun um að þau væru að fullu greidd. Því hafnaði lögmaðurinn og höfðaði mál gegn F til greiðslu eftirstöðva skuldarinnar. Í skuldabréfunum var tekið fram, að greiðslustaður væri í Múlaútibúi Landsbanka Íslands. L bar því að vitja þangað greiðslu afborgunar af skuldabréfunum 1. apríl 1995. Ekki hafði verið hnekkkt staðhæfingu F um að greiðsla hefði verið tiltæk í bankanum á gjalddaga. Átti L hvorki rétt til dráttarvaxta af skuldinni vegna ákvæðis 13. gr. vaxtalaga né gat hann krafist þess, að F bætti sér kostnað af lögfræðilegri aðstoð við innheimtu hennar. L var því hinn 21. mars 1996 að fullu greidd sú fjárhæð, sem þá var gjaldfallin af skuldabréfum hans. Þá var Landsbankanum einnig rétt að hafna kröfu stefnda um greiðslu á því sem hann taldi þá ógreitt 3. apríl 1996. L stóð þá til boða greiðsla lokaafborgunar, og var bankanum heimilt að setja skilyrði fyrir þeirri greiðslu um, að skuldabréfin yrðu afhent um leið með fullnaðarkvittun. Því hafnaði L og naut því ekki réttar til dráttarvaxta af þeirri fjárhæð, sem greiða átti á gjalddaga 1. apríl 1996 eða til greiðslu innheimtukostnaðar af skuldinni. Var F því aðeins dæmt

til að greiða hina ógreiddu lokaafborgun af skuldabréfunum með dráttarvöxtum, sem skyldu byrja að falla að liðnum fimmtán dögum frá uppsögu dóms Hæstaréttar.	1481
Sjá Skjalafals.	1572
G áritaði sem maki veðskuldabréf að fjárhæð 1.266.330 krónur, sem eiginmaður hennar gaf út 19. maí 1993 fyrir gatnagerðargjöldum til Reykjavíkurborgar. Bréfið skyldi greiða með þremur jöfnum afborgunum. Á bréfið var rituð upphæð hvernar afborgunar, 422.110 krónur. Eiginmaður G andaðist í janúar 1994 og sá hún um greiðslu afborgana til L, sem annaðist innheimtu bréfsins. L gerði þau mistök, er hann skráði veðskuldabréfið í tölvukerfi sínu til innheimtu, að upphæð hvernar afborgunar var skráð sem heildarskuld. Skuldari var því á hverjum gjalddaga einungis krafinn um þriðjung hvernar afborgunar. Var skuldabréfið kvittað af L um fullnaðargreiðslu og áritað um heimild til aflýsingar 18. janúar 1995. L greiddi borgarverkfræðingnum í Reykjavík eftirstöðvar skuldabréfsins, 844.220,10 krónur með vöxtum og höfðaði síðan mál gegn G til endurgreiðslu fjárhæðarinnar. G taldi, að eftirstöðvar bréfsins hefðu verið gefnar eftir með þeirri fyrirvaralausú kvittun, sem L skráði á bréfið. G tók þátt í útgáfu bréfsins. Hún spurðist fyrir um það hjá L, hvort greiðslusedill 20. maí 1994 væri réttur, þar sem hún taldi hann ekki í samræmi við skilmála bréfsins. Hún gerði grein fyrir bréfinu í skattskýrslu sinni 29. sama mánaðar og tilgreindi þar rétta fjárhæð þess, afborgun og eftirstöðvar. Það var því ljóst, að hún vissi um mistök L. Með vísan til 33. gr. laga nr. 7/1936 gat G því ekki borið fyrir sig kvittun L um að bréfið hefði verið greitt, og var hún dæmd til að greiða eftirstöðvar bréfsins.	1653
Sjá Kaupsamningur.	2180
H ehf. keypti fiskiskip af B hf. með kaupsamningi 20. desember 1984. Í tengslum við kaupin gaf H ehf. út tíu veðskuldabréf til B hf., hvert að fjárhæð 479.606 krónur, sem skyldi breytast í samræmi við breytingar, sem verða kynnu frá lánskjaravísitölu janúarmánaðar 1985. Síðasti gjalddagi bréfanna skyldi vera á árinu 1992. Með stefnu 1. mars 1995 höfðaði B hf. mál gegn H ehf. til greiðslu eftirstöðva bréfanna, 4.867.990,45 krónur. Skuldabréfin voru tryggð með veði, meðal annars í hinu selda skipi, en þeim var ekki þinglýst. H ehf. seldi skipið útgerðarmanni í Vestmannaeyjum 9. október 1997, og tók kaupandinn að sér að greiða skuldina sam-	

kvæmt veðskuldabréfunum. Skipið var enn selt með afsali 12. janúar 1989 útgerðarmanni í Þorlákshöfn, sem tók að sér að greiða skuld samkvæmt bréfunum. Útibú Landsbanka Íslands á Höfn tók að sér að annast innheimtu skuldabréfanna fyrir aðaláfrýjanda frá upphafi. Ekki var annað fram komið en að H ehf. hefði staðið í skilum með þær greiðslur af bréfunum, sem bankaútibúið krafði hann um meðan hann átti skipið. Vanskil hófust eftir að hinn síðasti áðurgreindra eigenda skipsins hafði tekið að sér að greiða af bréfunum. B hf. þingfesti mál fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur 24. júní 1993 á hendur H ehf. og útgerðarmanninum, sem eignaðist skipið 1989, en málið var fellt niður 16. desember 1993. Í febrúar og nóvember 1994 greiddi útgerðarmaðurinn B hf. samtals rúmar 4 milljónir króna. Með bréfi í lok nóvember 1994 krafði B hf. H ehf. um frekari greiðslur með stoð í skuldabréfunum. Kom þar fram, að enn stæðu eftir 4.134.967 krónur ógreiddar. B hf. lýsti því yfir, að vegna mistaka við útreikning kröfunnar hefði stefnufjárhæð orðið of lág í máli því, sem þingfest var 24. júní 1993, og hefði það því verið fellt niður. Ekkert var fram komið, sem benti til þess, að H ehf. hefði eftir að hann seldi fiskiskipið 1987 verið kynnt hvað síðari eigendur þess greiddu af skuldabréfunum fyrr en með innheimtuaðgerðum B hf. 1993. Var lagt til grundvallar, að H ehf. hefði fyrst í lok nóvember 1994 orðið kunnugt um, að B hf. teldi sig eiga kröfu þá, sem um ræddi. Þótt vanskil hefðu staðið í nokkur ár, hófst B hf. ekki handa við að innheimta skuldabréfin fyrr en á miðju ári 1993. Hann hafði auk þess öll færi á að reikna kröfu sína rétt. Talið var, að B hf. hefði fyrirgert rétti til að hafa uppi þá kröfu, sem deilt var um í málinu, og var H ehf. sýknað af kröfum B hf.

2735

Sjá Lausafjárkaup.

2951

S og H tókust á hendur sjálfskuldarábyrgð á greiðslu skuldabréfs R, útgefnu af J 31. maí 1989. Greiðslufall varð á fyrsta gjalddaga bréfsins og var ekkert greitt af því. Ekki varð séð, að R hefði hafst nokkuð að, hvorki gagnvart útgefanda bréfsins né S og H fyrr en með innheimtubréfum til þeirra 6. október 1996, eða í rúm sjö ár. Héraðsdómsstefna var síðan birt S og H í febrúar 1997. Í 7. gr. skilmála bréfsins var ákvæði þess efnis meðal annars, að skuldin væri fallin í gjalddaga án uppsagnar stæði skuldari ekki í skilum með greiðslu afborgana. R hóf ekki innheimtuaðgerðir, sem gætu slitið fyrningu, fyrr en með héraðsdómsstefnu. Samkvæmt fortakslausu ákvæði 7.

- gr. skuldabréfsins, sbr. 1. ml. 1. mgr. 5. gr. laga nr. 14/1905, var kraf-
an þá löngu fyrnd. 3253
- G var einn hluthafi í K hf. Á árinu 1989 stóð til að auka hlutafé í fé-
laginu, og var tekið lán í því skyni hjá A. Hlutfjáráukningin kom
hins vegar aldrei til framkvæmda með lögmætum hætti. Vegna
væntanlegrar hlutfjáráukningar gáfu G og 13 aðrir menn út
skuldabréf. Eigandi skuldabréfsins var í upphafi A, en með lögum
frá 1994 yfirtók P réttindi og skyldur samkvæmt bréfinu. Árið 1993
var samþykkt að skipta láni þessu pro rata á milli aðila, og á fund-
um í stjórn P 1994 og 1995 var samþykkt að falla frá dráttarvöxtum,
enda yrði gengið frá skuldinni eða hún gerð upp. Af upphaflegum
skuldurum samþykktu sjö þeirra þetta tilboð, þar á meðal G.
Höfðaði P mál gegn sjömenningunum, en aðeins G sótti þing. G
skrifaði undir skuldabréfið án nokkurs fyrirvara. Ekki lá annað fyr-
ir en að féð hefði farið til K hf., sem G var hluthafi í, og kom hvergi
fram, að A hefði með nokkrum hætti ábyrgst, að félagið stæði hlut-
höfum skil á hlutabréfum samkvæmt umræddri hlutfjáráukningu.
Taldist G því bundinn af undirritun sinni á skuldabréfið gagnvart P.
Voru sjömenningarnir dæmdir til að greiða P skuldina. 3315
- V og P voru sjálfskuldarábyrgðarmenn á skuldabréfi útgefnu af J. Eig-
andi bréfsins, Í hf., höfðaði mál á hendur útgefanda og ábyrgðar-
mönnunum, og voru kröfur hans á hendur þeim gerðar aðfararhæf-
ar. P greiddi skuldina og krafði samábyrgðarmanninn V um helm-
ing þeirrar fjárhæðar, sem hann greiddi. V hélt því fram, að J hefði
þegar greitt skuldina með hluta af andvirði skuldabréfs útgefnu af
P, sem hefði framselt það til J, sem hefði síðan selt það Í hf.
Skuldabréf þetta, sem var áritað um framsal P til J, kvittun Í hf.
fyrir andvirði bréfsins, innlögð fjárins á reikning þess lögmanns,
sem fór með innheimtu fyrir Í hf. á skuldinni, og kvittun þess lög-
manns fyrir greiðslu skuldarinnar, bar með sér, að J hefði greitt
skuldina eins og V hélt fram. Var V sýknaður af kröfu P. 3493
- D tók í október 1989 lán hjá Eftirlaunasjóði FÍA, E. Aðdragandi þess
var sá, að S fór þess á leit við D, að hann útvegaði sér lánsfé frá
eftirlaunasjóðnum, sem hann féllst á að gera fyrir vináttu sakir. S
útvegaði veðtryggingu fyrir skuldinni með því að fá heimild for-
eldra sinna til að veðsetja fasteign þeirra á Akureyri. S átti að
standa skil á afborgunum og vöxtum af skuldinni, og gerði hann
það framan af, en komst í greiðsluþrot, og var bú hans tekið til
gjaldþrotaskipta í september 1993. Faðir S andaðist í október 1992,

og fékk móðir hans, K, leyfi til setu í óskiptu búi. E beindi innheimtuaðgerðum að K, sem greiddi skuldina upp árið 1996. K höfðaði síðan mál gegn D til endurgreiðslu þeirrar fjárhæðar, sem hún hafði innt af hendi. Þegar K innti þessar greiðslur af skuldabréfinu af hendi var hún eigandi fasteignarinnar, sem stóð að veði fyrir skuldinni. Hún gat því beint framkröfu að D sem útgefanda skuldabréfsins eftir þeim almennu reglum, sem gilda um slíka kröfu, en varð að sæta því að D kæmi að vörnum á grundvelli þeirra lögskipta, sem bjuggu að baki skuldabréfinu. K, sem var á níræðisaldri, gat lítið borið um atvik málsins. Talið var, að nægilega hefði verið sýnt fram á það, að lögskiptin að baki veðskuldabréfinu hefðu verið með þeim hætti, að í raun hefði S átt að standa straum af endurgreiðslu skuldarinnar en ekki D. Vegna þessa gat K ekki beint framkröfu að D, þótt hann hefði gagnvart upphaflegum kröfuhafa verið skuldari samkvæmt veðskuldabréfinu. Var D því sýknaður af kröfu K.

3798

Skuldajöfnuður

Bú B hf. var tekið til gjaldþrotaskipta með úrskurði 28. janúar 1994. Þá átti þrotabúið innstæður á innlánsreikningum hjá Í hf., að fjárhæð 288.288 krónur. Í hf. lokaði reikningunum 5. maí 1994 og lýsti yfir skuldajöfnuði við kröfur sínar á hendur þrotabúinu. Þrotabúið höfðaði mál gegn Í hf. og krafðist þess að fá greidda framangreinda fjárhæð. Í hf. naut hvorki veðréttar í innstæðu reikninganna né annars konar heimildar samkvæmt samningi til að ráða yfir henni. Hafði hann enga lögsmæta heimild til að taka innstæðuna til sín með skuldajöfnuði og var hann dæmdur til að greiða B hf. fjárhæðina.

1865

M vann við smíði sláturhúss fyrir K á árunum 1989 til 1992. Samkomulag var um, að laun M yrðu ekki greidd í reiðufé, heldur yrðu þau færð honum til tekna á viðskiptareikningi hjá K. M hóf aftur störf við bygginguna í mars 1994 og vann við hana fram til 9. maí það ár. Ágreiningur varð milli aðila um það, hvert umsamið tímagjald hefði verið þann tíma. Í greinargerð M fyrir Hæstarétti kom fram, að hann taldi óheimilt að skuldajafna launakröfu, sem hann hafði uppi vegna ársins 1994, við ætlaða skulda sína við K samkvæmt viðskiptareikningi. Í héraðsdómsstefnu miðaði M við, að K ætti rétt til að skuldajafna endurgjaldi fyrir störf M árin 1989 til 1992 við skuldir hans samkvæmt viðskiptareikningi, og var það í samræmi við

samkomulag aðila um, að laun M yrðu færð honum til tekna á viðskiptareikningi. Hins vegar var í stefnu ekkert vikið að skuldajöfnuði krafna vegna ársins 1994. K þótti ekki hafa sýnt fram á, að hið fyrra samkomulag bindi M einnig vegna krafna, sem stofnuðust á árinu 1994, og var K ekki talinn eiga skuldajafnaðarrétt gagnvart þeirri vinnulaunakröfu. Sjá Gjaldþrotaskipti. Stefndi, S ehf., taldi sig eiga kröfu á hendur áfrýjanda, S, sem væri mun hærri en krafa S á hendur félaginu. Taldi S ehf. skuldajöfnuði hafa verið lýst yfir, þegar félaginu barst krafa S og hann hefði einnig verið framkvæmdur í bókhaldi félagsins. Talið var, að yfirlýsing S ehf. hefði ekki verið nægjanlega skýr, þótt ljóst hefði verið, að hann myndi bera skuldajöfnuð fyrir sig, ef til innheimtu kæmi. S ehf. lýsti hins vegar skuldajöfnuði í greinargerð sinni fyrir héraðsdómi. Samkvæmt 28. gr. laga nr. 91/1991 getur varnaraðili haft uppi gagnkröfu til skuldajafnaðar án þess að gagnstefna, ef krafan kemur fram í greinargerð. Var því við það miðað, að skuldajöfnuði hefði sannanlega verið lýst yfir 10. júní 1997, þegar greinargerð S ehf. var lögð fram. Sjá Sameignarfélög.	2049 3844, 3857 3969
--	---

Skuldamál

S hf. höfðaði mál gegn J til greiðslu eftirstöðva viðskiptaskuldar J hjá S hf. Á árinu 1991 pantaði J nýja vöruflutningabifreið hjá K hf. af gerðinni MAN. Sem greiðslu á hluta kaupverðs bifreiðarinn var svo um samið milli J og K hf., og með atbeina S hf., að innflutningsgjöld af 10 MAN-bifreiðum skyldu færð á viðskiptareikning J hjá S hf., og kæmi skuldin vegna kaupverðs bifreiðarinnar þannig til endurgreiðslu af hálfu J. Taldi J að hann hefði staðið full skil á greiðslu innflutningsgjaldanna. Samkvæmt viðskiptareikningi J hjá S hf. var ljóst, að eftir stóð skul J vegna þessa sérstaka samkomulags um skuldfærslu flutningsgjalda. Ekki lá annað fyrir en þau gjöld, sem J var skuldfærður fyrir hefðu að fullu gengið til greiðslu á hluta kaupverðs vegna kaupa hans á bifreið hjá K hf., en J hafði ekki lagt fram gögn úr bókhaldi sínu um reikningsstöðu aðila í þessum viðskiptum. Var krafa S hf. tekin til greina. Sjá Tömlæti. Sjá Hjón.	2721 4361 4369
--	-------------------------------------

Skuldaraskipti

S tók lán hjá L hf. í mars 1992. Var skuldin tryggð með veði í húsi S. S seldi húsið í nóvember 1992 SA og fólst hluti kaupverðsins í skuld-	
---	--

bindingu hennar um að greiða eftirstöðvar lánsins. Húsið var selt nauðungarsölu í desember 1995. Fékkst ekkert upp í eftirstöðvar skuldabréfs L hf., og höfðaði hann mál gegn S til greiðslu þeirra. L hf. reisti kröfur sínar á hendur S á því, að hann hefði ekki samþykkt skuldaraskipti að kröfunni og ekki hefði verið gengið frá því með formlegu samþykki hans. H hafi einungis fallist á, að SA yrði nýr greiðandi, án þess að það breytti neinu um skyldur S. S og SA báru fyrir dómi, að starfsmaður L hf. hefði munnlega samþykkt skuldaraskipti í nóvember 1992. L hf. hafði hinsvegar ekki áritað samþykki á sérstakt eyðublað, sem hann hafði útbúið í þessu skyni. Það var óumdeilt, að í kjölfar eigendaskipta að húsinu sendi L hf. kaupandanum greiðsluseðla og greiðsluáskoranir. L hf. lýsti því yfir í nokkrum bréfum á árunum 1995 og 1996, að skuldin hefði verið gjaldfelld í maí 1994, en krafði ekki S um að greiða gjaldfallna kröfu í kjölfar eigendaskiptanna. Aðgerðir L hf. sýndu ótvírætt, að hann samþykkti í raun SA sem nýjan skuldara að láninu. Var þannig fallist á með S, að skuldaraskipti hefðu orðið að láninu og að hann hefði þar með verið leystur undan greiðsluskuldbindingu sinni.

3631

Skuldskeyting

Sjá Skuldabréf. 71

Slysatrygging

Sjá Vátryggingar. 1522

Staðgreiðsla opinberra gjalda

Sjá Fjárdráttur, Opinberir starfsmenn. 583

Stimpilgjald

Skeljungur hf. varð hæstbjóðandi við nauðungarsölu á bát, sem fram fór 6. maí 1994, og var boðið samþykkt af sýslumanninum í Vestmannaeyjum 9. sama mánaðar. Með yfirlýsingu 14. júlí sama ár framseldi félagið boð sitt til S ehf., og var afsal gefið út til hans 10. ágúst 1994. Við þinglýsingu 12. sama mánaðar var aðeins innheimt hálft stimpilgjald, 0,20% af uppboðsverði bátsins, eða 254.000 krónur. Í bréfi sýslumanns til S ehf. 9. október 1995 var því haldið fram, að um mistök hefði verið að ræða, því að einnig hefði átt að innheimta stimpilgjald af framsali uppboðskaupanda til S ehf., og

höfðaði íslenska ríkið mál gegn S ehf. til greiðslu viðbótarstimpilgjalds að fjárhæð 762.000 krónur. Sýslumaðurinn í Vestmannaeyjum gaf út afsal til S ehf. eftir að Skeljungur hf. hafði efnt boðið og krafði þá fyrst um stimpilgjald. S ehf. varð fyrst með afsalinu skyldur til greiðslu stimpilgjalds samkvæmt 1. mgr. 16. gr. laga nr. 36/1978. Þar sem hann var ekki veðhafi voru ekki efni til þess að láta hann njóta hagræðis 4. mgr. greinarinnar. Bar honum að greiða 0,4% af uppboðsverði bátsins, og átti því vangreitt 254.000 krónur. Íslenska ríkið krafðist einnig álags á vangreidd stimpilgjald samkvæmt 36. gr. laga nr. 36/1978, en ekki voru talin skilyrði til þess að fella álag á S ehf.

1537

Stjórnarskrá

Sjá Fæðingarorlof.	500
Sjá Tjáningarfrelsi.	516
Sjá Ærumeiðingar.	693, 1376
Sjá Frávísunarúrskurður staðfestur.	829
Sjá Lífeyrissjóður.	2140
Sjá Skaðabótalög.	2233, 3115
Sjá Þjónustugjald.	3460
Í lögum nr. 151/1996 um fiskveiðar utan lögsögu Íslands voru ákvæði um veiðieftirlit. K ehf. taldi veiðieftirlitið vera ólöglegt gagnvart sér. Þótt veiðieftirlitið legði vissar kvaðir á alla þá, sem stunda slíkar veiðar, var ekki talið, að með því væri takmarkað frelsi manna til að stunda atvinnu svo að brjóti gegn 1. mgr. 75. gr. stjórnarskrárinnar. Þá hafði heldur ekki verið sýnt fram á, að viðvera eftirlitsmannanna væri til þess fallin að raska friðhelgi einkalífs, heimilis og fjölskyldu samkvæmt 71. gr. stjórnarskrárinnar. Samkvæmt lögnum átti sá, sem eftirliti sætti, að bera kostnaðinn af því. Gjaldið náði til allra, sem eins var ástatt um, og var ekki talið brjóta í bága við reglur um jafnrétti borgara fyrir lögum samkvæmt 65. gr. stjórnarskrárinnar eða 77. gr. hennar.	881
K höfðaði mál fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur á árinu 1993 gegn F hf. Dómur var kveðinn upp af dómarafulltrúa ásamt tveimur sérfróðum meðdómendum. K áfrýjaði dóminum til Hæstaréttar, sem felldi héraðsdóm úr gildi og vísaði málinu heim í hérað með dómi 7. júní 1995. Var þessi niðurstaða byggð á því, að með dómi Hæstaréttar 18. maí 1995 hafði verið komist að þeirri niðurstöðu, að staða dómarafulltrúa uppfyllti ekki grunnreglur stjórnarskrár um sjálfstæði	

dómsvaldsins. Mál K gegn F hf. fékk nýja meðferð fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur, og voru kröfur K þar teknar til greina með dómi 26. mars 1996. K höfðaði mál gegn íslenska ríkinu og krafðist greiðslu kostnaðar, er hann hefði orðið fyrir, er áfrýjun hans ónýttist vegna dóms Hæstaréttar 7. júní 1995. Það var niðurstaða Hæstaréttar í þeim dómi, að málið hefði ekki fengið þá meðferð fyrir héraðsdómi, sem stæðist áskilnað stjórnarskrár og Mannréttindasáttmála Evrópu um sjálfstæði dómsvaldsins. Þótt meðferð héraðsdóms hefði verið í samræmi við það, sem tíðkast hafði, hafði engu að síður verið brotinn réttur á K við meðferð þessa með þeim afleiðingum, að málskot hans til Hæstaréttar ónýttist. Hér var um brot á mikilvægum grundvallarréttindum að ræða, sem meðal annars er kveðið á um í Mannréttindasáttmála Evrópu, sem lögtekin var með lögum nr. 62/1994. Þótti því vera lagagrundvöllur til þess að telja íslenska ríkið ábyrgt fyrir þessu tjóni stefnda, og var það dæmt til að greiða kröfu K.

2528

Sjá Kæruheimild.

4497

Stjórnsýsla

Sjá Faðerni.

408

S var einkaeigandi vinnu- og dvalarheimilis fyrir fatlaða, sem rekið hafði verið sem sjúkrahús frá árinu 1973. Sérstakri daggjaldanefnd var falið að ákveða daggjöld til sjúkrastofnana, sem Tryggingastofnun ríkisins hafði gert samning við, sbr. 3. mgr. 45. gr. laga nr. 67/1971. Samkvæmt lagaákvæðinu skyldu daggjöldin ákveðin þannig, að samanlagðar tekjur stofnunarinnar stæðu undir eðlilegum rekstrar-kostnaði á hverjum tíma, miðað við þá þjónustu, sem ráðherra ákvæði að veita. Hinn 14. júní 1991 ákvað daggjaldanefndin að hætta að reikna með húsaleigu við ákvörðun daggjalda og tilkynnti S það með bréfi 20. sama mánaðar. S mótmælti þessari ákvörðun og bað um endurskoðun hennar, en viðurkenndi heimild nefndarinnar til að taka slíka ákvörðun. Á fundi daggjaldanefndar 23. september 1991 var ákveðið að taka tillit til reiknaðrar húsaleigu vegna ársins 1990 en halda fast við fyrri ákvörðun varðandi 1991. Sérstakar ráðstafanir voru samþykktar til að mæta halla ársins 1991. S höfðaði mál gegn ríkinu og krafðist ógildingar á ákvörðun daggjaldanefndar 14. júní 1991. Ljóst var, að skýrsla endurskoðunar-skrifstofu um rekstrarreikning 1990 lá fyrir nefndinni á fundinum 23. september, en þar kemur fram, að væri húsaleigu sleppt í reikn-

ingsgrundvellinum, bæri að líta til viðhalds húsnæðis, fasteignagjalda og trygginga húsnæðis. Gögn skorti um frekari ákvarðanir nefndarinnar vegna ársins 1991. Af ákvörðuninni 14. júní 1991 sást einnig, að í stað húsaleigugreiðslna gátu komið aðrir liðir, sem óskað var nánari gagna um. S lagði ekki fram skýr gögn um þau atriði, þótt hann hefði haft næg tækifæri til þess. Frá og með árinu 1992 voru fjárveitingar til heimilisins teknar á föst fjárlög, og daggjaldanefnd hætti störfum í árslok 1993. S var ekki talinn hafa sýnt fram á, að ákvörðun daggjaldanefndar 14. júní 1991 hefði verið ómálefnaleg eða í andstöðu við 3. mgr. 46. gr. laga nr. 67/1971 og reglugerð nr. 113/1980, og var íslenska ríkið sýknað af öllum kröfum S. Málskostnaður í héraði og fyrir Hæstarétti var felldur niður. Sér-
atkvæði.

441

Hinn 25. ágúst 1997 ákvað hreppsnefnd Eyjafjarðarsveitar að neyta forkaupsréttar að jörðinni Möðrufelli í Eyjafjarðarsveit. Það var kært til landbúnaðarráðuneytisins, sem ógilti þá ákvörðun með úrskurði 7. október 1997. Hreppsnefndin höfðaði mál til ógildingar á úrskurðinum. Það hvíldi á hreppsnefndinni sem stjórnvaldi að ganga úr skugga um það, að fyrir lægu allar upplýsingar, sem skoða átti, áður en ákvarðanir yrðu teknar í samræmi við jarðalögin, og urðu viðhorf kaupenda og seljenda jarðarinnar að liggja skýrlega fyrir. Annar kaupenda hafði símasamband við oddvita og varaoddvita áður en ákvörðun var tekin um að neyta forkaupsréttar, og annar seljenda hafði óformlegt samband við varaoddvita. Af hálfu hreppsnefndarinnar var aldrei leitað til þeirra til að afla upplýsinga um málið. Þótt 10. gr. laga nr. 37/1993 mælti ekki fyrir um form upplýsingaöflunar, gátu slík samtöl, sem hér áttu sér stað, tæpast fullnægt rannsóknarskyldu þeirri, sem hvíldi á stjórnvaldi, þegar um svo íþyngjandi ráðstöfun og mikla hagsmuni væri að ræða. Var talið ósannað, að fullnægjandi upplýsingar hefðu legið fyrir hreppsnefndinni um það, hvernig kaupendur hygðust haga búskap sínum, og gat hún því ekki réttilega metið, hvort sú ákvörðun að neyta forkaupsréttar væri í samræmi við tilgang jarðalaga.

601

Bæjarstjórn Garðabæjar, G, ákvað á fundi sínum 18. apríl 1996 að taka eignarnámi 34 hektara landsvæði á Arnarneshálsi, sem var í óskiptri sameign 11 aðila. Landeigendur höfðuðu mál gegn G og kröfðust ógildingar ákvörðunarinnar. Aðilar höfðu átt í viðræðum um ráðstöfun landsins frá því í janúar 1996. Beindust þær í fyrstu að kaupum G á landinu en síðar einnig að því hvort L gætu fengið

heimild G til að standa sjálf að því að breyta landinu í byggingar-
lóðir og úthluta þeim með sölu í samræmi við það deiliskipulag,
sem endanlega yrði samþykkt. Lögmaður L sendi bæjarritara
vinnudrög að samkomulagi, sem nota mætti sem umræðugrundvöll
10. apríl 1996. Takmarkaðar viðræður virðast hafa átt sér stað eftir
það, og töldu L málið alls óútrætt, þegar G afréð að hætta frekari
tilraunum til samkomulags. Gögn málsins gáfu til kynna, að G
hefði slitið viðræðum aðilanna án sérstaks fyrirvara, áður en úr-
lausnarefnin hefðu verið rædd til þrautar. Varð ekki annað séð en
að tími hefði verið til frekari viðræðna. Var G ekki talinn hafa sýnt
fram á, að hin umdeilda ákvörðun bæjarstjórnar 18. apríl 1996 hefði
verið reist á viðhlitandi undirbúningi. Skilyrði 28. gr. laga nr. 19/
1964 til eignarnámsins voru þannig ekki uppfyllt og var fallist á
kröfu L um ógildingu ákvörðunarinnar.

985

Sjá Samkeppnismál. 1300

Sjá Kosningar. 1928

Sjá Samkeppni. 3398

Sjá Vátrygging. 3478

Umhverfissráðherra tilkynnti starfsmönnum Landmælinga Íslands þá
ákvörðun sína að flytja starfsemi stofnunarinnar til Akraness með
minnisblaði 3. júlí 1996. Var gert ráð fyrir, að stofnunin tæki að
fullu til starfa á nýjum stað í ársbyrjun 1999 og að starfsmenn til-
kynntu fyrir 1. janúar 1998 hvort þeir vildu starfa áfram hjá stofn-
uninni. M, starfsmaður Landmælinga, krafðist þess, að ákvörðun
umhverfissráðherra yrði dæmd ólögmæt. Taldi M slíka íþyngjandi
ákvörðun ekki verða tekna nema til þess lægi ótvíræð lagaheimild,
en engin heimild hefði verið til þess í lögum nr. 31/1985, sem giltu,
þegar flutningurinn var ráðinn. Í fjárlögum hefði heldur ekki verið
gert ráð fyrir flutningnum, en honum fylgdu óhjákvæmilega veru-
leg fjárútlát úr ríkissjóði. Ráðuneytið taldi ákvörðunina aðallega
studda byggðasjónarmiðum og að staðið hefði verið eðlilega að
ákvörðunartöku í málinu. Hefði umhverfissráðherra, sem færi með
málefni landmælinganna, haft fullt vald og heimild til þess að
ákveða aðsetur stofnunarinnar. Sem handhafar framkvæmdarvalds
hafi ráðherrar frjálsar hendur um staðsetningu ríkisstofnana, þegar
almenn lög geymi engin bein fyrirmæli um aðsetur þeirra. Þótt ekki
nyti almennra lagafyrirmæla um stjórnarframkvæmd, var ekki talið
að ráðherra hefði óheft vald til framkvæmda þar um án atbeina
lögjafans, heldur færi það eftir eðli framkvæmdar hvort ráðherra

þyrfti að afla sér lagaheimildar til hennar. Engin almenn lagafyrirmæli eru um heimildir framkvæmdarvaldsins til að gera breytingar á staðsetningu ríkisstofnana, og engin lagafyrirmæli giltu um Landmælingar Íslands. Þótt ekki væru bein fyrirmæli um það í lögum, að ríkisstofnun skyldi staðsett í Reykjavík, var ekki talið að það eitt gæfi ráðherra frjálst val um hvar hún skyldi vera. Ákvörðun um heimili stofnunar er meðal grundvallaratriða í skipulagi hennar. Var talið, að ákvörðun um aðsetur ríkisstofnunar væri þess eðlis, að um hana skyldi mælt í lögum. Varð ráðherra því að leita sér skýrrar heimildar í almennum lögum fyrir flutningi stofnunar frá Reykjavík. Var ákvörðun umhverfisráðherra því ólögmæt. 4552

Stjórnvaldsákvörðun

Sjá Lyfjaverð. 1662, 1677
Sjá Almennar tryggingar. 3975

Stjórnvaldsfyrirmæli

Sjá Þjónustugjald. 3460

Stjórnvaldsúrskurður

Íslenska ríkið, Í, keypti á árinu 1982 þrjár jarðir í Reyðarfjarðarhreppi og íbúðarhús og önnur mannvirki á einni jörðinni. Til stóð að reisa iðjuver á landi jarðanna. Í september 1990 óskaði Í eftir heimild til þess að reisa íbúðarhús á jörðinni. Á fundi 29. október 1990 hafnaði byggingarnefnd beiðni Í, sem skaut þeirri ákvörðun til umhverfisráðherra 28. janúar 1991. Umhverfisráðherra kvað upp úrskurð 2. febrúar 1996 og felldi úr gildi ákvörðun byggingarnefndar. Reyðarfjarðarhreppur höfðaði mál gegn Í og krafðist ógildingar úrskurðarins. Það liðu rúm fimm ár frá því að kæra Í barst umhverfisráðuneytinu þar til úrskurður þess var kveðinn upp. Þetta þótti óhæfilegur dráttur á meðferð málsins, sem ekki hafði verið réttlættur. Niðurstaða úrskurðarins byggðist að verulegu leyti á þeirri staðhæfingu Í, að legið hefði ljóst fyrir allt frá kaupum Í á jörðinni á árinu 1982, að íbúðarhús á henni yrði rífið. Þessi staðhæfing hafði ekki verið sannreynd, en á henni var byggt sem óumdeildri staðreynd. Í úrskurðinum var engin afstaða tekin til umsagna, sem ráðuneytinu höfðu borist frá Skipulagi ríkisins og húsafríðunarnefnd. Þegar af þessum ástæðum var úrskurðurinn felldur úr gildi. 4342

Stjórnvöld

Samkeppnisráð, S, ógilti kaupsamning MB hf. og M. Áfrýjunarnefnd samkeppnismála, Á, hratt þeirri ákvörðun, þar sem S hefði ekki

gætt lögmælt frests til að hafa afskipti af málinu. S höfðaði mál gegn MB hf., M og Á og krafðist þess, að úrskurður Á yrði ógiltur. Í málinu lá fyrir gagnstæð niðurstaða tveggja stjórnvalda á vegum ríkisins, sem bæði starfa að samkeppnismálum á lægra og æðra stigi. Samkvæmt meginreglu stjórnsýsluréttar er úrlausn æðra stjórnvalds um skýringu á lögum bindandi við þessar aðstæður fyrir lægra stjórnvald, og ber því að hlíta niðurstöðu æðra stjórnvalds, sem endurskoðað hefur ákvörðun hins lægra setta á grundvelli kærufraðila, sem á lögvarinna hagsmuna að gæta. Gat hið lægra setta stjórnvald því aðeins hlutast til um að fá úrskurðinum hnekk, að fyrir hendi væri ótvíræð lagaheimild fyrir það að skjóta deiluefninu til dómstóla. Slík heimild var ekki talin felast í 56. gr. laga nr. 8/1993. Var málinu vísað frá héraðsdómi. 2821

Stöðuveiting

Sjá Jafnrétti. 3599, 4533

Sveitarfélög

Sjá Fjárnám. 1800

Sveitarstjórn

Sjá Ábyrgð. 642

Sjá Kosningar. 1928

Sjá Stjórnsýsla. 985

Sjá Stjórnvaldsúrskurður. 4342

Svipting ökuréttar

Sjá Reynsllausn. 2333

Sýkna að svo stöddu

Sjá Gjaldlagi. 298

Söluhagnaður

Sjá Skattar. 1094

Sölulaun

Fyrir milligöngu R seldi 11. febrúar 1997 sameignarfélag H og J, H sf., B ritfangaverslun í Reykjavík. Í tilboðinu og samningnum var kaupverðið tilgreint 3.900.000 krónur + vörulager samkvæmt talningu.

Á eyðublaði, sem R notaði fyrir kauptilboð var tekið fram, að sölulaun af seldum verðmætum væri 5% auk virðisaukaskatts. J, sem samþykkti tilboðið, kvaðst ekki hafa lesið þessa skilmála. Hinn 21. febrúar 1997 sendi R þeim H og J reikning fyrir sölulaunum að fjárhæð 420.000 krónur auk virðisaukaskatts fyrir 5% sölulaunum, en aðilar voru sammála um, að greiða hefði átt 4.500.000 krónur fyrir vörubirgðirnar. Meginágreiningur aðila var um það hvort miða skyldi sölulaun við 3.900.000 krónur eða 8.400.000 krónur. Aðilar kaupsamningsins voru ólöglærðir og nutu ekki aðstoðar lögmanns, þegar kaupin voru gerð. Var talið, að R hefði borið að kynna H og J skýrt og greinilega hvernig hann hugðist reikna sér sölubóknun. Áðurnefnd tilgreining á prentuðu tilboðseyðublaði þótti ekki nægileg til að binda H og J við hann. Var litið svo á, að ekki hefði komist á samningur um fjárhæð sölulauna. Varð því að ákveða fjárhæð þeirra með hliðsjón af meginreglu 5. gr. laga nr. 39/1922. H og J höfðu þegar greitt 195.000 krónur í sölulaun auk virðisaukaskatts. Þótti sú fjárhæð ekki ósanngjörn heildarþóknun fyrir starf R. Voru H og J því sýknuð af kröfu R.	3438
<i>Sönnunarfærsla</i>	
Sjá Klám.	516
Sjá Kynferðisbrot.	3001
<i>Sönnunargögn</i>	
Sjá Gagnaöflun.	2449
<i>Tékkar</i>	
Sjá Umboðssvik.	1716
E var ákærður fyrir að hafa gefið út 4 tékka, sem ekki var innstæða fyrir, er þeim var framvísað til greiðslu. Tékkarnir voru gefnir út til S hf. Fyrir lá, að þeir voru afhentir félaginu í viðskiptum í desember 1996 og janúar 1997 með fyrirheiti um, að þeim yrði ekki framvísað í banka fyrr en að tilteknum tíma liðnum. Mátti viðtakanda tékkanna vera ljóst, að ekki væri fullvíst að innstæða yrði fyrir fjárhæð þeirra, þegar að innlausn kæmi. Var ákvörðun refsingar frestað skilorðsbundið.	3389
<i>Tilboð</i>	
J gerði tilboð í bátinn Sæljóma GK-150, sem var í eigu samnefnds hlutafélags. G var stjórnarformaður og framkvæmdastjóri þessa félags	

og jafnframt eigandi að meirihluta hlutafjárins. Í tilboðinu var miðað við, að báturinn yrði keyptur með almennu veiðileyfi en án sérstakra veiðiheimilda, þ.e. aflahlutdeildar eða aflamarks. Aðilar undirrituðu tilboðið á heimili G 9. maí 1996. Af orðum tilboðsins varð ráðið, að það hafi átt að vera undanfari formlegs kaupsamnings. Hafi þeir miðað við að unnt yrði að ganga frá málinu innan 2–3 vikna. Hinn 11. júní 1996 var J tilkynnt með símskeyti á vegum G, að ekkert gæti orðið af kaupunum, þar sem eigandi bátsins, Sæljómi ehf., hefði hafnað tilboðinu og bátnum verið ráðstafað annað. J höfðaði mál gegn G og krafðist skaðabóta fyrir tjón af völdum þess, að hann varð af kaupum á bátnum. Tjónið rakti hann aðallega til þess, að með kaupunum hefði hann fengið umráð yfir þeirri aflahlutdeild í þorski og ýsu, sem úthlutað var vegna bátsins sumarið 1996. Talið var, að með undirritun tilboðsins hefði G orðið skuldbundinn um að ganga til samningsgerðar á þeim grundvelli, sem lýst var í tilboðinu. Framganga G hefði verið með þeim hætti, að J mátti telja hann ábyrgan um efndir á samkomulaginu. Tilboð J í bátinn var við það miðað, að báturinn yrði keyptur með veiðileyfi, en án aflahlutdeildar eða aflamarks. J átti þannig ekki að öðlast réttindi til línutvöföldunar, sem rakin yrði til heimilda fyrri eiganda, heldur varð hann sjálfur að koma upp aflamarki fyrir bátinn. Einnig var talið, að hann hefði ekki getað vænst þess að njóta góðs af aflahlutdeild, sem síðar yrði úthlutað í stað réttinda vegna reynslu af línuveiðum í höndum fyrri umráðamanna bátsins. J var því ekki talinn hafa sýnt fram á, að viðskipti hans við G hefðu átt að leiða til þess, að hann fengi umráð yfir viðbótaraflahlutdeildinni. Var G því sýknaður af bótakröfu hans. 1724

Tilraun

Sjá Tollagabrot. 914, 939

Tilraun til manndráps

Sjá Líkamsárás. 2510, 3220

Tjáningarfrelsi

Þ var ákærður fyrir klám. Hann bar fyrir sig ákvæði 73. gr. stjórnarskrárinnar um tjáningarfrelsi. Samkvæmt 3. mgr. greinarinnar er heimilt að setja tjáningarfrelsi skorður til verndar heilsu eða siðgæði manna eða vegna réttinda eða mannorðs annarra. Ákvæði 2.

mgr. 210. gr. almennra hegningarlaga er lögbundin takmörkun á tjáningarfrelsinu í samræmi við þessa heimild. Takmörkunin var einnig talin vera í samræmi við ákvæði 2. mgr. 10. gr. samnings um verndun mannréttinda og mannfrelsis, sbr. lög nr. 62/1994 um mannréttinasáttmála Evrópu. Þ bar einnig fyrir sig jafnræðisreglu 65. gr. stjórnarskrárinnar. Honum stóðaði ekki að benda á, að aðrir hefðu ekki verið ákærðir fyrir samsvarandi háttsemi.	516
R höfðaði mál gegn B og krafðist ómerkingar ummæla, sem B hafði viðhaft í yfirlýsingu vegna deilna um hundahald R. B bar fyrir sig 73. gr. stjórnarskrárinnar. Samkvæmt 3. mgr. þeirrar greinar er heimilt að setja tjáningarfrelsi skorður til verndar heilsu eða siðgæði manna eða vegna réttinda eða mannorðs annarra. Í 234. og 345. gr. almennra hegningarlaga eru lögbundnar takmarkanir á tjáningarfrelsinu í samræmi við þessa heimild. Takmörkunin er einnig í samræmi við ákvæði 2. mgr. 10. gr. samnings um verndun mannréttinda og mannfrelsis, sbr. lög nr. 62/1994. Kröfu B um sýknu á þessum grunni var því hafnað.	693
Sjá Ærumeiðingar.	1376

Tolllagabrot

E var ákærður fyrir tolllagabrot með því að hafa flutt til landsins á árunum 1988 til 1992 33 sendingar af frosnum forsteiktum kartöflum og framvísað við tollyfirvöld vörureikningum og aðflutningsskýrslum, sem sýndu einungis hluta af innkaupsverði vörunnar og svíkja undan verulegan hluta aðflutningsgjalda að fjárhæð 13.407.542 krónur. Hinn 24. mars 1992 gaf E sig fram hjá tollstjóranum í Reykjavík og lagði fram nýjar aðflutningsskýrslur vegna þessara vörusendinga og greiddi mismuninn auk vaxta. E hafði flutt til landsins franskar kartöflur í um 20 ár. Á árinu 1988 var tekið upp jöfnunargjald á þennan vöruflokk, sem var 190% af tollverði. Eftir það var reikningunum skipt, þannig að tveir bárust fyrir hverri vörusendingu. E greiddi báða reikningana en lagði aðeins annan þeirra fram við tollafgreiðslu. E var ákærður 8. nóvember 1994 fyrir tolllagabrot. Hann viðurkenndi brot sitt og var dæmdur í héraðsdómi 29. desember 1994 í fangelsi í 15 mánuði, skilorðsbundið í tvö ár, og til greiðslu sektar að fjárhæð 400.000 krónur, auk sakarkostnaðar. Með dómi Hæstaréttar 19. desember 1996 í máli þrotabús S. Óskarssonar & Co. hf. gegn íslenska ríkinu var felldur úr gildi úrskurður ríkistollanefndar 28. janúar 1994 um endurákvörðun á að-

flutningsgjöldum vegna innflutnings á frönskum kartöflum. E sótti um endurupptöku málsins og var það samþykkt 14. maí 1997. Niðurstaða Hæstaréttar í fyrrgreindum dómi var lögð til grundvallar. Samkvæmt því skorti viðhlítandi lagastoð fyrir álagningu og innheimtu jöfnunargjaldsins. Háttsemi E varð heldur ekki metin sem tilraun til brots, sbr. 1. mgr. 125. gr. tollalaga. Þótt E hefði ásett sér að komast undan greiðslu á hluta aðflutningsgjalds, sem hann taldi skylt að greiða, þá bjó hann að þessu leyti við ranga hugmynd um refsinaemi háttsemi sinnar. Rangar upplýsingar E í tollskýrslum urðu ekki aðeins til þess, að lægra jöfnunargjald var lagt á félagið, heldur varð tollur og virðisaukaskattur vegna innflutningsins jafnframt minni. Með þessu braut E gegn ákvæðum 2. mgr. 126. gr. tollalaga. Brot E var talið stórfellt. Við ákvörðun refsingar var tekið tillit til þess, að E gaf sig fram af sjálfsdáðum og bætti fyrir brot sín, auk mikils dráttar, sem varð á saksókn á hendur honum og tafa á rekstri málsins eftir að endurupptaka þess var ráðin. Var refsing hans ákveðin 200.000 króna sekt til ríkissjóðs, sem hann var þegar búinn að greiða. Allur áfrýjunarkostnaður málsins var greiddur úr ríkissjóði.

914

Sjá Endurupptaka máls.

922

Ó var ákærður fyrir tolllagabrot með því að hafa flutt til landsins á árinu 1991 sex sendingar af frosnum forsteiktum kartöflum og framvísað við tollyfirvöld vörureikningum og aðflutningsskýrslum, sem sýndu einungis hluta af innkaupsverði vörunnar. Tollyfirvöld tóku skýrslu af Ó í nóvember 1991. Hann skýrði frá því, að framleiðandi vörunnar hefði boðist til að skipta vörureikningunum þannig, að tveir myndu berast fyrir hverri vörusendingu. Hann hefði greitt báða reikningana, en aðeins annar þeirra hefði verið lagður fram við tollafgreiðslu. Ó var ákærður 13. september 1994 fyrir tolllagabrot. Með dómi Hæstaréttar 23. febrúar 1995 var hann dæmdur til að sæta fangelsi í 12 mánuði, en þar af var fullnustu 11 mánaða fangelsisvistar frestað skilorðsbundið í tvö ár. Þá var hann dæmdur til greiðslu sektar að fjárhæð 100.000 krónur, auk sakarkostnaðar. Með dómi Hæstaréttar 19. desember 1996 í máli þrotabús S. Óskarssonar & Co. hf. gegn íslenska ríkinu var felldur úr gildi úrskurður ríkistollanefndar 28. janúar 1994 um endurákvörðun á aðflutningsgjöldum vegna innflutnings á frönskum kartöflum. Ó sótti um endurupptöku málsins og var það samþykkt 14. maí 1997. Niðurstaða Hæstaréttar í fyrrgreindum dómi var lögð til grundvall-

ar. Samkvæmt því skorti viðhlítandi lagastoð fyrir álagningu og innheimtu jöfnunargjaldsins. Háttsemi Ó varð heldur ekki metin sem tilraun til brots, sbr. 1. mgr. 125. gr. tollalaga. Þótt Ó hefði ásett sér að komast undan greiðslu á hluta aðflutningsgjalds, sem hann taldi skylt að greiða, þá bjó hann að þessu leyti við ranga hugmynd um refsinaemi háttsemi sinnar. Rangar upplýsingar Ó í tollskýrslum urðu ekki aðeins til þess, að lægra jöfnunargjald var lagt á félagið, heldur varð tollur og virðisaukaskattur vegna innflutningsins jafnframt minni. Með þessu braut Ó gegn ákvæðum 2. mgr. 126. gr. tollalaga. Brot Ó var talið stórfellt. Við ákvörðun refsingar var tekið tillit til þess, að hann hafði ekki áður sætt refsingu og hins mikla dráttar, sem varð á saksókn á hendur honum og tafa á rekstri málsins eftir að endurupptaka þess var ráðin. Var refsing hans ákveðin 100.000 króna sekt til ríkissjóðs, sem hann var þegar búinn að greiða. Allur áfrýjunarkostnaður málsins var greiddur úr ríkissjóði.

939

P, sem var framkvæmdastjóri og í stjórn Bílastúdíós ehf., var ákærður fyrir tolllagabrot með því að framvísa fyrir hönd félagsins í ágúst og nóvember 1996 röngum aðflutningsskýrslum og röngum vörureikningum vegna innflutnings fjögurra bifreiða. Tollstjórinn í Reykjavík óskaði eftir frekari gögnum, og afhenti P tollstjóraembættinu fjóra reikninga, þrjá 23. desember 1996 og einn 30. janúar 1997. Hélt P því fram, að hann hefði skilað réttum aðflutningsskýrslum og réttum vörureikningum hjá tollstjóraembættinu í ágúst og september 1996 og að hinir umdeildu viðbótarreikningar sýndu kaupumboðslaun í merkingu 9. gr. tollalaga. Tollstjórinn í Reykjavík taldi hins vegar, að vörueiningar, sem fram komu eftir að embætti hans hafði hafnað að tollafgreiða bifreiðirnar, sýndu að raunverulegt kaupverð þeirra hefði verið mun meira en áður var upplýst um. Félst ríkistollanefnd á þann skilning í úrskurði sínum 2. desember 1997. Talið var, að reikningar vegna ætlaðra kaupumboðslauna væru tortryggilegir. Ekki varð þó fram hjá því litið, að af hálfu ákærvalds hafði ekki verið aflað viðhlítandi gagna um afstöðu erlendra seljenda bifreiða, sem um ræddi í málinu, til staðhæfinga P, svo og frekari skýringa þeirra á viðskiptunum. Þótti ekki nægilega sannað, að P hefði gerst sekur um þá háttsemi, sem honum var gefin að sök, og var hann sýknaður.

1190

Fjórir menn voru sakfelldir fyrir að smygla til landsins áfengi og tóbaki með m/s Skógarfossi, þar sem þeir voru skipverjar. Þeir gáfu skýrslu hjá tollyfirvöldum fáum dögum eftir komu til landsins og síðan aftur skýrslu fyrir dómi, og var framburður þeirra þá nokkuð

með öðrum hætti en áður. Eins og málið lá fyrir varð dómur ekki reistur á skýrslum þeirra fyrir töllyfirvöldum. Mennirnir voru allir taldir hafa brotið gegn ákvæðum tollalaga og voru dæmdir til að greiða sekt í ríkissjóð, sem voru ákveðnar frá 500.000 krónum til 1.500.000 króna. Þá voru þeir látnir sæta upptöku til ríkissjóðs á áfengi og tóbaki. 3072

Tómlæti

S hf. og E deildu um það, hvort ruglingshætta væri milli vörumerkjanna KRAFT og CRAFT of Sweden AB. E hélt því fram, að tómlæti S hf. um að halda fram rétti sínum ætti að leiða til þess, að sá réttur, sem hann kynni að hafa átt, væri fallinn niður. S hf. gerði athugasemdir við notkun E á vörumerkinu CRAFT í bréfum í október og nóvember 1992, og taldi hann E hafa orðið við tilmælum um að láta af notkun vörumerkisins allt þar til um haustið 1995, þegar hann varð aftur við auglýsingar frá E á fatnaði með merkinu. Gögn voru lögð fram um, að auglýsingar hefðu birst í dagblaði og tímariti á árunum 1992–1995, og var nokkur hluti þeirra um fatnað, sem var annars konar en vörur S hf. Þótt auglýsingar E hefðu að öðru leyti verið fallnar til að vekja viðbrögð hjá S hf., þá var litið til þess, að flestar birtust þær á árunum 1994 og 1995, auk þess sem gögn málsins bentu til þess, að viðskipti E með vörur af gerðinni CRAFT hefðu ekki verið veruleg að umfangi. Var því ekki litið svo á, að um tómlæti væri að ræða af hálfu S hf. í skilningi a-liðar 9. gr. laga nr. 47/1968. 433

M hóf vinnu við byggingu sláturhúss fyrir Kaupfélag Króksfjarðar, K, í október 1989 og vann að byggingunni fram í nóvember 1992 og svo aftur í nokkra mánuði 1994. Meðan á húsbyggingunni stóð fékk M munnlega heimild K til að hagnýta sér járnbita og notaða tankkerru. Ekkert var rätt um það hvort og þá hvaða verð skyldi koma fyrir. Aðila greindi á um hvenær M hefði fengið kerruna og járnbitana. K hélt, að það hefði verið haustið 1992 en M kvað það hafa verið árið 1990 eða 1991. K gerði ekki reka að kröfu um endurgjald fyrr en í janúar 1997. Voru þá liðin a.m.k. rúmlega fjögur ár frá afhendingu. Með aðgerðarleysi sínu þótti K hafa sýnt slíkt skeytingarleysi, að kröfurnar voru taldar fallnar niður fyrir tómlæti. 4361

Sjá Verksamningur. 3729

Trygging

Sjá Handveð. 867

Sjá Vízilmál.	3711
--------------------	------

Tryggingarbréf

Sjá Nauðungarsala.	560
J gaf út þrjú tryggingarbréf til B hf. 21. janúar 1981, 12. febrúar 1985 og 1. júlí 1985, en síðastnefnda bréfið var jafnframt gefið út í nafni einkafyrirtækis J. Með bréfunum voru B hf. veðsettir nánar tilgreindir eignarhlutar J í fasteign í Reykjavík til tryggingar víxilskuldum og öðrum skuldum og skuldbindingum í hvaða formi sem væri, sem J skuldaði eða kynni að skulda að tilteknum fjárhæðum. Hinn 30. janúar 1987 voru ritaðir viðaukar á tryggingarbréfin, sem í fólust yfirlýsingar um, að bréfin væru einnig til tryggingar skuldum N hf., en að öll ákvæði bréfanna að öðru leyti stæðu óbreytt. J og eiginkona hans undirrituðu viðaukana fyrir hönd hlutafélagsins, en þau voru þar bæði stjórnarmenn og áttu saman 97% hlutafjárins. Sama dag og viðaukarnir voru undirritaðir opnaði B hf. erlenda ábyrgð fyrir N hf. hjá Fællesbanken í Kaupmannahöfn að fjáhæð USD 509.450, og var B hf. afhentur tryggingarvixil vegna ábyrgðarinnar, útgefinn af félaginu. Með dómi Héraðsdóms Reykjavíkur 28. febrúar 1994 var N hf. dæmt til að greiða B hf. andvirði víxilsins. B hf. höfðaði mál gegn J og krafðist þess meðal annars, að skuld N hf. samkvæmt dóminum væri tryggð með veðrétti samkvæmt fyrrgreindum þremur tryggingarbréfum. J hélt því fram, að lögleg veðsetning hefði ekki stofnast í eignum sínum með þessari undirritun, þar sem hann hefði einungis ritað undir viðaukana fyrir hönd N hf., en ekki sem þinglýstur eigandi viðkomandi eigna eða kona hans sem maki þinglýsts eiganda, heldur hefðu þau undirritað sem stjórnarmenn í N hf. Talið var, að orðalag viðaukana bæri ótvírætt með sér, að þær tryggingar, sem J hafði áður með undirskriftum sínum á tryggingarbréfin veitt B hf. í tilgreindum eignum vegna eigin skuldbindinga og einkafyrirtækis síns, ættu einnig að ná til skuldbindinga hlutafélagsins. J var stjórnarformaður þess, framkvæmdastjóri og annar aðaleigandi, jafnframt því sem hann var þinglýstur eigandi þeirra eigna, sem veðsettar voru samkvæmt tryggingarbréfunum. Talið var ljóst af gögnum málsins, að til viðaukana væri stofnað vegna viðskipta, sem J stóð að. Var því litið á undirritun viðaukana sem gildar veðsetningar af hálfu J. Viðurkennt var, að skuld N hf. við B hf. samkvæmt dómi Héraðsdóms Reykjavíkur 28. febrúar 1994 væri tryggð með veðrétti í tryggingarbréfunum þremur svo langt sem þau náðu. Sératkvæði.	1615

J gaf út fjögur tryggingarbréf til B hf. 12. september 1984, 12. febrúar 1985 og 1. júlí 1985. Fyrsta bréfið var gefið út í nafni einkafyrirtækis J, en síðastnefnda bréfið var gefið út í eigin nafni hans og einkafyrirtækisins. Með bréfunum voru B hf. veðsettar tvær fasteignir í Garðabæ til tryggingar víxilskuldum og öðrum skuldum og skuldbindingum í hvaða formi sem væri, sem J eða einkafyrirtæki hans skulduðu eða kynnu að skulda að tilteknum fjárhæðum. Önnur fasteignin var þinglýst eign H, eiginkonu J, og áritaði hún þau bréf, þar sem sú eign var veðsett, sem þinglýstur eigandi. J var þinglýstur eigandi hinnar eignarinnar. Hinn 30. janúar 1987 voru ritaðir viðaukar á tryggingarbréfin, sem í fólust yfirlýsingar um, að bréfin væru einnig til tryggingar skuldum N hf., en að öll ákvæði bréfanna að öðru leyti stæðu óbreytt. J og H undirrituðu viðaukana fyrir hönd hlutafélagsins, en þau væru þar bæði stjórnarmenn og áttu saman 97% hlutafjárins. Sama dag og viðaukarnir voru undirritaðir opnaði B hf. erlenda ábyrgð fyrir N hf. hjá Fællesbanken í Kaupmannahöfn að fjárhæð USD 509.450, og var B hf. afhentur tryggingarvixill vegna ábyrgðarinnar, útgefinn af félaginu. Með dómi Héraðsdóms Reykjavíkur 28. febrúar 1994 var N hf. dæmt til að greiða B hf. andvirði víxilsins. B hf. höfðaði mál gegn J og H og krafðist þess meðal annars, að skuld N hf. samkvæmt dóminum væri tryggt með veðrétti samkvæmt fyrrgreindum tryggingarbréfum. J og H héldu því fram, að lögleg veðsetning hefði ekki stofnast í eignum sínum með þessari undirritun, þar sem þau hefðu einungis ritað undir viðaukana fyrir hönd N hf., en ekki sem þinglýstir eigendur viðkomandi eigna, heldur hefðu þau undirritað sem stjórnarmenn í N hf. Talið var, að orðalag viðaukana bæri ótvírætt með sér, að þær tryggingar, sem J og H höfðu áður með undirskriftum sínum á tryggingarbréfin veitt B hf. í tilgreindum eignum vegna skuldbindinga J og einkafyrirtækis hans, ættu einnig að ná til skuldbindinga hlutafélagsins. J og H voru aðaleigendur þess, J var stjórnarformaður og framkvæmdastjóri og H stjórnarmaður, jafnframt því sem þau voru þinglýstir eigendur þeirra eigna, sem veðsettar voru samkvæmt tryggingarbréfunum. Talið var ljóst af gögnum málsins, að til viðaukana væri stofnað vegna viðskipta, sem J stóð að. Var því litið á undirritun viðaukana sem gildar veðsetningar af hálfu J og H. Viðurkennt var, að skuld N hf. við B hf. samkvæmt dómi Héraðsdóms Reykjavíkur 28. febrúar 1994 væri tryggt með veðrétti í tryggingarbréfunum fjórum, svo langt sem þau náðu. Sér-

	Bls.
atkvæði.	1634

Umboð

Sjá Handveð.	867
Sjá Vízilmál.	979
Sjá Verksamningur.	2913
Sjá Dánarbú.	4483

Umboðssvik

B var sakfelldur fyrir að hafa sem sveitarstjóri Reykhólahrepps, en án heimildar hreppsnefndar, veðsett fasteign hreppsins til tryggingar láni, að fjárhæð 2.000.000 krónur. Hann var auk þess sakfelldur fyrir fjárdrátt og brot gegn ákvæðum laga um staðgreiðslu opinberra gjalda og dæmur í fangelsi í 8 mánuði.	583
P var ákærður fyrir umboðssvik, þegar hann sem sparisjóðsstjóri veitti á árinu 1994 fyrir hönd sparisjóðsins ábyrgð til tryggingar greiðslu á skuld samkvæmt skuldabréfi. Upplýsingar skorti um það, hvort til hafi verið á þeim tíma, sem hér skipti máli, skriflegar reglur eða munnleg fyrirmæli varðandi umboð P til að gangast undir ábyrgð í nafni sparisjóðsins. Gegn andmælum P var ekki talið nægilega sannað, að hann hefði ekki haft heimild til að veita ábyrgð af því tagi, sem hér um ræddi. Var P því sýknaður af þessum lið ákæru. P var sakfelldur fyrir að hafa misnotað aðstöðu sína sem sparisjóðsstjóri til að gefa út 11 tékka í því skyni að dylja fjárdrátt sinn í sparisjóðnum, svo og að veita í eigin þágu heimildarlaust og án nokkurra trygginga yfirdráttarheimild á tékkareikning í eigu viðskiptamanns sparisjóðsins og hafa millifært þá fjárhæð á eigin reikning. P var einnig sakfelldur fyrir fjárdrátt. Var hann dæmdur í fangelsi í 12 mánuði.	677
K var sakfelldur fyrir umboðssvik vegna notkunar 43 tékka, samtals að fjárhæð 214.669 krónur, sem samkvæmt samningi voru á ábyrgð bankans, að því er varðaði fjárhæðir tékka allt að 10.000 krónur við framvísun bankakorts, og fyrir tékkasvik vegna sölu 11 tékka, samtals að fjárhæð 247.000 krónur. Var hann dæmdur í fangelsi í 3 mánuði, en fullnustu 2 mánaða af refsingunni var frestað skilorðsbundið í 2 ár. Sjá Skilorð.	1716

Umboðsviðskipti

K svf. keypti frystan þorsk af EMF fyrir milligöngu E og fyrirtækis hans, en E starfaði sem umboðsmaður íslenskra fyrirtækja við útflutning

á sjávarafurðum og sem umboðsmaður erlendra fyrirtækja við innflutning á sjávarafurðum. Fiskinn hafði EMF fengið úr rússneskum togurum, og greindi aðila á um, hvort áskilin gæði hans ætti að miða við venjulegan slíkan fisk eða hvort gerðar hefðu verið ríkari kröfur. K svf. var ósáttur við hið keypta hráefni og vildi rifta kaupunum, þar sem viðsemjandi hans um unnar afurðir úr hráefninu hefði ekki viljað kaupa vöruna vegna slælegra gæða, en EHM hafnaði því. Lýsti K svf. því yfir, að hann myndi aðeins greiða fyrir það af fiskinum, sem tekinn hafi verið til vinnslu, en ekki fyrir óunna fiskinn. E seldi síðan óunna fiskinn, samtals 60,03 tonn, til annarra fyrir lægra verð og gerði EMF þeim aðilum reikning fyrir hann en krafði K svf. um greiðslu fyrir 39.312 tonn. K svf. krafðist sýknu sökum aðildarskorts þar sem ekkert réttarsamband hefði verið milli hans og EMF, heldur hefði hann átt viðskiptin við E. K svf. fékk sendan reikning frá EMF þar sem kemur skýrt fram nafn hans ásamt fleiri upplýsingum um hann. Var talið að fyrirsvarsmanni K svf. hafi átt að vera ljóst, að hann átti í viðskiptum við GMF en ekki E. Þá báru farmskírteini og reikningur vegna flutnings vörunnar það með sér, að EMF væri sendandi vörunnar og K svf. viðtakandi, og í bréfum sínum til K svf. kom E fram í nafni EMF. Var því fallist á það með EMF, að E hefði verið umboðsmaður hans í viðskiptunum og var því hafnað kröfu K svf. um sýknu vegna aðildarskorts.

207

Umferðarlög

Sjá Skaðabætur.	421
Sjá Þjófnaður.	2553
Sjá Vinnuslys.	3378
Sjá Kæruheimild.	4497

Umferðarréttur

Árið 1993 eignuðust J og I landspildur, sem skipt hafði verið úr landi Fitjakots á Kjalarnesi árið 1932. Í afsali 6. ágúst 1961 frá þáverandi eiganda Fitjakots til annars manns fyrir landspildum úr jörðinni var tekið fram, að kaupandi skyldi hafa endurgjaldslausan óhindraðan umferðarétt um land Fitjakots af þjóðvegi að hinum seldu landspildum. B og S keyptu Fitjakot á árinu 1970. Í afsali til þeirra 20. apríl 1971 var tekið fram, að þeim væri kunnugt um nærliggjandi

séreignir úr landinu og umferðarrétt eigenda þeirra um veg, sem liggja frá Þjóðveginum að Fitjakoti, og lofuðu þeir að torvelda ekki umferð þeirra um veginn. B og S hindruðu umferð J og I að landi sínu, og kröfðust þau innsetningar í rétt sinn til að stöðva hindrunina. Með fyrrgreindu ákvæði í afsali 6. ágúst 1961 skuldbatt þáverandi eigandi Fitjakots sjálfan sig og þá, sem síðar leiddu rétt sinn frá honum, til að veita endurgjaldslausan og óhindraðan umferðarrétt um jörðina að landspildunni. Þótt áðurgreind fyrirmæli í afsali J og I frá 20. apríl 1971 fælu hugsanlega í sér ráðagerð um umferðarrétt, sem gengi skemur, leysti það ekki B og S undan þeim réttindum, sem fyrri eigandi Fitjakots hafði veitt. Var því litið svo á, að umferðarréttur handa J og I ætti sér stoð í afsalinu frá 6. ágúst 1961. B og S voru ekki talin hafa sýnt fram á atvik, sem gætu leyst land þeirra undan kvöð um umferðarrétt samkvæmt afsalinu, og var krafa J og I um innsetningargerð tekin til greina. 1346

Umferðarlög

Sjá Vinnuslys. 3378

Umsýsluviðskipti

S ehf. var aðili að SÍF hf. árin 1991 og 1992, sem hafði einkarétt á sölu og útflutningi saltfisks. SÍF hf. seldi afurðir fyrir S ehf., sem höfðaði mál gegn sölusambandinu til greiðslu á lokaverði vegna þurrfisks, sem S ehf. sendi því á tímabilinu 18. nóvember 1991 til 27. nóvember 1992. Greiðsla SÍF hf. fór fram með þeim hætti, að greitt var útborgunarverð jafnóðum fyrir afurðirnar samkvæmt verðtöflum, sem sölusambandið gaf út. Eftir aðalfund ár hvert var svo greitt lokaverð til framleiðenda, sem tók mið af rekstrarlegri útkomu afurðarinnar. Ekkert lokaverð var greitt fyrir 6. verðtímabili árið 1991, og vegna tapreksturs sölusambandsins árið 1992 var ekkert lokaverð greitt til framleiðenda fyrir það ár, en tapinu dreift til lækkunar á séreignasjóði félagsmanna í hlutfalli við eignaraðild þeirra. Á aðalfundi SÍF hf. 27. maí 1992 var samþykkt, að lokaverð yrði ekki greitt vegna þurrfisks á 6. verðtímabili ársins 1991. Var S ehf. bundið af ákvörðun aðalfundarins. Þá var ekki talið, að S ehf. hefði sýnt fram á, að ákvörðun stjórnar og félagsfundar SÍF hf. varðandi meðferð á tapi vegna ársins 1992 hefði verið ólögmæt. Var félagið því bundið vegna þess uppgjors og var SÍF hf. sýknað af kröfum S ehf. 4374

Upplýsingaskylda

Óþekktur tölvunotandi komst inn á heimasíðu Garðaskóla og Garðalundar, breytti þeim og spillti. Tveir starfsmenn Garðaskóla kærðu þetta til ríkislögreglustjóra, R. Lék grunur á, að sá, sem þar hafði verið að verki, hefði náð aðgangi að einkatölvu annars kæranda gegnum svonefnt internet með því að komast að aðgangsorði og leyniorði. R krafðist þess, að fyrirsvarsmönnum Islandia Internet ehf., I, yrði gert að láta R í té allar þær upplýsingar, sem þeir hefðu um það, hvaða skráðu notendur svokallaðra internetmiðlara I kynnu að hafa unnið skemmdirnar. Talið var, að upplýsingar, sem R leitaði eftir, væru þess efnis, að 1. mgr. 87. gr., sbr. b-lið 86. gr. laga nr. 19/1991, ætti eftir hljóðan sinni við um þær. Þótt skylda til að veita upplýsingar hvíldi eingöngu á yfirvöldum, var talið unnt að beita 86. gr. laga nr. 19/1991 með lögjöfnun um að leggja skyldu á I til að veita upplýsingarnar. R taldi brotin, sem til rannsóknar væru, geta varðað við 249. gr. a og 1. mgr. 257. gr. almennra hegningarlaga, en brot gegn þeim ákvæðum ná ekki því lágmarki, sem mælt er fyrir um í b-lið 2. mgr. 87. gr. laga nr. 19/1991. Frá því lágmarki má víkja, ef ríkir almannahagsmunir eða einkahagsmunir krefjast þess. Talið var, að bæði ríkir almannahagsmunir og einkahagsmunir lægju að baki því, að R fengi aðgang að þeim upplýsingum, sem hann leitaði eftir. Var I því dæmt skylt að láta í té umbeðnar upplýsingar.

3740

Upplýsingaskylda stjórnvalda

Með vísan til upplýsingalaga nr. 50/1996 krafðist E þess af Iðnlánasjóði að fá afhent skjöl, sem sýndu ráðstöfun fjár o.fl. samkvæmt 4. mgr. 1. tl. 5. gr. laga um Iðnlánasjód nr. 76/1987 og framlög til nýrra útflutningsverkefna o.fl. samkvæmt 8. gr. sömu laga á árunum 1989 – 1996. Iðnlánasjóður hafnaði kröfu E, sem skaut málinu til úrskurðarnefndar um upplýsingamál. Nefndin úrskurðaði á þann veg, að Iðnlánasjóði bæri að veita E aðgang að skjali, þar sem fram kæmu framlög til hagrannsóknna í þágu iðnaðarins og skjali um styrki á árunum 1990 – 1996. Iðnlánasjóður krafðist frestunar á réttaráhrifum úrskurðarins og var sú krafa tekin til greina. Iðnlánasjóður höfðaði mál gegn E og krafðist ógildingar úrskurðarins. Meginreglan samkvæmt upplýsingalögum er sú, að stjórnvöldum sé skylt að veita almenningi aðgang að gögnum um tiltekið mál og að aðgangur að upplýsingum um úthlutun fjár úr opinberum sjóðum í formi óafturkræfra framlaga og styrkja sé heimill, nema lög mæli á annan veg. Undantekningar frá þeirri reglu verði að skýra þröngt. Varð ekki

séð, að hagsmunir þeirra aðila, sem fengið höfðu framlög og styrki úr Iðnlánasjóði á grundvelli þeirra lagaákvæða, sem E vísaði til, vægju þyngra en réttur almennings til að fá um það upplýsingar. Var kröfunni því hafnað. Sératkvæði.	3096
--	------

Uppsögn

Sjá Laun í veikindum.	592
J var ráðinn á skip S hf. á lúðuvertíðina, og hófst ráðningartíminn við lögskráningu 12. maí 1991. Ekki var gerður skriflegur ráðningarsamningur við J, andstætt 6. gr. og 42. gr. sjómannalaga. S hf. sendi J uppsagnarbréf dagsett 1. september 1991, þar sem ástæða uppsagnar var tilgreind sala skipsins. J höfðaði mál gegn S hf. og krafðist launa í þrjá mánuði. S hf. fór ekki eftir ákvæðum 44. gr. sjómannalaga við uppsögnina, og átti J því rétt til bóta, sem næmu þriggja mánaða kaup, sbr. 3. mgr. 45. gr. sjómannalaga. Stöðaði S hf. ekki að bera fyrir sig 47. gr. laganna, þar sem engar ávirðingar voru nefndar í uppsagnarbréfinu.	656
Sjá Húsaleigusamningur.	1496
Sjá Vinnusamningur.	1595

Upptaka

Með úrskurði sakadóms Ólafsvíkur 30. apríl 1986 hafði rannsóknarlögreglu ríkisins verið heimilað að leggja hald á sjö veðskuldabréf í þágu rannsóknar á viðskiptum L og ætlaðrar þátttöku J í þeim. Hæstiréttur staðfesti þennan úrskurd með dómi 16. júní 1986. Í máli, sem ákærvaldið höfðaði gegn L og J 7. september 1993, var þess krafist, að bréf þessi yrðu gerð upptæk með dómi. Ósannað var, að ákærði J hefði átt nokkurn þátt í þeim kaupum ákærðu L, sem rift hafði verið með dómi Hæstaréttar 3. mars 1987. Opinbert mál hafði ekki verið höfðað vegna þessara viðskipta hennar. Voru ekki efni til að kveða á um upptöku veðskuldabréfanna.	1572
Sjá Tolllagabrot.	3072

Úrskurður héraðsdóms felldur úr gildi

Sjá Lögræði.	673
-------------------	-----

Útburðargerð

Landbúnaðarráðherra gerði leigusamning 29. júní 1971 við K um tvö tún á jörð ríkisins Gufudal í Ölfushreppi. Var svo kveðið á um í samningnum, að túnin væru leigð til 7 ára og að þeim tíma liðnum hefði	
---	--

leigutaki forleigurétt til framhaldandi leigu. Árið 1978 óskaði H, dóttir K, eftir því að taka við leigunni af föður sínum. Í bréfi landbúnaðarráðuneytisins til hennar 8. maí 1978 var sagt, að ákveðið hefði verið að leigja henni landið og beitarréttindi til eins árs í senn með þriggja mánaða uppsagnarfresti miðað við fardaga, en ekkert var vikið þar að forleigurétti. Í lok bréfsins sagði, að leiguskilmálar væru þeir sömu og tilgreindir væru í samningnum 29. júní 1971 með tveimur nánar tilgreindum breytingum. Ráðuneytið sagði H upp leiguafnotum miðað við fardaga 1994, en féllst á að framlengja frestinn til loka fardagaársins 1994–1995. Með samningi 12. júlí 1995 leigði landbúnaðarráðherra golfklúbbi landspildu úr jörðinni Gufudal til reksturs golfvallar, og átti golfvöllurinn meðal annars að ná yfir þau tún, sem H hafði á leigu. H mótmælti þessum samningi, kvað uppsögn ekki heimila og krafðist framleiguréttar á landinu. Hélt H áfram afnotum túnanna og nýtti þau bæði til beitar og slægna, en hún rak garðyrkjustöð í Gufudal og átti þar lögheimili. Jarðeignir ríkisins kröfðust þess, að H yrði með beinni aðfarargerð látin víkja af túnunum og léti þeim í té umráð þeirra. Ekki lágu nein gögn fyrir um það, hvort ráðuneytið og H hafi ætlast til þess, að ákvæði um forleigurétt í samningnum 29. júní 1971 væru meðal þeirra leiguskilmála, sem gilda ættu í lögskiptum þeirra, en ekki voru tekin af tvímæli um þetta með bréfi ráðuneytisins 8. maí 1978. Lagt var til grundvallar, að texti þessara samninga hefði verið saminn í ráðuneytinu og starfsmönnum þess hefði verið í lófa lagið að kveða skýrlega á um þetta atriði í samningi við H. Varð sóknaraðili að bera hallann af því, að það var ekki gert. Samkvæmt því var ekki fallist á aðfarargerð án undangengins dóms.

455

Með leigusamningi við R ehf. 2. apríl 1997 tók D ehf. á leigu verslunarhúsnæði í Kringlunni í Reykjavík til fimm ára. Samkvæmt 4. gr. samningsins var gjalddagi leigu 5. hvers mánaðar. Í 8. gr. sagði, að væri leigan ekki greidd á réttum gjalddögum eða stæði leigutaki ekki við skyldur sínar samkvæmt samningnum félli hann niður og gæti leigusali þá krafist þess, að leigutaki rýmdi húsnæðið án nokkurs fyrirvara. R ehf. krafðist útburðar á D ehf. vegna ítrekaðra van-skila. Hefði greiðsla fyrir október ekki borist fyrr en 14. þess mánaðar, og greiðsla fyrir nóvember hefði ekki borist fyrr en 14. þess mánaðar, en samkvæmt kvittun sem fyrir var greiddi G ehf. leiguna í banka 12. nóvember. Hinn 14. nóvember sendi R ehf. símskeyti til G ehf. og rífti þar samningnum með vísan til 8. gr. hans. Meðal

gagna málsins voru kvittanir fyrir leigugreiðslum G ehf. frá upphafi leigutímans til og með nóvember 1997. Af þeim sást, að aðeins hafði einu sinni verið greitt á gjalddaga. Í öðrum mánuðum hafði greiðsla dregist nokkra daga, lengst til 14. dags mánaðarins. Greiðslurátturinn í nóvember var þannig svipaður og verið hafði frá upphafi, og var ekki annað fram komið en að það hefði ætíð verið látið ótalið af R ehf. Greiðslurátturinn var því talinn það óverulegur, miðað við fyrri samskipti aðila, að hann gat ekki réttlætt einhliða riftun samningsins. Útburðarkrafan var einnig byggð á því, að G ehf. hefði ekki greitt húsgjöld á tilsettum tíma. Ekki var ákvæði í samningnum um það hvar eða hvenær þau ætti að greiða. Húsfélagið var talið hafa vald á því, hvernig staðið væri að innheimtu húsgjalda, og samkvæmt gögnum málsins var G ehf. skuldlaus við það 12. desember 1997. Var heldur ekki fallist á útburð á þeim grundvelli.	1042
Sjá Lögvarðir hagsmunir.	2084
Eigendur jarðanna Stóru- og Minni Vatnsleysu, S, kröfðust þess, að L ehf. og S ehf. yrðu, ásamt öllum mannvirkjum og öðru því, sem þeim tilheyrði, bornir út af eignarlandi sínu í Vatnsleysuvík í Vatnsleysustrandargreppi með beinni aðfarargerð. Héraðsdómur Reykjaness hafnaði kröfu þeirra. Í kæru S til Hæstaréttar var því haldið fram, að kröfugerð þeirra hefði í reynd verið þrífætt, því að í henni fælist krafa um útburð L ehf. og S ehf. af landi S, krafa um útburð allra mannvirkja af landinu og krafa um útburð á öðru, sem þar tilheyrði þessum varnaraðilum. Kröfur S þóttu ekki svo skýrar sem skyldi og ekki hafði verið ráðin bót þar á með skýringum, sem fram komu fyrir Hæstarétti. Óumdeilt var, að félögin áttu nú ýmis mannvirki, sem höfðu verið varanlega skeytt við landið og voru þar með hluti fasteignar. Áttu því S að greina nánar þá muni, sem gerðin ætti að ná til. Voru svo miklir annmarkar á málatilbúnaði S, að þegar af þeirri ástæðu var staðfest niðurstaða héraðsdómara um að hafna kröfu þeirra um útburðargerð.	2573
Sjá Frávísun frá Hæstarétti.	2694, 2714, 2748
G hafði um árabíl verið búsettur á H í Dalabyggð, D. Faðir hans hafði búið á jörðinni, og mun G hafa búið á jörðinni, án þess að gert væri byggingarbréf. Árið 1978 fór G af jörðinni í framhaldi af dómi Hæstaréttar um útburð. Sveitarfélagið samdi síðan um leigu á jörðinni, og tók G aftur við henni, án þess að gert væri byggingarbréf. D eignaðist síðan jörðina og stundaði G búskap á henni. D skrifaði	

G „úthyggingarbréf“ 10. desember 1997, sem birt var fyrir syni G. Var „bréfið“ stutt þeim rökum, að G hefði ekki fengist til að ganga frá byggingarbréfi fyrir jörðinni, hann hefði ekki greitt afgjöld vegna jarðarinnar, hann hefði vanrækt að halda við húsum og girðingum og ekki staðið skil á fasteignagjöldum. G rýmdi ekki jörðina, eins og skorað var á hann að gera, og þingfesti D aðfararbeiðni. G hafði þá búið á jörðinni á þriðja áratug, þar af um fimm ára skeið eftir að jörðin komst í eigu sveitarfélags, sem D kom í stað fyrir. Varð ekki annað ráðið af málsskjölum en að réttarsamband aðila hefði verið með þeim hætti, að jörðin teldist byggð G til lífsstíðar, sr. 6. gr. ábúðarlaga nr. 64/1976. Ekki varð séð, að D hefði látið í ljós við G hug sinn um að gera byggingarbréf fyrir jörðinni fyrr en á árinu 1992. Í drögum að byggingarbréfum, sem D lét gera voru ákvæði um gagnkvæman sex mánaða uppsagnarfrest. Með því hefðu byggingarbréfin svipt G rétti, sem hann hafði þegar öðlast á grundvelli áðurgreinds lagaákvæðis. Honum var því rétt að hafna því að gangast undir skilmála byggingarbréfanna. Var ekki fallist á, að D hefði sýnt fram á rétt sinn til að fá G vikið af jörðinni. Var því kröfu D um aðfarargerð hafnað.

3335

G hafði haft á leigu atvinnuhúsnæði frá 1. september 1989. Upphaflegur leigusali var faðir hans en eftir lát hans leigði móðir hans honum húsnæðið. Hún seldi alla húseignina H ehf. 18. desember 1997 og var tekið fram í afsalinu, að kaupanda væri kunnugt um leigusamning G, sem gildi til 1. júní 1998. H ehf. seldi síðan L ehf. alla húseignina 19. desember 1997 og voru samskonar ákvæði um leigusamninginn í afsali til L ehf. L ehf. krafðist útburðar á G þar sem leigusamningi hans hefði lokið 1. júní 1998. G sagði, að ekki hefði verið gerður skriflegur leigusamningur um eignina og gildi því ótímabundinn leigusamningur í skilningi 10. gr. laga nr. 36/1994 og þyrfti að segja samningnum upp með níu mánaða fyrirvara. Fyrrgreind ummæli móður G í afsali um lok leigutíma hans stöfuðu frá leigusalanum einum. Var ekki fallist á, að þau nægðu ein til sönnunar um efni munnlegs leigusamnings gegn mótmælum G. Honum bar því níu mánaða uppsagnarfrestur. L ehf. sagði upp leigusamningnum 9. febrúar 1998 og var uppsagnarfresturinn ekki liðinn, þegar útburðar var krafist. Var því kröfu L ehf. hafnað.

3360

Útivist

Sjá Aðilaskipti.

1115

Með úrskurði Héraðsdóms Reykjavíkur var hafnað kröfu E, J og S um, að mál H og I á hendur þeim yrði endurupptekið, en það var dómtekið 15. apríl 1998 vegna útvistar af hálfu þeirra frá þinghaldi þann dag. Hinn 4. apríl 1998 sendi héraðsdómari skriflega tilkynningu til lögmanna málsaðila um þinghald 15. sama mánaðar. Var tilkynningin send í ábyrgðarbréfi, sem póstlagt var 6. apríl 1998. Lögmaður E, J og S vitjaði bréfsins 17. sama mánaðar, og hafði málið þá verið dómtekið samkvæmt kröfu H og I. Lögmaðurinn kvað tilkynningu um ábyrgðarbréfið ekki hafa borist á skrifstofu hans fyrr en að morgni 15. apríl. Tilkynning héraðsdómara var send á sannanlegan hátt eins og áskilið er í 1. mgr. 92. gr. laga nr. 91/1991. Hún var send með hæfilegum fyrirvara, og voru ekki taldir slíkir annmarkar á henni, að útivist yrði metin E, J og S vítalaus. Var kröfu um endurupptöku málsins hafnað.	2314
Sjá Frávísun máls frá Hæstarétti.	3326

Valdmörk

Sjá Stjórnsýsla.	4552
-----------------------	------

Vangildisbætur

Sjá Lausafjárkaup.	3181
-------------------------	------

Vanhæfi

L hf. krafðist ómerkingar héraðsdóms þar sem annar hinna sérfróðu meðdómsmanna í héraði hefði verið vanhæfur til að fara með málið vegna b- og g- liða 5. gr. laga nr. 91/1991, þar sem hann hefði verið verkefnisstjóri í upphafi framkvæmda við fasteign L hf. á árunum 1990 og 1991, en verið sagt upp störfum vegna ósamkomulags. Málið varðaði verk við raflagnir í húseign L hf., sem H hf. tók að sér með verksamningi 3. nóvember 1993. Þá voru liðin tvö ár frá því að meðdómsmaðurinn hætti starfi sínu hjá L hf. L hf. gerði enga athugasemd við kvaðningu hans til setu í dómnum í júní 1996 og hafði ekki fært haldbær rök fyrir fullyrðingum sínum, er lutu að vanhæfi meðdómsmannsins. Var kröfu hans um ómerking héraðsdóms hafnað.	1469
Stefnendur í héraði kröfðust þess, að héraðsdómaranum yrði gert að víkja sæti samkvæmt ákvæði g-liðar 5. gr. laga nr. 91/1991. Þeir studdu kröfu sína þeim rökum, að lögmenn, sem væru í samstarfi við lögmann þeirra, hefði gætt hagsmuna fyrrum eiginkonu héraðs-	

dómarans varðandi skilnað þeirra. Að auki hefði lögmaður sá, sem hefði farið með málið fyrir stefnda Ó komið á fyrri stigum fram sem lögmaður héraðsdómarans í umræddu skilnaðarmáli. Ekki var fallist á, að slík starfstengsl gætu gefið réttmætt tilefni til að draga óhlutdrægni héraðsdómarans í efa, enda hefði hvorki lögmaður stefnenda komið að skilnaðarmáli héraðsdómarans né tengdist það á nokkurn hátt þessu máli. Stefndi Ó lagði fram greinargerð í hér-
aði, þar sem hann samþykkti kröfur stefnenda á hendur sér, en upp frá því hafði ekki verið sótt þing af hans hálfu. Þegar af þeirri ástæðu voru afskipti lögmanns hans af málinu ekki með þeim hætti, að þau gætu gefið tilefni til að draga óhlutdrægni héraðsdómarans með réttu í efa. Var kröfum stefnenda því hrundið.

2088

S o.fl. höfðuðu mál á hendur þrotabúi L hf. um viðurkenningu kröfu við gjaldþrotaskipti og kröfðust þess, að dómari málsins viki sæti. Því var hafnað og kærðu S úrskurðinn til Hæstaréttar. S reistu kröfur sínar einkum á því, að héraðsdómariinn hefði fengið úthlutað máli, sem rekið væri fyrir Héraðsdómi Reykjaness, milli Den Norske Bank og Iðnþróunarsjóðs annars vegar og þrotabús L hf. hins vegar. Í því máli væri til úrlausnar ágreiningur vegna ráðstafana þrotabúsins á tryggingarfé, sem þessar lánastofnanir höfðu lagt fram, en því hafði verið varið til að greiða bústjórum til bráðabirgða þóknun fyrir störf þeirra. Héldu S því fram, að í þinghaldi 24. júní 1998 hefði héraðsdómariinn tjáð lögmanni þrotabúsins, að hann hefði sagt sig frá máli Den Norske Bank og Iðnþróunarsjóðs gegn þrotabúinu og hefði sagt, að ástæðan væri sú, að bústjórnarnir væru allir svo miklir vinir sínir, að hann gæti ekki farið með málið. S o.fl. héldu því fram, að í báðum málunum væri deilt um háttsemi bústjóra og skiptastjóra þrotabúsins. Hljóti því sömu vanhæfisástæður varðandi þá að eiga við í báðum tilvikum. Lagt var fram bréf lögmanns þrotabúsins, sem ekki kvaðst geta staðfest orðaskipti í þinghaldi 24. júní 1998, en hann minnti, að efnislega hefði héraðsdómariinn látið þau orð falla, að hann hefði viljað losna við að leysa úr ágreiningi, sem varðaði beina fjárhagslega hagsmuni fyrrum samstarfsmanna hans. Þá héldu S því einnig fram, að héraðsdómariinn hefði við lok fyrrgreinds þinghalds sagt lögmanni þeirra frá því hver yrði niðurstaða í málinu. Héraðsdómariinn kvaðst ekki kannast við efnislegt réttmæti staðhæfinga S. Ekki var talið að S hefði rökstutt sérstaklega hvernig fjárkröfur þeirra í málinu gætu persónulega varðað þá lögmennt, sem fengist höfðu við skiptastjórn í

Þrotabúi L hf. Varð atvikum málsins fyrir Héraðsdómi Reykjaness ekki jafnað til þessa máls. Tengsl þau, sem voru á milli héraðsdóm- arans og lögmanna, sem voru í fyrirsvari fyrir þrotabúið, voru held- ur ekki almennt þess eðlis, að vanhæfi leiddi af þeim samkvæmt ákvæðum 5. gr. laga nr. 91/1991. Var hinn kærði úrskurður staðfest- ur.	2716
H var ákærður fyrir kynferðisbrot. Við þingfestingu málsins krafðist hann þess, að dómariinn víki sæti í málinu. H reisti kröfu sína á 6. gr. laga nr. 19/1991, sbr. g-lið 5. gr. laga nr. 91/1991. Til stuðnings kröfunni benti H á, að kærandi málsins væri dóttir eins af dómur- um við dómstólinn, og hefði faðir hennar mætt með henni í neyð- armóttöku Sjúkrahúss Reykjavíkur og hjá lögreglu, þegar kæra var sett fram. Faðir kæranda væri starfsfélagi dómarsins og þeir hefðu starfað saman um árabíl. Ekki var talið, að þetta ylli því, að dómari- inn fengi ekki litið óhlutrægt á málavexti, og var kröfu H hafnað.	2848
B hf. höfðaði mál gegn H til ógildingar á úrskurði, sem gekk í úr- skurðarnefnd um upplýsingamál. H krafðist þess, að dómari máls- ins víki sæti, þar sem dómari við sama dómstól ætti sæti í úrskurð- arnefndinni og hefði staðið meðal annarra að úrskurðinum, sem málið fjallaði um. Dæmt var, að hver hinna 38 dómara við héraðs- dómstóla landsins væri sjálfstæður i dómstörfum og leysti þau af hendi á eigin ábyrgð samkvæmt 1. mgr. 24. gr. laga nr. 15/1998. Van- hæfi eins héraðsdómara til að fara með mál hefði ekki sjálfkrafa áhrif á hæfi annarra dómara, og skipti engu í því efni, þótt þeir starfi við sama dómstól. Voru því engin efni til að verða við kröfu H um að héraðsdómariinn víki sæti í málinu.	2908
Héraðsdómur var ómerktur með dómi Hæstaréttar 10. desember 1998 þar sem annar meðdómsmanna var vanhæfur til að skipa dóm í málinu. Hinn 11. sama mánaðar kvað héraðsdómur upp úrskurð, sem dómsformaðurinn stóð einn að, þar sem dómsformaður og hinn meðdómsmaðurinn víku sæti í málinu. Stefndu kærðu úr- skurðinn og kröfðust þess, að honum yrði hrundið. Talið var rétt að hlíta mati dómsformannsins um að honum væri rétt að víkja sæti með vísan til g-liðar 5. gr. laga nr. 91/1991, en af því leiddi sjálfkrafa að meðdómsmaður, sem hann kvaddi til, varð einnig að víkja sæti. Var niðurstaða hins kærða úrskurðar staðfest.	4512

Vanreifun

Sjá Frávísunarúrskurður felldur úr gildi.	323, 386, 3821
--	----------------

Sjá Frávísunarúrskurður staðfestur.	18, 465, 4457
Sjá Dánarbússkipti.	1131
Sjá Frávísun máls frá héraðsdómi.	1204
Sjá Málskostnaðartrygging.	2670
Sjá Útburðargerð.	2573
Sjá Óvígð sambúð.	2856

Protabú J höfðaði mál til riftunar á afsali J til L ehf. á landspildu og krafðist greiðslu 4.200.000 króna. Taldi þrotabúið, að andvirði spildunnar hefði numið að minnsta kosti þeirri fjárhæð. L ehf. lagði ekki fram viðhlítandi gögn þessu til stuðnings. Var málið því svo vanreifað af hendi L ehf., að efnisdómur varð ekki lagður á það að þessu leyti. Protabúið gerði varakröfu um skil á landspildunni, ef L ehf. vildi fremur skila henni en greiða bætur. L ehf. hafði ekki látið í ljós, að hann kysi að skila spildunni frekar en að greiða bætur. Þegar af þeirri ástæðu voru ekki skilyrði til að taka efnislega afstöðu til þessarar kröfu þrotabúsins. Var kröfum um greiðslu eða skil á spildunni vísað sjálfkrafa frá héraðsdómi.	1602
---	------

Á höfðaði mál gegn S ehf., J og G til heimtu skaðabóta. Krafan byggði á því, að stefndu hefðu með ólögmætum hætti fénytt eignir og viðskiptasambönd V ehf., sem var gjaldþrota, sér til hagsbóta. S aðgreindi ekki málsástæður þær og röksemdir, sem kröfur hans á hendur hverjum og einum stefnda byggði á. Var það þó óhjákvæmilegt, þar sem annars vegar var um að ræða kröfur á hendur S ehf., sem var krafa um skaðabætur utan samninga, og hins vegar kröfur á hendur J og G, sem að verulegu leyti byggðu á sjónarmiðum um bótaábyrgð innan samninga. Uppbygging og útlistun tölulegrar kröfugerðar Á var mjög áfátt, svo að ekki var talið unnt að taka afstöðu til hennar. Var málinu því vísað frá dómi.	2670
---	------

Vararefsing

Sjá Fyrning refsingar.	2270
-----------------------------	------

Varnarsamningur Íslands og Bandaríkjanna

Sjá Ógilding stjórnvaldsúrskurðar.	3682
---	------

Varnarþing

Í hf. höfðaði mál gegn R, sem krafðist frávísunar, þar sem óheimilt hefði verið að höfða málið fyrir Héraðsdómi Norðurlands eystra, því að samið hefði verið um að reka það fyrir héraðsdómi í Reykjavík Í

tryggingarbréfi því, sem málið var risið af, sagði meðal annars, að skylt væri að svara til saka fyrir bæjarþingi Reykjavíkur, ef mál-sókn yrði. Ákvæði þetta var skýrt á þann veg, að með því væri veð-hafa áskilin heimild til að reka mál fyrir héraðsdómi í Reykjavík, en honum væri það hins vegar ekki skylt. Í hf. var því heimilt að sækja málið á heimilisvarnarþingi R, sbr. 1. mgr. 32. gr. laga nr. 91/1991. Frávísunarkröfu var því hafnað.

263

Vátrygging

Sjá Skaðabætur. 421, 1762

Ó gerði samning um vátryggingar vegna fyrirtækis eiginkonu sinnar hjá V hf. í mars 1992. Ó hafði um árabil verið illa haldinn vegna slysa og sjúkdóma, og vissi starfsmaður sá, sem kom fram fyrir hönd V hf., um slys Ó í október 1990 og að tjón vegna þess var óuppgert hjá öðru vátryggingafélagi. Vátryggingaskírteini voru fyrst gefin út í mars 1992 og náði slysatrygging samkvæmt þeim ekki til Ó. Sama gegndi um vátryggingarskírteini, sem gefin voru út í apríl sama ár. Í júlí 1992 fékk Ó vátryggingu breytt, eftir að hann hafði símleiðis tilkynnt V hf. að vegna mistaka væri nafn sitt ekki fært undir slysa-tryggingu. Hinn 9. desember 1992 varð Ó fyrir slysi, og var varan-leg örorka hans metin 15% vegna þess slyss. Ó höfðaði mál gegn V hf. og byggði kröfur sínar á vátryggingarskírteini, sem gildi fyrir tímabilið 1. október 1992 til 1. október 1993, en samkvæmt því var í gildi almenn slysatrygging fyrir hann. Fyrirgreindur starfsmaður V hf. bar fyrir dómi, að vegna fyrra slyssins og hins óuppgærða tjóns hefði ekki komið til álita, að slysatrygging næði til Ó og hefði hon-um verið það ljóst. Var talið, að Ó hafi hlotið að vera ljóst í mars 1992, að V hf. myndi ekki að svo búnu vilja slysatryggja hann. Var V hf. sýknað af kröfum Ó.

632

E varð fyrir slysi á Spáni í september 1989. Hann var slysatryggður hjá S hf. sem handhafi Eurocard gullkorts, þegar slysið varð. E andaðist 13. september 1995. Dánarbú E, D, höfðaði mál gegn S hf. og krafðist greiðslu vátryggingarbóta vegna slyssins. Í tryggingarskil-málum sagði, að slys skyldi tilkynna félaginu tafarlaust og því send læknisvottorð og aðrar skriflegar upplýsingar, sem máli skipta við uppgjör tjóns, og að örorkubætur greiddust þeim slasaða. Áverka-vottorð læknis 25. júlí 1995 var sú heimild, sem örorkumat dagsett 24. október 1995 studdist við. Fyrir héraðsdómi lágu ekki fyrir heimildir um það, að E hefði gengið eftir skaðabótum á grundvelli

samningsins né heldur að hann hefði tilkynnt S hf. um slysið, og sýknaði héraðsdómur S hf. Eftir uppkvaðningu héraðsdóms komu fram nýjar upplýsingar um, að E hefði tilkynnt tjónið til S hf. eftir að hann kom heim frá Spáni í október 1989 og S hf. hefði greitt útlagðan kostnað hans vegna slyssins. Eftir það varð ekki séð, að E hefði gert neinn reka að því að krefjast bóta. Í dagbók hans kemur fram, að í febrúar 1995 hafi hann haft símleiðis samband við S hf. og í framhaldi af því virðist hann hafa hafist handa um öflun gagna, sbr. fyrrgreint áverkavottorð. Ósannað var, að vottorð þetta hefði borist S hf. fyrr en eftir andlát E. S hf. gat því ekki metið afleiðingar slyssins og fjárhæð bóta, og var bótakrafan ekki orðin virk áður en lát E bar að höndum, sbr. 1. mgr. 24. gr. laga nr. 20/1954. Var héraðsdómur staðfestur. Sératkvæði.

1522

Ó slasaðist um borð í fiskiskipi, þar sem hann var vélstjóri, 2. júlí 1991. Hann hafði keypt slysatryggingu hjá T hf. og gerði kröfu um greiðslu dagpeninga og örorkubóta. Tímabundin örorka hans var talin vera 100% í 10 mánuði, en varanleg örorka var endanlega metin 30% með yfirmati þriggja dómkvaddra lækna 28. október 1996. Á þeim grundvelli sömdu aðilar um uppgjör krafna, og var tjónið gert upp miðað við 9. nóvember 1994, en deilt var um dráttarvexti og málskostnað. T hf. greiddi Ó 9. september og 7. nóvember samtals 433.748 krónur í dagpeninga. Með því viðurkenndi T hf., að sér væri skylt samkvæmt váttryggingarsamningnum að greiða váttryggingarbætur vegna slyssins. Fyrsta mat á varanlegri örorku Ó var gert 1. júní 1992, og var hún metin 25%. Er það mat barst T hf. hafnaði félagið bótauppgjöri, þar sem ekki væru sönnuð tengsl milli slyssins 2. júlí 1991 og heilsubrests Ó. T hf. féll síðar frá þeirri afstöðu og gerði upp kröfu Ó. T hf. átti þess kost eftir að hafa tekið við örorkumatinu að óska þess að örorkumati yrði frestað um sinn. Það gerði félagið ekki og hafðist ekki frekar að. Talið var, að T hf. hefði á þeim tíma verið skylt að greiða Ó bætur fyrir 25% örorku og auk þess 5% örorku, eftir að matið hafði verið endurskoðað. Krafa Ó um dráttarvexti frá 13. september 1991 var talin styðjast við gögn málsins og var fallist á hana.

1964

Sjá Farmsamningur.	2220
Sjá Fyrning.	2773
Sjá Skaðabætur.	2794
Sjá Vinnuslys.	3378
Árekstur þriggja bifreiða varð á Hafnarfjarðarvegi 28. apríl 1993. Tvær	

bifreiðir höfðu numið staðar, þegar H ók þriðju bifreiðinni aftan á þá síðari, sem kastaðist við það á þá fremstu. Báðar bifreiðirnar, sem á undan voru, skemmdust, og ökumaður annarrar þeirra hlaut áverka, sem leiddu til varanlegrar örorku. H var undir áhrifum áfengis við aksturinn. Bifreið hans var tryggtð lögboðinni ábyrgðartryggingu hjá T hf. T hf. greiddi bæt看ur vegna slyss þessa 1993 og 1996 og lagði erindi fyrir endurkröfunefnd, sem starfar samkvæmt 96. gr. umferðarlaga nr. 50/1987, um rétt sinn til að beina endurkröfu til H vegna bótagreiðslanna. Ákvað nefndin í júní 1993 og október 1996 að T hf. væri rétt að endurkrefja H um samtals 1.100.009 krónur, og höfðaði T hf. mál gegn H til heimtu fjárins. Ákvarðanir nefndarinnar voru íþyngjandi fyrir H, en nefndin hafði á valdi sínu samkvæmt 2. mgr. 95. gr. umferðarlaga að lækka endurkröfu með hliðsjón af sök H, efnahag hans, fjárhæð tjónsins og öðrum atvikum. Ófært var talið að leggja mat á, hvort tilefni væri til að beita þessari heimild án þess að H væri gefinn kostur á að tjá sig um málið, en til þess átti hann rétt eftir meginreglum stjórnsýsluréttar. Var slíkur annmarki á þessum ákvörðunum nefndarinnar að virða varð þær að vettugi við úrlausn málsins. Samkvæmt upphafsorðum 1. mgr. 96. gr. umferðarlaga getur vátryggingafélag ekki krafið tjónvald um endurgreiðslu bóta vegna umferðarslyss nema fyrir liggi ákvörðun endurkröfunefndar um að rétti til þess skuli beitt og í hvaða mæli það verði gert. Er slík ákvörðun skilyrði fyrir málsókn til að koma fram endurkröfu. Var málinu því vísað frá héraðsdómi.

3478

Vátryggingarsamningur

S varð fyrir slysi 1967 þar sem hann missti vinstri handlegg. Var hann af þeim sökum metinn 75% öryrki. S hóf störf hjá SA hf. 1976. Á árinu 1985 fengu starfsmenn SA hf. sér hóptrýggingu hjá L hf., sem fól í sér líftryggingu, sjúkratryggingu og slysatryggingu. Var sérstökum skilmála, sem lá fyrir um haustið 1987, bætt við almenna skilmála fyrir þessari tryggingu. Fól hann í sér að víkja til hliðar ákvæðum um læknisfræðilega örorku, sem afleiðingu sjúkdóms eða slyss og miða þess í stað við starfsorkumissi. Er óumdeilt, að þessi skilmáli var eingöngu gerður með tilliti til aðstæðna S. Á árinu 1987 tók S sér sjúkratryggingu hjá SA hf. Samkvæmt skilmálum hennar skyldu ekki greiðast bæt看ur vegna varanlegrar örorku, sem væri minni en 25%. S lét af störfum hjá SA hf. á árinu 1993 og

höfðaði mál gegn félaginu um greiðslu bóta í skjóli sjúkratryggingar sinnar frá árinu 1987 vegna varanlegrar örorku, sem ætti rætur að rekja til sjúkdóma. Reisti hann kröfu sína á matsgerð dómkvaddra mann, sem töldu varanlega læknisfræðilega örorku hans vera 20%, en varanlega skerðingu hans til að vinna skrifstofustörf sambærileg þeim, sem hann fékkst við hjá SA hf., 30%. Ágreiningur var um það, hvort fyrrgreindur skilmáli, sem gerður var vegna hóptryggingar, hefði jafnframt átt að gilda um sjúkratryggingu S. Beiðni S um sjúkratryggingu þá, sem hér um ræðir, var rituð á sérstakt eyðublað. Spurt var um meðal annars, hvort væntanlegur váttryggingartaki vildi að sérstakir skilmálar giltu um váttrygginguna og þá hverjir. S lét engar slíkar óskir í ljós. Í sjúkratryggingarskríteini S var engin tilvísun til skilmála hóptryggingarinnar, aðeins athugasemd um, að félaginu væri kunnugt um, að S væri 75% öryrki. Var SA hf. sýknað af kröfum S. 3721

Veðbókarvottorð

Sjá Þinglýsing. 128

Veðréttur

Sjá Varnarþing. 263
Sjá Nauðungarsala. 560, 1949
Sjá Skaðabætur. 3664

Veðsetning

Sjá Tryggingarbréf. 1615, 1634

Veðskuldabréf

Sjá Þinglýsing. 128

Veiðiheimildir

Með kaupsamningi 9. janúar 1995 seldi F ehf. Ý ehf. 23 tonna eikarbat. Í samningnum sagði, að báturinn seldist „án aflahlutdeildar en með veiðiheimild“. Í stað bátsins keypti F ehf. annan bát, og var aflahlutdeild eldri bátsins færð á þennan nýja bát. Þegar kaup voru gerð var í gildi svokölluð línutvöföldunarregla samkvæmt 6. mgr. 10. gr. laga nr. 38/1990. Þessi regla var afnumin með lögum nr. 105/1996 frá og með fiskveiðiárinu 1996/1997. Í stað hennar skyldi útluta viðbótaraflahlutdeild til þeirra skipa, sem stundað höfðu

línuveiðar fiskveiðiárin 1993/1994. Ý ehf. hafði ekki stundað línuveiðar þann hluta viðmiðunartímabilsins, sem báturinn var í hans eigu, og var viðbótarafhlutdeildin því öll ákvörðuð á grundvelli veiðireynslu bátsins meðan hann var í eigu F ehf. Með reglugerð nr. 362/1996 var ákveðið að takmarka veiðar á steinbít og langlúru og úthluta skipum bráðabirgðaaflahlutdeild af þessum tegundum á grundvelli aflareynslu þeirra á tímabilinu 1. júní 1993 til 31. maí 1996. Var þessi aflahlutdeild einnig ákvörðuð á grundvelli veiðireynslu bátsins meðan hann var í eigu F ehf. Þrátt fyrir þetta var þessari aflahlutdeild allri úthlutað til Ý ehf., þar sem hann var þinglýstur eigandi bátsins. F ehf. höfðaði mál gegn Ý ehf. og krafðist greiðslu á tæplega 20.000.000 krónum, þar sem veiðireynsla bátsins hefði fylgt aflahlutdeild hans og þannig ekki fylgt með í kaupunum samkvæmt fyrrgreindu ákvæði kaupsamningsins. Til vara hélt hann því fram, að forsendur væru brostnar fyrir kaupunum. Rétt þótti að skýra kaupsamning aðila svo, að línutvöföldunin hefði færst yfir á nýkeyptan bát F ehf. ásamt aflahlutdeildinni og sú uppbót, sem koma skyldi fyrir skerðingu vegna niðurfellingar línutvöföldunarinnar hefði því átt að koma honum til góða. Í kaupsamningnum sagði ekkert um, hvernig fara skyldi með aflareynslu bátsins á fiskitegundum, sem ekki sættu takmörkunum á leyfilegum heildarafla. Þar sem veiðileyfi fylgdi bátnum og aflareynsla hafði ekki verið sérstaklega flutt af skipinu við söluna var F ehf. ekki án skýrs ákvæðis í kaupsamningi talinn hafa sannað, að aflareynsla varðandi steinbít hafi verið undanskilin kaupunum. Ý ehf. átti að veita atbeina sinn til að F ehf. fengi úthlutað aflahlutdeild þeirri, sem átti að koma á móti niðurfellingu línutvöföldunar. Var hann því talinn hafa vanefnt kaupsamninginn og bar F ehf. að fá bætur vegna þess. Fjárhæð bóta var byggð á matsgerð sérfróðs manns, og var Ý ehf. gert að greiða 7.523.214 krónur. Sjá Ógilding samnings. Sjá Tilboð.	799 1209 1724
--	------------------------------------

Veiðileyfi

Sjá Jafnræðisregla.	4076
--------------------------	------

Verðbréf

Sjá Lífeyrissjóðir.	4196
--------------------------	------

Verðtrygging

K fékk framseld fimm skuldabréf, sem gefin voru út af A 1990. Bréfin báru ekki vexti, en aðilum bar saman um, að fyrirmæli í bréfunum um að „BVT 147,3“ skyldi vera grunnvísitala bréfanna, merkti byggingarvísitölu eins og hún var í september 1989. Til tryggingar greiðslu bréfanna ávísaði A hf. sjö greiðslum samkvæmt verksamningi við stjórn verkamannabústaða á Akureyri. Greiðslum frá Akureyrbæ var ráðstafað til greiðslu á fjórum skuldabréfanna og hluta af því fimmta, en K krafðist greiðslu á meintum eftirstöðum skuldar samkvæmt einu bréfanna, sem tilkomnar væru vegna dráttarvaxta og innheimtukostnaðar vegna dráttar á greiðslum frá Akureyrbæ. K reisti kröfur sínar á því, að skuldabréfin hefðu verið verðtryggð samkvæmt byggingarvísitölu. Í 39. gr. laga nr. 13/1979 voru talin upp skilyrði verðtryggingar. Í samræmi við það gaf Seðlabankinn 29. maí 1979 út og birti í Lögbirtingarblaði auglýsingu um verðtryggingu lána utan innlánsstofnana. Í auglýsingunni var einungis gert ráð fyrir einni vísitölu, sem verðtrygging gæti miðast við, það er lánsjaravísitölu, sem þá var nýmæli. Svo var einnig í síðari auglýsingum Seðlabankans um verðtryggingu sparfjár og lánsfjár o.fl. Þótt gert væri ráð fyrir í a-lið 4. tl. 1. mgr. 39. gr. laga nr. 13/1979, að grundvöllur verðtryggingar eftir lögunum gæti verið fleiri en ein opinber skráð vísitala, hafði Seðlabankinn ekki veitt heimild til að nota byggingarvísitölu sem undirstöðu verðtryggingar í skuldabréfum. Voru því ákvæði um verðtryggingu á grundvelli byggingarvísitölu ekki heimil og var sýknað af kröfum K.

305

Verklaun

Sjá Skaðabótamál.

3499

Verksamningur

B hf. gaf út bók Ö haustið 1994. E tók að sér ýmis verk vegna útgáfu og sölu bókarinnar og sá um dreifingu hennar í verslanir. Ekki var gerður skriflegur samningur, en Ö hélt því fram, að þeir hefðu samið munnlega um það, að E skyldi fá 100 krónur fyrir hvert eintak bókarinnar, sem verslanir seldu. E höfðaði mál á hendur B hf. og Ö og H, sem var stjórnarformaður félagsins, til heimtu launa fyrir verk, sem hann kvaðst hafa innt af hendi í þeirra þágu á tím-

bilinu mars 1994 til 15. janúar 1995. Ö og H voru sýknuð af kröfum E, en þeim var réttilega beint að félaginu. Í bréfi E 31. mars 1995 kom fram, að hann féllist á að hann hefði unnið öll störf sín sem verktaki. Krafa hans um „vangoldin verklaun og vinnulaun“ var því ekki samrýmanleg þessari viðurkenningu hans né því, sem að öðru leyti lá fyrir í málinu um þátt hans við útgáfu bókarinnar. Var því kröfum hans, sem sýndust á því reistar, að vinnusamningur hefði verið gerður um starf hans, hafnað. Einnig var hafnað kröfum E, sem reistar voru á staðhæfingum um, að störf hans hefðu falið í sér sölu til bókaverslana á þeim eintökum, sem til þeirra var dreift, og kröfur hans um hlutdeild í hagnaði vegna útgáfu bókarinnar áttu sér enga stoð í málinu. Verklaun E úr hendi B hf. þóttu hæfilega ákveðin 440.000 krónur og var virðisaukaskattur innifalinn. B hf. höfðaði gagnsök í málinu og krafði E um greiðslu á andvirði 338 eintaka af bókinni, sem E hafði ekki tekist að gera grein fyrir. Talið var ósannað, að E bæri ábyrgð á því og var hann sýknaður af þeirri kröfu.

951

H ehf. krafðist greiðslu af A ehf. vegna verks, sem hann vann við breytingar og lagfæringar á raflögn í verslunarhúsi A ehf. Leigjandi í verslunarhúsnæðinu, Ó, var óánægður vegna mikils rafmagnskostnaðar og leitaði ráða hjá fyrirsvarsmanni H ehf. um leiðir til úrbóta. Á fundi, sem haldinn var með aðilum, gerði H framkvæmdastjóra A ehf. grein fyrir því að fjölga þyrfti mælum um fjóra, þar eð fimm leigjendur væru um þann mæli, sem fyrir var. Ó fullyrti fyrir dómi, að framkvæmdastjórinn hefði sagst ætla að taka þetta að sér og greiða það, en þessu mótmælti hann. Gegn mótmælum framkvæmdastjórans var talið ósannað, að hann hefði á framangreindum fundi í nóvember 1995 falið H ehf. verkefni það, sem um var deilt, eða lofað að A ehf. myndi bera kostnað af því. Þótt framkvæmdastjóra A ehf. hefði að minnsta kosti frá því í janúar 1996 verið kunnugt um það, að H ehf. hefði með höndum breytingar á raflögn í húsnæðinu og jafnvel verið til viðræðu um að taka þátt í kostnaði af því, var ekki talið, að framkvæmdastjórinn hefði með framkomu sinni gefið H ehf. ástæðu til að halda áfram framkvæmdum í trausti þess, að A ehf. stæði straum af kostnaði við verkið. Var A ehf. því sýknað af kröfum H ehf.

1365

H hf. tók að sér raflagnir í húseign L hf. með verksamningi 3. nóvember 1993. Deila varð milli aðila um greiðslu á 12% álagi við aukaverk, og höfðaði H hf. mál gegn L hf. til heimtu þess. Samkvæmt verklýs-

ingu, sem lögð var til grundvallar í verksamningi aðila, var sagt berum orðum, að greitt yrði 12% álag á efni og vinnu vegna yfir- kostnaðar verktaka. Talið var, að L hf. hefði borið að taka skýrt fram í samningnum, ef ekki ætti að greiða álagið vegna allra auka- verka H hf. Var krafa H hf. tekin til greina.	1469
Sjá Arkitektar.	2155
Með samningi í desember 1989 tók R að sér sem verktaki að skila Kópavogsbæ fjórum fjöleignarhúsum í þar til greindu ástandi, þar með máluðum að utan. K málameistari tók að sér að annast málun húsanna sem undirverktaki R. Samkvæmt verklýsingu skyldi nota tilgreinda málningu á glugga að utanverðu, en það gerði K ekki, heldur notaði þakmálningu frá öðrum framleiðanda. Málningin flagnaði af gluggunum, og höfðaði Kópavogsbær mál gegn R og krafðist skaðabóta samkvæmt mati dómkvaddra matsmanna. Dæmt var, að ekki hefði fengist samþykki verkkaupa fyrir því að nota aðra málningu en kveðið var á um í verksamningnum, og að sú málning ásamt röngum vinnubrögðum væri orsök þess, að málningin flagnaði af gluggunum. Á þessu bæri R ábyrgð. Var hann dæmdur til að greiða Kópavogsbæ 2.800.000 krónur í skaðabætur.	2363
Boðin var út fyrirhuguð grófjöfnun lóðar og lagning jarðvatnsleiðslna o.fl. við héraðssjúkrahúsið og heilsugæslustöðina á Blönduósi. Þrjú tilboð bárust í verkið og í apríl 1991 samþykkti framkvæmdadeild Innkaupastofnunar ríkisins eitt þeirra. Var ritað undir verksamning seinni hluta ársins. Verkinu lauk síðar á árinu, en þá voru eftir nokkrir verkþættir, sem verksamningurinn 1991 tók ekki til. Ákveðið var að ljúka lóðarframkvæmdum, þótt fjárframlag úr ríkissjóði væri ekki fyrir hendi nema að litlum hluta. Heilbrigðis- og tryggingarráðuneytið staðfesti við stjórn sjúkrahússins, að það féllist á, að heimaaðilar tækju að sér framkvæmdir við endanlega lóðarlögun, en það væri á ábyrgð héraðsnefndar að sjá fyrir fjármagni uns fjárlagaheimild fengist. Formaður fyrrverandi byggingarnefndar, Ó, samdi við verktaka um framkvæmdirnar, en verkið vann P ehf. Deila reis um greiðslu fyrir verkið, sem að mestu var unnið í júlí 1992, og höfðaði P ehf. mál gegn íslenska ríkinu og héraðsnefnd Austur-Húnavetninga. Verksamningurinn var munnlegur, og skýrðu Ó og framkvæmdastjóri P ehf. svo frá, að þeir tveir hefðu í upphafi samið um verkið heima hjá framkvæmdastjóranum. P ehf. var ekki talinn hafa sýnt fram á, að Ó hefði við gerð hins munnlega verksamnings komið fram í umboði íslenska ríkisins og	

hafði heldur ekki bent á önnur atvik, sem leitt gætu til þess, að ríkið yrði skuldbundið gagnvart P ehf. samkvæmt samningnum, og var ríkið því sýknað af kröfum P ehf. Héraðsnefnd Austur-Húnavetninga var dæmd til að greiða P ehf. í samræmi við reikning fyrirtækisins.	2913
E höfðaði mál gegn S ehf. og krafðist endurgjalds fyrir störf sem matráðskona frá 27. júlí til 30. september 1996. S ehf. taldi, að samið hefði verið um, að umbun til E skyldi felast í ýmiss konar hlunnindum, en annað endurgjald skyldi ekki koma fyrir störf hennar. Reikningur E var fyrir vinnu í samtals 531 klukkustund. E taldi sig hafa verið verktaka í störfum sínum fyrir S ehf. og krafðist 1000 króna greiðslu fyrir hverja unna klukkustund. Við munnlegan flutning málsins fyrir Hæstarétti mótmælti S ehf. því, að hún hefði verið verktaki, taldi hana frekar hafa verið launamann, en þessi síðbúnu andmæli voru ekki tekin til greina. Óumdeilt var, að aðilar sömdu ekki um ákveðna fjárhæð verklauna handa E. Voru þau því ákveðin með tilliti til þeirrar meginreglu, sem fram kemur í 5. gr. laga nr. 39/1922. Var talið, að 750 króna verklaun á klukkustund væri hæfilegt endurgjald til E.	3425
Á ehf. var einn margra vörubifreiðaeigenda, sem flutti vikur fyrir V ehf. frá námu hans við Heklu til útskipunarhafnar, en þaðan flutti V ehf. vikurinn út til erlendra viðskipamanna sinna. Skriflegur verk-samningur var ekki gerður, og reis upp deila milli aðila um það, hvort V ehf. skyldi greiða dráttarvexti af reikningum Á ehf. fyrir verkið. Óumdeilt var, að samkomulag var með þeim um, að V ehf. fengi nokkurn greiðslufrest. V ehf. hélt því fram, að samið hefði verið um að hann greiddi reikninga Á ehf. og annarra verktaka í samræmi við útflutning á vikri eins og þeirra hlutdeild væri í hverjum farmi á hverjum tíma. Leitt var í ljós með munnlegum skýrslum fyrir dómi, að greiðslur til verktaka hefðu í langan tíma miðast við það hvenær erlendir kaupendur greiddu V ehf. fyrir vikurfarma. Viðskipti aðila höfðu átt sér stað í nokkur ár, án þess að Á ehf. hefði gert athugasemdir við þetta. Engar kröfur komu um dráttarvexti frá Á ehf. fyrr en um hálfu ári eftir að viðskiptum þeirra lauk. Þótti nægilega í ljós leitt, að í reynd hefði stofnast samningur með aðilum um, að gjalddagi verklauna skyldi vera með þeim hætti, sem V ehf. hélt fram. Var V ehf. sýknað af kröfum Á ehf.	3639
Samskonar mál og að framan.	3645
Með verksamningi 9. september 1991 tók A/SV að sér tiltekna fram-	

kvæmdir á Egilstaðaflugvelli fyrir F. Verkið var unnið á árunum 1991 til 1992. Samkvæmt samningnum átti að greiða fyrir verkið að hluta í norskum krónum og að hluta í íslenskum krónum. Samningsfjárhæðina skyldi inna af hendi eftir því sem verkinu miðaði. F taldi, að í september og október 1993 hefði farið fram lokauppgjör á greiðslum fyrir verkið, en A/S V taldi svo ekki vera og höfðaði mál gegn F til greiðslu þess fjár, sem hann taldi sig eiga hjá honum. Samkvæmt verksamningnum bar A/S V að gera endanlegan reikning og leggja fyrir F til samþykkis innan sex mánaða frá útgáfudegi viðtökuvottorðs um allt verkið. Það gerði hann ekki, heldur útbjó yfirlit á grundvelli reikninga, sem hann hafði sent F. Á þessu yfirliti komu fram tvær heildarniðurstöðutölur verklæuna, og taldi F að náðst hefði samkomulag um það, að leggja lægri fjárhæðina til grundvallar sem heildarkostnað við verkið. Sendi F A/S V loka-greiðslu samkvæmt því í tékka, útgefnum 11. október 1993. Samkomulag hafði verið gert 10. september 1993 þar sem meðal annars sagði, að allar fjárhagslegar skuldbindingar milli aðila hefðu verið gerðar upp. A/S V tók athugasemdalaust við greiðslu F 11. október 1993. Það var ekki fyrr en við áramótauppgjör 1993/1994 á bókhaldi A/S V, að hann taldi F skulda sér fé vegna verksins. Í ljós kom, að skýringin á misræmi í bókhaldi málsaðila reyndist vera gengismunur, sem A/S V taldi sig eiga kröfu til úr hendi F. A/S V var talinn bera sönnunarbyrði um að raunverulegt lokauppgjör á viðskiptum aðila hefði ekki farið fram, og sú sönnun var ekki talin hafa tekist. Var F sýknað af kröfum A/S V.

3729

Verkfræðistofan Hönnun hf. samdi útboðs- og verklýsingu um gerð hafnarbakka í Straumsvík fyrir hafnarstjórn Hafnarfjarðar. Lokað útboð fór fram vorið 1996 og var gengið til samninga við lægstbjóðanda, J ehf. og gerður verksamningur við hann 14. júní 1996. J ehf. hugðist efna samninginn meðal annars með því að nýta þjónustu undirverktaka. Honum hafði áður en samningurinn var gerður borist tilboð frá M ehf. 17. maí 1996 í tiltekna framkvæmdir. M ehf. hélt því fram, að samningur hefði stofnast með þeim um, að hann yrði undirverktaki hluta verksins. J ehf. taldi aftur á móti, að M ehf. hefði ekki getað sýnt fram á, að hann hefði bolmagn til að efna tilboðið. Samdi J ehf. við undirverktakann H hf. 16. júní 1996. M ehf. höfðaði mál gegn J ehf. og krafðist aðallega efndabóta en til vara bóta vegna þess tjóns, sem hann hefði orðið fyrir vegna riftunarinnar. Ekki var fallist á, að samningur hefði stofnast milli aðila

- á grundvelli tilboðsins 17. maí 1996. Var J ehf. sýknaður af kröfum M hf. 4006
- F hf. tók að sér með verksamningi 27. nóvember 1993 að smíða svokall- að sambýlishús fyrir S og P. Verkinu skyldi ljúka 15. janúar 1995. Bú F hf. var tekið til gjaldþrotaskipta 31. maí 1995, og virtist verkið þá hafa verið um það bil hálfnað. Hinn 20. júlí 1995 gerðu S og P án samráðs við þrotabúið samning við annað félag um að ljúka verkinu. S og P höfðu fram til þess greitt laun fyrir verkið eftir framvindu þess, en haldið eftir af greiðslum 5% geymslufé, svo sem þeim var heimilt samkvæmt verksamningi. Protabúið höfðaði mál gegn S og P til heimtu geymslufjárins. S og P kröfðust sýknu þar sem þeir töldu verulega galla hafa komið fram á verki F hf. og ættu þeir bótakröfu vegna galla og tafa á verkinu. Af gögnum, sem fyrir lágu, varð ekki ráðið, að F hf. bæri bótaábyrgð á göllum og töfum, sem urðu á verkinu. Voru kröfur þrotabúsins teknar til greina. 4175
- F ehf. tók að sér 1995 sem aðalverktaki að reisa hús fyrir Framkvæmda- sýslu ríkisins og samdi við undirverktaka um nokkra verkþætti. Einn þeirra var M ehf., sem tók að sér múrverk utanhúss með verksamningi 12. október 1995. Í 4. gr. samningsins var gert ráð fyrir því, að breytingar gætu orðið á magntölum. Lokaúttekt á verk- inu sýndi, að M ehf. hafði múrað fleiri fermetra en ráð var fyrir gert í verksamningi milli aðila. F ehf. vildi ekki greiða fyrir það, sem umfram var, þótt hann hefði fengið greitt fyrir það efnismagn frá aðalverkkaupa. Höfðaði M ehf. því mál gegn F ehf. og krafðist greiðslu. Ekki var deilt um það, að M ehf. hefði unnið verk sitt á annan hátt en gert var ráð fyrir í verklýsingu eða að umfang þess hefði af þeim sökum orðið meira en verksamningurinn kvað á um. Í ljós var leitt, að M ehf. vann verk sitt undir eftirliti verkstjóra F ehf. og fulltrúa aðalverkkaupa. Var talið, að þeim hefði meðan á því stóð verið ljóst, að það var ekki unnið í fullu samræmi við upp- haflegan samning. Ekki var fram komið, að eftirlitsmennirnir hefðu á verktímanum hreyft athugasemdum við því, að M ehf. við- hafði nokkuð annað verklag en ráðgert var í útboðsgögnum. Þá virtist F ehf. ekki hafa mótmælt reikningum, sem M ehf. sendi hon- um í mars og maí 1996, þótt þeir sýndu greinilega meira efnismagn en hann taldi sér nú skylt að greiða fyrir. Ekki varð annað séð en að ástæða þess, að aðalverkkaupinn, Framkvæmdasýsla ríkisins greiddi, F ehf. að fullu fyrir sama magn og aðilar deildu um, hafi

verið sú, að stofnunin taldi þetta magn hafa verið nauðsynlegt til
að ljúka verkinu á viðunandi hátt. Var krafa M ehf. tekin til greina. 4287

Vextir

Sjá Vátrygging.	1964
Sjá Kaupsamningur.	2180
Sjá Skaðabætur.	2260, 4328
Sjá Verksamningur.	3639, 3645

Viðskeyting

Sjá Eignarréttur.	1769
------------------------	------

Viðtökuréttur

Sjá Skuldabréf.	1481
----------------------	------

Viðurlagaákvörðun

Ákærði áfrýjaði máli til Hæstaréttar eingöngu til endurskoðunar á ákvörðun viðurlaga og beitingu réttarreglna í því tilliti. Héraðs- dómur staðfestur. Sjá kynferðisbrot.	626
Ákærði áfrýjaði líkamsárásarmáli til Hæstaréttar eingöngu til endur- skoðunar á ákvörðun viðurlaga og heimfærslu brots til refs- ákvæða. Héraðsdómur staðfestur um refsingu, en fullnustu 12 mán- aða af 15 mánaða fangelsi var frestað skilorðsbundið.	768
Sjá Málsvarnarlaun.	2660

Vinnusamningur

Ríkisskattstjóri hafnaði skattframtölum F hf. gjaldárin 1986 til 1989, ákvarðaði nýja gjaldstofna og breytti áður álgðum gjöldum. Gert var fjárnám í fasteign F hf. vegna gjalda gjaldaráranna 1988 og 1989. F hf. krafðist þess aðallega, að aðfarargerðin yrði felld úr gildi, en til vara krafðist hann lækkunar höfuðstóls. Byggði F hf. meðal ann- ars á því, að ekki hefði átt að leggja á félagið viðbót við launatengd gjöld, sem byggðist á því, að skattyfirvöld töldu rétt að breyta hluta af framtöldum verktakagreiðslum í launagreiðslur. Var fallist á það með skattyfirvöldum, að ekki nægði að samningarnir kvæðu á um það, að starfsmaðurinn ætti að greiða launatengd gjöld eða greitt væri samkvæmt launahvetjandi kerfi. Rannsókn skattrannsóknar- deildar benti til, að flestir starfsmannanna væru í fullu starfi hjá fé- laginu og störf þeirra höfðu einkenni venjulegs vinnusambands. Sératkvæði.	268
---	-----

Sjá Laun í veikindum.	592
Sjá Uppsögn.	656
Þ starfaði hjá H ehf. frá júlí 1995 til mars 1996 og fékkst einkum við að aka frá starfstöð H ehf. með flatbökur, sem viðskiptavinir pöntuðu. Til akstursins notaði Þ bifreiðir, sem hann lagði sjálfur til. Hann fékk greidd tímalaun, auk sendingargjalds. Óumdeilt er, að aðilar sömdu þannig um ráðningarkjör, að Þ fengi greitt sendingargjald fyrir hverja pöntun, 150 til 250 krónur eftir akstursvegalengd. Þ krafði H ehf. um viðbótargjald fyrir aksturinn. Aðallega taldi hann sig eiga rétt á að fá sem svarar viðmiðunargjaldi ákveðnu af ríkisskattstjóra vegna afnota vinnuveitanda af bifreið launþega. Ekki var kveðið á um greiðslur vinnuveitenda fyrir akstur sem þennan í kjarasamningi milli félags starfsfólks í veitingahúsum og Vinnuveitendasambands Íslands, sem tók til vinnusambands aðila, og Þ vísaði ekki til annars kjarasamnings, sem tekið gæti til starfa hans að þessu leyti. Var því ekki hald í þeirri málsástæðu hans, að umsamin greiðsla til hans fyrir akstur væri í andstöðu við kjarasamning, sem markað gæti lágmarkskjör á því sviði, enda varð fyrrnefndri ákvörðun ríkisskattstjóra ekki jafnað til kjarasamnings. Þ hélt því einnig fram, að samningur hans og H ehf. væri svo ósanngjarn, að rétt væri að breyta honum eða víkja til hliðar með stoð í 36. gr. laga nr. 7/1936. Þ hafði ekkert upplýst um þann kostnað, sem hann hafði í raun af akstrinum og hafði heldur enga grein gert frá gerð eða aldri bifreiða, sem hann notaði. Var því ekki unnt að taka mið af útreikningum Félags íslenskra bifreiðaeigenda á meðaltalskostnaði af rekstri bifreiða. Var H ehf. því sýknað af kröfum Þ.	792
Sjá Gjaldþrotaskipti.	859
Sjá Verksamningur.	951
Sjá Kjarasamningur.	1281
G sagði upp starfi sínu hjá K hf. 23. september 1996. Framkvæmdastjóri K ritaði G bréf 26. sama mánaðar, þar sem tekið var fram, að upplýsingar hefðu borist um að G hygðist stofna félag, sem myndi starfa í samkeppni við K. Væri því ekki óskað eftir nærveru G á vinnustað K. Var athygli vakin á því, að brot á trúnaðarskyldu starfsmanna gæti leitt til stöðvunar á launagreiðslum, en ekki var deilt um það, að réttur G til launa hafi miðast við þriggja mánaða uppsagnarfrest. G stofnaði ásamt þremur öðrum F ehf. 30. september 1996, en tilgangi félagsins var samkvæmt stofnsamningi lýst að verulegu leyti með sama hætti og tilgangi K hf. er lýst í stofn-	

samningi þess félags. Með bréfi K hf. var G tilkynnt að vegna þessa yrðu honum ekki greidd frekari laun. G höfðaði mál gegn K hf. og krafðist launa í þrjá mánuði. Talið var, að gerðir G eftir 30. september 1996 hefðu verið ósamrýmanlegar þeim trúnaðarskyldum, sem hann enn bar gagnvart launagreiðanda sínum, þrátt fyrir uppsögn vinnusamningsins. Var K hf. sýknað af kröfu G. 1595

M húsasmíðameistari vann við smíði sláturhúss K á árunum 1989 til 1992. Greiðsla til M fyrir hverja unna klukkustund var fyrst 1.500 krónur, en á árinu 1992 hækkaði hún í 1.700 krónur. Aðila greindi á um, hvort tímalaun þessi hefðu verið vinnulaun eða laun fyrir verk samkvæmt verksamningi. Samkomulag var um, að laun M yrðu ekki greidd í reiðufé heldur yrðu færð honum til tekna á viðskiptareikningi hjhá K. Ekki var ljóst hvenær vinnu við smíði sláturhússins lauk. Á vinnuseðlum, sem M skrifaði vegna ársins 1994, kom fram að hann hafði unnið alls 201 vinnustund. M hafði einnig unnið fyrir Landsbanka Íslands. Greiddi Landsbankinn M 1.100 krónur fyrir hverja klukkustund. Kaupfélagsstjóri K skýrði svo frá, að samist hefði um, að K greiddi M sama tímagjald og Landsbankinn, og færði M til tekna 221.000 krónur á viðskiptareikningi hans hjá K í desember 1996, skömmu eftir að M höfðaði mál gegn K og krafðist 1.700 króna fyrir hverja klukkustund, eða 341.700 krónur, auk iðgjalda í lífeyrissjóð og verkfæragjalds. Sönnunargögn þóttu ekki styðja staðhæfingar K um, að samið hefði verið um að tímalaun M árið 1994 hefðu átt að lækka í 1.100 krónur úr 1.700 krónum, sem áður var miðað við í skiptum aðila, og var K dæmt til að greiða 341.700 krónur. Endurgjald, sem aðilar sömdu um, var frá upphafi miðað við unnar klukkustundir, en ekki tiltekinn árangur af verki. K lagði til efni, sem notað var við verkefni þau, er M vann fyrir K. M þáði tímagjald fyrir vinnu sína, og hann gerði K aldrei reikning fyrir endurgjald vegna starfa sem verktaki. Talið var, að með aðilum hefði stofnast vinnusamningur og hefði orlofsfé og leiga af tækjum verið innifalið í umsömdum tímalaunum. M átti ekki aðild að kröfu um lífeyrissjóðsiðgjald, þar sem það var hluti vinnuveitanda, sem honum var skylt að standa lífeyrissjóði skil á. 2049

Vinnuslys

A varð fyrir slysi við vinnu sína 8. maí 1985, er hann var að herða gamla felguró á bolta á vörubifreið. Hann höfðaði mál gegn vinnuveitanda sínum til greiðslu skaðabóta. Með dómi Hæstaréttar 1994, bls.

1733, var staðfest niðurstaða héraðsdóms um sýknu vinnuveitandans með vísan til forsendna dómsins. Þar var lagt til grundvallar, að undirbúningur verksins hefði verið með venjulegum og eðlilegum hætti og að sök yrði ekki lögð á verkstjóran. A höfðaði síðan mál gegn verkstjóranum, K, og byggði á sök hans. Að gengnum dómi Hæstaréttar í október 1994 hlutaðist A til um, að Iðnteknistofnun Íslands gerði rannsóknir á felgurónni, og kom þar fram að greina hefði mátt far í yfirborði róarinnar og að róin hefði rifnað út frá því. Héraðsdómur, sem skipaður var sérfróðum meðdómendum, taldi að þrátt fyrir það hefði þurft mikið átak til að róin rifnaði. Ekki var talið, að hnekkð hefði verið niðurstöðum í hinu fyrra máli, og ekki voru komnar fram frekari sannanir um sök K en áður. Var verkstjórinn því sýknaður af kröfum A.	1437
Sjá Skaðabætur.	1846
G varð fyrir slysi 4. ágúst 1988 við vinnu sína hjá Álverinu í Straumsvík, þar sem hann hafði unnið í tæp 18 ár. Er slysið varð var G að hreinsa rásir í biðofni, sem gert var eftir hverja steypu. Við verkið var notað járn eða járnteinn, sem var um það bil hálf önnur tommu að sverleika, rúmlega fjögurra metra langur og vóg um 36 kíló. Á öðrum endanum var handfang, sem kom þvert á teininn. Járníð rann úr höndum G og lenti handfangið á hnacka hans. G var frá vinnu í tvo og hálfan mánuð, en hóf þá að vinna aftur á sama stað. Varanleg örorka G vegna slyssins var metin 40% í mars 1996. Slysið var ekki tilkynnt Vinnueftirliti ríkisins fyrr en 13. ágúst 1988, en þá var of langt um liðið til þess að starfsmenn þess hæfust handa um rannsókn þess. G höfðaði mál gegn vinnuveitanda sínum í júní 1997 og krafðist bóta vegna slyssins. Verk það, sem G vann við, er hann slasaðist, var einfalt en útheimti talsverða líkamsburði. Hann hafði unnið lengi við þetta verk og var vanur aðstæðum. Ekki þótti fram komið, að sönnunaraðstaða G hefði breyst eitthvað við það, að slysið hefði samstundis verið tilkynnt til vinnueftirlitsins. Ósannað þótti, að verktilhögun hefði almennt verið óeðlileg eða aðstæður ófullkomnar. Var vinnuveitandinn því sýknaður af kröfum G. Sératkvæði.	2098
Sjá Skaðabætur.	2346
Ó, sem var yfirvélstjóri á skuttogaranum Tálknfirðingi BA-325 varð fyrir slysi 2. júlí 1991. Þann dag hafði orðið vart við olíuleka í togspili á afturþilfari skipsins, og fór Ó upp á þilfar til þess að gera við lokann og hreinsaði þilfarið og skó sína, sem voru sérstaklega olíu-	

varðir, áður en hann hélt aftur niður í vélarrúm. Slysið varð, er hann var á leið niður stigana í vélarrúmið. Ó taldi, að olía hefði verið á stigaprepi eða á skósólunum, sem hefði valdið því, að hann rann og féll niður stigann. Engin rannsókn fór fram á tildrögum slyssins, og sjópróf var ekki haldið. Ó höfðaði mál gegn útgerð skipsins og krafðist skaðabóta. Taldi hann slysið vera afleiðingu bilunar eða galla í tækjabúnaði skipsins, sem útgerðin bæri ábyrgð á, auk þess sem útbúnaður skipsins og ástand þess hefði ekki uppfyllt þær kröfur, sem gerðar væru til haffærni skipa. Talið var, að þarna hefði verið um tilfallandi leka að ræða og ósannað væri, að vart hefði orðið við leka frá togspili í næstu ferðum skipsins á undan og yfir því verið kvartað. Við slíkum leka megi búast, þegar skip séu að veiðum. Þá var ekki talið, að fall Ó niður stigann hefði verið sennileg afleiðing af olíulekanum, og ekki var heldur óyggjandi, að hann hefði orsakað fallið. Var útgerðin sýknuð af kröfum Ó.

2760

Ó, sem var 21 árs og nýorðinn sveinn í trésmíði, slasaðist við vinnu sína á verkstæði T ehf. í september 1992. Slysið varð, er hann var að saga í borðsögunarvél og ætlaði að búa til rauf í viðarbút, sem var 80 cm á lengd. Þegar hann var að lyfta bútnum upp af sagarblaðinu kipti það snögg í með þeim afleiðingum, að þrír fingur vinstri handar lentu í blaðinu. Í ljós var leitt, að Ó fór að fyrirmælum verkstjóra síns við vinnuna og að borðsögin var notuð án öryggishlífar, og að þessi notkun sagarinnar og svipuð vinnubrögð höfðu tíðkast á verkstæðinu í einhverjum mæli. Varanleg örorka Ó vegna slyssins var metin 10%. Hann höfðaði mál gegn T ehf. og var fyrirtækið dæmt skaðabótaskyldt vegna slyssins. Ó, sem var fullnuma trésmiður með allanga reynslu við smíðar á verkstæðinu var einnig talinn eiga sök á því að slysið varð, því að honum mátti vera ljóst, að vinnuaðferð hans var hættuleg. Var hann látinn bera tjón sitt sjálfur að 1/3 hluta. E ehf. hélt því fram, að laun frá fyrirtækinu og greiðslur úr sammingsbundinni slysatryggingu ættu ekki að dragast frá heildarbótum vegna slyssins, heldur aðeins þeim hluta, er félli til Ó, eftir að tillit hefði verið tekið til eigin sakar hans. Á þetta var ekki fallist.

2875

G varð fyrir slysi 13. mars 1992 við vinnu sína að netalögn um borð í skipi. Hann stóð fyrir aftan netin í lítilli stíu, en steig fram úr stíunni, þegar leið á lögnina, og stóð fyrir framan hana, er net slóst um vinstri fót hans. Varð að taka af honum fótinn fyrir neðan hné, og hlaut hann af þessu slysi 45% varanlega örorku. G höfðaði mál

á hendur útgerðinni til heimtu skaðabóta. Ekki var talið sannað, að yfirmenn skipsins hefðu ætlast til þess af skipverjum, að þeir færu fram fyrir stfuna, jafnvel þótt einhver síðustu netanna kynnu fyrir bragðið að hafa farið óklár í sjóinn. Til þess var horft, að sérstök stífa hafði gagngert verið sett í því skyni að treysta öryggi skipverja. Var talið, að reyndir sjómenn hefðu mátt vita, að þeim væri rétt að halda sig innan stfunnar, þótt því yrði ekki slegið föstu, að beint og ótvírætt bann hefði verið lagt við því að fara fram fyrir. Meginorsök slyssins var talin vera sú, að G fór út úr stfunni og stóð á þilfarinu, þar sem netin voru að renna út. G var reyndur sjómaður, og var hann talinn hafa sýnt af sér verulegt gáleysi. Var útgerðin því sýknuð af kröfum G. Sératkvæði.

2884

P, sem var framkvæmdastjóri F ehf., slasaðist 1. apríl 1995 við vinnu sína á athafnasvæði félagsins. Þ kvaðst hafa verið að aka lyftara út úr geymslu, er hann sá bíl stefna á sig. Honum hefði brugðið og tekið í stýrið, en rafmagnsgjöf lyftarans hefði fest og lyftarinn kastast til og lent á vegg og fótur Þ orðið á milli veggjarins og lyftarans. Þ slasaðist töluvert á fætinum og var varanleg örorka hans metin 15%. Í skýrslu vinnueftirlits ríkisins 12. apríl 1995 var ekkert um bilun í inngjöf lyftarans, og voru fullyrðingar Þ um, að bilun eða galli í lyftaranum hefði valdið slysinu taldar ósannaðar. Þ, sem var framkvæmdastjóri F ehf., laut ekki stjórn eða fyrirmælum annarra starfsmanna við framkvæmd verksins. Var F ehf. sýknað af kröfum Þ. Sératkvæði.

2992

E slasaðist við vinnu sína í stöðvarhúsi Nesjavallavirkjunar 27. júní 1990, þegar brennisteinsvetni steig upp í loft frá lögn, sem hafði verið opnuð af starfsmönnum vélsmiðju K. Varanleg læknisfræðileg örorka E var metin 20%. Vélsmiðjan hafði keypt ábyrgðartryggingu hjá S hf., sem viðurkenndi bótaskyldu vélsmiðjunnar. Átti E að fá greiddar 2.846.466 krónur, en þar sem vélsmiðjan skuldaði tryggingafélaginu iðgjöld, skuldajafnaði félagið þeim við bótagreiðsluna, þannig að E fékk aðeins greiddar 1.640.323 krónur. E höfðaði mál gegn vélsmiðjunni og voru kröfur hans teknar til greina. E kvað vélsmiðjuna og eigendur hennar hafa orðið gjaldþrota, og hefði greiðsla frá þeim aðeins hrokkið fyrir áföllnum vöxtum og innheimtukostnaði. E höfðaði þá mál gegn Hitaveitu Reykjavíkur, H, og V hf., en starfsmenn þess fyrirtækis höfðu yfirumsjón og eftirlit með störfum verktaka. Ósannað var talið, að lögnin hefði verið opnuð í samráði við eða að fyrirmælum starfsmanns V hf. og var

fyrirtækið sýknað af kröfum E. Rekstur Nesjavallavirkjunar var ekki hafinn, þegar slysið varð, þótt gufuveita hennar hefði verið tekin út. Ýmsar lagnir höfðu verið prófaðar og hafði komið í ljós, að eitraðar gufur gátu verið í sumum þeirra. Þetta var forsvars-
mönnum vélsmiðjunnar kunnugt um. Þess vegna höfðu eftirlits-
menn gefið fyrirmæli um, að viðkomandi lögn yrði ekki opnuð án samráðs við þá. Engu að síður opnuðu starfsmenn vélsmiðjunnar
lögnina án þess að verkstjóri eða annar fyrirsvarsmaður þeirra væri
viðstaddur. Var ljóst, að slysið hefði ekki orðið, ef verktakinn eða
starfsmenn hans hefðu fylgt þeim fyrirmælum, sem eftirlitið hafði
gefið. Vegna vitneskju verktakans um hættuna, sem gat stafað af
opnun lagnarinnar, var þetta talið frumorsök slyssins. Starfsmenn
H komu þar hvergi nærri, og var H einnig sýknað af kröfum E. Sér-
atkvæði.

3011

S, sem var bátsmaður á skipi Hf. E, varð fyrir slysi um borð í skipinu 28.
nóvember 1989, er það var á Höfn í Hornafirði og verið var að
skipa út síldartunnum. Í maí 1992 var varanleg örorka S metin 15%
vegna slyssins, en hann var endurmetinn í september 1996 til 25%
varanlegrar örorku. S höfðaði mál gegn Hf. E og taldi félagið bera
ábyrgð á slysinu, sem yrði rakið til vanbúnaðar í skipi og vangæslu
stýrimanns, er stjórnaði verkinu. Verkið, sem S vann ásamt stýri-
manni var einfalt og hafði S áður unnið slíkt verk, enda vanur sjó-
maður. Lagt var til grundvallar að gámur, sem áður hafði verið
híður á þilfar, hefði ekki setið að öllu leyti rétt á þilfarinu vegna
vindings eða skekkju. Fór vinstri fótur S undir gáminn á þeim stað,
þar sem hann sat ekki að fullu og klemmdist, þegar þungi gáms,
sem verið var að hífa, kom á neðri gáminn. Svona gámar verða
óhjákvæmilega oft fyrir hnjaski og var talið, að menn, sem væru
vanir vinnu með þá, gerðu sér grein fyrir því, að þeir geti skekkst
af þessum sökum og tækju tillit til þess í störfum sínum. Var talið,
að slys S yrði rakið til óhapps og aðgæsluleysis hans og var Hf. E
sýknað af kröfum hans. Sératkvæði.

3205

S var fastráðinn starfsmaður B, þegar hann slasaðist við vinnu sína 6.
mars 1991. Vann S að viðgerð á húsnæði í eigu B. Laus álstigi, sem
reistur hafði verið upp að vegg, rann undan S og féll hann með
stiganum niður á gólf. Stiginn stóð með eðlilegum halla, þegar S
fór upp í hann, en enginn búnaður var á neðri enda stigans til að
varna því að hann rynni úr stað, og engin fyrirstaða gegn því var á
gólfinu. Var þetta talin meginorsök slyssins. Ósannað var, hver átti

stigann, og ekki var talið, að viðhald á honum hefði verið í verkahring S, þótt stiginn væri í notkun á staðnum í þágu B. Við það var miðað, að S hefði verið sjálfráður um, hvernig best yrði að verki staðið og bjó hann yfir nægri kunnáttu og reynslu til að neyta þess.

Var S því sjálfur talinn bera ábyrgð á slysinu.

3369

K slasaðist, er hann var að vinna við grjóthleðslu. Verið var að færa til stein í grjóthleðslu með krana vörubifreiðar í eigu M, sem stóð utan við bifreiðina og stjórnaði krananum. Slysið varð, þegar steininum var lyft frá jörðu og strekkdist á togvírur, sem ekki höfðu verið losaðir, en einn þeirra skrapp til og lenti á fingrum vinstri handar K. K höfðaði skaðabótamál gegn M og váttryggingarfélagi bifreiðarinnar, V. Pessi tilfærsla á steininum varð ekki felld undir sérreglu 1. mgr. 88. gr. umferðarlaga. Þurfti þá ekki að taka afstöðu til þess, hvort flutningur steinanna af palli vörubifreiðarinnar hefði verið þáttur í notkun hennar sem ökutækis í skilningi ákvæðisins. Ekkert kom fram um það, að staðsetning bifreiðarinnar eða skorðun hefði átt þátt í því, hvernig til tókst. Varð M ekki gefin sök á slysinu, og voru M og V sýknuð af kröfum K.

3378

E, 16 ára bakaranemi hjá N ehf., slasaðist við vinnu sína 2. febrúar 1988. Hann var að hreinsa vél með hníf. Vélin var í gangi og dróst hnífurinn inn í vélina. Vettlingur E festist í nagla á handfangi hnífsins með þeim afleiðingum, að finger hans drógust inn í valsinn á vélinni. Tveir finger hægri handar mörðust það illa að taka varð framman af þeim. E höfðaði mál gegn N ehf. og krafðist bóta. Nokkur vafi var á um það, hvernig E stóð að verki þegar hann varð fyrir slysinu. Höfuðorsök slyssins var talin sú, að hann vann að hreinsun vélarinnar á meðan hún var í gangi. E staðhæfði hins vegar, að hann hefði unnið verkið eins og fyrir honum hefði verið haft, og byggði bótakröfu sína á því, að N ehf. bæri ábyrgð á slysinu vegna skorts á leiðbeiningum og eftirliti. Slysið var ekki tilkynnt Vinnueftirliti ríkisins fyrir en rúmum þremur mánuðum eftir slysið og var skýrsla þess dagsett 19. maí 1988. Þegar slysið varð hafði E starfað hjá N ehf. í átta til níu mánuði. Ríkar skyldur hvíldu á N ehf. til fræðslu og eftirlits þegar litid var til ungs aldurs E og stöðu hans sem iðnnema hjá N ehf. Af málsgögnum mátti ráða, að á það hefði skort af hálfu N ehf., að fyrir lægju markviss fyrirmæli og leiðbeiningar til E um starfið. Var því ábyrgð lögð á N ehf. vegna slyssins. E hafði oft unnið umrætt verk og var talið, að honum hefði mátt vera ljósar þær hættur, sem því fylgdi að standa að verki eins og

hann gerði. Var hann talinn hafa sýnt af sér verulegt gáleysi og var látinn bera helming tjónsins sjálfur.	3427
E slasaðist á hendi við vinnu sína í steypuskála hjá Í hf. 28. apríl 1992. E varð að standa hokinn uppi á litlum kassa við að stýra 19 kílóa teini í gat. Vitnum bar ekki saman um, hvort handfang hefði verið á teininum, en menn voru sammála um, að yfirleitt hefði orðið að nota báðar hendur til þess að stýra honum. Slysið var ekki tilkynnt til Vinnueftirlits ríkisins fyrr en 1. maí 1992 og var ekki rannsakað af þess hálfu. Varð við það að miða, að ekkert eiginlegt handfang hefði verið á teininum. E naut ekki leiðbeininga um hvernig standa skyldi að verki, en þetta var í fyrsta skipti, sem hann vann þetta verk. Ósannað var, að E hefði farið öðru vísi að en til var ætlast eða sýnt af sér ógætni, og varð honum því ekki kennt um slysið. Slysið var rakið til óforsvaranlegrar vinnuaðstöðu og vanbúnaðar teinsins, og bar Í hf. bótaábyrgð á afleiðingum þess.	3525
Sjá Sjómenn.	3808
G varð fyrir slysi við störf í kjötmjölsverksmiðju K 28. september 1992 með þeim afleiðingum, að hann hlaut 15% varanlega örorku. Í janúar 1997 höfðaði G mál gegn K og krafðist bóta vegna slyssins. Vinnueftirliti ríkisins var ekki tilkynnt um slys G fyrr en á árinu 1993. Í umsögn þess um slysið, sem var samin eftir lögregluskýrslu og slysaskýrslu til Tryggingastofnunar ríkisins kom fram, að aðstæður á vinnustað hefðu verið gjörbreyttar við skoðun eftirlitsmanns 2. júní 1993. Af umsögn vinnueftirlitsins varð ekki ályktað að rekja mætti slysið til vanbúnaðar í tækjum og búnaði eða annarra aðstæðna á vinnustað. Ekki varð séð, að tafir, sem urðu á því að tilkynna vinnueftirlitinu um slysið, hefðu neinu breytt um, að atvik að því yrðu nægilega upplýst. Var G talinn hafa sýnt af sér mikið gáleysi í vinnubrögum sínum, sem leiddu til slyssins, og var K sýknað af kröfum G.	4065

Virðisaukaskattur

Sjá Málskostnaður.	342
Sjá Frávísunarúrskurður staðfestur.	829
Sjá Frávísun máls frá héraðsdómi.	1204
G var ákærð fyrir brot á lögum um virðisaukaskatt með því að hafa ekki staðið innheimtumanni ríkissjóðs skil á virðisaukaskatti, sem innheimtur var í nafni hennar og einkafyrirtækis hennar á árunum 1992, 1993, 1994 og til og með febrúar 1995, samtals 3.444.062 krón-	

ur. Einnig var ákærður fyrir sama brot H, sem var þá sambýlismaður G, en þau unnu bæði við rekstur fyrirtækisins og höfðu framfæri sitt af rekstrinum. Þau voru bæði sakfelld í héraði, en G áfrýjaði dóminum til Hæstaréttar. G var skráð með virðisaukaskattskylda starfsemi og bar skylda til að innheimta skattinn og standa skil á honum í ríkissjóð. Það stóðaði hana ekki að vísa til þess, að þáverandi sambýlismaður hennar hefði að einhverju eða öllu leyti haft með höndum stjórn á fjármálum atvinnurekstrar hennar. G stóð ekki skil á skattinum í ríkissjóð og bakaði sér með þeirri háttsemi refsíðabyrgð samkvæmt 40. gr. laga nr. 50/1988. Var hún dæmd í 45 daga varðhald, en fullnustu refsivistar var frestað skilorðsbundið í 2 ár. Þá var hún dæmd til að greiða 800.000 krónur í sekt til ríkissjóðs.

2173

S var ákærður fyrir brot á lögum um virðisaukaskatt. S var í forsvari fyrir tvö hlutafélög. Tók ákæra til vanskila á virðisaukaskatti vegna annars félagsins fyrir síðasta skatttímabil ársins 1992, en varðandi hitt félagið laut ákæra að vanskilum á virðisaukaskatti og vanrækslu um að skila virðisaukaskattskýrslum vegna veltu frá mars til maí 1993. Samanlögð fjárhæð vangreidds virðisaukaskatts nam rúmum 9.000.000 króna, en þar sem brotin tóku til skamms tíma þótti fjárhæðin ein ekki nægja til þess að sakir ákærða yrðu taldar miklar og háttsemi hans þannig talin varða við þágildandi 6. mgr. 40. gr. laga nr. 50/1988, sbr. nú 262. gr. almennra hegningarlaga. Voru því ekki skilyrði til að dæma ákærða til að sæta varðhaldi, en hann var dæmdur til að greiða 2.200.000 krónur í sekt í ríkissjóð.

2460

Sjá Lausafjárkaup.

2812

B hf. stóð ekki skil á virðisaukaskatti af svonefndum lántökukostnaði á árinu 1992, þ.e. þinglýsingargjaldi og bankakostnaði vegna skuldaþréfa, sem gefin voru út við sölu bifreiða, sem seldar voru með afborgunarkjörum. Þá skilaði félagið ekki heldur virðisaukaskatti af sölu notaðra vélsleða sama rekstrarár. Var B hf. endurákvæðður virðisaukaskattur, sem hann greiddi með fyrirvara 11. nóvember 1994 og nam þá samtals 7.497.937 krónum. B hf. höfðaði mál gegn íslenska ríkinu, Í, og voru kröfur hans teknar til greina í héraðsdómi. Í Hæstarétti var tekið fram, að ekki yrði séð af gögnum málsins, að skattyfirvöld hefðu borið bríður á þá lýsingu B hf., að hann hefði skuldfært lántökukostnaðinn og mótbókað á biðreikning. Andmæli Í hefðu aftur á móti veitt sérstakt tilefni fyrir B hf. til að leggja fram gögn úr bókhaldi sínu, þegar málið var komið fyrir

dómstóla, sem tækju af tvímæli um, að lýsing hans væri í samræmi við samtímafærslur í reikningsgerð, en sönnunarbyrðin um það hvíldi á B hf. Miða varð við, að B hf. hefði tekið við skuldabréfum og/eða tryggingarbréfum úr hendi kaupenda bifreiða sem greiðslu eftirstöðva af kaupverði. Eftir móttöku bréfanna og afhendingu bifreiðanna virðist B hf. hafa látið þinglýsa bréfunum og selt þau í banka. Ekki var sýnt fram á það, að bréfin hefðu verið seld fyrir eigin reikning viðskiptamanna B hf. Þegar þetta var virt var óhjákvæmilegt að líta svo á, að B hf. hefði verið að ráðstafa eigin verðbréfaeign. Var í sýknað af þeim hluta kröfugerðar, sem laut að lántökukostnaði. Að því er vélsleðana varðaði, þá kom fram í gögnum málsins, að B hf. hafði á árinu 1992 bæði flutt inn og selt nýja vélsleða og keypt og selt aftur notaða vélsleða. Óumdeilt var, að í báðum tilvikum var um að ræða starfsemi í atvinnuskyni. Engra gagna naut um það, að B hf. hefði keypt notaða vélsleða af virðisaukaskattskyldum aðilum, en þeir voru keyptir til endursölu. Varð því að miða við, að hann hefði keypt sleðana af viðskiptamönnum, sem voru undanþegnir skattskyldu. Í 10. gr. laga nr. 50/1988 er gerð undantekning frá meginreglunni um skattverð við sölu vélknúinna ökutækja, sem seljandi hefur keypt til endursölu í atvinnuskyni. Samkvæmt henni reiknaðist enginn skattur væri söluverð lægra en kaupverð. Í upphaflegum virðisaukaskattslögum voru þessi ökutæki skilgreind sem „fólksbifreiðar fyrir færri en níu menn“. Var sú skilgreining enn í lögum 1992, er viðskiptin, sem um var deilt, fóru fram. Með lögum nr. 122/1993 var ákveðið, að reikniregla 10. gr. yrði látin ná til allra vélknúinna ökutækja. Ekki var talið, að heimilt væri að beita 10. gr. laga nr. 50/1988 með lögjöfnun um önnur vélknúin ökutæki en þar greindi, og var í einnið sýknað af þeim hluta kröfunnar. Sérattkvæði.	3259
Sjá Gjaldþrotaskipti.	3844, 3857

Vítur

Sjá Ákæra.	5175
-----------------	------

Véxilmál

J og Ó hf. gerðu með sér tímabundinn leigusamning um eignarhluta félagsins við K-veg í Reykjavík í desember 1993. Við undirskrift samningsins fékk leigusalinn, Ó hf., tryggingarvæxil að fjárhæð 200.000 krónur, samþykktan af J, en hvorki hafði verið ritaður á

hann útgáfudagur né gjalddagi. Húsnæðið var selt í ágúst 1996, og var húsaleigusamningnum rift í september 1996. Í janúar 1997 var J tilkynnt, að umræddur tryggingarvixill væri til sýningar í banka og að Ó hefði skráð útgáfudaginn 7. janúar á víxlinn. Ó höfðaði síðan mál gegn J til greiðslu víxilsins. Eftir meginreglum víxilréttar hafði viðtakandi tryggingarvixilsins, Ó hf., umboð til að gefa víxlinn út og rita útgáfudag og gera hann þannig að fullgildum víxli í merkingu 1. gr. og 2. gr. víxillaga. Þetta umboð hafði leigusaliinn einn. Vixillinn var ekki útgefinn af leigusala heldur af Ó. Af því varð að álykta, að Ó hefði fyllt sjálfur út í eyður á skjalinu, svo sem hann sjálfur væri réttilega að því kominn. Til þess hafði hann ekki heimild, og var víxlinn því ekki gildur að lögum, sbr. 10. gr. víxillaga. Var J því sýknaður af kröfum Ó.

979

K höfðaði mál gegn Í hf. til greiðslu skuldar samkvæmt víxli. Vixillinn var útgefinn í Reykjavík 21. desember 1992 af P, sem framseldi hann eyðuframsali, og var K handhafi víxilsins. Vixillinn var samþykktur til greiðslu af J f.h. Í hf. Hann var sýndur til greiðslu 17. desember 1993 og afsagður sama dag vegna greiðslufalls. Á víxlinn var ritað: „Tryggingarvixill samkvæmt samkomulagi hinn 9. mars 1989“. Í hf. hélt því fram, að útgefandi víxilsins hefði enga kröfu átt vegna þeirra viðskipta, sem víxlinum var ætlað að tryggja. Málið var rekið samkvæmt XVII. kafla laga nr. 91/1991. Mótbárur Í hf. voru ekki meðal þeirra varna, sem honum var heimilt að hafa uppi eftir 118. gr. laga nr. 91/1991 án samþykkir K. Í hf. gæti hins vegar borið fram slíkar málsástæður í endurkröfumáli vegna lögskipta að baki víxlinum. Var Í hf. dæmdur til að greiða víxlinn ásamt dráttarvöxtum.

2116

T var einn af stofnendum N hf. og framkvæmdastjóri fyrirtækisins. Hann fékk umboð fyrir málningarvörur M ehf. og sá um sölu þeirra á Akureyri. Um áramótin 1989–1990 var rekstur N hf. seldur V hf., sem T hafði stofnað ásamt fleirum á árunum 1970–1972. Með í kaupunum fylgdi umboð og málningarvörulager M ehf. Bú N hf. var tekið til gjaldþrotaskipta í febrúar 1991, og var búið eignalaust. Bú V hf. var tekið til gjaldþrotaskipta í desember 1994. Það bú var einnig eignalaust. Með bréfi 19. apríl 1991 krafðist M ehf. greiðslu allrar þeirrar skuldar, sem hann taldi sig eiga hjá V hf., sem þá hafði yfirtekið rekstur N hf. Gaf T út tryggingarvixil, að fjárhæð 3.000.000 krónur til tryggingar skuld V hf. Vixillinn var framseldur af T eyðuframsali til sonar hans J, sem var ábekingur á víxlinum.

- Víxillinn var samþykktur til greiðslu af J f.h. V hf. T neitaði að greiða víxilinn og taldi sig hafa greitt þær kröfur, sem M ehf. hefði talið sig eiga hjá V hf. samkvæmt tryggingarvóxlinum. M ehf. taldi, að full krafa væri að baki vóxlínum. Ávallt hefði verið ein heildstæð samfella í viðskiptayfirlitum M ehf. gagnvart skuldum, sem stofnað hefði verið til af hálfu N hf. og síðar V hf. Ekki varð annað ráðið af bréfaskiptum aðila en að með yfirtöku N hf. um áramótin 1989–1990 hefði V hf. tekið við réttindum og skyldum hins fyrrnefnda gagnvart M ehf. Var litið svo á, að M ehf. hefði leitt nægilega í ljós, að tryggingarvóxlínn hefði verið afhentur M ehf. til að tryggja meðal annars greiðslu á kröfum hans vegna viðskipta við N hf. Var M hf. því sýknað af kröfum T. 3711
- F ehf. höfðaði mál gegn H til heimtu skuldar samkvæmt vóxli, útgefnum af P 1. maí 1996 og samþykktum af L ehf. til greiðslu í Búnaðarbanka Íslands í Reykjavík 27. september sama ár. Fyrir Hæstarétti lagði H fram yfirlýsingar frá aðalbanka Búnaðarbanka Íslands hf. og öllum útibúum hans í Reykjavík um að víxillinn hefði ekki verið til innheimtu hjá þeim. Bar H fyrir sig þá nýju málsástæðu fyrir Hæstarétti, að víxillinn hefði ekki verið sýndur til greiðslu með þeim hætti, sem um ræðir í 1. mgr. 38. gr. vóxillaga og hefði því glatað vóxlrétti gagnvart F ehf. F ehf. mótmælti þessari málsástæðu H í greinargerð sinni til Hæstaréttar sem of seint fram kominni. F ehf. viðurkenndi hins vegar, að víxillinn hefði ekki verið sýndur í Búnaðarbanka Íslands, heldur hefði hann verið geymdur á skrifstofu F ehf. Talið var, að þessari málsástæðu H yrði komið að fyrir Hæstarétti samkvæmt 2. mgr. 163. gr. laga nr. 91/1991. Fyrir lá, að víxillinn var ekki sýndur til greiðslu í einhverri afgreiðslu Búnaðarbanka Íslands í Reykjavík, svo sem bar að gera. Af þeim sökum og með vísan til 1. mgr. 53. gr. vóxillaga hafði F ehf. glatað vóxlrétti gagnvart H. Var H því sýknaður af kröfum F ehf. 3817

Vörumerki

Deilt var um það, hvort ruglingshætta væri milli vörumerkjanna KRAFT og CRAFT of Sweden AB. Vörur undir heitinu CRAFT voru fluttar til landsins á árunum 1982–1986. Þær voru lítið auglýstar en dreift í nokkrar verslanir um landið. Ekkert var flutt inn af CRAFT- vörum á tímabilinu 1986–1990. S hf. sótti um skráningu á vörumerkinu KRAFT í september 1986, og var það skráð 10. mars 1989 í flokki 25 fyrir vinnufatnað og birtist í ýmsum auglýsinga-

abæklingum. S hf. framleiddi meðal annars loðfóðraða vinnugalla undir merkinu KRAFT, sem voru vinsælir meðal unglinga og vél-sleðamanna. Á árinu 1992 varð S hf. varð við, að E var farinn að selja og auglýsa útigalla undir vörumerkinu CRAFT. S hf. mótmælti því í bréfum í október og nóvember 1992 og vakti athygli á því, að notkun E á vörumerkinu CRAFT bryti í bága við vörumerkjarétt hans. Sannað þótti, að vörumerkjaréttur CRAFT of Sweden AB hefði fallið niður á tímabilinu 1986–1991, og taldist KRAFT því vera eldra merki, þar sem sótt var um skráningu á því árið 1986 og merkið notað frá þeim tíma. Talið var, að svo mikil hljóðlíking væri með orðunum CRAFT og KRAFT, að valdið gæti ruglingshættu. Einnig var litið til þess, að aðilar málsins seldu sömu vörur eða vörur sömu tegundar undir vörumerkjum sínum, sem jók enn á ruglingshættu milli merkjanna. Notkun E á vörumerkinu CRAFT braut því gegn þeirri vernd, sem S hf. naut fyrir sínu vörumerki smkvæmt 1. mgr. 4. gr. laga nr. 47/1968.	433
Sjá Hlutfélög.	3757

Þagnarskylda

F hafði með höndum rannsókn á fiskvinnslu hjá E hf., sem grunað var um að hafa verkað ólögðætan sjávarafla í fiskvinnslustöð sinni. F krafðist þess, að L yrði gert skylt með dómi að láta honum í té staðfest ljósrit af öllum gögnum, sem L hefði vegna afurðalánaviðskipta sinna við E hf. Í 15. gr. laga nr. 38/1990 um stjórn fiskveiða er ákvæði, sem skyldar banka og lánastofnanir að láta F ókeypis í té allar þær upplýsingar, sem unnt er og nauðsynlegar eru taldar vegna eftirlits með framkvæmd laganna. L bar fyrir sig ákvæði um þagnarskyldu í 43. gr. laga nr. 113/1996. Þar er hins vegar berum orðum tekið fram, að ákvæðið eigi ekki við, þegar skylt sé að veita upplýsingar lögum samkvæmt. Var L því skylt að afhenda F umdeild gögn.	3517
--	------

Þinglýsing

Mistök urðu hjá borgarfégetaembættinu í Reykjavík við útgáfu veðbók-arvottorðs 2. júní 1992 fyrir eignarhluta S hf. í húseigninni nr. 16 við S-götu. Var skuld við Iðnlánasjóð samkvæmt veðskuldabréfi, sem hvíldi á 1. veðrétti eignarinnar, sögð að fjárhæð 1.800.000 krónur, en hún var í raun 8.000.000 krónur og hafði verið færð þannig inn í þinglýsingabók. Hinn 12. júní 1992 var síðan þinglýst án athuga-

semða veðskuldabréfi með 2. veðrétti í eigninni, sem forsvarsmenn S hf. gáfu út til L hf. til tryggingar láni, en þar var skuldin við Iðnlánasjóð sögð vera að fjárhæð 1.800.000 krónur. S hf. keypti umræddan eignarhlut af Iðnlánasjóði 30. apríl 1992 fyrir 9.000.000 krónur. Var kaupverðið meðal annars greitt með útgáfu fyrrgreinds veðskuldabréfs, að fjárhæð 8.000.000 krónur, sem gefið var út sama dag. 23. nóvember 1993 var fasteign S hf. seld nauðungarsölu. Þá fyrst varð L hf. kunnugt um mistökin. Eignin var seld hæstbjóðanda á 6.000.000 krónur, og rann ekkert af þeirri fjárhæð til L hf. L hf. höfðaði mál gegn ríkissjóði til greiðslu skaðabóta. L hf., sem var opinber lánastofnun, var ekki talin hafa sýnt þá aðgæslu, sem krefjast verður. S hf. var ekki grandlaus og nýtti sér þau mistök, sem urðu við útgáfu veðbókarvottorðsins 2. júní 1992. Tjón L hf. var því ekki talin sennileg afleiðing mistakanna í skilningi 49. gr. þinglýsingarlaga. Var ríkissjóður sýknaður af kröfum L hf.

128

Mistök urðu hjá þinglýsingardómara við embætti sýslumannsins í Kjósarsýslu, þegar útbúið var sérstakt blað fyrir eignina A 22 í framhaldi þinglýsingar veðleyfis 22. júlí 1988 og veðskuldabréfs 2. ágúst sama ár, en þá var þess ekki gætt að færa inn á blaðið tryggingabréf Búnaðarbanka Íslands, að fjárhæð 7.200.000 krónur, sem móttekið hafði verið til þinglýsingar 14. janúar 1988. Í ljós var leitt, að kaupendur höfðu greitt 2.350.000 krónur eftir að þinglýsingarmistökin urðu og þar til afsal var gefið út. Var talið, að uppfyllt væru skilyrði 49. gr. þinglýsingarlaga til að íslenska ríkið yrði talið ábyrgð fyrir tjóni, sem næmi þessari fjárhæð, en annað ætlað tjón kaupenda gæti ekki talist sennileg afleiðing mistakanna, heldur ætti það rót að rekja til vanefnda og gjaldþrots viðsejanda þeirra.

1227

Hinn 19. júní 1988 undirritaði P ábyrgðaryfirlýsingu til Búnaðarbanka Íslands, þar sem fram kom, að hann tækist á hendur sjálfskuldarábyrgð á greiðslu 12 veðskuldabréfa, að fjárhæð 7.200.000 krónur, sem öll væru útgefin af Byggingarfélaginu Hömrum hf. til bankans. Átti hvert bréf að vera að fjárhæð 600.000 króur og þau tryggð með veði í lóðum við Aðaltún og átti eitt veðskuldabréf að hvíla á hverju húsi. Þangað til þinglýsing bréfanna færi fram átti veðtrygging bankans að vera í formi tryggingarbréfs, að fjárhæð 7.200.000 krónur með veði í öllum lóðunum óskiptum. Hinn 19. janúar 1988 var tryggingarbréfið fært í veðmálabækur Kjósarsýslu á fasteign Mosfellsbæjar í landi Lágafells. Í bréfinu kom fram, að sveitarfélaginu væru veðsettar 13 byggingarlóðir úr umræddu landi við

Aðaltún, en þær höfðu ekki verið sérgreindar í fasteignabók, er þinglýsingin átti sér stað. Þann 14. nóvember 1988 gaf Mosfellsbær út leigusamning um lóð til íbúðarhúsabyggingar, en í samningnum var ekkert getið um áhvílandi lán á eigninni eða kvaðir varðandi veðsetningu. Var samningnum þinglýst athugasemdalaust með þeim hætti, að útbúið var nýtt blað fyrir lóðina. Byggingarfélagið Hamrar hf. stóð ekki við ákvæði kaupsamningsins og var úrskurðað gjaldþrota 21. nóvember 1988. Kaupendur lóðarinnar fengu veðbókarvottorð fyrir eign sína 2. janúar 1989 þar sem fram kom, að hún væri veðbandalaus. Þann 22. mars 1989 krafðist Búnaðarbankinn þess, að tryggingarbréfið frá 12. janúar 1988 yrði fært inn á 1. veðrétt allra lóðanna við Aðaltún, sem taldar voru upp í bréfinu, og var það gert. Varð kaupendum fyrst kunnugt um þetta um mitt ár 1989. Með dómi Hæstaréttar 21. september 1995 var viðurkennt, að Búnaðarbankinn ætti veðrétt í fasteign kaupenda til tryggingar kröfum bankans á hendur þrotabúi Byggingarfélagsins H hf. Kaupendur höfðuðu mál gegn íslenska ríkinu til greiðslu skaðabóta, og reistu kröfur sínar á því, að átt hefðu sér stað þinglýsingamistök við embætti sýslumannsins í Kjósarsýslu. Dæmt var, að tryggingarbréfinu hefði verið réttilega þinglýst. Það hefði ekki verið fyrr en við þinglýsingu lóðarleigusamnings og afsals 14. nóvember 1988 og sérgreiningu eignarinnar í fasteignabók, að mistök hefðu orðið af hálfu þinglýsingardómara. Þá höfðu kaupendur þegar greitt umsamið kaupverð. Gat tjón þeirra því ekki talist sennileg afleiðing þessara mistaka, sbr. 49. gr. þinglýsingalaga, heldur bein afleiðing vanefnda og gjaldþrots viðsemjanda kaupenda. Var íslenska ríkið þegar af þessari ástæðu sýknað af kröfum kaupenda. Sér-
atkvæði: 1238, 1252, 1257, 1262, 1267

L höfðaði mál gegn G til greiðslu eftirstöðva veðskuldabréfs og gerði einnig kröfu um, að staðfestur yrði veðréttur í fasteign G samkvæmt skuldabréfinu. Með úrskurði héraðsdóms 13. júní 1996 var L heimilað að fá þinglýst héraðsdómsstefnu á fasteign G. Þeirri kröfu var hafnað í héraðsdómi og fyrir Hæstarétti var ekki krafist endurskoðunar dómsins að því leyti. Var því fallist á kröfu G um að fella þessa heimild niður. 1653

Sýslumaðurinn á Akureyri hafnaði þinglýsingu á kaupsamningi um fasteign á Akureyri. A, sem var seljandi eignarinnar, og M og S, sem voru kaupendur, kröfðust þess, að ákvörðun þinglýsingarstjóra yrði breytt. Þinglýsingarstjórinn vísaði kaupsamningnum frá með þeim

rökstuðningi, að samkvæmt húsreglum fasteignarinnar, sem getið væri um í fasteignabók, annaðist söluaðili í umboði Félags aldraðra á Akureyri og eiganda íbúðar um sölu íbúðar, en kaupsamningurinn bæri ekki með sér, að þetta skilyrði væri uppfyllt. Húsreglur þessar voru áritaðar um samþykki af stjórn Félags aldraðra á Akureyri og bæjarstjóranum á Akureyri og þeim þinglýst sem kvöð á fasteignina. Var hér um að ræða reglur um víðtækar takmarkanir á rétti eigenda íbúða í fasteigninni til ráðstöfunar á þeim. Þinglýsingarstjóra bar því að vísa kaupsamningnum frá þinglýsingu samkvæmt 2. mgr. 7. gr. laga nr. 39/1978 og var ákvörðun hans staðfest.	2296
Sjá Kæruheimild.	4509

Þjáningabætur

Sjá Skaðabætur.	4328
----------------------	------

Þjófnaður

B var sakfelldur fyrir þjófnað með því að hafa stolið tveimur gullhringum að verðmæti 14.300 krónur á Bíóbarnum í Reykjavík. Við ákvörðun refsingar var tekið tillit til þess, að hann hafði nokkrum sinnum áður brotið af sér á sama veg og rauf skilorð reynslulausnar á 30 daga eftirstöðvum refsingar með þessu broti, og hins vegar að brot hans var smávægilegt. Var B dæmdur í fangelsi í 45 daga.	1489
B var sakfelldur fyrir þjófnað og húsbrot og rauf með því skilorð reynslulausnar, sem hann hafði hlotið af 240 daga eftirstöðvum fangelsisrefsingar. Læknisvottorð lágu fyrir Hæstarétti um, að B hefði gengist undir árangursríka meðferð á geðsjúkdómi og ekki neytt áfengis eða annarra vímuefna í 10 mánuði. Þá var einnig fram komið, að B hafði greitt bætur, sem mælt var fyrir um í héraðsdómi. Þrátt fyrir þetta voru ekki talin skilyrði til að verða við kröfum B um að skilorðsbinda refsinguna og var hann dæmdur í fangelsi í 12 mánuði.	2336
J var sakfelldur fyrir mörg þjófnaðarbrot og rauf með því skilyrði reynslulausnar á eftirstöðvum 80 daga refsingar. Refsing hans var ákveðin með tilliti til 72. gr. almennra hegningarlaga, svo og 77. gr., 71. gr. og 255. gr. sömu laga. Var hann dæmdur í fangelsi í 18 mánuði.	2340
G og U voru sakfelldir fyrir marga innbrotsþjófnaði og nytjastuldi svo og fyrir brot gegn umferðarlögum og lögum um ávana- og fíkniefni. Sakaferill þeirra beggja var langur og alvarlegur og var refsing	

þeirra ákveðin með hliðsjón af ákvæðum 255. gr., sbr. 71. gr. almennra hegningarlaga og 72. gr. sömu laga. Refsing G var ákveðin sem hegningarauki við dóm Héraðsdóms Reykjavíkur 9. desember 1997. Voru þeir dæmdir til að sæta fangelsi í 3 ár, sviptir ökurétti og látnir sæta upptöku á fíkniefnum.	2553
Sjá Lífamsárás.	3220
K var ákærður fyrir þjófnað og brot í opinberu starfi með því að hafa 24. nóvember 1996, er hann var við störf sem tollvörður í Reykjavík stolið umslagi með verðsendingu til Landsbanka Íslands frá Jyske Bank í Danmörku, sem í voru bresk pund, alls GBP 52.000 í seðlum. Kona hans, S, var ákærð fyrir hylmingu á broti K. Við rannsókn málsins lagði lögregla hald á 45.100 pund, sem voru í fórum K og S. Voru þar á meðal 200 10 punda seðlar og komu númer þeirra heim og saman við númer seðlanna, sem saknað var úr sendingunni. Óumdeilt var, að þau ensku pund, sem hald var lagt á og þau 1000 pund, sem seld höfðu verið í banka, höfðu verið í vörslum K og S. K var að störfum umræddan dag sem tollvörður og hafði hann tækifæri til að taka umrætt umslag. Við yfirheyrslu hjá lögreglu 25. febrúar 1997 játaði K að hafa tekið umsalgið, en afturkallaði játningu sína daginn eftir. Ekki þótti efni til að hnekkja mati héraðsdóms, sem skipaður var þremur dómurum, um sök K, og var hann sakfelldur fyrir þjófnað og dæmdur í 15 mánaða fangelsi. S var sakfelld fyrir hylmingu og dæmd í 4 mánaða fangelsi, skil-orðisbundið. Þá voru þau dæmd til að greiða Jyske Bank bætur. ..	4139

Þjónustugjöld

Í lögum nr. 151/1996 um fiskveiðar utan lögsögu Íslands voru ákvæði um veiðieftirlit. K ehf. taldi það ekki standast að stjórnlögum að koma löggæslu og eftirliti fyrir með þeim hætti, að sá, sem eftirliti sætti, skyldi bera af því kostnað, taldi það fela í sér skattlagningu sem bryti gegn 77. gr. stjórnarskrárinnar. Ekki var lítið svo á, að þetta félli undir fyrirmæli laga um almenna tekjuöflun ríkissjóðs. Hér var um að ræða ákveðna tilhögun á endurgjaldi vegna veittrar þjónustu, og því var ætlað að standa undir kostnaði að hluta við veiði-eftirlitið, og útgerðarmenn höfðu beina hagsmuni af eftirlitinu. Ekki var fram komið, að gjaldtakan í heild hefði verið meiri en kostnaði við eftirlitið nam.	881
Lyfjaeftirlit ríkisins krafði J, sem rak lyfjabúð, um lyfjaeftirlitsgjald, sem ákveðið var á grundvelli reglugerðar nr. 325/1996, sem sett var með	

stoð í 2. gr. lyfjalaga nr. 93/1994. J greiddi gjaldið með fyrirvara og höfðaði mál gegn íslenska ríkinu til endurgreiðslu þess. Í 3. mgr. 2. gr. lyfjalaga voru ákvæði þess efnis, að lyfjaeftirlitsgjald skyldi standa undir kostnaði við rekstur Lyfjaeftirlits ríkisins. Talið var, að löggjafinn hefði ætlað gjaldi þessu að vera þjónustugjald. Í reglugerðinni nr. 325/1996 var hins vegar byggt á því, að gjaldið væri innheimt án tillits til þess í hvaða mæli einstakir gjaldendur nytu í reynd þjónustu af hálfu Lyfjaeftirlits ríkisins, og var þar mælt svo fyrir, að gjaldið skyldi lagt á eftir veltu og/eða umfangi eftirlits-skyldrar starfsemi. Samkvæmt 1. gr. reglugerðarinnar skyldi skipa þeim, sem gjaldið yrði lagt á, í einhvern af þargreindum 26 flokkum, og var J skipað í 6. gjaldflokk. Í 2. gr. lyfjalaga var ekki stoð fyrir því að skipa þeim, sem gjaldskylda hvíldi á, í gjaldflokka með þessum hætti. Það skorti því á bein tengsl á milli skyldu til að greiða eftirlitsgjald og fjárhæð þess annars vegar og hins vegar þeirrar þjónustu, sem Lyfjaeftirlit ríkisins veitir hverjum gjaldanda. Skipan sú, sem reist var á reglugerð nr. 325/1996 gat ekki staðist án viðhlítandi lagaheimildar, sem fullnægði kröfum 40. gr. og 77. gr. stjórnarskrárinnar. Var taka gjaldsins því ólögmat og krafa J tekin til greina.

3460

Póknun

D leitaði úrskurðar um það hver væri hæfileg þóknun fyrir störf dómkvadds matsmanns. Matsmaður, S, setti fram reikning að fjárhæð 893.132 krónur vegna matsgerðar sinnar, en D hélt því fram, að S hefði farið langt út fyrir þær spurningar, sem óskað var svars við í matsbeiðni. Fallist var á það með D, að í matsgerðinni væri umfjöllun, sem ekki lyti að þeim spurningum, sem beint var til S, og var þóknun S talin hæfileg 500.000 krónur.

2281

Priðjamannsloforð

Sjá Kaupsamningur.

3286

Ærumeiðingar

R bjó í fjöleignarhúsi í Reykjavík og hafði átt í deilu við nágranna sína vegna hundahalds. Nágrannarnir kröfðust þess við borgaryfirvöld, að R yrði sviptur undanþágu frá banni við hundahaldi, sem honum hafði verið veitt 1991, og var það gert 1995. B bjó í næstu íbúð við R frá því í mars 1993 þar til í ágúst 1994, þegar deilur stóður um

hundahaldið. Hinn 12. desember 1994 gaf B út yfirlýsingu um hundahald R og samskipti við hann og afhenti hana forsvarsmönnum þeirra íbúða, sem áttu í deilum við R. Yfirlýsing B var lögð fram í máli því, sem rekið var vegna hundahalds R, og staðfesti B ummæli sín þar fyrir dómi. R höfðaði mál gegn B og krafðist ómerkingar á fimm ummælum, sem í yfirlýsingunni stóðu, taldi þau vera refsiverð og bótaskyld. B hélt því fram, að með bréfinu hefði hún viljað veita fyrrum nágrönnum sínum stuðning í deilunni, en talið var, að henni hefði mátt vera fullljóst, að það yrði lagt fyrir þau stjórnvöld, sem höfðu til úrlausnar kröfuna um sviptingu leyfis til hundahalds. Ummæli B um andlegt ástand R, að hann væri ekki heill á geði og hún væri því hrædd við hann, þóttu óviðurkvæmleg og voru dæmd ómerk. Ekkert var fram komið, sem styddi það, að R hefði með háttsemi sinni gefið B tilefni til að óttast um eigið öryggi og barna sinna. R reisti kröfur um miskabætur á 26. gr. skaðabótalaga. Litið var á kröfu um miskabætur í ljósi þeirra deilna, sem verið höfðu um hundahald hans, og var hafið yfir vafa, að eigin sök hans í málinu væri veruleg. Þrátt fyrir það var fallist á, að B hefði með ummælum sínum seilst lengra en réttlætt varð með vísan til háttsemi R. Var B gert að greiða R 20.000 krónur í miskabætur. ..

693

Húsnæðisstofnun ríkisins, framkvæmdastjóri hennar og starfsmenn lögfræðideildar hennar, H, höfðuðu mál gegn Húseigendafélaginu og framkvæmdastjóra þess, S, vegna ummæla, sem S lét falla um H í kvöldfréttatíma Stöðvar 2 og í morgunfréttum Bylgjunnar í október og nóvember 1996. Krafðist H þess, að tiltekin ummæli yrðu dæmd dauð og ómerk, að framkvæmdastjóranum yrði refsað og S dæmd til greiðslu miskabóta og til að kosta birtingu væntanlegs dóms. Með héraðsdómi voru flest ummælanna dæmd ómerk og fallist á aðrar kröfur H. Félagsmenn í Húseigendafélaginu voru á sjöunda þúsund talsins og hafði S þurft að eiga margháttuð samskipti við H, ýmist vegna hagsmuna einstakra félagsmanna eða þeirra allra í heild. Áttu félagsmenn því augljósa hagsmuni af því hvernig til tækist með opinbera stjórnsýslu á þessu sviði. H var opinber stofnun og fór með málefni, sem snertu hagsmuni margra. Var ljóst, að slík stofnun gæti kallað yfir sig harða gagnrýni. Ummæli framkvæmdastjórans voru mörg óvægin og harkaleg. Við ákvörðun þess, hvort hann hefði með þeim farið út fyrir mörk tjáningarfrelsisins féllst Hæstiréttur á það að játa verði mönnum rúmu tjáningarfrelsi á því sviði, sem hér um ræddi. Var einnig fallist á, að

mörg ummælin hefðu falið í sér gildisdóma, þar sem S hefði lagt mat sitt á staðreyndir, sem hann hefði talið vera fyrir hendi. S hefði gert grein fyrir misbrestum í starfsemi Húsnæðismálastofnunar og lögfræðideildar hennar og var talið, að með því hefði verið rennt nægum stöðum undir þá niðurstöðu, að ekki hefði verið farið út fyrir mörk tjáningarfrelsis með því að lýsa skoðunum, sem í flestum þessara gildisdóma birtust. Hæstiréttur ómerkti aðeins örlítinn hluta ummælanna og sýknaði S af kröfum um refsingu, greiðslu miskabóta og kostnað við birtingu dómsins. 1376

Ökuréttur

Með dómi Héraðsdóms Reykjaness 10. október 1997 var I sakfelld fyrir að hafa ekið bifreið svipt ökurétti. Í málinu var dæmt í einu lagi fyrir sex brot, sem I játaði að hafa framið á árunum 1996 og 1997 með því að aka bifreið svipt ökuréttindum. Refsing hennar þótti hæfilega ákveðin fangelsi í þrjá mánuði, en refsing skyldi falla niður að liðnum tveimur árum héldi hún almennt skilorð samkvæmt 57. gr. almennra hegningarlaga. 1494

H var sviptur ökurétti til bráðabirgða í einn mánuð vegna ætlaðs brots á 37. gr. umferðarlaga hinn 7. júlí 1998 fyrir að hafa sama dag ekið bifreið sinni á 95 km hraða á Hringbraut í Reykjavík, þar sem leyfður hámarkshraði er 50 km á klukkustund. H krafðist þess, að bráðabirgðaökuréttarsviptingin yrði felld úr gildi. Taldi hann ágreining vera um það, hvar á götunni bifreið hans hefði verið, er hraði hennar var mældur, en á meirihluta vegarkaflans sé leyfður hámarkshraði 60 km á klukkustund, en lækki síðan í 50 km. Lögreglumenn komu ekki fyrir dóm til að skýra þetta nánar, en það gat haft þýðingu fyrir úrslit málsins hvoru megin umferðarmerkisins, sem sýndi 50 km hámarkshraða, bifreið H var á því augnabliki, er mælt var. Var ekki talið, að lögreglustjórinn hefði sýnt fram á, að skilyrði hefðu verið fyrir hendi til að svipta H ökurétti til bráðabirgða. Var bráðabirgðaökuleyfisviptingin felld úr gildi. 2640

Sjá Bráðabirgðasvipting. 2656

Klukkan 6.05 hinn 23. október 1998 mældi lögreglan ökuhraða bifreiðar J með ratsjá. Sýndi ratsjain 99 km á klukkustund, en leyfilegur ökuhraði var 50 km á klukkustund. Lýsing var góð og mjög lítil umferð. Lögreglustjórinn í Reykjavík svipti J með vísan til 103. gr. umferðarlaga sama dag ökurétti til bráðabirgða, en ótímabundið, og var það staðfest af Héraðsdómi Reykjavíkur samkvæmt 103. gr., sbr. 101. gr.

umferðarlaga. J taldi sig hafa ekið bifreiðinni á rúmlega 80 km á klukkustund, og hélt því fram, að mistök hefðu orðið við mælinguna. Samkvæmt 101. gr. umferðarlaga skal svipta mann ökurétti, hafi hann orðið sekur um mjög vítaverðan akstur, og þar segir einnig, að svipting ökuréttar skuli vera til ákveðins tíma og eigi skemur en í einn mánuð. Í leiðbeiningum ríkissaksóknara, sbr. 3. mgr. 115. gr. laga nr. 19/1991, frá 1. júlí 1992 var að finna töflu um fjárhæð sekta og tímalengd ökuleyfissviptingar, þegar ekið var of hratt þar sem leyfður hámarkshraði var frá 50 til 90 km á klukkustund. Samkvæmt leiðbeiningunum var ekki gert ráð fyrir sviptingu ökuréttar, ef ekið var á 99 km hraða á klukkustund þar sem 50 km hámarkshraði var leyfður. Við þau hraðatakörk var fyrst gert ráð fyrir sviptingu ökuréttar, ef ekið var á 102 km hraða eða þar yfir. Var ekki fallist á, að skilyrði hefðu verið fyrir hendi til að svipta J ökurétti til bráðabirgða. Var úrskurðurinn því felldur úr gildi. Sér-
atkvæði. 4280

Ölvunarakstur

Sjá Reynslulausn. 2333

Öndunarsýni

Sjá Bráðabirgðasvipting. 2656

Örorka

Sjá Skaðabætur. 421, 1762, 1782, 2260, 2588, 3525, 4328
Sjá Vátrygging. 5199
Sjá Skaðabótalög. 1976, 2002, 2233, 3115
Sjá Vinnuslys. 3427, 5355
Sjá Læknar. 4392

Örorkustyrkur

H slasaðist í bifreiðaárekstri 13. september 1982, er hún var 16 ára. Hún var farþegi í bifreið og hlaut mikla áverka á höfði, einkum í andliti. Faðir H bar fyrir dómi, að hann hefði ítrekað leitað eftir bótum hjá Tryggingastofnun ríkisins, T, en alltaf fengið þær upplýsingar, að H ætti engan rétt, þar sem hún hefði verið farþegi í bifreiðinni. Það var ekki fyrr en 1990, að H var bent á að fara í örorkumat. Tryggingayfirlæknir mat varanlega örorku H 3. janúar 1991 65% frá 1. janúar 1989, og fékk hún greiddan örorkustyrk frá þeim degi. H

leitaði eftir frekari bótum, og úrskurðaði tryggingaráð 28. júní 1994, að H skyldi greiddur örorkustyrkur frá 1. október 1982. Var það gert þrátt fyrir 2. mgr. 48. gr. laga um almannatryggingar, sem kveður á um að bætur, aðrar en slyslífeyrir og sjúkradagpeningar, skuli aldrei úrskurðaðar lengra aftur í tímann en tvö ár. Þótti ljóst, að starfsmenn T hefðu ekki sinnt leiðbeiningarskyldu sinni og gefið H rangar upplýsingar um réttarstöðu sína. Var talið, að í úrskurði tryggingaráðs fælist viðurkenning á bótaábyrgð gagnvart H, sem T yrði að vera bundinn við. Voru H dæmdar bætur að álitum. 4109

Öryggissgæsla

Sjá Kærufrestur. 2304

Öryrkjar

Sjá Lífeyrissjóðir. 3745

VI. YFIRLIT

1. Einkamál:		
a. Áfrýjunarmál dæmd	230	
b. Kærumál dæmd	111	341
2. Opinber mál:		
a. Áfrýjunarmál dæmd	56	
b. Kærumál dæmd	61	117
		458
3. Fjöldi dómara:		
Mál flutt fyrir þremur hæstaréttardómurum	164	
Mál flutt fyrir fimm hæstaréttardómurum	122	
		286